

**ΥΠΟΕΡΓΟ: ΥΠΟΕΡΓΟ 3 «ΔΡΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 2022-2023»**

**της Πράξης «ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2022-2023 (Β΄ΦΑΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ)»**

κωδ. ΟΠΣ 5176668

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ**

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

**ΜΕΡΟΣ 1^ο: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**

Κωδικός εκπαιδευτικού υλικού:

Κωδικός Πιστοποίησης προγράμματος:

**ΥΠΟΕΡΓΟ: ΥΠΟΕΡΓΟ 3 «ΔΡΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 2022-2023»**

**ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ**

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μέλη Ομάδας

Συντονιστής/στρια:

ΞΕΝΙΑ ΣΑΙΛΕΡ

Συγγραφείς Α' Μέρους:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΕΛΕΣΙΔΗΣ

ΔΡ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ

Συγγραφείς Β' Μέρους:

ΔΡ ΣΟΦΙΑ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

ΔΡ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ

Αξιολογητές/τριες:

ΑΛΕΞΙΑ ΓΑΡΜΑ, Msc

ΔΡ. ΜΙΧΑΗΛ ΔΙΑΚΑΚΗΣ

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Πίνακας περιεχομένων

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ – ΑΡΧΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ	6
1.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1.2	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	8
1.3	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	14
1.4	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ	18
1.5	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ	20
1.6	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	22
2	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (Ν. 4014/11 ΟΠΩΣ ΙΣΧΥΕΙ).....	24
2.1	.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	24
2.2	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	27
2.3	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	32
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	33
3	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΟΜΟΕΙΔΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΣΕ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	81
3.1	ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	81
3.2	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ	83
3.3	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ. 84	
3.3.1	Εισαγωγή – Ιστορική αναδρομή	84
3.3.2	Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011	85
3.4	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ, ΠΛΗΝ ΤΗΣ 9 ^{ΗΣ} (ΥΑ 17185/1069/2022).	88
3.5	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ 9 ^{ΗΣ} ΟΜΑΔΑΣ (ΥΑ 17185/1069/2022 ΚΑΙ ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020) – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ “ CASE-BY-CASE SCREENING” ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑ Α2 ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Η Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ.....	94
3.6	ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	104
3.7	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	109
4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Α΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ – ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	110
4.1	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α (Ν. 4014/2011, ΑΡΘΡΟ 2).....	110
4.1.1	Τυποποιημένα έντυπα περιβαλλοντικής αδειοδότησης.....	113
4.1.2	Γνωμοδοτούντες φορείς κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων Α΄ κατηγορίας .	115
4.1.3	Απόφαση έγκρισης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργου ή δραστηριότητας	123

4.2	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α1 (Ν. 4014/2011, ΑΡΘΡΟ 3)	124
4.3	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α2 (Ν. 4014/2011, ΑΡΘΡΟ 4)	136
4.4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ ΑΕΠΟ (Ν. 4014/2011, ΑΡΘΡΟ 5).....	140
4.5	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΕΠΟ (Ν. 4014/2011, ΑΡΘΡΟ 6).....	143
4.5.1	Αξιολόγηση του ουσιώδους χαρακτήρα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά τη διαδικασία τροποποίησης ΑΕΠΟ	147
4.5.2	Διαδικασία «ενημέρωσης» φακέλου ΑΕΠΟ (Ν. 4014/11 άρθρο 6 παρ. 1α, Ν. 4964/22 άρθρο 4).....	149
4.6	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΚΕΣΠΑ / ΠΕΣΠΑ)	151
4.6.1	Δομή, αρμοδιότητες και λειτουργία ΚΕΣΠΑ.....	151
4.6.2	Δομή, αρμοδιότητες και λειτουργία ΠΕΣΠΑ.....	153
4.6.3	Κοινά στοιχεία λειτουργίας των Συμβουλίων Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης	154
4.7	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	155
5	ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	156
5.1	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΦΑΚΕΛΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΜΠΕ) ΓΙΑ ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	156
5.2	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΦΑΚΕΛΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΑΝΑΝΕΩΣΗ Η ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΕΠΟ... ..	165
5.3	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΡΓΩΝ Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	167
5.4	ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΜΠΕ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	181
5.4.1	Έργα και δραστηριότητες που κατατάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας IED (2010/75/ΕΕ), όπως αυτή έχει ενσωματωθεί στην ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/2013 (Β' 1450).....	181
5.4.2	Έργα και δραστηριότητες της εξορυκτικής βιομηχανίας που περιλαμβάνουν διαχείριση εξορυκτικών αποβλήτων.....	188
5.5	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ, ΕΚΤΑΣΗ, ΕΝΤΑΣΗ, ΑΝΑΣΤΡΕΨΙΜΟΤΗΤΑ, ΚΛΠ.....	193
5.5.1	Εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στις ΜΠΕ	193
5.5.2	Παραδείγματα επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον από έργα και δραστηριότητες.....	199
5.6	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΜΠΕ	206
5.7	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	207
5.8	ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	209
5.9	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	221
6	ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ	222
6.1	ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΕΠΟ.....	222
6.2	ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΑΕΠΟ.....	224
6.2.1	Επιπλέον προδιαγραφές ΑΕΠΟ για έργα και δραστηριότητες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ για τις βιομηχανικές εκπομπές (IED).....	238

6.3	Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΠΕ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΕΠΟ	240
6.4	ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΑΕΠΟ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	243
6.5	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΙΣΧΥΟΣ ΤΗΣ ΑΕΠΟ	245
6.6	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΕΠΟ.....	246
6.7	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	247
6.8	ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ (ΑΕΠΟ).....	262
6.9	ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΜΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΣΧΕΔΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ - ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ	269
6.10	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ (ΗΠΜ): ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ.....	272
6.11	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	277
7	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ	278
7.1	ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΠΠΔ)	278
7.2	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ (ΠΠΔ).....	281
7.3	ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΠΠΔ	287
7.4	ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΕ ΠΠΔ.....	297
7.5	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΕ ΠΠΔ.....	301
7.6	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	304
8	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	305
8.1	ΈΡΓΑ ΣΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ: ΕΙΔΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Ν. 4014/2011, ΑΡΘΡΟ 10, ΟΠΩΣ ΙΣΧΥΕΙ).....	305
8.2	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΣΤΕΡΟΥΜΕΝΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ (Ν. 4014/2011, ΑΡΘΡΟ 9)	307
8.3	ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΠΕ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.....	308
8.3.1	Συντονισμός της ΜΠΕ με τη γενική Μελέτη ενός έργου ή δραστηριότητας	308
8.3.2	Διαδικασία αξιολόγησης οριστικής μελέτης και μελέτης εφαρμογής έργου ή δραστηριότητας - Τεχνική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΤΕΠΕΜ).....	310
8.4	ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α΄ ΤΟΥ Ν. 4014/2011.....	313
8.5	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	317

1^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ – ΑΡΧΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1.1 Εισαγωγή

Η οικονομική ανάπτυξη αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους κάθε κοινωνίας. Βασικός μοχλός της οικονομικής ανάπτυξης είναι η κατασκευή και η λειτουργία έργων και δραστηριοτήτων που έχουν ως στόχο την εξυπηρέτηση των αναγκών του ανθρώπου σε όλα τα επίπεδα. Αποτελεί αναντίρρητο γεγονός ότι κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα ασκεί κάποια επίδραση στο περιβάλλον και επιφέρει επιπτώσεις μικρότερες ή μεγαλύτερες. Πολλές φορές οι επιπτώσεις δεν είναι άμεσα αντιληπτές. Είναι μελλοντικές ή είναι έμμεσες.

Η διοίκηση κατά κανόνα δίνει πολύ μεγαλύτερη σημασία στις οικονομικές επιταγές οι οποίες κυριαρχούν στην συλλογική συνείδηση από ότι στις περιβαλλοντικές. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα πολλές φορές να γίνονται έργα ή δραστηριότητες που ενώ προωθούν την οικονομική ανάπτυξη μίας περιοχής προκαλούν περιβαλλοντικά προβλήματα δυσεπίλυτα ή ανυπόφορα στους κατοίκους της συγκεκριμένης περιοχής ή στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Προς αντιμετώπιση αυτών των πιέσεων, όπως είναι γνωστό, έχει υιοθετηθεί σε παγκόσμιο επίπεδο, από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και τα σύγχρονα κράτη, το μοντέλο της Βιώσιμης Ανάπτυξης, δηλαδή της ανάπτυξης, η οποία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των σημερινών γενεών, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τις απαιτήσεις των γενεών που θα ακολουθήσουν. Η Βιώσιμη Ανάπτυξη αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην εξοικονόμηση των φυσικών πόρων και στην προστασία του περιβάλλοντος. Πρόκειται για μια δυναμική διαδικασία, η οποία προσαρμόζεται στις τεχνολογίες και τις κοινωνικές συνθήκες της συγκεκριμένης χρονικής στιγμής.

Στο ανωτέρω πλαίσιο μεγάλη σημασία έχει η εκτίμηση των δυνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την υλοποίηση έργων και δραστηριοτήτων ή την υιοθέτηση άλλων αναπτυξιακών σχεδίων και προγραμμάτων, ώστε να αξιολογούνται αυτές όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα πριν από τη λήψη των σχετικών αποφάσεων και να ενσωματώνεται η περιβαλλοντική διάσταση στις σχετικές αποφάσεις που λαμβάνονται. Με τον τρόπο αυτό

μπορούν να θεσπίζονται αναγκαία προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα, οι όροι και οι περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος.

Για να τεθούν όμως όλα τα αναγκαία μέτρα, όροι και περιορισμοί πρέπει να καθοριστεί τι καλούμαστε να προστατεύσουμε, δηλαδή τι εννοούμε όταν αναφερόμαστε στην έννοια περιβάλλον. Το περιβάλλον αναφέρεται ως το *«ως το σύνολο των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων που αλληλοεξαρτώνται και αλληλεπιδρούν δημιουργώντας βιοκοινότητες και οικοσυστήματα»* (Σαμπούκου - Σκαναβή, 2004) και (Παυλάκη, 2017)¹. Η έννοια του περιβάλλοντος περιλαμβάνει δηλαδή όλο των πλέγμα των συνθηκών στις οποίες ζει και αναπτύσσει έργα και δραστηριότητες ο άνθρωπος. Στον εκτελεστικό νόμο 1650/86 (ΦΕΚ 160/Α/1986) για την προστασία του περιβάλλοντος υιοθετείται αυτή η ευρεία θεώρηση της έννοιας περιβάλλον (άρθρο 2 παρ. 1) το οποίο ορίζεται ως *«το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες»*.

Είναι λοιπόν προφανές ότι αντίστοιχα και η προστασία του περιβάλλοντος δεν νοείται με την στενή έννοια της προστασία της φύσης. Την περιλαμβάνει ως αναπόσπαστο τμήμα της, αλλά δεν περιορίζεται μόνο σε αυτή. Περιλαμβάνει επίσης και όλο τα πλέγμα του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και της αλληλεπίδρασης όλων με τον ίδιο το άνθρωπο και τομείς που καθορίζουν την ποιότητα της ζωής σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.

Η προστασία του περιβάλλοντος (ανθρωπογενούς και φυσικού) αποτελεί συνταγματική επιταγή και απαραίτητη προϋπόθεση για την διασφάλιση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με το άρθρο 191 (παρ. 1) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης²»:

«Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των ακόλουθων στόχων:

1. *τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,*
2. *την προστασία της υγείας του ανθρώπου,*

---

¹ Κωνστ. Τσαμπούκου – Σκαναβή (2004), «Περιβάλλον & Κοινωνία – Μια σχέση σε αδιάκοπη εξέλιξη», εκδ. Καλειδοσκόπιο, σ. 20. και Σόφη Ε. Παυλάκη (2017), «Η συνταγματική προστασία του περιβάλλοντος (άρθρο 24 Συντ.)», άρθρο (<https://bit.ly/3O7HGog>) στην ιστοσελίδα www.dasarxeio.com.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016E191>.

3. *τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,*
4. *την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων, και ιδίως την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος.».*

Σε εθνικό επίπεδο, το Σύνταγμα του 1975 περιέλαβε για πρώτη φορά στην ιστορία των ελληνικών Συνταγμάτων ρητές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με το άρθρο 24 **«η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας».** Η συνταγματική προστασία του περιβάλλοντος καταλαμβάνει: α) το φυσικό περιβάλλον, με ιδιαίτερη έμφαση στα δασικά οικοσυστήματα (άρθρο 24 παρ. 1 και άρθρο 117 παρ. 3-4) και β) το ανθρωπογενές περιβάλλον, οικιστικό (άρθρο 24 παρ. 2-5) και πολιτιστικό (άρθρο 24 παρ. 1, 6).

Από το άρθρο 24 του Συντάγματος απορρέει υποχρέωση της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας να προβαίνουν σε θετικές ενέργειες για την προστασία του περιβάλλοντος με τη λήψη των απαιτούμενων νομοθετικών, διοικητικών, προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων, παρεμβαίνοντας στον αναγκαίο βαθμό και στην οικονομική ή άλλη ατομική ή συλλογική δραστηριότητα. Στο άρθρο 2 του Ν. 1650/86 ως προστασία του περιβάλλοντος ορίζεται : **«το σύνολο των ενεργειών, μέτρων και έργων που έχουν στόχο την πρόληψη της υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή την αποκατάσταση, διατήρηση ή βελτίωσή του».**

1.2 Βασικές αρχές προστασίας του περιβάλλοντος

Το Ευρωπαϊκό και κατ' επέκταση και το εθνικό περιβαλλοντικό δίκαιο για την προστασία του περιβάλλοντος έχει δομηθεί πάνω σε ορισμένες βασικές αρχές που σχετίζονται άμεσα με το στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης. Σύμφωνα με το άρθρο 191 (παρ. 2) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης)”:

Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Ένωσης. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει”».

A. Η Αρχή της πρόληψης

Η αρχή της πρόληψης θέτει ως βασική προτεραιότητα την αποφυγή της εκ των προτέρων πρόκλησης επιπτώσεων στο περιβάλλον, θεωρώντας ότι είναι ορθό να μην προκληθεί επίπτωση, η οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί εκ των υστέρων εφόσον γίνει αντιληπτή και αν αυτό είναι δυνατόν. Ουσιαστικά βασική επιδίωξη είναι η αποφυγή πρόκλησης δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον, στηριζόμενη πάνω στη γνωστή ρήση του Ιπποκράτη «καλύτερα το προλαμβάνειν από το θεραπεύειν»³.

Η αρχή της πρόληψης κατοχυρώνεται και στο Ελληνικό Σύνταγμα αφού κατά την ερμηνεία του ΣτΕ (2759/94), «*Η Πολιτεία υποχρεούται να προστατεύει το φυσικό περιβάλλον και να λαμβάνει ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα δια την φύλαξίν του*». Η εφαρμογή της προβλέπει την λήψη μέτρων για επιπτώσεις για τις οποίες υπάρχουν δεδομένα (επιστημονικά, αποδείξεις, τεκμήρια). Ουσιαστικά αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία στηρίζεται η διαδικασία της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και εν γένει όλης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων αλλά ακόμα και της μη κατασκευής ή λειτουργίας τους.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή ουσιαστικά σκοπός δεν είναι η αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, αλλά η αποφυγή δημιουργίας δυσμενών επιπτώσεων για το περιβάλλον, αποτελώντας έτσι το θεμέλιο πάνω στο οποίο η προστασία του περιβάλλοντος. Έτσι για παράδειγμα όταν γνωρίζουμε ότι ένα απόβλητο που παράγεται από μία δραστηριότητα είναι επικίνδυνο δεν περιμένουμε απλά να αντιμετωπίσουμε την ρύπανση ή την υποβάθμιση που θα προκαλέσει στο χώρο που θα απορριφθεί αλλά ορίζουμε τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για μη παραγωγή του (ή την σημαντική μείωσή της), τον τρόπο και τα μέτρα διαχείρισης και διάθεσης των συγκεκριμένων υλικών ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι συνέπειές του.

Άμεση εφαρμογή της αρχής της πρόληψης είναι η διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κατ' επέκταση και της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Επίσης σε αυτή βασίζεται σε μεγάλο βαθμό η διαχείριση των αποβλήτων αλλά και ο περιβαλλοντικός έλεγχος.

B. Η Αρχή της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης

---

³ «Ασφάλεια εστί το προνοείν και προλαμβάνειν. Το δε προνοείν και προλαμβάνειν κρείττον εστί του θεραπεύειν» (Ιπποκράτης). «Ασφαλές είναι το να προνοείς και να προλαμβάνεις. Το να προνοείς, δε, και να προλαμβάνεις είναι καλύτερο από το να θεραπεύεις».

Στόχος της είναι να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος μέσω προληπτικής λήψης αποφάσεων σε περιπτώσεις κινδύνου. Η καθιέρωση της αρχής αυτής έγινε κατά τη διάσκεψη του Ρίο για το περιβάλλον και την ανάπτυξη, στη διάρκεια της οποίας εγκρίθηκε η δήλωση του Ρίο, όπου στην αρχή 15 αναφέρεται (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000): *"προκειμένου να προστατευθεί το περιβάλλον, η προσέγγιση βάσει της προφύλαξης πρέπει να εφαρμόζεται ευρέως από τα κράτη ανάλογα με τις ικανότητές τους. Όπου υφίσταται απειλή για σοβαρή ή αμετάκλητη ζημία, η έλλειψη πλήρους επιστημονικής βεβαιότητας δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως λόγος για την αναβολή λήψης μέτρων αποτελεσματικών ως προς το κόστος προκειμένου να προληφθεί η υποβάθμιση του περιβάλλοντος»*.

Η αρχή της προφύλαξης, σε αντίθεση με την αρχή της πρόληψης, δεν βασίζεται πάνω στη βεβαιότητα των αποδεδειγμένων επιπτώσεων αλλά στον αξιολογημένο δυνητικό κίνδυνο επιπτώσεων με βάση επιστημονικά δεδομένα τα οποία δεν έχουν επαληθευτεί ή αποδειχτεί με τις υφιστάμενες γνώσεις. Ενώ η αρχή της πρόληψης επιβάλλει τη λήψη προληπτικών μέτρων εάν είναι αποδεδειγμένο, με τα μέχρι εκείνη τη στιγμή πορίσματα και δεδομένα της επιστήμης, ότι μια συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι επιβλαβής για το περιβάλλον, η αρχή της προφύλαξης οδηγεί στη λήψη μέτρων προληπτικής δράσης αρκεί μόνο να υπάρχει υπόνοια ότι μια δραστηριότητα μπορεί να δημιουργήσει κινδύνους στο περιβάλλον που να βασίζονται στα υφιστάμενα, μέχρι μια δεδομένη χρονική στιγμή, επιστημονικά δεδομένα (έστω κι αν αυτά δεν έχουν επιβεβαιωθεί ή διαψευστεί). Η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης *«ανήκει στη σφαίρα της διαχείρισης κινδύνου, όταν η επιστημονική αβεβαιότητα δεν επιτρέπει πλήρη αξιολόγηση του κινδύνου και οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων εκτιμούν ότι μπορεί να απειληθεί το επιδιωκόμενο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος ή της υγείας του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών»*. Για παράδειγμα, η εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης μπορεί να έχει εφαρμογή όταν μολυσματικά απόβλητα έχουν αναμιχθεί με άλλα μη μολυσματικά και πρέπει άμεσα να ληφθούν μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος και του ανθρώπου. Με την αρχή της προφύλαξης μπορεί να θεωρηθεί ότι, αν και δεν προκύπτει με επιστημονικά κριτήρια ότι όλη η ποσότητα των αποβλήτων έχει ρυπανθεί από τα μολυσματικά απόβλητα, εντούτοις ο κίνδυνος που ελλοχεύει για την ανθρώπινη υγεία αυτών που μπορεί να έρθουν σε επαφή μαζί τους είναι τέτοιος ώστε υπαγορεύει την θεώρησή τους ως επικίνδυνα μολυσματικά απόβλητα και την άμεση διαχείρισή τους ως τέτοια. Μία άλλη εφαρμογή της αρχής προφύλαξης αποτελεί η λήψη μέτρων που σχετίζεται με τον περιορισμό της χρήσης ουσιών που είναι τοξικές, ανθεκτικές στη διάσπαση και βιοσυσσωρεύσιμες, ακόμα και όταν δεν υπάρχουν αναμφίβολες επιστημονικές αποδείξεις ύπαρξης αιτιώδους

σχέσης μεταξύ εκπομπών και αποτελεσμάτων (π.χ. μεταξύ εκπομπών και υγείας των έμβιων οργανισμών).

Γ. Η αρχή ο «ρυπαίνων πληρώνει»

Η αρχή ο «*ρυπαίνων πληρώνει*» έχει ως σκοπό την αντιμετώπιση των συνεπειών που έχουν ή μπορεί να έχουν ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο περιβάλλον. Ο «*ρυπαίνων*» είναι ο φορέας, ο υπεύθυνος για μία δράση, ενέργεια, κατασκευή, έργο, δραστηριότητα και βαρύνεται με την ευθύνη ανάληψης του κόστους πρόληψης δυσμενών συνεπειών στο περιβάλλον ή της αντιμετώπισης αυτών ή και της αποκατάστασης που απαιτείται ώστε το περιβάλλον να επανέλθει κατά το δυνατόν στην αρχική του κατάσταση ή στη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων που θα έχουν αντίστοιχο αποτέλεσμα. Με την εφαρμογή της αρχής αυτής, το κόστος προστασίας του περιβάλλοντος μετακυλιέται στους υπευθύνους για ενέργειες που το βλάπτουν ή μπορεί να βλάψουν το περιβάλλον.

Παραδείγματα εφαρμογής της αρχής αυτής είναι πολλά:

- Η αρχή ο «*ρυπαίνων πληρώνει*» αποτελεί πυλώνα των αρχών που διέπουν τη διαχείριση των αποβλήτων. Οι παραγωγοί και οι κάτοχοί τους πληρώνουν για τη διαχείρισή τους (π.χ. αποθήκευση, επεξεργασία, ανακύκλωση, αξιοποίηση, διάθεση). Ο βιομηχανίες πληρώνουν για να ερευνούν – αναπτύσσουν και κατασκευάζουν τεχνολογίες και μέσα που αποσκοπούν στην μείωση ή στην εξάλειψη της παραγωγής τους.
- Οι βιομηχανικές και όχι μόνο δραστηριότητες οφείλουν να αναλαμβάνουν το κόστος των αντιρρυπαντικών μέτρων που λαμβάνουν και εν γένει της υλοποίησης μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος που θα πρέπει να ληφθούν για την κατασκευή και λειτουργία τους με άξονα την αρχή της πρόληψης.
- Αν προκληθεί βλάβη στο περιβάλλον οι φορείς των υπεύθυνων έργων ή δραστηριοτήτων οφείλουν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για να την άρση της.

Η αρχή αυτή για πρώτη φορά αναφέρεται το 1972 στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ, επαναλαμβάνεται στη διακήρυξη του Ρίο και στο άρθρο 191 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αρχή αυτή βρίσκει την εφαρμογή της σε θέματα εκ των υστέρων αποκατάστασης περιβαλλοντικών ζημιών και επιβολής κυρώσεων σε περιπτώσεις ρύπανσης / περιβαλλοντικής υποβάθμισης ή παράβασης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Βρίσκει εφαρμογή στην οδηγία για την Περιβαλλοντική Ευθύνη (Οδηγία 2004/35 ΕΚ που ενσωματώθηκε στην Ελληνική Νομοθεσία με το Π.Δ. 148/2009).

Δ. Η Αρχή της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος κατά προτεραιότητα στην πηγή

Με βάση τη συγκεκριμένη αρχή οι περιβαλλοντικές καταστροφές/ζημιές πρέπει να επανορθώνονται κατά προτεραιότητα στην πηγή τους και όχι στον ευρύτερο χώρο που μπορεί να επηρεάσουν (έδαφος, ατμόσφαιρα, ύδατα). Η προσπάθεια είναι η πηγή της ρύπανσης να είναι το αρχικό και το τελικό σημείο όπου υπάρχει επίδραση⁴.

Η αρχή αυτή έχει κοινά στοιχεία με την αρχή της πρόληψης, καθώς η καλύτερη πρόληψη είναι αυτή που γίνεται κατά το δυνατόν πιο έγκαιρα, δηλαδή στην πηγή. Για τα υγρά και ιδιαίτερα τα αέρια απόβλητα η καλύτερη ή η μοναδική πρόληψη είναι η παρέμβαση στην πηγή τους είτε για τον καθαρισμό ή τη δέσμευσή τους είτε για την πλήρη αποφυγή εκπομπής τους. Όμως η αρχή της επανόρθωσης κατά προτεραιότητα στην πηγή, δεν ταυτίζεται υποχρεωτικά με την αρχή της πρόληψης. Η αρχή της πρόληψης δεν απαιτεί υποχρεωτικά να υπάρχει παρέμβαση στην πηγή της ρύπανσης *«Πράγματι η δεύτερη δεν απαιτεί υποχρεωτικά να υπάρχει παρέμβαση στην πηγή της ρύπανσης (π.χ. η θέσπιση στόχων ποιότητας του περιβάλλοντος χώρου δεν συνεπάγεται υποχρεωτικά ότι πρέπει να απαγορευθεί η ρύπανση). Αντίθετα, η πρώτη απαιτεί υποχρεωτικά την διόρθωση της φύσης της επιβλαβούς δραστηριότητας (π.χ. πρέπει όχι μόνο να θεσπιστούν στόχοι ποιότητας, αλλά ακόμα και να μειωθεί η ρύπανση επιβάλλοντας στους ρυπαίνοντες νέες κατάλληλες τεχνολογίες)»* (Νικολόπουλος, 2003)⁵.

Για το λόγο αυτό στο περιβαλλοντικό δίκαιο περιλαμβάνονται προβλέψεις για θέματα που αφορούν την εκπομπή ρύπων θέτοντας όρια όχι μόνο για την ρύπανση (όρια ποιότητας π.χ. της ατμόσφαιρας ή των υδάτων) αλλά και για τους εκπεμπόμενους ρύπους (όρια εκπομπής). Έτσι υπάρχει ένας συνδυασμός μέτρων.

---

⁴ Πηγή: Πετιδής Π. (2018) «Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ Ο «ΘΕΤΙΚΟΣ» ΕΞΕΥΡΩΠΑΪΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ».

⁵ Πηγή: Νικολόπουλος Τ. «Αρχές του Κοινοτικού Δικαίου» (2003) <https://bit.ly/3hMETR8>.

E. Η Αρχή της πληροφόρησης και συμμετοχής των πολιτών (ή αρχή της Δημοσιότητας)

Η αρχή αυτή διατυπώθηκε στη Διακήρυξη του Ρίο. Με την αρχή αυτή προβλέπεται το δικαίωμα στην πληροφόρηση και στην συμμετοχή των ενδιαφερομένων πολιτών για την καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος. Στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει η υποχρέωση των αρχών να παρέχουν στους πολίτες πληροφορίες σε θέματα περιβάλλοντος και το δικαίωμα των τελευταίων να συμμετέχουν, με τη διατύπωση απόψεων και προτάσεων, στις διαδικασίες αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων που ενδέχεται να έχουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Κάθε άτομο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αφορούν το περιβάλλον και τα κράτη θα πρέπει να ενθαρρύνουν και διευκολύνουν την συμμετοχή του κοινού θέτοντας στη διάθεσή του τις πληροφορίες.

Στην Ε.Ε. έχει κυρωθεί η Σύμβαση Aarhus. Με τη σύμβαση αυτή κατοχυρώνονται τα θέματα πρόσβασης στις περιβαλλοντικές πληροφορίες αλλά και συμμετοχής του κοινού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, και της δικαστικής προστασίας σε περίπτωση παραβίασης των παραπάνω. Η συγκεκριμένη αρχή έχει ενσωματωθεί και στην Ελληνική Περιβαλλοντική Νομοθεσία με την Υ.Α Η.Π. 11764/653/2006 (ΦΕΚ 327/Β'). Επίσης η πρόσβαση του κοινού στα διοικητικά στοιχεία, στα οποία περιλαμβάνονται και περιβαλλοντικές πληροφορίες, κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999).

Εκτός από τις προαναφερθείσες βασικές αρχές υπάρχουν και μία σειρά από άλλες αρχές του δικαίου που βρίσκουν εφαρμογή και στο περιβαλλοντικό δίκαιο όπως:

- η **αρχή της ενσωμάτωσης**, η οποία βασίζεται στη θεώρηση ότι η προστασία του περιβάλλοντος δεν αποτελεί μοναχικό στόχο αλλά ενσωματώνονται σε αυτή διάφοροι άλλοι στόχοι και πολιτικές, ώστε να υπάρχει ισόρροπη εκτίμηση όλων των περιβαλλοντικών παραμέτρων,
- η **αρχή της δικαιοσύνης μεταξύ των γενεών (αρχή της διαγενεακής ισότητας)**. Πρόκειται για μία σύνθετη έννοια που απλά συνοψίζεται στην έκφραση: «Κάθε γενιά έχει το δικαίωμα στην χρήση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων»,
- η **αρχή της κοινής αλλά διαφοροποιημένης ευθύνης**. Με την αρχή αυτή η ευθύνη για την αντιμετώπιση παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων όπως η κλιματική αλλαγή θεωρείται κοινή για την παγκόσμια κοινότητα και θεωρείται ότι πρέπει να γίνεται κατανομή της κοινής ευθύνης καταπολέμησης της περιβαλλοντικής υποβάθμισης, ανάλογα με την επιμέρους «ιστορική» ευθύνη και το μέτρο των δυνατοτήτων κάθε κράτους.

Σκόπιμο να τονιστεί ότι οι αρχές προστασίας του περιβάλλοντος λειτουργούν επικουρικά μεταξύ τους π.χ. Η αρχή αποκατάστασης καταστροφής στην πηγή συνδυάζεται με την αρχή της πρόληψης για την προληπτική προστασία του περιβάλλοντος και με την αρχή ο «ρυπαίνων πληρώνει» για θέματα αποκατάστασης π.χ. σε περιπτώσεις ρύπανσης ή περιβαλλοντικών καταστροφών. Η αρχή της διαγενεακής ισότητας συνδυάζεται με την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, που δύναται να λαμβάνει υπόψη την αρχή της πρόληψης και της προφύλαξης αλλά και άλλες αρχές.

1.3 Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Η ανάγκη αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που ενδέχεται να έχει η κατασκευή και λειτουργία έργων ή δραστηριοτήτων στο (φυσικό και ανθρωπογενές) περιβάλλον οδήγησαν στην καθιέρωση της υποχρέωσης αξιολόγησης των επιπτώσεων σε επίπεδο προγενέστερο της κατασκευής τους, με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της αρχής της πρόληψης. Σε εφαρμογή των γενικών αρχών προστασίας του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα των αρχών της πρόληψης και της προφύλαξης, κρίθηκε αναγκαίο να γίνεται εκτίμηση και αντιμετώπιση των δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από ανθρωπογενή έργα και δραστηριότητες. Εδώ και αρκετές δεκαετίες εφαρμόζονται διεθνώς οι τεχνικές και οι μεθοδολογίες του θεσμού της Εκτίμησης των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Ε.Π.Ε.), ως μοντέλο επίτευξης των στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η ΕΠΕ είναι θεσμικό εργαλείο που χρησιμοποιείται προληπτικά για την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Αποσκοπεί στον εντοπισμό των επιπτώσεων ακολουθώντας συστηματική διαδικασία εντοπισμού των μελλοντικών συνεπειών μιας τρέχουσας ή προτεινόμενης ενέργειας (Ελαφρού & Λουράκη, 2019).

Η διαδικασία που ακολουθείται αποσκοπεί στη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αποφυγή περιβαλλοντικών οχλήσεων στο πλαίσιο των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης. Αυτό σημαίνει ότι κάθε έργο ή δραστηριότητα που σχεδιάζεται εξετάζεται για τις επιπτώσεις που αναμένεται ότι θα έχει στο περιβάλλον σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο ώστε να τεθούν όροι, μέτρα και περιορισμοί που να αποσκοπούν στην εξάλειψη ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων.

Σκοπός της ΕΠΕ είναι:

- να εντοπίζονται και να αξιολογούνται οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις ενός έργου ή μίας δραστηριότητας στο εγγύς και στο ευρύτερο περιβάλλον (αναλόγως του μεγέθους και του είδους).
- να εξετάζονται τα μέτρα και οι ενέργειες που πρέπει να ληφθούν ώστε να αποφευχθούν αρνητικές επιδράσεις ή να μπορούν να αποκατασταθούν / περιοριστούν,
- να διερευνώνται εναλλακτικές λύσεις που αφορούν την χωροθέτηση για την κατασκευή - λειτουργία ή τροποποίηση έργων και δραστηριοτήτων, βάζοντας προς εξέταση και την «μηδενική λύση» που αφορά τη «μη λήψη δράσης», δηλαδή την απόρριψη για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος.

Στη λήψη των αναγκαίων αποφάσεων λαμβάνονται υπόψη μία σειρά από περιβαλλοντικοί παράμετροι που επηρεάζονται από την κατασκευή και λειτουργία έργων ή δραστηριοτήτων. Επιγραμματικά και ενδεικτικά παρατίθενται κάτωθι παράμετροι του περιβάλλοντος που μπορούν να επηρεαστούν από την κατασκευή και λειτουργίας ενός έργου ή μίας δραστηριότητας:

- Κλιματικά και βιοκλιματικά χαρακτηριστικά
- Μορφολογικά και τοπιολογικά χαρακτηριστικά
- Γεωλογικά, τεκτονικά και εδαφολογικά χαρακτηριστικά
- Φυσικό περιβάλλον
- Ανθρωπογενές περιβάλλον

Η διαδικασία της περιβαλλοντικής αξιολόγησης οδηγεί στην περιβαλλοντική αδειοδότηση ενός έργου ή μίας δραστηριότητας, η οποία αποτελεί τμήμα της συνολικής αδειοδότησης τους⁶. Εφόσον ένα έργο λάβει περιβαλλοντική αδειοδότηση (δηλαδή επιτραπεί να κατασκευαστεί και να λειτουργήσει) αυτή αναφέρεται ουσιαστικά σε ένα κατάλογο από όρους, περιορισμούς και υποχρεώσεις που πρέπει να τηρεί ο φορέας του. Πρόκειται για αυτό που ονομάζουμε «περιβαλλοντικούς όρους» τους οποίους οφείλει να τηρεί ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας, προβαίνοντας σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την

---

⁶ Υπό την έννοια ότι από μόνη της δεν νομιμοποιεί την κατασκευή ή λειτουργία του, αλλά απαιτείται και μία σειρά άλλων «ενεργειών» (μελετών, άλλου τύπου αδειοδοτήσεων ή εγκρίσεων ή ενός νομικού πλαισίου επιτρέπει ευρύτερα την κατασκευή και λειτουργία τους).

προστασία του περιβάλλοντος. Η υποχρέωση αυτή είναι διαρκής (σε επίπεδο αυτοελέγχου) και υπόκειται σε εξωτερικούς ελέγχους από τις, κάθε φορά, εποπτικές αρχές με την άσκηση περιβαλλοντικών ελέγχων και την επιβολή κυρώσεων εφόσον διαπιστωθούν παραβάσεις.

Περιβαλλοντική αξιολόγηση των επιπτώσεων έργων ή δραστηριοτήτων γίνεται όχι μόνο προ της κατασκευής και λειτουργίας τους αλλά και κατά τη διάρκεια τη λειτουργίας τους στο πλαίσιο της διαρκούς επαναξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ιδιαίτερα όταν προκύπτουν ανάγκες για τροποποιήσεις, αλλαγές, βελτιώσεις των τεχνικών χαρακτηριστικών ή της παραγωγικής διαδικασίας.

Η διαδικασία της περιβαλλοντικής αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων οικονομικής δραστηριότητας άρχισε να κάνει την εμφάνισή της τη δεκαετία του '60. Οι Ηνωμένες Πολιτείες εξέδωσαν νόμο ήδη από το 1970 και με αυτόν - για πρώτη φορά σε παγκόσμιο επίπεδο - καθιερώθηκε η υποχρέωση μελέτες συγκεκριμένης κατηγορίας έργων να συνοδεύονται από ολοκληρωμένη μελέτη με την οποία παρουσιάζονται αναλυτικά οι περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις. Ακολούθησε η ευρωπαϊκή κοινότητα (νυν Ε.Ε.) με την έκδοση σχετικών Οδηγιών, όπως:

- Η Οδηγία 85/337 ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, με την οποία καθιερώθηκε η αρχή της υποχρεωτικής εκτιμήσεως των επιπτώσεων στο περιβάλλον,
- η Οδηγία 97/11 ΕΚ, η οποία τροποποίησε εν μέρει την προηγούμενη και η
- η Οδηγία 2001/42 για τη στρατηγική εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (Strategic Environmental Assessment).

Στην Ελλάδα, η αρχή της εκτίμησης των επιπτώσεων εμφανίστηκε στους Ν. 743/1977 για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, 947/1979 για τους οικισμούς και στο Ν. 998/1979 για την προστασία των δασών. Ειδικότερα με τον τελευταίο εισήχθη η υποχρέωση εκπόνησης μελετών για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από λατομικές και τουριστικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε δάση ή δασικές περιοχές. Με το Π.Δ. 1180/81 η υποχρέωση αυτή επεκτάθηκε και στις νεοϊδρυσόμενες βιομηχανικές δραστηριότητες.

Όμως οι ανωτέρω νομοθετικές πρωτοβουλίες δεν είχαν ουσιαστικά αποτελέσματα στο επίπεδο πραγματικής περιβαλλοντικής αξιολόγησης για τα έργα ή της δραστηριότητες. Για το σκοπό αυτό εκδόθηκε ο Ν. 1650/86, ο οποίος ενσωμάτωσε την οδηγία 85/337 ΕΟΚ, σχεδόν

πρωτοποριακά για την εποχή του σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, θέτοντας τις βάσεις ώστε να εφαρμοστεί η διαδικασία της εκτίμησης / αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μέσω της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων στην Ελλάδα. Η μετάβαση αυτή δεν έγινε άμεσα. Χρειάστηκε περίπου μία 10ετία ώστε να αρχίσει ουσιαστικά η περιβαλλοντική αξιολόγηση έργων και δραστηριοτήτων. Το πεδίο εφαρμογής του θεσμού διευρύνθηκε και πήρε την τελική του μορφή το έτος 1990 με την έκδοση της ΚΥΑ 69269/5387/90 και της ΚΥΑ 75308/5512/90, οι οποίες αφ' ενός ενεργοποίησαν τα άρθρα 3, 4 και 5 του Ν. 1650/86 για το περιβάλλον και αφ' ετέρου εναρμόνισαν το ελληνικό δίκαιο με τις Οδηγίες 85/337/ΕΟΚ περί «εκτίμησης των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» και 84/360/ΕΟΚ περί «καταπολέμησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προέρχεται από βιομηχανικές εγκαταστάσεις».

Ακολούθησε η έκδοση άλλων κανονιστικών διατάξεων με τις οποίες αναβαθμίσθηκε, αναμορφώθηκε και εκσυγχρονίσθηκε το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, σύμφωνα με τις σύγχρονες απαιτήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και παράλληλα εναρμονίσθηκε το ελληνικό δίκαιο με την Οδηγία 97/11/ΕΕ, η οποία αφορά σε τροποποίηση της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ περί της εκτίμησης των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, καθώς και με την Οδηγία 96/61/ΕΕ όσον αφορά στην περιβαλλοντική αδειοδότηση εγκαταστάσεων που υπάγονται σε «ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης» (Οδηγία IPPC). Οι διατάξεις αυτές περιλάμβαναν τον Ν. 3010/2002 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις ΚΥΑ Η.Π. 15393/2332/2002, ΚΥΑ Η.Π. 11014/703/Φ104/2003 και ΚΥΑ Η.Π. 37111/2021/2003.

Εν συνεχεία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Οδηγία 85/337/ΕΟΚ υπέστη μικρές προσαρμογές με τις Οδηγίες 2003/35/ΕΚ και 2009/31/ΕΚ.

Ένεκα όλων των προαναφερόμενων αλλαγών, η 85/337/ΕΟΚ τελικά κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2011/92/ΕΕ, η οποία τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ και υπό την μορφή αυτή ισχύει μέχρι σήμερα.

Υπάρχουν διάφορες μέθοδοι / εργαλεία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, δηλαδή για την περιβαλλοντική αξιολόγηση ενός έργου ή δραστηριότητας. Κάθε διαφορετική μέθοδος έχει άλλες ανάγκες σε πόρους όπως ο χρόνος, το προσωπικό, τα στοιχεία που απαιτούνται. Σε κάθε όμως περίπτωση, η μέθοδος που εφαρμόζεται πρέπει να παράγει ένα εργαλείο διάγνωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, εκτίμησης του μεγέθους και της σημασίας της κάθε επίπτωσης και γνωστοποίησης των αποτελεσμάτων αυτής της ανάλυσης

προς την υπηρεσία που αποφασίζει, καθώς και στο ενδιαφερόμενο κοινό και στους φορείς εκπροσώπησης του.

Ένα βασικό και διαδεδομένο διεθνώς εργαλείο της ΕΠΕ, αποτελούν οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε), οι οποίες χρησιμοποιούνται ευρύτατα. Σκοπός των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), είναι να εκτιμήσουν και αξιολογήσουν με επιστημονικά κριτήρια το είδος, το μέγεθος, την ένταση, την πιθανότητα, τη διάρκεια και το χαρακτήρα των επιπτώσεων σε ένα δεδομένο περιβάλλον, στο οποίο πρόκειται να υλοποιηθεί ένα έργο ή μια δραστηριότητα. Στις ΜΠΕ περιλαμβάνονται προτάσεις για μέτρα και ενέργειες για την πρόληψη ή των άρση των όποιων επιπτώσεων διαπιστώνονται.

1.4 Περιβαλλοντική Αδειοδότηση

Με την ΚΥΑ 69269/5387/90 ουσιαστικά τέθηκε σε εφαρμογή το συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο ρυθμίζοντας τη διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων, η οποία πλέον καλείται διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση αποτελεί ουσιαστικά το εργαλείο εισαγωγής της περιβαλλοντικής διάστασης στον αναπτυξιακό σχεδιασμό λαμβάνοντας υπόψη:

1. Τις γενικές και ειδικές κατευθύνσεις της χωροταξικής πολιτικής, που προκύπτουν από τυχόν εγκεκριμένα χωροταξικά, ρυθμιστικά και πολεοδομικά σχέδια ή άλλα σχέδια χρήσεων γης.
2. Την περιβαλλοντική ευαισθησία της περιοχής, που ενδέχεται να θιγεί από την υλοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας.
3. Τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον σε μία ευρύτερη περιοχή από εκείνη που επηρεάζεται άμεσα από το έργο ή την δραστηριότητα. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται τα χαρακτηριστικά των ενδεχομένων σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως το μέγεθος, η πολυπλοκότητα, η ένταση και η έκτασή τους, ο διασυννοριακός χαρακτήρας τους, η διάρκεια, η συχνότητα και η αναστρεψιμότητά τους.
4. Τα πιθανά οφέλη ή ζημίες για την εθνική οικονομία, την εθνική ασφάλεια, το δημόσιο συμφέρον και τη δημόσια υγεία.

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση, ουσιαστικά περιλαμβάνει διάφορα στάδια εκτίμησης και αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων τα οποία δύναται να περιλαμβάνουν την εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών, τον έλεγχό τους και την έγκριση της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης, ανάλογα με την κατηγορία⁷ που ανήκει ένα έργο ή μία δραστηριότητα. Σύμφωνα με το διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ):

«Η διαδικασία εκτίμησης των δυνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την υλοποίηση έργων και δραστηριοτήτων καθώς και την υιοθέτηση σχεδίων και προγραμμάτων, αποσκοπεί στο να αξιολογούνται αυτές όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα πριν από τη λήψη των σχετικών αποφάσεων και να ενσωματώνεται η περιβαλλοντική διάσταση στις σχετικές αποφάσεις/εγκρίσεις. Με την παραπάνω διαδικασία και στο πλαίσιο των αρχών της πρόληψης και προφύλαξης, θεσπίζονται τα αναγκαία μέτρα, οι όροι και οι περιορισμοί μέσω των οποίων εξασφαλίζεται ότι το έργο/δραστηριότητα ή το σχέδιο/πρόγραμμα θα υλοποιηθεί με βάση τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.»

Το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα απλοποιήθηκε και αναμορφώθηκε με το Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες κανονιστικές διατάξεις. Με το Ν.4014/11 κωδικοποιήθηκαν εκ νέου οι διαδικασίες της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων και πάνω σε αυτόν βασίζεται πλέον η περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Ο Ν. 1650/86 και 4014/11 έχουν τροποποιηθεί εκ νέου με μία σειρά από νόμους, με πιο πρόσφατους τους Ν. 4685/2020, 4843/2021, 4964/2022 και 5037/2023, σε θέματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης όσο και της διαδικασίας περιβαλλοντικών ελέγχων και κυρώσεων.

Την έκδοση του Ν. 4014/11 ακολούθησαν μία σειρά από Υπουργικές Αποφάσεις που καθορίζουν επιπλέον θέματα όπως η κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων για την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση, το περιεχόμενο των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των σχετικών αποφάσεων κ.α..

---

⁷ Οι διαφορετικές κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων σχετίζονται με την ανάλυση κινδύνου (Risk Analysis) οι οποία γίνεται ώστε να διαχωρίζονται ως προς τον τρόπο αντιμετώπισής τους σε θέματα περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης αναλόγως με την κλιμάκωση του μεγέθους των πιθανών βλαβών / επιπτώσεων.

1.5 Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση

Στην Ευρωπαϊκή Πολιτική για το περιβάλλον καθιερώθηκε η υποχρέωση των κρατών μελών να εκτιμούν τις επιπτώσεις στο περιβάλλον όχι μόνο από έργα και δραστηριότητες αλλά και από ευρύτερα αναπτυξιακά προγράμματα ή πλαίσια που συνδέονται με την πραγματοποίηση επιμέρους μικρότερων έργων ή δραστηριοτήτων, όπως χωροταξικά και αναπτυξιακά σχέδια, επιμέρους τομεακές πολιτικές. Η υποχρέωση αυτή ενσωματώθηκε στο Ευρωπαϊκό δίκαιο με την οδηγία 2001/42/ΕΚ, για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (SEA: Strategic Environmental Assessment), που αποτελεί τη συνέχεια της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ (οδηγίας ΕΠΕ). Στόχοι της οδηγίας, κατά το άρθρο 1 αυτής, είναι η υψηλού επιπέδου προστασία του περιβάλλοντος και η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεωρήσεων στην προετοιμασία και υιοθέτηση σχεδίων και προγραμμάτων με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού καθιερώθηκε η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε στρατηγικό επίπεδο, αποτελώντας μία **σημαντική εξέλιξη** στην πορεία για τον έλεγχο των αρνητικών παρενεργειών της ανάπτυξης. Η οδηγία αυτή ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με την ΚΥΑ αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006 σύμφωνα με την οποία η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση υλοποιείται μέσω της **Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.)**. Η διεθνής εμπειρία από την εκπόνηση τέτοιων μελετών παραμένει μη ιδιαίτερα επαρκής και η σχετική δραστηριότητα βρίσκεται ουσιαστικά σε ένα μετα-ερευνητικό επίπεδο αλλά εξελιξιμο επίπεδο. Η εφικτότητα μιας πλήρους στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης δεν έχει προς το παρόν τεκμηριωθεί ικανοποιητικά σε αρκετές περιπτώσεις, καθώς η όλη διαδικασία απαιτεί σημαντικό χρόνο και οικονομικό κόστος, η δε επιτάχυνση της διαδικασίας δεν είναι δυνατή, αν δεν υπάρχουν έτοιμα και καλής ποιότητας δεδομένα.

Η ΣΜΠΕ πρέπει να εντοπίσει τις γενικές επιπτώσεις από την κατασκευή και την λειτουργία του έργου, με στόχο να επιτρέψει την επιλογή των κατάλληλων γενικών εναλλακτικών λύσεων και την ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής στρατηγικής αποκατάστασης του περιβάλλοντος για τη λήψη κατάλληλων επανορθωτικών μέτρων. Στις εξεταζόμενες εναλλακτικές λύσεις πρέπει να συμπεριλαμβάνονται και οι ενδεχόμενοι άλλοι εφικτοί τρόποι για την επίτευξη του στόχου που εξυπηρετεί το έργο. Χρειάζεται, επίσης, να γίνει μια γενική διερεύνηση των προβλημάτων, αξιών και ευαισθησιών του ευρύτερου περιβάλλοντος. Κατά τη διαδικασία αυτή, έχει μειωμένη σημασία η χρήση αναλυτικών στοιχείων, εφ' όσον, αναπόφευκτα, στις περιοχές μελέτης θα περιλαμβάνονται χώροι που είναι λιγότερο γνωστοί

και μελετημένοι. Οι αβεβαιότητες είναι αυξημένες σε μια μελέτη περιβαλλοντικής στρατηγικής και πρέπει να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν. Η στρατηγική προσέγγιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων οφείλει να συνεκτιμήσει τον ρόλο των υπάρχουσών αβεβαιοτήτων.

Γι' αυτό πρέπει να αποφεύγονται οι μη αναγκαίες λεπτομέρειες και να χρησιμοποιούνται μέθοδοι γενίκευσης, μεταξύ των οποίων **ιδιαίτερη σημασία δίνεται διεθνώς στους περιβαλλοντικούς δείκτες**. Η μελέτη περιβαλλοντικής στρατηγικής πρέπει να συνεισφέρει στην κατάρτιση δεικτών, οι οποίοι να αξιολογούν τις επιπτώσεις και την αντιμετώπισή τους και να συμβάλουν στην αποτελεσματική παρακολούθηση του περιβάλλοντος μετά την λειτουργία του έργου. Τέτοιοι περιβαλλοντικοί δείκτες για την Ελλάδα έχουν καταρτισθεί από τη Eurostat: 60 δείκτες, 6 δείκτες για κάθε ένα από τους 10 τομείς ενδιαφέροντος. Ακόμα, η μελέτη περιβαλλοντικής στρατηγικής πρέπει να συνεισφέρει στον εντοπισμό αποδεκτών και μη αποδεκτών ορίων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και στην επισήμανση αντικρουόμενων μέτρων, τέλος δε να προτείνει τις αναγκαίες πρόσθετες μελέτες.

Για την έγκριση της ΣΠΕ απαιτείται ουσιαστικά μόνο ένα στάδιο, η υποβολή ΣΜΠΕ, καθώς και ένα είδος περιβαλλοντικού προελέγχου για ορισμένα μόνο σχέδια και προγράμματα. Ως επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της διαδικασίας δεν υφίσταται έγκριση περιβαλλοντικών όρων (ΕΠΟ), αλλά ΣΠΕ με τη μορφή κανονιστικής πράξης της Διοίκησης που ενσωματώνεται στην έγκριση του σχεδίου ή προγράμματος. Επιπλέον, είναι μια πιο δυναμική και ευέλικτη διαδικασία καθώς **το σχέδιο ή πρόγραμμα μπορεί να υποβάλλεται κατά τμήματα και να προωθείται παράλληλα με τη ΣΜΠΕ.**

Παραδείγματα Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης στη χώρα μας αποτελούν οι ΣΜΠΕ του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (νέο ΕΣΠΑ 2021 – 27), του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ), καθώς και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), τον Τουρισμό και τη Βιομηχανία.

1.6 Βιβλιογραφία

1. Δαβάκης, Ε., 2022 «*Διαχείριση Αποβλήτων: Προσαρμογές στις αρχές της Κυκλικής Οικονομίας*», Σημειώσεις Σεμιναρίου Κέντρο Δια Βίου Μάθησης «Ινστιτούτο Ανάπτυξης Απασχόλησης», σε συνεργασία με τα Προγράμματα Δια Βίου Μάθησης του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ του Πανεπιστήμιου Αιγαίου.
2. Ελαφρού, Ε., & Λουράκη, Χ., 2019 «*Μεθοδολογία εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων - Ερευνητική εργασία*», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης, https://ikee.lib.auth.gr/record/307937/files/ELAFROY_LOYRAKI_EE.pdf.
3. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000 «*Ανακοίνωση της επιτροπής για την αρχή της προφύλαξης - COM(2000) Τελικό*»: Ιστοσελίδα της Ε.Ε.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52000DC0001>.
4. Ευρωπαϊκή Ένωση, 2016. «*Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Άρθρο 191*», *Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2016/C 202/01)*», Ιστοσελίδα Eur-Lex.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016E191>.
5. Καββαδά, Δ. Δ. «*Η στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση στην Ελλάδα*», Ιστοσελίδα Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ): <http://www.nsk.gr/documents/15678/33709/5122013.pdf/366665b7-5d72-40a7-8397-4bbcc19d31b6>.
6. Κελεσιδής, Α., 2009 «*Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων*», Σημειώσεις Μαθήματος, ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας.
7. Μανούρης, Γ., Γιούτσου, Α., & Κασσιός, Κ., 2004 «*Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων από προγράμματα. Μια συνθετική προσέγγιση*», 7ο Πανελλήνιο Γεωγραφικό Συνέδριο, Πρακτικά συνεδρίου, Μυτιλήνη 2004.
8. Μανωλιάδης, Ο., 2002 «*Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός*», Εκδόσεις ΙΩΝ.
9. Νικολόπουλος, Τ. (2000). «*Οι αρχές του Κοινοτικού Δικαίου*», Ιστοσελίδα ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΗ: <https://bit.ly/433i3cn>.
10. Παυλάκη, Ε. Σ., 2017 «*Η συνταγματική προστασία του περιβάλλοντος (άρθρο 24 Συντ.)*», Ιστοσελίδα dasarxeio.com: <https://bit.ly/3O7HGog>,
11. Πετίδης, Π., 2018 «*Η Κοινοτική Περιβαλλοντική Πολιτική και ο «θετικός» εξευρωπαϊσμός της ελληνικής περιβαλλοντικής πολιτικής*», Ανάκτηση από <https://bit.ly/3hLdVcZ>.
12. Σαμπούκου - Σκαναβή, Κ., 2004 «*Περιβάλλον και Κοινωνία - Μία σχέση σε αδιάκοπη εξέλιξη*», Εκδ. Καλιδοσκόπειο.
13. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 "*Περιβαλλοντική Αδειοδότηση*", Ιστοσελίδα <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/>.

2^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (Ν. 4014/11 ΟΠΩΣ ΙΣΧΥΕΙ)

2.1 .1 Θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης

Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων περιλαμβάνει τον Ν. 4014/2011 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), Κεφάλαιο Α', άρθρα 1 – 19, τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες κανονιστικές αποφάσεις, καθώς και τις διάφορες σχετικές Εγκυκλίους οι οποίες έχουν κατά καιρούς εκδοθεί από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠ.ΕΝ.) ή άλλα συναρμόδια Υπουργεία.

Τα βασικά νομοθετικά κείμενα που καθορίζουν τα ζητήματα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων είναι τα ακόλουθα:

A. ΝΟΜΟΙ

- **N. 4964/2022** (ΦΕΚ 150 Α'/30-7-22) «*Διατάξεις για την απλοποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης,...*».
- **N. 4819/2021** (ΦΕΚ 129 Α'/23-7-21) «*Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση αποβλήτων...*».
- **Π.Δ. 50/2021** (ΦΕΚ 126 Α'/19-7-21) «*Σύσταση και τήρηση Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων*».
- **N. 4685/2020** (ΦΕΚ 92 Α'/7-5-20) «*Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας...*».
- **N. 4014/2011** (ΦΕΚ 209 Α'/21-09-11) «*Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων...*».

B. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- **ΚΥΑ 70104/4791/2022** (ΦΕΚ 3524 Β'/7-7-22) «*Αμοιβές Πιστοποιημένων Αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων*».
- **ΥΑ 17185/1069/2022** (ΦΕΚ 841 Β'/24-2-2022) «*Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης...* ».

- **ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020** (ΦΕΚ 3833 Β'/9-9-20) «Κατάταξη στις κατηγορίες της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α' 209), των μεταποιητικών και συναφών δραστηριοτήτων που προβλέπονται στις διατάξεις της υπό στοιχεία 3137/191/Φ.15/21-3-2012 ΚΥΑ ....».
- **ΚΥΑ 30651/2014** (ΦΕΚ 1817 Β'/02-07-14) «Εξειδίκευση των προδιαγραφών, του τρόπου παροχής και συντήρησης, των διαδικασιών και αδειών ηλεκτρονικής πρόσβασης και εισαγωγής πληροφοριών καθώς και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας για την οργάνωση, υλοποίηση και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 18 παράγραφος 5 του Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209)».
- **ΥΑ 170225/2014** (ΦΕΚ 135 Β'/27-01-14) «Εξειδίκευση των περιεχομένων των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α' της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αρ. 1958/2012 (Β' 21) όπως ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4014/2011 (Α' 209), καθώς και κάθε άλλης σχετικής λεπτομέρειας».
- **ΚΥΑ 1649/45/2014** (ΦΕΚ 45 Β'/15-01-14) «Εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και τρόπου ενημέρωσης του κοινού και συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στη δημόσια διαβούλευση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α' ...».
- **ΥΑ 167563/ΕΥΠΕ/2013** (ΦΕΚ 964 Β'/19-04-13) «Εξειδίκευση των διαδικασιών και των ειδικότερων κριτηρίων περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων των άρθρων 3, 4, 5, 6 και 7 του Ν. 4014/2011, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παράγραφος 13 αυτού, των ειδικών εντύπων των ανωτέρω διαδικασιών, καθώς και κάθε άλλου σχετικού με τις διαδικασίες αυτές θέματος».
- **ΚΥΑ 48963/2012** (ΦΕΚ 2703 Β'/5-10-2012) «Προδιαγραφές περιεχομένου Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α' ...».

Στο Παράρτημα 1 του παρόντος Κεφαλαίου παρατίθεται η κωδικοποιημένη μορφή του Ν. 4014/2011, όπως αυτή εξάγεται από τη νομική βάση δεδομένων «ΝΟΜΟΣ», κατά το τμήμα των άρθρων που αφορούν την περιβαλλοντική νομοθεσία. Όπως προκύπτει από το εν λόγω κείμενο, ο Ν. 4014/2011 έχει υποστεί διαδοχικές τροποποιήσεις από διάφορους Νόμους, εκ

των οποίων σημαντικότερη είναι η τροποποίηση από τον Ν. 4685/2020, με την οποία απλοποιήθηκαν περαιτέρω οι διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα περιεχόμενα των άρθρων του Ν. 4014/2011, ισχύουν συνοπτικά τα εξής:

Το άρθρο 1 του Ν. 4014/11 αναφέρεται στην κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων σε **κατηγορίες** περιβαλλοντικής αδειοδότησης Α΄ και Β΄ και σε **ομάδες**.

Το άρθρο 2 του Ν. 4014/11 αφορά στην κοινή διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α΄ κατηγορίας, καθώς και στην έννοια και τα χαρακτηριστικά της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.).

Το άρθρο 3 αναφέρεται στην ειδικότερη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α1 υποκατηγορίας.

Το άρθρο 4 καθορίζει τα ειδικότερα στοιχεία της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α2 υποκατηγορίας.

Το άρθρο 5 πραγματεύεται τα ζητήματα της διαδικασίας ανανέωσης Α.Ε.Π.Ο..

Ομοίως, το άρθρο 6 αφορά στα ζητήματα της διαδικασίας τροποποίησης Α.Ε.Π.Ο..

Το άρθρο 7 αναφέρεται στη διαδικασία αξιολόγησης της οριστικής μελέτης και μελέτης εφαρμογής έργου σε σχέση με την εκδοθείσα Α.Ε.Π.Ο.

Η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων Β΄ κατηγορίας ορίζεται στο άρθρο 8.

Το άρθρο 9 αναφέρεται στις δυνατότητες περιβαλλοντικής αδειοδότησης υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων που δεν έχουν περιβαλλοντικούς όρους.

Οι ειδικότερες απαιτήσεις της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων σε περιοχές που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 καθορίζονται στο άρθρο 10.

Το άρθρο 11 περιλαμβάνει τις βασικές προδιαγραφές του περιεχομένου των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Το άρθρο 12 καλύπτει τα θέματα κατάργησης αδειών και ενσωμάτωσής τους στις Α.Ε.Π.Ο. ή τις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.).

Το άρθρο 13 αναφέρεται στη σύσταση και τη λειτουργία του Κεντρικού και των Περιφερειακών Συμβουλίων Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ / ΠΕΣΠΑ) .

Το άρθρο 16 αφορά στη σύσταση και λειτουργία του Μητρώου πιστοποιημένων αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ).

Η ηλεκτρονική διαχείριση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης καθορίζεται στο άρθρο 18.

Τέλος, τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας των γνωμοδοτήσεων φορέων και δημόσιας διαβούλευσης κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης αποτυπώνονται στο άρθρο 19 του Ν. 4014/2011, ενώ στο άρθρο 19α θεσπίζεται η υποχρεωτική ανάρτηση της Α.Ε.Π.Ο. σε ειδικό διαδικτυακό τόπο του Υ.Π.Ε.Ν.

2.2 Κωδικοποίηση διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης

Με την ΥΑ 17185/1069/2022, η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 4014/2011 (όπως ισχύει), τα έργα και οι δραστηριότητες που παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά (ομοειδή έργα) ως προς την εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων κατατάσσονται σε δώδεκα (12) ομάδες, κοινές για τις κατηγορίες (Α) και (Β) της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 4014/2011, ως εξής:

Πίνακας 1

Κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων σε ομάδες (ΥΑ 17185/1069/2022)

ΟΜΑΔΑ	ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΩΝ
1 ^η	Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών
2 ^η	Υδραυλικά έργα
3 ^η	Λιμενικά έργα
4 ^η	Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών
5 ^η	Εξορυκτικές και συναφείς δραστηριότητες
6 ^η	Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής
7 ^η	Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις
8 ^η	Υδατοκαλλιέργειες
9 ^η	Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις (πλην των αναφερομένων στην ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020)
10 ^η	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μεμονωμένοι σταθμοί αποθήκευσης ενέργειας

ΟΜΑΔΑ	ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΩΝ
11 ^η	Μεταφορά ενέργειας, καυσίμων και χημικών ουσιών
12 ^η	Ειδικά έργα και δραστηριότητες

Επιπρόσθετη και θεμελιώδης για τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης είναι η κατάταξη των ως άνω ομοειδών έργων και δραστηριοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε κατηγορίες Α΄ και Β΄ ανάλογα με τις δυνητικές επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, ως εξής:

- **Α΄ κατηγορία**

Περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες τα οποία ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων αυτών απαιτείται η εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) προκειμένου να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος σχετικά με το συγκεκριμένο έργο.

Περαιτέρω, τα έργα Α΄ κατηγορίας κατατάσσονται σε δύο (2) υποκατηγορίες:

- **A1 υποκατηγορία:** Έργα που ενδέχεται να προκαλέσουν πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- **A2 υποκατηγορία:** Έργα που ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

- **Β΄ κατηγορία**

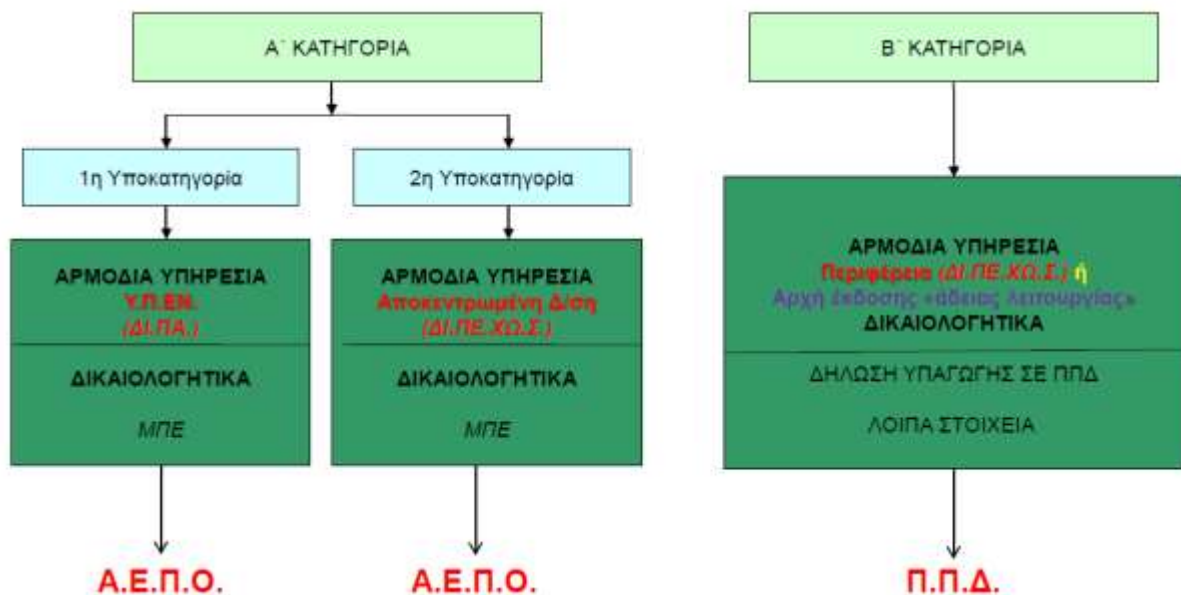
- Περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες τα οποία χαρακτηρίζονται από τοπικές και μη σημαντικές επιπτώσεις. Τα έργα αυτά υπόκεινται σε γενικές προδιαγραφές όρους και περιορισμούς και για την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση απαιτείται η υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.).

Η κατάταξη των έργων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης διενεργείται δυνάμει των πινάκων των Παραρτημάτων Ι έως και XII της ΥΑ 17185/1069/2022 (ένα Παράρτημα κατάταξης για κάθε ομάδα έργου), καθώς και δυνάμει του Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020, η οποία περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες της 9^{ης} Ομάδας που εντάσσονται στις μεταποιητικές και συναφείς

δραστηριότητες που προβλέπονται στις διατάξεις της ΚΥΑ 3131/191/Φ.15/21-3-2012 περί κατάταξης βιομηχανικών δραστηριοτήτων σε βαθμούς όχλησης, όπως ισχύει, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 9α του άρθρου 20 του Ν. 3982/2011.

Η κατάταξη των έργων σε κατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης δυνάμει των ως άνω κανονιστικών πράξεων διενεργείται μέσω μίας διαδικασίας ανάλυσης διακινδύνευσης που αφορά τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, η οποία βασίζεται σε κριτήρια κατάταξης που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του Ν. 4014/2011 (όπως ισχύει)⁸.

Οι αρμόδιοι φορείς και υπηρεσίες για την περιβαλλοντική αδειοδότηση ενός έργου σε συνάρτηση με την κατηγορία κατάταξης αυτού, φαίνονται στην παρακάτω Εικόνα:

Εικόνα 1. Κατάταξη έργων και αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές (Κελεσιδής, 2023).

Από την Εικόνα αυτή προκύπτει ότι για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων υποκατηγορίας Α1, αρμόδια περιβαλλοντική αρχή είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.Ε.Ν.) και ειδικότερα αρμόδια υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση είναι η Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙ.Π.Α.).

⁸ Αναλυτική αναφορά για το θέμα αυτό θα γίνει στο επόμενο κεφάλαιο που αφορά την κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Για τα έργα Α2 υποκατηγορίας, αρμόδια περιβαλλοντική αρχή είναι η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση και ειδικότερα αρμόδια υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση είναι η οικεία Δ/ση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού (ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.Σ.).

Για όλα τα έργα Α κατηγορίας (Α1 ή Α2 υποκατηγορίας) διενεργείται Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Ε.Π.Ε.) ξεχωριστά και ειδικά για κάθε ένα. Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης είναι κοινή και εκκινεί (στη γενική περίπτωση, για τα νέα έργα και δραστηριότητες) με την εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.), η οποία αποτελεί μία τεκμηριωμένη τεχνική επιστημονική εργασία και έρευνα η οποία λαμβάνοντας υπόψη κατάλληλες πληροφορίες εντοπίζει, περιγράφει και αξιολογεί τις ενδεχόμενες επιπτώσεις που θα έχει στο περιβάλλον η εκτέλεση ενός έργου ή μίας δραστηριότητας⁹. Η Μ.Π.Ε υποβάλλεται για αξιολόγηση στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.), με την οποία επιβάλλονται όροι, μέτρα και περιορισμοί στο φορέα του έργου ή της δραστηριότητας για την υλοποίησή του.

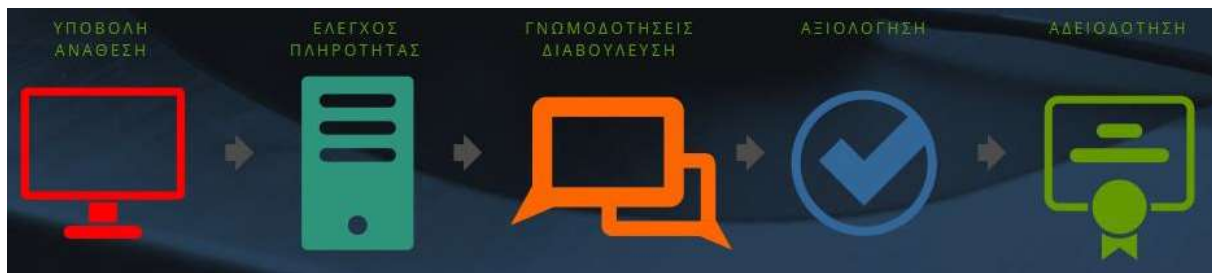
Τα βασικά στάδια της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α' κατηγορίας, στην πλήρη ανάπτυξή τους για τα νέα έργα περιλαμβάνουν:

1. Την υποβολή της ΜΠΕ στην αδειοδοτούσα αρχή.
  - Τον έλεγχο πληρότητας της ΜΠΕ από την αδειοδοτούσα αρχή.
  - Τη διαδικασία συλλογής γνωμοδοτήσεων αρμόδιων φορέων και δημόσιας διαβούλευσης - ενημέρωσης του ενδιαφερόμενου κοινού, το οποίο μπορεί να εκφράσει τις απόψεις του διαμέσου του Περιφερειακού Συμβουλίου της οικείας Περιφέρειας.
  - Τη στάθμιση των γνωμοδοτήσεων των αρμόδιων φορέων και της διαβούλευσης διαμέσου του Περιφερειακού Συμβουλίου, και την αξιολόγηση της ΜΠΕ από την αδειοδοτούσα αρχή.
  - Την ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την έκδοση Α.Ε.Π.Ο..

Τα παραπάνω στάδια απεικονίζονται σχηματικά στην παρακάτω Εικόνα:

---

⁹ Πηγή: Σταθόπουλος Σ., «Η Περιβαλλοντική Αδειοδότηση Έργων και Δραστηριοτήτων», <https://bit.ly/34b6zaF>.

Εικόνα 2. Σχηματική αναπαράσταση των σταδίων περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α΄ κατηγορίας (ΥΠΕΝ, Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο, 2023)¹⁰.

Όλη η ως άνω διαδικασία πραγματοποιείται και παρακολουθείται πλέον ηλεκτρονικά μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (Η.Π.Μ.) του Υ.Π.ΕΝ., με τη χρήση τυποποιημένων εντύπων διαδικασιών και γνωμοδοτήσεων, όπως αναλυτικά περιγράφεται σε επόμενο κεφάλαιο.

Για τα έργα Β΄ κατηγορίας, η Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Ε.Π.Ε.) δεν απαιτείται ατομικά και ειδικά για κάθε ένα, αλλά έχουν προκαθοριστεί, μετά από σχετικές μελέτες που έχουν ανατεθεί, Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις, οι οποίες αποτελούν τις ελάχιστες υποχρεώσεις για την προστασία του περιβάλλοντος που οφείλει να τηρεί ένα έργο ή μία δραστηριότητα. Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή είναι είτε η αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας, ήτοι (ως επί το πλείστον) η Δ/ση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού (ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.Σ.) εν γένει όταν δεν απαιτείται η έκδοση «άδειας¹¹» λειτουργίας, είτε (εάν απαιτείται «άδεια» λειτουργίας) αρμόδια αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση είναι η αρχή έκδοσης της «άδειας» λειτουργίας. Τα δικαιολογητικά που καλείται να υποβάλει ο ενδιαφερόμενος φορέας στην αρμόδια αρχή περιλαμβάνουν τη δήλωση υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.) και λοιπά κατά περίπτωση στοιχεία (π.χ. τεχνική έκθεση) και η περιβαλλοντική αδειοδότηση περαιώνεται με την έκδοση απόφασης υπαγωγής σε Π.Π.Δ., είτε αυτοτελούς είτε ως διακριτό τμήμα της εκδοθείσας άδειας ίδρυσης ή/και λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας.

¹⁰ Πηγή: Ιστοσελίδα Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου <https://eprn.ypen.gr/>

¹¹ Ή ισοδυνάμων διοικητικών πράξεων όπως η γνωστοποίηση, έγκριση λειτουργίας, κλπ.

2.3 Βιβλιογραφία

1. Κελεσίδης, Α., 2009 «Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων», Σημειώσεις Μαθήματος, ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας.
2. Κελεσίδης, Α., 2023 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων Α' κατηγορίας», Παρουσίαση για το Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΙΝΕΠ/ΕΚΔΔΑ «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων – Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις, Θεσσαλονίκη, 2023.
3. Σταθόπουλος, Σ. «Η Περιβαλλοντική Αδειοδότηση Έργων και Δραστηριοτήτων», Ιστότοπος Ένωσης Ασκούμενων & Νέων Δικηγόρων Αθηνών: <https://bit.ly/34b6zaF>
4. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 «Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο», Ιστοσελίδα του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΜΑ): <https://wrm.ypeka.gr/>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

N. 4014/2011 (ΦΕΚ Α΄209/21.9.2011)

«Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος».

Κωδικοποιημένη μορφή των άρθρων που αφορούν την περιβαλλοντική νομοθεσία από τη νομική βάση «Νόμος» - <https://lawdb.intrasoftnet.com/>.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 1

Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων

1. Τα έργα και οι δραστηριότητες του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, των οποίων η κατασκευή ή λειτουργία δύνανται να έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον, κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες (Α και Β) ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον.

Η πρώτη κατηγορία (Α) περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες τα οποία ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και για τα οποία απαιτείται η διεξαγωγή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) προκειμένου να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος σχετικά με το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2, 3 και 4 του παρόντος. Τα έργα και οι δραστηριότητες της κατηγορίας Α κατατάσσονται: α) σε αυτά που ενδέχεται να προκαλέσουν πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και αποτελούν την υποκατηγορία Α1 και β) σε αυτά που ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και αποτελούν την υποκατηγορία Α2.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλ. υποχρέωση μείωσης εκπομπών από εγκαταστάσεις κατηγορίας Α` άρθρο 19 Ν.4936/2022, ΦΕΚ Α 105/27.05.2022.

Η δεύτερη κατηγορία (Β) περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες τα οποία χαρακτηρίζονται από τοπικές και μη σημαντικές μόνο επιπτώσεις στο περιβάλλον και υπόκεινται σε γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς που τίθενται για την προστασία του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 8.

Η κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων γίνεται βάσει των σχετικών κριτηρίων του Παραρτήματος Ι.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ. άρθρο 21 του Ν. 4872/2021 (ΦΕΚ Α` 247/10.12.2021) "Δυνατότητα απόθεσης των υλικών κατεδάφισης εντός των ορυχείων - Χαρακτηρισμός της τέφρας συναπόθεσης ως υποπροϊόντος "

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 47 παρ.3 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020:

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Βλ και άρθρο 52 Ν.4819/2021,ΦΕΚ Α 129/23.7.2021, με την παρ.1 εδάφ.πρώτο του οποίου ορίζεται ότι: "1. Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που προτίθεται να προβεί σε εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων που ανήκουν στην κατηγορία Α ή Β του ν. 4014/2011 (Α' 209) λαμβάνει πριν από την έναρξη εργασιών Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) ή Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) και υπόκειται σε έγκριση ή γνωστοποίηση λειτουργίας σύμφωνα με τον ν. 4442/2016 (Α' 230)."

" 3. Με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 4 του άρθρου 21 προβλέπεται ότι εξακολουθούν να λειτουργούν νομίμως έργα ή δραστηριότητες εντός των προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες είναι νομίμως αδειοδοτημένες και λειτουργούν σύμφωνα με τους όρους της άδειάς τους, υπό την προϋπόθεση ότι η παραμονή τους δεν διακινδυνεύει την επίτευξη των στόχων διατήρησης της αντίστοιχης περιοχής. Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συντρέχει η προϋπόθεση αυτή για τα έργα ή τις δραστηριότητες που έχουν περιβαλλοντικούς όρους, ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του ν. 4014/2011 (Α' 209). Εάν πρόκειται για δραστηριότητες που δεν ανήκουν στην κατηγορία Α` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011, εντός ενός (1) έτους από την ισχύ του προεδρικού διατάγματος η διαπίστωση αυτή γίνεται μέσω Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που εγκρίνεται από την αρμόδια Διεύθυνση της οικείας Περιφέρειας και περιλαμβάνει τα στοιχεία που ορίζονται στη διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 11 του ν. 4014/2011. Προεδρικά Διατάγματα χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών, των οποίων τα σχέδια υποβάλλονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας μέχρι τις 31.08.2020, εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν πριν τη δημοσίευση του παρόντος".

«2α. Από την εφαρμογή του Κεφαλαίου Α' εξαιρούνται:

α) Έργα και δραστηριότητες που απαιτούνται αποκλειστικά για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών πολιτικής προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 4662/2020 (Α' 27), εάν η εφαρμογή της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έχει δυσμενείς συνέπειες στους σκοπούς του έργου και της δραστηριότητας. Η εκτίμηση της συνδρομής των προϋποθέσεων εξαίρεσης γίνεται με την υποβολή αίτησης από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, που συνοδεύεται από έκθεση τεκμηρίωσης, στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, η οποία αποφαινεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών.

β) Έργα ή τμήματα έργων και δραστηριότητες που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας, εάν η εφαρμογή της περιβαλλοντικής αδειοδότησης ενδέχεται να επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στην πραγμάτωσή τους. Η εκτίμηση της συνδρομής των προϋποθέσεων εξαίρεσης γίνεται με την υποβολή αίτησης από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, που συνοδεύεται από έκθεση τεκμηρίωσης για την εξυπηρέτηση αποκλειστικά σκοπών εθνικής άμυνας, στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο εκδίδει την απόφαση εξαίρεσης από την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Η διαδικασία της παρούσας δεν απαιτείται για αεροδρόμια, λιμάνια, δεξαμενές καυσίμων και αγωγούς μεταφοράς υγρών καυσίμων που εξυπηρετούν σκοπούς αποκλειστικά εθνικής άμυνας.

2β. α) Με την επιφύλαξη της περίπτωσης έργου, το οποίο ενδέχεται να έχει σημαντικές δυσμενείς συνέπειες στο περιβάλλον άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή όταν ζητηθεί από άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε., που ενδέχεται να θίγεται σοβαρά, δύναται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να εξαιρείται έργο, τμήμα έργου ή δραστηριότητα, από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εάν αυτή επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στους σκοπούς του έργου και της δραστηριότητας και πληρούνται οι στόχοι της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, «για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» (L 26).

β) Η απόφαση εξαίρεσης εκδίδεται από την αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Για τη χορήγηση της εξαίρεσης απαιτείται η προηγούμενη υποβολή σχετικού φακέλου από τον φορέα υλοποίησης του έργου, με τον οποίο τεκμηριώνεται ο εξαιρετικός χαρακτήρας του συγκεκριμένου έργου ή της δραστηριότητας και ότι η εφαρμογή του συνόλου των απαιτήσεων της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων επηρεάζει αρνητικά τον σκοπό του έργου ή της δραστηριότητας. Το περιεχόμενο του φακέλου καθορίζεται με απόφαση της ανωτέρω αρμόδιας αρχής.

Στην απόφαση εξαίρεσης ορίζονται ρητά:

βα) το χρονικό διάστημα ισχύος της, και

ββ) η υποχρέωση υποβολής από τον ενδιαφερόμενο, εντός του χρονικού διαστήματος ισχύος της απόφασης, Τεχνικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΤΕΠΕΜ), η οποία περιλαμβάνει γενική εκτίμηση και μέτρα αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και μέτρα αποκατάστασης του περιβάλλοντος, μετά την ολοκλήρωση του έργου και πριν την έναρξη της λειτουργίας του.

Ως προς το περιεχόμενο της ΤΕΠΕΜ εφαρμόζονται αναλόγως η παρ. 11 του άρθρου 11.

γ) Η αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο πλαίσιο έκδοσης της απόφασης εξαίρεσης:

γα) εξετάζει αν ενδείκνυται άλλη μορφή εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον,

γβ) θέτει στη διάθεση του ενδιαφερόμενου κοινού της παρ. 8 του άρθρου 3, της υπ' αρ. 1649/45/14.1.2014 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 45), με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης, τις πληροφορίες της υποπερ. γα) που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο άλλων μορφών εκτίμησης, καθώς και αυτές που σχετίζονται με την απόφαση εξαίρεσης και τους λόγους χορήγησής της,

γγ) ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πριν τη λήψη της απόφασης εξαίρεσης, για τους λόγους που δικαιολογούν την παρεχόμενη εξαίρεση και της χορηγεί πληροφορίες, τις οποίες γνωστοποιεί και στο ενδιαφερόμενο κοινό.

2γ. Δεν απαιτείται εκ νέου περιβαλλοντική αδειοδότηση έργου, τμήματος έργου ή δραστηριότητας, εάν αυτή υφίσταται ήδη και οι προβλεπόμενες ή εκτελούμενες εργασίες αφορούν στην αποκατάσταση του έργου στην προτέρα, πριν την επέμβαση, κατάσταση.»

*** Οι παράγραφοι 2α και 2β, όπως είχαν τροποποιηθεί με το άρθρο 47 Ν.4042/2012, ΦΕΚ Α 24, το άρθρο 41 Ν.4456/2017, ΦΕΚ Α 24, και με το άρθρο 26 παρ.1 Ν.4519/2018, ΦΕΚ Α 25, αντικαταστάθηκαν ως άνω και η παρ.2γ προστέθηκε με το άρθρο 3 Ν. 4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022.

3. Έργα και δραστηριότητες, ο σχεδιασμός και η διαδικασία υλοποίησης των οποίων υιοθετούνται με ειδικό νόμο, εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος εφόσον, μέσα από τη νομοθετική διαδικασία που ακολουθείται, πληρούνται οι σκοποί του νόμου αυτού, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της επαρκούς δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης επί των συγκεκριμένων έργων και δραστηριοτήτων.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται εντός ενός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος, τα δημόσια ή ιδιωτικά έργα και δραστηριότητες που υπόκεινται στις ρυθμίσεις του νόμου, κατατάσσονται στις κατηγορίες και υποκατηγορίες του άρθρου 1, καθώς και σε ομάδες κοινές για όλες τις κατηγορίες.

"Με την ίδια ή με όμοια απόφαση δύναται να κατατάσσονται σε χαμηλότερη κατηγορία έργα που ευρίσκονται ή οι δραστηριότητες που ασκούνται εντός επιχειρηματικών πάρκων του Μέρους Τρίτου του ν. 3982/2011 (Α` 143) που έχουν λάβει έγκριση περιβαλλοντικών όρων."

«εκτός εάν πρόκειται για τις βιομηχανικές δραστηριότητες οι οποίες προκαλούν ρύπανση και αναφέρονται στα Κεφάλαια II έως VI της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 334), όπως ενσωματώθηκε με την κοινή υπουργική απόφαση 36060/1155/Ε. 103/2013 (Β` 1450)».

*** Το δεύτερο εδάφιο της παρ.4 προστέθηκε με το άρθρο 12 παρ.21 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167/30.10.2019 και συμπληρώθηκε ως άνω με το άρθρο 130 παρ.2 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παράγραφο 2 άρθρου 2 Ν.4056/2012, ΦΕΚ Α 52, ορίζεται ότι: "Η κατάταξη των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, οι οποίες καθορίζονται από τη δυναμικότητα τους, γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 4014/2011 και την υπουργική απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του ως άνω νόμου".

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 61 Ν.4710/2020, ΦΕΚ Α 142/23.7.2020:

"Η ισχύς βεβαιώσεων απαλλαγής από περιβαλλοντική αδειοδότηση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από φωτοβολταϊκά ή ηλιοθερμικά εγκατεστημένης ηλεκτρικής ισχύος μεγαλύτερης από 0,5MW και μικρότερης ή ίσης του 1MW, οι οποίες εκδόθηκαν από την έναρξη ισχύος του ν. 4685/2020 (Α` 92) και μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, αναστέλλεται μέχρι τη δημοσίευση της τροποποίησης της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α` 209), ως προς την αύξηση του ορίου απαλλαγής από περιβαλλοντική αδειοδότηση".

5. Έργο ή δραστηριότητα που περιλαμβάνει επί μέρους έργα ή δραστηριότητες, κατατάσσεται στην υποκατηγορία του επί μέρους έργου ή δραστηριότητας με τις σημαντικότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον και συνεπώς στην υψηλότερη υποκατηγορία.

6. Σε περίπτωση που κάποιο έργο ή δραστηριότητα δεν περιλαμβάνεται στον πίνακα κατάταξης των έργων και δραστηριοτήτων στις κατηγορίες, υποκατηγορίες και ομάδες του παρόντος, μπορεί να ακολουθεί την κατάταξη του πλησιέστερου συναφούς έργου ή δραστηριότητας με απόφαση του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατόπιν αιτήσεως είτε του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας είτε της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής. Εάν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός συναφούς έργου ή δραστηριότητας, η κατάταξη γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

«7. Σε περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων για τα οποία η υποχρέωση διενέργειας εκτιμήσεων των επιπτώσεων στο περιβάλλον προκύπτει ταυτόχρονα από τον παρόντα νόμο και από άλλες διατάξεις της ενωσιακής και της εθνικής νομοθεσίας, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προωθεί την εφαρμογή κοινής (ενοποιημένης) διαδικασίας, που προβλέπεται στα άρθρα 10 και 12 και κατά την οποία διεξάγεται ενιαία εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, με την επιφύλαξη τυχόν αντιθέτων διατάξεων της ενωσιακής νομοθεσίας. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις και περιορισμοί, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής αυτής της παραγράφου ρυθμίζονται, όπου απαιτείται, με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του συναρμόδιου Υπουργού, μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.»

*** Η παρ.7 προστέθηκε με το άρθρο 26 παρ.2 Ν.4519/2018, ΦΕΚ Α 25/20.2.2018.

«8. Οι ΑΕΠΟ και οι ΠΠΔ που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, ισχύουν για την κατασκευή και λειτουργία των έργων ή δραστηριοτήτων, ανεξαρτήτως του κυρίου ή φορέα κατασκευής ή λειτουργίας αυτών. Σε περίπτωση μεταβολής του κυρίου ή φορέα ή προσθήκης νέου κυρίου ή φορέα του έργου ή της δραστηριότητας τα προβλεπόμενα στις ΑΕΠΟ ή τις ΠΠΔ ισχύουν για τον νέο κύριο ή φορέα.

9. Κατά την έκδοση των ΑΕΠΟ ή την υπαγωγή σε ΠΠΔ έργου ή δραστηριότητας, το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εκτάσεων κατασκευής δεν εμπίπτει στον έλεγχο της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής.»

*** Οι παράγραφοι 8 και 9 προστέθηκαν με το άρθρο 9 παρ.1 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Βλ και άρθρο 52 Ν.4819/2021, ΦΕΚ Α 129/23.7.2021, με την παρ.1 εδάφ.πρώτο του οποίου ορίζεται ότι: "1. Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που προτίθεται να προβεί σε εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων που ανήκουν στην κατηγορία Α ή Β του ν. 4014/2011 (Α` 209) λαμβάνει πριν από την έναρξη εργασιών Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) ή Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) και υπόκειται σε έγκριση ή γνωστοποίηση λειτουργίας σύμφωνα με τον ν. 4442/2016 (Α` 230)."

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Βλ και άρθρο 52 Ν.4819/2021, ΦΕΚ Α 129/23.7.2021, με την παρ.1 εδάφ.πρώτο του οποίου ορίζεται ότι: "1. Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που προτίθεται να προβεί σε εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων που ανήκουν στην κατηγορία Α ή Β του ν. 4014/2011 (Α` 209) λαμβάνει πριν από την έναρξη εργασιών Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) ή Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) και υπόκειται σε έγκριση ή γνωστοποίηση λειτουργίας σύμφωνα με τον ν. 4442/2016 (Α` 230)."

Άρθρο 2

Κοινή διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α

1. Για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων κατηγορίας Α ή τη μετεγκατάσταση ήδη υφισταμένων απαιτείται διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τη διεξαγωγή ΜΠΕ και έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ).

2. Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας της κατηγορίας Α δύναται να ζητήσει γνωμοδότηση της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής με την υποβολή φακέλου Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ), πριν την υποβολή ΜΠΕ. Στο πλαίσιο της ΠΠΠΑ, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δύναται να διενεργήσει δημόσιο διάλογο αναφορικά με τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου ή της δραστηριότητας και τις ενδεχόμενες κύριες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

3. Η γνωμοδότηση κατά το στάδιο της ΠΠΠΑ προσδιορίζει αιτιολογημένα τα ακόλουθα στοιχεία σχετικά με το περιεχόμενο της ΜΠΕ:

α) τις δέσμες των εναλλακτικών λύσεων,

β) τις ειδικές μελέτες ανά κατηγορία επίπτωσης που κρίνεται αναγκαίο να εκπονηθούν και τις κατευθύνσεις σχετικά με τη μεθοδολογία και τα χαρακτηριστικά των μελετών,

γ) τα θέματα στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα κατά την εξέταση των επιπτώσεων,

δ) τον κατάλογο των φορέων των οποίων ζητείται η γνώμη και τις προτάσεις για τη διαβούλευση,

ε) τις ενδεχόμενες ειδικότερες κατευθύνσεις σχετικά με το περιεχόμενο της ΜΠΕ και τα απαιτούμενα στοιχεία,

στ) παράρτημα με όλες τις διατυπωθείσες γνώμες.

4. Για κάθε νέο έργο ή δραστηριότητα απαιτείται γνώμη του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού σχετικά με το εάν η περιοχή όπου χωροθετείται το έργο ή η δραστηριότητα είναι αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, με την εξαίρεση έργων ή δραστηριοτήτων εντός οργανωμένων υποδοχέων παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ), Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ), Επιχειρηματικών Πάρκων, κατά την έννοια του ν. 3982/2011 συμπεριλαμβανομένων και των Οργανωμένων Υποδοχέων Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων καθορισμένων λατομικών περιοχών, εντός δημόσιων ακινήτων για τα οποία έχουν εγκριθεί Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3986/2011, καθώς και την περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του παρόντος. Για το σκοπό αυτόν αποστέλλεται αντίγραφο του φακέλου της ΜΠΕ στην αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία σε ηλεκτρονική μορφή εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών. Σύμφωνη γνώμη απαιτείται εφόσον το έργο ή η δραστηριότητα χωροθετείται εν όλω ή εν μέρει εντός κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου, Ζωνών Προστασίας Α' και Β' ή πλησίον αρχαίου κατά την έννοια των άρθρων 12, 13 και 10 παράγραφος 3, αντίστοιχα, του ν. 3028/2002 (Α' 152).

«Η σύμφωνη γνώμη του προηγούμενου εδαφίου επέχει θέση απόφασης έγκρισης, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις των άρθρων 10, 12 και 13 του ν. 3028/2002 (Α' 152). Ειδικά για την περιβαλλοντική αδειοδότηση νέων ή για την οποιαδήποτε τροποποίηση έργων ή δραστηριοτήτων κατάταξης Α1 και Α2, εφόσον απαιτείται προηγούμενη διατύπωση γνώμης συλλογικού οργάνου, αρμόδιο ορίζεται, κατά περίπτωση, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο ή του Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αποκλειστικές προθεσμίες των άρθρων 3 και 4 αναφέρονται στην διαβίβαση της εισήγησης στα Κεντρικά Γνωμοδοτικά Όργανα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.»

*** Τα τρία τελευταία εδάφια της παρ.4 προστέθηκαν με το άρθρο 9 παρ.2 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α' 92/07.05.2020.

5. Γνώμη της δασικής υπηρεσίας απαιτείται μόνο για τα έργα τα οποία χωροθετούνται σε δάση, δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις, άλση και πάρκα και, εν γένει, σε εκτάσεις εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, εκτός ορίων οικισμών και εκτός οργανωμένων υποδοχέων παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ), Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ), Επιχειρηματικών Πάρκων, κατά την έννοια του ν. 3982/2011.

6. Δεν απαιτείται αποστολή του φακέλου της ΜΠΕ για παροχή γνωμοδοτήσεων εάν αυτές έχουν προσκομισθεί με επιμέλεια του ενδιαφερόμενου κατά την υποβολή του φακέλου αυτής ή του φακέλου του ΠΠΠΑ.

7. Με την ΑΕΠΟ επιβάλλονται προϋποθέσεις, όροι, περιορισμοί και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά. Επίσης, επιβάλλονται τυχόν αναγκαία επανορθωτικά ή προληπτικά μέτρα και δράσεις παρακολούθησης των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων ή και αντισταθμιστικά μέτρα. Οι όροι αφορούν κατά σειρά προτεραιότητας στην αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων ή στην επανόρθωση ή αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Σε περιπτώσεις όπου, παρά την εφαρμογή όλων των ανωτέρω όρων, διαπιστώνονται επιπτώσεις στο περιβάλλον και εφόσον αυτές αξιολογηθούν ως σημαντικές, δύναται να επιβάλλονται συμπληρωματικά αντισταθμιστικά μέτρα ή και τέλη κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 17 του παρόντος.

Σε κάθε περίπτωση, οι όροι θα πρέπει να είναι:

α) Συμβατοί με την ισχύουσα περιβαλλοντική ή άλλη νομοθεσία και το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό.

β) Επαρκείς για την περιβαλλοντική προστασία.

γ) Αμεσα συσχετιζόμενοι με το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα και τις επιπτώσεις του.

δ) Δίκαιοι και αναλογικοί με το μέγεθος και το είδος του έργου ή της δραστηριότητας.

ε) Ακριβείς, εφικτοί, δεσμευτικοί και ελέγξιμοι.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, καθορίζονται προδιαγραφές για το περιεχόμενο της ΑΕΠΟ ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας.

«8.α. Η Α.Ε.Π.Ο. έχει διάρκεια ισχύος δεκαπέντε (15) έτη, εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων, βάσει των οποίων εκδόθηκε. Για τα έργα ή τις δραστηριότητες που διαθέτουν ως Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης την Οικολογική Διαχείριση και Οικολογικό Έλεγχο (EMAS), η διάρκεια ισχύος της Α.Ε.Π.Ο. παρατείνεται για έξι (6) έτη και για όσο χρόνο, το Σύστημα αυτό βρίσκεται σε ισχύ. Για τα έργα ή τις δραστηριότητες που διαθέτουν Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης ISO 14001 ή άλλο αντίστοιχο σε ισχύ, η διάρκεια ισχύος της Α.Ε.Π.Ο. παρατείνεται για τέσσερα (4) έτη και για όσο χρόνο το Σύστημα αυτό βρίσκεται σε ισχύ. Για τις ως άνω παρατάσεις χορηγείται σχετική διαπιστωτική πράξη. Μη έγκαιρη ανανέωση των ως άνω Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης συνεπάγεται, κατά τη διάρκεια της ως άνω παράτασης, αυτοδίκαιη λήξη της ισχύος της Α.Ε.Π.Ο. Επιπλέον, ο φορέας υποχρεούται να διαθέτει σε ισχύ το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τουλάχιστον ένα (1) έτος πριν την παρέλευση της προθεσμίας ανανέωσης της Α.Ε.Π.Ο.

β. Η Α.Ε.Π.Ο. μπορεί με ειδική αιτιολογία να εκδίδεται για διάρκεια ισχύος μικρότερη των δεκαπέντε (15) ετών.

γ. Η διάρκεια των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του ν. 4685/2020 (Α' 92) Α.Ε.Π.Ο. παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαπενταετίας από την έκδοσή τους, κατόπιν υποβολής υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/1986 (Α' 75) από τον υπόχρεο φορέα, εάν δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν.

δ. Η παρούσα παράγραφος ισχύει και για τις Α.Ε.Π.Ο. που έχουν λήξει αν:

α. δεν έχει παρέλθει δεκαπενταετία από την έκδοσή τους,

β. δεν έχουν επέλθει ουσιώδεις μεταβολές των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από αλλαγές στον σχεδιασμό ή τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας. Αν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκε η υπό κρίση Α.Ε.Π.Ο., η παράταση χορηγείται εάν οι μεταβολές αυτές δεν αυξάνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η αλλαγή σε καύσιμο με μικρότερο ρυπαντικό φορτίο ή εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η μείωση του μεγέθους του έργου ή η χρήση πρόσθετης ή νεότερης αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.

Η παράταση χορηγείται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή έως εξαντλήσεως της δεκαπενταετίας από την έκδοση της Α.Ε.Π.Ο., κατόπιν εξέτασης του σχετικού αιτήματος του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, από το αρμόδιο Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του άρθρου 13.

Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις του δεύτερου εδαφίου της υποπερ. ββ', μετά τη χορήγηση της παράτασης, κατατίθεται φάκελος τροποποίησης της Α.Ε.Π.Ο. και ακολουθείται η διαδικασία της υποπερ. αα' της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 6.».

*** Η περ.γ' τροποποιήθηκε, η περ.δ' προστέθηκε και η παρ.8, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 1 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α' 92, διαμορφώθηκε ως άνω με το άρθρο 163 Ν.4951/2022, ΦΕΚ Α 129/4.7.2022.

9. Σε περίπτωση που διαπιστωθούν, από τα πορίσματα των τακτικών και έκτακτων επιθεωρήσεων του άρθρου 20 του παρόντος, σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή αν παρατηρηθούν επιπτώσεις στο περιβάλλον, που δεν είχαν προβλεφθεί από τη ΜΠΕ και την ΑΕΠΟ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή επιβάλλει πρόσθετους περιβαλλοντικούς όρους ή τροποποιεί τους αρχικούς. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή δύναται επίσης να ζητήσει την εκπόνηση ειδικής μελέτης ή νέας ΜΠΕ για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 47 παρ.3 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α' 92/07.05.2020:

" 3. Με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 4 του άρθρου 21 προβλέπεται ότι εξακολουθούν να λειτουργούν νομίμως έργα ή δραστηριότητες εντός των προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες είναι νομίμως αδειοδοτημένες και λειτουργούν σύμφωνα με τους όρους της άδειάς τους, υπό την προϋπόθεση ότι η παραμονή τους δεν διακινδυνεύει την επίτευξη των στόχων διατήρησης της αντίστοιχης περιοχής. Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συντρέχει η προϋπόθεση αυτή για τα έργα ή τις δραστηριότητες που έχουν περιβαλλοντικούς όρους, ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του ν. 4014/2011 (Α' 209). Εάν πρόκειται για δραστηριότητες που δεν ανήκουν στην κατηγορία Α' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011, εντός ενός (1) έτους από την ισχύ του προεδρικού διατάγματος η διαπίστωση αυτή γίνεται μέσω Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που εγκρίνεται από την αρμόδια Διεύθυνση της οικείας Περιφέρειας και περιλαμβάνει τα στοιχεία που ορίζονται στη διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 11 του ν. 4014/2011. Προεδρικά Διατάγματα χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών, των οποίων τα σχέδια υποβάλλονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας μέχρι τις 31.08.2020, εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν πριν τη δημοσίευση του παρόντος."

10. Η ΑΕΠΟ αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση κάθε διοικητικής πράξης που απαιτείται κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για την πραγματοποίηση ή λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας.

11. Για την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα τουριστικά καταλύματα και τις εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής γνωμοδοτεί επιπλέον και ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού όσον αφορά την τουριστική καταλληλότητα του οικείου οικοπέδου ή γηπέδου και τη σκοπιμότητα της αιτούμενης ειδικής τουριστικής υποδομής. Στις ανωτέρω περιπτώσεις η απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων επέχει θέση έγκρισης καταλληλότητας οικοπέδου ή γηπέδου από τον ΕΟΤ και έγκρισης σκοπιμότητας ή σκοπιμότητας- χωροθέτησης για τις ειδικές τουριστικές υποδομές.

12. Η αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση υπηρεσία ορίζει έναν υπάλληλο υπεύθυνο για το συντονισμό και τη διαχείριση όλης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης του εκάστοτε συγκεκριμένου έργου ή δραστηριότητας εντός των προβλεπόμενων από το νόμο προθεσμιών.

13. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδονται εντός έξι μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, εξειδικεύονται περαιτέρω οι διαδικασίες και τα ειδικότερα κριτήρια περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων των άρθρων 3, 4, 5, 6 και 7 του παρόντος νόμου, τα ειδικά έντυπα των ανωτέρω αναφερομένων διαδικασιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με τις διαδικασίες αυτές θέμα.

14. Με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι προεκτιμώμενες αμοιβές μελετών του Δημοσίου για τους φακέλους ΠΠΠΑ, ΜΠΕ, ανανέωσης ΑΕΠΟ, τροποποίησης ΑΕΠΟ και των φακέλων αξιολόγησης οριστικής μελέτης.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: ΒΛ. και Ν.4056/2012, ΦΕΚ Α 52, ως προς τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 50 του Ν.4819/2021, ΦΕΚ Α 129/23.7.2021:

"4. Από 1ης.1.2023:

α) οι εγκαταστάσεις που αδειοδοτούνται περιβαλλοντικά (κατηγορία Α` ή Β` του ν. 4014/2011, Α` 209) και παράγουν απόβλητα τροφίμων φυτικής προέλευσης που ανήκουν στην κατηγορία 02 του ΕΚΑ, όπως οι μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης τροφίμων,

β) οι λαχαναγορές κατηγορίας Α ή Β του ν. 4014/2011 (δραστηριότητα με αύξοντα αριθμό 25 της 6ης Ομάδας της υπ` αρ. 37674/2016 (Β` 2471) απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας),

γ) οι υπεραγορές τροφίμων (super market) κατηγορίας Α του ν. 4014/2011 (δραστηριότητα με αύξοντα αριθμό 23 της 6ης Ομάδας της υπ` αρ. 37674/2016 υπουργικής απόφασης), όπως ορίζονται στην παρ. 5.Γ του άρθρου 2 της υπ` αρ. 47829/23.6.2017 υπουργικής απόφασης,

δ) τα κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα άνω των εκατό (100) κλινών της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α` 155), υποχρεούνται να μεριμνούν για τη συλλογή και μεταφορά, εφόσον απαιτείται, των βιοαποβλήτων τους με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 20, με την επιφύλαξη της νομοθεσίας για τα ζωϊκά υποπροϊόντα. Για τον σκοπό αυτόν συνεργάζονται με επιχειρήσεις συλλογής μεταφοράς βιοαποβλήτων που είναι καταχωρισμένες στο ΗΜΑ ή με τον οικείο Ο.Τ.Α. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι μονάδες των περ. α` έως δ` εάν δεν υπάρχει σε λειτουργία Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) ή ιδιωτική ΜΕΒΑ που εξυπηρετεί τον οικείο Ο.Τ.Α. α` βαθμού και υπό την επιφύλαξη των ειδικότερων όρων της ΑΕΠΟ της".

Άρθρο 3

Εργα και δραστηριότητες υποκατηγορίας Α1

1. Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α1 του άρθρου 1 είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2. Για την έκδοση της ΑΕΠΟ ακολουθείται η εξής διαδικασία:

α. Εάν επιλέγεται από τον υπόχρεο φορέα του έργου ή της δραστηριότητας η διαδικασία της γνωμοδότησης με την υποβολή, σε πρώτο στάδιο, φακέλου ΠΠΠΑ, τότε απαιτούνται:

αα) Υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ με συνοδευτικά έγγραφα ή και σχέδια τεκμηρίωσης.

ββ) Έλεγχος της τυπικής πληρότητας φακέλου ΠΠΠΑ εντός δέκα εργάσιμων ημερών. Στο στάδιο αυτό είναι δυνατή η υποβολή του φακέλου του ΠΠΠΑ σε ένα μόνο αντίγραφο και εφόσον αυτός κριθεί ότι πληροί τις τυπικές απαιτήσεις ακολουθεί η υποβολή από τον υπόχρεο φορέα του έργου ή της δραστηριότητας των υπόλοιπων προβλεπόμενων αντιγράφων του φακέλου.

γγ) Αποστολή του φακέλου του ΠΠΠΑ προς τις υπηρεσίες και φορείς της Διοίκησης για γνωμοδότηση εντός δύο εργάσιμων ημερών από την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας.

δδ) Συλλογή γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς της Διοίκησης σε χρονικό διάστημα τριάντα εργάσιμων ημερών από την αποστολή και δημοσιοποίηση του φακέλου του ΠΠΠΑ.

εε) Αξιολόγηση και στάθμιση γνωμοδοτήσεων και απόψεων, καθώς και τυχόν απόψεων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας επ' αυτών εντός είκοσι εργάσιμων ημερών.

στστ) Σύνταξη της θετικής γνωμοδότησης ΠΠΠΑ (ή αρνητικής) απόφασης εντός είκοσι εργάσιμων ημερών ανεξαρτήτως του αν έχουν εκφράσει γνώμη οι συναρμόδιοι φορείς της άνω δδ' υποπερίπτωσης.

ζζ) Υπογραφή θετικής γνωμοδότησης ΠΠΠΑ ή αρνητικής απόφασης από Γενικό Διευθυντή Περιβάλλοντος.

ηη) Σε περίπτωση θετικής γνωμοδότησης ακολουθεί η διαδικασία της παραγράφου 2.β.

«β. Εάν δεν επιλέγεται από τον υπόχρεο φορέα του έργου ή της δραστηριότητας η διαδικασία της γνωμοδότησης με την υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ, τότε απαιτούνται:

αα) Υποβολή φακέλου ΜΠΕ και φακέλου με συνοδευτικά έγγραφα και σχέδια τεκμηρίωσης, από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας.

ββ) Έλεγχος πληρότητας του φακέλου ΜΠΕ εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημέρα υποβολής του. Σε περίπτωση διαπίστωσης μη πληρότητας αυτού, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ζητά, πριν την παρέλευση της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, τα απαιτούμενα προς συμπλήρωση στοιχεία. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την υποβολή τους, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, κατόπιν ελέγχου πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου, είτε προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει τον φάκελο εάν διαπιστωθούν ελλείψεις. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου έχει ως συνέπεια να θεωρείται ο φάκελος πλήρης.

γγ) Αποστολή του φακέλου της ΜΠΕ προς γνωμοδότηση στους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ για τη διενέργεια δημόσιας διαβούλευσης εντός μιας (1) εργάσιμης ημέρας από την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας.

δδ) Συλλογή γνωμοδοτήσεων από τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και των απόψεων του κοινού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) εργάσιμων ημερών από την αποστολή και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ.

Μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής: α. εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που δεν θεωρούνται ουσιώδεις, η διαδικασία προχωρά στα επόμενα στάδια, β. εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που θεωρούνται ουσιώδεις, συγκαλείται και συνεδριάζει υποχρεωτικώς το ΚΕΣΠΑ εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας και εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 13.

Ως ουσιώδεις, στο πλαίσιο της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός έργου ή μιας δραστηριότητας, θεωρούνται οι γνωμοδοτήσεις των δημόσιων φορέων, το αντικείμενο της αρμοδιότητας των οποίων συνδέεται άμεσα με τα χαρακτηριστικά του αιτούμενου έργου και τις τυχόν επιπτώσεις αυτού στο περιβάλλον.

εε) Αξιολόγηση της ΜΠΕ, των γνωμοδοτήσεων και απόψεων, καθώς και τυχόν απόψεων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας επ' αυτών και σύνταξη σχεδίου πλήρως αιτιολογημένης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων - ή απόφασης απόρριψης - εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων

ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του σταδίου δδ) ή, σε περίπτωση σύγκλησης του ΚΕΣΠΑ, από την έκδοση της απόφασής του.

στστ) Έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του σταδίου εε) ή απόφασης απόρριψης, αν η αρμόδια αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι, οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου ή της δραστηριότητας είναι εξαιρετικά σημαντικές ακόμη και μετά την πρόβλεψη ειδικών όρων και περιορισμών, καθώς και μετά την αντιστάθμισή τους.

Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας αυτής, η απόφαση εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Η Έγκριση των Περιβαλλοντικών Όρων δύναται να ενσωματώνεται σε μεταγενέστερη απόφαση άλλου αρμόδιου οργάνου, το οποίο ειδικώς προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία.

Σε κάθε περίπτωση, η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, είναι υποχρεωτική για τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, αλλά σε καμία περίπτωση δεν αναστέλλει τις ως άνω προθεσμίες.»

*** Η περ.β' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 2 παρ.1 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Κατά την παρ.1 άρθρου 13 του ν. 4608/2019, ΦΕΚ Α 66, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ.3 άρθρου 1 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167:

«1. Με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου, για την έκδοση οποιασδήποτε απαιτούμενης άδειας ή έγκρισης για την εκτέλεση των έργων, την εγκατάσταση ή λειτουργία Στρατηγικής Επένδυσης, συμπεριλαμβανομένων των χωροταξικών αδειών, ορίζεται προθεσμία σαράντα πέντε (45) ημερολογιακών ημερών. Ειδικά για την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) Στρατηγικής Επένδυσης, η προθεσμία της υποπερίπτωσης δδ) της περίπτωσης β) της παραγράφου 2 του άρθρου 3 και η προθεσμία της περίπτωσης δ) της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του ν. 4014/2011 μειώνεται σε τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες. Οι προθεσμίες αυτές εκκινούν από την υποβολή από τον φορέα της επένδυσης στη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων (ΓΔΣΕ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων του σχετικού φακέλου για έκαστη απαιτούμενη άδεια ή έγκριση με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Στην ως άνω προθεσμία δεν συνυπολογίζεται ο χρόνος προσκόμισης των ζητούμενων από τη Διοίκηση συμπληρωματικών στοιχείων".

εε) Αξιολόγηση και στάθμιση γνωμοδοτήσεων και απόψεων, καθώς και τυχόν απόψεων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας επ' αυτών, από την αρμόδια υπηρεσία εντός είκοσι εργάσιμων ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου σταδίου (δδ).

στστ) Σύνταξη ΑΕΠΟ ή απόφασης απόρριψης από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή εντός είκοσι πέντε εργάσιμων ημερών από την ολοκλήρωση του σταδίου (εε) βάσει της αξιολόγησης των υφιστάμενων γνωμοδοτήσεων και απόψεων και ανεξαρτήτως του αν έχουν γνωμοδοτήσει όλοι οι συναρμόδιοι φορείς.

"Για έργα / δραστηριότητες χρηματοδοτούμενα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή συγκαλεί σύσκεψη με συμμετοχή όλων των φορέων στους οποίους έχει αποσταλεί ο φάκελος περιβαλλοντικής αδειοδότησης με συμμετοχή και του μελετητή προκειμένου να απαντηθούν τεχνικής φύσεως ερωτήματα και να επιταχυνθεί η διαδικασία γνωμοδοτήσεων. Κατόπιν τούτου, η μη αποστολή γνωμοδότησης από τους συναρμόδιους φορείς εντός των προθεσμιών που τίθενται στο παρόντα νόμο για την έκδοση της ΑΕΠΟ έργου ή δραστηριότητας εξομοιούται με θετική γνώμη και η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή υποχρεούται μετά την παρέλευση των προθεσμιών αυτών να προχωρήσει στη σχετική αξιολόγηση και τη σύνταξη και έκδοση της ΑΕΠΟ ή της απόφαση απόρριψης."

*** Τα πιο πάνω μέσα σε " " εδάφια προστέθηκαν στην περ.στστ' με την παρ. 4.α άρθρου τέταρτου Ν.4156/2013, ΦΕΚ Α 122/31.05.2013.

ζζ) Έκδοση ΑΕΠΟ ή απόφασης απόρριψης, αν η αρμόδια αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου ή της δραστηριότητας είναι εξαιρετικά σημαντικές ακόμη και μετά την πρόβλεψη ειδικών όρων και περιορισμών, καθώς και μετά την αντιστάθμισή τους.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 46 του ν. 4150/2013 (Α` 102), όπως αντικαταστάθηκε με τη παρ.4 άρθρου 41 Ν.4256/2014, ΦΕΚ Α 92/14.4.2014, σχ. με Αδειοδοτήσεις έργων σε Οργανισμούς Λιμένων, ορίζεται μεταξύ άλλων ότι:

"Αν το έργο ανήκει στην υποκατηγορία Α1 του άρθρου 3 του ν. 4014/2011, οι προθεσμίες που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4014/2011 και οι οποίες είναι άνω των πέντε (5) εργάσιμων ημερών έως και δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες, μειώνονται κατά πέντε (5) εργάσιμες ημέρες, ενώ όλες οι υπόλοιπες μειώνονται κατά δέκα (10) εργάσιμες ημέρες".

[3. Για το σύνολο των έργων και δραστηριοτήτων ζητείται γνώμη της Διεύθυνσης Χωροταξίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.]

[4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατόπιν τεκμηριωμένης εισήγησης της υπηρεσίας, οι ανωτέρω χρόνοι παρατείνονται το πολύ μέχρι το διπλάσιο των αρχικά προβλεπόμενων προθεσμιών για ιδιαίτερος σύνθετα έργα].

[«5. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορούν να ζητήσουν τη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 13, εντός δεκαπέντε ημερολογιακών ημερών, εφόσον είτε: α) δεν έχουν διαβιβασθεί γνωμοδοτήσεις από υπηρεσίες των οποίων το περιεχόμενο εκτιμάται ως ουσιώδες για τον πληρέστερο καθορισμό των περιβαλλοντικών όρων ως προς την κατασκευή και λειτουργία του συγκεκριμένου έργου ή δραστηριότητας αυτού είτε β) από τις διαβιβασθείσες γνωμοδοτήσεις προκύπτουν αντιφατικά δεδομένα που χρήζουν ιδιαίτερης τεκμηρίωσης. Στην περίπτωση αυτή, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.»]

*** Οι παράγραφοι 3, 4 και 5 (η οποία είχε αντικατασταθεί ως άνω με το άρθρο 15 παρ.1 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167/30.10.2019) ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΑΝ με το άρθρο 2 παρ.2 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: ΒΛ. και Ν.4056/2012, ΦΕΚ Α 52, ως προς τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις.

Άρθρο 4

Έργα και δραστηριότητες υποκατηγορίας Α2

«1. Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α2 του άρθρου 1 είναι η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του προϊστάμενου της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.».

*** Η παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 15 παρ.2 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167/30.10.2019.

2. Δεν απαιτείται γνώμη της αρχαιολογικής υπηρεσίας για τα έργα τα οποία χωροθετούνται στο σύνολο τους σε περιοχές εντός σχεδίου πόλεως ή εντός ορίων οικισμών πλην των περιπτώσεων που προβλέπεται ρητά από τη σχετική νομοθεσία.

«3. Η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

α) Υποβολή φακέλου ΜΠΕ και φακέλου με συνοδευτικά έγγραφα και σχέδια τεκμηρίωσης από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας.

β) Έλεγχος πληρότητας του φακέλου ΜΠΕ εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ημέρα υποβολής του. Σε περίπτωση διαπίστωσης μη πληρότητας αυτού, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ζητά από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, πριν την παρέλευση της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, τα απαιτούμενα προς συμπλήρωση στοιχεία. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, κατόπιν ελέγχου πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου είτε

προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει τον φάκελο εάν διαπιστωθούν ελλείψεις. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου έχει ως συνέπεια να θεωρείται ο φάκελος πλήρης.

γ) Αποστολή του φακέλου της ΜΠΕ προς γνωμοδότηση στους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες, καθώς και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ για τη διενέργεια δημόσιας διαβούλευσης εντός μιας (1) εργάσιμης ημέρας από την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας.

δ) Συλλογή γνωμοδοτήσεων από τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και των απόψεων του κοινού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την αποστολή και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ.

Μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής: α. εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που δεν θεωρούνται ουσιώδεις, η διαδικασία προχωρά στα επόμενα στάδια, β. εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που θεωρούνται ουσιώδεις, συγκαλείται και συνεδριάζει υποχρεωτικώς το ΠΕΣΠΑ εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας και εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 13.

Ως ουσιώδεις, στο πλαίσιο της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός έργου ή μιας δραστηριότητας, θεωρούνται οι γνωμοδοτήσεις των δημόσιων φορέων, το αντικείμενο της αρμοδιότητας των οποίων συνδέεται άμεσα με τα χαρακτηριστικά του αιτούμενου έργου και τις τυχόν επιπτώσεις αυτού στο περιβάλλον.

ε) Αξιολόγηση της ΜΠΕ, των γνωμοδοτήσεων και απόψεων, καθώς και τυχόν απόψεων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας επ' αυτών και σύνταξη σχεδίου πλήρως αιτιολογημένης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων - ή απόφασης απόρριψης - εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του σταδίου δ) ή, σε περίπτωση σύγκλησης του ΠΕΣΠΑ, από την έκδοση της απόφασής του.

στ) Έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του σταδίου ε) ή απόφασης απόρριψης, αν η αρμόδια αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι, οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου ή της δραστηριότητας είναι εξαιρετικά σημαντικές ακόμη και μετά την πρόβλεψη ειδικών όρων και περιορισμών, καθώς και μετά την αντιστάθμισή τους.

Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας αυτής, η έκδοση της σχετικής απόφασης διενεργείται από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Η Έγκριση των Περιβαλλοντικών Όρων του προηγούμενου εδαφίου δύναται να ενσωματώνεται σε μεταγενέστερη απόφαση άλλου αρμόδιου οργάνου, το οποίο ειδικώς προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία.

Η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, είναι υποχρεωτική για τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, αλλά σε καμία περίπτωση δεν αναστέλλει τις ως άνω προθεσμίες.»

*** Η παρ.3,όπως είχε συμπληρωθεί στ'με την παρ. 4.β. άρθρου τέταρτου Ν.4156/2013, ΦΕΚ Α 122/31.05.2013,αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 2 παρ.3 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Το άρθρο 13 του ν. 4608/2019,ΦΕΚ Α 66, η παρ.1 (όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ.3 άρθρου 1 Ν.4635/2019,ΦΕΚ Α 167) του οποίου αφορούσε στις προσθεσμίες της παρ.3, ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 30 παρ.2 Ν. 4864/2021, ΦΕΚ Α` 237/02.12.2021

[[«4. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή ο προϊστάμενος της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορούν να ζητήσουν τη γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 13, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών κατόπιν τεκμηριωμένης εισήγησης της αρμόδιας Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον είτε: α) δεν έχουν διαβιβασθεί γνωμοδοτήσεις από υπηρεσίες των οποίων το περιεχόμενο εκτιμάται ως ουσιώδες για τον πληρέστερο καθορισμό των περιβαλλοντικών όρων ως προς την κατασκευή και λειτουργία

του συγκεκριμένου έργου ή δραστηριότητας αυτού είτε β) από τις διαβιβασθείσες γνωμοδοτήσεις προκύπτουν αντιφατικά δεδομένα που χρήζουν ιδιαίτερης τεκμηρίωσης. Στην περίπτωση αυτή, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.»]

*** Η παρ.4 ,η οποία είχε αντικατασταθεί ως άνω με το άρθρο 15 παρ.3 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167/30.10.2019 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 2 παρ.4 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

5. Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας μπορεί να ζητήσει, πριν από τη διαδικασία της ΜΠΕ, τη γνωμοδότηση της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής με την υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 2.α του προηγούμενου άρθρου, με τις προθεσμίες των υποπεριπτώσεων (ββ), (δδ), (εε) και (στστ) της παραγράφου 2.α του ίδιου άρθρου να συντομεύονται κατά 5 ημέρες έκαστη.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: ΒΛ. και Ν.4056/2012, ΦΕΚ Α 52, ως προς τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 11 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167/30.10.2019:

"Επιτρέπεται στους Οργανωμένους Υποδοχείς Δραστηριοτήτων της παραγράφου 4 του άρθρου 41 του ν. 3982/2011 (Α` 143), εφόσον τούτο προβλέπεται από το εκάστοτε ισχύον ρυθμιστικό σχέδιο Αθήνας - Αττικής, η εγκατάσταση και λειτουργία των δραστηριοτήτων οι οποίες κατατάσσονται στην κατηγορία Α2 σύμφωνα με τις προβλέψεις του ν. 4014/2011 (Α` 209) και της Υπουργικής Απόφασης της παραγράφου 9α του άρθρου 20 του ν. 3982/2011".

Άρθρο 5

Διαδικασία Ανανέωσης ΑΕΠΟ

1. Οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων πριν από τη λήξη ισχύος της ΑΕΠΟ υποχρεούνται να υποβάλλουν προς έγκριση στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή Φάκελο Ανανέωσης ΑΕΠΟ, όπως αυτός καθορίζεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 11 του παρόντος.

«2. Μετά την υποβολή του Φακέλου Ανανέωσης ΑΕΠΟ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

α) Εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του φακέλου ελέγχει την πληρότητα αυτού. Σε περίπτωση έλλειψης πληρότητας, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ζητά με έγγραφη αιτιολόγηση από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας την συμπλήρωση του φακέλου. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή διενεργεί εκ νέου έλεγχο πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών και είτε προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει το φάκελο εάν διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις.

β) Ακολούθως, εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από το προηγούμενο στάδιο, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αξιολογεί τον Φάκελο Ανανέωσης ΑΕΠΟ και είτε: αα) παρατείνει τη διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ είτε ββ) εφόσον προκύπτει ανάγκη τροποποίησης της ΑΕΠΟ, επειδή η μεταβολή των χαρακτηριστικών του έργου δύναται να καθιστά αναγκαία την αλλαγή στους περιβαλλοντικούς όρους ή επειδή είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση σε νεότερο κανονιστικό πλαίσιο, καλεί τον φορέα του έργου να υποβάλει, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών, φάκελο για τροποποίηση της ΑΕΠΟ κατά τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 2 περίπτωση α`.»

*** Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 3 παρ.1 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

[3. Στις περιπτώσεις ανανέωσης ή παράτασης ισχύος ΑΕΠΟ όπου δεν απαιτείται η υποβολή νέας ΜΠΕ, η απόφαση ανανέωσης ή παράτασης ισχύος της εκδίδεται από τον Γενικό Διευθυντή της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής ή, σε απουσία αυτού, από τον ιεραρχικά προϊστάμενο του].

*** Η παράγραφος 3 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 3 παρ.2 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

4. Για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της εμπρόθεσμης υποβολής Φακέλου Ανανέωσης ΑΕΠΟ και της ολοκλήρωσης της διαδικασίας αυτής με την έκδοση της σχετικής απόφασης, η υφιστάμενη ΑΕΠΟ διατηρείται σε ισχύ. Ως εμπρόθεσμη υποβολή ορίζεται αυτή που διενεργείται τουλάχιστον δυο μήνες πριν τη λήξη της υφιστάμενης ΑΕΠΟ.

Άρθρο 6

Διαδικασία τροποποίησης ΑΕΠΟ

«1. Οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων σε περίπτωση εκσυγχρονισμού, επέκτασης, βελτίωσης ή τροποποίησης περιβαλλοντικά αδειοδοτημένων έργων ή δραστηριοτήτων, υποχρεούνται να υποβάλλουν προς έγκριση στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή Φάκελο Τροποποίησης ΑΕΠΟ, όπως αυτός καθορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 11 του παρόντος. Σε περιπτώσεις μη ουσιώδους μεταβολής των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η τροποποίηση περιβαλλοντικών όρων που έχουν εγκριθεί κατά τη χωροθέτηση επενδυτικού σχεδίου αξιοποίησης δημοσίου ακινήτου του άρθρου 13 του ν. 3986/2011 (Α' 152), επενδυτικού σχεδίου ανάπτυξης στρατηγικών επενδύσεων του άρθρου 7 του ν. 4864/2021 (Α' 237), σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα της υποπερ. ζζ' της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4296/2014 (Α' 155), τα μικτά καταλύματα μικρής κλίμακας της υποπερ. ζζ' της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, τουριστικού λιμένα του άρθρου 31 του ν. 2160/1993 (Α' 118) και ανάπτυξης επιχειρηματικού πάρκου του άρθρου 47 του ν. 3982/2011 (Α' 143), πραγματοποιείται σύμφωνα με την υποπερ. αα) της περ. β) της παρ. 2 του παρόντος.

1α. Διαφοροποιήσεις μικρής κλίμακας που αφορούν σε τεχνικές ή λειτουργικές λεπτομέρειες περιβαλλοντικά αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας δεν συνιστούν τροποποίηση, εκσυγχρονισμό, επέκταση ή βελτίωση του έργου ή της δραστηριότητας. Οι διαφοροποιήσεις αυτές κοινοποιούνται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή η οποία μπορεί αιτιολογημένα, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών, να ζητήσει την εφαρμογή της παρ. 2. Αν έχουν προηγηθεί παρόμοιες διαδοχικές διαφοροποιήσεις, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή εξετάζει τη νέα διαφοροποίηση σωρευτικά με τις προηγούμενες. Διαφοροποιήσεις μικρής κλίμακας συνιστούν ιδίως οι εργασίες:

α) συντήρησης και επισκευής του έργου ή μηχανημάτων ή βοηθητικών εγκαταστάσεων,

β) κτιριακής ανακαίνισης, κύριων ή βοηθητικών χώρων, χωρίς αλλαγή χρήσης ή αύξηση δυναμικότητας,

γ) εκσυγχρονισμός αντικατάστασης μηχανολογικού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού ανανεώσιμων πηγών ενέργειας χωρίς αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος και αύξηση της δυναμικότητας,

δ) εγκατάστασης βοηθητικού εξοπλισμού, όπως γερανογέφυρες, γεφυροπλάστιγγες και υποσταθμοί ηλεκτρικού ρεύματος,

ε) αλλαγών στη διαρρύθμιση των μηχανημάτων, του εργοταξίου, της πλατείας της εγκατάστασης εξόρυξης και της εσωτερικής διαρρύθμισης των χώρων,

στ) επικαιροποίησης των τεχνολογικών προδιαγραφών των έργων κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της υποβολής αίτησης για τη χορήγηση ΑΕΠΟ και της κατασκευής των έργων,

ζ) τροποποιήσεων οι οποίες, ως αυτοτελές έργο, δεν υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, χωρίς ωστόσο να έχουν ως αποτέλεσμα την αλλαγή της κατηγορίας ή υποκατηγορίας κατάταξης του συνολικού έργου ή τη συμπερίληψή του σε αυτές.

2. Μετά την υποβολή του Φακέλου Τροποποίησης ΑΕΠΟ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

α) Εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του φακέλου, ελέγχει την πληρότητα. Σε περίπτωση έλλειψης πληρότητας, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ζητά με έγγραφη αιτιολόγηση από τον φορέα του έργου

ή της δραστηριότητας τη συμπλήρωση του φακέλου. Εντός προθεσμίας τριών (3) εργάσιμων ημερών από την υποβολή τους, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, κατόπιν ελέγχου πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου, είτε προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει τον φάκελο εάν διαπιστωθούν ελλείψεις. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου έχει ως συνέπεια να θεωρείται ο φάκελος πλήρης.

β) Εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αξιολογεί τον φάκελο και αποφαίνεται:

αα) είτε ότι, λόγω των διαφοροποιήσεων, επέρχεται μη ουσιώδης μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας, οπότε εκδίδεται απόφαση, η οποία είτε εγκρίνει την τροποποίηση άνευ ετέρου είτε δύναται να προβλέπει τυχόν πρόσθετους όρους, μόνο ως προς το τροποποιούμενο φυσικό αντικείμενο.

Σε κάθε περίπτωση, μη ουσιώδεις θεωρούνται (i) τροποποιήσεις που έχουν θετικό αντίκτυπο και μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως ενδεικτικά: η αλλαγή σε καύσιμο με λιγότερες εκπομπές αέριων ρύπων ή διοξειδίου του άνθρακα, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, η λήψη πρόσθετων μέτρων αντιρρύπανσης, η μείωση της χρήσης πρώτων υλών και η αλλαγή της διαχείρισης των αποβλήτων σε μέθοδο που βρίσκεται υψηλότερα στην ιεράρχηση των αποβλήτων, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4819/2021 (Α' 129), καθώς και (ii) οι τροποποιήσεις οι οποίες ως αυτοτελές έργο δεν υπάγονται στην κατηγορία Α', χωρίς ωστόσο να έχουν σαν αποτέλεσμα την αλλαγή της κατηγορίας ή υποκατηγορίας κατάταξης του συνολικού έργου.

Σε περίπτωση που έχουν προηγηθεί άλλες τροποποιήσεις, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, προκειμένου να αξιολογήσει τον ουσιώδη ή μη χαρακτήρα της τροποποίησης, συνεκτιμά όλες τις προηγούμενες τροποποιήσεις, ιδίως, δε τους περιβαλλοντικούς όρους, όπως έχουν διαμορφωθεί μετά την τελευταία τροποποίηση.

Σε περίπτωση που οι διαφοροποιήσεις αυτές απαιτούν απόψεις ορισμένων υπηρεσιών που αφορούν στο τροποποιούμενο φυσικό αντικείμενο και οι οποίες δεν έχουν προσκομισθεί από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, η απόφαση έγκρισης της τροποποίησης εκδίδεται εντός είκοσι πέντε (25) εργάσιμων ημερών.

ββ) είτε ότι λόγω των διαφοροποιήσεων επέρχεται ουσιώδης μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας, οπότε απαιτείται η υποβολή νέας ΜΠΕ και εκκινεί η διαδικασία των άρθρων 3 ή 4, κατά περίπτωση. Στην περίπτωση αυτή, δεν ζητούνται εκ νέου γνωμοδοτήσεις από τους δημόσιους φορείς και τις υπηρεσίες που γνωμοδότησαν στο πλαίσιο της έκδοσης της ΑΕΠΟ, παρά μόνον εάν, η τροποποίηση τις αφορά κατά αρμοδιότητα. Ειδικά για τα έργα και τις δραστηριότητες που εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της κοινής υπουργικής απόφασης 36060/1155/Ε.103/2013 (Β' 1450) εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 16 αυτής.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να καθορίζονται γενικά ή ειδικότερα κριτήρια ανά είδος έργου ή δραστηριότητας, βάσει των οποίων κρίνεται ο ουσιώδης ή μη χαρακτήρας μιας μεταβολής περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία έργου ή δραστηριότητας, λαμβανομένων υπόψη της παραγράφου 24 του Παραρτήματος Ι και την παρ. 13 του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 2011/92.».

*** Οι παράγραφοι 1, 1α (η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 15 παρ.4 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167) και 2 (όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 4 παρ.1 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α' 92) τροποποιήθηκαν ως άνω με το άρθρο 4 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α' 150/30.07.2022.

3. Οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων δύναται να προχωρήσουν σε απευθείας υποβολή νέας ΜΠΕ, εφόσον κρίνουν εκ των προτέρων ότι επέρχεται ουσιαστική μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την τροποποίηση του έργου ή της δραστηριότητας.

[4. Στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται η υποβολή νέας ΜΠΕ, η νέα ΑΕΠΟ εκδίδεται από τον Γενικό Διευθυντή της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής ή, σε απουσία αυτού, από τον ιεραρχικά προϊστάμενο του].

*** Η παράγραφος 4 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 4 παρ.3 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α' 92/07.05.2020.

5. Για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της εμπρόθεσμης υποβολής Φακέλου Τροποποίησης ΑΕΠΟ και της ολοκλήρωσης της διαδικασίας νέας αδειοδότησης, η υφιστάμενη ΑΕΠΟ διατηρείται σε ισχύ. Ως εμπρόθεσμη υποβολή ορίζεται αυτή που διενεργείται τουλάχιστον δυο μήνες πριν τη λήξη της υφιστάμενης ΑΕΠΟ.

«6. Σε περιπτώσεις ταυτόχρονης τροποποίησης και ανανέωσης της ΑΕΠΟ ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υποβάλλει ενιαίο φάκελο τροποποίησης και ανανέωσης, για τον οποίο ακολουθείται η διαδικασία του παρόντος και εκδίδεται μία απόφαση.»

*** Η παρ.6 προστέθηκε με το άρθρο 4 παρ.2 Ν. 4685/2020,ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σχ. με επαναφορά ισχύος άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σταθμού ΑΠΕ σε κορεσμένο δίκτυο βλ. άρθρο 125 Ν. 4685/2020,ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020, κατά την παρ.2 του οποίου:

"2. Η διάταξη της παραγράφου 1 δεν απαλλάσσει τον φορέα από την τήρηση της περιβαλλοντικής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 4014/2011 (Α` 209), ώστε αυτή να εναρμονιστεί με την περιβαλλοντική αδειοδότηση που είχε χορηγηθεί στην αρχική άδεια παραγωγής πριν τη μείωση ισχύος αυτής, καθώς και από την υποχρέωση έκδοσης οριστικής προσφοράς σύνδεσης από τον αρμόδιο Διαχειριστή κατά προτεραιότητα και κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων περί κορεσμένου δικτύου, με πρόβλεψη διασύνδεσης στο ίδιο σημείο σύνδεσης με την αρχικά εκδοθείσα οριστική προσφορά σύνδεσης".

Άρθρο 7

Διαδικασία αξιολόγησης οριστικής μελέτης και μελέτης εφαρμογής έργου ή δραστηριότητας

1. Σε περίπτωση διαφοροποίησης του σχεδιασμού περιβαλλοντικά αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας σε στάδια της τεχνικής μελέτης που έπονται της έκδοσης ΑΕΠΟ, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δύναται, πριν από την έναρξη της κατασκευής, να υποβάλει Φάκελο Συμμόρφωσης Τελικού Σχεδιασμού, όπως αυτός καθορίζεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 11 του παρόντος, με τον οποίο τεκμηριώνεται ότι δεν επέρχονται σημαντικές αρνητικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και, επομένως, εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με την ισχύουσα ΑΕΠΟ. Ο φάκελος αυτός αποτελεί στοιχείο για την ενημέρωση του φακέλου της ΜΠΕ.

2. Οι εγκαταστάσεις και εργασίες που προκύπτουν από τον τεχνικό σχεδιασμό έργων ή δραστηριοτήτων σε στάδιο που έπεται της έκδοσης ΑΕΠΟ αυτών, όπως εργοταξιακές εγκαταστάσεις, αποθεσιοθάλαμοι, σταθμοί εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών, κέντρα εξυπηρέτησης και συντήρησης έργων ή δραστηριοτήτων, σταθμοί διόδων, έργα αντιθορυβικής προστασίας, εξειδίκευση τεχνικών μέτρων και όρων της ΑΕΠΟ του έργου, εγκρίνονται με την υποβολή και αξιολόγηση Τεχνικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΤΕΠΕΜ) στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή, με απόφαση του Γενικού Διευθυντή της. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υποβολή και έγκριση της ΤΕΠΕΜ είναι: α) η γενική εκτίμηση των επιπτώσεων και η πρόβλεψη γενικών ή και ειδικών όρων και περιορισμών για τέτοιου τύπου εγκαταστάσεις και εργασίες στην ΑΕΠΟ και β) η ρητή πρόβλεψη στην ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας της δυνατότητας υποβολής και έγκρισης ΤΕΠΕΜ.

3. Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση δανειοθαλάμων που απαιτούνται για την υλοποίηση έργων ή δραστηριοτήτων τηρούνται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του παρόντος. Εφόσον δεν απαιτείται η υποβολή νέας ΜΠΕ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 ή εφόσον η περιοχή ενεργοποίησης του δανειοθαλάμου προβλέπεται στη ΜΠΕ και έχει γίνει σχετική γενική εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, τότε η τροποποιημένη ΑΕΠΟ εκδίδεται από τον Γενικό Διευθυντή της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής ή, σε απουσία αυτού, από τον ιεραρχικά προϊστάμενο του.

4. Επιτρέπεται για έργα ή δραστηριότητες η χρήση ως αποθεσιοθαλάμου ήδη εξορυχθείσας και ανενεργού περιοχής σε δασική ή αναδασωτέα έκταση, με αποκλειστικό σκοπό την αποκατάσταση της και την ένταξη της στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Για το σκοπό αυτόν απαιτείται η υποβολή, αξιολόγηση και έγκριση μελέτης περιβαλλοντικής αποκατάστασης από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ύστερα από σχετική εισήγηση του αρμόδιου Δασάρχη.

Άρθρο 8

Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Β

1. Τα έργα ή δραστηριότητες κατηγορίας Β δεν ακολουθούν τη διαδικασία εκπόνησης ΜΠΕ αλλά υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ).

2. Τα ανωτέρω έργα ή δραστηριότητες, αναλόγως του είδους τους, υπάγονται αυτοδικαίως σε ΠΠΔ, με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας που χορηγεί την άδεια λειτουργίας και κατόπιν σχετικής δήλωσης του μελετητή ή του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας. Αν το έργο ή η δραστηριότητα δεν λαμβάνει άδεια λειτουργίας, τότε υπάγεται σε ΠΠΔ με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας περιβάλλοντος της Περιφέρειας.

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, που εκδίδονται εντός εννέα μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται οι προβλεπόμενες ΠΠΔ, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

4. Οι ΠΠΔ αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των απαιτούμενων, κατά περίπτωση, αδειών που προβλέπονται για την κατασκευή, εγκατάσταση ή λειτουργία του εν λόγω έργου ή δραστηριότητας.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 50 του Ν.4819/2021, ΦΕΚ Α 129/23.7.2021: "4. Από 1ης.1.2023:

α) οι εγκαταστάσεις που αδειοδοτούνται περιβαλλοντικά (κατηγορία Α` ή Β` του ν. 4014/2011, Α` 209) και παράγουν απόβλητα τροφίμων φυτικής προέλευσης που ανήκουν στην κατηγορία 02 του ΕΚΑ, όπως οι μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης τροφίμων,

β) οι λαχαναγορές κατηγορίας Α ή Β του ν. 4014/2011 (δραστηριότητα με αύξοντα αριθμό 25 της 6ης Ομάδας της υπ` αρ. 37674/2016 (Β` 2471) απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας),

γ) οι υπεραγορές τροφίμων (super market) κατηγορίας Α του ν. 4014/2011 (δραστηριότητα με αύξοντα αριθμό 23 της 6ης Ομάδας της υπ` αρ. 37674/2016 υπουργικής απόφασης), όπως ορίζονται στην παρ. 5.Γ του άρθρου 2 της υπ` αρ. 47829/23.6.2017 υπουργικής απόφασης,

δ) τα κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα άνω των εκατό (100) κλινών της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α` 155), υποχρεούνται να μεριμνούν για τη συλλογή και μεταφορά, εφόσον απαιτείται, των βιοαποβλήτων τους με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 20, με την επιφύλαξη της νομοθεσίας για τα ζωικά υποπροϊόντα. Για τον σκοπό αυτόν συνεργάζονται με επιχειρήσεις συλλογής μεταφοράς βιοαποβλήτων που είναι καταχωρισμένες στο ΗΜΑ ή με τον οικείο Ο.Τ.Α. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι μονάδες των περ. α` έως δ` εάν δεν υπάρχει σε λειτουργία Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) ή ιδιωτική ΜΕΒΑ που εξυπηρετεί τον οικείο Ο.Τ.Α. α` βαθμού και υπό την επιφύλαξη των ειδικότερων όρων της ΑΕΠΟ της".

*** ΠΡΟΣΟΧΗ: Βλ και άρθρο 52 Ν.4819/2021, ΦΕΚ Α 129/23.7.2021, με την παρ.1 εδάφ.πρώτο του οποίου ορίζεται ότι: "1. Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που προτίθεται να προβεί σε εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων που ανήκουν στην κατηγορία Α ή Β του ν. 4014/2011 (Α` 209) λαμβάνει πριν από την έναρξη εργασιών Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) ή Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) και υπόκειται σε έγκριση ή γνωστοποίηση λειτουργίας σύμφωνα με τον ν. 4442/2016 (Α` 230)."

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Περί της ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ή μη των διατάξεων του άρθρου 8 του παρόντος νόμου, βλέπε σχετικά την υπ` αριθμ. 1095/2021 ΣΤΕ (ΤΜΗΜΑ Ε`)

Άρθρο 9

Υφιστάμενα έργα και δραστηριότητες στερούμενα περιβαλλοντικών όρων

1. Σε περίπτωση αιτήματος φορέα υφιστάμενου έργου ή δραστηριότητας κατηγορίας Α ή Β για την τροποποίηση, βελτίωση, εκσυγχρονισμό ή επέκταση του, και το οποίο δεν διαθέτει περιβαλλοντικούς όρους ή έχει κατασκευαστεί κατά παράβαση εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων αποδεδειγμένα μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, μπορεί να αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά, στο σύνολο του, με βάση τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Τυχόν μη συμμόρφωση με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου συνεπάγεται αφαίρεση της άδειας λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας.

2. Για έργα και δραστηριότητες Α κατηγορίας της παραγράφου 1 και προκειμένου να εκδοθεί ΑΕΠΟ απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης σε επίπεδο Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για έργα ή δραστηριότητες Α1 υποκατηγορίας ή στο επίπεδο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για έργα ή δραστηριότητες Α2 υποκατηγορίας.

Άρθρο 10

Διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης για έργα και δραστηριότητες σε περιοχές που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000

1. Στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura, η περιβαλλοντική αδειοδότηση διενεργείται με βάση τις σχετικές πρόνοιες των ειδικότερων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων προστασίας. Σε περίπτωση ελλείψεως σχετικών προβλέψεων: α) για έργα κατηγορίας Β υποβάλλεται ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια υπηρεσία Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 11 και β) για έργα κατηγορίας Α υποβάλλεται, ως τμήμα της ΜΠΕ, ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια, κατά περίπτωση, υπηρεσία, σύμφωνα με τις παραγράφους 9 και 10 του άρθρου 11.

2. Η ειδική οικολογική αξιολόγηση και η ΜΠΕ, όπου αυτή απαιτείται, εστιάζει στις συνέπειες για την περιοχή βάσει των στόχων διατήρησης της. Η σημασία των επιπτώσεων προσδιορίζεται σε σχέση με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τις ειδικές περιβαλλοντικές συνθήκες που επικρατούν στην προστατευόμενη περιοχή την οποία αφορά το έργο ή η δραστηριότητα, λαμβάνοντας ιδιαίτερος υπόψη τους στόχους διατήρησης της περιοχής. Βάσει των συμπερασμάτων της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και της ΜΠΕ και εξαιρουμένης της περίπτωσης των διατάξεων της παραγράφου 4 του παρόντος, η αρμόδια αρχή συμφωνεί για το οικείο έργο ή δραστηριότητα μόνο αφού βεβαιωθεί ότι δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα της συγκεκριμένης περιοχής. Ειδικότερα, η εξέταση πιθανών μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων και εναλλακτικών λύσεων μπορεί να επιτρέψει τη διαπίστωση ότι, βάσει τέτοιων λύσεων ή μέτρων, το έργο ή η δραστηριότητα δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα της περιοχής. Η ακεραιότητα μιας περιοχής αναφέρεται στις οικολογικές της λειτουργίες. Η απόφαση για το κατά πόσον παραβιάζεται πρέπει να εστιάζεται και να περιορίζεται στους στόχους διατήρησης της περιοχής. Οι προδιαγραφές της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και η διαδικασία δημοσιοποίησης ανάλογα με την κατηγορία ή υποκατηγορία του έργου ή της δραστηριότητας καθορίζονται με Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εντός τριών μηνών.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με το ά. 4 της ΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/17-2-2012 (ΦΕΚ Β 415 23.2.2012), ορίζεται ότι:

"1. Έργα και δραστηριότητες, που υφίστανται νομίμως πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4014/2011 και εξακολουθούν να υφίστανται νομίμως κατά το χρόνο έναρξης ισχύος της παρούσας απόφασης ή για τα οποία έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων με ισχύ πέραν των δυο ετών από την έναρξη ισχύος της, υποχρεούνται, μέσα σε έξι (6) μήνες από την έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 4014/2011, να υποβάλλουν στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση Υπηρεσία, την προβλεπόμενη ειδική οικολογική αξιολόγηση με τα εξειδικευμένα ορνιθολογικά στοιχεία, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5Α, το οποίο προστέθηκε στην υπ' αριθμ. 37338/1807/2010 κοινή υπουργική απόφαση με την παράγραφο 2 του άρθρου 2 της παρούσας απόφασης, προκειμένου να εκτιμηθεί αν απαιτείται η εφαρμογή των αναφερομένων στο εδάφιο 8 του άρθρου 4 του ν. 1650/86 όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 8 του άρθρου 2 του ν. 3010/02 και να αξιολογηθεί η συμβατότητα των περιβαλλοντικών όρων με τις αντίστοιχες ΖΕΠ"

(...)

5. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 21 του ν. 3937/2011".

3. Για έργα ή δραστηριότητες της κατηγορίας Β, και εφόσον από την ειδική οικολογική αξιολόγηση προκύπτει ότι ενδέχεται να κινδυνεύει η ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, με απόφαση του Περιφερειάρχη, εκδίδει πρόσθετους όρους στις ΠΠΔ, προκειμένου να διασφαλίζει ότι δεν παραβιάζεται η ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής.

4. Εάν, παρά τα αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων με βάση τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ένα έργο ή δραστηριότητα πρέπει να πραγματοποιηθεί για άλλους επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημόσιου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως, λαμβάνεται κάθε αναγκαίο αντισταθμιστικό μέτρο ώστε να εξασφαλισθεί η προστασία της συνολικής συνοχής των περιοχών του δικτύου Natura 2000. Εντός δύο μηνών από την έκδοση ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις επιπτώσεις που ενδέχεται να προκύψουν και τα αντισταθμιστικά μέτρα που ελήφθησαν.

Όταν στη συγκεκριμένη περιοχή ευρίσκονται ένας τύπος φυσικού οικοτόπου προτεραιότητας ή ένα είδος προτεραιότητας, είναι δυνατόν να προβληθούν μόνον επιχειρήματα σχετικά με την υγεία ανθρώπων και τη δημόσια ασφάλεια ή σχετικά με θετικές συνέπειες πρωταρχικής σημασίας για το περιβάλλον ή, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, άλλοι επιτακτικοί λόγοι σημαντικού δημόσιου συμφέροντος.

Η απόφαση σχετικά με το αν ένα έργο ή δραστηριότητα πρέπει να πραγματοποιηθεί για επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημόσιου συμφέροντος, κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, λαμβάνεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

5. Για κάθε έργο ή δραστηριότητα, το οποίο βρίσκεται εκτός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura αλλά όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά την εν λόγω περιοχή, καθ' εαυτό ή από κοινού με άλλα έργα ή δραστηριότητες, εφαρμόζεται η διαδικασία του παρόντος άρθρου, μετά από αιτιολογημένη εντολή της αδειοδοτούσας αρχής, προκειμένου να εκτιμηθεί δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στην προστατευόμενη περιοχή.

6. Τα έργα και δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε περιοχές που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως ή εντός ορίων οικισμών νομίμως προϋφιστάμενων του 1923 ή εντός ορίων οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους ή σε οργανωμένους υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων όπως ήδη χωροθετημένες βιομηχανικές περιοχές και ζώνες ή βιοτεχνικές περιοχές και πάρκα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξαιρούνται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

«3. Επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) της ορνιθοπανίδας και των Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (Σ.Π.Π.) της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ ύστερα από την απαιτούμενη κατά το άρθρο 10 του ν. 4014/2011 Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ) και βάσει των σχετικών διατάξεων της υπουργικής απόφασης οικ. 170225/2014 (Β'135) και της υπουργικής απόφασης 52983/1952/2013 (Β' 2436) για τα έργα των κατηγοριών Α' και Β' του ν. 4014/ 2011, αντίστοιχα. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις και περιορισμοί για την υλοποίηση των ανωτέρω αιολικών εγκαταστάσεων καθορίζονται στην οικεία απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα έργα κατηγορίας Α' του ν. 4014/2011, ή στην απόφαση έγκρισης της ΕΟΑ για τα έργα κατηγορίας Β' του ίδιου νόμου.»

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλ. και άρθρο δέκατο τρίτο Ν.4296/2014,ΦΕΚ Α 214/2.10.2014, σχετικά με χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) της ορνιθοπανίδας και των Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (Σ.Π.Π.) της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ.

Άρθρο 11

Περιεχόμενο φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης

1. Οι δημόσιες αρχές παρέχουν στον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας όλες τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εκπόνηση των προβλεπόμενων μελετών. Αυτός οφείλει να παραδώσει στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή τις μελέτες και το σύνολο των πληροφοριών, ιδίως

των περιβαλλοντικών, που έχει συλλέξει για την πραγματοποίηση των ανωτέρω μελετών, με ρητή αναφορά στις πηγές από τις οποίες προήλθε η πληροφορία αυτή.

2. Όπου απαιτείται τοπογραφικό διάγραμμα αυτό υποβάλλεται, επιπλέον, και σε ψηφιακή μορφή και περιλαμβάνει:

α) περίγραμμα του προς πραγματοποίηση έργου, μονοσήμαντα ορισμένο, με ορθογώνιες συντεταγμένες στο κρατικό σύστημα συντεταγμένων,

β) φωτογραφική αποτύπωση.

3. Ο φάκελος ΠΠΠΑ περιλαμβάνει τουλάχιστον τις παρακάτω πληροφορίες:

α) Συνοπτική περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας και της σκοπιμότητάς του, με έμφαση σε θέματα εκπομπών και συστημάτων επεξεργασίας, συνοδευόμενη από τοπογραφικό διάγραμμα.

β) Συνοπτική περιγραφή των εναλλακτικών λύσεων, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος και την τεχνολογία αυτών, συμπεριλαμβανομένης της μηδενικής λύσης, που θα εξεταστούν στο στάδιο της ΜΠΕ.

γ) Συνοπτική πρόταση σχετικά με τα κύρια περιβαλλοντικά θέματα της ΜΠΕ που προτίθεται να καταθέσει, τις προτεινόμενες μεθοδολογίες εκτίμησης των επιπτώσεων, την έκταση της περιοχής μελέτης εντός της οποίας θα γίνει η εκτίμηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων, το χρονικό ορίζοντα εκτίμησης των επιπτώσεων αυτών και τις προτάσεις για εξειδικευμένες μελέτες που θα χρειαστεί να εκπονηθούν και να υποβληθούν κατά το στάδιο της ΜΠΕ.

Η εξειδίκευση των προδιαγραφών του περιεχομένου, καθώς και των τυχόν απαιτούμενων δικαιολογητικών του φακέλου ΠΠΠΑ καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

4. Τα περιεχόμενα του φακέλου της ΜΠΕ ανά υποκατηγορία έργου ή δραστηριότητας, τυχόν απαιτούμενες γνωμοδοτήσεις φορέων, το περιεχόμενο της ΜΠΕ και τα λοιπά συνοδευτικά στοιχεία καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας. Τα περιεχόμενα της μελέτης εμπεριέχουν τουλάχιστον τα αναφερόμενα στο Παράρτημα ΙΙ.

5. Ο φάκελος ανανέωσης ΑΕΠΟ περιλαμβάνει τουλάχιστον τη μελέτη ανανέωσης ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας. Τα περιεχόμενα του φακέλου Ανανέωσης ΑΕΠΟ δύναται να εξειδικεύονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ενώ τα περιεχόμενα της μελέτης εμπεριέχουν τουλάχιστον:

α) συνοπτική τεχνική περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας,

[β) συνοπτική περιγραφή παραμέτρων της υφιστάμενης κατάστασης περιβάλλοντος που έχουν μεταβληθεί κατά τη διάρκεια ισχύος της προς ανανέωση ΑΕΠΟ],

β' γ) συνοπτική περιγραφή των στοιχείων που έχουν προκύψει από την εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης και ελέγχων και συσχέτιση τους με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους,

γ' δ) προτάσεις για τροποποίηση όρων και περιορισμών εφόσον προκύπτουν από τυχόν τροποποιήσεις ή προσθήκες νομοθετικών ρυθμίσεων που αφορούν στο περιβάλλον κατά την περίοδο μεταξύ της έκδοσης της ΑΕΠΟ και της κατάθεσης του φακέλου ανανέωσης ή τα στοιχεία του προγράμματος παρακολούθησης ή των ελέγχων.

*** Το στοιχείο β' της παρ. 5 καταργήθηκε και τα στοιχεία γ' και δ' αναριθμήθηκαν σε β' και γ' αντίστοιχως με το άρθρο 5 παρ.1 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α' 92/07.05.2020.

6. Ο φάκελος τροποποίησης ΑΕΠΟ περιλαμβάνει, τουλάχιστον, τη μελέτη τροποποίησης ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας. Οι προδιαγραφές και το ειδικότερο περιεχόμενο των φακέλων τροποποίησης ΑΕΠΟ δύναται να εξειδικεύονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ενώ τα περιεχόμενα της μελέτης εμπεριέχουν τουλάχιστον:

α) Την τεχνική περιγραφή του αδειοδοτημένου και προτεινόμενου τροποποιημένου έργου ή της δραστηριότητας, εστιάζοντας στις προτεινόμενες τροποποιήσεις και συνοδευόμενη από σχετικά τεχνικά σχέδια και τοπογραφικά διαγράμματα, με σαφή ένδειξη των προτεινόμενων τροποποιήσεων και του σκοπού της τροποποίησης.

[β) Τα στοιχεία περιγραφής της υφιστάμενης κατάστασης του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, μόνο σε σχέση με την αιτούμενη τροποποίηση του έργου ή της δραστηριότητας].

β' (γ) Συνοπτική περιγραφή των στοιχείων που έχουν προκύψει από την εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης και ελέγχων.

γ' (δ) Την εκτίμηση και αξιολόγηση ενδεχόμενων επιπτώσεων στο περιβάλλον που συνδέονται με την αιτούμενη τροποποίηση.

δ' (ε) Την περιγραφή προτάσεων, όρων και μέτρων για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων επιπτώσεων που συνδέονται με την αιτούμενη τροποποίηση, καθώς και το σχετικό με την τροποποίηση πρόγραμμα παρακολούθησης.

*** Το στοιχείο β' της παρ. 6 καταργήθηκε και τα στοιχεία γ', δ' και ε' αναριθμήθηκαν σε β', γ' και δ' αντιστοίχως με το άρθρο 5 παρ.2 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α' 92/07.05.2020.

7. Ο φάκελος Συμμόρφωσης Τελικού Σχεδιασμού έργων και δραστηριοτήτων περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) την τεχνική περιγραφή του τελικού σχεδιασμού του αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας, συνοδευόμενη από σχετικά τεχνικά σχέδια και τοπογραφικά διαγράμματα, με σαφή ένδειξη των προτεινόμενων τροποποιήσεων,

β) την τεκμηρίωση της μη διαφοροποίησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον που συνδέονται με τις διαφοροποιήσεις που έχουν προκύψει κατά τον τελικό σχεδιασμό.

8. Η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Β περιλαμβάνει την καταγραφή στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής Natura που δύναται να επηρεαστούν και την εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλα έργα ή δραστηριότητες, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησης των συγκεκριμένων περιοχών Natura.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 47 παρ.3 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α' 92/07.05.2020:

" 3. Με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 4 του άρθρου 21 προβλέπεται ότι εξακολουθούν να λειτουργούν νομίμως έργα ή δραστηριότητες εντός των προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες είναι νομίμως αδειοδοτημένες και λειτουργούν σύμφωνα με τους όρους της άδειάς τους, υπό την προϋπόθεση ότι η παραμονή τους δεν διακινδυνεύει την επίτευξη των στόχων διατήρησης της αντίστοιχης περιοχής. Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συντρέχει η προϋπόθεση αυτή για τα έργα ή τις δραστηριότητες που έχουν περιβαλλοντικούς όρους, ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του ν. 4014/2011 (Α' 209). Εάν πρόκειται για δραστηριότητες που δεν ανήκουν στην κατηγορία Α' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011, εντός ενός (1) έτους από την ισχύ του προεδρικού διατάγματος η διαπίστωση αυτή γίνεται μέσω Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που εγκρίνεται από την αρμόδια Διεύθυνση της οικείας Περιφέρειας και περιλαμβάνει τα στοιχεία που ορίζονται στη διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 11 του ν. 4014/2011. Προεδρικά Διατάγματα χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών, των οποίων τα σχέδια υποβάλλονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας μέχρι τις 31.08.2020, εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν πριν τη δημοσίευση του παρόντος

9. Η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α εντάσσεται σε παράρτημα της ΜΠΕ, ως αναπόσπαστο μέρος της, παρουσιάζοντας, επιπρόσθετα των προβλεπομένων στο άρθρο 10 του

παρόντος νόμου: α) αναλυτική καταγραφή στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στα προστατευτέα αντικείμενα των περιοχών Natura όπως αναφέρονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 9 του ν. 3937/2011 (Α` 60), που δύναται να επηρεαστούν από το έργο ή τη δραστηριότητα και β) δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 10 του παρόντος άρθρου.

10. Η δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων πρέπει να περιλαμβάνει ανάλυση και αξιολόγηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων με ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία επί:

α) των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος I της κ.ν.α. Η.Π. 14849/853/Ε 103/4.4.2008 (Β` 645), ιδίως ως προς την αντιπροσωπευτικότητα, τη σχετική επιφάνεια και το καθεστώς διατήρησής τους,

β) των ειδών χλωρίδας και πανίδας του Παραρτήματος II της κ.ν.α. Η.Π.14849/853/Ε103/4.4.2008 (Β` 645), ιδίως ως προς το μέγεθος και την πυκνότητα των πληθυσμών, την κατάσταση διατήρησής τους και την απομόνωση τους,

γ) των ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος I της κ.ν.α. Η.Π. 37338/1807/Ε. 103 (Β` 1495), καθώς και άλλων ειδών μεταναστευτικής ορνιθοπανίδας με σημαντική παρουσία στην περιοχή Natura 2000, ιδίως ως προς το μέγεθος και την πυκνότητα των πληθυσμών, την κατάσταση διατήρησής τους και την απομόνωση τους,

δ) ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία σχετικά με το αν διασφαλίζεται η ακεραιότητα των περιοχών.

Σε περίπτωση εκτίμησης πιθανών σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων, παρατίθενται με ανάλογη τεκμηρίωση τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή και ελαχιστοποίηση ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα της περιοχής.

Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να διασφαλιστεί η ακεραιότητα της περιοχής παρατίθενται, με ανάλογη τεκμηρίωση και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 του παρόντος, τα αναγκαία μέτρα αντιστάθμισης των αρνητικών επιπτώσεων.

«10α. α. Ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) δημιουργεί βάση δεδομένων στην οποία καταχωρίζονται τα στοιχεία χωροθέτησης των έργων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (Ε.Ο.Α.), συνοδευόμε-να από την Ε.Ο.Α.. Τα στοιχεία υποβάλλονται στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση υπηρεσία σε ψηφιακή μορφή και διαβιβάζονται στον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α..

β. Το σύνολο των πρωτογενών δεδομένων καταγραφών πεδίου που συγκεντρώνονται κατά τη διεξαγωγή της Ε.Ο.Α. των παρ. 8 και 9, κατατίθενται στον Ο.ΦΥ. ΠΕ.Κ.Α. σε επεξεργάσιμη μορφή, με γεωχωρικές πληροφορίες, ιδίως συντεταγμένες παρατήρησης και πολύγωνα πιθανών θέσεων φωλεοποίησης. Τα δεδομένα αυτά καταχωρίζονται στη βάση δεδομένων του Ο.ΦΥ. ΠΕ.Κ.Α. και είναι διαθέσιμα στις αρμόδιες υπηρεσίες.»

*** Η παρ.10α προστέθηκε με το άρθρο 186 Ν.5037/2023, ΦΕΚ Α 78/28.03.2023.

11. Η Τεχνική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΤΕΠΕΜ) περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) τεχνική περιγραφή του ειδικού τεχνικού αντικειμένου που πραγματεύεται,

β) ειδικούς τεχνικούς υπολογισμούς και μοντέλα προσομοίωσης όπου απαιτούνται για το λεπτομερή προσδιορισμό εκπομπών ή επιπέδων περιβαλλοντικής διαφοροποίησης σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος,

γ) εξειδίκευση στις τεχνικές τους λεπτομέρειες των έργων, μέτρων και περιορισμών για την προστασία του περιβάλλοντος,

δ) τη συμμόρφωση της Τεχνικής Περιβαλλοντικής Μελέτης με την ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας,

ε) τοπογραφικό διάγραμμα και φωτογραφική τεκμηρίωση όπου βρίσκει τέτοια εφαρμογή.

Άρθρο 12

Κατάργηση αδειών

«1. Με τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργούνται για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α και Β αντικαθιστάμενες από την ΑΕΠΟ ή τις ΠΠΔ αντίστοιχα:

α. όλες οι άδειες και εγκρίσεις για τη διαχείριση αποβλήτων, η έννοια της οποίας προσδιορίζεται στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορά στο πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων, όπως ισχύει.

β. η έγκριση επέμβασης κατά την έννοια του έκτου κεφαλαίου του ν. 998/1979 (Α' 279), του άρθρου 13 του ν. 1734/1987 (Α' 189), ως και κάθε άλλης σχετικής διάταξης της δασικής νομοθεσίας,

γ. η άδεια διάθεσης λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων που προβλέπεται στο άρθρο 14 της κ.υ.α. Ειβ. 221/65 (Β' 138), όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 3 της κ.υ.α. Γ1/17831/71 (Β' 986),

δ. οι αποφάσεις καθορισμού χρήσεως των επιφανειακών υδάτων για τη διάθεση λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων που προβλέπονταν στο άρθρο 6 της υπό στοιχεία Υγ. Διατ. Ειβ. 221/1965 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Υγιεινής (Β' 138). Στην περίπτωση αυτή για την έκδοση ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ απαιτείται και η γνώμη της οικείας Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εάν δεν έχει γίνει ήδη ο καθορισμός αποδεκτών στην οικεία Περιφερειακή Ενότητα, βάσει της ανωτέρω κοινής απόφασης. Ειδικά για τα έργα και τις δραστηριότητες κατηγορίας Β', προκειμένου να διατυπώσει γνώμη η οικεία Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υποβάλλεται σχετική τεχνική έκθεση τεκμηρίωσης.

Ο φορέας υφιστάμενης δραστηριότητας που περιλαμβάνει διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων υποχρεούται να διαθέτει σε ισχύ ασφαλιστήριο συμβόλαιο ή εγγυητική επιστολή για τις αντίστοιχες εργασίες διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, το οποίο υποχρεούται να προσκομίζει στην αρμόδια υπηρεσία, κατά την ανανέωση ή τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων της δραστηριότητας. Για τον φορέα νέου έργου ή δραστηριότητας που περιλαμβάνει διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων, η έκδοση του ασφαλιστηρίου (ή της εγγυητικής επιστολής) αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη της λειτουργίας.»

*** Η περ. δ' προστέθηκε και η παρ. 1, όπως είχε αναδιατυπωθεί με το άρθρο 55 παρ.3 Ν.4042/2012, ΦΕΚ Α 24, διαμορφώθηκε ως άνω με το άρθρο 5 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α' 150/30.07.2022.

2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των συναρμόδιων Υπουργών εξειδικεύονται περαιτέρω οι διαδικασίες για την εφαρμογή της παραγράφου 1 και καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες προκειμένου να ενσωματωθούν στην ΑΕΠΟ οι διοικητικές πράξεις ή οι πράξεις, για την έκδοση των οποίων απαιτούνται η προσκόμιση ή εξέταση των ίδιων δικαιολογητικών με αυτά της διαδικασίας έκδοσης της ΑΕΠΟ.

Άρθρο 13

Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

1. Συνιστάται Κεντρικό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στο οποίο συμμετέχουν οι εξής:

α. Ο Γενικός Γραμματέας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως Πρόεδρος,

β. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Ενέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης,

ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Τουρισμού,

ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,

ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών και ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, ως μέλη.

Από τα παραπάνω μέλη, ο Γενικός Διευθυντής Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου.

γ. Αντικείμενο του ΚΕΣΠΑ είναι κυρίως η κατόπιν αιτήματος του Υπουργού ή του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας παροχή γνώμης σε περίπτωση παράλειψης ή έκδοσης αντικρουόμενων γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες ή επί οποιουδήποτε άλλου ζητήματος σχετικού με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α1 που ανακύπτει μετά το πέρας των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και δημόσιας διαβούλευσης και η παροχή γνώμης σε περίπτωση αρνητικής γνωμοδότησης από το αρμόδιο ΠΕΣΠΑ για έργα και δραστηριότητες υποκατηγορίας Α2.

Τη γνώμη αυτή σχηματίζει το ΚΕΣΠΑ, μεταξύ άλλων, και με την κλήση ενώπιον του, προς διατύπωση απόψεων, των αναγκαίων, κατά την κρίση του, οργάνων και φορέων. Στο αντικείμενο του ΚΕΣΠΑ εντάσσεται και η παροχή σύμφωνης γνώμης ως προϋπόθεση για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων του άρθρου 9 υποκατηγορίας Α1. Ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού διατηρεί δικαίωμα άσκησης αρνησικυρίας στις περιπτώσεις, όπου, κατά τις κείμενες διατάξεις, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του.

Στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α2 για τα οποία έχει προηγηθεί αρνητική γνώμη από το οικείο ΠΕΣΠΑ, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας μπορεί να ζητήσει την παροχή γνώμης του ΚΕΣΠΑ εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από αίτημα του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύνανται να χαρακτηρίζονται έργα και δραστηριότητες ως έργα εθνικής σημασίας, ιδίως εάν πρόκειται για έργα συγχρηματοδοτούμενα από Διαρθρωτικά Ταμεία και ευρωπαϊκά προγράμματα, για έργα που απαιτούνται για την επείγουσα συμμόρφωση με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, για έργα που αφορούν λόγους δημόσιας υγείας. Για τα έργα αυτά η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή προβαίνει στη διαδικασία έκδοσης ΑΕΠΟ εισάγοντάς τα απευθείας στο Κεντρικό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης για γνώμη κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο.

δ. Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων, με τους αναπληρωτές τους, ορίζονται με αποφάσεις των αντίστοιχων υπουργών εντός προθεσμίας τριάντα ημερών από τη σχετική έγγραφη πρόσκληση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Εάν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη και δεν έχουν ανακοινωθεί στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκπρόσωποι των υπηρεσιών, το ΚΕΣΠΑ συγκροτείται από τα λοιπά μέλη μέχρι την υπόδειξη και το διορισμό των ελλειπόντων εκπροσώπων.

ε. Το ΚΕΣΠΑ συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με την οποία ρυθμίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες που αφορούν στη σύνθεση και λειτουργία του.

2. α. Συνιστάται στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης Περιφερειακό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΠΕΣΠΑ), το οποίο συνεδριάζει κατόπιν σύγκλησης του Προέδρου του και στο οποίο συμμετέχουν:

ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ως Πρόεδρος,

ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης,

ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης,

ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών της οικείας Περιφέρειας,

ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης της οικείας Περιφέρειας και ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών και επιλέγεται από τους Προϊστάμενους των Εφορειών Αρχαιοτήτων των περιοχών χωρικής αρμοδιότητας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, το ΠΕΣΠΑ συγκροτείται από τα λοιπά μέλη.

Ως οικεία διεύθυνση, θεωρείται η διεύθυνση της Περιφέρειας στην οποία εμπίπτει χωρικά το έργο.

Σε περίπτωση που το έργο ή η δραστηριότητα εμπίπτει σε άνω της μίας Περιφέρειας, ως οικεία ορίζεται η Περιφέρεια, εντός της οποίας χωροθετείται μεγαλύτερο τμήμα του έργου ή της δραστηριότητας.

Από τα παραπάνω μέλη, ο Γενικός Διευθυντής Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου.

β. Αντικείμενο του ΠΕΣΠΑ είναι κυρίως η κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης παροχή γνώμης σε περίπτωση παράλειψης ή έκδοσης αντικρουόμενων γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες ή επί οποιουδήποτε άλλου ζητήματος σχετικού με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α2 που ανακύπτει μετά το πέρας των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και δημόσιας διαβούλευσης. Τη γνώμη αυτή σχηματίζει το ΠΕΣΠΑ, μεταξύ άλλων, και με την κλήση ενώπιον του, προς διατύπωση απόψεων, των αναγκαίων, κατά την κρίση του, οργάνων και φορέων. Στο αντικείμενο του ΠΕΣΠΑ εντάσσεται και η παροχή σύμφωνης γνώμης ως προϋπόθεση για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων του άρθρου 9, υποκατηγορίας Α2.

Κατόπιν αιτήματος της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής σύμφωνα με το άρθρο 8, αντικείμενο του ΠΕΣΠΑ μπορεί να αποτελέσει και η παροχή γνώμης σε περίπτωση παράλειψης ουσιαστών γνωμοδοτήσεων ή έκδοσης αντικρουόμενων γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Β. Ως ουσιαστές θεωρούνται οι γνωμοδοτήσεις των δημοσίων φορέων, το αντικείμενο της αρμοδιότητας των οποίων συνδέεται άμεσα με τα χαρακτηριστικά του αιτούμενου έργου και τις τυχόν επιπτώσεις αυτού στο περιβάλλον.

Ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού διατηρεί δικαίωμα άσκησης αρνησικυρίας στις περιπτώσεις, όπου, κατά τις κείμενες διατάξεις, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του.

γ. Το ΠΕΣΠΑ συγκροτείται κατά τα λοιπά με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με την οποία ρυθμίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες που αφορούν στη σύνθεση και λειτουργία του ΠΕΣΠΑ.

3. Τα Συμβούλια της παρούσας παραγράφου συνεδριάζουν, κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου τους. Ενώπιον των Συμβουλίων της παρούσας παραγράφου συμμετέχουν υποχρεωτικά οι Προϊστάμενοι των Γενικών Διευθύνσεων των δημοσίων φορέων ή υπηρεσιών, οι οποίες δεν υπέβαλαν εμπροθέσμως τη γνωμοδότησή τους, προκειμένου να γνωμοδοτήσουν επί των ζητημάτων αρμοδιότητάς τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπερίπτωσης δδ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 και της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 4.

4. Σε περιπτώσεις, όπου τα Συμβούλια εξετάζουν εξειδικευμένα ή σύνθετα ή τεχνικά ζητήματα ή, σε κάθε περίπτωση που κρίνεται ότι είναι απαραίτητη η επιστημονική τεκμηρίωση ενός ζητήματος, δύναται να καλούνται για να καταθέσουν την επιστημονική τους άποψη, ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες με εξειδικευμένη κατάρτιση και εμπειρία στο υπό εξέταση αντικείμενο, που ορίζονται με απόφαση του Προέδρου του Συμβουλίου.

5. Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δύναται να αιτείται τη σύγκληση του Συμβουλίου, να παρίσταται κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου ή να υποβάλλει υπόμνημα απόψεων στο Συμβούλιο, το οποίο εξετάζει την υπόθεσή του.»

***Η περ. γ' της παρ.1 τροποποιήθηκε, η περ. β' της παρ.2 αντικαταστάθηκε και το άρθρο 116, όπως είχε τροποποιηθεί, διαμορφώθηκε ως άνω με το άρθρο 116 Ν.4819/2021, ΦΕΚ Α 129/23.7.2021.

Άρθρο 14

Σύσταση Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

1. Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συνιστάται Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΠΑ), υπαγόμενη στη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος για τα έργα ή τις δραστηριότητες, τα σχέδια ή τα προγράμματα αρμοδιότητας του.

2. Η αρμοδιότητα της ΔΙ ΠΑ ανάγεται στην εποπτεία, αξιολόγηση, εν γένει επεξεργασία και εισήγηση για έγκριση περιβαλλοντικών μελετών των πάσης φύσεως έργων και δραστηριοτήτων που υπάρχουν στην υποκατηγορία Α1, καθώς και στην εποπτεία, αξιολόγηση, εν γένει επεξεργασία και εισήγηση για έγκριση Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για σχέδια και προγράμματα που υπόκεινται σε στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η εποπτεία αναφέρεται κυρίως στην τήρηση και ενιαία εφαρμογή της νομοθεσίας για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων.

Στην αρμοδιότητα της ΔΙ ΠΑ ανήκουν επίσης:

α) Η υποστήριξη των φορέων έργων και δραστηριοτήτων, των φορέων σχεδίων και προγραμμάτων που υπόκεινται σε στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, καθώς και των Περιβαλλοντικών Υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των Περιφερειών, στην εφαρμογή των απαιτούμενων από τις κείμενες διατάξεις διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

β) Η εισήγηση για την ένταξη έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 6 του άρθρου 1.

γ) Η αξιολόγηση του φακέλου Περιβαλλοντικού Προελέγχου και εισήγηση για τον περιβαλλοντικό προέλεγχο σχεδίων και προγραμμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κ.ν.α. 107017/2006 (Β' 1225), όπως εκάστοτε ισχύει.

δ) Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/105/ΕΚ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κ.ν.α. 12044/613/2007 (Β' 376), όπως αυτή εκάστοτε ισχύει.

ε) Η παρακολούθηση των διεθνών και ευρωπαϊκών υποχρεώσεων της χώρας, που σχετίζονται με θέματα διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

στ) Η εισήγηση για τις προδιαγραφές των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και για τις εξουσιοδοτικές πράξεις του παρόντος νόμου.

3. Οι αρμοδιότητες και το προσωπικό κάθε άλλης υπηρεσίας (Διεύθυνσης, Τμήματος ή Γραφείου) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που σχετίζονται με κάποιες από τις προαναφερόμενες αρμοδιότητες της ΔΠΠΑ, μεταφέρονται σε αυτήν με την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου.

4. Για την άσκηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων, στη ΔΠΠΑ συνιστώνται τα εξής τμήματα:

Τμήμα Α: Έργα οδοποιίας, λιμενικών και ειδικών έργων, καθώς και σχέδια και προγράμματα αρμοδιότητας του τμήματος.

Τμήμα Β: Βιομηχανικές εγκαταστάσεις, εξορυκτικές και συναφείς δραστηριότητες, καθώς και σχέδια και προγράμματα αρμοδιότητας του τμήματος. Στις αρμοδιότητες του τμήματος εμπίπτουν και οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης, κατά τα οριζόμενα στην κ.ν.α. 12044/613/2007 (Β` 376), όπως αυτή εκάστοτε ισχύει.

Τμήμα Γ: Υδραυλικά έργα και συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών, καθώς και σχέδια και προγράμματα αρμοδιότητας του τμήματος.

Τμήμα Δ: Τουριστικές εγκαταστάσεις, εργασίες πολεοδομίας, κτηνο-πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, υδατοκαλλιέργειες, καθώς και σχέδια και προγράμματα αρμοδιότητας του τμήματος.

Τμήμα Ε: Έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, καθώς και σχέδια και προγράμματα αρμοδιότητας του τμήματος.

Τμήμα ΣΤ: Υποστήριξη των Τμημάτων Α, Β, Γ, Δ και Ε σε ειδικά θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού, ιδίως ως προς τη Φύση, τα Υδάτα, την Ατμόσφαιρα, το θόρυβο, τα Στερεά Απόβλητα, τη Χωροταξία και την Πολεοδομία, καθώς και υποστήριξη προς τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τις Περιφέρειες.

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εντός ενός έτους από τη δημοσίευση του παρόντος, εξειδικεύεται το οργανόγραμμα και καθορίζεται η στελέχωση, το αναγκαίο προσωπικό και η κατάρτιση του, η υλικοτεχνική υποδομή, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την έναρξη λειτουργίας της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης. Με το ίδιο διάταγμα δύναται να επανακαθορίζονται τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.

6. Οι πόροι της ΔΠΠΑ προέρχονται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, επιχορηγήσεις από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κοινοτικούς πόρους και επιχορηγήσεις (τακτικές και έκτακτες) από το Πράσινο Ταμείο του ν. 3889/2010 (Α` 182). Για τη λειτουργία της ΔΠΠΑ έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 22 του ν. 2362/1995 (Α` 247), του άρθρου 23 του ν. 2742/1999 (Α` 207), της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994 (Α` 28), της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του ν. 2229/1994 (Α` 138).

Άρθρο 15

Προσαρμογή του ν. 3852/2010 για την περιβαλλοντική αδειοδότηση

1. Τα έργα και οι δραστηριότητες των παραγράφων 25, 34 και 58 της ενότητας Β` «Γεωργία - Κτηνοτροφία - Αλιεία», 48 της ενότητας Γ` «Φυσικών Πόρων - Ενέργειας - Βιομηχανίας» και 29 της ενότητας «Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος» του ΙI μέρους του άρθρου 186 του ν. 3852/2010 (Α` 87) υπόκεινται στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Τα έργα και οι δραστηριότητες της παραγράφου 6 της Α` ενότητας του Ι μέρους του άρθρου 210 του ν. 3852/2010 υπόκεινται στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 16

Μητρώο πιστοποιημένων αξιολογητών ΜΠΕ

1. Για τις ανάγκες αξιολόγησης των ΜΠΕ και σύνταξης των ΑΕΠΟ, καθώς και την εν γένει προώθηση των διαδικασιών των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 του παρόντος συνιστάται Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

«Το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών καταρτίζεται ανά κατηγορία ή/και είδος έργων και τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η πιστοποίηση των αξιολογητών διενεργείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Στο Μητρώο εγγράφονται αξιολογητές με εξειδικευμένη και επαρκή εμπειρία σε όλους τους τομείς εξειδίκευσης ΜΠΕ και κατηγοριών έργων.»

*** Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ.1 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

«Οι πιστοποιημένοι αξιολογητές ΜΠΕ μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους και μέσω νομικών προσώπων, στα οποία συμμετέχουν ή με τα οποία συνδέονται συμβατικά. Τα νομικά αυτά πρόσωπα εγγράφονται επίσης στο Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Η έννοια του όρου Πιστοποιημένος Αξιολογητής ΜΠΕ περιλαμβάνει και τα νομικά πρόσωπα που έχουν εγγραφεί στο σχετικό Μητρώο.»

*** Τα τρία τελευταία εδάφια της παρ.1 προστέθηκαν με το άρθρο 15 παρ.5 Ν.4635/2019 ΦΕΚ Α` 167/30.10.2019.

«2. Στους Πιστοποιημένους Αξιολογητές ανατίθεται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή η άσκηση των αρμοδιοτήτων της παραγράφου 3 είτε κατόπιν αιτήματος της ίδιας είτε κατόπιν αιτήματος που απευθύνεται σε αυτήν από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας. Το αίτημα αυτό μπορεί να υποβάλλεται είτε κατά την έναρξη ή/και σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας που προβλέπεται στα άρθρα 3, 4, 5 και 6. Η επιλογή Αξιολογητή γίνεται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, μέσω κλήρωσης που διεξάγεται από την ίδια. Σε κάθε περίπτωση, από την επιλογή αποκλείεται ο συντάκτης της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του υπό εξέταση έργου ή δραστηριότητας.»

*** Η παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ.2 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

«3. Ειδικότερα, οι Πιστοποιημένοι Αξιολογητές, στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης ΑΕΠΟ των άρθρων 3 και 4, προβαίνουν σε έλεγχο πληρότητας και ενδελεχή έλεγχο της ΜΠΕ, αποστολή της ΜΠΕ στους αρμόδιους δημόσιους φορείς ή υπηρεσίες προς γνωμοδότηση, ανάρτηση της ΜΠΕ σε δημόσια διαβούλευση, υποβολή αιτήματος στον Πρόεδρο του αρμόδιου Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης για σύγκλησή του στις περιπτώσεις που προβλέπονται στον παρόντα νόμο και σύνταξη Σχεδίου Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ή αντίστοιχα, Σχεδίου απόφασης απόρριψης.

Στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του Αξιολογητή, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αξιολογεί ποιες από τις γνωμοδοτήσεις που τυχόν δεν υπεβλήθησαν είναι ουσιώδεις, προκειμένου να υποδείξει στον Αξιολογητή εάν απαιτείται η σύγκληση του αρμόδιου Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

Το Σχέδιο του Αξιολογητή υποβάλλεται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, η οποία προβαίνει σε αξιολόγηση της ΜΠΕ, των γνωμοδοτήσεων, των απόψεων του κοινού και του φορέα και κατά περίπτωση εγκρίνει, με ή χωρίς τροποποιήσεις ή το απορρίπτει, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών.

Εν συνεχεία, εκδίδει την Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ή την απόφαση απόρριψης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών.

Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, η σχετική απόφαση εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή αντίστοιχα, από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Επιπροσθέτως, οι Αξιολογητές δύνανται να αναλαμβάνουν, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανανέωσης της ΑΕΠΟ, τον έλεγχο πληρότητας και την αξιολόγηση του Φακέλου Ανανέωσης ΑΕΠΟ και να εισηγούνται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή τα ενδεδειγμένα μέτρα, σύμφωνα με την περίπτωση β) της παραγράφου 2 του άρθρου 5.

Ομοίως, δύνανται να αναλαμβάνουν, στο πλαίσιο της διαδικασίας τροποποίησης της ΑΕΠΟ, τον έλεγχο πληρότητας και την αξιολόγηση του Φακέλου Τροποποίησης ΑΕΠΟ, να εισηγούνται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή τα ενδεδειγμένα μέτρα, σύμφωνα με την περίπτωση β) της παραγράφου 2 του άρθρου 6 και να συντάσσουν, εφόσον τους ζητείται, το σχέδιο απόφασης που προβλέπεται στην υποπερίπτωση αα) της περίπτωσης β) της παραγράφου 2 του άρθρου 6.

Σε κάθε περίπτωση, οι Αξιολογητές δεσμεύονται από τις ελάχιστες προθεσμίες που τίθενται για τη διεκπεραίωση από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή των επιμέρους σταδίων της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Ο Αξιολογητής δύναται, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, κατά την κρίση του, να ζητά τη συνδρομή της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής για την έγκαιρη και ορθή διεκπεραίωση του έργου του.»

*** Η παρ. 3 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ.3 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

4. Οι αρμόδιες αρχές διεξάγουν δειγματοληπτικούς ελέγχους των ΜΠΕ που έχουν ήδη ελεγχθεί από τους Πιστοποιημένους Αξιολογητές και των αντίστοιχων σχεδίων ΑΕΠΟ και σε περίπτωση διαπίστωσης σοβαρού σφάλματος ή παράλειψης ερευνάται το ενδεχόμενο συνδρομής της προβλεπόμενης από τις οικείες διατάξεις κυρωτικής διαδικασίας.

5. Μέχρι την έκδοση του προβλεπόμενου στις εξουσιοδοτικές διατάξεις προεδρικού διατάγματος για τη συγκρότηση, σύνθεση και λειτουργία του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών των ΜΠΕ, η διεκπεραίωση των διαδικασιών και η διενέργεια των σχετικών αξιολογήσεων διεξάγονται από τις οικείες υπηρεσίες, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στις Λοιπές διατάξεις του παρόντος.

«6. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται:

α) τα προσόντα των Πιστοποιημένων Αξιολογητών, οι κανόνες που διέπουν την εκτέλεση του έργου τους και τα ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία πιστοποίησής τους για την εγγραφή τους στο Μητρώο, είτε πρόκειται για φυσικά είτε για νομικά πρόσωπα,

β) η συγκρότηση επιτροπής που γνωμοδοτεί για τη χορήγηση ή την αφαίρεση άδειας Αξιολογητή και εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κάθε ρύθμιση σχετική με τους Πιστοποιημένους Αξιολογητές,

γ) η διαδικασία ανάθεσης της αξιολόγησης και οι ιδιότητες που ορίζονται ως ασυμβίβαστες με το έργο τους,

δ) το όργανο και η διαδικασία ελέγχου και παρακολούθησης του έργου των Αξιολογητών, οι διοικητικές κυρώσεις και τα τυχόν χρηματικά πρόστιμα που επιβάλλονται σε αυτούς, τα όργανα, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις επιβολής των κυρώσεων και τυχόν προστίμων, οι διοικητικές προσφυγές κατά των κυρώσεων, οι προθεσμίες άσκησής τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

«7. Στις περιπτώσεις που η ανάθεση ορισμένου έργου σε Πιστοποιημένο Αξιολογητή ΜΠΕ διενεργείται κατόπιν αιτήματος του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, ο τελευταίος υποχρεούται σε καταβολή της προβλεπόμενης από την απόφαση της παρ. 8 αμοιβής, η οποία καταβάλλεται απευθείας στον πρώτο, χωρίς να ισχύει η υποχρέωση που απορρέει από την παρ. 3 του άρθρου 17.»

*** Η παρ.7 τροποποιήθηκε ως άνω με το άρθρο 6 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται:

α) η βάση υπολογισμού, ο τρόπος προσδιορισμού, καθώς και το ύψος των αμοιβών των Αξιολογητών,

β) η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την είσπραξη της αμοιβής από τον Αξιολογητή,

γ) η διαδικασία και ο τρόπος καταβολής της αμοιβής του Αξιολογητή από τον φορέα του έργου και

δ) κάθε άλλη αναγκαία τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της. Με όμοια απόφαση δύναται να αναπροσαρμόζεται η αμοιβή των Πιστοποιημένων Αξιολογητών. Η αμοιβή των Περιβαλλοντικών Αξιολογητών καλύπτεται από τα τέλη περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων του άρθρου 17.».

*** Οι παράγραφοι 6 (όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 15 παρ.6 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167, και συμπληρωθεί με το άρθρο 21 παρ.2 Ν.4736/2020, ΦΕΚ Α 200) και 7 (η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 7 παρ.5 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92) αντικαταστάθηκαν ως άνω και η παρ.8 προστέθηκε με το άρθρο 22 παρ.1 Ν.4736/2020, ΦΕΚ Α 200/20.10.2020.

Άρθρο 17

*Τέλη διαδικασιών περιβαλλοντικής
αδειοδότησης και ελέγχων*

1. Τα αντισταθμιστικά μέτρα που τυχόν προβλέπονται στην ΑΕΠΟ, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 2 του παρόντος, καθώς και επιβληθέντα πρόστιμα καταβάλλονται σε ειδικό λογαριασμό υπέρ του Πράσινου Ταμείου και διατίθενται για έργα και δραστηριότητες που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, αναβάθμιση, προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, καθώς και στη βελτιστοποίηση της εφαρμογής των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και του ελέγχου τήρησης των περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων.

2. Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων του παρόντος νόμου και τον έλεγχο τήρησης των ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ καταβάλλονται από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας ανταποδοτικά τέλη, είτε ηλεκτρονικά είτε υπό τη μορφή παραβόλων, σε ειδικούς λογαριασμούς υπέρ του Πράσινου Ταμείου του ν. 3889/2010 (Α' 182). Τα ποσά από τα ανωτέρω τέλη διατίθενται, μέσω ειδικών κωδικών του Πράσινου Ταμείου, για τους σκοπούς του παρόντος νόμου.

3. Υποχρεωτική είναι η καταβολή από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας ανταποδοτικών τελών ως άνω, είτε ηλεκτρονικά είτε υπό μορφή παραβόλων, τουλάχιστον στις εξής περιπτώσεις:

α) για τη διαδικασία ΠΠΠΑ του άρθρου 3 παράγραφος 2,

β) για τη διαδικασία αξιολόγησης ΜΠΕ των άρθρων 3 και 4,

γ) για τη διαδικασία ανανέωσης ή τροποποίησης της ΑΕΠΟ των άρθρων 5 και 6,

δ) για τη διαδικασία αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων του άρθρου 9,

ε) για τη διαδικασία ειδικής οικολογικής αξιολόγησης του άρθρου 10 του παρόντος νόμου,

στ) για τη διαδικασία περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων του άρθρου 20 του παρόντος νόμου,

ζ) για τη διαδικασία αξιολόγησης των ΜΠΕ από Πιστοποιημένο Αξιολογητή ΜΠΕ του άρθρου 16 του παρόντος νόμου.

4. Συνιστάται ειδικός κωδικός στο Πράσινο Ταμείο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στον οποίο συγκεντρώνονται πόροι για την κάλυψη εξόδων και τη διενέργεια των

προβλεπόμενων ελέγχων από την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ) και για την καταβολή των αμοιβών των Περιβαλλοντικών Ελεγκτών. Στον εν λόγω κωδικό κατατίθενται:

α) το παράβολο του εδαφίου στ` της παραγράφου 3 και

β) κάθε άλλος πόρος που προβλέπεται από Ειδικές διατάξεις.

5. Συνιστάται ειδικός κωδικός στο Πράσινο Ταμείο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στον οποίο συγκεντρώνονται πόροι για την καταβολή των αμοιβών των Πιστοποιημένων Αξιολογητών ΜΠΕ. Στον εν λόγω κωδικό κατατίθεται το παράβολο του εδαφίου ζ` της παραγράφου 3.

6. Συνιστώνται ειδικοί κωδικοί στο Πράσινο Ταμείο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που αντιστοιχούν σε έναν κωδικό για κάθε αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αδειοδότησης και σε έναν για κάθε φορέα διαχείρισης προστατευόμενης περιοχής, στους οποίους κατατίθεται ποσοστό από τα παράβολα διαδικασίας ΠΠΠΑ, διαδικασίας αξιολόγησης ΜΠΕ, ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και διαδικασίας ανανέωσης ή τροποποίησης ΑΕΠΟ.

7. Συνιστάται ειδικός κωδικός στο Πράσινο Ταμείο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στον οποίο καταβάλλεται ποσοστό όλων των προβλεπόμενων τελών με σκοπό τη συντήρηση, αναβάθμιση και απρόσκοπτη λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) του άρθρου 18 και του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών.

«8. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται το ύψος των ανταποδοτικών τελών της παραγράφου 3, η διαδικασία είσπραξης και απόδοσης τους, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως την κατηγορία και υποκατηγορία στην οποία κατατάχθηκε το έργο ή η δραστηριότητα και το συνολικό προϋπολογισμό του προτεινόμενου έργου.»

*** Η παράγραφος 8 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 221 Ν.4281/2014, ΦΕΚ Α 160/8.8.2014.

Άρθρο 18

Ηλεκτρονική διαχείριση διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης

1. Δημιουργείται Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ) πληροφοριών που αφορούν στη διαδικασία έκδοσης, ανανέωσης, τροποποίησης, καθώς και στην παρακολούθηση της εφαρμογής των ΑΕΠΟ και ΠΠΔ, το οποίο τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2. Στο ΗΠΜ καταχωρίζονται όλες οι ενέργειες και πληροφορίες καθ' όλα τα στάδια της διαδικασίας για την έκδοση, ανανέωση ή τροποποίηση ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ, καθώς επίσης και το σύνολο των πληροφοριών που αναφέρονται στην πέραν αυτών περιβαλλοντική επίδοση ενός έργου ή μιας δραστηριότητας κατά τη διάρκεια του συνολικού κύκλου ζωής, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων τυχόν περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων. Τη μέριμνα εισαγωγής, αμελλητί, κάθε πληροφορίας στο ΗΠΜ, έχει η αρμόδια υπηρεσία ή ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας αντιστοίχως, εφόσον επισπεύδει την ενέργεια ή κοιμίζει το έγγραφο. Κατ' εξαίρεση, τα σχόλια που υποβάλλονται από το κοινό στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, δύναται να υποβάλλονται εγγράφως.

3. Οι προδιαγραφές του ΗΠΜ διασφαλίζουν την:

(α) Εγκυρότητα, πληρότητα, διαθεσιμότητα και ακρίβεια των περιεχομένων του.

(β) Ασφαλή υποβολή των δεδομένων και πληροφοριών μέσω του διαδικτύου.

(γ) Αναζήτηση στα περιεχόμενα του, μέσω μεταδεδομένων

(δ) Απαγόρευση της διαγραφής των περιεχομένων του.

(ε) Διασύνδεση και διαλειτουργικότητα με ηλεκτρονικά μητρώα άλλων δημοσίων αρχών μέσω διαδικτύου, όταν είναι διαθέσιμα και ιδίως με το πληροφοριακό σύστημα της ΔΙΑΥΓΕΙΑΣ και της Εθνικής Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών.

(στ) Η πρόσβαση στο ΗΠΜ από τις δημόσιες αρχές και τους φορείς έργων ή δραστηριοτήτων πραγματοποιείται μέσω ειδικής ηλεκτρονικής άδειας που χορηγεί το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλη δημόσια αρχή.

«Για τις επιχειρήσεις, οι οποίες διατηρούν εγκαταστάσεις σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές προβλέπεται η δυνατότητα πρόσβασης στο ΗΠΜ ξεχωριστά για κάθε εγκατάσταση για την υποβολή φακέλου περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η εταιρεία διατηρεί την κεντρική πρόσβαση στο ΗΠΜ στο σύνολο των φακέλων αδειοδότησης των εγκαταστάσεών της.»

*** Τα δύο τελευταία εδάφια της περ.στ'προστέθηκαν με το άρθρο 15 παρ.7 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167/30.10.2019.

(ζ) Το κοινό έχει δικαίωμα πρόσβασης στο ΗΠΜ για θέαση, μεταφόρτωση δεδομένων και συμμετοχή στη διαβούλευση. Οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται χωρίς να απαιτείται η χρήση ειδικής ηλεκτρονικής άδειας.

«(η) Οι μελετητές των περιβαλλοντικών επιπτώσεων έχουν πρόσβαση στο ΗΠΜ και αποκλειστικά στον φάκελο αδειοδότησης που τους έχει ανατεθεί, μόνο κατόπιν έγκρισης του φορέα του έργου.»

*** Η περ.η'προστέθηκε με το άρθρο 15 παρ.8 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167/30.10.2019.

4. Με την έναρξη της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όλα τα έργα κατηγορίας Α ή Β, στο πλαίσιο του ΗΠΜ, λαμβάνουν αυτόματα ένα μοναδικό χαρακτηριστικό αριθμό που καλείται Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ), ο οποίος παραμένει αμετάβλητος, ακόμη και σε περίπτωση ανανέωσης, τροποποίησης ή κατάρτησης της αντίστοιχης ΑΕΠΟ ή των ΠΠΔ ή αλλαγής του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας.

Η ΠΕΤ περιλαμβάνει κάθε περιβαλλοντική πληροφορία που αφορά στο έργο είτε πριν από την έκδοση της ΑΕΠΟ ή την υπαγωγή σε ΠΠΔ είτε μετά από αυτές και το συνοδεύει σε όλο τον κύκλο ζωής του. Οι αρχές που είναι αρμόδιες για τη χορήγηση EMAS αναζητούν μέσω της ΠΕΤ του έργου ή της δραστηριότητας κάθε σχετική διαθέσιμη περιβαλλοντική πληροφορία.

5. Οι προδιαγραφές, η παροχή και συντήρηση, οι διαδικασίες και άδειες ηλεκτρονικής πρόσβασης και εισαγωγής πληροφοριών στο ΗΠΜ και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την οργάνωση, υλοποίηση και λειτουργία του ΗΠΜ καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι ειδικότερες προδιαγραφές, η γραμμογράφηση και ο μορφότυπος των ηλεκτρονικών αρχείων του ΗΠΜ. Εάν στα ηλεκτρονικά αρχεία περιλαμβάνεται γεωχωρική πληροφορία σύμφωνα με τους ορισμούς του ν. 3882/2010 (Α` 166), αυτή θα πρέπει να είναι γεωαναφερόμενη και σε σύστημα συντεταγμένων ΕΓΣΑ 87.

Το ΗΠΜ τίθεται σε λειτουργία εντός ενός (1) έτους από τη δημοσίευση της ανωτέρω υπουργικής απόφασης.

«6. Από την 1η Ιανουαρίου 2021 όλα τα έγγραφα που αφορούν στην έκδοση, ανανέωση ή τροποποίηση ΑΕΠΟ και ΠΠΔ, περιλαμβανομένων των αιτήσεων, μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, γνωμοδοτήσεων των φορέων της Διοίκησης, σχεδίων ΑΕΠΟ, καθώς και κάθε σχετική αλληλογραφία, διακινούνται αποκλειστικά μέσω του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ). Η δημόσια διαβούλευση στις περιπτώσεις όπου απαιτείται, θα διεξάγεται μέσω του ΗΠΜ. Από τη ρύθμιση των προηγούμενων εδαφίων της παρούσας παραγράφου εξαιρούνται οι ΑΕΠΟ και ΠΠΔ που αφορούν σε κατασκευές κεραιών, οι αιτήσεις ή/και δηλώσεις των οποίων διεκπεραιώνονται μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικής Υποβολής Αιτημάτων (ΣΗΛΥΑ), μέχρι τη διασύνδεση του τελευταίου με το ΗΠΜ.»

*** Η παρ.6 προστέθηκε με το άρθρο 8 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 58 παρ.3 Ν.4042/2012, ΦΕΚ Α 24, το οποίο καταργήθηκε με το άρθρο 74 Ν.4819/2021, ΦΕΚ Α 129/23.7.2021, ορίζεται ότι:

"3. Με την έναρξη λειτουργίας του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) του άρθρου 18 του ν. 4014/2011 το ηλεκτρονικό σύστημα συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων του άρθρου 42 του παρόντος ενσωματώνεται στο ΗΠΜ".

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 38 παρ.5 Ν.4635/2019, ΦΕΚ Α 167/30.10.2019:

"5. Για την εφαρμογή του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 4014/2011 και μέχρι την ολοκλήρωση της διασύνδεσής του με την παραπάνω πληροφοριακή υποδομή, οι δηλώσεις υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) και οι αιτήσεις έκδοσης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) υποβάλλονται και διεκπεραιώνονται μέσω του Ηλεκτρονικού Συστήματος ΣΗΛΥΑ. Η απαιτούμενη ενημέρωση του ΗΠΜ γίνεται αποκλειστικά με μέριμνα του κατόχου της κατασκευής κεραίας".

Άρθρο 19

Γνωμοδοτήσεις φορέων και δημόσια διαβούλευση περιβαλλοντικής αδειοδότησης

1. Ως γνωμοδοτούντες φορείς ορίζονται:

α) Οι δημόσιες αρχές της παραγράφου 2 του άρθρου 2 της κ.ν.α. υπ` αριθμ. Η.Π. 11764/653/2006 (Β` 327).

β) Η οικεία Περιφέρεια μέσω του Περιφερειακού Συμβουλίου, το οποίο λαμβάνει υπόψη απόψεις που διατυπώνονται από τα όργανα των άρθρων 73, 76 και 178 του ν. 3852/2010, το Δημοτικό Συμβούλιο του οικείου Δήμου, Συμβούλια Τοπικής ή Δημοτικής Κοινότητας του άρθρου 8 του ν. 3852/2010, το ενδιαφερόμενο κοινό και το κοινό.

2. Ως κοινό ορίζεται ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, καθώς και οι φορείς (ενώσεις, οργανώσεις ή ομάδες αυτών) εκπροσώπησής τους.

3. Ως ενδιαφερόμενο κοινό ορίζεται το κοινό που θίγεται ή ενδέχεται να θιγεί ή του οποίου διακυβεύονται έννομα συμφέροντα από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων και των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

4. Ως οικεία Περιφέρεια και Δήμος ορίζονται οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης εντός των διοικητικών ορίων των οποίων πρόκειται να υλοποιηθεί το έργο ή η δραστηριότητα. Εάν το έργο ή η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε πάνω από μία περιφέρεια τότε με κοινή απόφαση των Γενικών Γραμματέων των εμπλεκόμενων Περιφερειών ορίζεται μια ως επισπεύδουσα της όλης διαδικασίας.

5. Η έγκαιρη ενημέρωση του ενδιαφερόμενου κοινού είναι υποχρεωτική, καθώς και η διασφάλιση της συμμετοχής του στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων μέσω της διατύπωσης γνώμης.

6. Η γνώμη των ανωτέρω γνωμοδοτούντων φορέων είναι αιτιολογημένη, διατυπώνεται εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών σε τυποποιημένο έντυπο γνωμοδότησης και αναρτάται στο ΗΠΜ μέσω του οποίου καθίσταται διαθέσιμη στο κοινό.

7. Το κοινό δύναται να καταθέσει τη γνώμη του τόσο μέσω του οικείου Περιφερειακού ή και Δημοτικού Συμβουλίου όσο και απευθείας, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή.

8. Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας επιβαρύνεται με όλα τα έξοδα δημοσίευσης στον τύπο, αναπαραγωγής και διανομής φακέλων και διοργάνωσης ενημερωτικών εκδηλώσεων. Η οικεία Περιφέρεια και ο Δήμος, μετά την παραλαβή του φακέλου, το θέτουν αμελλητί στη διάθεση του κοινού και των φορέων εκπροσώπησής του, προκειμένου να διατυπώσουν τη γνώμη τους.

9. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Εσωτερικών, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, εξειδικεύονται περαιτέρω η διαδικασία γνωμοδοτήσεων και ο τρόπος ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού στη δημόσια διαβούλευση, κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων του παρόντος, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Ειδικότερα, με την εν λόγω απόφαση δύναται να καθορίζονται τα ακόλουθα:

α) Οι φορείς που γνωμοδοτούν στα πλαίσια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ανά υποκατηγορία και είδος έργου ή δραστηριότητας και βάσει των ειδικότερων συνθηκών τους, καθώς και ανάλογα με την, κατά περίπτωση, υποχρέωση ή μη λήψης γνωμοδότησης.

β) Το αντικείμενο της γνωμοδότησης ανά φορέα και η φύση της γνώμης που παρέχεται.

γ) Ο τρόπος διαχείρισης των γνωμοδοτήσεων και σχολίων της διαβούλευσης του κοινού από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή.

δ) Τα περιεχόμενα και οι ειδικότερες προδιαγραφές τυχόν ανακοινώσεων στον τύπο, κατά τη διαδικασία διαβούλευσης.

ε) Η διαδικασία και ο τρόπος συμμετοχής στη διαβούλευση κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Συμβαλλόμενων Κρατών σε διεθνείς Συμβάσεις και Συνθήκες, εφόσον το έργο ή η δραστηριότητα ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις διασυνοριακού χαρακτήρα.

Άρθρο 19α

Ανάρτηση ΑΕΠΟ στο διαδίκτυο

1. Μετά την έγκριση από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, η ΑΕΠΟ, η απόφαση ανανέωσης, παράτασης ισχύος ή τροποποίησης της αναρτώνται υποχρεωτικά, επί ποινή ακυρότητας, εντός ενός μηνός από την έκδοση της αντίστοιχης απόφασης, σε ειδικά προς τούτο καταχωρισμένο δικτυακό τόπο, ο οποίος ιδρύεται προκειμένου να αποκτήσει κάθε ενδιαφερόμενος πλήρη, λεπτομερή και ανεμπόδιστη πρόσβαση και γνώση των εν λόγω αποφάσεων που αφορούν έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Α`.

Με την ανάρτηση της ΑΕΠΟ στον ειδικό αυτό δικτυακό τόπο, η οποία αντιστοιχεί με επιβαλλόμενη από το νόμο δημοσίευση, τεκμαίρεται η πλήρης γνώση για κάθε ενδιαφερόμενο προκειμένου να ασκήσει είτε αίτηση ακυρώσεως είτε οποιοδήποτε άλλο ένδικο βοήθημα.

«Ομοίως αναρτώνται και οι απορριπτικές για τη χορήγηση άδειας αποφάσεις της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής, οι οποίες αναφέρουν τους βασικούς λόγους της απόρριψης.

Η ΑΕΠΟ περιλαμβάνει αιτιολογημένο συμπέρασμα σχετικά με τις επιπτώσεις του έργου στο περιβάλλον, τους περιβαλλοντικούς όρους, περιγραφή των χαρακτηριστικών του έργου και/ή των μέτρων που προβλέπονται για να αποφευχθούν ή να μειωθούν και, αν είναι δυνατόν, να αντισταθμισθούν τυχόν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, καθώς και τα μέτρα παρακολούθησης, όπου ενδείκνυνται. Επίσης, η ΑΕΠΟ περιλαμβάνει περίληψη των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης, καθώς και του τρόπου με τον οποίο τα εν λόγω αποτελέσματα ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού, τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στο πλαίσιο των γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς και κάθε τυχόν συμπληρωματική πληροφορία.

Η απορριπτική για τη χορήγηση άδειας απόφαση αναφέρει τους βασικούς λόγους της άρνησης.»

*** Τα μέσα σε « » εδάφια της παρ.1 προστέθηκαν με το άρθρο 9 παρ.3 Ν. 4685/2020, ΦΕΚ Α` 92/07.05.2020.

2. Με απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζονται τα θέματα σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία του δικτυακού τόπου στον οποίο λαμβάνει χώρα η κεντρική ανάρτηση των πράξεων αυτών, με τη

δημιουργία και τήρηση κεντρικού αρχείου, με τη συλλογή, ταξινόμηση, καταχώριση και επεξεργασία προς ανάρτηση των ΑΕΠΟ, την έκδοση κωδικού αριθμού διαδικτυακής ανάρτησης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Περί της ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ή μη της διάταξης του άρθρου 19α του παρόντος νόμου, βλέπε σχετικά στην απόφαση υπ` αριθμ. 674/2018 ΣΤΕ.

Άρθρο 20

Περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις «Αντικατάσταση του άρθρου 6 του ν. 1650/1986 (Α' 160) και εναρμόνιση με άρθρο 23 της Οδηγίας 2010/1975 περί Βιομηχανικών Εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης)

1. Κάθε έργο ή δραστηριότητα κατηγορίας Α' ή Β' υπόκειται σε προληπτικές και τακτικές ή έκτακτες επιθεωρήσεις για τον έλεγχο της τήρησης των ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ και της εν γένει περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

2. Οι εν λόγω επιθεωρήσεις διακρίνονται σε:

α) προληπτικές, που διενεργούνται κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, για τη διασφάλιση της επάρκειας των προτεινόμενων μέτρων,

β) τακτικές, που διενεργούνται μετά την αδειοδότηση, σε προσδιορισμένο χρόνο βάσει του σχεδιασμού των επιθεωρήσεων είτε κατά το στάδιο κατασκευής του έργου είτε κατά το στάδιο της λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας, για την εξέταση όλων των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τη διασφάλιση της τήρησης των ΑΕΠΟ και ΠΠΔ στα στάδια αυτά,

γ) έκτακτες, που διενεργούνται μετά την αδειοδότηση, εκτός του χρονικά προσδιορισμένου σχεδιασμού, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 14.

3. Αρμόδιες αρχές για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων είναι:

(α) η Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών για κάθε περίπτωση διενέργειας περιβαλλοντικής επιθεώρησης,

(β) η αδειοδοτούσα αρχή για τις προληπτικές επιθεωρήσεις, κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, της περ. α' της παρ. 2,

(γ) οι αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Περιφερειών σε έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, ανεξαρτήτως της κατηγορίας του έργου ή της δραστηριότητας,

(δ) τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος σε έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4,

(ε) οι Περιβαλλοντικοί Ελεγκτές, όπως ορίζεται στην παρ. 5, ενεργούντες κατόπιν εντολής των αμέσως προαναφερόμενων ελεγκτικών υπηρεσιών.

4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη που εκδίδεται υποχρεωτικά κάθε έξι (6) μήνες, συγκροτούνται Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.ΠΕ.) απαρτιζόμενα κυρίως από το προσωπικό των περιβαλλοντικών υπηρεσιών της Περιφέρειας, η σύνθεση των οποίων καταχωρίζεται στο ΗΠΜ. Ο έλεγχος που ασκούν τα Κ.Ε.Π.ΠΕ. δεν περιορίζεται μόνο στα έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α' ή Β'. Τα Κ.Ε.Π.ΠΕ. είναι αρμόδια για τον έλεγχο της εφαρμογής γενικά της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην περιοχή της χωρικής αρμοδιότητάς τους.

Στους ελέγχους που γίνονται από τα Κ.Ε.Π.ΠΕ. είναι δυνατόν, μετά από σχετική πρόσκληση, να περιλαμβάνεται και εκπρόσωπος του Δήμου στην περιοχή του οποίου υπάγεται διοικητικά το έργο ή η δραστηριότητα που θα ελεγχθεί. Ειδικά για την περιοχή των ρυθμιστικών σχεδίων της Αθήνας και της

Θεσσαλονίκης, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 18 παρ. 12 και 33 παρ. 12, αντιστοίχως, του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας.

5. α) Για την κάλυψη των αναγκών ελέγχου των υποκείμενων σε επιθεώρηση έργων και δραστηριοτήτων συνιστάται Μητρώο Περιβαλλοντικών Ελεγκτών, που τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με ευθύνη της Γενικής Διεύθυνσης του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών. Η ιδιότητα του Περιβαλλοντικού Ελεγκτή αποκτάται με τη χορήγηση σχετικής άδειας από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

β) Οι Περιβαλλοντικοί Ελεγκτές έχουν ως αντικείμενο τη διενέργεια περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων σε κάθε περίπτωση που τους ζητείται από τις αρμόδιες προς τούτο υπηρεσίες.

γ) Η παρακολούθηση του έργου των Περιβαλλοντικών Ελεγκτών και της ορθής εκτέλεσης των καθηκόντων τους διενεργείται από τη Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών.»

*** Η περ.γ' τροποποιήθηκε, η περ.δ' διαγράφηκε και η παρ. 5 διαμορφώθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ.1 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022.

6. Οι δημόσιες υπηρεσίες εν γένει, οι υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης όλων των βαθμών και κάθε διοικητική αρχή υποχρεούνται να παρέχουν κάθε αιτούμενη από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές συνδρομή για την εκτέλεση των ελέγχων τήρησης των Α.Ε.Π.Ο. ή Π.Π.Δ. και της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ο δε φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υπέχει αντίστοιχες υποχρεώσεις, ιδίως μάλιστα ως προς τη διενέργεια των επισκέψεων στον χώρο, τη δειγματοληψία και τη συλλογή κάθε στοιχείου που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Δεν απαιτείται ειδοποίηση του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, ενώ η παρεμπόδιση από αυτόν των ελέγχων ή η παροχή ψευδών στοιχείων επιφέρει τις ποινικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 2336/1995.

Η δαπάνη του ελέγχου τήρησης των Α.Ε.Π.Ο. ή Π.Π.Δ. βαρύνει τον φορέα εκμετάλλευσης του έργου ή της δραστηριότητας.

7. Τα έργα και οι δραστηριότητες, που πρόκειται να πραγματοποιηθούν εν μέρει ή στο σύνολό τους σε περιοχές του εθνικού καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου NATURA 2000, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 9 του ν. 3937/2011 (Α' 60), υπόκεινται κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησής τους υποχρεωτικά σε περιβαλλοντική επιθεώρηση με αυτοψία, η οποία διενεργείται από τον φορέα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής, εφόσον υφίσταται, άλλως από περιβαλλοντικό ελεγκτή της παρ. 5. Στην επιθεώρηση μπορεί να συμμετέχει και η αδειοδοτούσα υπηρεσία. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

8. Όλα τα έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α' εντάσσονται σε σχέδιο περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, το οποίο επανεξετάζεται τουλάχιστον κάθε πέντε (5) έτη και, κατά περίπτωση, αναπροσαρμόζεται. Το σχέδιο αυτό εγκρίνεται από την Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών.

9. Κάθε σχέδιο περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων αφορά αποκλειστικά στην τήρηση των Α.Ε.Π.Ο. ή Π.Π.Δ. και της εν γένει περιβαλλοντικής νομοθεσίας και περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

α) γενική αξιολόγηση των σημαντικών περιβαλλοντικών ζητημάτων,

β) τη γεωγραφική περιοχή που καλύπτει το σχέδιο επιθεωρήσεων,

γ) μητρώο των έργων και δραστηριοτήτων που καλύπτει το σχέδιο,

δ) διαδικασίες για την κατάρτιση προγραμμάτων τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, βάσει της παρ. 10,

ε) διαδικασίες για έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις,

στ) όπου απαιτείται, προβλέψεις για τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων αρχών επιθεώρησης.

10. α) Βάσει των σχεδίων περιβαλλοντικής επιθεώρησης, η Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, καταρτίζει προγράμματα τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, με πρόβλεψη της συχνότητας των επιτόπιων επισκέψεων στις σχετικές εγκαταστάσεις, μετά από συστηματική αξιολόγηση των περιβαλλοντικών κινδύνων, με βάση τα ακόλουθα τουλάχιστον κριτήρια:

(αα) τις πιθανές και πραγματικές επιπτώσεις των συγκεκριμένων εγκαταστάσεων στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τα είδη και επίπεδα εκπομπών, την ευαισθησία του τοπικού περιβάλλοντος και τον κίνδυνο ατυχημάτων,

(ββ) το ιστορικό της συμμόρφωσης προς τους όρους της περιβαλλοντικής άδειας,

(γγ) τη συμμετοχή του φορέα λειτουργίας της εγκατάστασης στο EMAS, βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) 1221/2009.

β) Χρόνοι διεξαγωγής των τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων με αυτοψία ορίζονται:

(αα) κάθε έτος τουλάχιστον για τις εγκαταστάσεις που ανήκουν στο Παράρτημα I της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 1450) και συγχρόνως κατατάσσονται στην υποκατηγορία Α1,

(ββ) κάθε τρία (3) έτη τουλάχιστον για τις εγκαταστάσεις που ανήκουν στο Παράρτημα I της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης και, ταυτόχρονα, στην υποκατηγορία Α2,

(γγ) κάθε τρία (3) έτη τουλάχιστον για τα έργα και δραστηριότητες των ομάδων 4, 5, 7, 8 και 9, καθώς και της ομάδας 12 με α/α 9, 11 και 16 του άρθρου 4 της υπ' αρ. οικ. 37674/2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 2471), που κατατάσσονται στην υποκατηγορία Α1 και δεν ανήκουν στο Παράρτημα I της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης,

(δδ) κάθε πέντε (5) έτη τουλάχιστον για τα έργα και δραστηριότητες των ομάδων 4, 5, 7, 8 και 9, καθώς και της ομάδας 12 με α/α 9, 11 και 16 του άρθρου 4 της ως άνω υπ' αρ. οικ. 37674/2016 απόφασης, που κατατάσσονται στην υποκατηγορία Α2 και δεν ανήκουν στο Παράρτημα I της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης,

(εε) κατά τη φάση κατασκευής του έργου και κάθε πέντε (5) έτη τουλάχιστον από την έναρξη λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας, για τα έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Α' των ομάδων 1, 2, 3, 6, 10 και 11, καθώς και της ομάδας 12 με α/α 1 έως 8, 13 και 18 του άρθρου 4 της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27.7.2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Σε περίπτωση που ο φορέας λειτουργίας της εγκατάστασης που ανήκει στις περιπτώσεις (αα) ή (ββ) συμμετέχει στο EMAS, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να διενεργούν περιβαλλοντική επιθεώρηση σε πιο αραιά χρονικά διαστήματα που, όμως, δεν μπορούν να ξεπερνούν την τριετία για την περίπτωση (αα) και την πενταετία για την περίπτωση (ββ).

Στα εν λόγω προγράμματα των τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων μπορούν να συμπεριλαμβάνονται και οι οικονομικές δραστηριότητες που υπάγονται στην κατηγορία Β' του άρθρου 1, λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση περιβαλλοντικού κινδύνου και τη μεθοδολογία που καθορίζεται στην υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΣΕΝΕ/13582/952/10.2.2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 689), σε συνδυασμό με τους διαθέσιμους πόρους για τη διεξαγωγή των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων.

11. α. Σε κάθε αυτοψία, οι αρμόδιες αρχές περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων της παρ. 3 συντάσσουν επιτόπου έκθεση αυτοψίας στην οποία καταχωρίζονται τα ευρήματα του ελέγχου. Ακολούθως, συντάσσουν προσωρινή έκθεση ελέγχου σύμφωνα με την απόφαση της περ. α' της παρ. 21.

Η προσωρινή έκθεση ελέγχου κοινοποιείται στον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας το αργότερο εντός ενός (1) μήνα από την πραγματοποίηση της αυτοψίας. Ο εν λόγω φορέας, σε περίπτωση διαπίστωσης πιθανών παραβάσεων, καλείται ταυτόχρονα σε απολογία. Η ανωτέρω προθεσμία ορίζεται σε δύο (2) μήνες για τα έργα και δραστηριότητες που εντάσσονται στο Παράρτημα Ι της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης.

Ο έλεγχος διενεργείται υποχρεωτικά με τη χρήση των φύλλων ελέγχου, τα οποία υποκαθιστούν την έκθεση αυτοψίας για τις περιπτώσεις περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων όπου η αρμόδια Αρχή Οργάνωσης, Εποπτείας και Συντονισμού του άρθρου 124 του ν. 4759/2020 (Α' 245), εκδίδει φύλλα ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 147 του ν. 4512/2018 (Α' 5). Τα φύλλα ελέγχου δύνανται να ενσωματώνουν τα αποτελέσματα του ελέγχου και να επέχουν θέση προσωρινής έκθεσης ελέγχου. Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που η έλλειψη συμμόρφωσης είναι ασήμαντη, ήτοι δεν προκαλεί ρύπανση, υποβάθμιση ή κίνδυνο για το περιβάλλον, στα φύλλα ελέγχου δύνανται να ενσωματώνονται κατευθυντήριες οδηγίες για την συμμόρφωση, να προβλέπεται επανέλεγχος εντός προθεσμίας ή προειδοποίηση επιβολής κυρώσεων.

β. Σε περίπτωση μη διαπίστωσης παράβασης και αξιολόγησης των μη συμμορφώσεων ως ασήμαντων, σύμφωνα με το έβδομο εδάφιο της περ. α', η προσωρινή έκθεση ελέγχου καθίσταται οριστική και αναρτάται αμελλητί στο ΗΠΜ της παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4042/2012.

γ. Σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων που δεν εμπίπτουν στην περ. β', τάσσεται προθεσμία για την απολογία που δεν δύναται να είναι μικρότερη από δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την επομένη ημέρα της επίδοσης της κλήσης σε απολογία, με δυνατότητα παράτασης μετά από αίτημα του φορέα έως δέκα εργάσιμες (10) ημέρες επιπλέον. Μετά την υποβολή της απολογίας ή εφόσον παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που τάχθηκε για την υποβολή της, η αρμόδια αρχή που διενεργεί τον έλεγχο συντάσσει οριστική έκθεση ελέγχου εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας απολογίας. Η ανωτέρω προθεσμία ορίζεται σε τέσσερις (4) μήνες από την πραγματοποίηση της αυτοψίας για τα έργα και δραστηριότητες που εντάσσονται στο Παράρτημα Ι της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης. Σε περίπτωση που για την ολοκλήρωση του ελέγχου απαιτείται η διεξαγωγή συμπληρωματικών εργαστηριακών μετρήσεων και αναλύσεων ή η λήψη πορισμάτων από άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες, καθώς και ενδεχόμενη κλήση σε συμπληρωματική απολογία σε συνέχεια των συμπληρωματικών ευρημάτων που προκύπτουν από τους προαναφερθέντες εργαστηριακούς ελέγχους και μετρήσεις ή τα πορίσματα άλλων συναρμόδιων υπηρεσιών, ο χρόνος αυτός δεν προσμετράται στην προθεσμία των σαράντα πέντε (45) ημερών.

Η οριστική έκθεση ελέγχου περιέχει συμπεράσματα σχετικά με το κατά πόσον απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες, καθώς και Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, σύμφωνα με τις παρ. 15 και 15γ, όπου αυτές έχουν εφαρμογή, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι ο φορέας εκμετάλλευσης προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για τη συμμόρφωση με τις υποδείξεις του Πλάνου Διορθωτικών Ενεργειών εντός εύλογης προθεσμίας. Η οριστική έκθεση ελέγχου αναρτάται αμελλητί στο ΗΠΜ από την αρμόδια αρχή και, ανάλογα με τα ευρήματα αυτής, δύναται να κοινοποιείται στην αρχή που χορήγησε στον ελεγχόμενο την άδεια/έγκριση/γνωστοποίηση κατασκευής ή λειτουργίας του έργου ή έναρξης της δραστηριότητας ή, κατά περίπτωση, την ανανέωση αυτών. Ειδικά για τα έργα και τις δραστηριότητες κατηγορίας Β', έως τη λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ), η οριστική έκθεση ελέγχου αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας.

*** Το τελευταίο εδάφιο της παρ.11 προστέθηκε και η παρ. διαμορφώθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ. 2 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 52 του Ν. 4843/2021, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 παρ. 2 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022:

"1. Εκκρεμείς υποθέσεις περιβαλλοντικών ελέγχων, επιθεωρήσεων και επιβολής διοικητικών κυρώσεων για περιβαλλοντικές παραβάσεις διεκπεραιώνονται σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4014/2011 (Α' 209), μη εφαρμοζόμενων των προθεσμιών των τεσσάρων πρώτων εδαφίων της περ. γ) της παρ. 11 του ανωτέρω άρθρου.

2. Αν έχει ήδη εκδοθεί πράξη βεβαίωσης παράβασης, αυτή ακυρώνεται και εκδίδεται οριστική έκθεση ελέγχου, σύμφωνα με την παρ. 1, λαμβανομένων υπόψη των συμπερασμάτων της ακυρωθείσας πράξης βεβαίωσης παράβασης."

12. Στην επιθεώρηση του άρθρου 26 του ν. 3982/2011 (Α' 143) των βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων που διεξάγεται από την αδειοδοτούσα αρχή του Μέρους Β' του ν. 3982/2011 (Α' 143) μπορεί να συμμετέχει και εκπρόσωπος της αρμόδιας υπηρεσίας για την περιβαλλοντική αδειοδότηση της εγκατάστασης.

13. Οι τακτικές επιθεωρήσεις των εγκαταστάσεων του ν. 3982/2011 (Α' 143) μπορούν να διεξάγονται από κοινού με τους πιστοποιημένους επιθεωρητές του άρθρου 27 του ίδιου νόμου.

14. Έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές των περ. α', γ' και δ' της παρ. 3, προκειμένου να διερευνηθούν το ταχύτερο δυνατόν περιβαλλοντικές καταγγελίες ή συμβάντα με περιβαλλοντικές επιπτώσεις, καθώς και περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Οι έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται αυτεπάγγελτα ή κατόπιν καταγγελίας, η οποία υποβάλλεται με κάθε πρόσφορο μέσο. Οι αρμόδιες υπηρεσίες δύνανται να αναθέτουν τη διενέργεια έκτακτης περιβαλλοντικής επιθεώρησης σε περιβαλλοντικό ελεγκτή της παρ. 5. Για τη διαχείριση των καταγγελιών εφαρμόζεται το άρθρο 140 του ν. 4512/2018 (Α' 5).

15. Οι αρμόδιες για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων αρχές της παρ. 3 δίνουν προτεραιότητα και βαρύτητα στην παροχή ορθής πληροφόρησης και κατευθυντήριων οδηγιών, τάσσοντας παράλληλα προθεσμία για τη συμμόρφωση του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, εφόσον η έλλειψη συμμόρφωσης δεν μπορεί να αρθεί άμεσα. Η προθεσμία συμμόρφωσης εξαρτάται από τις πραγματικές συνθήκες, από τη φύση της παράβασης και των διορθωτικών ενεργειών που απαιτούνται, καθώς και το κόστος τους, σε σχέση με τον ετήσιο κύκλο εργασιών του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας. Σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος. Η ανωτέρω προθεσμία δύναται να ορίζεται έως και τρία (3) έτη, κατόπιν αιτιολογημένης κοινής απόφασης των προϊσταμένων της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής και της Γενικής Διεύθυνσης του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων που εντάσσονται στο Παράρτημα Ι της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης. Στην περίπτωση αυτή θεσπίζεται ειδικό πρόγραμμα τακτικής παρακολούθησης και ελέγχου της προόδου συμμόρφωσης και μπορεί να τίθενται συμπληρωματικοί της Α.Ε.Π.Ο. όροι και προϋποθέσεις.

Για τον σκοπό του πρώτου εδαφίου της παρούσας και με την επιφύλαξη του π.δ. 148/2009 (Α' 190), σε κάθε περίπτωση που, μετά την υποβολή της απολογίας ή την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας που τάχθηκε για την υποβολή της, διαπιστώνονται:

α) μη ουσιώδεις διοικητικές παραβάσεις ή

β) παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας ή των όρων και προϋποθέσεων της Α.Ε.Π.Ο. ή των Π.Π.Δ. του έργου ή της δραστηριότητας που δεν εμπίπτουν στην παρ. 15β, η αρμόδια αρχή που διενεργεί την περιβαλλοντική επιθεώρηση συντάσσει το αντίστοιχο Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, όπως αυτό ορίζεται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 30 του ν. 1650/1986 (Α' 160), στο οποίο παρέχονται κατευθυντήριες οδηγίες, επιβάλλονται μέτρα για την άρση των παραβάσεων και τίθεται εύλογη προθεσμία συμμόρφωσης. Σε περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης έγκρισης λειτουργίας, άδειας λειτουργίας, γνωστοποίησης λειτουργίας ή άλλων συναφών διοικητικών πράξεων, ενημερώνεται αμελλητί η αρμόδια αρχή για την επιβολή κυρώσεων.

Ο ελεγχόμενος φορέας υποχρεούται να υλοποιήσει το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, υποβάλλοντας προς τις αρμόδιες αρχές διεξαγωγής περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων της παρ. 3, Δήλωση Συμμόρφωσης, με την πάροδο του τεθέντος χρονοδιαγράμματος.

15α. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας συμμόρφωσης διενεργείται νέα αυτοψία για την επαλήθευση της συμμόρφωσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, σύμφωνα και με τη σχετική Δήλωση Συμμόρφωσης. Η επαλήθευση της συμμόρφωσης μπορεί να πραγματοποιείται και με προσκόμιση εγγράφων, παραστατικών, φωτογραφιών και λοιπών στοιχείων, αντί αυτοψίας, υπό την προϋπόθεση της αποδοχής τους από την αρμόδια αρχή της παρ. 3 ως επαρκών στοιχείων για την τεκμηρίωση της συμμόρφωσης. Στην περίπτωση που επαληθεύεται η συμμόρφωση, παύει η σχετική διαδικασία ελέγχου και η Δήλωση Συμμόρφωσης αναρτάται αμελλητί στο ΗΠΜ. Η ανάρτησή της στο ΗΠΜ επέχει θέση αποδοχής της από την αρμόδια για τους περιβαλλοντικούς ελέγχους αρχή. Ειδικά για τα έργα και τις δραστηριότητες κατηγορίας Β', έως τη λειτουργία του ΗΠΜ, η Δήλωση Συμμόρφωσης αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας. Στην περίπτωση που διαπιστώνεται ότι ο φορέας του έργου ή της

δραστηριότητας δεν έχει συμμορφωθεί με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, η αρμόδια αρχή της παρ. 3 προχωρά στην επιβολή κυρώσεων, συντάσσοντας αιτιολογημένη πράξη βεβαίωσης της παράβασης, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 15γ.

15β. Η διαδικασία των παρ. 15 και 15α δεν εφαρμόζεται όταν η παράβαση ενέχει κίνδυνο για το δημόσιο συμφέρον, που δεν μπορεί να αποτραπεί χωρίς άμεση ενέργεια εκ μέρους του ελεγκτή, δηλαδή κατατάσσεται στις κατηγορίες «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» και «ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβαρότητας της παρ. 1α του άρθρου 30 του ν. 1650/1986. Ειδικότερα τέτοιες περιπτώσεις θεωρούνται:

α) όταν η άμεση επιβολή μέτρων και κυρώσεων είναι αναγκαία για λόγους προστασίας του δημοσίου συμφέροντος,

β) όταν η παράβαση ενέχει άμεσο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή απειλεί με άμεσες και σημαντικές αρνητικές συνέπειες το περιβάλλον που δεν μπορούν να αποτραπούν χωρίς άμεση ενέργεια εκ μέρους της αρμόδιας για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων αρχής της παρ. 3 ή ενέχουν κίνδυνο ευρείας οικολογικής διατάραξης,

γ) στις περιπτώσεις ουσιωδών διοικητικών παραβάσεων, όπως η έλλειψη εν ισχύ ΑΕΠΟ.

Για την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης και την εφαρμογή ή μη της παρούσας λαμβάνονται υπόψη η φύση της παράβασης και το ύψος υπέρβασης των θεσμοθετημένων ορίων εκπομπών, η υποτροπή και το ιστορικό συμμόρφωσης, η συμπεριφορά και ο βαθμός συνεργασίας του ελεγχόμενου φορέα, άλλοι ελαφρυντικοί ή επιβαρυντικοί παράγοντες, καθώς και τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του ν. 4042/2012 (Α' 24).

15γ. α. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 15β, μετά την υποβολή της απολογίας ή την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας που τάχθηκε για την υποβολή της, η αρμόδια αρχή, που διενεργεί την περιβαλλοντική επιθεώρηση, συντάσσει αιτιολογημένη πράξη βεβαίωσης της παράβασης, η οποία υπέχει θέσης οριστικής έκθεσης ελέγχου εντός της προθεσμίας της περ. γ' της παρ. 11.

β. Η ως άνω βεβαίωση:

βα) περιλαμβάνει τη σχετική εισήγηση για επιβολή προστίμου προς την αρμόδια αρχή, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 30 του ν. 1650/1986,

ββ) περιλαμβάνει, όπου απαιτείται, Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, σύμφωνα με το Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης της περ. στ' της παρ. 21, το οποίο ο ελεγχόμενος φορέας του έργου ή της δραστηριότητας οφείλει να υλοποιήσει, υποβάλλοντας προς τις αρμόδιες αρχές περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων της παρ. 3, Δήλωση Συμμόρφωσης, με την πάροδο του τεθέντος χρονοδιαγράμματος,

βγ) αναρτάται από την αρμόδια αρχή αμελλητί στο ΗΠΜ. Ειδικά για τα έργα και τις δραστηριότητες κατηγορίας Β', έως τη λειτουργία του ΗΠΜ, η βεβαίωση αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας,

βδ) κοινοποιείται υποχρεωτικά στην αρχή που χορήγησε στον ελεγχόμενο την άδεια/έγκριση/γνωστοποίηση κατασκευής ή λειτουργίας του έργου ή έναρξης της δραστηριότητας ή, κατά περίπτωση, την ανανέωση αυτών,

βε) κοινοποιείται στην αρμόδια εισαγγελική αρχή, εφόσον για τη συγκεκριμένη παράβαση προβλέπεται ποινική κύρωση.

γ. Μετά την παρέλευση της τεθείσας προθεσμίας διενεργείται νέα αυτοψία για την επαλήθευση της συμμόρφωσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών Συμμόρφωσης, σύμφωνα και με τη σχετική Δήλωση Συμμόρφωσης. Η επαλήθευση της συμμόρφωσης μπορεί να πραγματοποιείται και με προσκόμιση εγγράφων, παραστατικών, φωτογραφιών και λοιπών στοιχείων, αντί αυτοψίας, υπό την προϋπόθεση της αποδοχής τους από την αρμόδια αρχή της παρ. 3, ως επαρκών στοιχείων για την τεκμηρίωση της συμμόρφωσης. Στην περίπτωση που επαληθεύεται η συμμόρφωση, η Δήλωση Συμμόρφωσης αναρτάται αμελλητί στο ΗΠΜ.

δ. Η ανάρτησή της στο ΗΠΜ ή στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας επέχει θέση αποδοχής της από την αρμόδια για τους περιβαλλοντικούς ελέγχους αρχή. Η αποδοχή της Δήλωσης Συμμόρφωσης δεν αίρει τη διαδικασία επιβολής προστίμου από την αρμόδια αρχή, σύμφωνα με τη σχετική πράξη βεβαίωσης παράβασης. Στην περίπτωση που διαπιστώνεται ότι ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δεν έχει συμμορφωθεί με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, αυτός θεωρείται υπότροπος και επιβάλλονται οι προσηκούσες κυρώσεις.

*** Οι παράγραφοι 15α, 15β και 15γ τροποποιήθηκαν ως άνω με το άρθρο 7 παρ. 3 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022.

16. Στις Α.Ε.Π.Ο. των έργων και δραστηριοτήτων του Παραρτήματος Ι της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης δύναται να προβλέπεται ότι για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας απαιτείται η κατάθεση χρηματικής εγγύησης ή άλλου ισοδύναμου μέσου. Στην περίπτωση αυτή, στην Α.Ε.Π.Ο. καθορίζονται και οι λόγοι κατάπτωσης της χρηματικής εγγύησης. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της Γενικής Διεύθυνσης του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών, σε περίπτωση επανειλημμένης άρνησης ή παράλειψης συμμόρφωσης του φορέα διαχείρισης προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την Α.Ε.Π.Ο., εφόσον αποτελούν αιτία κατάπτωσης της εγγύησης, η χρηματική εγγύηση καταπίπτει προς όφελος του Δημοσίου και περιέρχεται ως πόρος στο Πράσινο Ταμείο.

17. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

α) εξειδικεύεται περαιτέρω ή τροποποιείται η διαδικασία και η συχνότητα περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων ανά υποκατηγορία και ανά ομάδα έργων και δραστηριοτήτων της παρ. 10,

β) εξειδικεύονται περαιτέρω οι κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται υποχρεωτικά σε προληπτική περιβαλλοντική επιθεώρηση κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης της περ. α' της παρ. 2, και

γ) εξειδικεύονται περαιτέρω τα όργανα διεξαγωγής των ελέγχων και επιβολής των κυρώσεων.

18. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη σύσταση και τήρηση του Μητρώου Περιβαλλοντικών Ελεγκτών, οι αρμοδιότητές τους, οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για τη χορήγηση της άδειας περιβαλλοντικού ελεγκτή και τα σχετικά δικαιολογητικά, η διάρκεια ισχύος της άδειας περιβαλλοντικού ελεγκτή, η διαδικασία ανάθεσης εντολής προς επιθεώρηση, ο τρόπος άσκησης των αρμοδιοτήτων των περιβαλλοντικών ελεγκτών, καθώς και το παραδοτέο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, οι ιδιότητες που είναι ασυμβίβαστες με το έργο τους, ο τρόπος ελέγχου, οι κυρώσεις και κάθε άλλο αναγκαίο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρ. 5.

19. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται ο τρόπος προσδιορισμού της αμοιβής των περιβαλλοντικών ελεγκτών, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της εκκαθάρισης και καταβολής των αμοιβών τους, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της.

20. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να καθορίζεται ο τρόπος της τεχνικής οργάνωσης, υλοποίησης και λειτουργίας του Μητρώου Περιβαλλοντικών Ελεγκτών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο τεχνικό ζήτημα. Η έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου δεν αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

21. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας υιοθετείται το Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις, το οποίο καταρτίζεται βάσει των κριτηρίων του άρθρου 149 του ν. 4512/2018, από τη Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών, ως Αρχή Οργάνωσης Εποπτείας και Συντονισμού του άρθρου 124 του ν. 4759/2020, και το οποίο περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τις οδηγίες για την καθοδήγηση των ενεργειών και των αποφάσεων των αρμοδίων αρχών που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια και σε συνέχεια του ελέγχου στο πλαίσιο της ενιαίας αντιμετώπισης των ελέγχων και των λοιπών δραστηριοτήτων εποπτείας, συμπεριλαμβανομένων των ειδικότερων κριτηρίων για

τον καθορισμό της προθεσμίας συμμόρφωσης, των αναγκαίων λεπτομερειών για την εφαρμογή αυτού και των διοικητικών μέτρων της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, και στο οποίο εξειδικεύονται:

α) το περιεχόμενο της προσωρινής και της οριστικής έκθεσης ελέγχου της παρ. 11,

β) οι παραβάσεις της παρ. 15, συμπεριλαμβανομένων των μη ουσιωδών διοικητικών παραβάσεων και οι παραβάσεις της παρ. 15β, οι οποίες δύνανται να εξειδικεύονται ανά είδος έργου ή δραστηριότητας,

γ) το περιεχόμενο του Πλάνου Διορθωτικών Ενεργειών της παρ. 15 και της υποπερ. ββ) της περ. β' της παρ. 15γ,

δ) η κατάταξη των παραβάσεων στις τέσσερις (4) κατηγορίες «ΧΑΜΗΛΗΣ», «ΜΕΤΡΙΑΣ», «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» και «ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβαρότητας της παρ. 1α του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 15β,

ε) το σύνολο των ελαφρυντικών ή επιβαρυντικών παραγόντων, οι οποίοι συνεκτιμώνται για την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, σύμφωνα με την παρ. 15β, και ο τρόπος υπολογισμού του προστίμου που επιβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986,

στ) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παρ. 11 έως 15γ.

Για το περιεχόμενο των περ. β' και γ' της παρούσας ζητείται η απλή γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής και της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Το ΜΕΣ εφαρμόζεται κατ' αναλογία και στις παραβάσεις έργων και δραστηριοτήτων που δεν απαιτούν περιβαλλοντική αδειοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 1.»

*** Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 21 προστέθηκε και η παρ. διαμορφώθηκε ως άνω με το άρθρο 7 παρ. 4 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022.

*** Το άρθρο 20, όπως είχε συμπληρωθεί και τροποποιηθεί με το άρθρο 55 παρ.1 Ν.4042/2012, ΦΕΚ Α 24, και το άρθρο 22 παρ.2 Ν.4736/2020, ΦΕΚ Α 200, τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε ως άνω με το άρθρο 50 Ν.4843/2021, ΦΕΚ Α 193/20.10.2021. Κατά το άρθρο 52 του αυτού νόμου (4843/2021) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022:

«1. Εκκρεμείς υποθέσεις περιβαλλοντικών ελέγχων, επιθεωρήσεων και επιβολής διοικητικών κυρώσεων για περιβαλλοντικές παραβάσεις διεκπεραιώνονται σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4014/2011 (Α' 209), μη εφαρμοζόμενων των προθεσμιών των τεσσάρων πρώτων εδαφίων της περ. γ) της παρ. 11 του ανωτέρω άρθρου.

2. Αν έχει ήδη εκδοθεί πράξη βεβαίωσης παράβασης, αυτή ακυρώνεται και εκδίδεται οριστική έκθεση ελέγχου, σύμφωνα με την παρ. 1, λαμβανομένων υπόψη των συμπερασμάτων της ακυρωθείσας πράξης βεβαίωσης παράβασης.

Άρθρο 21

Διοικητικές κυρώσεις για περιβαλλοντικές παραβάσεις - Τροποποίηση του άρθρου 30 του ν. 1650/1986

«1. Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις διατάξεις του παρόντος ή των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων διαταγμάτων ή υπουργικών αποφάσεων ή αποφάσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή της Περιφέρειας, ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη, επιβάλλονται τα ακόλουθα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις:

α) Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών της υποπερ. ββ` της περ. β` της παρ. 15γ του άρθρου 6 του ν. 1650/1986 (Α` 160), που επέχει τη θέση του μέτρου της γραπτής σύστασης της περ. α` της παρ. 5 του άρθρου 151 του ν. 4512/2018 (Α` 5), υποχρέωση αποκατάστασης του περιβάλλοντος, εντός προθεσμίας, αν η βλάβη είναι αναστρέψιμη, πιθανός επανέλεγχος εντός προθεσμίας, προειδοποίηση επιβολής κυρώσεων.

β) Πρόστιμο από πεντακόσια (500) έως και σαράντα εκατομμύρια (40.000.000) ευρώ, σύμφωνα με την παρ. 1α ή και Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών.

γ) Προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας, όπως προβλέπεται στην παρ. 6, μετά από εισήγηση της αρμόδιας για την περιβαλλοντική επιθεώρηση αρχής.

δ) Διοικητικά μέτρα και κυρώσεις που προβλέπονται από την περιβαλλοντική νομοθεσία.

ε) Υποχρέωση αποζημίωσης των δαπανών που συνδέονται με τη βλάβη στο περιβάλλον, όταν η βλάβη είναι μη αναστρέψιμη και η παράβαση κατατάσσεται στις κατηγορίες «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» και «ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβαρότητας της παρ. 1α, με την επιφύλαξη εφαρμογής του π.δ. 148/2009 (Α` 190).

Τα εν λόγω μέτρα και οι κυρώσεις είναι αναλογικά και εύλογα, στηρίζονται δε στην αξιολόγηση του κινδύνου που η παράβαση επιφέρει στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος σύμφωνα με την παρ. 1α και επιβάλλονται, σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 21 του άρθρου 20, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, τη συχνότητα ή την χρονική διάρκεια, την υποτροπή και το ιστορικό συμμόρφωσης, τη συμπεριφορά και τον βαθμό συνεργασίας του ελεγχόμενου οικονομικού φορέα, το ύψος υπέρβασης των θεσμοθετημένων ορίων εκπομπών και την παραβίαση των περιβαλλοντικών όρων και προτύπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων, λόγους δημοσίου συμφέροντος, καθώς και του άμεσου ή έμμεσου κέρδους που η παράβαση απέφερε στον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας. Επιπρόσθετα, λαμβάνονται υπόψη συντρέχοντες ελαφρυντικοί ή επιβαρυντικοί παράγοντες και περιστάσεις, σύμφωνα με τις παρ. 1γ και 1δ.

Τα πρόστιμα της περ. β` επιβάλλονται μετά από ενιαία αξιολόγηση της σοβαρότητας του συνόλου των παραβάσεων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 1α. Εφόσον από τη νομοθεσία προβλέπεται ποινική κύρωση για τη συγκεκριμένη παράβαση, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 4042/2012 (Α` 24), η πράξη βεβαίωσης παράβασης διαβιβάζεται στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή.

1α. Οι παραβάσεις κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες ΧΑΜΗΛΗΣ, ΜΕΤΡΙΑΣ, ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ και ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ σοβαρότητας, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση της παρ. 21 του άρθρου 20. Τα επιβαλλόμενα πρόστιμα της περ. β) της παρ. 1 κατανέμονται, ανάλογα με την κατηγορία της παράβασης, ως ακολούθως:

α) για τις παραβάσεις «ΧΑΜΗΛΗΣ» σοβαρότητας, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%), επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, και κυμαίνεται από πεντακόσια (500) έως και εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ,

β) για τις παραβάσεις «ΜΕΤΡΙΑΣ» σοβαρότητας, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το δύο τοις εκατό (2%), επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, και κυμαίνεται από χίλια (1.000) έως και πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ,

γ) για τις παραβάσεις «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβαρότητας, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το έξι τοις εκατό (6%), επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, και κυμαίνεται από δέκα χιλιάδες (10.000) έως και δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ,

δ) για τις παραβάσεις «ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβαρότητας, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%), επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, και κυμαίνεται από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως και σαράντα εκατομμύρια (40.000.000) ευρώ.

Αν το ποσό του προστίμου που αντιστοιχεί στο ανώτατο ποσοστό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, είναι μικρότερο του ελάχιστου προβλεπόμενου προστίμου της κατηγορίας παράβασης, τότε το ποσό ισούται με το ελάχιστο προβλεπόμενο πρόστιμο της εκάστοτε κατηγορίας παράβασης.

Εάν συντρέχουν μία ή περισσότερες επιβαρυντικές περιστάσεις της παρ. 1δ, τα ελάχιστα πρόστιμα και τα ποσοστά των περ. α) έως και δ), επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, διπλασιάζονται, ενώ αν συντρέχουν μία ή περισσότερες ελαφρυντικές περιστάσεις της παρ. 1γ, τα ελάχιστα πρόστιμα και τα ποσοστά των περ. α) έως και δ), μειώνονται στο ήμισυ. Σε περίπτωση υποτροπής, τα ελάχιστα πρόστιμα και τα ποσοστά των περ. α) έως και δ), επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, διπλασιάζονται. Για τον υπολογισμό του προστίμου λαμβάνονται υπόψη σωρευτικά και τα δύο προηγούμενα εδάφια.

Το κριτήριο του ποσοστού, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, δεν εφαρμόζεται σε έργα και δραστηριότητες που δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα.

Για έργα και δραστηριότητες που υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις διεξαγωγής παράνομης οικονομικής δραστηριότητας, η οποία οδηγεί σε απόκρυψη μέρους ή του συνόλου του κύκλου εργασιών, για τον υπολογισμό του προστίμου δεν λαμβάνεται υπόψη ο εκτιμώμενος κύκλος εργασιών και δεν ισχύει ο περιορισμός του ανώτατου ποσοστού του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

1β. Αν η διοικητική παράβαση συνίσταται στην έλλειψη Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ), θεωρείται «ΜΕΤΡΙΑΣ» σοβαρότητας και επιβάλλεται πρόστιμο δύο τοις εκατό (2%), επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, με βάση τον κύκλο εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, το οποίο δεν είναι κατώτερο των χιλίων (1.000) ευρώ. Το κριτήριο του ποσοστού, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, δεν εφαρμόζεται σε έργα και δραστηριότητες που δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Σε περίπτωση υποτροπής, το πρόστιμο διπλασιάζεται. Σε περίπτωση τρίτης συνεχόμενης παράβασης έλλειψης ΠΠΔ επιβάλλεται αναστολή λειτουργίας, σύμφωνα με την παρ. 6.

1γ. Ως ελαφρυντικοί παράγοντες ή περιστάσεις θεωρούνται:

α) όταν ο παραβάτης επαναφέρει, οικεοθελώς και αμελλητί, τη φύση στην προηγούμενη κατάστασή της,

β) όταν ο παραβάτης παρέχει στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές χρήσιμες πληροφορίες, τις οποίες δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν διαφορετικά και οι οποίες βοηθούν τις εν λόγω αρχές, να αναγνωρισθούν ή να αχθούν ενώπιον της Δικαιοσύνης οι υπόλοιποι παραβάτες.

1δ. Ως επιβαρυντικοί παράγοντες θεωρούνται:

α) αν η παράβαση περιελάμβανε τη χρήση πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων από τον παραβάτη,

β) αν το αδίκημα διαπράχθηκε στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης, κατά την έννοια της απόφασης -πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008 «για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος» (L 300), σχετικά με παραβάσεις που κατατάσσονται στις κατηγορίες «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» και «ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβαρότητας της παρ. 1α.

1ε. Εκκρεμείς υποθέσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων για περιβαλλοντικές παραβάσεις καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του παρόντος.

*** Οι παρ.1 (όπως είχε συμπληρωθεί με το άρθρο 9 παρ. 1 Ν.4964/2022,ΦΕΚ Α` 150) και 1α τροποποιήθηκαν ως άνω και οι παράγραφοι 1β, 1γ, 1δ και 1ε προστέθηκαν με το άρθρο 180 Ν.5037/2023,ΦΕΚ Α 78/28.03.2023.

2. Με την επιφύλαξη της παρ. 3, τα πρόστιμα και οι κυρώσεις της παρ. 1α επιβάλλονται κατόπιν εισήγησης των υπηρεσιών ή των οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 1650/1986 (Α` 160), ως εξής:

α) Από τον οικείο Περιφερειάρχη, εφόσον το ύψος του προστίμου ανέρχεται έως και τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

β) Από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον το ύψος του προστίμου κυμαίνεται μεταξύ διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ έως και τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

γ) Από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εφόσον το ύψος του προστίμου υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

3. Σε περίπτωση επιβολής προστίμου, μετά από περιβαλλοντική επιθεώρηση που διεξάγει η Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ανεξαρτήτως του ύψους του προστίμου η απόφαση εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

3.Α. Μέρος των εισπραττόμενων προστίμων του παρόντος, καθώς και των προστίμων που επιβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 166 και την παρ. 1 του άρθρου 167 του ν.δ. 210/1973 (Α' 277), τις παρ. 4 και 6 του άρθρου 58 και τις παρ. 3, 6 και 8 του άρθρου 59 του ν. 4512/2018 (Α' 5), το οποίο καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εγγράφεται ως πίστωση στον ειδικό κωδικό (ΑΛΕ), που έχει συσταθεί στον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για την κάλυψη δαπανών κάθε είδους μετακινήσεων στο πλαίσιο άσκησης των υπηρεσιακών καθηκόντων του Σώματος Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος (ΣΕΝΕ), του Σώματος Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος (ΣΕΒΕ) και του Συντονιστικού Γραφείου Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ), όπως διενέργειας ελέγχων, αυτοψιών, επιθεωρήσεων, παραστάσεων ως μαρτύρων σε δικαστικές υποθέσεις, συμμετοχής σε επιτροπές, συναντήσεις εργασίας, εκπαιδεύσεων που συνδέονται αποκλειστικά με το ελεγκτικό έργο τους, καθώς και δαπανών προμηθειών τεχνολογικού εξοπλισμού και υπηρεσιών που αφορούν τις δραστηριότητες του πρώτου εδαφίου. Οι πιστώσεις που εγγράφονται στον κωδικό του πρώτου εδαφίου δεν συνυπολογίζονται για τον καθορισμό των ανώτατων ορίων δαπανών του Ετήσιου Τακτικού Προϋπολογισμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Οι πάσης φύσεως δαπάνες του πρώτου εδαφίου καλύπτονται από τις εγγεγραμμένες πιστώσεις του ιδίου εδαφίου. Μετά την εξάντληση των ανωτέρω πιστώσεων, οι δαπάνες αυτές καλύπτονται από τους αντίστοιχους κωδικούς δαπανών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

4. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση κρατικής επιχορήγησης στον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας ή για την υπαγωγή του σε καθεστώς κρατικής ενίσχυσης είναι η εξόφληση ή ρύθμιση τυχόν τελεσίδικων διοικητικών κυρώσεων που του έχουν επιβληθεί για περιβαλλοντικές παραβάσεις.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας αναπροσαρμόζονται τα κατώτατα και ανώτατα όρια των διοικητικών προστίμων που προβλέπονται στις παρ. 1α και 2 και ρυθμίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με την επιβολή τους.

«6. Αν μια επιχείρηση ή δραστηριότητα προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος που κατατάσσεται στις «πολύ σημαντικές» παραβάσεις, μπορεί να επιβληθεί προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας της μέχρις ότου ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτρέπεται η ρύπανση ή η υποβάθμιση σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 151 του ν. 4512/2018. Η προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας επιβάλλεται από την αρχή ή το όργανο που εξέδωσε την άδεια, ή την έγκριση, ή τη γνωστοποίηση κατασκευής ή λειτουργίας του έργου ή έναρξης της δραστηριότητας ή, κατά περίπτωση, την ανανέωση αυτών. Ο αρμόδιος περιφερειάρχης δύναται να επιβάλει οριστική διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησης, αν η επιχείρηση ή η δραστηριότητα παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα μέτρα που υποδεικνύονται με την απόφαση του πρώτου εδαφίου ή αν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ενόψει και της σπουδαιότητας της επιχείρησης ή δραστηριότητας, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας από κοινού με το αρμόδιο όργανο τυχόν συναρμόδιου Υπουργείου επιβάλλει τις παραπάνω κυρώσεις. Με την πράξη επιβολής της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας επιβάλλεται και πρόστιμο το οποίο ισούται με το διπλάσιο των ημερήσιων ακαθάριστων εσόδων λειτουργίας, ήτοι των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας αναγομένων ανά ημέρα λειτουργίας, και ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε πεντακόσια (500) ευρώ για κάθε ημέρα παράβασης της απαγόρευσης. Η παράβαση διαπιστώνεται με πράξη του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση με την οποία καταλογίζεται το πρόστιμο. Με απόφαση του οργάνου που επέβαλε την προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας

της επιχείρησης ή δραστηριότητας μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να αίρεται η απαγόρευση αυτή, ώστε να παύσει οριστικά η ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος.»

*** Η επιβαλλόμενη κύρωση του προστίμου στην αρχή του δευτέρου εδαφίου αντικαταστάθηκε με την προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας και η παρ. 6 διαμορφώθηκε ως άνω με το άρθρο 9 παρ.2 Ν.4964/2022, ΦΕΚ Α` 150/30.07.2022.

7. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σύμφωνα με το παρόν, περιέρχονται στο «Πράσινο Ταμείο», εισπράττονται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε. - ν.δ. 356/1274, Α` 90) και αποδίδονται στο «Πράσινο Ταμείο». Τα έσοδα από τα πρόστιμα διατίθενται, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης Α` και Β` βαθμού, στην περιοχή των οποίων προκλήθηκε η ρύπανση και χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων αποκατάστασης, αναβάθμισης και προστασίας του περιβάλλοντος στις περιοχές αυτές, που καταρτίζονται από τους ως άνω Ο.Τ.Α. ή από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Κατά των αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται τα κατά το παρόν πρόστιμα χωρεί προσφυγή στο διοικητικό πρωτοδικείο. Οι παραπάνω διαφορές διέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.»

*** Το άρθρο 21 τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε ως άνω με το άρθρο 75 παρ.1 Ν.4843/2021, ΦΕΚ Α` 193/20.10.2021.

Άρθρο 22

Οργανωτικά, λειτουργικά και άλλα ζητήματα της ΕΥΕΠ και του ΣΥΓΑΠΕΖ

1. Στην ΕΥΕΠ συνιστώνται δύο (2) θέσεις Βοηθών Γενικού Επιθεωρητή, μία για το συντονισμό της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεώρησης και Κατεδάφισης Αυθαιρέτων (ΕΥΕΚΑ) του άρθρου 28 του παρόντος και μία για το συντονισμό των περιβαλλοντικών ελέγχων σε επίπεδο χώρας, οι οποίοι τοποθετούνται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από εισήγηση του Ειδικού Γραμματέα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λαμβάνουν το 75% των αποδοχών του Γενικού Επιθεωρητή, καθώς και την ειδική πρόσθετη αμοιβή του στοιχείου β` του άρθρου 1 της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων 2/51476/0022 (Β` 1813/2007).

2. Στην ΕΥΕΠ συγκροτείται νέος Τομέας Στερεάς Ελλάδας, με έδρα τα Οινόφυτα, με αρμοδιότητες αυτές που έχουν ανατεθεί στους Τομείς της ΕΥΕΠ με το π.δ. 165/2003 (Α` 137) εντός της εδαφικής περιοχής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, του οποίου προϊστάται Τομεάρχης Επιθεωρητής και υπάγεται απευθείας στον Γενικό Επιθεωρητή της ΕΥΕΠ.

3. Για τη στελέχωση του Τομέα Στερεάς Ελλάδας της ΕΥΕΠ και την ενίσχυση εν γένει των Τομέων Νοτίου και Βορείου Ελλάδας αυτής, οι προβλεπόμενες από το άρθρο 4 του π.δ. 165/2003 (Α` 137) θέσεις [επιθεωρητών], ειδικού επιστημονικού προσωπικού, μετατρέπονται σε θέσεις τακτικού προσωπικού (μόνιμου ή με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου) και επιπρόσθετα συνιστώνται είκοσι πέντε (25) θέσεις τακτικού προσωπικού (μόνιμου ή με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου) ως εξής ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα: δύο (2) θέσεις ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, δύο (2) θέσεις ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, μία (1) θέση ΠΕ Πληροφορικής, οκτώ (8) θέσεις ΠΕ Περιβάλλοντος (μία (1) ειδικότητας Βιολόγου ή / και τρεις (3) ειδικότητας Χημικού ή / και τέσσερις (4) ειδικότητας Μηχανικού Περιβάλλοντος ή Περιβάλλοντος), δέκα (10) θέσεις ΠΕ Μηχανικών (τρεις (3) ειδικότητας Χημικού Μηχανικού, δύο (2) ειδικότητας Αρχιτέκτονα Μηχανικού, μία (1) ειδικότητας Πολιτικού Μηχανικού, δύο (2) ειδικότητας Αγρονόμου Τοπογράφου Μηχανικού και δύο (2) ειδικότητας Μεταλλειολόγου Μηχανικού), δύο (2) θέσεις ΠΕ Γεωτεχνικών (μία (1) ειδικότητας Γεωλόγου και μία (1) ειδικότητας Δασολόγου). Το ανωτέρω προσωπικό τοποθετείται σε Τμήματα με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από εισήγηση του Γενικού Επιθεωρητή της ΕΥΕΠ.

*** Η λέξη "επιθεωρητών" της παρ.3 διαγράφηκε με την παράγραφο 4 άρθρου 54 Ν.4042/2012, ΦΕΚ Α 24/13.2.2012.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από εισήγηση του Ειδικού Γραμματέα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μπορούν να συστήνονται Γραφεία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, με αρμοδιότητα εντός εδαφικής περιοχής όπου έχουν διαπιστωθεί σοβαρά προβλήματα ρύπανσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος, όπως σε βιομηχανικές περιοχές της χώρας με υψηλή συγκέντρωση ρυπογόνων δραστηριοτήτων, ευαίσθητα προστατευόμενα οικοσυστήματα κ.λπ., των οποίων προΐστανται Τομεάρχες.

5. Για τη στελέχωση του αυτόνομου Γραφείου Αποκατάστασης της Περιβαλλοντικής Ζημίας (ΣΥΓΑΠΕΖ) οι επτά (7) θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού που προβλέπονται από την παρ. 4 του άρθρου 6 του π.δ. 148/2009 μετατρέπονται σε θέσεις τακτικού προσωπικού (μόνιμου ή με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου) και επιπρόσθετα συνιστώνται οκτώ (8) νέες θέσεις τακτικού προσωπικού (μόνιμου ή με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου) και ειδικότερα δύο (2) θέσεις κατηγορίας ΠΕ Χημικών ή Χημικών Μηχανικών, μία (1) θέση κατηγορίας ΠΕ Βιολόγων, μία (1) θέση κατηγορίας ΠΕ Γεωλόγου, μία (1) θέση κατηγορίας ΠΕ Οικονομολόγου με εξειδίκευση στα χρηματοοικονομικά, μία (1) θέση κατηγορίας ΠΕ Γεωπόνων ή Δασολόγων, μία (1) θέση κατηγορίας ΠΕ Περιβάλλοντος (πτυχιούχων Περιβαλλοντολόγων) ή Μηχανικών Περιβάλλοντος, μία (1) θέση κατηγορίας ΠΕ Πληροφορικής και τέλος διατηρούνται οι δύο (2) θέσεις διοικητικού προσωπικού.

6. Όλες οι προβλεπόμενες, στις παραγράφους 3 και 5 του παρόντος άρθρου, θέσεις πληρούνται αποκλειστικά με υπαλλήλους μόνιμους ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπηρετούν στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή / και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, μετά από απόσπαση ή με μετάταξη ή με μετακίνηση, όπως ισχύει, με απόφαση του οικείου Υπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, χωρίς γνώμη Υπηρεσιακού Συμβουλίου ή άλλου οργάνου κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Σε περίπτωση απόσπασης ή μετακίνησης η διάρκεια ορίζεται σε τρία έτη και μπορεί να παρατείνεται ή ανανεώνεται για υπηρεσιακές ανάγκες. Το προσωπικό που ήδη υπηρετεί στην ΕΥΕΠ με απόσπαση μπορεί να μετατάσσεται στην ΕΥΕΠ, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, κατόπιν σχετικής αίτησης.

Σε περίπτωση μετάταξης καταργείται αντίστοιχα η οργανική θέση που κατείχε ο μετατασσόμενος.

7. Με την έκδοση απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, έως το τέλος του 2012, θα καθοριστούν το είδος και το ύψος της χρηματοοικονομικής ασφάλειας για τη σταδιακή υπαγωγή των δραστηριοτήτων του Παραρτήματος ΙΙΙ του π.δ. 148/2009 (Α` 190), λαμβάνοντας υπόψη το είδος της δραστηριότητας, τη σοβαρότητα της ενδεχόμενης ρύπανσης και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτής στο έδαφος, στο νερό και τη βιοποικιλότητα, το βαθμό επικινδυνότητας εκδήλωσης περιβαλλοντικής ζημιάς και κάθε άλλη λεπτομέρεια

Άρθρο 30

Μεταβατικές διατάξεις

1. Μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος διατηρούνται σε ισχύ οι υφιστάμενες διατάξεις του ν. 1650/1986 (Α` 160) ως ισχύει για την περιβαλλοντική αδειοδότηση.

2. Από την έναρξη λειτουργίας του ΗΠΜ και για περίοδο ίση με δύο έτη η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή υποχρεούται είτε να ψηφιοποιεί και αναρτά στο ΗΠΜ τις πληροφορίες που λαμβάνει σε έντυπη μορφή είτε να ζητά από το φορέα του έργου να αναρτά αυτές τις πληροφορίες στο ΗΠΜ. Μετά την περίοδο των δύο ετών, οι πράξεις και όλα τα στάδια της διαδικασίας για την έκδοση ΑΕΠΟ ή υπαγωγής σε ΠΠΔ διεξάγονται ηλεκτρονικά, μέσω του ΗΠΜ, με την επιφύλαξη του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 18.

3. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του παρόντος, για τα έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Β ακολουθούνται οι διαδικασίες της υποκατηγορίας Β4 της κ.υ.α. 11014/703/Φ104/2003 (Β` 332), ή άλλες διαδικασίες που τυχόν προβλέπονται σε ειδικότερες διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν.

4. Πλήρεις φάκελοι ΠΠΕ, ΜΠΕ, καθώς και αντίστοιχοι φάκελοι αιτημάτων για ανανέωση ή τροποποίηση ΑΕΠΟ, που έχουν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ολοκληρώνονται ως προς την αξιολόγηση τους και εκδίδονται αντίστοιχα οι ΠΠΕΑ και ΑΕΠΟ, καθώς και αποφάσεις ανανέωσης ή τροποποίησης ΑΕΠΟ, σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις, εκτός εάν ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας ζητήσει την υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Για τις περιπτώσεις αιτημάτων ανανέωσης ή τροποποίησης ΑΕΠΟ, που υποβλήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας η υφιστάμενη ΑΕΠΟ, ανεξάρτητα από το χρόνο υποβολής των αντίστοιχων φακέλων.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με το ά. 4 της ΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/17-2-2012 (ΦΕΚ Β 415 23.2.2012), ορίζεται ότι:

(...)

"2. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 30 του ν.4014/2011, μετά την έκδοση της ΑΕΠΟ ή των αποφάσεων ανανέωσης ή τροποποίησης των ΑΕΠΟ ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υποχρεούται, μέσα σε έξη (6) μήνες από την έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 4014/2011, να υποβάλλει στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση υπηρεσία, την προβλεπόμενη ειδική οικολογική αξιολόγηση με τα εξειδικευμένα ορνιθολογικά στοιχεία, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5Α, το οποίο προστέθηκε στην υπ' αριθμ. 37338/1807/2010 κοινή υπουργική απόφαση με την παράγραφο 2 του άρθρου 2 της παρούσας απόφασης, προκειμένου να εκτιμηθεί αν απαιτείται η εφαρμογή των αναφερομένων στο εδάφιο 8 του άρθρου 4 του ν. 1650/86 όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 8 του άρθρου 2 του ν. 3010/02 και να αξιολογηθεί η συμβατότητα των περιβαλλοντικών όρων με τις αντίστοιχες ΖΕΠ, (...)

5. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 21 του ν. 3937/2011".

5. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, η έγκριση, ανανέωση ή τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων, που έχουν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Δεν απαιτείται η συνυπογραφή τους από άλλους Υπουργούς που θεωρούνται συναρμόδιοι σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

6. Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων των εδαφίων γ' και δ' της παραγράφου 17 του άρθρου 20 του παρόντος, διατηρούνται σε ισχύ οι υφιστάμενες διατάξεις για τους ελέγχους.

7. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 8 του άρθρου 17 του παρόντος διατηρούνται σε ισχύ οι υφιστάμενες διατάξεις για τα τέλη, δηλαδή η παράγραφος 10 περίπτωση ε' του άρθρου 4 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, και η παράγραφος 4 του άρθρου 6 του ίδιου νόμου.

8. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 5 του άρθρου 14 του παρόντος, η περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων ή δραστηριοτήτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, διενεργείται από τις υφιστάμενες υπηρεσίες.

9. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 9 του άρθρου 19 του παρόντος, διατηρούνται σε ισχύ οι υφιστάμενες διατάξεις που αφορούν στις γνωμοδοτήσεις φορέων και στη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

3^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3 ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΟΜΟΕΙΔΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΣΕ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

3.1 Διάκριση μεταξύ έργου και δραστηριότητας

Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενα κεφάλαια, η περιβαλλοντική αδειοδότηση αφορά σε «έργα και δραστηριότητες». Στη σχετική παρατεθείσα περιβαλλοντική νομοθεσία δεν υπάρχει κάποια ειδική διάκριση μεταξύ των εννοιών του «έργου» και της «δραστηριότητας», ούτε η εν λόγω προσδιόδμενη έννοια του έργου ή της δραστηριότητας διαδραματίζει κάποιο διαδικαστικό ή αποφασιστικό ρόλο στην περιβαλλοντική του αδειοδότηση.

Ωστόσο, θεωρείται χρήσιμη μία περαιτέρω σχετική ανάλυση για τον ενδεχόμενο καλύτερο προσδιορισμό της μίας ή της άλλης έννοιας. Καταρχάς, στην σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι στην Οδηγία 85/337/ΕΟΚ, όπως έχει διαδοχικά τροποποιηθεί και τελικά κωδικοποιηθεί με την Οδηγία 2011/92/ΕΕ, η υιοθετούμενη έννοια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση είναι αυτή του “project” = «έργο» και για την ακρίβεια αυτή του “public and private project” = «δημόσιο και ιδιωτικό έργο».

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 1 της ως άνω Οδηγίας, ως «έργο» ορίζεται:

- *«η υλοποίηση κατασκευαστικών εργασιών ή άλλων εγκαταστάσεων ή τεχνικών κατασκευών,*
- *άλλες επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον ή το τοπίο, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι επεμβάσεις που αφορούν την εκμετάλλευση των πόρων του εδάφους».*

Στην ελληνική έννομη τάξη, ωστόσο, κατά καιρούς έχουν χρησιμοποιηθεί ειδικοί ορισμοί για τις έννοιες του «έργου» και της «δραστηριότητας», με έμφαση βέβαια στον προσδιορισμό των εννοιών και όχι στη διακριτοποίηση μεταξύ τους. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους κάτωθι ορισμούς:

Έργο: *«Κάθε νέα κατασκευή ή επέκταση ή ανακαίνιση ή επισκευή ή συντήρηση και η οικονομικά ή τεχνικά αυτοτελής λειτουργία, καθώς και κάθε σχετική ερευνητική εργασία, που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση» (Ν. 2229/1994).*

Αντίστοιχος είναι και ο σύγχρονος ορισμός της νομοθεσίας των δημοσίων συμβάσεων (Ν. 4412/2016, άρθρο 2).

Δραστηριότητα:

- Βιομηχανική και συναφής δραστηριότητα: «Κάθε κτιριακή ή άλλη μόνιμη εγκατάσταση που χρησιμεύει για σκοπούς βιομηχανικούς ή κοινής ωφέλειας και ενδέχεται να προκαλέσει ρύπανση στο περιβάλλον».
- (Έργο και) μη βιομηχανική δραστηριότητα: «Άλλες επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον ή στο τοπίο, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι επεμβάσεις που αφορούν εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση ή υποβάθμιση στο περιβάλλον» (ΚΥΑ 69269/5387/1990, άρθρο 2).

Από τα ανωτέρω στοιχεία συνάγεται γενικά ότι ο όρος του «έργου / project» που χρησιμοποιείται στην ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία, είναι ο ευρύτερα χρησιμοποιούμενος όρος και στην ελληνική έννομη τάξη και ως επί το πλείστον αφορά τις κατασκευαστικές εργασίες μη βιομηχανικών δραστηριοτήτων, ενώ η έννοια της δραστηριότητας αφορά στις βιομηχανικές και συναφείς δραστηριότητες αλλά τη λειτουργία άλλων ειδών εγκαταστάσεων όπως υδατοκαλλιέργειες, κτηνοτροφικές και πτηνοτροφικές μονάδες κ.α.. Τέλος, είναι δυνατή η ταυτόχρονη και διαδοχική χρήση και των δύο όρων ανάλογα με τη φύση του έργου. Ως σχετικά παραδείγματα, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα εξής:

- ✓ Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση της κατασκευής και λειτουργίας μίας επαρχιακής οδού, Ομάδα 1^η «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών» του Ν. 4014/2011 (Παράρτημα Ι της ΥΑ 17185/1069/2022), κατάλληλος είναι ο όρος «έργο»
- ✓ Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση της κατασκευής και λειτουργίας ενός χώρου υγειονομικής ταφής μη επικίνδυνων αστικών στερεών υπολειμμάτων ή αποβλήτων (ΧΥΤΥ ή ΧΥΤΑ), Ομάδα 4^η «Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών» (Παράρτημα ΙV της ΥΑ 17185/1069/2022), κατάλληλος όρος για την κατασκευή του project είναι ο όρος «έργο» ενώ για τη λειτουργία είναι ο όρος «δραστηριότητα».
- ✓ Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση της κατασκευής και λειτουργίας μίας μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με στερεά καύσιμα πλην βιομάζας, Ομάδα 9^η

«Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις» (Παράρτημα ΙΧ της ΥΑ 17185/1069/2022), όσον αφορά στην κατασκευή μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε η έννοια του «έργου» είτε η έννοια της «δραστηριότητας», ενώ για τη λειτουργία πλέον δόκιμος είναι ο όρος της «δραστηριότητας».

3.2 Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων την Ευρωπαϊκή Ένωση

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων εισήχθη στο περιβαλλοντικό δίκαιο με την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τον Ιούνιο του 1985, καθιερώνοντας την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων. Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους ήταν να εξασφαλιστεί ότι τα έργα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον υποβάλλονται υποχρεωτικά περιβαλλοντική αξιολόγηση.

Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της Οδηγίας ορίστηκε ότι πριν από την αδειοδότηση, τα έργα τα οποία, ιδίως, λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της θέσης τους, μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, υποβάλλονται σε εκτίμηση όσον αφορά τις επιπτώσεις τους. Τα έργα αυτά αναφέρονται στο άρθρο 4, και στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Οδηγίας. Το Παράρτημα Ι, του άρθρου 4 της οδηγίας περιλαμβάνει μεγάλα έργα ή δραστηριότητες που θεωρούνται ότι έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, ενώ στο Παράρτημα ΙΙ περιλαμβάνει μικρότερα έργα και δραστηριότητες. Όσα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι υπόκεινται υποχρεωτικά περιβαλλοντική εκτίμηση - αξιολόγηση, ενώ όσα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ υπόκεινται σε εκτίμηση υπό την κρίση του κάθε κράτους ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους είτε με εξέταση κατά περίπτωση, είτε θέτοντας τα κατάλληλα κριτήρια ή/και τα όρια ή κατώφλια μεγεθών, εκτός των οποίων δεν απαιτείται περιβαλλοντική αξιολόγηση. Η παραπάνω διαδικασία προσδιορισμού της διενέργειας ΕΠΕ για έργα του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας καλείται «διαδικασία επιλογής» για τον προσδιορισμό των έργων του παραρτήματος ΙΙ με βάση τη κρίση των κρατών μελών.

Η οδηγία τροποποιήθηκε δύο φορές όσον αφορά το θέμα των έργων και δραστηριοτήτων που απαιτούν περιβαλλοντική αδειοδότηση:

- Το 1997, με την οδηγία 97/11/ΕΚ, η οποία διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής όσον αφορά τον αριθμό των έργων που απαιτούν υποχρεωτική εκτίμηση των περιβαλλοντικών

επιπτώσεων και εισήγαγε στο Παράρτημα ΙΙΙ τα κριτήρια επιλογής που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν γίνεται διαδικασία επιλογής.

- Το 2009, με την οδηγία 2009/31/ΕΚ η οποία τροποποίησε τα Παραρτήματα Ι και ΙΙ προσθέτοντας και έργα που σχετίζονται με τη μεταφορά, τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CO₂).

Η τελική λίστα με έργα και δραστηριότητες για τις οποίες πρέπει να γίνει ή να εξεταστεί η διαδικασία της περιβαλλοντικής αξιολόγησης περιλαμβάνεται στην οδηγία 2011/92/ΕΕ, με την οποία κωδικοποιήθηκαν όλες οι αλλαγές που είχαν γίνει στην οδηγία 85/337/ΕΟΚ κατά την πάροδο τριάντα ετών από την έναρξη εφαρμογής της, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 2014/52/ΕΕ.

3.3 Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε Κατηγορίες και Ομάδες στην Ελληνική Νομοθεσία

3.3.1 Εισαγωγή – Ιστορική αναδρομή

Στην Ελλάδα, η εφαρμογή της κοινοτικής Οδηγίας 85/337 όσον αφορά στον προσδιορισμό των έργων και δραστηριοτήτων για τα οποία πρέπει να γίνει ή να εξεταστεί η διαδικασία της περιβαλλοντικής αξιολόγησης έγινε με το Ν. 1650/86. Συγκεκριμένα στο άρθρο 3 προβλεπόταν ότι τα δημόσια ή ιδιωτικά έργα και δραστηριότητες κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες (Α, Β, Γ), και κάθε κατηγορία μπορούσε να κατατάσσεται σε υποκατηγορίες, καθώς και σε ομάδες κοινές για όλες τις κατηγορίες, ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Κριτήρια για την κατάταξη αυτή ήταν: α) το είδος και το μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας, β) το είδος και η ποσότητα των ρύπων που εκπέμπονται, καθώς και κάθε άλλη επίδραση στο περιβάλλον, γ) η δυνατότητα να προληφθεί η παραγωγή ρύπων από την εφαρμοζόμενη παραγωγική διαδικασία και δ) ο κίνδυνος σοβαρού ατυχήματος και η ανάγκη επιβολής περιορισμών για την προστασία του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο:

- Η πρώτη (Α) κατηγορία περιελάμβανε τα έργα και τις δραστηριότητες που λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της έκτασής τους είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Στα έργα και στις δραστηριότητες της κατηγορίας αυτής έπρεπε να επιβληθούν πρόσθετοι όροι, εκτός των γενικών μέτρων και προδιαγραφών, για την προστασία του περιβάλλοντος.

- Η δεύτερη (Β) κατηγορία περιελάμβανε έργα και δραστηριότητες τα οποία, χωρίς να προκαλούν σοβαρές επιπτώσεις, έπρεπε να υποβάλλονται για την προστασία του περιβάλλοντος σε γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς που προβλέπονται από κανονιστικές διατάξεις.
- Η τρίτη (Γ) κατηγορία περιελάμβανε έργα και δραστηριότητες που προκαλούν μικρές επιπτώσεις στο περιβάλλον και δεν όφειλαν να υποβληθούν σε περιορισμούς.

Η διάκριση των ανωτέρω κατηγοριών η κατάταξη των επιμέρους έργων και δραστηριοτήτων έγινε με την ΚΥΑ 69269/5387/1990 (ΦΕΚ 678 Β'/25.10.1990), όπου καθορίστηκαν για πρώτη φορά συγκεκριμένα έργα και οι δραστηριότητες που κατατάσσονταν στην Α και Β κατηγορία και απαιτούσαν περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Προκειμένου να επικαιροποιηθούν οι προβλέψεις της ελληνικής νομοθεσίας σε σχέση με τις τροποποιήσεις της 85/337/ΕΟΚ, με το Ν. 3010/2002 τροποποιήθηκαν οι προβλέψεις του Ν. 1650/86 και προβλέφθηκε η έκδοση των κανονιστικών κατ' εξουσιοδότηση αυτού Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων για την εκ νέου κατάταξη των έργων και των δραστηριοτήτων που απαιτούν περιβαλλοντική εκτίμηση – αξιολόγηση σύμφωνα με την επιταγές της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Για το σκοπό αυτό εκδόθηκε η ΚΥΑ 15393/2332/2002 (ΦΕΚ 1022 Β'/5-8-2002), η οποία τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε αρκετές φορές. Με το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο καθιερώθηκαν 10 ομάδες έργων και δραστηριοτήτων Α και Β κατηγορίας. Η κατάταξη στις κατηγορίες (Α) και (Β), με βάση τα κριτήρια που έθετε ο Ν. 1650/86, έγινε πλέον και σε υποκατηγορίες. Συγκεκριμένα κάθε κατηγορία περιλάμβανε δύο υποκατηγορίες Α1, Α2 και Β3, Β4. Όσα έργα ή δραστηριότητες κατατάσσονταν σε αυτές τις υποκατηγορίες όφειλαν να ακολουθήσουν τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και να εφοδιαστούν με έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Για την κατηγορία Γ απαιτείτο η υποβολή δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, όμως η διαδικασία αυτή δεν εφαρμόστηκε τελικά.

3.3.2 Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011

Σήμερα, για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 4014/2011. Κατ' επιταγή του άρθρου 1 του Ν. 4014/2011, η κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων σε Ομάδες και Κατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης διενεργείται μέσω των σχετικών εκδοθεισών κανονιστικών

διατάξεων και δη της ΥΑ 17185/1069/2022 και της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020. Όπως ήδη αναφέρθηκε στην ενότητα 2.2 του 2^{ου} κεφαλαίου, δυνάμει των εν λόγω Υπουργικών Αποφάσεων τα έργα και οι δραστηριότητες εντάσσονται ανάλογα με το είδος τους σε 12 Ομάδες οι οποίες, ανάλογα με τη σημαντικότητα των δυνητικών επιπτώσεών τους στο περιβάλλον κατατάσσονται στις κατηγορίες Α' (σημαντικές επιπτώσεις) και Β' (τοπικές και μη σημαντικές επιπτώσεις) και τέλος η κατηγορία Α' υποδιαιρείται περαιτέρω σε δύο υποκατηγορίες:

- 1^η υποκατηγορία ή Α1 υποκατηγορία (πολύ σημαντικές επιπτώσεις) και
- 2^η υποκατηγορία ή Α2 υποκατηγορία (σημαντικές επιπτώσεις).

Όπως μπορεί να γίνει εύκολα αντιληπτό, η κατάταξη ενός έργου σε Ομάδα και κυρίως σε περιβαλλοντική κατηγορία αποτελεί, εάν όχι την πρώτη, μία από τις πρώτες ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί ο φορέας του έργου αλλά και η αδειοδοτούσα αρχή, καθώς η εν λόγω κατάταξη καθορίζει το είδος της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης που θα ακολουθηθεί, δηλαδή την αδειοδοτούσα αρχή, το είδος των απαιτούμενων μελετών περιβάλλοντος και το περιεχόμενων αυτών, κ.ο.κ.

Οι διαδικασίες της λήψης απόφασης σχετικά με την αναγκαιότητα ή μη περιβαλλοντικής αδειοδότησης, της ροής ενεργειών που θα ακολουθηθεί και εν συνεχεία της οριοθέτησης του περιεχόμενου των περιβαλλοντικών μελετών βάσει της αξιολόγησης των περιβαλλοντικών κινδύνων, συνιστούν εφαρμογή των θεμελιωδών διαδικασιών “screening” και “scoring” («επιλογή» και «προσδιορισμός») που απαιτούνται γενικά στην Ε.Π.Ε. και ειδικότερα στην Οδηγία 85/337/ΕΟΚ όπως αντικαταστάθηκε από την 2011/92/ΕΕ.

Η κατάταξη των έργων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης διενεργείται δυνάμει των πινάκων των Παραρτημάτων Ι έως και ΧΙΙ της ΥΑ 17185/1069/2022 (ένα Παράρτημα κατάταξης για κάθε ομάδα έργου), καθώς και δυνάμει του Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020, η οποία περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες της 9^{ης} Ομάδας που εντάσσονται στις μεταποιητικές και συναφείς δραστηριότητες που προβλέπονται στις διατάξεις της ΚΥΑ 3131/191/Φ.15/21-3-2012 περί κατάταξης βιομηχανικών δραστηριοτήτων σε βαθμούς όχλησης, όπως ισχύει, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 9α του άρθρου 20 του Ν. 3982/2011.

Η κατάταξη των έργων σε κατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης δυνάμει των ως άνω κανονιστικών πράξεων διενεργείται μέσω μίας διαδικασίας ανάλυσης διακινδύνευσης που

αφορά τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, η οποία βασίζεται στα κάτωθι κριτήρια κατάταξης του Παρατήματος 1 του Ν. 4014/2011 (όπως ισχύει):

1. Χαρακτηριστικά έργου:

- Μέγεθος και σχεδιασμός.
- Συσσώρευση και αλληλεπίδραση με άλλα έργα.
- Χρήση των φυσικών πόρων.
- Παραγωγή αποβλήτων.
- Ρύπανση και οχλήσεις.
- Κίνδυνος σοβαρού ατυχήματος.
- Κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία.

2. Θέση έργου - Περιβαλλοντική ευαισθησία περιοχών που ενδέχεται να θιγούν:

- Θεσμικές ρυθμίσεις χρήσεων γης (ρυθμιστικά σχέδια, ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, όρια οικισμών, κλπ).
- Πλούτος, διαθεσιμότητα, ποιότητα και αναγεννητική ικανότητα των φυσικών πόρων της περιοχής και του υπεδάφους.
- Ικανότητα απορρόφησης του φυσικού περιβάλλοντος με ιδιαίτερη έμφαση στις εξής περιοχές:
  - Υγροτόπους.
  - Παράκτιες περιοχές.
  - Ορεινές και δασικές περιοχές.
  - Προστατευόμενες φυσικές περιοχές.
  - Προστατευόμενες περιοχές βάσει της εθνικής νομοθεσίας – περιοχές Natura 2000.
  - Περιοχές στις οποίες έχει ήδη υπάρξει αστοχία στην τήρηση προτύπων περιβαλλοντικής ποιότητας.
  - Πυκνοκατοικημένες περιοχές.
  - Τοπία και τοποθεσίες ιστορικής, πολιτιστικής ή αρχαιολογικής σημασίας.

3. Τύπος και χαρακτηριστικά των ενδεχομένων σημαντικών επιπτώσεων:

- Έκταση (γεωγραφική περιοχή και μέγεθος του θιγομένου πληθυσμού)
- Φύση των επιπτώσεων
- Διασυνοριακός χαρακτήρας
- Μέγεθος και πολυπλοκότητα των επιπτώσεων
- Διάρκεια, συχνότητα και αναστρεψιμότητα των επιπτώσεων
- Σωρευτική δράση επιπτώσεων

Σημειώνεται ότι παρόλο που οι Υπουργικές Αποφάσεις ΥΑ 17185/1069/2022 και ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 είναι πολύ πρόσφατες Αποφάσεις με τις οποίες τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν παλαιότερες Υπουργικές Αποφάσεις (με πολλές επίσης τροποποιήσεις), εντούτοις και αυτές οι πλέον πρόσφατες Υπουργικές Αποφάσεις ήδη έχουν τροποποιηθεί και ειδικότερα:

Η ΥΑ 17185/1069/2022 έχει τροποποιηθεί με τις εξής Αποφάσεις:

- ΥΑ 53510/3616/2023 (ΦΕΚ 3327 Β'/19-5-23)
- ΥΑ 64712/4464/2022 (ΦΕΚ 3636 Β'/11-7-22)

Η ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 έχει τροποποιηθεί με τις εξής Αποφάσεις:

- ΚΥΑ 14514/2023 (ΦΕΚ 986 Β'/23-2-23)
- ΚΥΑ 48874/649 (ΦΕΚ 2298 Β'/11-5-22)

3.4 Επισκόπηση της κατάταξης των διαφόρων Ομάδων έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης για όλες τις Ομάδες, πλην της 9^{ης} (ΥΑ 17185/1069/2022).

Προκειμένου να υπάρξει μία εξοικείωση με τη διαδικασία της κατάταξης ενός έργου σε Ομάδα και κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, παραθέτουμε παρακάτω χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τους Πίνακες Κατάταξης των Παραρτημάτων της ΥΑ 17185/1069/2022, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, για τις Ομάδες έργων: 1^η – 6^η, 10^η και 12^η. Από τους Πίνακες αυτούς μπορεί να παρατηρήσει κανείς ότι για το κάθε είδος έργου ή δραστηριότητας εντός μίας Ομάδας περιλαμβάνεται ένας αύξον αριθμός (α/α), η συνοπτική τεχνική περιγραφή του είδους του έργου ή της δραστηριότητα και κατάταξη αυτού στις

υποκατηγορίες A1, A2 ή B', Η κατάταξη γίνεται κυρίως βάσει του προαναφερθέντος 1^{ου} κριτηρίου του Παραρτήματος 1 του Ν. 4014/2011 «χαρακτηριστικά του έργου» με εμφανή κατηγοριοποίηση βάσει του υποκριτηρίου «Μέγεθος και σχεδιασμός έργου» το οποίο βεβαίως επηρεάζει και τη στάθμιση των υπολοίπων υποκριτηρίων του 1^{ου} κριτηρίου (π.χ. παραγωγή αποβλήτων, κ.ο.κ.) αλλά και των λοιπών δύο κριτηρίων του Παραρτήματος 1 του Ν. 4014/2011. Αναλόγως των κριτηρίων που περιλαμβάνονται στους Πίνακες για κάθε έργο ή δραστηριότητα η κατάταξή τους μπορεί να είναι είτε μονοσήμαντη, δηλαδή το σύνολό του να κατατάσσεται σε μία μόνο υποκατηγορία (π.χ. στην Β) είτε να υπάρχουν περισσότερες επιλογές αναλόγως των επιμέρους κριτηρίων που έχουν τεθεί για κάθε υποκατηγορία, δηλαδή η κατάταξη σε μία υποκατηγορία A1, A2 ή Β εξετάζεται με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί. Στην κατάταξη σημαντικό ρόλο παίζουν και ειδικότερες διευκρινίσεις που αφορούν τα επιμέρους έργα και δραστηριότητες οι οποίες παρατίθενται στη στήλη «Παρατηρήσεις».

Στη γενική περίπτωση, η κατάταξη των μεμονωμένων έργων σε ομάδες και κατηγορίες είναι μία «βατή» διαδικασία, αρκεί για τα έργα αυτά να είναι διαθέσιμα τα βασικά τεχνικά και χωρικά στοιχεία. Προς επίρρωση αυτού, προτείνεται στον αναγνώστη, ανεξαρτήτως του εάν διαθέτει εμπειρία ή όχι σε θέματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης, αξιοποιώντας τα αποσπάσματα από τους Πίνακες Κατάταξης των Παραρτημάτων της ΥΑ 17185/1069/2022 που παρατίθενται, να προσπαθήσει να κατηγοριοποιήσει τα εξής έργα:

1. Αυτοκινητόδρομος
2. Οδός μεταξύ μικρών οικισμών
3. Δασική οδός
4. Εμπορικοί και επιβατικοί λιμένες εθνικής σημασίας
5. Εμπορικοί και επιβατικοί λιμένες μείζονος σημασίας
6. Μεμονωμένες ράμπες ανέλκυσης σκαφών
7. ΧΥΤΑ εντός περιοχής NATURA με ετήσια ποσότητα εισερχομένων αποβλήτων $Q = 60.000 \text{ t}$.
8. Εξόρυξη αδρανών υλικών σε έκταση 200 στεμμάτων.
9. Αιολικό πάρκο εντός περιοχής NATURA με συνολική εγκατεστημένη ισχύ 40 MW
10. Επιχειρηματικά πάρκα.

Παράρτημα Ι

Ομάδα 1 ^η : Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών						
Έργα οδοποιίας						
α/α	Ομάδα και κατηγορία κατά ΟΜΟΕ ΑΚΟΔ ²¹	Χαρακτηρισμός	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
1	ΑΙ	Αυτοκινητόδρομος	Το σύνολο			Συμπεριλαμβάνονται τα συνολικά έργα για την κατασκευή (π.χ. εργασία, δονοπόδακαμα, αποδοσιδάκαμα, μηχανολογικός εξοπλισμός κ.λπ.) και τη λειτουργία (π.χ. σφάλμα έρωδων ή εξυπηρέτηση αυτοκινητιστών, κέντρα ελέγχου ή συντήρησης, τεχνικά έργα και εργασίες προστασίας της οδοί κ.λπ.)
2		Οδός ταχείας κυκλοφορίας	Το σύνολο			
3	Α ΙΙ	Οδός μεταξύ νομιών/επαρχιών με Λ≥4	Το σύνολο			Λ: αριθμός λωρίδων κυκλοφορίας ²²
4		Οδός μεταξύ νομιών/επαρχιών με Λ<4		Το σύνολο		
5	Α ΙΙΙ	Οδός μεταξύ επαρχιών/επαρχιών		Το σύνολο		
6	Α ΙV	Οδός μεταξύ μικρών οικισμών		Το σύνολο		
7		Συλλεκτήρια οδός		Σε περιοχές δικτύου Natura 2000	Εκτός περιοχών δικτύου Natura 2000	
8		Δευτερεύουσα οδός		Σε περιοχές δικτύου Natura 2000	Εκτός περιοχών δικτύου Natura 2000	
9	Α V	Αγροτική οδός			Το σύνολο	
10		Τριτεύουσα οδός			Το σύνολο	
11	Α VΙ	Δασική οδός			Το σύνολο	

Εικόνα 3. Απόσπασμα κατάταξης των έργων της 1^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες (ΥΑ 17185/1069/2022, Παράρτημα Ι, όπως ισχύει).

Ομάδα 2 ^η : Υδραυλικά έργα						
α/α	Είδος έργου ή δραστηριότητας	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις	
2	Έργα ταμίευσης υδάτων (εφεξής «ταμιευτήρες»), όπως: ταμιευτήρες φραγμάτων, λιμνοδεξαμενές, αμφοδξαμενές και υδατοδεξαμενές κλπ	Μικτός όγκος ταμιευτήρα στη στάθμη υπερχειλίσσης (V) > 10.000.000 m ³ ή Μέγιστο ύψος εξωστράμμου τοιχώματος (h), ταμιευτήρα > 20m	α) Ταμιευτήρας εκτός περιοχών Natura 2000: 10.000.000 m ³ ≥ V > 100.000 m ³ και 20m ≥ h > 5m β) Ταμιευτήρας εντός περιοχών Natura 2000: 10.000.000 m ³ ≥ V > 10.000 m ³ και 20m ≥ h > 5m	h ≤ 5m και α) Ταμιευτήρας εκτός περιοχών Natura 2000 100.000 m ³ ≥ V > 10.000 m ³ β) Ταμιευτήρας εντός περιοχών Natura 2000: 10.000 m ³ ≥ V > 2.000 m ³	α) Ως h λαμβάνεται η μέγιστη υψομετρική διαφορά μεταξύ του τεχνητού τοιχώματος του ταμιευτήρα και του εδάφους αμέσως κατόπι του εξωστράμμου ποδα αυτού, όπως θα διαμορφωθεί μετά την ολοκλήρωση του έργου. Σε περιπτώσεις ταμιευτήρων που κατασκευάζονται υπό τη στάθμη του εδάφους h = 0. β) Τα κριτήρια καταίτησης του παρόντος είδους εξετάζονται συνδυαστικά με αυτά των ειδών της παρούσας ομάδας με α/α 1 (φράγματα) και α/α 3 (υδροηλεκτρισμοί από υδατορεύματα). γ) Τα κριτήρια ύψους τοιχώματος δεν λαμβάνονται υπόψη για ταμιευτήρες με V ≤ 2.000m ³ .	
3	Υδροηλεκτρισμός ή εκτροπή νερού από υδατορεύματα με αποσπασμένο τρόπο (εφεξής «υδροηλεκτρισμοί από υδατορεύματα»), όπως: με φράγμα ταμίευσης ή ανάσχεσης, ρουφράκτη, διάφραγμα υπό την κοίτη, άντληση κλπ	Ποσότητα νερού προς απόληψη ή εκτροπή (V) > 10.000.000 m ³ /έτος	α) Υδροηλεκτρισμός εκτός περιοχών Natura 2000: 10.000.000 m ³ /έτος ≥ V > 500.000 m ³ /έτος β) Υδροηλεκτρισμός εντός περιοχών Natura 2000: 10.000.000 m ³ /έτος ≥ V > 50.000 m ³ /έτος	α) Υδροηλεκτρισμός εκτός περιοχών Natura 2000: 500.000 m ³ /έτος ≥ V > 20.000 m ³ /έτος β) Υδροηλεκτρισμός εντός περιοχών Natura 2000: 50.000 m ³ /έτος ≥ V > 10.000 m ³ /έτος	α) Ως προς την έννοια του υδατορεύματος ισχύει η παρατήρηση (α) των ειδών με α/α 1 (φράγματα) της παρούσας ομάδας. β) Τα κριτήρια καταίτησης του παρόντος είδους εξετάζονται συνδυαστικά με αυτά των ειδών της παρούσας ομάδας με α/α 1 (φράγματα) και α/α 2 (ταμιευτήρες). γ) Τα υπόψη κριτήρια δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση εκτροπής νερού για τη λειτουργία υδροηλεκτρικών έργων, όταν αυτό επιστρέφεται στο ίδιο υδατόρεμα ή σε υδατόρεμα στο οποίο συμβάλλει αυτό. δ) Τα υπόψη κριτήρια δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση εκτροπής νερού, για την τροφοδότηση μονάδων υδροκαμίνι/γίγας (Ομάδα 8, α/α 5), όταν αυτό επιστρέφεται στο ίδιο υδατόρεμα ή σε υδατόρεμα στο οποίο συμβάλλει αυτό.	

Εικόνα 4. Απόσπασμα κατάταξης των έργων της 2^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες (ΥΑ 17185/1069/2022, Παράρτημα ΙΙ, όπως ισχύει).

Παράρτημα III

Ομάδα 3 ^η : Λιμενικά έργα					
α/α	Είδος έργου	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
1	Εμπορικοί και επιβατικοί λιμένες ^{CM}	Λιμένες διεθνούς ενδιαφέροντος ή εθνικής σημασίας ^{PI} ή νάσι λιμένες με L ^{VI} ≥ 150 m	Λιμένες μεζονος ενδιαφέροντος ή τοπικής σημασίας ^{PI} ή νάσι λιμένες με L < 150 m		(α) Λιμένες κατά την έννοια του ν. 2871/2001 (Α' 285), όπως ισχύει. (β) Σύμφωνο με την κ.υ.α. υπ. αρ. 6315/2020/2207 «Κατάληξη Λιμένων» (Β' 202), όπως ισχύει. (γ) L: Ολικό μήκος πλοίου σχεδιασμού
2	α) Λιμένες και λιμενικές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης βιομηχανικών δραστηριοτήτων (π.χ. εξυπηρέτηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων, διακίνηση καυσίμων, πετροχημικών ή χημικών προϊόντων, διακίνηση τοξικών και επικινδύνων φορτίων, διακίνηση λατομικών υλικών κ.ά.) β) Μεμονωμένα αγκυροβόλια - (διατάξεις παραβολής στην ανοικτή θάλασσα, χωρίς προστασία από εξωτερικά λιμενικά έργα) διακίνηση υγρών καυσίμων, μέσω υποθαλάσσιων αγωγών	Για εξυπηρέτηση σκαφών με L ≥ 150 m ή εντός περιοχών δικτύου Natura 2000	Για εξυπηρέτηση σκαφών με L < 150 m		L: Ολικό μήκος πλοίου σχεδιασμού Λιμενικά έργα που εξυπηρετούν ναυπηγοεπισκευαστική δραστηριότητα εντός του χώρου της, δεν αποτελούν βιομηχανικό λιμένα και αποτελούν μέρος του ναυπηγείου, του οποίου την κατάσταση ακολουθούν.
			Το σύνολο		Εκτός λιμενικών εγκαταστάσεων
3	Τουριστικοί λιμένες σκαφών αναψυχής (μαρίνες, καταφύγια, αγκυροβόλια)	Δ ≥ 200 σκάφη	Δ = 200 σκάφη		Δ: Δυναμότητα Λ' Έκταση λιμενοκράτησης Μ: Συνολικό μήκος μαζών και κρητοδωμάτων
4	Λιμένες εξυπηρέτησης αλιευτικών σκαφών ή μικτής χρήσης με άλλα σκάφη π.χ. ημερήσια, εξυπηρέτησης ναυαγλιητικών δραστηριοτήτων, αχθυσόκαλες και συναφείς εγκαταστάσεις	Λ ≥ 50.000 m ² ή Μ ≥ 1.000 m	Λ < 50.000 m ² ή Μ < 1.000 m		Τα έργα με ελα 4 αναφέρονται σε αυτόνομο και μεμονωμένο έργο. Εάν αποτελεί τμήμα ερευνητικού λιμένα ακολουθεί την κατάσταση του λιμένα.
α/α	Είδος έργου	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
7	Μεμονωμένες ράμπες ανέλιξης και καθέλκυσης σκαφών			Το σύνολο	Οι κάθε είδους διατάξεις ανέλιξης και καθέλκυσης σκαφών που εξυπηρετούν ναυπηγοεπισκευαστική δραστηριότητα εντός του χώρου της, αποτελούν μέρος του ναυπηγείου και ακολουθούν την κατάσταση του

Εικόνα 5. Απόσπασμα κατάταξης των έργων της 3^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες (ΥΑ 17185/1069/2022, Παράρτημα III, όπως ισχύει, με υπέρθεση τμημάτων Πίνακα).

Ομάδα 4 ^η – Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών*					
α/α	Είδος έργου ή δραστηριότητας	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
14	Υγεονομική ταφή μη επικινδύνων αστικών στερεών υπολειμμάτων ή αποβλήτων (ΧΥΤΥ ή ΧΥΤΑ) (εργασίες D1, D5)	α) εκτός Natura Q ≥ 150.000 τόνοι β) εντός Natura Q ≥ 50.000 τόνοι	α) εκτός Natura Q < 150.000 τόνοι β) εντός Natura Q < 50.000 τόνοι		Q: ετήσια ποσότητα εισαγόμενων αποβλήτων
15	Εγκαταστάσεις παραγωγής εδαφοβελτιωτικών – κομπόστ από προδιαλεγμένο ή διαχωρισμένο οργανικό κλάσμα αστικών στερεών αποβλήτων σε βιομηχανικό κτήριο ή άλλες κατάλληλες κατασκευές, π.χ. τύπου θερμοκηπίου, μη στεγασμένες κ.λπ. (εργασία R3)	Q ≥ 20 t/yr	15 t/yr ≤ Q < 20 t/yr	1 t/yr ≤ Q < 15 t/yr	Q: ημερήσια ποσότητα εισαγόμενων αποβλήτων.
16	Εγκαταστάσεις επεξεργασίας ΑΕΚΚ (εργασία R5, R12 και R13)		Μονάδες με P ≥ 200 kW	Μονάδες με P < 200 kW	P: ισχύς Σε περίπτωση κινητής μονάδας, αδειοδοτείται η λειτουργία της στην θέση προσωρινής εγκατάστασής της ιδίας. Κινητές μονάδες επεξεργασίας ΑΕΚΚ νοούνται οι μονάδες των οποίων οι ηλεκτρομηχανολογικές διατάξεις φέρονται επί οχημάτων με άδεια κυκλοφορίας και δεν παραμένουν στο χώρο υποδοχής πέραν του έτους.

Εικόνα 6. Απόσπασμα κατάταξης των έργων της 4^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες (ΥΑ 17185/1069/2022, Παράρτημα IV, όπως ισχύει).

Ομάδα 5 ^η : Εξορμητικές και συναφείς δραστηριότητες*					
α/α	Είδος έργων	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
1	Εξόρυξη στερεών ενεργειακών ορυκτών και ερευνητικές γεωηρήσεις για την ανεύρεση στερεών ενεργειακών ορυκτών	Το σύνολο			
2	Εξόρυξη μεταλλευμάτων και ερευνητικές γεωηρήσεις για ανεύρεση μεταλλευμάτων	Το σύνολο			
3	Εξόρυξη βιομηχανικών ορυκτών, μαρμάρων και σχιστολιθικών πλακών	Επιφανειακή εκμετάλλευση: α) E ≥ 250 στρέμματα β) E ≥ 150 στρέμματα και εντός περιοχών δικτύου Natura 2000 Υπόγεια εκμετάλλευση εντός περιοχών δικτύου Natura 2000	Επιφανειακή εκμετάλλευση: α) 150 < E < 250 στρέμματα και εκτός περιοχών δικτύου Natura 2000 β) E < 150 στρέμματα Υπόγεια εκμετάλλευση εκτός περιοχών δικτύου Natura 2000		E: έκταση χώρα επίμβασης
4	Εξόρυξη αδρανών υλικών	E ≥ 250 στρέμματα	E < 250 στρέμματα		
5	Δανοθαλάμοι αδρανών και γαιωδών ή άλλων εδαφικών υλικών αποκλειστικά για τις ανάγκες έργων υποδομής				- Ακολουθούν την κατηγορία του έργου που εξυπηρετούν - Για τους δανοθαλάμους που εξυπηρετούν έργα υποκατηγορίας Α1 ισχύουν οι προβλεπόμενες του άρθρου 7 παρ.3 του Ν4014/11
6	Άμμοληφές που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των αδρανών υλικών		Το σύνολο		

* Στις εξορμητικές δραστηριότητες συμπεριλαμβάνονται και οι εγκαταστάσεις επιφανείας και επεξεργασίας που τις συνοδεύουν. Σε περίπτωση που οι εγκαταστάσεις επιφανείας και επεξεργασίας δεν συνοδεύουν συγκεκριμένη εξορμητική δραστηριότητα αδοξοδοτούνται ανεξάρτητα.

Εικόνα 7. Απόσπασμα κατάταξης των έργων της 5^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες (ΥΑ 17185/1069/2022, Παράρτημα V, όπως ισχύει).

Ομάδα 6 ^η : Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτηριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής					
Έργα αστικής ανάπτυξης, κτηριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής					
α/α	Είδος έργων	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
14	Εγκαταστάσεις υγιεινότητας περιβαλμής, όπως νοσοκομεία, κλινικές κ.ά.		K > 300	50 < K ≤ 300	K: αριθμός κλινών
15	Εγκαταστάσεις εκπαίδευσης		E ≥ 75	20 ≤ E < 75	E: συνολική έκταση γηπέδου (στρέμματα)
16	Γήπεδα και αθλητικές εγκαταστάσεις με κεραιδες (συνολικά ή κλειστά)	Θ ≥ 20.000	5.000 ≤ Θ < 20.000	α) Εκτός περιοχής δικτύου Natura 2000 500 ≤ Θ < 5.000 β) Εντός περιοχής δικτύου Natura 2000 Θ < 5.000	Θ: συνολικός αριθμός θεατών
17	Γήπεδα και αθλητικές εγκαταστάσεις χωρίς κεραιδες (ανοικτά ή κλειστά)			Το σύνολο	
18	A) Θεματικά πάρκα (συμπεριλαμβάνονται τα ψαχαγωγικά θεματικά πάρκα της ΚΥΑ 16793/2009, όπως ισχύει, οι ζωολογικοί κήποι, κ.λπ.) B) Καταδυτικά πάρκα κατά την έννοια του Ν.4688/2020	α) Εντός περιοχής δικτύου Natura 2000 E ≥ 50 β) Εκτός περιοχής δικτύου Natura 2000 E ≥ 100	α) Εντός περιοχής δικτύου Natura 2000 10 ≤ E < 50 β) Εκτός περιοχής δικτύου Natura 2000 20 ≤ E < 100	Περίπτώσεις που δεν κατατάσσονται στην κατηγορία Α Περίπτώσεις που δεν κατατάσσονται στην κατηγορία Α.	E: συνολική έκταση πάρκου (στρέμματα)
19	Αίθουσες θεάτρου, κινηματογράφου, συναυλιών ή συνδυασμός αυτών		Θ ≥ 2.000	500 ≤ Θ < 2.000	Θ: συνολικός αριθμός θεατών

Εικόνα 8. Απόσπασμα κατάταξης των έργων της 6^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες (ΥΑ 17185/1069/2022, Παράρτημα VI, όπως ισχύει).

Ομάδα 10 ^η : Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Μεμονωμένα Σταθμοί Αποθήκευσης Ενέργειας					
α/α	Είδος έργου ή δραστηριότητας	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
1.α	Ηλεκτροπαραγωγή από αιολική ενέργεια στην ξηρά	$P > 45$ ή $P > 35$ και εντός περιφέρειας δικτύου Natura 2000 ή $L \geq 20$	$6,5 < P \leq 45$ και $L < 20$	$0,02 < P \leq 6,5$ ή $P \leq 0,02$ και ισχύει η παρατήρηση Ξ	Ρ: Εγκατεστημένη ισχύς σε MW. Q: Ετήσια παροχή πρώτης τάξης προς επεξεργασία σε θέτος. L: Μήκος υπόγειας ή ενδοεξωτερικής γραμμής μεταφοράς υψηλής τάξης (≥ 150 kV) σε Km. Ξ: Σύμφωνα με την παρ. 13 του άρθρου Β του ν. 3468/2006 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 3 του ν. 3851/2010 και το άρθρο 126 του Ν.4685/2020, δηλαδή το έργο εγκαθίσταται σε γήπεδο που βρίσκεται σε περιοχή του δικτύου Natura 2000 ή σε παρόμοια θέση που απέχει λιγότερο από 100 m από την οριογραμμή του απαλλογμένου βραχονησιδίου. 1. Από την κατάσταση εφαιρούνται: α) τα έργα ΑΠΕ που σύμφωνα με ισχύουσες διατάξεις δεν απαιτούν την έγκριση περιβαλλοντικών όρων (π.χ. φωτοβολταϊκά σταθμοί και μικρές ανεμογεννήτριες που εγκαθίστανται σε κτήρια ή και άλλες δομικές κατασκευές ή εντός οργανωμένων υποδοχών (βιομηχανικών δραστηριοτήτων ή επί του εδάφους εντός γηπέδων υφιστάμενων βιομηχανικών ή λοιπών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων) καθώς και β) οι μεμονωμένες πλωτές διατάξεις μέτρησης αιολικού δυναμικού εντός θαλάσσης. 2. Στην περίπτωση αιολικών σταθμών που εφαιρούνται από περιβαλλοντική αδειοδότηση αλλά με μέγιστο όρος ανεμογεννητριών άνω των 29 μέτρων, θα πρέπει να προσκομίστη σύμφωνη γνώμη της ΥΠΑ και του ΓΕΑ συνοδευόμενη από τοπογραφικό διάγραμμα. 3. Τα συνοδά έργα (π.χ. οδοποιία, υποθαλάσσια ή υπόγειο ή ενδοεξωτερικό δίκτυο διασύνδεσης, υποσταθμοί, συστήματα αποθήκευσης κ.λπ.) ακολουθούν την κατηγορία του κυρίως έργου, εκτός από την περίπτωση που τα συνοδά έργα κατατάσσονται αυτοτελώς σε μεγαλύτερη κατηγορία έργων. Στην περίπτωση αυτή έχει ισχύ η παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 4014 /2011 όπως εκάστοτε ισχύει. 4. Τα συνοδά έργα, δίκτυο διασύνδεσης μέσης τάξης, απαιτείται να υποσημασθεί εκτός αν τεκμηριώνεται στη μελέτη του έργου ότι αυτό δεν καθίσταται εφικτό. Η υποσημασμένη είναι υποχρεωτική όταν διέρχεται ή γειτνιάζει με προστατευόμενες περιοχές (όπως ΖΕΠ). 5. Ηλεκτροπαραγωγή από σταθμούς βιοαερίου που παράγεται σε ΧΥΤΑ ακολουθεί την κατάσταση του ΧΥΤΑ. 6. Εφαιρούνται από τον α/α 2.β οι πλωτά πλωτά φωτοβολταϊκά σταθμοί έως 1 MW. Εφόσον βρίσκονται εντός περιοχής του δικτύου
1.β	Ηλεκτροπαραγωγή από αιολική ενέργεια στη θάλασσα από πλωτά και σταθερά αιολικά πάρκα	Το σύνολο		Μεμονωμένες σταθερές διατάξεις μέτρησης αιολικού δυναμικού εντός θαλάσσης	
2.α	Ηλεκτροπαραγωγή από φωτοβολταϊκούς σταθμούς στη στεριά	$P \geq 200$ ή $L \geq 20$	$10 < P < 200$ και $L < 20$	$1 < P \leq 10$ ή $P \leq 1$ και ισχύει η παρατήρηση Ξ	
2.β	Ηλεκτροπαραγωγή από πλωτούς φωτοβολταϊκούς σταθμούς στη θάλασσα ή σε λιμνοδεξαμενές ή πεχνητά υδάτινα σώματα που έχουν δημιουργηθεί σε εξαντλημένες εξορυκτικές μεταλλείες (συμπεριλαμβάνονται εξαντλημένα μεταλλεία, ορυχεία και λατομεία)	Το σύνολο			
2.γ	Ηλεκτροπαραγωγή από πλωτούς φωτοβολταϊκούς σταθμούς σε πεχνητές λιμένες	Το σύνολο			
3	Ηλεκτροπαραγωγή από ηλιοθερμικούς σταθμούς	$P > 50$	$10 < P \leq 50$	$1 < P \leq 10$ ή $P \leq 1$ και ισχύει η παρατήρηση Ξ	
4	Ηλεκτροπαραγωγή από γεωθερμικούς σταθμούς	$P > 50$	$0,5 < P \leq 50$		

Εικόνα 9. Απόσπασμα κατάταξης των έργων της 10^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες (ΥΑ 17185/1069/2022, Παράρτημα Χ, όπως ισχύει).

Ομάδα 12 ^η : Ειδικά έργα και δραστηριότητες					
α/α	Είδος έργου	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
9	Χώροι συγκέντρωσης και διακίνησης παλαίων μετάλλων ή προσωρινής συγκέντρωσης οχημάτων τέλους κύκλου ζωής (ΟΤΚΖ)		Στεγασμένοι ή υπαίθριοι με $E \geq 10.000$ m ²	Στεγασμένοι ή υπαίθριοι με $E < 10.000$ m ²	Ε: Συνολικό εμβαδό χώρου (Στεγασμένου και υπαίθριου) Οχήματα: τόσο τα οχήματα που επάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του Π.Δ. 116/2004 (ΦΕΚ 61Α) όσο και τα λοιπά οχήματα, όπως ορίζονται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ 29949/1841/2009 (ΦΕΚ 21128)
10	Χώροι αποθήκευσης και διακίνησης οικοδομικών υλικών που περιλαμβάνουν διακίνηση χυδών υλικών (άμμος, χαλίκι κ.ά.)			α) Εντός σχεδίου πόλης ή β) Εκτός σχεδίου πόλης και $E \geq 5$ στρ.	Ε: εμβαδό χώρου
11	Εγκαταστάσεις μηχανοκίνητου αθλητισμού (αυτοκινητοδρόμοι, πίστες αγώνων μοτοσικλετών, go cart κ.ά.)	$L \geq 3,5$ km	$L < 3,5$ km		L: Μήκος αγωνιστικής διαδρομής
12	Χερσαίες εγκαταστάσεις διαχείμανσης ή και μικροεπισκευής σκαφών			Το σύνολο	Έργα που δεν υπάρχουν στην δραστηριότητα του ναυπηγείου
α/α	Είδος έργου ή δραστηριότητας	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
21	Επιχειρησιακά Πάρκα και λοιποί Οργανωμένοι Υποδοχής Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων του ν.4982/2022	Το σύνολο			Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4458/1965 εφαρμόζονται αναλογικά οι προβλέψεις του ν. 4982/2022 και του ν. 4014/2011.

Εικόνα 10. Απόσπασμα κατάταξη των έργων της 12^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες (ΥΑ 17185/1069/2022, Παράρτημα ΧΙΙ, όπως ισχύει, με υπέρθεση τμημάτων Πίνακα).

Βάσει των ανωτέρω, η «λύση» του παραδείγματος κατατάξεων των έργων είναι η εξής:

Πίνακας 2

Παραδείγματα κατάταξης έργων βάσει της ΥΑ 17185/1069/2022

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ	ΟΜΑΔΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
1	Αυτοκινητόδρομος	1	A1
2	Οδός μεταξύ μικρών οικισμών		A2
3	Δασική οδός		B
4	Εμπορικοί και επιβατικοί λιμένες εθνικής σημασίας	3	A1
5	Εμπορικοί και επιβατικοί λιμένες μείζονος σημασίας		A2
6	Μεμονωμένες ράμπες ανέλκυσης σκαφών		B
7	ΧΥΤΑ (NATURA, Q = 60.000 t/έτος)	4	A1
8	Εξόρυξη αδρανών υλικών σε έκταση 200 στεμμάτων.	5	A2
9	Αιολικό πάρκο (NATURA, 40 MW)	10	A1
10	Επιχειρηματικά πάρκα	12	A1

3.5 Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων της 9^{ης} Ομάδας (ΥΑ 17185/1069/2022 και ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020) – Διαδικασία “ Case-by-case Screening” για τα έργα A2 υποκατηγορίας ή B κατηγορίας

Η κατάταξη των έργων της 9^{ης} Ομάδας «Βιομηχανικές δραστηριότητες και συναφείς εγκαταστάσεις», ανάλογα με το είδος τους, διενεργείται είτε βάσει της ΥΑ 17185/1069/2022 (παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, εγκαταστάσεις και δραστηριότητες εφοδιαστικής, διάφορες εγκαταστάσεις), είτε, κατά κύριο λόγο, για την πλειονότητα των βιομηχανικών εγκαταστάσεων, διενεργείται βάσει της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020. Επιπλέον, για τις βιομηχανικές δραστηριότητες που εντάσσονται στην ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 υφίσταται και η έννοια του πολεοδομικού όρου της «όχλησης», ο οποίος πλέον σχετίζεται μονοσήμαντα

με την κατάταξη σε κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 3

Σχέση μεταξύ περιβαλλοντικής κατάταξης και όχλησης για τα έργα της 9ης Ομάδας της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΕΡΓΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΟΧΛΗΣΗΣ
A1	ΥΨΗΛΗ
A2	ΜΕΣΗ
B	ΧΑΜΗΛΗ

Η κατάταξη των έργων της 9^{ης} Ομάδας βάσει της ΥΑ 17185/1069/2022 και της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 είναι όμοια με αυτή που ήδη αναφέρθηκε για τις υπόλοιπες ομάδες στις περιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων που λόγω των κριτηρίων που ισχύουν κατά περίπτωση κατατάσσονται σε στην A1 υποκατηγορία. Η διαδικασία κατάταξης διαφοροποιείται αυτή των υπολοίπων Ομάδων έργων της ΥΑ 17185/1069/2022, στο ότι εφαρμόζεται μία «κατά περίπτωση εξέταση» της κατάταξης του έργου στην υποκατηγορία A2 ή την κατηγορία B (ισοδύναμα της απαίτησης ή μη για την εκπόνηση ΜΠΕ), δηλαδή ένα «case-by-case screening» ή 2^{ου} βαθμού screening, κατ' εφαρμογή της «διαδικασίας επιλογής» που, όπως προαναφέρθηκε, δίδει η Οδηγία 2011/92/ΕΕ για τα έργα του Παραρτήματος ΙΙ αυτής. Με άλλα λόγια, για τα προκείμενα έργα δεν είναι «απόλυτη» η κατάταξη στην υποκατηγορία A2 ή στην κατηγορία B βάσει του είδους και του «μεγέθους» του έργου, αλλά «σχετική», καθώς εξαρτάται και από τα λοιπά κριτήρια του Παραρτήματος Ι (π.χ. χρήσεις γης, η θέση του έργου σε σχέση με αστικές περιοχές ή ευαίσθητες περιβαλλοντικές περιοχές κ.α.) τα οποία αξιολογούνται ποσοτικά (μοριοδοτούνται) για κάθε περίπτωση, με αποτέλεσμα το ίδιο ακριβώς έργο σε άλλη τοποθεσία να είναι δυνατόν έχει άλλη κατάταξη!

Αρχικά, παρατίθενται δύο (2) παραδείγματα βιομηχανικών έργων ένα για κάθε Υπουργική Απόφαση, για τα οποία δεν εφαρμόζεται η παραπάνω διαδικασία μοριοδότησης καθώς από το πρωτογενές screening με βάση το κριτήριο του «μεγέθους», κατατάσσονται στους σχετικούς πίνακες στην A1 υποκατηγορία:

1. Εγκαταστάσεις συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) αποδιδόμενη ηλεκτρικής ισχύος 60 MW (ΥΑ 17185/1069/2022, α/α 4)
2. Παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ) με δυναμικότητα σε πρώτη ύλη 1.200 t/d (ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020, α/α 83)

Ομάδα 9^η: Βιομηχανικές δραστηριότητες και συναφείς εγκαταστάσεις πλην των αναφερόμενων στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ οικ. 92108/1045/Φ.15/2020 (Β' 3833)

Για τις βιομηχανικές και συναφείς δραστηριότητες που δεν κατατάσσονται δυνάμει της κοινής υπουργικής απόφασης με Αρθρ. οικ. 92108/1045/Φ.15/2020 (ΦΕΚ 3833/Β' 9.9.2020), ισχύουν τα παρακάτω:

Πίνακας 1: Βιομηχανικές δραστηριότητες και συναφείς εγκαταστάσεις					
α/α	Είδος έργου ή δραστηριότητας	Υποκατηγορία Α1	Υποκατηγορία Α2	Κατηγορία Β	Παρατηρήσεις
<i>Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας</i>					
1	Εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με στερεά καύσιμα πλην βιομάζας	> 100 MW	≤ 100 MW		Η δυναμικότητα αναφέρεται σε ονομαστική θερμική ισχύ
2	Εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με υγρά καύσιμα, πλην βιοκαυσίμων	> 200 MW	200 - 20 MW ή > 15 MW & > 90 μόρια ή ≤ 15 MW & > 150 μόρια	Οι δραστηριότητες που δεν υπάγονται στην κατηγορία Α	Η δυναμικότητα αναφέρεται σε ονομαστική θερμική ισχύ. Εξαιρούνται τα εφεδρικά Ηλεκτροπαραγωγά Ζεύγη τα οποία εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 11(β) του άρθρου 132 του Ν. 4001/2011 (Α' 179) και στις διατάξεις του Ν.2244/1994 (Α' 168) όπως τροποποιημένος ισχύει και της ΥΑ Δ5-Η/ΥΓ/Φ660κ25131/7-2-2009 (Β' 2442)
3	Εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα, πλην βιοαερίων	> 300 MW	300 - 20 MW ή > 10 MW & > 90 μόρια ή ≤ 10 MW & > 150 μόρια	Οι δραστηριότητες που δεν υπάγονται στην κατηγορία Α	Η δυναμικότητα αναφέρεται σε ονομαστική θερμική ισχύ. Εξαιρούνται τα εφεδρικά Ηλεκτροπαραγωγά Ζεύγη τα οποία εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 11(β) του άρθρου 132 του Ν. 4001/2011 (Α' 179) και στις διατάξεις του Ν.2244/1994 (Α' 168) όπως τροποποιημένος ισχύει και της ΥΑ Δ5-Η/ΥΓ/Φ660κ25131/7-2-2009 (Β' 2442)
4	Εγκαταστάσεις συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΣΗΘΥΑ)	> 50 MW	50 - 10 MW ή > 5 MW & > 90 μόρια ή ≤ 5 MW & > 150 μόρια	Οι δραστηριότητες που δεν υπάγονται στην κατηγορία Α	Η δυναμικότητα αναφέρεται σε αποδιδόμενη ηλεκτρική ισχύ

Εικόνα 11. Κατάταξη των έργων της 9^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες βάσει της ΥΑ 17185/1069/2022 (απόσπασμα του Πίνακα 1 του Παραρτήματος ΙΧ)

Παραγωγή οπτάνθρακα, προϊόντων δόλισης πετρελαίου και καυσίμων					
83	Παραγωγή προϊόντων οπτανθρακοποίησης (κωκοποίησης) βιομηχανική μηρκετοποίηση λιθάνθρακα και λιγνίτη	> 1000 t/d	≤ 1000 t/d		Οι ποσότητες αναφέρονται στη δυναμικότητα της εγκατάστασης ως προς την πρώτη ύλη
84	Παραγωγή ξυλοκάρβουνα και στερεών καυσίμων από βιομάζα φυτικής προέλευσης		> 100 t/d	≤ 100 t/d	Εξαιρούνται οι δραστηριότητες που δεν διαθέτουν μηχανολογικό εξοπλισμό.
85	Παραγωγή άλλων στερεών καυσίμων μ.α.κ.		Σύνολο		Εξαιρούνται οι δραστηριότητες που δεν διαθέτουν μηχανολογικό εξοπλισμό.
86	Παραγωγή προϊόντων δόλισης πετρελαίου	Παραγωγή καυσίμων ελαίων και αερίων λιπαντικών ελαίου	Παραγωγή άλλων προϊόντων πετρελαίου		
87	Αεριοποίηση ή υγροποίηση άνθρακα ή/και άλλων καυσίμων	≥ 500 t/d για άνθρακα & ≥ 20 MW για άλλα καύσιμα	<500 t/d για άνθρακα & <20 MW για άλλα καύσιμα		
88	Παραγωγή λιπαντικών ελαίων και συναφών πετρελαιοειδών προϊόντων και ενδιάμεσων α' υλών από αξιοποίηση αποβλήτων ελαίων και πετρελαιοειδών καταλοίπων		Το σύνολο		
89	Παραγωγή ασφαλτολιγμάτων		Το σύνολο		Εξαιρούνται οι εγκαταστάσεις που εντάσσονται στο άρθρο 7 παρ. 2 του Ν. 4014/11 (ΦΕΚ 209Α)
90	Επεξεργασία ή/και παραγωγή ασφαλτούχων προϊόντων			Το σύνολο	

Εικόνα 12. Κατάταξη των έργων της 9^{ης} Ομάδας σε κατηγορίες βάσει της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 (απόσπασμα του Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι).

Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι ειδικά για τις δραστηριότητες που υπάγονται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/2013 (Οδηγία για βιομηχανικές εκπομπές / IED), όπως αυτές των παραπάνω παραδειγμάτων, δεν εφαρμόζεται για το σύστημα της μοριοδότησης το οποίο περιγράφεται παρακάτω αλλά κατατάσσονται στην κατηγορία Α (Α1 ή Α2 ανάλογα με το μέγεθος) και όχι σε Β κατηγορία

Τα κριτήρια (ακριβέστερα οι ομάδες κριτηρίων) βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή μεταξύ των κατηγοριών Α2 και Β των βιομηχανικών έργων ή δραστηριοτήτων, δηλαδή υπαγωγής ή μη στη διαδικασία Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ), είναι:

1. Είδος έργου ή δραστηριότητας
2. Μέγεθος έργου ή δραστηριότητας
3. Χρήσεις γης
4. Ευαισθησία και αφομοιωτική ικανότητα του φυσικού περιβάλλοντος
5. Έκταση περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Δεδομένου ότι η χρήση των ως άνω κριτηρίων δεν αρκεί πάντοτε για να καλύψει όλες τις περιπτώσεις, που σχετίζονται με τα αντίστοιχα κριτήρια του Παραρτήματος Ι του Ν. 4014/2011, με εξαίρεση τα κριτήρια 1 και 2 (όπως έχει προαναφερθεί), τα λοιπά κριτήρια διαιρούνται περαιτέρω σε υποκριτήρια και καθιερώνεται ένα σύστημα παροχής μορίων σε κάθε υποκριτήριο, με απώτερο στόχο κάθε έργο ή δραστηριότητα που εξετάζεται για κατάταξη, να βαθμολογείται τελικά με ένα συνολικό αριθμό μορίων, βάσει των οποίων θα αποφασίζεται η τελική κατάταξη του έργου ή της δραστηριότητας.

Όσα περισσότερα μόρια συγκεντρώνει το έργο ή η δραστηριότητα, τόσο πιο αναλυτική και ευρεία θα είναι η αντιμετώπισή του από πλευράς περιβαλλοντικής αδειοδότησης και κατά συνέπεια τόσο μεγαλύτερο το ενδεχόμενο κατάταξής του στην υποκατηγορία Α2, που συνεπάγεται την υπαγωγή του στη διαδικασία ΕΠΕ.

Τα θεσπιζόμενα μόρια για κάθε υποκριτήριο δεν είναι όλα ίσα μεταξύ τους, αλλά αυτά υιοθετούνται έτσι ώστε να προκύπτει μία σχετική μεσοσταθμική μοριοδότηση κάθε έργου ή δραστηριότητας, ανάλογα με τη σημαντικότητα του εκάστοτε υποκριτηρίου. Με άλλα λόγια, τα μόρια που αντιστοιχούν σε κάθε υποκριτήριο διαφοροποιούνται ανάλογα με την περιβαλλοντική βαρύτητα του κάθε υποκριτηρίου, αλλά παραμένουν ίδια για όλες τις περιπτώσεις έργων ή δραστηριοτήτων (ανεξάρτητα από το είδος ή μέγεθος του έργου), που αναφέρονται στο ίδιο πάντοτε υποκριτήριο.

Δέον να διευκρινισθεί ότι στις περιπτώσεις που ένα έργο ή δραστηριότητα εμπίπτει σε περισσότερα υποκριτήρια της ίδιας ομάδας κριτηρίων, επιλέγεται το αυστηρότερο υποκριτήριο της προκείμενης ομάδας κριτηρίων και λαμβάνονται υπόψη μόνο τα μόρια που αντιστοιχούν στο υποκριτήριο αυτό και όχι το άθροισμα των μορίων όλων των υποκριτηρίων της ίδιας ομάδας κριτηρίων στα οποία εμπίπτει το έργο.

Τα παραπάνω (είδος υποκριτηρίων, τρόπος μοριοδότησης, κλπ) είναι κοινά για το σύστημα μοριοδότησης των κριτηρίων για την κατάταξη των έργων της 9^{ης} Ομάδας τόσο βάσει της ΥΑ 17185/1069/2022 όσο και βάσει της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020. Αυτός στο οποίο διαφέρουν οι δύο Υπουργικές Αποφάσεις είναι η μη ταύτιση της μοριοδότησης των διαφόρων υποκριτηρίων.

Ειδικότερα, η μοριοδότηση των κριτηρίων βάσει της ΥΑ 17185/1069/2022 γίνεται σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα:

α/α	Κριτήρια	α/α	Υποκριτήρια	Μόρια
α	β	γ	δ	ε
1	Χρήσεις γης	1.1	Επιχειρησιακά Πάρκα και Οργανωμένοι Υποδοχής Μεταποιητικών και Επιχειρησιακών Δραστηριοτήτων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3982/2011 (ΦΕΚ Α'143)	10
		1.2	Συσώρευση με άλλα έργα ή δραστηριότητες (περιοχές άτυπης επαγγελματικής συγκέντρωσης) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3982/2011 (ΦΕΚ Α'143)	30
		1.3	Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας	70
		1.4	Γεωργική γη που δεν έχει χαρακτηριστεί ως υψηλής παραγωγικότητας	40
		1.5	Εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού και εκτός ΓΠΣ	40
		1.6	Εντός εγκεκριμένου Ρυθμιστικού, ΓΠΣ, ΖΟΕ, ΣΧΟΑΠ ή λοιπών σχεδίων καθορισμού χρήσεων γης κ.λπ. όπου προβλέπεται η χρήση	20
		1.7	Όπου από το χωροταξικό ή πολεοδομικό σχέδιασμο (εγκεκριμένα Ρυθμιστικά, ΓΠΣ, ΖΟΕ, ΣΧΟΑΠ ή λοιπά σχέδια καθορισμού χρήσεων γης) προβλέπονται μεταβατικές ή άλλες διατάξεις για τη διατήρηση υφιστάμενων μονάδων	50
		1.8	Καμία από τις παραπάνω περιπτώσεις	10
2	Ευαίσθητα και αφομοιωτική ικανότητα φυσικού περιβάλλοντος	2.1	Περιοχές του Ν. 3937/11 για τις οποίες οι χρήσεις γης ρυθμίζονται με ειδική ΚΥΑ ή ΠΔ (κατ'εξουσιοδότηση του Ν.3937/11 ή το Ν.1650/86) και όπου προβλέπεται η χρήση	60
		2.2	Περιοχές του Ν. 3937/11 για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί ειδική ΚΥΑ ή ΠΔ προστασίας	100
		2.3	Θεσμοθετημένοι υγρότοποι	80
		2.4	Παράκτια ζώνη 360 μέτρων εκτός σχεδίου πόλης και εκτός ειδικών ευμενέστερων ρυθμίσεων π.χ. ΖΟΕ, ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠ κ.λπ.	60
		2.5	Δάση και θαλάσσιες περιοχές σύμφωνα με τη βασική νομοθεσία	80
		2.6	Θεσμοθετημένες περιοχές ιστορικής, πολιτιστικής ή αρχαιολογικής σημασίας.	80
3	Εκποση περιβαλλοντικών επιπτώσεων	2.7	Διάθεση αποβλήτων σε ευαίσθητους αποδέκτες ή αποδέκτες όπου ήδη καταστραφούνται τα περιβαλλοντικά πρότυπα της κοινοτικής ή εθνικής νομοθεσίας	80
		2.8	Καμία από τις πιο πάνω περιπτώσεις	10
		3.1	Πθανότητα διασποράς κινδύνων επιπτώσεων	80
		3.2	Εντός σχεδίου πόλης ή ορίων οικισμού με συντελεστή δόμησης ≥ 0,8	60
		3.3	Εντός σχεδίου πόλης ή ορίων οικισμού με συντελεστή δόμησης < 0,8	50
		3.4	Σε απόσταση ≤ 100 m από το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή από οικισμό προ του '23	40
		3.5	Σε απόσταση > 100 m και ≤ 500 m από το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή από οικισμό προ του '23	30
3.6	Σε απόσταση > 500 m από το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή από οικισμό προ του '23	10		
3.7	Καμία από τις πιο πάνω περιπτώσεις	10		
Σύνολο μοριοδότησης				
Μέγιστη δυνατή μοριοδότηση βάσει κριτηρίων 1, 2 και 3				250
Ελάχιστη δυνατή μοριοδότηση βάσει κριτηρίων 1, 2 και 3				30

Εικόνα 13. Μοριοδότηση των κριτηρίων βάσει της ΥΑ 17185/1069/2022 (Πίνακας 4 του Παραρτήματος ΙΧ)

Από τον ανωτέρω Πίνακα συνάγεται ότι ο ελάχιστος αριθμός μορίων (όπως προκύπτει από την ελάχιστη δυνατή μοριοδότηση ανά κριτήριο) είναι: $10 + 10 + 10 = 30$, και ο μέγιστος αριθμός μορίων είναι: $70 + 100 + 80 = 250$.

Σύμφωνα με όσο αναφέρθηκαν προηγουμένως, εάν ένα έργο βρίσκεται σε περιοχή που εμπίπτει ταυτόχρονα στα υποκριτήρια 2.2 (Περιοχές του Ν. 3937/2011 για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί ειδική ΚΥΑ ή ΠΔ προστασίας) και 2.6 (Θεσμοθετημένες περιοχές ιστορικής, πολιτιστικής ή αρχαιολογικής σημασίας) του ως άνω Πίνακα που ανήκουν στο ίδιο κριτήριο (Ενυαισθησία και αφομοιωτική ικανότητα φυσικού περιβάλλοντος), τότε το έργο αυτό θα μοριοδοτηθεί με 100 μόρια και όχι με $100 + 80 = 180$ μόρια.

Ομοίως, η μοριοδότηση των κριτηρίων βάσει της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 γίνεται σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα:

α/α	Κριτήρια	α/α	Υποκριτήρια	Μόρια
α	β	γ	δ	ε
1	Χρήσεις γης	1.1	Επιχειρηματικά Πάρκα και Οργανωμένοι Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3982/2011 (Α'143)	-30
		1.2	Άτυπη βιομηχανική συγκέντρωση που χρήζει περιβαλλοντικής και λειτουργικής εξυγίανσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3982/2011 (άρθρο 56, παρ. 1 Ν. 3982/11, Α'143)	30
		1.3	Η δραστηριότητα εγκαθίσταται σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας βάσει γνωμοδότησης ΠΕΧΩΠ κατ'εφαρμογή των προβλέψεων της ΚΥΑ αριθμ. 168040/2010 (Β'1528) και η δραστηριότητα δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτές της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τη Βιομηχανία (με χωροθετική εξάρτηση από αγροτικές πρώτες ύλες)	70
		1.4	Γεωργική γη που δεν έχει χαρακτηριστεί ως υψηλής παραγωγικότητας βάσει γνωμοδότησης ΠΕΧΩΠ	40
		1.5	Εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού και εκτός ΤΠΣ/ΕΠΣ, όπου δεν υφίσταται εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο (οποιοδήποτε επιπέδου πολεοδομικού σχεδιασμού)	40
		1.6	Χώρος Υποδοχής του Ν.3982/2011(Α 143), ή Εντός εγκεκριμένου Ρυθμιστικού, Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου, Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων ή λοιπών σχεδίων καθορισμού χρήσεων γης κ.λ.π. όπου προβλέπεται η χρήση, πέραν των ανωτέρω	-10
		1.7	Όπου από το χωροταξικό ή πολεοδομικό σχεδιασμό (εγκεκριμένα Ρυθμιστικά, Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου, Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων ή λοιπά σχέδια καθορισμού χρήσεων γης) προβλέπονται μεταβατικές ή άλλες διατάξεις για τη διατήρηση υφιστάμενων μονάδων	50

		1.8	Ένταξη σε: πόλο ή άξονα ανάπτυξης ή περιοχές εντατικοποίησης ή περιοχές ποιοτικής αναδιάρθρωσης (σε περιφερειακή ενότητα για την οποία από το ΕΧΠ για τη Βιομηχανία δίνεται θετική κατεύθυνση για το συγκεκριμένο βιομηχανικό κλάδο) ή περιοχές στήριξης ή Δραστηριότητες της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ΕΧΠ για τη Βιομηχανία (με χωροθετική εξάρτηση από πρώτες ύλες προερχόμενες από εξόρυξη)	-20
		1.9	Καμία από τις παραπάνω περιπτώσεις	10
2	Ευαισθησία και αφομοιωτική ικανότητα φυσικού περιβάλλοντος	2.1	Περιοχές του νόμου 3937/ 2011 για τις οποίες οι χρήσεις γης ρυθμίζονται με ειδική κοινή υπουργική απόφαση ή προεδρικό διάταγμα(κατ' εξουσιοδότηση του νόμου 3937/ 2011 ή του νόμου 1650/1986) και όπου προβλέπεται η χρήση	60
		2.2	Περιοχές του νόμου 3937/ 2011 για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί ειδική κοινή υπουργική απόφαση ή προεδρικό διάταγμα	100
			προστασίας	
		2.3	Θεσμοθετημένοι υγρότοποι	80
		2.4	Παράκτια ζώνη 500 μέτρων εκτός σχεδίου πόλης και εκτός ειδικών ευμενέστερων ρυθμίσεων π.χ. ΖΟΕ, ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠ κ.λπ. Δεν εφαρμόζεται, εάν βρίσκεται σε περιοχή με χρήση γης βιομηχανίας-βιοτεχνίας, ή εάν συμπεριλαμβάνεται στις δραστηριότητες της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τη Βιομηχανία (με ανάγκη χωροθέτησης σε άμεση επαφή με θαλάσσιο μέτωπο	60
		2.5	Δάση και δασικές περιοχές σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία	80
		2.6	θεσμοθετημένες περιοχές ιστορικής, πολιτιστικής ή αρχαιολογικής σημασίας	80
		2.7	Διάθεση αποβλήτων σε ευαίσθητους αποδέκτες ή αποδέκτες όπου ήδη καταστρατηγούνται τα περιβαλλοντικά πρότυπα της κοινοτικής ή εθνικής νομοθεσίας	80
		2.8	Καμία από τις πιο πάνω περιπτώσεις	10

3	Έκταση περιβαλλοντικών επιπτώσεων	3.1	Πιθανότητα διασυνοριακών επιπτώσεων	80
		3.2	Εντός σχεδίου πόλης ή ορίων οικισμού με συντελεστή δόμησης $\geq 0,8$	60
		3.3	Εντός σχεδίου πόλης ή ορίων οικισμού με συντελεστή δόμησης $< 0,8$	50
		3.4	Σε απόσταση: $\leq 200\mu$ από οικισμό στάσιμο μετά το 1923 με έως 2000κατ. ή $\leq 500\mu$ από οικισμό προ του 1923 ή από οικισμό μη στάσιμο μετά το 1923 με έως 2000κατ. ή $\leq 700\mu$ από οικισμό μετά το 1923 με 2001 έως 10000κατ. ή $\leq 1000\mu$ από οικισμό μετά το 1923 με πάνω από 10000κατ.	20
		3.5	Ισχύει κάποια εκ των συνθηκών της 3.4 και ο οικισμός είναι αξιόλογος ή παραδοσιακός (Δ'171).	40
		3.6	Πρόσβαση σε Εθνική, Επαρχιακή, Δημοτική Οδό ή σε Αρτηρία/Συλλεκτήρια οδό	20
		3.7	Καμία από τις πιο πάνω περιπτώσεις	10
	Σύνολο μοριοδότησης			
	Μέγιστη δυνατή μοριοδότηση βάσει κριτηρίων 1, 2 και 3			250
	Ελάχιστη δυνατή μοριοδότηση βάσει κριτηρίων 1, 2 και 3			-10

Εικόνα 14. Μοριοδότηση των κριτηρίων βάσει της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 (Πίνακας 4 του Παραρτήματος Ι)

Από τον ανωτέρω Πίνακα συνάγεται ότι ο ελάχιστος αριθμός μορίων (όπως προκύπτει από την ελάχιστη δυνατή μοριοδότηση ανά κριτήριο) είναι: $-30 + 10 + 10 = -10$, και ο μέγιστος αριθμός μορίων είναι: $70 + 100 + 80 = 250$

Για την κατάταξη των προκείμενων έργων της 9^{ης} Ομάδας στην υποκατηγορία Α2 ή στην κατηγορία Β, ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία:

i) Ο ενδιαφερόμενος επιλέγει καταρχήν από τους ως άνω Πίνακες της 9^{ης} Ομάδας (κατά περίπτωση, Πίνακας 1 του Παραρτήματος ΙΧ της ΥΑ 17185/1069/2022 ή Πίνακας 1 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020) το είδος και το μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας.

ii) Ακολουθώς, επιλέγει τα υποκριτήρια που αφορούν το έργο από τον Πίνακα 4 του Παραρτήματος ΙΧ της ΥΑ 17185/1069/2022 ή τον Πίνακα 4 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020.

iii) Τα μόρια που αντιστοιχούν σε κάθε ομάδα κριτηρίων αθροίζονται.

iv) Με βάση το άθροισμα των μορίων που συγκεντρώνει το έργο και το μέγεθος της εγκατάστασης εντοπίζεται στον αντίστοιχο Πίνακα κατάταξης (κατά περίπτωση Πίνακας 1 του Παραρτήματος ΙΧ της ΥΑ 17185/1069/2022 ή Πίνακας 1 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ

92108/1045/Φ.15/2020) η περίπτωση που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη εγκατάσταση. Εάν η προκύπτουσα περίπτωση εμπίπτει στη στήλη Α2, τότε το έργο κατατάσσεται στην Α2 υποκατηγορία.

ν) Εάν η δραστηριότητα δεν εντοπίζεται στις αντίστοιχες περιπτώσεις της υποκατηγορίας Α2, τότε κατατάσσεται στην κατηγορία Β.

Παρατίθεται παράδειγμα κατάταξης έργου της 9^{ης} Ομάδας βάσει της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 (που περιλαμβάνει και τις περισσότερες βιομηχανικές εγκαταστάσεις) με εφαρμογή του συστήματος μοριοδότησης:

Παράδειγμα

Θεωρούμε μία βιομηχανική δραστηριότητα με τα εξής στοιχεία:

Είδος δραστηριότητας: Κατασκευή δομικών προϊόντων από σκυρόδεμα

Δυναμικότητα: 500 t/ημέρα παραγόμενο τελικό προϊόν

Χρήσεις γης: Εγκατάσταση σε γεωργική έκταση (όχι υψηλής παραγωγικότητας)

Ευαισθησία και αφομοιωτική ικανότητα φυσικού περιβάλλοντος: -

Έκταση περιβαλλοντικών επιπτώσεων: 400 m από όριο οικισμού προ 1923, < 2.000 κατ.

Από τον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 εντοπίζουμε το είδος του έργου και την κατάταξή του βάσει της δυναμικότητάς του:

120	Κατασκευή : - Κεραμικών μονωτών και κεραμικών μονωτικών εξαρτημάτων - Άλλων προϊόντων κεραμικής		Υπαγόμενες στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103 (ΦΕΚ 1450/Β/2013) (περ. 3.5) ή ≤ 75 t/d & > 150 μόρια	Οι δραστηριότητες που δεν υπάγονται στην κατηγορία Α	Εξαιρούνται τα επαγγελματικά εργαστήρια
121	Παραγωγή τσιμέντου	Το σύνολο			
122	Παραγωγή οξειδίου του ασβεστίου		Το σύνολο		
123	Παραγωγή εσβεσμένου ασβέστη			Το σύνολο	
124	Παραγωγή οξειδίου του μαγνησίου		Το σύνολο		
125	Παραγωγή γύψου		> 300 t/d ή > 150 t/d & > 90 μόρια ή ≤ 150 t/d & > 150 μόρια	Οι δραστηριότητες που δεν υπάγονται στην κατηγορία Α	Η δυναμικότητα αναφέρεται στο παραγόμενο τελικό προϊόν
126	Κατασκευή δομικών προϊόντων από σκυρόδεμα		> 300 t/d & > 90 μόρια ή ≤ 300 t/d & > 150 μόρια	Οι δραστηριότητες που δεν υπάγονται στην κατηγορία Α	Η δυναμικότητα αναφέρεται στο παραγόμενο τελικό προϊόν
127	Κατασκευή δομικών προϊόντων από γύψο			Το σύνολο	
128	Παραγωγή έτοιμου σκυροδέματος		Το σύνολο		Εξαιρούνται οι εγκαταστάσεις που εντάσσονται στο άρθρο 7 παρ. 2 του Ν. 4014/11 (ΦΕΚ 205Α)
129	Παραγωγή κοιταμάτων			Το σύνολο	

Εικόνα 15. Κατάταξη των έργων της 9ης Ομάδας σε κατηγορίες βάσει της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 (απόσπασμα του Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι).

Από το παραπάνω απόσπασμα του Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι προκύπτει ότι η προκειμένη δραστηριότητα εμπίπτει στο α/α 126 «Κατασκευή δομικών προϊόντων από σκυρόδεμα».

Βάσει δε της δυναμικότητας της επιχείρησης (500 t/ημέρα), η δραστηριότητα κατατάσσεται είτε στην υποκατηγορία Α2 εάν η συνολική μοριοδότηση είναι μεγαλύτερη από 90 μόρια, είτε, στην αντίθετη περίπτωση, κατατάσσεται στην κατηγορία Β.

Συνεπώς, απαιτείται η μοριοδότηση της δραστηριότητας σύμφωνα με τη μοριοδότηση κριτηρίων του Πίνακα 4 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020, η οποία έχει ως εξής:

Ομάδα κριτηρίων 1 (Χρήσεις γης): α/α 1.4 «Γεωργική γη που δεν έχει χαρακτηριστεί ως υψηλής παραγωγικότητας βάσει γνωμοδότησης ΠΕΧΩΠ

Άρα, αριθμός μορίων = 40

Ομάδα κριτηρίων 2 (Ευαισθησία και αφομοιωτική ικανότητα φυσικού περιβάλλοντος): Δεδομένου ότι δεν γίνεται αναφορά στα δεδομένα μας σε καμία περίπτωση ένταξης σε περιοχή θεσμοθετημένης προστασίας της φύσης, ήτοι η δραστηριότητα δεν εντάσσεται στους α/α 2.1 – 2.7, δια της εις άτοπον απαγωγής προκύπτει ότι για τη δραστηριότητα έχει εφαρμογή ο α/α 2.8 «Καμία από τις πιο πάνω περιπτώσεις».

Άρα, αριθμός μορίων = 10

Ομάδα κριτηρίων 3 (Εκταση περιβαλλοντικών επιπτώσεων): Σύμφωνα με τα δεδομένα, εγκατάσταση 400 m από όριο οικισμού προ 1923, < 2.000 κατ., η δραστηριότητα εντάσσεται στον α/α 3.4 «≤ 500 m από οικισμό προ του 1923 ...».

Άρα, αριθμός μορίων = 20

Το άθροισμα των μορίων με βάση τα 3 κριτήρια είναι: $40 + 10 + 20 = 70$

Συνεπώς, εφόσον η συνολική μοριοδότηση = 70 < 90, η δραστηριότητα κατατάσσεται τελικά στη Β΄ κατηγορία.

3.6 Επισημάνση ειδικών θεμάτων που αφορούν την κατάταξη των έργων σε κατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης

- Ενδέχεται ένα έργο ή μία δραστηριότητα να περιλαμβάνεται σε μία από τις 12 Ομάδες της Υ.Α ΥΠΕΝ/ΔΠΠΑ/17185/1069/2022, αλλά λόγω κριτηρίων να μην κατατάσσεται σε μία από τις κατηγορίες / υποκατηγορίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Παράδειγμα 1: «Εγκαταστάσεις παραγωγής εδαφοβελτιωτικών – κομπόστ από προδιαλεγμένο ή διαχωρισμένο οργανικό κλάσμα αστικών στερεών αποβλήτων σε βιομηχανικά κτίρια ή άλλες κατάλληλες κατασκευές, π.χ. τύπου θερμοκηπίου, μη στεγασμένες, κ.λπ. (εργασία R3)», Ομάδα 4^η, α/α 15. Όταν η ημερήσια ποσότητα εισερχομένων αποβλήτων είναι μικρότερη από 1t δεν κατατάσσεται στις κατηγορίες Α ή Β, καθώς το κατώτερο όριο για την κατάταξη (σε Β κατηγορία) είναι 1 t/ημέρα. Στην περίπτωση αυτή η δραστηριότητα δεν υπάγεται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Παράδειγμα 2: Για τις μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης εκτός νοσοκομείων και κλινικών δεν απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση (υπαγωγή σε ΠΠΔ ή έκδοση ΑΕΠΟ), καθώς δεν διαθέτουν κλίνες (υπ. αρ. πρωτ. Γ1δ/Γ.Π. 24031/2015 Εγκύκλιος του Υπουργείου Υγείας, ΑΔΑ ΒΝΖΑ465ΦΥΟ-ΗΦΟ), δεδομένου ότι οι υγειονομικές μονάδες με δυναμικότητα < 50 κλίνες δεν κατατάσσονται περιβαλλοντικά (Ομάδα 6^η, α/α 14).

- Έργα και δραστηριότητες που δεν συμπεριλαμβάνονται στην ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΠΠΑ/17185/1069/2022, απαλλάσσονται από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 4014/2011. Η απαλλαγή αυτή εξετάζεται, όπου απαιτείται να υπάρχει, από την αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή.
- Σε περίπτωση που κάποιο έργο ή δραστηριότητα δεν περιλαμβάνεται στον πίνακα κατάταξης των έργων και δραστηριοτήτων στις κατηγορίες, υποκατηγορίες και ομάδες του παρόντος, μπορεί να ακολουθεί την κατάταξη του πλησιέστερου συναφούς έργου ή δραστηριότητας με απόφαση του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν αιτήσεως, είτε του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, είτε της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής (άρθρο 1 παρ. 6 του Ν. 4014/2011).

Παράδειγμα: Απάντηση σε ερώτημα σχετικά με την κατάταξη της υδατοκαλλιέργειας μικροφυκών που υπάγονται στη γενική ονομασία *Spirulina* (Το υπ. αρ. πρωτ. 23113/601/2013 έγγραφο του ΥΠΕΚΑ, [ΑΔΑ: ΒΛ450-9Ψ6](#)). Η συγκεκριμένη περίπτωση υδατοκαλλιέργειας δεν περιλαμβανόταν στην 8^η ομάδα (Υδατοκαλλιέργειες) της τότε

ισχύουσας ΥΑ 1958/2012 για την κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων. Μετά από σχετικό αίτημα της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής (Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας) κατατάχθηκε με απόφαση του Γενικού Δ/ντη Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α. στην πλησιέστερη συναφή δραστηριότητα «*Εκτροφή ειδών γλυκού νερού*» (α/α 5 της 8^{ης} ομάδας), με δυνατότητα κατάταξης στην Α2 υποκατηγορία ή στην Β' κατηγορία. Εν συνεχεία, δυνάμει της μεταγενέστερης ΥΑ 37674/2016 η οποία τροποποίησε και κωδικοποίησε την ΥΑ 1958/2012, η εν λόγω δραστηριότητα κατατάχθηκε αυτοτελώς στον προστεθέντα α/α 10 «*Καλλιέργεια ειδών υδρόβιας χλωρίδας (Spirulina, κ.λπ.)*» με μονοσήμαντη κατάταξη στη Β' κατηγορία. Η ίδια ακριβώς κατάταξη, Ομάδα 8^η, α/α 10, Β' κατηγορία ισχύει και σήμερα βάσει της ΥΑ 17185/1069/2022.

- Εάν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός συναφούς έργου ή δραστηριότητας, η κατάταξη γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας του Υ.Π.Ε.Ν. (άρθρο 1 παρ. 6 του Ν. 4014/2011).
- Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κάθε έργο ή δραστηριότητα πρέπει να εξετάζεται κατά την περιβαλλοντική του αδειοδότηση, συνολικά μαζί με τα συνοδά του, καθώς οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός έργου αποτελούν προϊόν της συνεργιστικής, ανατροφοδοτούμενης και αθροιστικής δράσης των επί μέρους ή συνοδών έργων του.

Υφίσταται μία λεπτή διάκριση μεταξύ «επιμέρους» και «συνοδών» έργων που αντικατοπτρίζει και μία μικρή διαφοροποίηση ως προς τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Θα εξεταστεί κάθε περίπτωση χωριστά.

Όταν ένα έργο ή δραστηριότητα περιλαμβάνει επί μέρους έργα, τότε όλο το έργο κατατάσσεται σύμφωνα με εκείνο το επιμέρους έργο που κατατάσσεται στην υψηλότερη υποκατηγορία (άρθρο 1 παρ. 5 του Ν. 4014/2011).

Παράδειγμα:

Ένα σφαγείο που συνοδεύεται από κτηνοτροφική μονάδα ή το αντίστροφο κατατάσσεται με βάση τη δραστηριότητα που έχει την δυσμενέστερη κατάταξη. Έτσι αν το σφαγείο είναι Α2 υποκατηγορίας αλλά η κτηνοτροφική μονάδα είναι Β κατηγορίας, τότε η συνολική δραστηριότητα θεωρείται Α2 υποκατηγορίας.

Στο σημείο αυτό, καθίσταται αναγκαία η εννοιολογική και τεχνική προσέγγιση του όρου «συνοδό έργο». Αυτή δίδεται στην υπ' αριθμ. πρωτ. [122343/19-1-2004 Εγκύκλιο](#) της Γενικής Δ/σης Περιβάλλοντος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., σύμφωνα με την οποία:

«Συνοδά του κυρίως έργου ή δραστηριότητας θεωρούνται τα έργα ή δραστηριότητες που έχουν αθροιστικά τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

1. Κατασκευάζονται, τροποποιούνται, εκσυγχρονίζονται ή βελτιώνονται για την εξυπηρέτηση του κυρίως έργου ή δραστηριότητας.
2. Είναι απαραίτητα και/ή προβλέπονται στη μελέτη σχεδιασμού του έργου ή της δραστηριότητας ή είναι εργοταξιακές εγκαταστάσεις αυτών.
3. Απαιτούν περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Τέτοια παραδείγματα είναι:

- Οδοί πρόσβασης του κυρίως έργου, έργα επεξεργασίας και διάθεσης των αποβλήτων του, κλπ
- Φράγμα για αρδευτικούς σκοπούς εξετάζεται μαζί με τις οδούς πρόσβασής του, τον αγωγό μεταφοράς του νερού στο πεδίο άρδευσης και το αρδευτικό έργο.

Στις περιπτώσεις ύπαρξης συνοδών έργων, κατά κανόνα, η περιβαλλοντική κατάταξη του έργου ακολουθεί την κατηγορία του κυρίως έργου, είτε με σαφή αναγραφή στις παρατηρήσεις του Πίνακα κατάταξης είτε με βάση τις ως άνω γενικές αρχές περιβαλλοντικής αδειοδότησης και συνοδών έργων. Εξαιρέση από τον παραπάνω κανόνα έχουμε για τα έργα ΑΠΕ (Παράρτημα Χ της ΥΑ 17185/1069/2022), όπου ορίζεται ότι σε περίπτωση που κάποιο συνοδό έργο κατατάσσεται αυτοτελώς σε μεγαλύτερη κατηγορία έργου από το κύριο έργο, τότε ισχύει η γενική αρχή της κατάταξης στην υψηλότερη κατηγορία του άρθρου 1 παρ. 5 του Ν. 4014/2011.

Παραδείγματα:

- ✓ Ένας αυτοκινητόδρομος ως έργο κατατάσσεται στην Α1 υποκατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης (Ομάδα 1^η, α/α 1). Όποια άλλα συνοδά έργα και να περιλαμβάνει (εργοτάξιο, δανειοθάλαμοι, σταθμοί διοδίων, κ.λπ.) στο σύνολο αντιμετωπίζεται ως έργο Α1, βάσει και ειδικής προς τούτο παρατήρησης του Πίνακα κατάταξης έργων.

- ✓ Ας θεωρήσουμε την περίπτωση ενός Φ/Β ισχύος 8 MW (Ομάδα 10^η, α/α 2α), με συνοδό έργο γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 50 kV και μήκους 2 km (Ομάδα 11^η, α/α 10). Το κυρίως έργο κατατάσσεται στην κατηγορία Β και το συνοδό έργο στην υποκατηγορία Α2, οπότε η κατάταξη του συνολικού έργου είναι στην υποκατηγορία Α2.
- Ο κατακερματισμός / τεμαχισμός μίας δραστηριότητας σε μικρότερες επιμέρους μονάδες «σαλαμοποίηση» που κατατάσσονται σε ευνοϊκότερη κατηγορία για περιβαλλοντική αδειοδότηση δεν είναι σύμφωνη με τις προβλέψεις την ισχύουσας νομοθεσίας. Ένα από τα βασικά κριτήρια κατάταξης ενός έργου ή μίας δραστηριότητας είναι το μέγεθος, το οποίο σχετίζεται σε σημαντικό βαθμό και με άλλα κριτήρια (π.χ. παραγωγή αποβλήτων, ρύπανση, οχλήσεις, κίνδυνο σοβαρών ατυχημάτων, την ένταση των επιπτώσεων, την ικανότητα του φυσικού περιβάλλοντος να απορροφήσει τυχόν επιπτώσεις κ.α.). Όπως είναι φυσικό ο τεμαχισμός ενός έργου ή μίας δραστηριότητας σε μικρότερα τμήματα ή μονάδες (ίδιες ή άμεσα συνδεδεμένες μεταξύ τους) που βρίσκονται στην ίδια γειτνιάζοντα έκταση και ανήκουν στον ίδιο φορέα δεν συνάδει με την ορθή αξιολόγηση των επιπτώσεων (εξετάζεται αν μπορούν να θεωρηθούν ως ενιαίο έργο ή δραστηριότητα με τυχόν συνοδά άλλα έργα ή δραστηριότητες). Ως εκ τούτου, εφόσον διαπιστώνονται τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να εξετάζονται ώστε αποφεύγεται η συγκεκριμένη πρακτική.

Παράδειγμα: Πέντε ίδιες κτηνοτροφικές μονάδες που βρίσκονται η μία δίπλα στην άλλη κατατάσσονται στην Β κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Αν ανήκουν στον ίδιο φορέα και στο σύνολό τους θα κατατάσσονταν στην Α2 κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, κρίνεται ότι θα πρέπει να εξεταστεί αν αποτελούν μία ενιαία κτηνοτροφική μονάδα (σχετικό το υπ. αρ. πρωτ. [114695/3894/20-11-2003](#) έγγραφο ΥΠΕΧΩΔΕ).

Ειδικότερη μνεία για το θέμα αυτό θα πρέπει να κάνουμε στα έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), όπου είχαμε αρκετές θεσμικές μεταβολές την τελευταία δεκαετία ως προς τη δυνατότητα αυτοτελούς περιβαλλοντικής αδειοδότησης ή απαλλαγής από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης όμορων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ίδιας τεχνολογίας (αφορά κυρίως φωτοβολταϊκούς σταθμούς) από ίδια φυσικά πρόσωπα ή συσχετιζόμενα νομικά πρόσωπα, ήτοι ουσιαστικά διαίρεσης ενός μεγάλου έργου ΑΠΕ σε μικρότερα, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της περιβαλλοντικής

κατάταξης των «αυτοτελών» έργων και, στην πλειονότητα των σχετικών περιπτώσεων, την περιβαλλοντική τους απαλλαγή.

Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη τροποποίηση της ΥΑ 17185/1069/2022 κατάταξης των έργων, ΥΑ 53510/3616/2023 (ΦΕΚ 3327 Β'/19-5-23) Πίνακας Γ, Παρατήρηση 8, έργα ΑΠΕ σε όμορες ή παρακείμενες θέσεις (σε απόσταση μικρότερη των 100 m μεταξύ των εγγύτερων σημείων τους), με αιτήματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης ή απαλλαγής που υποβάλλονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά, από φορέα έργου ίδιο ή αναγόμενο στα ίδια φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και τα οποία χρησιμοποιούν ή θα χρησιμοποιήσουν κοινές υποδομές που θα υλοποιηθούν ενός εξ αυτών, θεωρούνται ως ενιαίο έργο, κατατάσσόμενο στην κατηγορία/υποκατηγορία που αντιστοιχεί στο άθροισμα της ισχύος τους ή του μήκους της γραμμής σύνδεσης.

- Σε περίπτωση που μια μεταποιητική βιομηχανική δραστηριότητα υπάγεται στην Κατηγορία Β σύμφωνα με την ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 (ΦΕΚ 3833 Β') και ταυτόχρονα εμπίπτει στις διατάξεις της οδηγίας SEVESO II με βάση την υπ' αρ. 172058/11-2-2016 (Β' 354) ΚΥΑ, αυτή κατατάσσεται στην Υποκατηγορία Α2 (Παράρτημα Ι ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 - ΦΕΚ 3833 Β').
- Σε περίπτωση που μια μεταποιητική βιομηχανική δραστηριότητα υπάγεται στην Κατηγορία Α1 ή Α2 σύμφωνα με την ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 (ΦΕΚ 3833 Β') και ασκείται εντός Οργανωμένων Υποδοχέων Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών μεταπίπτει στην αμέσως χαμηλότερη υποκατηγορία Α2 ή Β, αντίστοιχα (άρθρο 4 παρ. 3 της ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020).

3.7 Βιβλιογραφία

1. Αραμπατζής, Α., 2019 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση: Βασικές αρχές, θεσμικό πλαίσιο, έμπρακτη εφαρμογή στο έργο του Κέντρου Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος», Διπλωματική εργασία (Επιβλέπων καθηγητής Ε. Κ. Αλέξανδρος,.), Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής: <http://oceanis.lib.ruas.gr/>: <https://bit.ly/3bLjrbK>.
2. Κελεσίδης, Α., 2009 «Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων», Σημειώσεις Μαθήματος, ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας.
3. Μπούσμπουρας, Δ. Γ., 2019 «Εισαγωγή στη Διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης», Άρθρο στην Ιστοσελίδα Κουτσομούλι (<https://koutsomili.wordpress.com>) <https://bit.ly/3hOYz70>.
4. Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ), Α., 2019. «Προτάσεις για την επιτάχυνση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, μέσω της επαναξιολόγησης της κατάταξης έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον». Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών με τη συνδρομή της μελετητικής εταιρείας ECHMES: <https://shorturl.at/ahnBY>

4^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Α΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ – ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

4.1 Στοιχεία της κοινής διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α (Ν. 4014/2011, άρθρο 2)

Το θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων Α κατηγορίας έχει ως βάση τον Ν. 4014/2011 (άρθρα 1 - 19), όπως τροποποιήθηκε, κυρίως με τον Ν. 4685/2020, καθώς και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες Υπουργικές Αποφάσεις (βλ. κεφάλαιο 2).

Ειδικότερα, η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων Α κατηγορίας αποτυπώνεται στα άρθρα 1 – 6 του ν. 4014/2011 και εξειδικεύεται με τις Υπουργικές Αποφάσεις ΥΑ 167563/ΕΥΠΕ/2013 – ΦΕΚ 964 Β΄ (Διαδικασίες) και ΚΥΑ 1649/45/2014 – ΦΕΚ 45 Β΄ (Γνωμοδοτήσεις φορέων – Ενημέρωση κοινού), στο βαθμό και στα σημεία που αυτές συνάδουν με τις τροποποιήσεις του Ν. 4014/2011 δυνάμει του Ν. 4685/2020, του Ν. 4964/2022, κ.λπ..

Η κοινή διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων της Α κατηγορίας καθορίζεται στο άρθρο 2 του Ν. 4014/11. Για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων κατηγορίας Α ή τη μετεγκατάσταση ήδη υφισταμένων απαιτείται διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την εκπόνηση ΜΠΕ και την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.).

Πριν την υποβολή ΜΠΕ ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας της κατηγορίας Α δύναται να ζητήσει γνωμοδότηση της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής (Υ.Π.ΕΝ. ή Αποκεντρωμένη Διοίκηση, βλ. κεφ. 2) με την υποβολή φακέλου Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ). Στο πλαίσιο της ΠΠΠΑ, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δύναται να διενεργήσει δημόσιο διάλογο αναφορικά με τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου ή της δραστηριότητας και τις ενδεχόμενες κύριες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Η γνωμοδότηση κατά το στάδιο της ΠΠΠΑ προσδιορίζει αιτιολογημένα τα ακόλουθα στοιχεία σχετικά με το περιεχόμενο της ΜΠΕ (Ν. 4014/2011, άρθρο 2):

- α) τις δέσμες των εναλλακτικών λύσεων,
- β) τις ειδικές μελέτες ανά κατηγορία επιπτώσης που κρίνεται αναγκαίο να εκπονηθούν και τις κατευθύνσεις σχετικά με τη μεθοδολογία και τα χαρακτηριστικά των μελετών,
- γ) τα θέματα στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα κατά την εξέταση των επιπτώσεων,
- δ) τον κατάλογο των φορέων των οποίων ζητείται η γνώμη και τις προτάσεις για τη διαβούλευση,
- ε) τις ενδεχόμενες ειδικότερες κατευθύνσεις σχετικά με το περιεχόμενο της ΜΠΕ και τα απαιτούμενα στοιχεία,
- στ) παράρτημα με όλες τις διατυπωθείσες γνώμες.

Κατόπιν και εφόσον δοθεί θετική γνωμοδότηση ΠΠΠΑ, ή για περιπτώσεις που δεν έχει επιλεγεί από τον φορέα του έργου η υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ, υποβάλλεται Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ).

Τόσο κατά το στάδιο ΠΠΠΑ όσο και κατά το στάδιο υποβολής και αξιολόγησης ΜΠΕ, απαιτείται η σχετική γνωμοδότηση αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών. Η εν λόγω γνώμη ή γνωμοδότηση αποτελεί την αιτιολογημένη άποψη που διατυπώνουν, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, οι γνωμοδοτούντες φορείς, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Η γνώμη ή η γνωμοδότηση είναι συμβουλευτική, εκτός από τις περιπτώσεις που ειδική διάταξη νόμου ορίζει διαφορετικά.

Οι γνωμοδοτούντες φορείς είναι:

α) Δημόσιες αρχές, φορείς και υπηρεσίες οι οποίοι γνωμοδοτούν στο πλαίσιο της κατά νόμο αρμοδιότητάς τους και ανάλογα με την υποκατηγορία και το είδος του υπό αδειοδότηση έργου ή δραστηριότητας.

β) Το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, ή, εφ' όσον το έργο ή η δραστηριότητα εμπίπτει στα όρια περισσότερων Περιφερειών, τα οικεία Περιφερειακά Συμβούλια, το/α οποίο/α λαμβάνει/ουν υπόψη τις απόψεις που τυχόν διατυπώνονται από την οικεία Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης. Για τη διατύπωση γνώμης, κάθε Περιφερειακό Συμβούλιο, δύναται να συνεκτιμά επίσης τις γνωμοδοτήσεις των Δημοτικών Συμβουλίων των Δήμων που υπάγονται στα διοικητικά όριά της οικείας Περιφέρειας, καθώς επίσης και εκείνες των Επιτροπών Ποιότητας Ζωής, των Δημοτικών Επιτροπών Διαβούλευσης και των Συμβουλίων Τοπικής ή Δημοτικής Κοινότητας, και, τέλος, τις απόψεις του ενδιαφερόμενου κοινού.

Τόσο η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης όσο και η διαδικασία παροχής γνώμης από αρμόδιους φορείς λαμβάνει χώρα μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Ηλεκτρονικού

Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) και με τη χρήση τυποποιημένων εντύπων γνωμοδότησης βάσει των ΥΑ 167563/ΕΥΠΕ/2013 και ΚΥΑ 1649/45/2014, αντίστοιχα.

Δεν απαιτείται αποστολή του φακέλου της ΜΠΕ για παροχή γνωμοδοτήσεων εάν αυτές έχουν προσκομισθεί με επιμέλεια του ενδιαφερόμενου κατά την υποβολή του φακέλου αυτής ή του φακέλου του ΠΠΠΑ. Για τον σκοπό αυτό, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας έχει υποχρέωση να συμπεριλάβει στο φάκελο της ΜΠΕ τις κατά τα ανωτέρω στάδια της ΠΠΠΑ συγκεντρωθείσες γνωμοδοτήσεις, συνοδευόμενες από τοπογραφικό διάγραμμα ή οριζοντιογραφία ή κάτοψη ή άλλο κατάλληλο σχέδιο γενικής διάταξης, σε αντίστοιχη κλίμακα με εκείνη των σχεδίων και διαγραμμάτων που περιλαμβάνονται στο φάκελο της ΜΠΕ, θεωρημένο από κάθε γνωμοδοτούντα φορέα.

Για κάθε νέο έργο ή δραστηριότητα απαιτείται γνώμη του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού σχετικά με το εάν η περιοχή όπου χωροθετείται το έργο ή η δραστηριότητα είναι αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Εξαιρούνται έργα ή δραστηριότητες εντός οργανωμένων υποδοχέων παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ), Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ), Επιχειρηματικά Πάρκα, κατά την έννοια του Ν. 3982/2011 συμπεριλαμβανομένων και των Οργανωμένων Υποδοχέων Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων, καθορισμένων λατομικών περιοχών, εντός δημόσιων ακινήτων για τα οποία έχουν εγκριθεί Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3986/2011. Επιπρόσθετα, δεν απαιτείται γνώμη της αρχαιολογικής υπηρεσίας για τα έργα τα οποία χωροθετούνται στο σύνολο τους σε περιοχές εντός σχεδίου πόλεως ή εντός ορίων οικισμών, πλην των περιπτώσεων που προβλέπεται ρητά από τη σχετική νομοθεσία. Για το σκοπό αυτόν αποστέλλεται αντίγραφο του φακέλου της ΜΠΕ στην αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία σε ηλεκτρονική μορφή εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών.

Σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού απαιτείται εφόσον το έργο ή η δραστηριότητα χωροθετείται εν όλω ή εν μέρει εντός κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου, Ζωνών Προστασίας Α' και Β' ή πλησίον αρχαίου κατά την έννοια των άρθρων 12, 13 και 10 παράγραφος 3, αντίστοιχα, του Ν. 3028/2002. Η σύμφωνη γνώμη του προηγούμενου εδαφίου επέχει θέση απόφασης έγκρισης, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις των άρθρων 10, 12 και 13 του Ν. 3028/2002.

Γνώμη της δασικής υπηρεσίας απαιτείται για τα έργα τα οποία χωροθετούνται σε δάση, δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις, άλση και πάρκα και, εν γένει, σε εκτάσεις εκτός

εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, εκτός ορίων οικισμών και εκτός οργανωμένων υποδοχέων παραγωγικών δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ, ΠΟΤΑ, Επιχειρηματικών Πάρκων, κλπ).

Για την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα τουριστικά καταλύματα και τις εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής γνωμοδοτεί επιπλέον και ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού όσον αφορά την τουριστική καταλληλότητα του οικείου οικοπέδου ή γηπέδου και τη σκοπιμότητα της αιτούμενης ειδικής τουριστικής υποδομής. Στις ανωτέρω περιπτώσεις η απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων επέχει θέση έγκρισης καταλληλότητας οικοπέδου ή γηπέδου από τον ΕΟΤ και έγκρισης σκοπιμότητας ή σκοπιμότητας - χωροθέτησης για τις ειδικές τουριστικές υποδομές.

Μία από τις βασικές καινοτομίες που εισέφερε ο Ν. 4685/2020 ήταν η σύντμηση των προθεσμιών των διαφόρων σταδίων της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και ο **καθορισμός όλων των προθεσμιών** (εκτός της διαδικασίας ΠΠΠΑ), **ως αποκλειστικών**, σε αντίθεση με τις προθεσμίες της αρχικής μορφής του Ν. 4014/2011 οι οποίες ήταν ισχυρά ενδεικτικές. Η έννοια της αποκλειστικής προθεσμίας στο Διοικητικό Δίκαιο είναι ουσιώδης, δεδομένου ότι η υπέρβασή της ενέχει πάντοτε μία επίπτωση, είτε στον «παραβάτη» αυτής, είτε στην ίδια τη διαδικασία (π.χ. υποχρεωτική προώθηση της διαδικασίας σε επόμενο στάδιο, όπως ισχύει στην προκείμενη περίπτωση) είτε και στους δύο (παραβάτης και διαδικασία). Η σημασία την οποία αποδίδει ο νομοθέτης στην τήρηση των προθεσμιών των επιμέρους σταδίων της σύνθετης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης φαίνεται και από τη διάταξη της παρ. 12 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011, στην οποία ορίζεται ότι **η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ορίζει ένα υπάλληλο ως υπεύθυνο για τον συντονισμό και τη διαχείριση όλης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης κάθε έργου εντός των προβλεπόμενων από τον Νόμο προθεσμιών**

4.1.1 Τυποποιημένα έντυπα περιβαλλοντικής αδειοδότησης

Κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων Α΄ κατηγορίας, νέων και υφιστάμενων, χρησιμοποιούνται από τους εμπλεκόμενους φορείς (ενδιαφερόμενος φορέας, αδειοδοτούσα αρχή, γνωμοδοτούντες φορείς, Περιφερειακό Συμβούλιο, ενδιαφερόμενο κοινό) ειδικά τυποποιημένα έντυπα περιβαλλοντικής αδειοδότησης για κάθε στάδιο/υποστάδιο, τα οποία διασφαλίζουν την ενιαία, ομοιόμορφη και αντικειμενική διενέργεια της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Ειδικότερα, δυνάμει της κείμενης νομοθεσίας έχουν εγκριθεί δύο (2) ομάδες τυποποιημένων εντύπων. Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει τα έντυπα για τις διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης τα οποία εγκρίθηκαν με την ΥΑ 167563/2013, σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 4

Τυποποιημένα έντυπα για τις διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης (ΥΑ 167563/2013)

ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΕΝΤΥΠΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ
Τ	Στοιχεία ταυτότητας έργου ή δραστηριότητας για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α
Υ	ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων
Δ1	ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΠΠΠΑ
Δ2	ΕΝΤΥΠΟ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΦΟΡΕΩΝ για τη διαδικασία ΠΠΠΑ
Δ3	ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΜΠΕ
Δ4	ΕΝΤΥΠΟ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ για τη διαδικασία ΑΕΠΟ
Δ5	ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ /ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΕΠΟ
Δ6	ΕΝΤΥΠΟ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ /ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΕΠΟ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΟΙΝΟΥ
Δ7	ΕΝΤΥΠΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΝΕΑΣ ΜΠΕ

Σημειώνεται ήδη, όπως θα διαφανεί και στην αντίστοιχη ενότητα παρακάτω (περί τροποποίησης ΑΕΠΟ), ότι βάσει των τροποποιήσεων του Ν. 4014/2011 το έντυπο Δ6 πλέον δεν χρησιμοποιείται.

Η δεύτερη ομάδα τυποποιημένων εντύπων περιλαμβάνει τα έντυπα για τη διαδικασία γνωμοδοτήσεων φορέων και δημόσιας διαβούλευσης, τα οποία εγκρίθηκαν με την ΚΥΑ 1649/45/2014, σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 5

Τυποποιημένα έντυπα για τη διαδικασία γνωμοδοτήσεων φορέων και δημόσιας διαβούλευσης περιβαλλοντικής αδειοδότησης (ΚΥΑ 1649/45/2014)

ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΕΝΤΥΠΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ
Δ8	ΕΝΤΥΠΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΦΟΡΕΑ ΓΙΑ ΠΠΠΑ
Δ9	ΕΝΤΥΠΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΦΟΡΕΑ ΓΙΑ ΑΕΠΟ
Δ10	ΕΝΤΥΠΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΑΕΠΟ
Δ11	ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΓΙΑ ΜΠΕ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ)

Η μορφή και το περιεχόμενο των σημαντικότερων από τα ως άνω έντυπα αποτυπώνονται στην παρακάτω αναλυτική περιγραφή της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α1 και Α2 υποκατηγορίας.

4.1.2 Γνωμοδοτούντες φορείς κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων Α' κατηγορίας

Οι γνωμοδοτούντες φορείς αλλά και ειδικότερα οι αρμόδιες γνωμοδοτούσες υπηρεσίες τους κατά η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α1 και Α2 υποκατηγορίας προσδιορίζονται στους Πίνακες του Παραρτήματος Β της ΚΥΑ 1649/45/2014, με τις επελθούσες θεσμικές τροποποιήσεις (π.χ. διοικητική ένταξη των δασικών υπηρεσιών στο ΥΠΕΝ, ενώ πριν ανήκαν στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και κατάργηση, με τον Ν. 4685/2020, της αναγκαιότητας γνώμης της Δ/νσης Χωροταξίας του τέως ΥΠΕΚΑ για όλα τα έργα της Α1 υποκατηγορίας). Όπως φαίνεται και στα παραδείγματα πινάκων που ακολουθούν, πρόκειται για φορείς οι οποίοι γνωμοδοτούν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, ανάλογα με την υποκατηγορία, την ομάδα και δη το είδος του υπό αδειοδότηση έργου και των οποίων ζητείται η γνώμη εν γένει ή κατά περίπτωση. Το «θεματικό» είδος των φορέων είναι ουσιαστικά το ίδιο για τις υποκατηγορίες Α1 και Α2, αλλά συνήθως αλλάζει το «επίπεδο» της Διοίκησης, π.χ. μετάπτωση από κεντρικές σε αποκεντρωμένες υπηρεσίες.

Ως παράδειγμα από τους παρακάτω παρατιθέμενους πίνακες μπορούμε να θεωρήσουμε τα έργα της 4^{ης} Ομάδας (Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών). Για τα έργα A1 υποκατηγορίας της εν λόγω ομάδας, στην περίπτωση που χωροθετούνται σε αγροτικές εκτάσεις και εφόσον ενδέχεται να βρίσκονται σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, απαιτείται γνωμοδότηση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με αρμόδια υπηρεσία τη Δ/ση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος. Για τα έργα A2 υποκατηγορίας της ίδιας ομάδας και στις ίδιες ως άνω περιπτώσεις αγροτικών εκτάσεων, απαιτείται αντίστοιχη γνωμοδότηση της Περιφερειακής Επιτροπής Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΠΕΧΩΠ) της οικείας Περιφέρειας. Αντιθέτως, τόσο στα έργα A1 όσο και στα A2 απαιτούνται, σε όλες τις περιπτώσεις, οι ίδιες γνωμοδοτήσεις όσον αφορά τη Δ/ση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και το ΓΕΕΘΑ του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, αλλά και η ίδια κατά περίπτωση γνωμοδότηση της Δ/σης Λιμενικών Υποδομών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου για έργα που δύναται επηρεάσουν τον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα.

Σε όλες τις περιπτώσεις ομάδων έργων, υπάρχουν δύο (2) Πίνακες γνωμοδοτούντων φορέων, ένας για την υποκατηγορία A1 και ένας για την υποκατηγορία A2, εκτός από την 6^η ομάδα για την οποία περιλαμβάνονται τέσσερις (4) Πίνακες, δύο (2) για έργα A1 υποκατηγορίας και δύο (2) για έργα A2 υποκατηγορίας. Για έργα και δραστηριότητες που κατατάσσονται σε περισσότερες της μιας ομάδες ή σε διαφορετικές υποκατηγορίες, γνωμοδοτεί το σύνολο των φορέων που κατά τους ως άνω πίνακες αντιστοιχούν σε κάθε ομάδα και υποκατηγορία.

Εφόσον απαιτείται από σχετική κανονιστική διάταξη, μετά από τεκμηριωμένη κρίση της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής και λαμβάνοντας υπόψη το είδος και μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας καθώς και τις δυνητικές επιπτώσεις αυτού, δύναται/νται να γνωμοδοτεί/ουν και άλλος/οι φορέας/εις πλην των αναφερομένων στους ως άνω πίνακες του Παραρτήματος Β.

Ακολουθούν οι Πίνακες γνωμοδοτήσεων για διάφορες ομάδες έργων και δραστηριοτήτων. Οι σχετικές θεσμικές μεταβολές σημειώνονται με μπλε χρώμα.

Μελέτη περίπτωσης:

Ας θεωρήσουμε την περίπτωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης για εγκατάσταση και λειτουργία του έργου «Σταθμός Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας ονομαστικής ισχύος 110MW και συνολικής χωρητικότητας 440MWh», με τη χρήση συσσωρευτών (έμμεση

σύνδεση με υποσταθμό ανύψωσης τάσης και Φ/Β σταθμό) και συνοδό έργο την κατασκευή νέας δασικής οδού Γ' Κατηγορίας συνολικού μήκους 342,66 m.

Ως προς την περιβαλλοντική του κατάταξη, το κυρίως έργο εντάσσεται στην 10^η Ομάδα, α/α 10 «Μεμονωμένοι σταθμοί ηλεκτροχημικής αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας (μπαταρίες) και κατατάσσεται στην Α2 υποκατηγορία καθώς έχει ισχύ μεταξύ 100 και 200 MW.

Η δασική οδός εντάσσεται στην 1^η ομάδα, α/α 11 και κατατάσσεται μονοσήμαντα στη Β' κατηγορία.

Άρα, με βάση όσα έχουμε αναφέρει προηγουμένως, το συνολικό έργο κατατάσσεται στην Α2 υποκατηγορία. Οι απαιτούμενες γνωμοδοτήσεις, που προκύπτουν από τον Πίνακα για τις ΑΠΕ είναι:

1. Δ/ση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών του ΥΠΠΝ
2. Περιφερειακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΠΕΧΩΠ)
3. Αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων
4. ΓΕΕΘΑ

Στις παραπάνω γνωμοδοτήσεις φορέων, βεβαίως, θα πρέπει να προστεθεί, όπως ισχύει παγίως, και η γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου. Επομένως, προσθέτοντας και αυτήν τη γνωμοδότηση έχουμε πέντε γνωμοδοτούντες φορείς:

5. Περιφερειακό Συμβούλιο

Η Δ/ση Υδάτων σύμφωνα με τον Πίνακα δεν ανήκει στους αρμόδιους φορείς γνωμοδότησης. Θα μπορούσε όμως, βάσει των αρμοδιοτήτων της, να ζητηθεί η γνωμοδότησή της για το αν συνάδει το έργο με το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής.

Πίνακας 6

Φορείς γνωμοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1 της 1^{ης} ομάδας «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών»

A/A	Αρμόδια Υπηρεσία	Φορέας Γνωμοδότησης	Παρατηρήσεις
1	Διεύθυνση Ειδικής Γραμματείας Δασών	ΥΠΕΚΑ	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Διεύθυνση της Ειδικής Γραμματείας Δασών διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση του/ων αρμόδιου/ων Δασαρχείου/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικώς, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της ΥΑ 15277/2012
2	Διεύθυνση Χωροταξίας	ΥΠΕΚΑ	Η Διεύθυνση Χωροταξίας, σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 3 του Ν. 4014/2011.
	Τυχόν άλλη αρμόδια Διεύθυνση		Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες εντός περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 ή εκτός αυτών αλλά είναι δυνατόν να τις επηρεάσουν σημαντικά η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ γνωμοδοτεί λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του Φορέα διαχείρισης της περιοχής.
3	Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Κατά περίπτωση για έργα ή δραστηριότητες που χωροθετούνται σε αγροτικές εκτάσεις* και εφόσον ενδέχεται να βρίσκονται σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας
4	Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Γενική Διεύθυνση ή Διεύθυνση του ΥΠΠΟΑ διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση της/των αρμόδιας/ων Εφορείας/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικώς. Η Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται εντός θαλάσσιας περιοχής Η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται πλησίον σπηλαιίου
	Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων		
	Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων		
5	α) Διεύθυνση Μελετών Έργων Οδοποιίας, β) Υπηρεσία Πολιτικής αεροπορίας (ΥΠΑ)	Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων	α) Για έργα οδοποιίας, καθώς και για έργα εναέριων ή συνδυασμένων μεταφορών που περιλαμβάνουν επιμέρους έργα οδοποιίας, β) Υποχρεωτικά στα έργα και δραστηριότητες με Α/Α 24 (ΚΥΑ 1958/2012, όπως ισχύει). Κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται πλησίον εγκατάστασης υπεύθυνη λειτουργίας της οποίας είναι η ΥΠΑ
6	ΓΕΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	

* Δεν απαιτείται στην περίπτωση που η προτεινόμενη χρήση επιτρέπεται ρητά από τον υφιστάμενο εγκεκριμένο πολεοδομικό σχεδιασμό (εγκεκριμένα Ρυθμιστικά, ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠ κλπ).

Πίνακας 7

Φορείς γνωμοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1 της 4^{ης} ομάδας
«Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών»

A/A	Αρμόδια Υπηρεσία	Φορέας Γνωμοδότησης	Παρατηρήσεις
1	Διεύθυνση Ειδικής Γραμματείας Δασών	ΥΠΕΚΑ	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Διεύθυνση της Ειδικής Γραμματείας Δασών διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση του/ων αρμόδιου/ων Δασαρχείου/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικώς, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της ΥΑ 15277/2012.
2	Διεύθυνση Χωροταξίας	ΥΠΕΚΑ	Η Διεύθυνση Χωροταξίας σε περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 3 του Ν. 4014/2011.
	Τυχόν άλλη αρμόδια Διεύθυνση		Τυχόν άλλη αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ κατά περίπτωση. Κατά περίπτωση η αρμόδια Διεύθυνση για έργα και δραστηριότητες: α) Εντός περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 ή εκτός αυτών αλλά είναι δυνατόν να τις επηρεάσουν σημαντικά η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ γνωμοδοτεί λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του Φορέα διαχείρισης της περιοχής. β) Αξιοποίησης παραγόμενης ηλεκτρικής ή/ και θερμικής ενέργειας και γ) Διαχείρισης στερεών αποβλήτων.
3	Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Κατά περίπτωση για έργα ή δραστηριότητες που χωροθετούνται σε αγροτικές εκτάσεις* και εφόσον ενδέχεται να βρίσκονται σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.
4	Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Γενική Διεύθυνση ή Διεύθυνση του ΥΠΠΟΑ διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση της/των αρμόδιας/ων Εφορείας/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικώς. Η Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται εντός θαλάσσιας περιοχής Η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται πλησίον σπηλαίου
	Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων		
	Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων		
5	Διεύθυνση Υγειονομικής Μηχανικής και Υγιεινής Περιβάλλοντος	Υπουργείο Υγείας	
6	Διεύθυνση Υδάτων	Αποκεντρωμένη Διοίκηση	
7	Διεύθυνση Λιμενικών Υποδομών	Υπουργείο Ναυτιλίας & Αιγαίου	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες που δύναται να επηρεάσουν τον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα.
8	ΓΕΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	
9	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	Υπουργείο Εσωτερικών	Για έργα και δραστηριότητες διαχείρισης αστικών υγρών αποβλήτων και στερεών μη επικίνδυνων αποβλήτων
10	Διεύθυνση Βιομηχανικής Χωροθεσίας & Περιβάλλοντος	Υπουργείο Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 3982/2011.

* Δεν απαιτείται στην περίπτωση που η προτεινόμενη χρήση επιτρέπεται ρητά από τον υφιστάμενο εγκεκριμένο πολεοδομικό σχεδιασμό (εγκεκριμένα Ρυθμιστικά, ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠ κλπ).

Πίνακας 8

Φορείς γνωμοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α2 της 4^{ης} ομάδας
«Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών»

A/A	Αρμόδια Υπηρεσία	Φορέας Γνωμοδότησης	Παρατηρήσεις
1	Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών	ΥΠΕΝ	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση του/ων αρμόδιου/ων Δασαρχείου/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικώς, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της ΥΑ 15277/2012.
2	Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (ΕΠΚΑ) Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (ΕΒΑ) Εφορεία/Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων & Τεχνικών Έργων Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων Εφορεία Παλαιoανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011. Η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται εντός θαλάσσιας περιοχής. Η Εφορεία Παλαιoανθρωπολογίας - Σπηλαιολογίας γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται πλησίον σπηλαίου
3	Περιφερειακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΠΕΧΩΠ)	Περιφέρεια	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες που χωροθετούνται σε αγροτικές εκτάσεις* και εφόσον ενδέχεται να βρίσκονται σε γη υψηλής παραγωγικότητας.
4	Διεύθυνση Υδάτων	Αποκεντρωμένη Διοίκηση	
5	Αρμόδια Διεύθυνση ΥΠΕΚΑ	ΥΠΕΚΑ	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες εντός περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 ή εκτός αυτών αλλά είναι δυνατόν να τις επηρεάσουν σημαντικά η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ γνωμοδοτεί λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του Φορέα διαχείρισης της περιοχής.
6	ΓΕΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	
7	Διεύθυνση Λιμενικών Υποδομών	Υπουργείο Ναυτιλίας & Αιγαίου	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες που δύναται να επηρεάσουν τον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα.

* Δεν απαιτείται στην περίπτωση που η προτεινόμενη χρήση επιτρέπεται ρητά από τον υφιστάμενο εγκεκριμένο πολεοδομικό σχεδιασμό (εγκεκριμένα Ρυθμιστικά, ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠ κλπ).

Πίνακας 9

Φορείς γνωμοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1 της 9^{ης} ομάδας
«Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις»

A/A	Αρμόδια Υπηρεσία	Φορέας Γνωμοδότησης	Παρατηρήσεις
1	Διεύθυνση Ειδικής Γραμματείας Δασών	ΥΠΕΚΑ	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Διεύθυνση της Ειδικής Γραμματείας Δασών διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση του/ων αρμόδιου/ων Δασαρχείου/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικώς, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της ΥΑ 15277/2012.
2	Διεύθυνση Χωροταξίας	ΥΠΕΚΑ	Η Διεύθυνση Χωροταξίας σε περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 3 του Ν. 4014/2011.
	Τυχόν άλλη αρμόδια Διεύθυνση		Τυχόν άλλη αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ κατά περίπτωση. Κατά περίπτωση η αρμόδια Διεύθυνση για έργα και δραστηριότητες: α) Εντός περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 ή εκτός αυτών αλλά είναι δυνατόν να τις επηρεάσουν σημαντικά η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ γνωμοδοτεί λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του Φορέα διαχείρισης της περιοχής. β) Αξιοποίησης παραγόμενης ηλεκτρικής ή/ και θερμικής ενέργειας και γ) Διαχείρισης στερεών αποβλήτων.
3	Γενική Διεύθυνση Γεωργικών Εφαρμογών και Έρευνας	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Κατά περίπτωση για έργα ή δραστηριότητες σε αγροτικές εκτάσεις* και εφόσον ενδέχεται να βρίσκονται σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.
4	Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Γενική Διεύθυνση ή Διεύθυνση του ΥΠΠΟΑ διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση της/των αρμόδιας/ων Εφορείας/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικώς. Η Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται εντός θαλάσσιας περιοχής Η Εφορεία Παλαιoανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται πλησίον σπηλαίου
	Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων		
	Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων		
5	Διεύθυνση Βιομηχανικής Χωροθεσίας και Περιβάλλοντος	Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας,	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 3982/2011.
6	Διεύθυνση Υδάτων	Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Κατά περίπτωση: α) Όπου απαιτείται άδεια χρήσης νερού, β) όπου προβλέπεται από την ΚΥΑ οικ. 145116/11 (ΦΕΚ 354Β), όπως ισχύει. γ) σε περίπτωση διευθέτησης υδατορεμάτων
7	Υπηρεσίες της ΚΥΑ οικ. 145116/11 (ΦΕΚ 354Β), όπως ισχύει: α) του άρθρου 4, παρ. 6 β) του άρθρου 5, παρ. 9 γ) του άρθρου 6, παρ 5 δ) του άρθρου 7, παρ 5 ε) του άρθρου 8, παρ 4	Περιφέρεια/ Περιφερειακές Ενότητες	Κατά περίπτωση για έργα ή δραστηριότητες όπου γίνεται επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων αντίστοιχα : α) για άρδευση β) για τροφοδότηση ή εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων γ) για αστική και περιαστική χρήση δ) για βιομηχανική χρήση ε) για επαναχρησιμοποίηση στα υδατικά συστήματα
8	Δ/ση Λιμενικών Υποδομών	Υπουργείο Ναυτιλίας & Αιγαίου	Κατά περίπτωση για έργα ή δραστηριότητες επί αιγιαλού ή θάλασσας (αγωγοί, αφαλατώσεις κλπ)

Πίνακας 10

Φορείς γνωμοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α2 της 9^{ης} ομάδας
«Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις»

A/A	Αρμόδια Υπηρεσία	Φορέας Γνωμοδότησης	Παρατηρήσεις
1	Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών	ΥΠΕΝ	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση του/ων αρμόδιου/ων Δασαρχείου/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικώς, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της ΥΑ 15277/2012..
2	Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (ΕΠΚΑ) Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (ΕΒΑ) Εφορεία/Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων & Τεχνικών Έργων Εφορεία Ενόλιων Αρχαιοτήτων Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	Κατά περίπτωση σύμφωνα με άρθρο 2 παράγραφος 4 του ν.4014/11 Η Εφορεία Ενόλιων Αρχαιοτήτων γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται εντός θαλάσσιας περιοχής Η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται πλησίον σπηλαίου
3	Περιφερειακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΠΕΧΩΠ)	Περιφέρεια, Περιφερειακή Ενότητα	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες σε αγροτικές εκτάσεις* και εφόσον ενδέχεται να βρίσκονται σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.
4	Διεύθυνση Υδάτων	Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Κατά περίπτωση: α) Όπου απαιτείται άδεια χρήσης νερού, β) όπου προβλέπεται από την ΚΥΑ οικ. 145116/11 (ΦΕΚ 354Β), όπως ισχύει. γ) σε περίπτωση διευθέτησης υδατορεμάτων
5	Υπηρεσίες της ΚΥΑ οικ. 145116/11 (ΦΕΚ 354Β), όπως ισχύει: α) του άρθρου 4, παρ. 6 β) του άρθρου 5, παρ. 9 γ) του άρθρου 6, παρ 5 δ) του άρθρου 7, παρ 5 ε) του άρθρου 8, παρ 4	Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες	Κατά περίπτωση για έργα ή δραστηριότητες όπου γίνεται επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων αντίστοιχα : α) για άρδευση β) για τροφοδότηση ή εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων γ) για αστική και περιαστική χρήση δ) για βιομηχανική χρήση ε) για επαναχρησιμοποίηση στα υδατικά συστήματα
6	Αρμόδια Διεύθυνση ΥΠΕΚΑ	ΥΠΕΚΑ	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες εντός περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 ή εκτός αυτών αλλά είναι δυνατόν να τις επηρεάσουν σημαντικά η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ γνωμοδοτεί λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του Φορέα διαχείρισης της περιοχής.
7	Δ/νση Λιμενικών Υποδομών	Υπουργείο Ναυτιλίας & Αιγαίου	Κατά περίπτωση για έργα ή δραστηριότητες επί αιγιαλού ή θάλασσας (αγωγοί, αφαλατώσεις κλπ)
8	ΓΕΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	

* Δεν απαιτείται στην περίπτωση που η προτεινόμενη χρήση επιτρέπεται ρητά από τον υφιστάμενο εγκεκριμένο πολεοδομικό σχεδιασμό (εγκεκριμένα Ρυθμιστικά, ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠ κλπ).

Πίνακας 11

Φορείς γνωμοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α2 της 10^{ης} ομάδας
«Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας»

A/A	Αρμόδια Υπηρεσία	Φορέας Γνωμοδότησης	Παρατηρήσεις
1	Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών	ΥΠΕΝ	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 η αρμόδια Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών διατυπώνει τις απόψεις της μετά από εισήγηση του/ων αρμόδιου/ων Δασαρχείου/ων που της υποβάλλεται ιεραρχικά, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της ΥΑ 15277/2012.
2	Περιφερειακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΠΕΧΩΠ)	Περιφέρεια	Κατά περίπτωση για έργα ή δραστηριότητες που χωροθετούνται σε αγροτικές εκτάσεις* και εφόσον ενδέχεται να βρίσκονται σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.
3	Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (ΕΦΚΑ) Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (ΕΒΑ) Εφορεία/Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων & Τεχνικών Έργων Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων Εφορεία Παλαιoανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	Κατά περίπτωση σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Ν.4014/2011. Η Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται εντός θαλάσσιας περιοχής Η Εφορεία Παλαιoανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας γνωμοδοτεί κατά περίπτωση εφόσον το έργο ή δραστηριότητα βρίσκεται πλησίον σπηλαίου
4	Διεύθυνση Υδάτων	Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Κατά περίπτωση για έργα ηλεκτροπαραγωγής από ηλιοθερμικούς σταθμούς με συνοδό έργο γεωτρήσεις και ΥΗΕ
5	Αρμόδια Διεύθυνση ΥΠΕΚΑ	ΥΠΕΚΑ	Κατά περίπτωση για έργα και δραστηριότητες εντός περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 ή εκτός αυτών αλλά είναι δυνατόν να τις επηρεάσουν σημαντικά η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ γνωμοδοτεί λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του Φορέα διαχείρισης της περιοχής.
6	ΓΕΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	
7	α) Διεύθυνση Πιστοποίησης, β) Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ)	Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	Κατά περίπτωση για έργα ηλεκτροπαραγωγής από αιολικούς σταθμούς
8	Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού	Υπουργείο Τουρισμού	Κατά περίπτωση για έργα ηλεκτροπαραγωγής από αιολικούς σταθμούς και ΥΗΕ

* Δεν απαιτείται στην περίπτωση που η προτεινόμενη χρήση επιτρέπεται ρητά από τον υφιστάμενο εγκεκριμένο πολεοδομικό σχεδιασμό (εγκεκριμένα Ρυθμιστικά, ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠ κλπ).

4.1.3 Απόφαση έγκρισης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργου ή δραστηριότητας

Οι γνωμοδοτήσεις των επιμέρους υπηρεσιών / φορέων εξετάζονται από την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή. Εφόσον από τον έλεγχο της ΜΠΕ και των γνωμοδοτήσεων που την αφορούν προκύψει ότι το έργο ή δραστηριότητα θα πρέπει να αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά τότε λαμβάνει σχετική έγκριση και συγκεκριμένα Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ). Η ΑΕΠΟ περιλαμβάνει αιτιολογημένο συμπέρασμα σχετικά με τις επιπτώσεις του έργου στο περιβάλλον, τους περιβαλλοντικούς όρους, περιγραφή των χαρακτηριστικών του έργου και/ή των μέτρων που προβλέπονται για να αποφευχθούν ή να μειωθούν και, αν είναι δυνατόν, να αντισταθμισθούν τυχόν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις

στο περιβάλλον, καθώς και τα μέτρα παρακολούθησης, όπου ενδείκνυνται. Επίσης, η ΑΕΠΟ περιλαμβάνει περίληψη των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης, καθώς και του τρόπου με τον οποίο τα εν λόγω αποτελέσματα ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού, τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στο πλαίσιο των γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς και κάθε τυχόν συμπληρωματική πληροφορία. Η απορριπτική για τη χορήγηση άδειας απόφαση αναφέρει τους βασικούς λόγους της άρνησης (άρθρο 9 παρ. 3 του Ν. 4685/2020).

Μετά την έγκριση από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, η **ΑΕΠΟ**, η απόφαση ανανέωσης, παράτασης ισχύος ή τροποποίησής της **αναρτώνται υποχρεωτικά, επί ποινή ακυρότητας, εντός ενός μηνός από την έκδοση** της αντίστοιχης απόφασης, στον ειδικά προς τούτο καταχωρισμένο δικτυακό τόπο του ΥΠΕΝ:

<http://aepe.ypeka.gr/>

ο οποίος ιδρύθηκε προκειμένου να αποκτήσει κάθε ενδιαφερόμενος πλήρη, λεπτομερή και ανεμπόδιστη πρόσβαση και γνώση των εν λόγω αποφάσεων που αφορούν έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Α. Με την ανάρτηση της ΑΕΠΟ στον ειδικό αυτό δικτυακό τόπο, η οποία αντιστοιχεί με επιβαλλόμενη από το νόμο δημοσίευση, τεκμαίρεται η πλήρης γνώση για κάθε ενδιαφερόμενο προκειμένου να ασκήσει είτε αίτηση ακυρώσεως, είτε οποιοδήποτε άλλο ένδικο βοήθημα (άρθρο 19α παρ. 1 του Ν. 4014/2011, Εγκύκλιος 8 με Α.Π. 27953/05-06-12 του Υ.Π.Ε.Κ.Α.). Ομοίως αναρτώνται και οι απορριπτικές για τη χορήγηση άδειας αποφάσεις της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής, οι οποίες αναφέρουν τους βασικούς λόγους της απόρριψης.

4.2 Διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1 (Ν. 4014/2011, άρθρο 3)

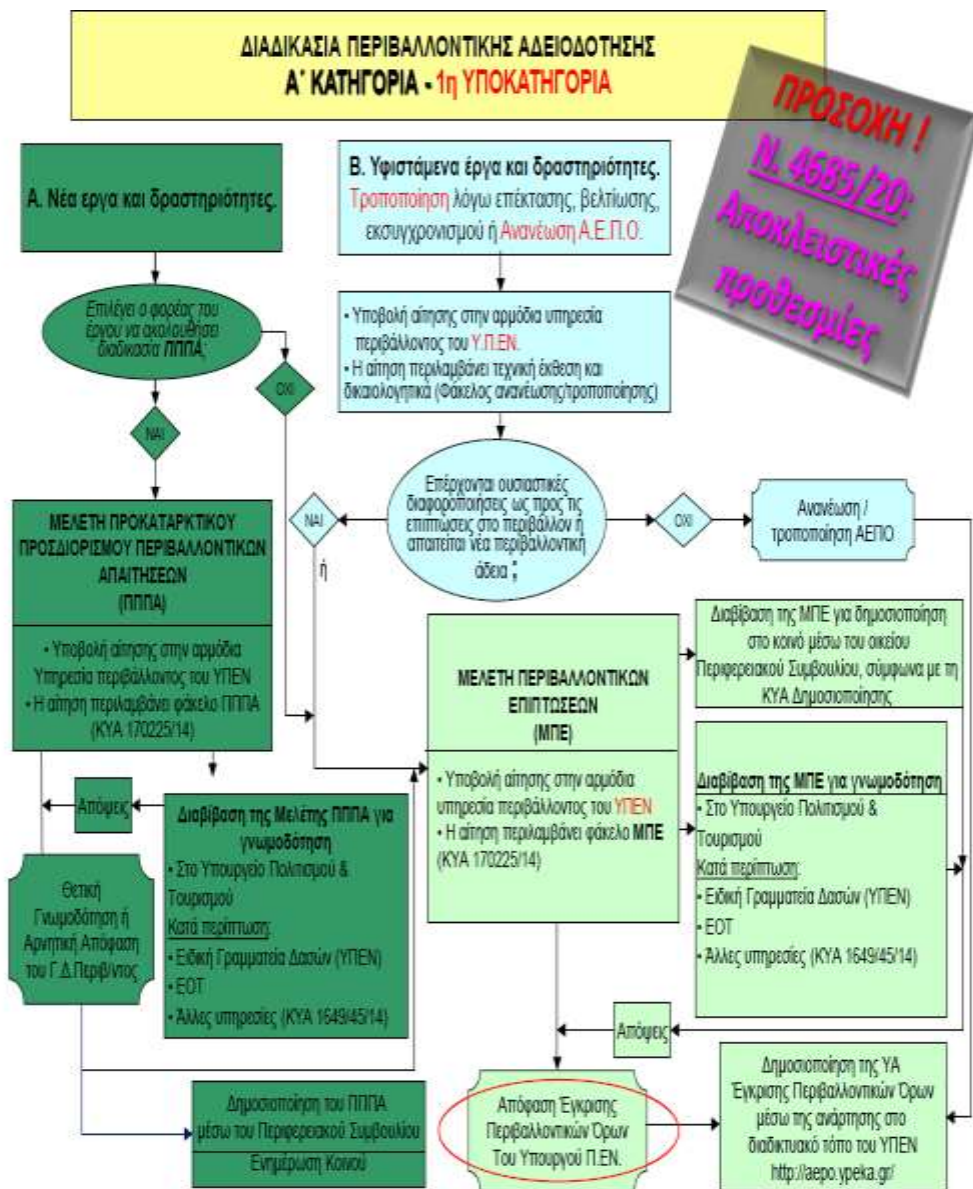
Η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1, νέων και υφιστάμενων, συνοπτικά ακολουθεί την κάτωθι διαδικασία¹².

«Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας, εφόσον το επιθυμεί, ζητά από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή γνωμοδότηση Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ). Κατόπιν και εφόσον δοθεί θετική γνωμοδότηση ΠΠΠΑ, ή για περιπτώσεις που δεν έχει επιλεγεί από τον φορέα του έργου η υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ, υποβάλλεται Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Η ΜΠΕ δημοσιοποιείται και

---

¹²Πηγή: Ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ, <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/perivallontiki-adeiodotisi-ergon/>

ολοκληρώνεται η διαδικασία διαβούλευσης επ' αυτής και η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αφού αξιολογήσει και σταθμίσει τις σχετικές γνωμοδοτήσεις και απόψεις» προχωράει στην ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης εκδίδοντας σχετική περιβαλλοντική άδεια (Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων - Α.Ε.Π.Ο) ή συντάσσοντας τεκμηριωμένη απορριπτική απόφαση. Η διαδικασία αποδίδεται συνολικά στο παρακάτω σχηματικό διάγραμμα:

Εικόνα 16. Διάγραμμα ροής της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α1 υποκατηγορίας (Κελεσιδής, 2023).

Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή είναι η Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙ.Π.Α.) του ΥΠΕΝ και η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Αναλυτικά, για την περιβαλλοντική αδειοδότηση και την έκδοση της ΑΕΠΟ ακολουθείται η εξής διαδικασία:

Ι. Εάν επιλέγεται από τον υπόχρεο φορέα του έργου ή της δραστηριότητας η διαδικασία της γνωμοδότησης με την υποβολή, σε πρώτο στάδιο, φακέλου ΠΠΠΑ, τότε απαιτούνται:

α) Υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ με συνοδευτικά έγγραφα ή και σχέδια τεκμηρίωσης, σύμφωνα με τις προδιαγραφές ΠΠΠΑ του Παραρτήματος 1 της ΥΑ 170225/2014.

Ο φάκελος ΠΠΠΑ περιλαμβάνει τουλάχιστον τις παρακάτω πληροφορίες:

- Συνοπτική περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας και της σκοπιμότητάς του, με έμφαση σε θέματα εκπομπών και συστημάτων επεξεργασίας, συνοδευόμενη από τοπογραφικό διάγραμμα.
- Συνοπτική περιγραφή των εναλλακτικών λύσεων, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος και την τεχνολογία αυτών, συμπεριλαμβανομένης της μηδενικής λύσης, που θα εξεταστούν στο στάδιο της ΜΠΕ.
- Συνοπτική πρόταση σχετικά με τα κύρια περιβαλλοντικά θέματα της ΜΠΕ που προτίθεται να καταθέσει, τις προτεινόμενες μεθοδολογίες εκτίμησης των επιπτώσεων, την έκταση της περιοχής μελέτης εντός της οποίας θα γίνει η εκτίμηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων, το χρονικό ορίζοντα εκτίμησης των επιπτώσεων αυτών και τις προτάσεις για εξειδικευμένες μελέτες που θα χρειαστεί να εκπονηθούν και να υποβληθούν κατά το στάδιο της ΜΠΕ.

β) Έλεγχος της τυπικής πληρότητας φακέλου ΠΠΠΑ εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών.

γ) Αποστολή του φακέλου του ΠΠΠΑ προς τις υπηρεσίες και φορείς της Διοίκησης για γνωμοδότηση εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας.

δ) Συλλογή γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς της Διοίκησης σε χρονικό διάστημα τριάντα (30) εργάσιμων ημερών από την αποστολή και δημοσιοποίηση του φακέλου του ΠΠΠΑ.

ε) Αξιολόγηση και στάθμιση γνωμοδοτήσεων και απόψεων, καθώς και τυχόν απόψεων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας επ' αυτών εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών.

στ) Σύνταξη της θετικής γνωμοδότησης ΠΠΠΑ (ή αρνητικής) απόφασης εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών ανεξαρτήτως του αν έχουν εκφράσει γνώμη οι συναρμόδιοι φορείς της.

Σε περίπτωση θετικής γνωμοδότησης, ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία ΙΙ.

Η διεξοδικότερη ανάλυση της ως άνω διαδικασίας περιλαμβάνεται στην παρ. Α του άρθρου 4 της ΚΥΑ 1649/45/2014.

II. Εάν δεν επιλέγεται από τον υπόχρεο φορέα του έργου ή της δραστηριότητας η διαδικασία της γνωμοδότησης με την υποβολή, σε πρώτο στάδιο, φακέλου ΠΠΠΑ ή εκδίδεται θετική γνωμοδότηση μετά την τήρηση της διαδικασίας ΠΠΠΑ, τότε για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου ακολουθείται η κάτωθι διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ΜΠΕ:

α) Υποβολή φακέλου ΜΠΕ και φακέλου με συνοδευτικά έγγραφα και σχέδια τεκμηρίωσης, από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας.

Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υποβάλλει στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή του ΥΠΕΝ το έντυπο υπό στοιχείο Υ (βλ. παρακάτω Εικόνα), συνοδευόμενο από φάκελο ΜΠΕ σύμφωνα με τις προδιαγραφές ΜΠΕ των Παραρτημάτων 2 και 3 της ΥΑ 170225/2014.

Υ	ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α
1. Αντικείμενο Φακέλου Υποβολής	
1.A. Υποβολή Φακέλου για διαδικασία προκαταρκτικού προσδιορισμού περιβαλλοντικών απαιτήσεων-ΠΠΠΑ- (παρ. 2α του άρ. 3 ΤΟΥ Ν. 4014/2011, όπως ισχύει) νέου Έργου ή Δραστηριότητας (Παρακαλώ, σημειώστε με Χ το κατάλληλο τετράγωνο)	
1.A.1. ☐ Υποβολή Φακέλου ΠΠΠΑ Παρακαλώ, σημειώστε τον κατάλληλο αριθμό (π.χ. 1 για πρώτη υποβολή, 2 για δεύτερη κ.ο.κ.)	☐
1.A.2. Υποβολή αντιγράφων Φακέλου ΠΠΠΑ (μετά τον έλεγχο πληρότητας)	☐
1.A.3. Υποβολή πρόσθετων αντιγράφων φακέλου ΠΠΠΑ	☐
1.A.4. Υποβολή απόψεων-συμπληρωματικών στοιχείων επί των γνωμοδοτήσεων των υπηρεσιών και των φορέων της διοίκησης	☐
1.A.5. Άλλο Περιγραφή:	☐
1.B. Υποβολή ΜΠΕ για διαδικασία έκδοσης απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων-ΑΕΠΟ- (παρ. 2β του άρ. 3 ΤΟΥ Ν. 4014/2011, όπως ισχύει) νέου Έργου ή Δραστηριότητας (Παρακαλώ, σημειώστε με Χ το κατάλληλο τετράγωνο)	
1.B.1. ☐ Υποβολή Φακέλου ΜΠΕ Παρακαλώ, σημειώστε τον κατάλληλο αριθμό (π.χ. 1 για πρώτη υποβολή, 2 για δεύτερη κ.ο.κ.)	☐
1.B.2. Υποβολή αντιγράφων ΜΠΕ (μετά τον έλεγχο πληρότητας)	☐
1.B.3. Υποβολή πρόσθετων αντιγράφων ΜΠΕ	☐
1.B.4. Υποβολή απόψεων-συμπληρωματικών στοιχείων επί των γνωμοδοτήσεων των υπηρεσιών και των φορέων της διοίκησης καθώς και των απόψεων του κοινού και άλλων φορέων (διαδικασία διαβούλευσης)	☐
1.B.5. Άλλο Περιγραφή:	☐

Εικόνα 17. Απόσπασμα του τυποποιημένου εντύπου υποβολής στοιχείων «Υ» για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων (από την ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ: <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/entypa-perivallontikis-adeiodotisis/>).

β) Έλεγχος πληρότητας του φακέλου ΜΠΕ εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών.

Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ορίζει υπάλληλο υπεύθυνο για το συντονισμό και τη διαχείριση όλης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου ή της δραστηριότητας εντός των προβλεπόμενων από το Ν. 4014/2011 προθεσμιών.

Δ3	ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΜΠΕ
----	-------------------------------

1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΜΠΕ											
Π.Π.: ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ, ΠΛΗΡΗΣ											
Π.Ε.: ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ, ΕΛΛΙΠΗΣ											
Δ.Π.: ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ											
Δ.Α.: ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΒΑΣΕΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΣΤΗ ΜΠΕ											
<i>(Παρακαλώ, σημειώστε με Χ το κατάλληλο τετράγωνο)</i>											
1.Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΝΟΔΑ ΕΡΓΑ)											
1.Α1. ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Π.Π.	☐	1.Α2. ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Π.Π.	☐	1.Α3. ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Π.Π.	☐			
	Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐			
	Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐			
	Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐			
1.Α4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΛΕΠΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΝΕΡΟ, ΥΛΙΚΑ – ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ)	Π.Π.	☐	1.Α5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	Π.Π.	☐	1.Α6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΠΟΜΠΗ ΡΥΠΑΝΤΩΝ	Π.Π.	☐			
	Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐			
	Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐			
	Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐			
1.Α7. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΟΧΛΗΣΕΩΝ	Π.Π.	☐	1.Α8. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	Π.Π.	☐	1.Α9. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ-ΠΟΛΥΕΔΡΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ	Π.Π.	☐			
	Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐			
	Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐			
	Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐			
1.Β. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΛΥΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ											
1.Β1. ΟΣ ΠΡΟΣ ΘΕΣΗ	Π.Π.	☐	1.Β2. ΟΣ ΠΡΟΣ ΜΕΓΕΘΟΣ	Π.Π.	☐	1.Β3. ΟΣ ΠΡΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	Π.Π.	☐			
	Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐			
	Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐			
	Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐			
1.Β4. ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΛΥΣΗ	Π.Π.	☐	1. Β5 ΟΣ ΠΡΟΣ ΆΛΛΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΑ	Π.Π.	☐						
	Π.Ε.	☐		Π.Ε.	☐						
	Δ.Π.	☐		Δ.Π.	☐						
	Δ.Α.	☐		Δ.Α.	☐						

Εικόνα 18. Απόσπασμα του εντύπου ελέγχου πληρότητας ΜΠΕ «Δ3» (ανάκτηση από site ΥΠΕΝ:<https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/entypa-perivallontikis-adeiodotisis/>)

Εν συνεχεία, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή εντός **αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών** από την υποβολή του φακέλου, ελέγχει την τυπική πληρότητα αυτού και ιδίως αν η υποβληθείσα ΜΠΕ εμπεριέχει τουλάχιστον τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙ του Ν. 4014/2011 στοιχεία και δη τα οριζόμενα στις προδιαγραφές του περιεχόμενου των ΜΠΕ των Παραρτημάτων 2 και 3 τη ΥΑ 170225/2014, με τις απαραίτητες τεκμηριώσεις. Τα

αποτελέσματα του ελέγχου καταχωρίζονται στο έντυπο υπό στοιχείο Δ3, στο οποίο αποτυπώνονται και οι τυχόν ελλείψεις του φακέλου και τα πεδία και στοιχεία προς συμπλήρωση.

Σε περίπτωση διαπίστωσης μη πληρότητας του φακέλου ΜΠΕ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, με το ως άνω έντυπο υπό στοιχείο Δ3, ενημερώνει σχετικά τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας και ζητά, πριν την παρέλευση της ως άνω αποκλειστικής προθεσμίας των δέκα (10) ημερών, τα απαιτούμενα προς συμπλήρωση στοιχεία. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την υποβολή τους, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, κατόπιν ελέγχου πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου, είτε προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει τον φάκελο εάν διαπιστωθούν ελλείψεις. **Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου έχει ως συνέπεια να θεωρείται ο φάκελος πλήρης.**

γ) Αποστολή του φακέλου της ΜΠΕ προς γνωμοδότηση στους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ εντός μιας (1) εργάσιμης ημέρας

Εάν ο φάκελος ΜΠΕ που υποβάλλει ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας κριθεί πλήρης ή θεωρηθεί πλήρης από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή λόγω παρέλευσης της σχετικής αποκλειστικής προθεσμίας κατά τα ανωτέρω, τότε η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, εντός μιας (1) εργάσιμης ημέρας από την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας (όχι αποκλειστική προθεσμία):

1) Καθιστά διαθέσιμο (ανοικτό στην πρόσβαση) τον φάκελο ΜΠΕ στους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες και προσκαλεί αυτούς να γνωμοδοτήσουν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, συμπληρώνοντας το έντυπο υπό στοιχεία Δ9 της ΚΥΑ 1649/45/2014. Η πρόσκληση αυτή αναρτάται στο ΗΠΜ και απευθύνεται ηλεκτρονικά στους γνωμοδοτούντες φορείς. Οι γνωμοδοτήσεις πρέπει να είναι επαρκώς τεκμηριωμένες και υποβάλλονται με την συμπλήρωση του υπό στοιχεία Δ9 εντύπου.

49

**ΕΝΤΥΠΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΦΟΡΕΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΡΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΟΥΣΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

.....
Ταχ. Δ/ση:
ΤΚ:
Πληροφορίες:
Τηλ:
FAX:
Email:

Ημερομηνία: .....
Αρ. Πρωτοκόλλου
(Εξερχομένου):.....
Αρ. Πρωτοκόλλου
(Εισερχομένου):.....
Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ)
έργου ή δραστηριότητας:.....

ΠΡΟΣ:

(συμπληρώνεται το όνομα της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής)

1. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ**

Α / Α	ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ (ΦΕΚ)	ΤΙΤΛΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

3. ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΓΟΥ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΛΑΒΕ ΧΩΡΑ ΑΥΤΟΨΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΝΑΙ	☐
ΟΧΙ	☐

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας μας, όπως αυτές αναφέρθηκαν πιο πάνω (σημείο 2 του παρόντος) και κατόπιν σχετικού αιτήματος της περιβαλλοντικής αρχής για το έργο – δραστηριότητα του σημείου 1 του παρόντος, η γνωμοδότησή μας επί του φακέλου της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έχει ως εξής
(Μπορούν να χρησιμοποιηθούν πρόσθετες σελίδες αν απαιτηθεί):

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ	
Α. ΓΝΩΜΟΔΟΤΟΥΜΕ ΘΕΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ Ή ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΌΡΩΝ-ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ	☐
Β. ΓΝΩΜΟΔΟΤΟΥΜΕ ΘΕΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ Ή ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΌΡΟΥΣ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ 4 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ	☐
Γ. ΓΝΩΜΟΔΟΤΟΥΜΕ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ Ή ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ 4 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ	☐
Δ. ΔΕΝ ΔΥΝΑΜΕΘΑ ΝΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΟΥΜΕ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΒΙΒΑΣΘΕΙΣΑΣ ΜΠΕ ΔΙΟΤΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΣΕ ΌΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ, ΌΠΩΣ ΑΥΤΕΣ (ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ) ΠΑΡΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ 4 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ	☐
Ε. ΔΕΝ ΔΥΝΑΜΕΘΑ ΝΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΟΥΜΕ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΒΙΒΑΣΘΕΙΣΑΣ ΜΠΕ ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΝΌΜΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ	☐

Υπογραφή

Εικόνα 19. Έντυπο γνωμοδότησης φορέων για τη διαδικασία έκδοσης Α.Ε.Π.Ο. έργων Α΄ κατηγορίας «Δ9» (ανάκτηση από site ΥΠΕΝ: <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/entypa-perivallontikis-adeiodotisis/>)

2) Ενημερώνει το Περιφερειακό Συμβούλιο της οικείας Περιφέρειας ή, εφ΄ όσον το έργο ή η δραστηριότητα εμπίπτει στα όρια περισσότερων Περιφερειών, τα οικεία Περιφερειακά Συμβούλια για την έναρξη της δημόσιας διαβούλευσης, διαβιβάζει σε αυτό/ά αντίγραφο του φακέλου της ΜΠΕ σε έντυπη και ψηφιακή μορφή και το/α καλεί να διεξαγάγει/ουν την παρακάτω αναφερόμενη διαδικασία και να γνωμοδοτήσει/ουν, συμπληρώνοντας το **έντυπο** υπό στοιχείο **Δ10**, το οποίο αναρτά/ούν στο ΗΠΜ. Η κατά τα ανωτέρω ανακοίνωση και πρόσκληση αναρτάται στο ΗΠΜ και απευθύνεται και ηλεκτρονικά στο/α Περιφερειακό/α Συμβούλιο/α.

Το/α Περιφερειακό/ά Συμβούλιο/α της/ων οικείας/ων Περιφέρειας/ών, **εντός δύο (2) εργασιμων ημερών** από την ενημέρωσή του/ους για την έναρξη της δημόσιας διαβούλευσης:

(α) Αναρτά/ούν στην τηρούμενη από την/ις Περιφέρεια/ες ιστοσελίδα, στο/α οικείο/α κατάστημα/τα και δημοσιεύει ανακοίνωση με έξοδα του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας σε μια τουλάχιστον ημερήσια νομαρχιακή εφημερίδα από αυτές που περιλαμβάνονται κατ' έτος στον κατάλογο του άρθρου 2 του ν. 3548/2007 (ΦΕΚ Α΄ 68) ή σε μια καθημερινή εφημερίδα εθνικής εμβέλειας. Η ανακοίνωση αυτή περιλαμβάνει τουλάχιστον τις παρακάτω πληροφορίες:

- τον τίτλο, την υποκατηγορία, την ομάδα και τον αύξοντα αριθμό με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας σύμφωνα με την ΥΑ 17185/1069/2022 ή την ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020
- τη θέση του έργου ή της δραστηριότητας, καθώς και την Περιφέρεια, το Δήμο και τη Δημοτική Ενότητα, εντός των διοικητικών ορίων των οποίων βρίσκεται η θέση αυτή
- τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας
- την αρμόδια για το έργο ή τη δραστηριότητα περιβαλλοντική αρχή
- την/τις υπηρεσία/ες της/ων Περιφέρειας/ών που είναι αρμόδια/ες για την παροχή των σχετικών περιβαλλοντικών πληροφοριών και για την παραλαβή των εγγράφων απόψεων του ενδιαφερόμενου κοινού και τις ημέρες και τις ώρες λειτουργίας της/ων
- την ημερομηνία έναρξης και λήξης της δημόσιας διαβούλευσης
- τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης της προθεσμίας για την κατάθεση των απόψεων του ενδιαφερόμενου κοινού
- γνωστοποίηση της/ων εφημερίδας/ων και του συνδέσμου (link) της ιστοσελίδας όπου γίνεται η δημοσίευση της ανακοίνωσης

(β) Καλεί το κοινό να ενημερωθεί και το ενδιαφερόμενο κοινό να εκφράσει τις απόψεις του, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται παρακάτω, θέτοντας στη διάθεσή του κάθε περιβαλλοντική πληροφορία.

(γ) Καλεί το/ά οικείο/α δημοτικό/ά συμβούλιο/α, καθώς και την/τις Επιτροπή/ές Ποιότητας Ζωής, την/τις Δημοτική/ές Επιτροπές Διαβούλευσης και τα Συμβούλια Τοπικής ή Δημοτικής Κοινότητας να εκφράσει/ουν την γνώμη του/ους σύμφωνα με το **έντυπο** υπό στοιχείο **Δ11**.

Τα αποδεικτικά της κατά τα ανωτέρω δημοσίευσης της ανακοίνωσης, καθώς και οι γνωμοδοτήσεις των οργάνων του παρόντος εδαφίου και οι απόψεις του ενδιαφερόμενου κοινού που κατατέθηκαν διαβιβάζονται από τον/τους Δήμο/ους στην οικεία Περιφέρεια εγκαίρως, ώστε να είναι δυνατή η τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών.

Η παραπάνω ανακοίνωση/πρόσκληση αναρτάται στο ΗΠΜ, με ευθύνη του/ων Περιφερειακού/ών Συμβουλίου/ων.

Η/Οι οικεία/ες Περιφέρεια/ες διαβιβάζει/ουν μέσα στη νόμιμη προθεσμία στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή πλήρη φάκελο, ο οποίος περιλαμβάνει:

- Τη γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου ή της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης επί της ΜΠΕ του έργου ή της δραστηριότητας, που συντάσσεται σύμφωνα με το έντυπο υπό στοιχείο Δ10.
- Τις διατυπωθείσες γνώμες του/ων οικείου/ων Δημοτικού/ών Συμβουλίου/ων, της/ων Επιτροπής/ών Ποιότητας Ζωής, της/ων Δημοτικής/ών Επιτροπής/ών Διαβούλευσης, του/ων Συμβουλίου/ων Τοπικής ή Δημοτικής Ενότητας.
- Τις συγκεντρωθείσες έγγραφες απόψεις του ενδιαφερόμενου κοινού.

δ) Συλλογή γνωμοδοτήσεων από τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και των απόψεων του κοινού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) εργάσιμων ημερών.

Οι γνωμοδοτήσεις των αρμοδίων φορέων και υπηρεσιών καθώς και οι απόψεις του κοινού οφείλουν να περιέλθουν στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή το αργότερο μέσα σε χρονικό διάστημα τριάντα (30) εργάσιμων ημερών από τη διαβίβαση και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ αντιστοίχως (αποκλειστική προθεσμία). Αν οι αρμόδιοι φορείς και υπηρεσίες ή το κοινό, δεν αποστείλουν τις γνωμοδοτήσεις και απόψεις τους μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, δεν εμποδίζεται η πρόοδος της διοικητικής διαδικασίας. Οι γνωμοδοτήσεις και απόψεις που περιέρχονται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, καταχωρίζονται συνοπτικά στο έντυπο υπό στοιχεία Δ4.

Μετά την **άπρακτη παρέλευση** της ως άνω αποκλειστικής **προθεσμίας** των 30 εργάσιμων ημερών ή εφόσον υπάρχουν αρνητικές ή αμφίσημες γνωμοδοτήσεις:

- 1) Εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που δεν θεωρούνται ουσιώδεις, η διαδικασία προχωρά στα επόμενα στάδια.
- 2) Εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που θεωρούνται ουσιώδεις, συγκαλείται και συνεδριάζει υποχρεωτικά το Κεντρικό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ)¹³ εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας και εφαρμόζεται η διαδικασία που περιγράφεται σε οικείο κεφάλαιο περί ΚΕΣΠΑ. Ως ουσιώδεις, στο πλαίσιο της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός έργου ή μιας δραστηριότητας, θεωρούνται οι γνωμοδοτήσεις των δημόσιων

¹³ Αναλυτική αναφορά στο Κεντρικό και Περιφερειακό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ και ΠΕΣΠΑ) γίνεται στο τέλος της παρούσας ενότητας.

φορέων, το αντικείμενο της αρμοδιότητας των οποίων συνδέεται άμεσα με τα χαρακτηριστικά του αιτούμενου έργου και τις τυχόν επιπτώσεις αυτού στο περιβάλλον.

ε) Αξιολόγηση της ΜΠΕ, των γνωμοδοτήσεων και απόψεων, καθώς και τυχόν απόψεων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας επ' αυτών και σύνταξη σχεδίου πλήρως αιτιολογημένης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων - ή απόφασης απόρριψης - εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του σταδίου δ) ή, σε περίπτωση σύγκλησης του ΚΕΣΠΑ, από την έκδοση της απόφασής του.

στ) Ολοκλήρωση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του σταδίου ε) ή απόφασης απόρριψης, αν η αρμόδια αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι, οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου ή της δραστηριότητας είναι εξαιρετικά σημαντικές ακόμη και μετά την πρόβλεψη ειδικών όρων και περιορισμών, καθώς και μετά την αντιστάθμισή τους. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας αυτής, η απόφαση εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

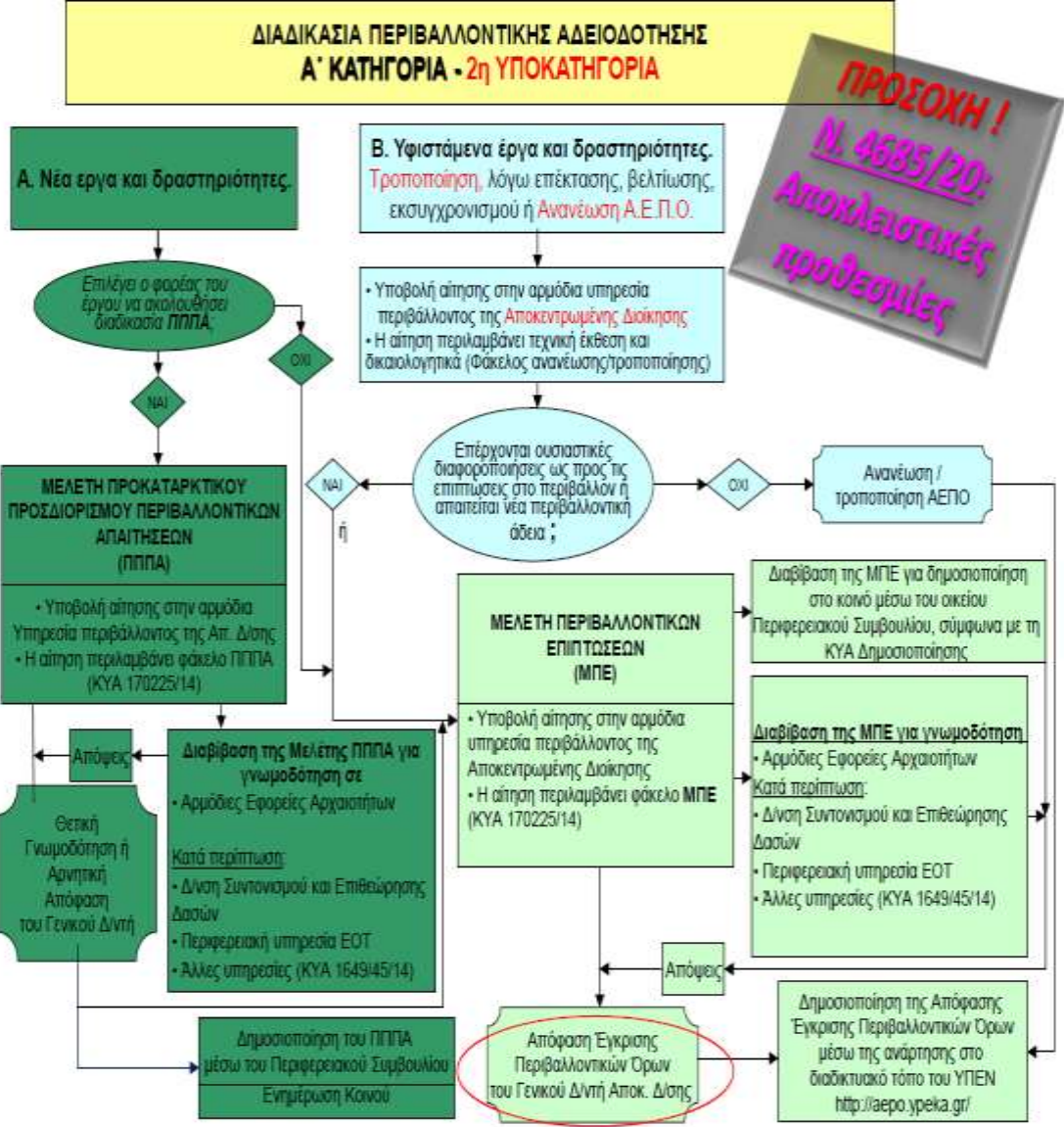
Η Έγκριση των Περιβαλλοντικών Όρων δύναται να ενσωματώνεται σε μεταγενέστερη απόφαση άλλου αρμόδιου οργάνου, το οποίο ειδικώς προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία.

Σε κάθε περίπτωση, η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, είναι υποχρεωτική για τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, αλλά σε καμία περίπτωση δεν αναστέλλει τις ως άνω προθεσμίες

4.3 Διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α2 (Ν. 4014/2011, άρθρο 4)

Η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α2, νέων και υφιστάμενων, κατ' αναλογία με τα έργα Α1 υποκατηγορίας, αποδίδεται συνολικά στο παρακάτω σχηματικό διάγραμμα:

Εικόνα 20. Διάγραμμα ροής της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α2 υποκατηγορίας (Κελεσιδής, 2023)

Παρατηρούμε ότι πρόκειται ουσιαστικά για την ίδια διαδικασία με αυτή των έργων Α1 υποκατηγορίας που περιγράφηκε παραπάνω, με τις διαφορές να εντοπίζονται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή που είναι τώρα η αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος (ως επί το πλείστον η ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.Σ.) της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης (αντί του ΥΠΠΕΝ), σε κάποιες γνωμοδοτούσες υπηρεσίες που «κατέρχονται» διοικητικό επίπεδο, όπως αναφέρθηκε αναλυτικά σε παραπάνω παράγραφο, καθώς και σε συντημήσεις των προβλεπόμενων προθεσμιών ολοκλήρωσης των διαφόρων σταδίων της διαδικασίας.

Για το λόγο αυτό, κρίνεται ότι δεν απαιτείται εν προκειμένω εκ νέου λεπτομερειακή ανάλυση των ίδιων διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και του συνδυασμού τους με τη χρήση του ΗΠΜ, αλλά μια συνοπτικότερη αναφορά των χαρακτηριστικών των σταδίων της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και ιδίως των ενδεχόμενων διαφορών με τις διαδικασίες των έργων Α1 υποκατηγορίας. Ο φάκελος της περιβαλλοντικής μελέτης εξετάζεται από την Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας, του έργου ή της δραστηριότητας, Αποκεντρωμένης Διοίκησης και η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων αποτελεί απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Αναλυτικότερα, για την ολοκλήρωση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης και την έκδοση περιβαλλοντικής άδειας (ΑΕΠΟ) ή την απόρριψη της ΜΠΕ ακολουθείται η εξής πορεία:

Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας μπορεί να ζητήσει, πριν από τη διαδικασία της ΜΠΕ, τη γνωμοδότηση της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής με την υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 4.2, με τις προθεσμίες των υποπεριπτώσεων Ι.β), Ι.δ), Ι.ε) και Ι.στ) της να συντομεύονται κατά 5 ημέρες έκαστη. Κατόπιν και εφόσον δοθεί θετική γνωμοδότηση ΠΠΠΑ, ή για περιπτώσεις που δεν έχει επιλεγεί από τον φορέα του έργου η υποβολή φακέλου ΠΠΠΑ:

α) Υποβολή φακέλου ΜΠΕ και φακέλου με συνοδευτικά έγγραφα και σχέδια τεκμηρίωσης από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας.

β) Έλεγχος πληρότητας του φακέλου ΜΠΕ εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ημέρα υποβολής του.

Σε περίπτωση διαπίστωσης μη πληρότητας αυτού, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ζητά από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, πριν την παρέλευση της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, τα απαιτούμενα προς συμπλήρωση στοιχεία. Εντός **αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών**, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, κατόπιν ελέγχου πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου είτε προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει τον φάκελο εάν διαπιστωθούν ελλείψεις. **Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου έχει ως συνέπεια να θεωρείται ο φάκελος πλήρης.**

γ) Αποστολή του φακέλου της ΜΠΕ προς γνωμοδότηση στους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες, καθώς και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ για τη διενέργεια δημόσιας διαβούλευσης εντός μιας (1) εργάσιμης ημέρας από την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας (μη αποκλειστική προθεσμία).

δ) Συλλογή γνωμοδοτήσεων από τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και των απόψεων του κοινού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την αποστολή και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ.

Μετά την άπρακτη παρέλευση της ως άνω αποκλειστικής προθεσμίας των 30 εργασίμων ημερών ή εφόσον υπάρχουν αρνητικές ή αμφίσημες γνωμοδοτήσεις:

1) Εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που δεν θεωρούνται ουσιώδεις, η διαδικασία προχωρά στα επόμενα στάδια.

2) Εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που θεωρούνται ουσιώδεις, συγκαλείται και συνεδριάζει υποχρεωτικά το Περιφερειακό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΠΕΣΠΑ) εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας και εφαρμόζεται η διαδικασία που περιγράφεται σε οικείο κεφάλαιο περί ΠΕΣΠΑ.

ε) Αξιολόγηση της ΜΠΕ, των γνωμοδοτήσεων και απόψεων, καθώς και τυχόν απόψεων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας επ' αυτών και σύνταξη σχεδίου πλήρως αιτιολογημένης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων - ή απόφασης απόρριψης - εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του σταδίου δ) ή, σε περίπτωση σύγκλησης του ΠΕΣΠΑ, από την έκδοση της απόφασής του.

στ) Ολοκλήρωση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας του σταδίου ε) ή απόφασης απόρριψης, αν η αρμόδια αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι, οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου ή της δραστηριότητας είναι εξαιρετικά σημαντικές ακόμη και μετά την πρόβλεψη ειδικών όρων και περιορισμών, καθώς και μετά την αντιστάθμισή τους. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας αυτής, η έκδοση της σχετικής απόφασης διενεργείται από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

4.4 Διαδικασία Ανανέωσης ΑΕΠΟ (Ν. 4014/2011, άρθρο 5)

Η διαδικασία ανανέωσης της ΑΕΠΟ έργων Α΄ κατηγορίας περιγράφεται σχηματικά, κατά περίπτωση, στην Εικόνα 16 και στην Εικόνα 20 με γαλάζιο χρώμα και περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια:

α) Υποβολή φακέλου μελέτης

Οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων **πριν από τη λήξη ισχύος της ΑΕΠΟ** υποχρεούνται να υποβάλλουν προς έγκριση στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή το έντυπο υπό στοιχείο Υ συνοδευόμενο, κατά περίπτωση, από **Φάκελο Ανανέωσης ΑΕΠΟ**, σύμφωνα με τις προδιαγραφές Μελέτης Περιβάλλοντος για την ανανέωση ΑΕΠΟ του Παραρτήματος 6 της ΥΑ 170225/2014.

Ο φάκελος ανανέωσης ΑΕΠΟ περιλαμβάνει τουλάχιστον τη μελέτη ανανέωσης ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας. Τα περιεχόμενα του φακέλου Ανανέωσης ΑΕΠΟ δύναται να εξειδικεύονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ενώ τα περιεχόμενα της μελέτης εμπεριέχουν τουλάχιστον:

- α) συνοπτική τεχνική περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας,
- β) συνοπτική περιγραφή των στοιχείων που έχουν προκύψει από την εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης και ελέγχων και συσχετίσή τους με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους,
- γ) προτάσεις για τροποποίηση όρων και περιορισμών εφόσον προκύπτουν από τυχόν τροποποιήσεις ή προσθήκες νομοθετικών ρυθμίσεων που αφορούν στο περιβάλλον κατά την περίοδο μεταξύ της έκδοσης της ΑΕΠΟ και της κατάθεσης του φακέλου ανανέωσης ή τα στοιχεία του προγράμματος παρακολούθησης ή των ελέγχων.

Μετά την υποβολή του Φακέλου Ανανέωσης ΑΕΠΟ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

β) Έλεγχος πληρότητας φακέλου

Εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του φακέλου ελέγχει την πληρότητα αυτού. Τα αποτελέσματα του ελέγχου καταχωρούνται στο έντυπο υπό στοιχείο Δ5 όπου αποτυπώνονται, κατά περίπτωση, και οι τυχόν ελλείψεις του φακέλου και τα πεδία και στοιχεία προς συμπλήρωση.

Δ5

ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ/ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΕΠΟ

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ*(Παρακαλώ, σημειώστε με Χ το κατάλληλο τετράγωνο)*1.1. ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ 1.2. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ **2. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ ΑΕΠΟ**

Π.Π.: ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ, ΠΛΗΡΗΣ

Π.Ε.: ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ, ΕΛΛΙΠΗΣ

Δ.Π.: ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ

Δ.Α.: ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΒΑΣΕΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΣΤΟ ΦΑΚΕΛΟ

(Παρακαλώ, σημειώστε με Χ το κατάλληλο τετράγωνο)

2.Α. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Π.Π.	☐	Π.Ε.	☐	Δ.Π.	☐	Δ.Α.	☐
2.Β. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΜΕΤΑΒΛΗΘΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΙΣΧΥΟΣ ΤΗΣ ΑΕΠΟ	Π.Π.	☐	Π.Ε.	☐	Δ.Π.	☐	Δ.Α.	☐
2.Γ. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΡΟΚΥΨΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΩΝ	Π.Π.	☐	Π.Ε.	☐	Δ.Π.	☐	Δ.Α.	☐
2.Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΛΟΓΩ ΑΛΛΑΓΩΝ ΣΤΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	Π.Π.	☐	Π.Ε.	☐	Δ.Π.	☐	Δ.Α.	☐
2.Ε. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΩΝ	Π.Π.	☐	Π.Ε.	☐	Δ.Π.	☐	Δ.Α.	☐

Δ5	ΕΝΤΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ/ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΕΠΟ
5. ΑΝ ΟΧΙ, ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΤΑ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΕΔΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
<div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 50px; margin: 0 auto; background-color: #cccccc; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> Υπογραφή </div>	

Εικόνα 21. Απόσπασμα του εντύπου ελέγχου πληρότητας φακέλου ανανέωσης/τροποποίησης ΑΕΠΟ «Δ5», που αφορά στην ανανέωση ΑΕΠΟ (ανάκτηση από site ΥΠΕΝ: <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/entypa-perivallontikis-adeiodotisis/>).

Σε περίπτωση έλλειψης πληρότητας, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ζητά με έγγραφη αιτιολόγηση από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας τη συμπλήρωση του φακέλου. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή διενεργεί εκ νέου έλεγχο πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών και είτε προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει το φάκελο εάν διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις.

γ) Αξιολόγηση φακέλου

Ακολουθώς, εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από το προηγούμενο στάδιο, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αξιολογεί τον Φάκελο Ανανέωσης ΑΕΠΟ και

1) είτε παρατείνει τη διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ,

2) είτε, εφόσον προκύπτει ανάγκη τροποποίησης της ΑΕΠΟ, επειδή η μεταβολή των χαρακτηριστικών του έργου δύναται να καθιστά αναγκαία την αλλαγή στους περιβαλλοντικούς όρους ή επειδή είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση σε νεότερο κανονιστικό πλαίσιο, καλεί τον φορέα του έργου να υποβάλει, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών, φάκελο για τροποποίηση της ΑΕΠΟ κατά τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 2 του Ν. 4014/2011 (βλ. παράγραφο 4.4).

Σημειώνεται, ότι για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της εμπρόθεσμης υποβολής Φακέλου Ανανέωσης ΑΕΠΟ και της ολοκλήρωσης της διαδικασίας αυτής με την έκδοση της σχετικής απόφασης, η υφιστάμενη ΑΕΠΟ διατηρείται σε ισχύ. Ως **εμπρόθεσμη υποβολή** ορίζεται αυτή που διενεργείται **τουλάχιστον δυο μήνες πριν τη λήξη** της υφιστάμενης ΑΕΠΟ.

Τέλος, αξίζει να υπογραμμισθεί ότι, όπως συνάγεται από τα ανωτέρω, η ως άνω έννοια της «ανανέωσης» ΑΕΠΟ βάσει του άρθρου 5 του Ν. 4014/2011 όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4685/2020, ισοδυναμεί πλέον μόνο με την παράταση της ισχύος της ΑΕΠΟ, ενώ βάσει της αρχικής μορφής της ως άνω διάταξης του Ν. 4014/2011 και της ΥΑ 167563/2013, η «ανανέωση» ΑΕΠΟ περιλάμβανε και την περίπτωση της «τροποποίησης / επικαιροποίησης» των όρων της ΑΕΠΟ με σκοπό τη συμμόρφωση σε νεότερο κανονιστικό πλαίσιο, διαδικασία που καλύπτεται τώρα από την «τροποποίηση» ΑΕΠΟ κατά το άρθρο 6 του Ν. 4014/2011.

4.5 Διαδικασία Τροποποίησης ΑΕΠΟ (Ν. 4014/2011, άρθρο 6)

Η διαδικασία τροποποίησης της ΑΕΠΟ έργων Α' κατηγορίας περιγράφεται σχηματικά, κατά περίπτωση, στην Εικόνα 16 και στην Εικόνα 20 με γαλάζιο χρώμα και περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια:

α) Υποβολή φακέλου μελέτης

Οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων σε περίπτωση εκσυγχρονισμού, επέκτασης, βελτίωσης ή τροποποίησης περιβαλλοντικά αδειοδοτημένων έργων ή δραστηριοτήτων, υποχρεούνται να υποβάλλουν προς έγκριση στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή το έντυπο υπό στοιχείο Υ συνοδευόμενο, κατά περίπτωση, από **Φάκελο Τροποποίησης ΑΕΠΟ**, σύμφωνα με τις προδιαγραφές Μελέτης Περιβάλλοντος για την τροποποίηση ΑΕΠΟ του Παραρτήματος 5 της ΥΑ 170225/2014.

Ο φάκελος τροποποίησης ΑΕΠΟ. Τα περιεχόμενα της μελέτης εμπεριέχουν τουλάχιστον:

- α) Την τεχνική περιγραφή του αδειοδοτημένου και προτεινόμενου τροποποιημένου έργου ή της δραστηριότητας, εστιάζοντας στις προτεινόμενες τροποποιήσεις και συνοδευόμενη από σχετικά τεχνικά σχέδια και τοπογραφικά διαγράμματα, με σαφή ένδειξη των προτεινόμενων τροποποιήσεων και του σκοπού της τροποποίησης.
- β) Συνοπτική περιγραφή των στοιχείων που έχουν προκύψει από την εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης και ελέγχων.
- γ) Την εκτίμηση και αξιολόγηση ενδεχόμενων επιπτώσεων στο περιβάλλον που συνδέονται με την αιτούμενη τροποποίηση.
- δ) Την περιγραφή προτάσεων, όρων και μέτρων για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων επιπτώσεων που συνδέονται με την αιτούμενη τροποποίηση, καθώς και το σχετικό με την τροποποίηση πρόγραμμα παρακολούθησης.

Μετά την υποβολή του Φακέλου Τροποποίησης ΑΕΠΟ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

β) Έλεγχος πληρότητας φακέλου

Εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του φακέλου ελέγχει την πληρότητα αυτού. Τα αποτελέσματα του ελέγχου καταχωρούνται στο έντυπο υπό στοιχείο Δ5 όπου αποτυπώνονται, κατά περίπτωση, και οι τυχόν ελλείψεις του φακέλου και τα πεδία και στοιχεία προς συμπλήρωση.

Σε περίπτωση έλλειψης πληρότητας, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ζητά με έγγραφη αιτιολόγηση από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας την συμπλήρωση του φακέλου. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή διενεργεί εκ νέου έλεγχο πληρότητας του συμπληρωμένου φακέλου εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών και είτε προχωρά στα επόμενα στάδια είτε απορρίπτει το φάκελο εάν διαπιστωθούν ουσιαστικές ελλείψεις. **Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου έχει ως συνέπεια να θεωρείται ο φάκελος πλήρης (αποκλειστική προθεσμία).**

γ) Αξιολόγηση φακέλου

Ακολουθώντας, εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από το προηγούμενο στάδιο, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή αξιολογεί τον Φάκελο Τροποποίησης ΑΕΠΟ ως προς το εάν από την αιτούμενη μεταβολή (εκσυγχρονισμό, επέκταση, βελτίωση, τροποποίηση) επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις αναφορικά με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και αποφαινεται:

1) είτε ότι, λόγω των διαφοροποιήσεων, επέρχεται μη ουσιώδης μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων¹⁴ από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας, οπότε εκδίδεται απόφαση, η οποία είτε εγκρίνει την τροποποίηση άνευ ετέρου είτε δύναται να προβλέπει τυχόν πρόσθετους όρους, μόνο ως προς το τροποποιούμενο φυσικό αντικείμενο.

2) είτε ότι λόγω των διαφοροποιήσεων επέρχεται ουσιώδης μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας, οπότε ζητεί, σύμφωνα με το υπόδειγμα που αποτυπώνεται στο έντυπο στοιχείο Δ7 την υποβολή νέας ΜΠΕ και εκκινεί η διαδικασία των άρθρων 3 ή 4 του Ν. 4014/2011, κατά περίπτωση (έργα Α1 ή Α2, αντίστοιχα). Στην περίπτωση αυτή, δεν ζητούνται εκ νέου γνωμοδοτήσεις από τους δημόσιους φορείς και τις υπηρεσίες που γνωμοδότησαν στο πλαίσιο της έκδοσης της ΑΕΠΟ, παρά μόνον εάν, η τροποποίηση τις αφορά κατά αρμοδιότητα.

Σε περίπτωση που έχουν προηγηθεί άλλες τροποποιήσεις, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, προκειμένου να αξιολογήσει τον ουσιώδη ή μη χαρακτήρα της τροποποίησης, συνεκτιμά όλες τις προηγούμενες τροποποιήσεις, ιδίως, δε τους περιβαλλοντικούς όρους, όπως έχουν διαμορφωθεί μετά την τελευταία τροποποίηση. Σε περίπτωση που οι διαφοροποιήσεις αυτές απαιτούν απόψεις ορισμένων υπηρεσιών που αφορούν στο τροποποιούμενο φυσικό αντικείμενο και οι οποίες δεν έχουν προσκομισθεί από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, η απόφαση έγκρισης της τροποποίησης εκδίδεται εντός είκοσι πέντε (25) εργάσιμων ημερών.

Σημειώνεται ότι οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων δύναται να προχωρήσουν σε απευθείας υποβολή νέας ΜΠΕ, εφόσον κρίνουν εκ των προτέρων ότι επέρχεται ουσιαστική μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την τροποποίηση του έργου ή της δραστηριότητας.

Τέλος, σε περιπτώσεις ταυτόχρονης τροποποίησης και ανανέωσης της ΑΕΠΟ, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υποβάλλει **ενιαίο φάκελο τροποποίησης και ανανέωσης**, για τον οποίο ακολουθείται η διαδικασία του παρόντος (τροποποίηση ΑΕΠΟ) και εκδίδεται μία απόφαση.

---

¹⁴ Σχετική αναφορά γίνεται στην επόμενη παράγραφο του παρόντος κεφαλαίου.

Δ7**ΕΝΤΥΠΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ
ΝΕΑΣ ΜΠΕ****1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ***(Παρακαλώ, σημειώστε με Χ το κατάλληλο τετράγωνο)*

1.1. ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

1.2. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

2. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Μετά από την αξιολόγηση του Φακέλου Ανανέωσης/Τροποποίησης ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας του σημείου 1 του παρόντος προκύπτει ότι επέρχεται ουσιαστική μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας και απαιτείται η υποβολή νέας ΜΠΕ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 5 και 6 του Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 2098/21.09.2011), όπως ισχύει.

Υπογραφή

Εικόνα 22. Έντυπο αναγκαιότητας υποβολής νέας ΜΠΕ «Δ7» κατά τη διαδικασία τροποποίησης ΑΕΠΟ (ανάκτηση από site ΥΠΕΝ: <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/entypa-perivallontikis-adeiodotisis/>)

4.5.1 Αξιολόγηση του ουσιώδους χαρακτήρα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά τη διαδικασία τροποποίησης ΑΕΠΟ

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6 του Ν. 4014/2011, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 4685/2020 και εν συνεχεία τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 4964/2022, για την αξιολογική κρίση της αρμόδιας περιβαλλοντικής ως προς τον ουσιώδη ή μη χαρακτήρα των περιπτώσεων στο περιβάλλον από την αιτούμενη τροποποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, ισχύουν τα εξής:

Σε κάθε περίπτωση, **μη ουσιώδεις θεωρούνται¹⁵:**

- i. Τροποποιήσεις που έχουν θετικό αντίκτυπο και μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως ενδεικτικά οι κάτωθι:
  - Αλλαγή σε καύσιμο με λιγότερες εκπομπές αέριων ρύπων ή διοξειδίου του άνθρακα
  - Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης
  - Λήψη πρόσθετων μέτρων αντιρρύπανσης
  - Μείωση της χρήσης πρώτων υλών
  - Αλλαγή της διαχείρισης των αποβλήτων σε μέθοδο που βρίσκεται υψηλότερα στην ιεράρχηση των αποβλήτων, σύμφωνα με την παρ. 1 του **άρθρου 4** του ν. **4819/2021** (Α' 129)
- ii. Τροποποιήσεις οι οποίες ως αυτοτελές έργο δεν υπάγονται στην κατηγορία Α', χωρίς ωστόσο να έχουν σαν αποτέλεσμα την αλλαγή της κατηγορίας ή υποκατηγορίας κατάταξης του συνολικού έργου.

---

¹⁵ Σύμφωνα με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠ/97025/6580/2022 (ΦΕΚ 5073 Β'), στο πλαίσιο της λήψης μέτρων για τη μείωση της ζήτησης φυσικού αερίου και την προώθηση της μετάβασης σε άλλα είδη καυσίμων, σε εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου της 5ης Αυγούστου 2022 σχετικά με τα απαιτούμενα συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου, **η προσωρινή αλλαγή του καυσίμου που χρησιμοποιείται για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών έργων και δραστηριοτήτων στη βιομηχανία, από φυσικό αέριο σε άλλο αέριο ή σε υγρό καύσιμο, όπως ενδεικτικά βιοαέριο, υγραέριο ή πετρέλαιο, θεωρείται μη ουσιώδης τροποποίηση. Το ίδιο ισχύει και για τα υποστηρικτικά ή συνοδά έργα που απαιτούνται για την αλλαγή του καυσίμου, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάγονται ως αυτοτελή έργα στην κατηγορία Α' του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α' 209).**

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να καθορίζονται γενικά ή ειδικότερα κριτήρια ανά είδος έργου ή δραστηριότητας, βάσει των οποίων κρίνεται ο ουσιώδης ή μη χαρακτήρας μιας μεταβολής περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία έργου ή δραστηριότητας.

Ειδικά για τα έργα και τις δραστηριότητες που εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/2013 (Β' 1450), ήτοι δραστηριότητες ΙΕΔ (Οδηγία 2010/75/ΕΕ), εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 16 αυτής. Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, κάθε μεταβολή στη φύση ή τη λειτουργία ή κάθε επέκταση μιας εγκατάστασης θεωρείται ουσιαστική, όταν με την εν λόγω μεταβολή ή την επέκταση, επιτυγχάνεται δυναμικότητα που φθάνει στα κατώτατα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα Ι, ήτοι στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω ΚΥΑ.

Προκειμένου να εμπεδωθούν οι παραπάνω γνώσεις, να εμπλουτιστούν οι εμπειρίες και να καλλιεργηθούν οι δεξιότητες που αφορούν τη διαχείριση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης στις περιπτώσεις της τροποποίησης ενός έργου, ακολουθούν παραδείγματα σχετικών αποφάσεων της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής του ΥΠΕΝ για έργα Α1 υποκατηγορίας.

Παραδείγματα

Πίνακας 12

Παραδείγματα λήψης απόφασης της ΔΙ.Π.Α. του ΥΠΕΝ περί τροποποίησης ή μη των όρων της ΑΕΠΟ έργων Α1, μετά από σχετικό αίτημα του φορέα δυνάμει του άρθρου 6 του Ν.

4014/11 (<http://aepo.ypeka.gr/>)

Έργο	Αιτούμενη μεταβολή	Απόφαση για ΑΕΠΟ
ΤΑΡ	Αλλαγή θέσης εγκατάστασης του Σταθμού Συμπίεσης του Κήπους	Τροποποίηση
	Τροποποίηση της όδευσης του αγωγού στις περιοχές Πεντάλοφου και Άνω Γραμματικού, Δήμων Ωραιοκάστρου και Έδεσσας	Τροποποίηση
	Προσωρινή εγκατάσταση κινητού παρασκευαστηρίου σκυροδέματος εντός του χώρου εγκατάστασης του συμπιεστή στην περιοχή των Κήπων	ΜΗ τροποποίηση

Έργο	Αιτούμενη μεταβολή	Απόφαση για ΑΕΠΟ
ΕΛΠΕ (Ελευσίνα)	Σύνδεση των ΒΕΕ με το Εθνικό Δίκτυο Μεταφοράς Φυσικού Αερίου της ΔΕΣΦΑ Α.Ε.: Κατασκευή και λειτουργία αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου εντός των εγκαταστάσεων, μήκους 2 km και διαμέτρου 12''.	ΜΗ τροποποίηση
ΕΛΠΕ (Ελευσίνα)	Προσθήκη δεξαμενής αποθήκευσης υγρού θείου 3.000 t (H = 10,75 m, D = 15 m)	Τροποποίηση
Λιπάσματα Ν. Καρβάλης	Μετατόπιση κατά 34m ενός τμήματος του αγωγού υδροδότησης του εργοστασίου, με αύξηση του συνολικού μήκους του αγωγού κατά 10,05 m	ΜΗ τροποποίηση
TITAN (Αχαΐα)	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση νέων εναλλακτικών πρώτων υλών Εγκατάσταση τεσσάρων (4) νέων σιλό αποθήκευσης τσιμέντου, συνολικής χωρητικότητας 13.500 τόνων Εγκατάσταση γεφυροπλάστιγγας 	Τροποποίηση

4.5.2 Διαδικασία «ενημέρωσης» φακέλου ΑΕΠΟ (Ν. 4014/11 άρθρο 6 παρ. 1α, Ν. 4964/22 άρθρο 4)

Όταν πρόκειται να υπάρξουν μικρές διαφοροποιήσεις ενός έργου, αντί της ως άνω διαδικασίας τροποποίησης ΑΕΠΟ, μπορεί να εφαρμοσθεί η απλούστερη διαδικασία της «ενημέρωσης»¹⁶ του φακέλου της ΑΕΠΟ.

Ειδικότερα, διαφοροποιήσεις μικρής κλίμακας που αφορούν σε τεχνικές ή λειτουργικές λεπτομέρειες περιβαλλοντικά αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας δεν συνιστούν τροποποίηση, εκσυγχρονισμό, επέκταση ή βελτίωση του έργου ή της δραστηριότητας. Οι διαφοροποιήσεις αυτές κοινοποιούνται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή.

Παραδείγματα

Διαφοροποιήσεις μικρής κλίμακας συνιστούν ιδίως οι εργασίες:

¹⁶ Ο όρος αυτός δεν αναφέρεται αυτούσιος στην παρ. 1α του άρθρου 6 του Ν. 4014/11, υιοθετείται όμως για πρακτικούς λόγους στο πλαίσιο του παρόντος εκπαιδευτικού εγχειριδίου, κατ' αναλογία με αντίστοιχους όρους της τεχνικής νομοθεσίας.

- α) Συντήρησης και επισκευής του έργου ή μηχανημάτων ή βοηθητικών εγκαταστάσεων
- β) Κτιριακής ανακαίνισης, κύριων ή βοηθητικών χώρων, χωρίς αλλαγή χρήσης ή αύξηση δυναμικότητας.
- γ) Εκσυγχρονισμός αντικατάστασης μηχανολογικού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού ανανεώσιμων πηγών ενέργειας χωρίς αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος και αύξηση της δυναμικότητας.
- δ) Εγκατάστασης βοηθητικού εξοπλισμού, όπως γερανογέφυρες, γεφυροπλάστιγγες και υποσταθμοί ηλεκτρικού ρεύματος.
- ε) Αλλαγών στη διαρρύθμιση των μηχανημάτων, του εργοταξίου, της πλατείας της εγκατάστασης εξόρυξης και της εσωτερικής διαρρύθμισης των χώρων.
- στ) Επικαιροποίησης των τεχνολογικών προδιαγραφών των έργων κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της υποβολής αίτησης για τη χορήγηση ΑΕΠΟ και της κατασκευής των έργων
- ζ) Τροποποιήσεων οι οποίες, ως αυτοτελές έργο, δεν υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, χωρίς ωστόσο να έχουν ως αποτέλεσμα την αλλαγή της κατηγορίας ή υποκατηγορίας κατάταξης του συνολικού έργου ή τη συμπερίληψή του σε αυτές.

Η αρμόδια αρχή εξετάζει τις προτεινόμενες διαφοροποιήσεις. Αν έχουν προηγηθεί παρόμοιες διαδοχικές διαφοροποιήσεις εξετάζει τη νέα διαφοροποίηση σωρευτικά με τις προηγούμενες. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή μπορεί αιτιολογημένα, **εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών**, να ζητήσει την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 6 του Ν. 4014/11 (διαδικασία τροποποίησης ΑΕΠΟ). Σε αντίθετη περίπτωση η διαδικασία ολοκληρώνεται ως «ενημέρωση» φακέλου.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 του Ν. 4014/2011, όπως ισχύει, σε περίπτωση διαφοροποίησης του σχεδιασμού περιβαλλοντικά αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας **σε στάδια της τεχνικής μελέτης που έπονται της περιβαλλοντικής αδειοδότησης (ΑΕΠΟ)**, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δύναται, **πριν από την έναρξη της κατασκευής, να υποβάλει Φάκελο Συμμόρφωσης Τελικού Σχεδιασμού**, όπως αυτός καθορίζεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 11 του ίδιου νομού, με τον οποίο τεκμηριώνεται ότι δεν επέρχονται σημαντικές αρνητικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και, επομένως, εξασφαλίζεται η

συμμόρφωση με την ισχύουσα ΑΕΠΟ. Ο φάκελος αυτός αποτελεί στοιχείο για την ενημέρωση του φακέλου της ΜΠΕ.

Ο φάκελος Συμμόρφωσης Τελικού Σχεδιασμού έργων και δραστηριοτήτων περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- α) την τεχνική περιγραφή του τελικού σχεδιασμού του αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας, συνοδευόμενη από σχετικά τεχνικά σχέδια και τοπογραφικά διαγράμματα, με σαφή ένδειξη των προτεινόμενων τροποποιήσεων,
- β) την τεκμηρίωση της μη διαφοροποίησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον που συνδέονται με τις διαφοροποιήσεις που έχουν προκύψει κατά τον τελικό σχεδιασμό.

Επί του φακέλου συμμόρφωσης αποφαινεται η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για το αν απαιτείται να ακολουθεί η διαδικασία υποβολής Φακέλου Τροποποίησης ΑΕΠΟ (της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4014/2011). Σε περίπτωση που δεν υπάρξει αποφανθεί σχετικά η αρμόδια αρχή οι διαφοροποιήσεις αυτές δεν οδηγούν στην τροποποίηση της περιβαλλοντικής άδειας (ΑΕΠΟ).

4.6 Διαδικασία Κεντρικού και Περιφερειακού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ / ΠΕΣΠΑ)

Τα Συμβούλια Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, Κεντρικό και το Περιφερειακό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, ΚΕΣΠΑ και ΠΕΣΠΑ, αντίστοιχα, είναι συλλογικά όργανα τα οποία δύναται να συμμετέχουν στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων Α΄ και Β΄ κατηγορίας, μετά από αίτημα του ατομικού οργάνου διοίκησης της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής, **στις περιπτώσεις που δεν έχουν διαβιβασθεί στην αρμόδια αρχή ουσιώδεις γνωμοδοτήσεις ή υπάρχουν αντικρουόμενες γνωμοδοτήσεις από τις αρμόδιες αρχές** (Ν. 4014/11, άρθρο 13).

4.6.1 Δομή, αρμοδιότητες και λειτουργία ΚΕΣΠΑ

Το Κεντρικό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ) συνιστά συλλογικό όργανο του ΥΠΕΝ. Συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και σε αυτό συμμετέχουν:

1. Ο Γενικός Γραμματέας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ως Πρόεδρος
2. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ (μέλος, χωρίς δικαίωμα ψήφου)
3. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (μέλος)
4. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ (μέλος)
5. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Ενέργειας του ΥΠΕΝ (μέλος)
6. Ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης (μέλος)
7. Ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Τουρισμού (μέλος)
8. Ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (μέλος)
9. Ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (μέλος)
10. Ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών (μέλος)
11. Ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (μέλος)

Αντικείμενο του ΚΕΣΠΑ είναι κυρίως η κατόπιν αιτήματος του Υπουργού ή του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας **παροχή γνώμης:**

α) σε περίπτωση παράλειψης ή έκδοσης αντικρουόμενων γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες για έργα υποκατηγορίας Α1, υποχρεωτικά σε περίπτωση μη διαβίβασης ουσιαστών γνωμοδοτήσεων (Ν. 4014/11, άρθρο 3 παρ. 2.β),

β) επί οποιουδήποτε άλλου ζητήματος σχετικού με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α1 που ανακύπτει μετά το πέρας των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και δημόσιας διαβούλευσης,

γ) σε περίπτωση αρνητικής γνωμοδότησης από το αρμόδιο ΠΕΣΠΑ για έργα και δραστηριότητες υποκατηγορίας Α2,

δ) σύμφωνης γνώμης ως προϋπόθεση για την περιβαλλοντική αδειοδότηση υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1, στερούμενων περιβαλλοντικών όρων (Ν. 4014/11, άρθρο 9).

Τη γνώμη αυτή τη σχηματίζει το ΚΕΣΠΑ, μεταξύ άλλων, και με τη κλήση ενώπιόν του, προς διατύπωση απόψεων, των αναγκαίων, κατά τη κρίση του, οργάνων και φορέων. Ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού διατηρεί δικαίωμα άσκησης αρνησικυρίας στις περιπτώσεις, όπου, κατά τις κείμενες διατάξεις, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του.

Στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α2 για τα οποία έχει προηγηθεί αρνητική γνώμη από το οικείο ΠΕΣΠΑ, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας μπορεί να ζητήσει την παροχή γνώμης του ΚΕΣΠΑ εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών.

4.6.2 Δομή, αρμοδιότητες και λειτουργία ΠΕΣΠΑ

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΠΕΣΠΑ) συνιστά συλλογικό όργανο της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα αυτής και σε αυτό συμμετέχουν:

1. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ως Πρόεδρος
2. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Δ/σης Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (μέλος, χωρίς δυνατότητα ψήφου)
3. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Δ/σης Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (ήδη του ΥΠΕΝ) ως μέλος
4. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Δ/σης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών της οικείας Περιφέρειας (μέλος)
5. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Δ/σης Ανάπτυξης της οικείας Περιφέρειας (μέλος)
6. Ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτισμού εντός είκοσι (20) ημερών, σε αντίθετη περίπτωση το ΠΕΣΠΑ συγκροτείται από τα λοιπά μέλη)

Ως οικεία Περιφέρεια θεωρείται αυτή στην οποία ανήκει χωρικά το έργο. Σε περίπτωση που το έργο εμπίπτει σε περισσότερες Περιφέρειες, ως οικεία Περιφέρεια θεωρείται αυτή εντός της οποίας χωροθετείται το μεγαλύτερο τμήμα του έργου ή της δραστηριότητας.

Αντικείμενο του ΠΕΣΠΑ είναι κυρίως η κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης **παροχή γνώμης:**

α) σε περίπτωση παράλειψης ή έκδοσης αντικρουόμενων γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες για έργα υποκατηγορίας Α2, υποχρεωτικά σε περίπτωση μη διαβίβασης ουσιαστών γνωμοδοτήσεων (Ν. 4014/11, άρθρο 4, παρ. 3),

β) επί οποιουδήποτε άλλου ζητήματος σχετικού με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α2 που ανακύπτει μετά το πέρας των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και δημόσιας διαβούλευσης,

γ) σε περίπτωση παράλειψης ουσιαστών γνωμοδοτήσεων ή έκδοσης αντικρουόμενων γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Β, κατόπιν αιτήματος της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής,

δ) σύμφωνης γνώμης ως προϋπόθεση για την περιβαλλοντική αδειοδότηση υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α2, στερούμενων περιβαλλοντικών όρων (Ν. 4014/11, άρθρο 9),

Ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού διατηρεί δικαίωμα άσκησης αρνησικυρίας στις περιπτώσεις, όπου, κατά τις κείμενες διατάξεις, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του.

4.6.3 Κοινά στοιχεία λειτουργίας των Συμβουλίων Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Τα Συμβούλια Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ / ΠΕΣΠΑ) συνεδριάζουν, κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου τους. Ενώπιον των ως άνω Συμβουλίων συμμετέχουν υποχρεωτικά οι Προϊστάμενοι των Γενικών Διευθύνσεων των δημοσίων φορέων ή υπηρεσιών, οι οποίες δεν υπέβαλαν εμπρόθεσμα τη γνωμοδότησή τους, προκειμένου να γνωμοδοτήσουν επί των ζητημάτων αρμοδιότητάς τους κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α1 ή Α2 υποκατηγορίας.

Σε περιπτώσεις, όπου τα Συμβούλια εξετάζουν εξειδικευμένα ή σύνθετα ή τεχνικά ζητήματα ή, σε κάθε περίπτωση που κρίνεται ότι είναι απαραίτητη η επιστημονική τεκμηρίωση ενός ζητήματος, δύναται να καλούνται για να καταθέσουν την επιστημονική τους άποψη, ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες με εξειδικευμένη κατάρτιση και εμπειρία στο υπό εξέταση αντικείμενο, που ορίζονται με απόφαση του Προέδρου του Συμβουλίου.

Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δύναται να αιτείται τη σύγκληση του Συμβουλίου, να παρίσταται κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου ή να υποβάλλει υπόμνημα απόψεων στο Συμβούλιο, το οποίο εξετάζει την υπόθεσή του.

4.7 Βιβλιογραφία

1. Κελεσιδης, Α., 2023 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων Α' κατηγορίας», Παρουσίαση για το Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΙΝΕΠ/ΕΚΔΔΑ «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων – Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις», Θεσσαλονίκη, 2023.
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 «Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων». Ιστοσελίδα «Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων» του ΥΠΕΝ: από <https://aepo.ypeka.gr/>
3. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 «Περιβαλλοντική Αδειοδότηση», Ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ: <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/>
4. Ν. 4014/2011 ΦΕΚ (209 Α'). «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
5. ΥΑ 167563/ΕΥΠΠΕ/2013 (ΦΕΚ 964 Β') «Εξειδίκευση των διαδικασιών και των ειδικότερων κριτηρίων περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων των άρθρων 3, 4, 5, 6 και 7 του Ν. 4014/2011, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παράγραφος 13 αυτού, των ειδικών εντύπων των ανωτέρω διαδικασιών, καθώς και κάθε άλλου σχετικού με τις διαδικασίες αυτές θέματος», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
6. ΚΥΑ 1649/45/2014 (ΦΕΚ 45 Β') «Εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και τρόπου ενημέρωσης του κοινού και συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στη δημόσια διαβούλευση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α' της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής υπ' αριθμ. 1958/2012 (ΦΕΚ 21/Α), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 παράγραφος 9 του ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209/Α), καθώς και κάθε άλλης σχετικής λεπτομέρειας».

5^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

5 ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων κατηγορίας Α ή τη μετεγκατάσταση ήδη υφισταμένων απαιτείται διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης η οποία περιλαμβάνει ως, ένα από τα βασικά στοιχεία της, την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για κάθε έργο ή δραστηριότητα χωριστά. Αυτό γίνεται με την εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και ο σχετικός φάκελος κατατίθεται προς αξιολόγηση στην αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή.

5.1 Περιεχόμενα φακέλου Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για νέα έργα και δραστηριότητες

Τα ελάχιστα περιεχόμενα του φακέλου Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ του Ν. 4014/2011, όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 5688/2018 (ΦΕΚ 988 Β'). Ο φάκελος ΜΠΕ περιλαμβάνει επίσης τις απαραίτητες τεκμηριώσεις, και πρέπει να συνοδεύεται από τις άδειες και τα στοιχεία εκείνα που απαιτούνται κατά τις κείμενες διατάξεις να υπάρχουν κατά το στάδιο αυτό (π.χ. άδεια παραγωγής για έργα ΑΠΕ, στοιχεία για έργα και δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε δάση και δασικές εκτάσεις κ.λπ.).

Τα ελάχιστα περιεχόμενα μίας ΜΠΕ είναι:

«Α. Γενικό πλαίσιο

Οι πληροφορίες που περιέχει ο φάκελος ΜΠΕ περιλαμβάνουν τουλάχιστον:

- α) περιγραφή του έργου όπου περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τη θέση (τοποθεσία), τον σχεδιασμό, το μέγεθος και άλλα σχετικά χαρακτηριστικά του έργου,*
  - β) περιγραφή των πιθανών σημαντικών επιπτώσεων που το προτεινόμενο έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον,*
  - γ) περιγραφή των χαρακτηριστικών του έργου και/ή μέτρων που προτείνονται για την αποτροπή, την πρόληψη, τον μετριασμό και, ει δυνατόν, την αντιστάθμιση τυχόν σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον,*
  - δ) περιγραφή εύλογων εναλλακτικών λύσεων που μπορούν να εξεταστούν από τον κύριο του έργου, οι οποίες είναι σχετικές με το έργο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και αναφορά των βασικών επιχειρημάτων για την επιλεγείσα εκδοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις του έργου στο περιβάλλον,*
  - ε) μη τεχνική περίληψη των πληροφοριών που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) και*
- στ) κάθε συμπληρωματική πληροφορία που καθορίζεται στην παράγραφο 2 του Κεφαλαίου Β του παρόντος Παραρτήματος και αναφέρεται στα ειδικά χαρακτηριστικά ενός έργου ή τύπου έργου και τους περιβαλλοντικούς παράγοντες που ενδέχεται να επηρεασθούν.*

B. Ειδικά χαρακτηριστικά του έργου ή της δραστηριότητας

1. Περιγραφή του έργου που περιλαμβάνεται ειδικότερα:

- α) περιγραφή της χωροθέτησης του έργου·
- β) περιγραφή των φυσικών χαρακτηριστικών του όλου έργου, καθώς και, εφόσον χρειάζεται, των αναγκαίων εργασιών κατεδάφισης, και των απαιτήσεων για τη χρήση γης κατά τα στάδια κατασκευής και λειτουργίας του·
- γ) περιγραφή των κυριότερων χαρακτηριστικών της επιχειρησιακής φάσης του έργου (ιδίως της μεθόδου κατασκευής), όπως ενεργειακή ζήτηση και χρησιμοποιούμενη ενέργεια, φύση και ποσότητα των χρησιμοποιούμενων υλικών, ενέργειας και φυσικών πόρων (συμπεριλαμβανομένων των υδάτων, της γης, του εδάφους και της βιοποικιλότητας)·
- δ) εκτίμηση, ανά τύπο και ποσότητα, καταλοίπων και εκπομπών (όπως ρύπανση του νερού, του ατμοσφαιρικού αέρα, του εδάφους και του υπεδάφους, θόρυβος, δονήσεις, φως, θερμότητα, ακτινοβολία κ.λπ.) και ποσότητες και τύποι των παραγόμενων αποβλήτων κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας.

2. Περιγραφή εύλογων εναλλακτικών επιλογών (για παράδειγμα ως προς τη μελέτη του έργου, την τεχνολογία, τη χωροθέτηση, το μέγεθος και την κλίμακά του) που έχει μελετήσει ο κύριος του έργου, που σχετίζονται με το προτεινόμενο έργο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, και επισήμανση των κυρίων λόγων για την επιλογή που έγινε, όπου περιλαμβάνεται και σύγκριση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

3. Περιγραφή των σχετικών με το έργο πτυχών της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος (βασικό σενάριο) και περίγραμμα της πιθανής εξέλιξής της εάν δεν υλοποιηθεί το έργο στον βαθμό που, με εύλογη προσπάθεια, είναι δυνατόν να εκτιμηθούν οι φυσικές αλλαγές από το βασικό σενάριο, με βάση τις διαθέσιμες περιβαλλοντικές πληροφορίες και επιστημονική γνώση.

4. Περιγραφή των στοιχείων του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος που ενδέχεται να θιγούν σημαντικά από το προτεινόμενο έργο ή δραστηριότητα και ειδικότερα:

- α) ο πληθυσμός και η ανθρώπινη υγεία,
- β) η βιοποικιλότητα (χλωρίδα, πανίδα και ιδίως τα προστατευόμενα είδη και οικοτόποι (ενδιαιτήματα),
- γ) η γη (όπως κατάληψη εδαφών), το έδαφος (όπως οργανική ύλη, διάβρωση, συμπύκνωση και σφράγιση), τα ύδατα (όπως υδρομορφολογικές αλλαγές, ποσότητα και ποιότητα), ο αέρας και οι κλιματικοί παράγοντες (όπως εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, οποιαδήποτε επίπτωση σχετική με την προσαρμογή),
- δ) τα υλικά αγαθά, η πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς, το φυσικό τοπίο και
- ε) η αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων που αναφέρονται στα ανωτέρω στοιχεία (α) έως (δ).

Η περιγραφή των ενδεχόμενων σημαντικών επιπτώσεων στους ανωτέρω παράγοντες θα πρέπει να καλύπτει τις άμεσες και τις τυχόν έμμεσες, δευτερεύουσες, σωρευτικές, διασυννοριακές, βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες, μόνιμες και προσωρινές, θετικές και αρνητικές επιπτώσεις του έργου. Στην εν λόγω περιγραφή θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας που έχουν τεθεί σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι σχετίζονται με το έργο.

5. Περιγραφή των πιθανών σημαντικών επιπτώσεων που το έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον, μεταξύ άλλων, από:

- α) την κατασκευή και την ύπαρξη του έργου, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των εργασιών κατεδάφισης·
- β) τη χρήση φυσικών πόρων, ιδίως της γης, του εδάφους, των υδάτων και της βιοποικιλότητας, ανάλογα με τη βιώσιμη διαθεσιμότητα αυτών των πόρων·
- γ) την εκπομπή ρύπων, θορύβου, δονήσεων, φωτός, θερμότητας, ακτινοβολίας, την πρόκληση οχλήσεων και τη διάθεση και ανάκτηση αποβλήτων·

- δ) τους κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία, την πολιτιστική κληρονομιά ή το περιβάλλον (για παράδειγμα λόγω ατυχημάτων ή καταστροφών)·
- ε) τη σώρευση επιπτώσεων με άλλα υφιστάμενα και/ή εγκεκριμένα έργα, λαμβάνοντας υπόψη οποιαδήποτε περιβαλλοντικής φύσεως προβλήματα που αφορούν τις περιοχές με ιδιαίτερη περιβαλλοντική σημασία που ενδέχεται να επηρεαστούν ή τη χρήση φυσικών πόρων·
- στ) τις επιπτώσεις του έργου στο κλίμα (για παράδειγμα φύση και μέγεθος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου) και η ευπάθεια του έργου στην κλιματική αλλαγή.
- ζ) τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες και υλικά.
6. Η περιγραφή των μεθόδων πρόβλεψης ή τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό και την εκτίμηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπου περιλαμβάνονται και λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τις δυσκολίες (για παράδειγμα τεχνικές αδυναμίες ή έλλειψη γνώσης) που αντιμετωπίζονται στη συγκέντρωση των απαιτούμενων πληροφοριών, καθώς και παρουσίαση των κύριων ενεχόμενων αβεβαιοτήτων.
7. Περιγραφή των μέτρων που προτείνονται για την αποτροπή, την πρόληψη, τη μείωση και, ει δυνατόν, την αντιστάθμιση τυχόν εντοπισμένων σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον και τυχόν αντίστοιχων προτεινόμενων ρυθμίσεων παρακολούθησης (για παράδειγμα εκπόνηση εκ των υστέρων ανάλυσης του έργου). Στην εν λόγω περιγραφή θα πρέπει να εξηγείται η έκταση της αποτροπής, της μείωσης, της πρόληψης ή της αντιστάθμισης των σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον και να καλύπτεται τόσο το στάδιο κατασκευής όσο και το στάδιο λειτουργίας του έργου.
8. Περιγραφή των αναμενόμενων σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων του έργου στο περιβάλλον, που απορρέουν από την ενσυναίσθηση του έργου σε κινδύνους σοβαρών ατυχημάτων ή καταστροφών που σχετίζονται με το εν λόγω έργο. Για τον σκοπό αυτό, μπορούν να αξιοποιηθούν οι σχετικές πληροφορίες που διατίθενται και λαμβάνονται μέσω των εκτιμήσεων κινδύνου σύμφωνα με την αριθμ. 172058/2016 κοινή υπουργική απόφαση, ή οι σχετικές εκτιμήσεις που διενεργούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι και οι απαιτήσεις του νόμου. Αναλόγως, η περιγραφή αυτή πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα ετοιμότητας και αντιμετώπισης ή μετριασμού των σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων των συμβάντων αυτών στο περιβάλλον και λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την ετοιμότητα και την προτεινόμενη αντιμετώπιση τέτοιου είδους έκτακτων καταστάσεων.
9. Μη τεχνική περίληψη των πληροφοριών της ΜΠΕ βάσει των ανωτέρω σημείων 1 έως 8.
10. Κατάλογος αναφοράς στον οποίο αναφέρονται αναλυτικά οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τις περιγραφές και τις εκτιμήσεις που περιελήφθησαν στη μελέτη.»

Τα γενικά κεφάλαια των περιεχομένων Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) έργων και δραστηριοτήτων Α' Κατηγορίας είναι:

1. Εισαγωγή
2. Μη-τεχνική περίληψη
3. Συνοπτική περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας
4. Στόχος και σκοπιμότητα υλοποίησης του έργου ή της δραστηριότητας - ευρύτερες συσχετίσεις
5. Συμβατότητα του έργου ή της δραστηριότητας με θεσμοθετημένες χωρικές και πολεοδομικές δεσμεύσεις της περιοχής
6. Αναλυτική περιγραφή σχεδιασμού του έργου ή της δραστηριότητας

7. Εναλλακτικές λύσεις
8. Υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος
9. Εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων
10. Αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων
11. Περιβαλλοντική διαχείριση και παρακολούθηση
12. Κωδικοποίηση αποτελεσμάτων και προτάσεων για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων
13. Πρόσθετα στοιχεία
14. Φωτογραφική τεκμηρίωση
15. Χάρτες και Σχέδια
16. Παραρτήματα
17. Υπογραφές – θεωρήσεις.

Στην ΚΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135 Β') όπως έχει τροποποιηθεί με την ΚΥΑ η 1915/2018 (ΦΕΚ 304 Β') εξειδικεύονται σε Παραρτήματα, τα περιεχόμενα των απαιτούμενων μελετών περιβάλλοντος ανά κεφάλαιο. Για το σκοπό αυτό, στο άρθρο 3 της ΚΥΑ περιλαμβάνεται το Παράρτημα 2 στο οποίο εξειδικεύεται το αναλυτικό περιεχόμενο και η δομή των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων στη γενική τους μορφή για όλα τα έργα και τις δραστηριότητες¹⁷. Για παράδειγμα σύμφωνα με την ενότητα 6 του παραρτήματος 2 της ΚΥΑ 170225/2014 η ΜΠΕ για όλα τα έργα και τις δραστηριότητες θα πρέπει να περιλαμβάνει τα κάτωθι:

«6. Αναλυτική περιγραφή σχεδιασμού του έργου ή της δραστηριότητας

Η περιγραφή αφορά στη λύση που προτείνει ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας, όπως αυτή προέκυψε από την αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων.

6.1 *Αναλυτική περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας, με αναφορά σε όλα τα κύρια τεχνικά και γεωμετρικά στοιχεία, βάσει του ωριμότερου σταδίου στο οποίο έφθασε ο σχεδιασμός του έργου/δραστηριότητας, το οποίο θα πρέπει πάντως να παρέχει τα αναγκαία στοιχεία ώστε να καθίσταται εφικτή η αντικειμενική εκτίμηση των περιβαλλοντικών του επιπτώσεων.*

6.2 *Αναλυτική περιγραφή κύριων, βοηθητικών και υποστηρικτικών/συνοδών εγκαταστάσεων και έργων/δραστηριοτήτων.*

6.3 *Κατά περίπτωση:*

6.3.1. *Τεχνική περιγραφή των κτιριακών έργων (π.χ. κτίρια, υπόγειες εγκαταστάσεις, υπόστεγα), με αναφορά στα κυριότερα στοιχεία τους, όπως: επιμέρους χρήση κάθε κτιριακής εγκατάστασης, στοιχεία κάλυψης και δόμησης αυτής, τρόπος διαμόρφωσης των ακάλυπτων/ανοικτών χώρων του γηπέδου/οικοπέδου.*

---

¹⁷Επίσης στην ίδια ΚΥΑ περιλαμβάνεται και το Παράρτημα 1 στο οποίο περιγράφεται το αναλυτικό περιεχόμενο και η δομή των ΠΠΠΑ για όλα τα έργα και τις δραστηριότητες. **Προς διευκόλυνση του αναγνώστη, τα παραρτήματα της ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, επισυνάπτονται κωδικοποιημένα ως συνοδευτικό υλικό της παρούσας 5ης θεματικής ενότητας με τίτλο «[ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ](#)».**

6.3.2. Συνδέσεις με οδικό δίκτυο και δίκτυα υποδομών.

6.3.3. Χώροι στάθμευσης.

6.3.4. Τεχνική περιγραφή και σχετικό διάγραμμα μηχανολογικών εγκαταστάσεων.

6.3.5. Συνολική εκτίμηση της επιφάνειας του εδάφους που καταλαμβάνεται, καθώς και κατανομή της κατάληψης ανά επιμέρους έργο ή χρήση.

6.4 Φάση κατασκευής

6.4.1. Προγραμματισμός και χρονοδιάγραμμα επιμέρους εργασιών και σταδίων κατασκευής, περιλαμβανόμενων των ενδεχομένως απαιτούμενων καθαιρέσεων.

6.4.2. Επιμέρους τεχνικά έργα του βασικού έργου.

6.4.3. Υποστηρικτικές εγκαταστάσεις της κατασκευής, όπως δανειοθάλαμοι, αποθεσιοθάλαμοι και εργοτάξια.

6.4.4. Αναγκαία υλικά κατασκευής (είδος, ποσότητες, τρόπος και τόπος προμήθειας).

6.4.5. Εκροές υγρών αποβλήτων με εκτίμηση ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών, καθώς και αναλυτική περιγραφή των τρόπων διαχείρισης και διάθεσης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ανά είδος αποβλήτων.

6.4.6. Πλεονάζοντα ή άχρηστα υλικά ή στερεά απόβλητα που θα παραχθούν (είδος, κωδικοί ΕΚΑ, ποσότητες, κατάταξη σύμφωνα με τις διατάξεις για τη διαχείριση αποβλήτων, τρόπος διάθεσης και συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις των εν λόγω διατάξεων).

6.4.7. Εκπομπές ρύπων στον αέρα από την κατασκευή του έργου ή της δραστηριότητας, με εκτίμηση των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών τους, εκφρασμένες σε μονάδες που έχουν χρησιμοποιηθεί για τις οριακές τιμές εκπομπής. Όπου είναι τεχνικά εφικτό και απαιτείται, η εκτίμηση εκπομπών στον αέρα διεξάγεται σε χρονικές κλίμακες που να επιτρέπουν τη σύγκριση με τα ισχύοντα όρια εκπομπών, καθώς και τον υπολογισμό των συγκεντρώσεων στις χρονικές περιόδους οριοθέτησης τους.

6.4.8. Εκπομπές θορύβου και δονήσεων από τις εργασίες κατασκευής του έργου ή της δραστηριότητας, ποσοτικοποιημένες ως προς την ένταση και την κατανομή συχνοτήτων, χρονικά κατανομημένες σε αντιστοιχία με τις χρονικές περιόδους αναφοράς των σχετικών ορίων.

6.4.9. Εκπομπές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, με αναφορά στην ισχύ και τις συχνότητες των εκπομπών.

6.5 Φάση λειτουργίας

6.5.1. Αναλυτική περιγραφή της λειτουργίας και της διαχείρισης του έργου ή της δραστηριότητας συνολικά ή κατά τμήματα, εφ' όσον παρατηρούνται διαφοροποιήσεις.

6.5.2. Εισροές υλικών, ενέργειας και νερού κατά τη λειτουργία του έργου, με εκτίμηση ποσοτήτων αιχμής και ετήσιας περιόδου.

6.5.3. Εκροές υγρών αποβλήτων με εκτίμηση ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών, καθώς και αναλυτική περιγραφή των τρόπων διαχείρισης και διάθεσης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ανά είδος αποβλήτων.

Στις περιπτώσεις που υλοποιείται επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων αποβλήτων, παρατίθενται τα απαιτούμενα στοιχεία με βάση την κ.υ.α. 145116/2011 (Β' 354) όπως ισχύει.

6.5.4. Εκροές στερεών αποβλήτων με εκτίμηση ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών, κατάταξη κατά ΕΚΑ, καθώς και αναλυτική περιγραφή των τρόπων διαχείρισης και διάθεσης (εργασίες R και D) σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ανά είδος αποβλήτων.

6.5.5. Εκπομπές ρύπων και αερίων του θερμοκηπίου στον αέρα από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας με εκτίμηση των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών τους, εκφρασμένες σε μονάδες που έχουν χρησιμοποιηθεί για τις οριακές τιμές εκπομπής. Όπου είναι τεχνικά εφικτό και απαιτείται, η εκτίμηση εκπομπών στον αέρα διεξάγεται σε χρονικές κλίμακες που να επιτρέπουν τη σύγκριση με τα ισχύοντα όρια εκπομπών, καθώς και τον υπολογισμό των συγκεντρώσεων στις χρονικές περιόδους οριοθέτησης τους.

6.5.6. Εκπομπές θορύβου και δονήσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας, ποσοτικοποιημένες ως προς την ένταση και την κατανομή συχνοτήτων, χρονικά κατανεμημένες σε αντιστοιχία με τις χρονικές περιόδους αναφοράς των σχετικών ορίων.

6.5.7. Εκπομπές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, με αναφορά στην ισχύ και τις συχνότητες των εκπομπών.

6.6 Παύση λειτουργίας - αποκατάσταση

6.6.1. Εκτίμηση χρόνου ή συνθηκών παύσης λειτουργίας.

6.6.2. Καθαίρεση μόνιμων κατασκευών, απομάκρυνση εξοπλισμού και υλικών και τρόποι διάθεσης τους (διαδικασίες, χρονοδιάγραμμα).

6.6.3. Αποκατάσταση εδάφους ή χώρου κατάληψης του έργου ή της δραστηριότητας και νέα χρήση του χώρου.

6.7 Έκτακτες συνθήκες και κίνδυνοι για το περιβάλλον

Αναφέρονται τα δυσμενή ενδεχόμενα εκτάκτων συνθηκών και επικίνδυνων καταστάσεων που μπορεί να δημιουργηθούν κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου ή δραστηριότητας και οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικής έκτασης και έντασης ατυχήματα, ζημιές ή και καταστροφές στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Οι απαιτήσεις που απορρέουν από τις οδηγίες Seveso (περιλαμβανόμενης της οδηγίας 2012/18/ΕΕ), της οδηγίας 2006/21/ΕΕ σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και της οδηγίας 2013/30/ΕΕ για την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου θα πρέπει να αξιολογούνται κατά τα προβλεπόμενα από τις εκάστοτε ισχύουσες σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας.

6.8 Σε περίπτωση έργου ή δραστηριότητας που η κατασκευή του επηρεάζει την κοίτη (στενή ή ευρεία) υδατορέματος, παρατίθενται πρόταση οριοθέτησης του υδατορέματος με βάση τα στοιχεία του φακέλου οριοθέτησης, ενώ σε περίπτωση που το έργο/δραστηριότητα περιλαμβάνει και διευθέτηση τμήματος, αυτή περιγράφεται στο παρόν κεφάλαιο. Εξαιρούνται έργα που διασχίζουν εγκάρσια το υδατόρεμα.

Η πρόταση οριοθέτησης απεικονίζεται σε τοπογραφικό διάγραμμα (οριζοντιογραφία) με απεικόνιση: του έργου, των γραμμών πλημμύρας πριν και μετά την κατασκευή του έργου διευθέτησης, για την επιλεγείσα περίοδο επαναφοράς, και των προτεινόμενων οριογραμμών, λαμβανομένων υπόψη και τυχόν φυσικών ή τεχνητών στοιχείων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του υδατορέματος.»

Ανάλογα με την ομάδα που κατατάσσεται το κάθε έργο και δραστηριότητα με σκοπό την περιβαλλοντική του αδειοδότηση με βάση την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 (ΦΕΚ 841 Β'), οι γενικές προδιαγραφές εξειδικεύονται περαιτέρω. Συγκεκριμένα στο Παράρτημα 4 της ΚΥΑ 170225/2014 γίνεται αναφορά στις διαφοροποιημένες απαιτήσεις προδιαγραφών ΜΠΕ ανά ομάδα και υποκατηγορία έργων και δραστηριοτήτων Α' κατηγορίας όπως αυτές περιλαμβάνονται στην ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (ΦΕΚ 841 Β'). Συγκεκριμένα οι διαφοροποιήσεις περιλαμβάνονται στο Παράρτημα:

- ✓ 4.1 για την 1^η Ομάδα «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών».
- ✓ 4.2 για τη 2^η Ομάδα «Υδραυλικά Έργα».
- ✓ 4.3 για την 3^η Ομάδα «Λιμενικά Έργα».
- ✓ 4.4 για την 4^η Ομάδα «Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών».
- ✓ 4.5 για την 5^η Ομάδα «Εξορυκτικές δραστηριότητες».

- ✓ 4.6 για την 6^η Ομάδα «Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής».
- ✓ 4.7 για την 7^η Ομάδα «Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις».
- ✓ 4.8 για την 8^η Ομάδα «Υδατοκαλλιέργειες».
- ✓ 4.9 για την 9^η Ομάδα «Βιομηχανικές δραστηριότητες και συναφείς εγκαταστάσεις».
- ✓ 4.10 για την 10^η Ομάδα «Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας».
- ✓ 11 για την 11^η Ομάδα «Μεταφορά ενέργειας, καυσίμων & χημικών ουσιών».
- ✓ 4.12 για την 12^η Ομάδα «Ειδικά έργα και δραστηριότητες»¹⁸.

Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για ένα έργο ή μία δραστηριότητα, αναλόγως της ομάδας και της υποκατηγορίας που ανήκει περιλαμβάνει τα γενικά περιεχόμενα όπως αυτά προσδιορίζονται στο Παράρτημα 2 του άρθρου 3 της ΚΥΑ 170225/2014 με τις εξειδικεύσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 4 σε κάθε ένα μία από τα επιμέρους κεφάλαια / ενότητες της ΜΠΕ. Για το σκοπό αυτό, αναλόγως με την ομάδα στην οποία ανήκει ένα έργο ή δραστηριότητα ορισμένες από τις γενικές προδιαγραφές ειδικεύονται περαιτέρω. Στο παράδειγμα της εξειδίκευσης της 6ης ενότητας του παραρτήματος 2 της ΚΥΑ 170225/2014 που αναφέρθηκε, σε μία βιομηχανική δραστηριότητα που ανήκει στην 9^η ομάδα της ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 αναφέρονται ειδικότερες διαφοροποιήσεις που πρέπει να περιλαμβάνει η ΜΠΕ στο Παράρτημα 4.9 της ΚΥΑ 170225/2014. Ενδεικτικά το περιεχόμενο της ΜΠΕ που αναφέρεται στις εκπομπές ρύπων στον αέρα, εκτός από τις γενικές απαιτήσεις που ορίζονται στην παρ. 6.5.5 του Παραρτήματος 2 της ΚΥΑ 170225/2014, θα πρέπει να περιλαμβάνει επιπλέον στοιχεία σύμφωνα με την παρ. 5.5.4 του Παραρτήματος 4.9 της ίδιας Υ.Α:

«5.5.4 Παράγραφος 6.5.5:

- 5.5.4.i.** Πηγές, είδος και ποσότητα των εκπομπών ρύπων στον αέρα (σημειακών και διάχυτων) πριν τον αντιρρυπαντικό εξοπλισμό
- 5.5.4.ii.** Αναλυτική περιγραφή του αντιρρυπαντικού εξοπλισμού που χρησιμοποιείται
- 5.5.4.iii.** Απόδοση αντιρρυπαντικού εξοπλισμού, με στοιχεία τεκμηρίωσης της απόδοσης αυτής
- 5.5.4.iv.** Προσδιορισμός μέτρων για τη αποφυγή ή/και τον περιορισμό των διάχυτων εκπομπών.».

¹⁸ Προς διευκόλυνση του αναγνώστη, τα παραρτήματα της ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, επισυνάπτονται κωδικοποιημένα ως συνοδευτικό υλικό της παρούσας 5ης θεματικής ενότητας με τίτλο «[ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ](#)».

5.5.4.v. Είδος και ποσότητα των εκπομπών ρύπων στον αέρα (σημειακών και διάχυτων) μετά τον αντιρρυπαντικό εξοπλισμό. Ειδικότερα, σε περίπτωση χρήσης διαλυτών, να παρατίθενται αναλυτικά ισοζύγια μάζας

5.5.4.vi. Σύγκριση με τις οριακές τιμές εκπομπών που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία

Επισημαίνεται ότι:

- ✓ Όπου, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 4014/2011, που αφορά υφιστάμενα έργα και δραστηριότητες στερούμενα περιβαλλοντικών όρων, απαιτείται ΜΠΕ, η μελέτη αυτή αφορά στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις αφενός από τη λειτουργία του έργου/δραστηριότητας και αφετέρου από την αποκατάσταση του περιβάλλοντος σε περίπτωση καθαίρεσης (αποξήλωσης) του έργου ή παύσης λειτουργίας της δραστηριότητας.
- ✓ Όπου, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011, από τα πορίσματα των τακτικών και έκτακτων επιθεωρήσεων του άρθρου 20 του παρόντος διαπιστώνονται σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή παρατηρούνται επιπτώσεις στο περιβάλλον, που δεν είχαν προβλεφθεί από τη ΜΠΕ και την ΑΕΠΟ και απαιτείται Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), η μελέτη αυτή αφορά στην αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων υποβάθμισης του περιβάλλοντος που διαπιστώθηκαν κατά την περιβαλλοντική επιθεώρηση του άρθρου 20 του ίδιου νόμου ή των επιπτώσεων που δεν είχαν προβλεφθεί αρχικώς από τη ΜΠΕ και την ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας.
- ✓ Όπου από τις κείμενες διατάξεις απαιτείται η εκπόνηση ειδικής ορνιθολογικής μελέτης, η απαίτηση αυτή καλύπτεται από τη μελέτη του παραρτήματος 3.2 της ΥΑ 170225/2014.

Τέλος σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 4 της ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει:

- ✓ *Στις μελέτες περιβάλλοντος εκτιμώνται και αξιολογούνται μόνο οι σημαντικές επιπτώσεις των έργων και δραστηριοτήτων που ενδέχεται να προκληθούν στο περιβάλλον. Κατ' αναλογία, περιγράφονται τα αντίστοιχα συγκεκριμένα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος που ενδέχεται να θιγούν σημαντικά από το προτεινόμενο έργο ή δραστηριότητα.*

- ✓ Προκειμένου να αποφεύγονται αλληλεπικαλύψεις εκτιμήσεων, ο φορέας του έργου κατά την εκπόνηση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), λαμβάνει υπόψη τα διαθέσιμα αποτελέσματα άλλων σχετικών εκτιμήσεων στο πλαίσιο εφαρμογής άλλης ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας. Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας πρέπει να εξασφαλίζει ότι η ΜΠΕ συντάσσεται από ικανούς μελετητές που διαθέτουν τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία τυπικά προσόντα και είναι ειδικευμένοι στην εκπόνηση τέτοιων μελετών ανάλογα με το εξεταζόμενο έργο ή δραστηριότητα.
- ✓ Πληροφορίες σχετικά με το σχεδιασμό ή τη λειτουργία έργου ή δραστηριότητας, η δημοσιοποίηση των οποίων μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τον κατά την κείμενη νομοθεσία εμπιστευτικό χαρακτήρα εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών (εμπορικό και βιομηχανικό απόρρητο), συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας, προσδιορίζονται, στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 4 (παρ. 2, περ. δ και ε) της υπ' αριθμ. 11764/563/2006 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 327), με ευθύνη του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, οικειοθελώς ή μετά από αίτημα της αρμόδιας περιβαλλοντικής υπηρεσίας και επισημαίνονται από αυτόν με διακριτό τρόπο στις αντίστοιχες μελέτες περιβάλλοντος.
- ✓ Η αδειοδοτούσα αρχή υποχρεούται, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 11764/653/2006 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 327), για λόγους διαφάνειας, να θέτει στη διάθεση κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου, όταν το ζητά, το θεωρημένο φάκελο Κοινοποίησης, την καταχωρισμένη Μελέτη Ασφαλείας¹⁹ ...καθώς και κάθε άλλη πληροφορία που συγκεντρώνει στο πλαίσιο εφαρμογής της παρούσας απόφασης.
- ✓ Το εύρος και το βάθος της ανάλυσης των ενοτήτων των μελετών περιβάλλοντος, εξαρτάται κάθε φορά από το είδος και μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας και να ανταποκρίνεται στα χαρακτηριστικά των άμεσων και έμμεσων σημαντικών δυσμενών ή θετικών επιπτώσεων που αναμένονται από την κατασκευή και λειτουργία του, με την παράθεση μόνο αναλύσεων και στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την προαναφερόμενη εκτίμηση των επιπτώσεων.
- ✓ Οι μελέτες για το περιβάλλον συνοδεύονται από σχέδια, χάρτες, τοπογραφικά διαγράμματα και γενικά στοιχεία που τεκμηριώνουν τη χωροθέτηση και τη μορφή της εγκατάστασης ενός έργου ή μίας δραστηριότητας. Το κείμενο της μελέτης με τα ανωτέρω συνοδευτικά και γενικότερα κάθε πληροφορία που περιλαμβάνεται στις απαιτήσεις τους, όπως αυτές

---

¹⁹ Με την επιφύλαξη της ανωτέρω παραγράφου

εξειδικεύονται στην Υ.Α 170225/2014 δίνεται σε κατάλληλη ψηφιακή μορφή ώστε να είναι εύχρηστα και συμβατά με τις απαιτήσεις λειτουργίας του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) του άρθρου 18 του Ν. 4014/2011 καθώς και των διαδικασιών διαβούλευσης με τους γνωμοδοτούντες φορείς και το ενδιαφερόμενο κοινό.

- ✓ Οι τεχνικές, ειδικές, υποστηρικτικές και λοιπές μελέτες που συνοδεύουν καθ' οιονδήποτε τρόπο τις μελέτες περιβάλλοντος...δεν εγκρίνονται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Οι προαναφερόμενες μελέτες αποτελούν στοιχεία τεκμηρίωσης και δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων κατά την εκπόνηση των μελετών περιβάλλοντος των παραρτημάτων του άρθρου 3 της παρούσας από τον φορέα τους και τον περιβαλλοντικό μελετητή.

5.2 Περιεχόμενα φακέλου Μελέτης Περιβάλλοντος για ανανέωση ή και τροποποίηση ΑΕΠΟ.

Σε περιπτώσεις που απαιτείται η ανανέωση της περιβαλλοντικής άδειας ενός έργου ή μίας δραστηριότητας υποβάλλεται αρχικά Φάκελος Μελέτης Περιβάλλοντος. Οι προδιαγραφές της Μελέτης Περιβάλλοντος για την Ανανέωση ΑΕΠΟ είναι επιγραμματικά:

1. Εισαγωγή
2. Συνοπτική περιγραφή αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας
3. Συμβατότητα του έργου ή της δραστηριότητας με θεσμοθετημένες δεσμεύσεις
4. Υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος
5. Τρόπος υλοποίησης και εφαρμογής των όρων, μέτρων και περιορισμών της προς ανανέωση ΑΕΠΟ.
6. Εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων
7. Κωδικοποίηση αποτελεσμάτων και προτάσεων για την ανανέωση ΑΕΠΟ
8. Χάρτες και Σχέδια
9. Παραρτήματα
10. Υπογραφές - θεωρήσεις

Το περιεχόμενο των επιμέρους κεφαλαίων / ενότητων εξειδικεύεται στο Παράρτημα 6 της ΥΑ 170225/2014, όπως ισχύει²⁰. Όπου, κατά την εφαρμογή του άρθρου 5 του ν. 4014/2011, σε περίπτωση ανανέωσης της ισχύος της περιβαλλοντικής άδειας (ΑΕΠΟ) προκύπτει ανάγκη υποβολής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), η μελέτη αυτή αφορά στις ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που αναμένονται από τη συνέχιση της λειτουργίας ή της φάσης υλοποίησης που βρίσκεται το έργο ή η δραστηριότητα.

Σε περιπτώσεις που απαιτείται η τροποποίηση της περιβαλλοντικής άδειας ενός έργου ή μίας δραστηριότητας υποβάλλεται και πάλι Φάκελος Μελέτης Περιβάλλοντος. Οι προδιαγραφές της Μελέτης Περιβάλλοντος για την Τροποποίηση ΑΕΠΟ είναι επιγραμματικά:

1. Εισαγωγή
2. Περιγραφή αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας
3. Περιγραφή προτεινόμενης τροποποίησης
4. Συμβατότητα προτεινόμενης τροποποίησης με θεσμοθετημένες δεσμεύσεις
5. Υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος
6. Αποτελέσματα παρακολούθησης και ελέγχων
7. Εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων
8. Μέτρα αντιμετώπισης των ενδεχόμενων επιπτώσεων
9. Κωδικοποίηση αποτελεσμάτων και προτάσεων για την τροποποίηση ΑΕΠΟ
10. Φωτογραφική τεκμηρίωση
11. Χάρτες και Σχέδια
12. Παραρτήματα
13. Υπογραφές - θεωρήσεις

Το περιεχόμενο των επιμέρους κεφαλαίων / ενότητων εξειδικεύεται στο Παράρτημα 5 της ΥΑ 170225/2014, όπως ισχύει. Όπου κατά την εφαρμογή του άρθρου 6 του ν. 4014/2011 προκύπτει ανάγκη υποβολής ΜΠΕ για την τροποποίηση περιβαλλοντικά αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας, η ΜΠΕ αφορά στις ουσιαστικές μεταβολές των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που αναμένονται από την τροποποίηση αυτή.

---

²⁰ Προς διευκόλυνση του αναγνώστη, τα ανωτέρω Παραρτήματα της ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, επισυνάπτονται κωδικοποιημένα ως συνοδευτικό υλικό της παρούσας 5ης θεματικής ενότητας με τίτλο «[ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ](#)».

5.3 Παράμετροι του περιβάλλοντος που επηρεάζονται από την κατασκευή και λειτουργίας έργων ή δραστηριοτήτων – Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις

Επιγραμματικά και ενδεικτικά παρατίθενται κάτωθι διάφοροι παράμετροι του περιβάλλοντος που μπορούν να επηρεαστούν από την κατασκευή και λειτουργία ενός έργου ή μίας δραστηριότητας και γίνεται αναφορά σε δυνητικούς παράγοντες η επίδραση των οποίων μπορεί να εξεταστεί για να διαπιστωθεί αν υπάρχουν ή αν θα προκύψουν επιπτώσεις στο πλαίσιο των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων:

Κλιματικά και βιοκλιματικά χαρακτηριστικά:

Εξετάζονται:

- Επιπτώσεις στο μικροκλίμα και στα βιοκλιματικά χαρακτηριστικά της περιοχής από την κατασκευή και λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας.
- Εάν από το έργο ή τη δραστηριότητα αναμένονται εκπομπές θερμών ή ψυχρών αερίων ή σημαντικές μεταβολές στην θερμοχωρητικότητα, εκτιμώνται ειδικότερα οι σχετικές μεταβολές.

Εκτιμώνται επίσης τυχόν εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας του έργου/δραστηριότητας και υπολογίζεται η συνολική αύξηση ή μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τυχόν επιπτώσεις στη δυνατότητα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Μορφολογικά και τοπιολογικά χαρακτηριστικά

Εκτιμώνται και αξιολογούνται:

- Οι αλλαγές στην εικόνα της ευρύτερης περιοχής, λόγω του έργου ή της δραστηριότητας.
- Η επίδραση που θα έχει ένα έργο ή μία δραστηριότητα στην υφιστάμενη εικόνα του τοπίου ιδιαίτερα για τις περιπτώσεις που επηρεάζονται κατά ουσιαστικό βαθμό στοιχεία αυξημένου μορφολογικού ή τοπιολογικού ενδιαφέροντος (π.χ. σε περιπτώσεις που αναμένεται σημαντική μορφολογική / τοπογραφική αλλοίωση όπως σε μεγάλα κατασκευαστικά έργα, εξορυκτικές δραστηριότητες κ.λπ.)
- Οι πιθανότητες διάσπασης της γραμμής του ορίζοντα και των φυσικών σχημάτων και χρωμάτων του τοπίου από την ένταξη του έργου ή της δραστηριότητας στην περιοχή, καθώς και οι νέες συνθήκες συνέχειας ή ασυνέχειας στην οργάνωσή του τοπίου. Επίσης εξετάζεται η συμβατότητα των επικείμενων αλλαγών σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου, η οποία κυρώθηκε με το ν. 3827/2010 (Α' 30).

Γεωλογικά, τεκτονικά και εδαφολογικά χαρακτηριστικά

Εντοπίζονται ενδεχόμενες επιπτώσεις που αφορούν:

- στην αλλοίωση, κατάτμηση της εξωτερικής επιφάνειας των πετρωμάτων,
- σε πιθανή καταστροφή ειδικών γεωλογικών χαρακτηριστικών, όπως π.χ. πηγών, σπηλαίων κ.λπ.,
- σε πιθανή εμφάνιση γεωλογικών φαινομένων ειδικής σπουδαιότητας, όπως ασταθείς καταστάσεις, καθιζήσεις, κατολισθήσεις κ.λπ.,
- σε βασικά γεωλογικά, τεκτονικά και υδρολιθολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής.

Ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των εδαφών της περιοχής μελέτης εκτιμώνται και αξιολογούνται τα εξής:

- Η πιθανότητα ρύπανσης των εδαφών.
- Η υποβάθμιση της ποιότητας των εδαφών, π.χ. ως προς τη δομή, τη γονιμότητα κ.α., λόγω ενδεχόμενης μακρόχρονης απόθεσης υλικών με τη μορφή σωρών.
- Η διάβρωση των εδαφών της περιοχής του έργου ή της δραστηριότητας λόγω της απομάκρυνσης της βλάστησης και άλλων παραγόντων, η συμπίεση και η σφράγιση.

Φυσικό περιβάλλον

Στο πλαίσιο των ανωτέρω διερευνώνται και αξιολογούνται τυχόν επιπτώσεις σε μορφολογικούς σχηματισμούς, δάση - δασικές εκτάσεις, λίμνες, ποταμούς, ρέματα, βιότοπους, θαλάσσιους χώρους, ακτές, βοσκοτόπους, αγροτικές εκτάσεις κ.λπ. καθώς και βασικά οικολογικά στοιχεία κάθε περιοχής. Συνυπολογίζεται το πιθανό καθεστώς προστασίας (π.χ. αν μία περιοχή είναι ενταγμένη στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών, στο δίκτυο Natura 2000 ή αν έχει κάποιο άλλο ειδικό καθεστώς προστασίας όπως οι εθνικοί δρυμοί, τα μνημεία φύσης, εθνικά πάρκα, χαρακτηρισμένοι ή μη υδροβιότοποι). Η χωρική κλίμακα της εκτίμησης και αξιολόγησης μπορεί να αφορά την ευρύτερη περιοχή ενός έργου ή μίας δραστηριότητας ανάλογα με το μέγεθος και είδος αυτών ή διακριτές ενότητες, σχηματισμούς ή διαπλάσεις εντός αυτής. Η θεματική διάκριση των επιπτώσεων αφορά στη χλωρίδα, στην πανίδα και στα οικοσυστήματα, επισημαίνοντας παράλληλα εκείνες που επηρεάζουν περισσότερες από μία παραμέτρους.

Για εκτάσεις της ξηράς και των εσωτερικών υδάτων εξετάζονται επιπτώσεις στα είδη χλωρίδας και πανίδας (περιλαμβανόμενων κατά περίπτωση στοιχείων για την ορνιθοπανίδα ή

την ιχθυοπανίδα), της οικολογικής διάρθρωσης της περιοχής μελέτης, των οικοσυστημικών λειτουργιών και υπηρεσιών κ.λπ.

Επιπροσθέτως αναλόγως της περιοχής μπορεί να γίνεται εκτίμηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων, με αναφορά στους στόχους διατήρησης των ειδών και τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (προτεραιότητας και μη), καθώς και σχετικά με το εάν αναμένεται να απειληθεί ή όχι η ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής, η οποία αναφέρεται στις οικολογικές της λειτουργίες, και η συνεκτικότητα του δικτύου Natura 2000.

Ειδικά,

- σε δάση και δασικές εκτάσεις εξετάζεται η επίπτωση στο δάσος ή τη δασική έκταση εκτιμάται με βάση το εμβαδό κατάληψης του έργου ή της δραστηριότητας, τη διαταραχή στο εδαφικό υπόστρωμα και διευρύνονται θέματα που σχετίζονται με την ακεραιότητα και συνεκτικότητα του επηρεαζόμενου δασικού σχηματισμού, των οικολογικών του λειτουργιών και των υπηρεσιών οικοσυστήματος που αυτός προσφέρει
- σε εκτάσεις της ξηράς και των εσωτερικών υδάτων εκτιμώνται οι επιπτώσεις στα είδη φυτών και ζώων και συνεκτιμώνται οι πιθανές μεταβολές που οι επιπτώσεις σε ένα ή ορισμένα είδη ενδέχεται να επιφέρουν σε άλλα εξαρτώμενα είδη. Επίσης αξιολογούνται οι ενδεχόμενες μεταβολές λόγω του έργου ή της δραστηριότητας, ως προς τη σημασία της για τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας στο ευρύτερο γεωγραφικό πλαίσιο
- σε θαλάσσιες εκτάσεις εκτιμώνται οι επιπτώσεις στους οργανισμούς θαλάσσιου συστήματος και εξετάζονται οι πιθανές μεταβολές που οι επιπτώσεις σε έναν ή περισσότερους οργανισμούς ενδέχεται να επιφέρουν σε άλλα εξαρτώμενα είδη. Επίσης αξιολογούνται οι ενδεχόμενες μεταβολές λόγω του έργου ή της δραστηριότητας, ως προς τη σημασία της για τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας στην ευρύτερη θαλάσσια υποπεριοχή.

Ανθρωπογενές περιβάλλον

- Εξετάζονται οι επιπτώσεις στο χωροταξικό σχεδιασμό και στις υφιστάμενες χρήσεις γης σε σχέση με την κατασκευή και λειτουργία ενός έργου ή μίας δραστηριότητας. Στο πλαίσιο αυτό:
  - Εκτιμώνται οι μεταβολές στις χρήσεις γης ως αποτέλεσμα της κατασκευής και λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας. Η εκτίμηση αφορά τόσο στις άμεσες πρωτογενείς αλλαγές που αναμένονται λόγω του έργου ή της δραστηριότητας, όσο και

στις έμμεσες ή δευτερογενείς επιπτώσεις που είναι πιθανόν να εμφανισθούν ως αποτέλεσμα των πρωτογενών αλλαγών.

- Εκτιμώνται οι επιπτώσεις στη διάρθρωση και στα κύρια χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος των πόλεων και οικισμών της περιοχής μελέτης που γειτνιάζουν άμεσα με το έργο ή τη δραστηριότητα. Αξιολογούνται μεταξύ άλλων οι πιθανότητες διάσπασης της ενότητας του πολεοδομικού ιστού, στον αστικό και εξωαστικό χώρο, καθώς και οι τάσεις αναβάθμισης ή υποβάθμισης που αναμένονται, κατά άμεσο ή έμμεσο τρόπο, λόγω του έργου ή της δραστηριότητας.
- Εξετάζονται τυχόν επιπτώσεις σε αγροτικά οικοσυστήματα και γαίες υψηλής παραγωγικότητας, εγκαταστάσεις και χρήσεις του πρωτογενούς τομέα, υποδοχείς βιομηχανικών, βιοτεχνικών ή επιχειρηματικών εγκαταστάσεων καθώς και μεμονωμένες μονάδες, περιοχές αναπτυξιακών κινήτρων ή ζώνες οικονομικών και πολεοδομικών κινήτρων, καθώς και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο συμβάλλει σημαντικά στον καθορισμό της χωροταξικής και πολεοδομικής διάρθρωσης της περιοχής, τόσο για το παρόν όσο και για τις τάσεις μελλοντικής εξέλιξης.
- Εκτιμώνται τυχόν επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής του έργου ή της δραστηριότητας, όπως οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις σε κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής μελέτης, στα ιστορικά μνημεία και άλλες θέσεις ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, σε οικισμούς ή τμήματα τους που προστατεύονται λόγω του ιδιαίτερου πολεοδομικού, αισθητικού, ιστορικού, λαογραφικού και αρχιτεκτονικού τους χαρακτήρα, καθώς και σε χαρακτηρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς.
- Διερευνώνται κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις όπου:
  - εξετάζεται το μέγεθος του επηρεαζόμενου πληθυσμού και εκτιμώνται οι πιθανές συνέπειες της επιρροής του έργου ή της δραστηριότητας στον πληθυσμό αυτό, συμπεριλαμβανόμενης και της επίδρασης στα δημογραφικά χαρακτηριστικά του.
  - εκτιμάται η επίδραση του έργου ή της δραστηριότητας στη διάρθρωση της τοπικής οικονομίας, ανά παραγωγικό τομέα και κύριο κλάδο της περιοχής.
  - προσεγγίζεται ο αριθμός των θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας, καθώς και οι πιθανές απώλειες θέσεων εργασίας σε επηρεαζόμενους κλάδους ή περιοχές.
  - εκτιμάται η συμβολή του έργου ή της δραστηριότητας στο επίπεδο της περιφερειακής και της εθνικής οικονομίας.

- εκτιμώνται και αξιολογούνται οι επιδράσεις του έργου ή της δραστηριότητας στην ποιότητα ζωής, ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις, στην αξία της γης και στις ευκαιρίες συνδεσιμότητας.
- εξετάζεται η πιθανότητα αντιθέσεων μεταξύ των αναπτυξιακών τάσεων που πιθανόν να δημιουργήσει το έργο/δραστηριότητα και των κατευθύνσεων που ενισχύονται από άλλα προγράμματα, σχέδια ή έργα οικονομικής ανάπτυξης στην περιοχή μελέτης.
- Εξετάζονται επιπτώσεις σε υφιστάμενες τεχνικές υποδομές όπως:
  - Υποδομές χερσαίων, θαλάσσιων και εναέριων μεταφορών (οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, λιμένες και καταφύγια σκαφών, αεροδρόμια και συνδυασμένες μεταφορές, μέσα μαζικής μεταφοράς, χώροι στάθμευσης).
  - Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών (εγκαταστάσεις διαχείρισης στερεών αποβλήτων, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, δίκτυο αποχέτευσης κ.ά.).
  - Δίκτυα ύδρευσης, μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και εγκαταστάσεις τηλεπικοινωνιών.

Επίσης εξετάζονται θέματα επάρκειας ή πρόσθετων αναγκών για νέες τεχνικές υποδομές ή ενίσχυση των υφιστάμενων.

Στο ίδιο πλαίσιο μπορεί να γίνεται και συσχέτιση με τις ανθρωπογενείς πιέσεις στο περιβάλλον όπως οι υπάρχουσες πηγές ρύπανσης ώστε να εξετάζεται η πρόσθετη επίδραση ή συσσωρευτική του δράση του έργου ή της δραστηριότητας στις υφιστάμενες πιέσεις (π.χ. στην εκμετάλλευση φυσικών πόρων (ορυκτές πρώτες ύλες, δασικός πλούτος, υδάτινοι πόροι, γεωργική γη κ.λπ.) και στην ρύπανση και εκτιμάται η πιθανότητα δημιουργίας νέων πιέσεων στο περιβάλλον.

- Διερευνώνται επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα
  - Αξιολογούνται οι εκπομπές ρύπων στον αέρα με έλεγχο τυχόν υπέρβασης σχετικών ορίων.
  - Εξετάζονται οι συγκεντρώσεις των αέριων ρύπων στην ατμόσφαιρα που οφείλονται στις εκπομπές του έργου ή της δραστηριότητας. Συνυπολογίζοντας τις υφιστάμενες (χωρίς το έργο ή τη δραστηριότητα) συγκεντρώσεις, αξιολογούνται οι επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα, με όρους πιθανότητας υπέρβασης θεσμοθετημένων οριακών τιμών και ποσοστιαίας μεταβολής σε σχέση με τις υφιστάμενες παραμέτρους ποιότητας του αέρα.

- Αξιολογούνται επιπτώσεις από θόρυβο ή από δονήσεις και οι επιπτώσεις από εκπομπές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας. Εφόσον σχετίζονται με τυχόν υφιστάμενες ισχύουσες οριακές τιμές, αξιολογείται η πιθανότητα υπέρβασης των τιμών αυτών και η ποσοστιαία μεταβολή έκθεσης.
- Στα ύδατα εκτιμώνται οι επιπτώσεις ως προς τα ζητήματα που έχουν τεθεί ως προτεραιότητες ή στόχοι των μέτρων που εγκρίθηκαν με το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του οικείου Υδατικού Διαμερίσματος, καθώς και οι επιπτώσεις του έργου σε σχέση με τα μέτρα που προβλέπονται σε τυχόν εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας.

Ειδικά ως προς τις επιπτώσεις στα επιφανειακά ύδατα εκτιμώνται:

- Εκτιμώνται οι επιπτώσεις του έργου στο υδρογραφικό δίκτυο, όπως αυτές προκύπτουν από άμεσες παρεμβάσεις (διευθετήσεις, γεφυρώσεις, υδροληψίες κ.ά.) και έμμεσες μεταβολές (αφαίρεση βλάστησης από παρόχθιες ζώνες ή από σημαντικές εκτάσεις της λεκάνης απορροής κ.λπ.).
- Οι επιπτώσεις στη διαθεσιμότητα υδατικού δυναμικού και στις ενδεχόμενες εποχικές μεταβολές της, για την τροφοδοσία των υφιστάμενων χρήσεων μετά την υλοποίηση του έργου.
- Οι μεταβολές που αναμένονται λόγω του έργου στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των επηρεαζόμενων μόνιμων και περιοδικών υδατοροών.
- Προσεγγίζεται η επίδραση του έργου ή της δραστηριότητας στις τάσεις μελλοντικής εξέλιξης της ποιότητας και ποσότητας των επιφανειακών υδάτων.

Ως προς τις επιπτώσεις στα υπόγεια ύδατα:

- εξετάζεται η συσχέτιση των φάσεων κατασκευής και λειτουργίας του έργου με την υδρογεωλογία της περιοχής επιρροής του, εστιάζοντας κυρίως στον υποκείμενο υδροφορέα ή/και στις ροές τροφοδοσίας του
- εκτιμώνται οι επιπτώσεις στη στάθμη των επηρεαζόμενων υδροφορέων (υποκείμενου και κατάντη) και υπολογίζεται η διαθεσιμότητα υπόγειων υδάτων, με τις ενδεχόμενες εποχικές μεταβολές της, για την τροφοδοσία των υφιστάμενων χρήσεων μετά την υλοποίηση του έργου
- εκτιμώνται οι μεταβολές που αναμένονται λόγω του έργου στα ποιοτικά χαρακτηριστικά των επηρεαζόμενων υπόγειων υδάτων

- εκτιμάται η επίδραση του έργου ή της δραστηριότητας στις τάσεις μελλοντικής εξέλιξης της ποιότητας και ποσότητας των υπόγειων υδάτων

Ακολούθως παρατίθεται ενδεικτικοί παράγοντες που μπορεί να επηρεάζονται με βάση την ανωτέρω κατηγοριοποίηση και σχετικά παραδείγματα επιπτώσεων:

A. Επιπτώσεις στα μη βιοτικά χαρακτηριστικά φυσικού περιβάλλοντος

Στα χαρακτηριστικά μεγέθη του κλίματος όπως:

- θερμοκρασία αέρα
- ένταση και διεύθυνση ανέμου
- ατμοσφαιρική ευστάθεια
- σχετική υγρασία
- ύψος βροχής, χιόνια
- ομίχλες κ.λ.π

Στη μορφολογία της περιοχής όπως :

- Τοπογραφικό ανάγλυφο μίας περιοχής (υψόμετρο, κλίση επιφανειών, διαμορφώσεις επιφανειών κ.λ.π)
- Στα χαρακτηριστικά υδάτινων λεκανών απορροής (λίμνες, ποτάμια, ρέματα, χείμαρροι) όπως στην κοίτη πλημμύρας, στη κανονική κοίτη, στην κοίτη ξηρασίας, σε εκβολές και δέλτα, στις επιφάνειες που καταλαμβάνουν κ.λ.π
- Στα χαρακτηριστικά του θαλάσσιου χώρο, όπως μεταβολές στις ακτογραμμές, στο πυθμένα κ.λ.π

Στα τοπιολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής:

- Ποικιλομορφία τοπίου
- Αισθητική τοπίου

Στα γεωλογικά και τεκτονικά χαρακτηριστικά όπως :

- διαστρώσεις πετρωμάτων και στην σταθερότητα αυτών όπως
  - ✓ η σεισμικότητα
  - ✓ τα κατολισθητικά φαινόμενα
  - ✓ οι κινήσεις μαζών

- ✓ η σταθερότητα πρανών

Στα εδαφολογικά χαρακτηριστικά όπως:

- Φυσικοχημικές ιδιότητες του εδάφους
- Σύσταση
- Βιολογικά χαρακτηριστικά
- Στην σταθερότητα

B. Επιπτώσεις στα βιοτικά χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος

Στη χλωρίδα και την πανίδα όπως:

- Εξαφάνιση σπάνιων ή προστατευόμενων ειδών
- Αυξομειώσεις στους πληθυσμούς του κάθε είδους
- Επιδράσεις στην βιοποικιλότητα της περιοχής
- Επιδράσεις στις συνθήκες ανάπτυξης και αναπαραγωγής

Γ. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Στην ατμόσφαιρα όπως:

- Έκλυση αερίων ρύπων
- Έκλυση θερμότητας
- Αλλοίωση ποιότητας του αέρα
- Δημιουργία προβλημάτων στα ανώτερα επίπεδα της ατμόσφαιρας

Στο υδατικό περιβάλλον όπως:

- Απόρριψη αποβλήτων (επικινδύνων ή μη)
- Αλλοίωση της ποιότητας των υδάτων
- Μόλυνση νερών από βιολογικούς παράγοντες

Στα φυσικά οικοσυστήματα, ευαίσθητες και προστατευόμενες περιοχές όπως:

- Καταστροφή τους, ή υποβάθμισή τους λόγω εξωτερικών παραγόντων (δόμησης, καλλιέργειας, ρύπανσης, μείωσης εκτάσεων, προσβασιμότητας, διέλευσης δρόμων ή μεγάλων τεχνικών έργων)

Στο ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον όπως:

- Καταστροφή ή αλλοίωση ιστορικών ή πολιτιστικών μνημείων λόγω:
  - της κατάστασης ρύπανσης του περιβάλλοντος (π.χ όξινη βροχή)
  - της κατασκευής έργων ή δραστηριοτήτων

- Περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής στην οποία βρίσκονται
- Μείωση της θέασής τους από το εξωτερικό τους περιβάλλον

Στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον όπως:

- Επιδράσεις στην αξία γης
- Αυξομειώσεις πληθυσμού
- Μείωση της ανεργίας
- Μεταφορά και επικοινωνίες
- Αλλαγές στο είδος της εργασίας
- Επίδραση στους χώρους συγκέντρωσης και αναψυχής

Στις χρήσεις γης όπως:

- Αποχαρακτηρισμοί ή αλλαγή χρήσης περιοχών
- Αλλαγή στη φυσιογνωμία χρήσης μίας περιοχής (π.χ από αγροτική γίνεται περιοχή τουριστικής ή βιομηχανικής ανάπτυξης χωρίς να θεσμοθετηθεί).

Στο δομημένο περιβάλλον όπως:

- Στα χαρακτηριστικά της δόμησης
- Στη διέλευση οχημάτων
- Στους χώρους στάθμευσης οχημάτων
- Στην οικιστική ή μη ανάπτυξη μίας περιοχής
- Στην αισθητική του δομημένου περιβάλλοντος

Στους φυσικούς πόρους όπως:

- Στον ορυκτό πλούτο
- Στους υδάτινους πόρους
- Στις καλλιέργειες
- Στην κτηνοτροφία
- Στην αλιεία

Στις τεχνικές υποδομές όπως

- συγκοινωνίες
- μεταφορά
- στάθμευση
- ύδρευση

- αποχέτευση
- συλλογή και επεξεργασία αποβλήτων
- παροχή ενέργειας
- επικοινωνίες

Σημειώνεται ότι οι επιπτώσεις σε όλες τις παραμέτρους εξετάζονται όχι μονοδιάστατα αλλά λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως:

- Πιθανότητα εμφάνισης.
- Έκταση, με αναφορά στη γεωγραφική περιοχή ή/και στο μέγεθος του επηρεαζόμενου πληθυσμού.
- Ένταση, με αναφορά στο μέγεθος της μεταβολής, καθώς και στην αντιπαραβολή του με τις σχετικές οριακές τιμές.
- Πολυπλοκότητα των επιπτώσεων, με αναφορά στο μηχανισμό εμφάνισης (άμεση ή έμμεση επίπτωση, περιγραφή σταδίων στη δεύτερη περίπτωση), στις συνιστώσες του φαινομένου (ώστε να διακρίνονται οι απλές από τις σύνθετες επιπτώσεις), καθώς και στις εξαρτήσεις έντασης και έκτασης από παράγοντες εκτός έργου, αν υπάρχουν.
- Χαρακτηριστικοί χρόνοι (διάρκεια, επαναληπτικότητα).
- Δυνατότητες πρόληψης, αποφυγής, αναστροφής ή ελαχιστοποίησης.
- Συνεργιστική ή αθροιστική δράση με άλλες επιπτώσεις από το ίδιο το έργο ή από άλλα έργα ή δραστηριότητες που έχουν αναπτυχθεί ή προγραμματίζονται στην περιοχή.
- Διασυννοριακός χαρακτήρας.

Ενδεικτικά παραδείγματα περιβαλλοντικών επιπτώσεων

I. Στο κλίμα:

1. Η παραγωγή θερμότητας η οποία προκαλεί μεταβολές της θερμοκρασίας
2. Οι εκπομπές ενέργειας ή μάζας που εισέρχονται στην ατμόσφαιρα προκαλώντας μεταβολές στην υγρασία του αέρα, τη θερμοκρασία και τις κινήσεις των αερίων μαζών
3. Οι ριζικές αλλαγές στην ανακλαστικότητα (albedo) των εδαφικών και υδάτινων επιφανειών

Με τα παραπάνω δεδομένα, οι μεταβολές που μπορούν να προέλθουν από ένα υπό εξέταση έργο αφορούν σημαντικές εκπομπές ενέργειας με τη μορφή θερμότητας, σοβαρές μεταβολές στο ανάγλυφο μίας περιοχής που επηρεάζουν την κίνηση αερίων μαζών, σημαντικές εκπομπές ύλης (π.χ. υδρατμοί ή σκόνη), αποψιλώσεις σε μία περιοχή που έχουν σαν αποτέλεσμα την αύξηση τοπικά της θερμοκρασίας, η αποξήρανση υδάτινων επιφανειών, η δημιουργία σε μεγάλη έκταση ασφαλτοτάπητα.

Παράδειγμα:

Η δημιουργία Ταμιευτήρα (τεχνητής λίμνης) δημιουργεί αύξηση υγρασίας. Αποτέλεσμα θετικό είναι ο περιορισμός των αναγκών για νερό στη γεωργία. Αρνητικό αποτέλεσμα είναι η αλλαγή στη φυσική βλάστηση (αλλαγή των διαπλάσεων). Όμως αυτό μπορεί να οδηγήσει και στην αύξηση της βιολογικής ποικιλίας (π.χ. νέα είδη πανίδας κ.λ.π)

II. Στα μορφολογικά και τοπιολογικά χαρακτηριστικά

- Αλλαγές ή αλλοιώσεις στην αισθητική εικόνα του τοπίου με την εγκατάσταση ενός έργου ή μίας δραστηριότητας (π.χ. η εγκατάσταση ενός λατομείου ή μίας εξορυκτικής δραστηριότητα, η δημιουργία ενός δρόμου διαμέσου μία έντονα δασωμένης περιοχής).
- Αλλαγές σε κύρια χαρακτηριστικά υδάτινων αποδεκτών π.χ. εκτροπή πορείας ενός ποταμού, αποξηράνσεις λιμνών.
- Αλλαγή στην αισθητική τοπίου λόγω λειτουργίας ξένων εγκαταστάσεων ως προς το φυσικό περιβάλλον (π.χ. μεγάλες βιομηχανικές μονάδες σε καθαρά αγροτικές περιοχές)
- Κατάληψη μεγάλων εκτάσεων από έργα ή δραστηριότητες είτε στην επιφάνεια είτε καθ' ύψος, π.χ αεροδρόμια, πίστες αγώνων, χιονοδρομικά κέντρα, μεγάλα βιομηχανικά συγκροτήματα, χώροι υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, εξορυκτικές δραστηριότητες, λιμάνια, ταμιευτήρες, μεγάλες γέφυρες, αιολικά πάρκα, έργα οδοποιίας, αγωγοί καυσίμου, γραμμές μεταφοράς ενέργειας, υψηλά κτίρια, στάδια κ.λ.π.
- Δημιουργία έντονων χρωματικών αντιθέσεων από έργα ή δραστηριότητες π.χ. αλυκές, αναχώματα, επιφανειακές εξορύξεις, αποθέσεις αδρανών
- Μεταβολές στο ανάγλυφο μία περιοχής (π.χ εξορυκτικές δραστηριότητες σε εδαφικές εξάρσεις, μεταβολές στην πορεία κίνησης ενός ποταμού κ.λ.π).

III. Στα γεωλογικά, τεκτονικά και εδαφολογικά χαρακτηριστικά

- Αλλοιώσεις στην εξωτερική επιφάνεια ή στις μάζες των γεωλογικών σχηματισμών που μπορούν να προκαλέσουν φαινόμενα καθίζησης, διάσπασης του εδάφους,

κατακερματισμού πετρωμάτων, κατακρημνίσεων. Τέτοια φαινόμενα υπάρχουν συνήθως για έργα που καταλαμβάνουν μεγάλες εκτάσεις ή αυξάνουν την φόρτιση του εδάφους (αεροδρόμια, εξορυκτικές δραστηριότητες, φράγματα και ταμιευτήρες, σιδηρόδρομος, έργα οδοποιίας, υψηλά κτίρια). Μπορούν να δημιουργηθούν προβλήματα επικίνδυνα τόσο για το περιβάλλον όσο και για την ζωή των ανθρώπων.

- Καταστροφές ειδικών γεωλογικών σχηματισμών, όπως η ανάβλυση νερού από πηγές, η καταστροφή σπηλαίων, η καταστροφή υδάτινων δρόμων κ.λ.π.
- Μεταβολές στην γεωμορφολογία λόγω κατακράτησης/μεταφοράς ιζημάτων π.χ. από υδραυλικά έργα όπως ταμιευτήρες, λιμνοδεξαμενές, έργα προστασίας εδαφών από την διάβρωση, αντιπλημμυρικά έργα κ.λ.π.,
- Η αύξηση στερεοπαροχών από έργα όπως επιφανειακές εξορύξεις, δανειοθάλαμοι, αποθεσιοθάλαμοι, έργα εκτροπής υδάτων κ.λ.π.
- Από λιμενικά και άλλα έργα που μεταβάλλουν την εναπόθεση άμμου σε ακτές (π.χ λιμενοβραχίονες, προβλήτες, λιμενολεκάνες κ.λ.π.).
- Έργων ή δραστηριοτήτων που συντελούν στην αύξηση της ταχύτητας ροής επιφανειακών υδάτων π.χ. δημιουργία οικισμών, δίκτυα ομβρίων, αποψιλώσεις εδαφών κ.λ.π.
- Αλλαγή των φυσικοχημικών ιδιοτήτων του εδάφους με αποθέσεις στερεών και υγρών αποβλήτων διαφόρων τύπων.

IV. Επιπτώσεις στην χλωρίδα και στην πανίδα μίας περιοχής

- Αλλοιώσεις δασικών περιοχών (π.χ. αποψιλώσεις).
- Αλλοίωση της βιολογικής ποικιλομορφίας μίας περιοχής (εξαφάνιση σπάνιων ειδών, φαινόμενα ευτροφισμού, ολιγοτροφισμού και δυστροφισμού).
- Επίδραση πάνω στην μετακίνηση ή την κατοικία έμβιων οργανισμών (π.χ. δημιουργία εμποδίων στην ελεύθερη μετακίνηση άγριων ζώων, καταστροφή βιότοπων και υδροβιότοπων).
- Μείωση ή ελάττωση στα γενετικά αποθέματα των βιολογικών οργανισμών (π.χ. μείωση τροφής ή φυσικών πόρων απαραίτητων για την διατήρηση της βιοποικιλομορφίας μίας περιοχής).
- Επίδραση της λειτουργίας ενός έργου ή μίας δραστηριότητας (π.χ. ηχητική όχληση).

V. Επιπτώσεις στις χρήσεις γης

- Λειτουργία έργων που επηρεάζουν τις υφιστάμενες ή προγραμματισμένες χρήσεις γης

μίας περιοχής. Συνήθως προέρχονται από την κατασκευή και λειτουργία μεγάλων έργων, όπως λιμάνια, αεροδρόμια, αυτοκινητόδρομοι, μεγάλα βιομηχανικά συγκροτήματα, που αυξάνουν τον πληθυσμό σε μία περιοχή και αλλάζουν την φυσιογνωμία της. Παράδειγμα το αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος και η Αττική Οδός που οδήγησαν στην αλλαγή του αγροτικού χαρακτήρα περιοχών που βρίσκονται πλησίον τους με την ανάπτυξη μεγάλων εμπορικών και άλλων δραστηριοτήτων καθώς και την ίδρυση πολλών αποθηκών. Παράδειγμα επίσης αποτελούν μεγάλες βιομηχανικές μονάδες που η ίδρυσή τους κατά το παρελθόν οδήγησε στην ανάπτυξη (πολλές φορές άναρχη) οικισμών.

- Η αλλαγή στις χρήσεις γης μίας περιοχής με σκοπό τη βελτίωση του περιβάλλοντος, η ένταξη περιοχών σε ειδικό καθεστώς χρήσεων.

VI. Επιπτώσεις στο δομημένο περιβάλλον

Επιδράσεις από τη λειτουργία μεγάλων δραστηριοτήτων στον πολεοδομικό ιστό μίας πόλης π.χ. η διέλευση ενός μεγάλου δρόμου διαμέσου μίας πόλεως μπορεί να προκαλέσει αύξηση ή μείωση της κυκλοφορίας, συγκέντρωση οχημάτων σε παράπλευρους δρόμους. Η λειτουργία μεγάλων εγκαταστάσεων υποδομής, όπως αεροδρόμια, λιμάνια, εμπορικά ή βιομηχανικά πάρκα, μπορεί να προκαλέσει συγκέντρωση πληθυσμού, αύξηση της δόμησης, μεγαλύτερη απόρριψη σκουπιδιών. Η λειτουργία πολυκαταστημάτων, εμπορικών κέντρων ή εστιατορίων μπορεί να αυξήσει τον κυκλοφοριακό φόρτο μίας περιοχής και να δημιουργήσει πρόβλημα στο σύστημα αποκομιδής των αστικών απορριμμάτων.

VII. Επιπτώσεις στο ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον

Επίδραση έργων και δραστηριοτήτων σε μνημεία ιστορικά ή πολιτιστικά σε αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους (π.χ. το τραμ στις στήλες του Ολυμπίου Διός, όπου ενώ χαράχθηκε και κατασκευάστηκε η γραμμή, δεν λειτούργησε σε τμήμα πλησίον του συγκεκριμένου αρχαιολογικού χώρου λόγω κραδασμών που επηρέαζαν τη στατικότητα του μνημείου, στη ρύπανση από αερίους ρύπους κ.λ.π.) και στη θέασή τους από τον περιβάλλοντα χώρο.

VIII. Επίδραση στο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον

- αυξομειώσεις πληθυσμού,
- αλλαγή στην απασχόληση των ανθρώπων,
- ευκολία μετακίνησής τους,

- επιδράσεις στην υγεία και στο άμεσο περιβάλλον τους (π.χ. κατάληψη ελεύθερων χώρων, καταστροφή ή δημιουργία χώρων πρασίνου και αναψυχής κοινού),
- διαχείριση των αποβλήτων (χωροθετήσεις και εγκαταστάσεις ΧΥΤΑ ή μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων),
- αυξομείωση της οικονομικής αξίας της ιδιοκτησίας των πολιτών (για παράδειγμα η χωροθέτηση μεγάλων εγκαταστάσεων υποδομής μπορεί να αυξομειώνει δραματικά την αξία της ιδιοκτησίας όπως και η αλλαγή η θεσμοθέτηση νέων χρήσεων γης. Παράδειγμα η περιοχή γύρω από το Ελ. Βενιζέλος και την Αττική Οδό, όπου αυξήθηκε η αξία της γης ή οι περιοχές γύρω από χωροθετημένους ΧΥΤΑ όπου μπορεί δυνητικά να μειωθεί η αξία).

IX. Επιπτώσεις στις τεχνικές υποδομές

- Περιορισμός θέσεων στάθμευσης.
- Επιδράσεις στη μεταφορά των πολιτών με δημόσιες και ιδιωτικές συγκοινωνίες (ως προς το χρόνο, την απόσταση, την αξιοπιστία κ.λ.π.).
- Επιβάρυνση οδικού δικτύου.
- Επιβάρυνση συστημάτων παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας.
- Επιβάρυνση συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης.
- Επιβάρυνση τηλεπικοινωνιών.
- Ανάγκη δημιουργίας πρόσθετων υποδομών για την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. μεγαλύτερες μονάδες βιολογικού καθαρισμού, επέκταση η δημιουργία νέων μονάδων επεξεργασίας και υγειονομικής ταφής στερεών αποβλήτων, δημιουργία γεφυρών για την εξυπηρέτηση οχημάτων και πεζών).

X. Επιπτώσεις στην Ατμόσφαιρα

- Έκλυση αερίων ρύπων από βιομηχανικές δραστηριότητες
- Έκλυση αερίων ρύπων από κεντρική θέρμανση
- Έκλυση αερίων ρύπων από μεταφορές (αυτοκίνητα, αεροπλάνα, πλοία)
- Έκλυση Αερίων ρύπων από εργασίες κατασκευής (κυρίως αιρούμενων σωματιδίων).

XI. Επιπτώσεις στα νερά

- Ρύπανση από απόρριψη βιομηχανικών ή άλλου τύπου αποβλήτων
- Μόλυνση από αστικού τύπου υγρά απόβλητα
- Ευτροφισμός

- Αυξομειώσεις στην παροχή υδατορεμάτων, ποταμών, στάθμης υδάτων σε λίμνες και ταμιευτήρες
- Αλλαγή στην πορεία υδάτινων αποδεκτών (ρέματα, ποτάμια, χείμαρροι)
- Μεταβολές στην κίνηση και στην παροχή και στην στάθμη υπόγειων υδάτων
- Μεταβολή στην ποιότητα των υδάτων

XII. Επιπτώσεις από θόρυβο, δονήσεις, ακτινοβολίες

- Θόρυβος από λειτουργία έργων ή δραστηριοτήτων
- Θόρυβος από κατασκευή έργων
- Θόρυβος από μεταφορές και κίνηση οχημάτων
- Δονήσεις από τη λειτουργία μηχανημάτων και μέσων μεταφοράς (πάνω σε γέφυρες από οχήματα, από μεταφορικά μέσα σταθερής τροχιάς όπως τραμ, μετρό και τραίνα, δονήσεις από την διέλευση βαρέως τύπου οχημάτων από μικρούς δρόμους πόλεων ή οικισμών)
- Ακτινοβολίες από υποσταθμούς ηλεκτρικού ρεύματος, από κεραίες κινητής τηλεφωνίας, τηλεπικοινωνιών, ραδιοφώνου, τηλεόρασης και ασύρματης μεταφοράς δεδομένων

5.4 Ειδικές απαιτήσεις προδιαγραφών ΜΠΕ έργων και δραστηριοτήτων Α΄ Κατηγορίας που υπάγονται σε κοινοτικές οδηγίες

5.4.1 Έργα και δραστηριότητες που κατατάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας IED (2010/75/ΕΕ), όπως αυτή έχει ενσωματωθεί στην ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/2013 (Β' 1450)

Σύμφωνα με το Παράρτημα 3.1 της ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β/2014), για τα έργα και τις δραστηριότητες που υπάγονται στην οδηγία 2010/75/ΕΕ οι ΜΠΕ περιλαμβάνουν πρόσθετες ειδικές πληροφορίες και συγκεκριμένα:

«1. Απαιτήσεις για εγκαταστάσεις που υπάγονται σε ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης

Για τα προτεινόμενα έργα ή δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στις διατάξεις του κεφαλαίου II της ΚΥΑ 36060/1155/Ε. 103/2013 (Β'1450), η ΜΠΕ περιλαμβάνει πλέον των αναφερόμενων στο Παράρτημα 2 και τις ακόλουθες πληροφορίες:

1.1 Έκθεση εφαρμογής Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (ΒΔΤ).

Περιλαμβάνει αναλυτική αναφορά των ΒΔΤ που εφαρμόζονται ή προτείνονται, με παραπομπή στις αντίστοιχες παραγράφους, πίνακες, διαγράμματα των σχετικών ανά κλάδο ή δραστηριότητα εγγράφων αναφοράς ΒΔΤ της Ε.Ε. καθώς και των εγγράφων αναφοράς που βρίσκουν εφαρμογή σε όλους τους κλάδους. Σε περίπτωση μη εφαρμογής κάποιων εξ αυτών απαιτείται επαρκής τεκμηρίωση. Επιπλέον περιλαμβάνει στοιχεία οριακών τιμών εκπομπής ρύπων και κατανάλωσης νερού και ενέργειας που συνδέονται με τη χρήση ΒΔΤ. Τεχνικές οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στα πιο πάνω έγγραφα αναφοράς μπορούν να χαρακτηριστούν ως ΒΔΤ μετά από σχετική τεκμηρίωση λαμβανομένων ιδιαιτέρως υπόψη των κριτηρίων που αναφέρονται στο παράρτημα III της προαναφερόμενης ΚΥΑ και εφόσον εξασφαλίζεται επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας ισοδύναμο με τις ΒΔΤ που περιγράφονται στα σχετικά έγγραφα αναφοράς.»

Στον παρακάτω πίνακα²¹ παρουσιάζονται οι Εκτελεστικές Αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό των συμπερασμάτων σχετικά με τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ) ανά κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων βάσει της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ.»

Πίνακας 13 Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ)	
Εκτελεστική Απόφαση ΕΕ	Σχετικό Αρχείο
2012/134/ΕΕ για την παραγωγή γυαλιού	2012/134
2012/135/ΕΕ για την παραγωγή σιδήρου και χάλυβα	2012/135
2013/84/ΕΕ για τη δέψη δερμάτων	2013/84

²¹ Πηγή: Ιστοσελίδα ΥΠΕΝ : <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/perivallontiki-adeiodotisi-ergon/>

Πίνακας 13
Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ)

2013/163/ΕΕ για την παραγωγή τσιμέντου, ασβέστου και οξειδίου του μαγνησίου	2013/163
2013/732/ΕΕ για την παραγωγή χλωρο-αλκαλίων	2013/732
2014/687/ΕΕ για την παραγωγή χαρτοπολτού, χαρτιού και χαρτονιού	2014/687
2014/738/ΕΕ για τη διύλιση πετρελαίου και αερίου	2014/738
2015/2119/ΕΕ για την παραγωγή πετασμάτων με βάση το ξύλο	2015/2119
2016/1032/ΕΕ όσον αφορά τις βιομηχανίες μη σιδηρούχων μετάλλων	2016/1032
2016/902/ΕΕ όσον αφορά τα κοινά συστήματα επεξεργασίας / διαχείρισης λυμάτων και απαερίων στον τομέα των χημικών προϊόντων	2016/902
2017/302/ΕΕ όσον αφορά την εντατική εκτροφή πουλερικών ή χοίρων	2017/302
2017/1442/ΕΕ όσον αφορά μεγάλες μονάδες καύσης	2017/1442
2017/2117/ΕΕ όσον αφορά την παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων οργανικών χημικών προϊόντων	2017/2117
2018/1147/ΕΕ όσον αφορά την επεξεργασία αποβλήτων	2018/1147
2019/2010/ΕΕ όσον αφορά την αποτέφρωση αποβλήτων	2019/2010
2019/2031/ΕΕ σχετικά με τις βιομηχανίες τροφίμων, ποτών και γάλακτος	2019/2031
2020/2009/ΕΕ όσον αφορά την επιφανειακή επεξεργασία με τη χρησιμοποίηση οργανικών διαλυτών, συμπεριλαμβανομένης της συντήρησης ξύλου και προϊόντων ξύλου με χημικές ουσίες	2020/2009
2021/2326/ΕΕ όσον αφορά μεγάλες μονάδες καύσης	2021/2326
2022/2110/ΕΕ όσον αφορά τη βιομηχανία επεξεργασίας σιδηρούχων μετάλλων	2022/2110

Πίνακας 13 Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ)	
2022/2427/ΕΕ όσον αφορά τα κοινά συστήματα διαχείρισης και επεξεργασίας απόβλητων απαερίων στον τομέα των χημικών προϊόντων	2022/2427
2022/2508/ΕΕ όσον αφορά τον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας	2022/2508

«1.2 Βασική έκθεση²² σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 18, παρ. 2 της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/2013 (Β'1450).

1.3 Τα αναγκαία μέτρα μετά την οριστική παύση της δραστηριότητας ώστε να αποφεύγεται κάθε κίνδυνος ρύπανσης και ο χώρος της εγκατάστασης να αποκαθίσταται ικανοποιητικά.

1.4 Τα μέτρα σχετικά με τις μη κανονικές συνθήκες λειτουργίας, όπως την έναρξη και προσωρινή παύση λειτουργίας, τις διαρροές, την ελαττωματική λειτουργία, τις προσωρινές διακοπές.

1.5 Τα μέτρα για την ελαχιστοποίηση της διασυννοριακής ρύπανσης ή της ρύπανσης σε μεγάλη απόσταση, εφόσον απαιτούνται.

1.6 Πρόγραμμα ενδεχόμενης παρακολούθησης του εδάφους και των υπόγειων υδάτων όσον αφορά στις επικίνδυνες ουσίες που είναι πιθανόν να είναι παρούσες στο χώρο της εγκατάστασης, λαμβανομένης υπόψη της πιθανότητας ρύπανσης του εδάφους και των υπόγειων υδάτων.

1.7 Τεκμηρίωση ενδεχόμενων αιτημάτων για υπαγωγή στις προβλεπόμενες στην ΚΥΑ 36060/1155/Ε. 103/13 (Β'1450) παρεκκλίσεις.

2. Απαιτήσεις για Μεγάλες Εγκαταστάσεις Καύσης (ΜΕΚ)

Σε περίπτωση που προτεινόμενο έργο ή δραστηριότητα υπάγεται στις διατάξεις του κεφαλαίου ΙΙΙ της ΚΥΑ 36060/1155/Ε. 103/2013 (Β' 1450), η ΜΠΕ περιλαμβάνει πλέον των

²² Για το θέμα αυτό έχει εκδοθεί και Εγκύκλιος Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας με Α.Π.: οικ.153914/2-12-2015 (ΑΔΑ:7ΔΨ14653Π8-8Ο2) «Εφαρμογή του άρθρου 18 της Κ.Υ.Α. 36060/1155/Ε103/13 (ΦΕΚ 1450Β) σχετικά με την υποχρέωση υποβολής βασικής έκθεσης».

αναφερόμενων στο παράρτημα 2 και στο κεφάλαιο 1 του παρόντος παραρτήματος τις ακόλουθες πληροφορίες:

- 2.1 Μοντέλο διασποράς αερίων ρύπων που να δίνει με επαρκή τρόπο συγκρίσιμα αποτελέσματα με τις προβλεπόμενες στην κείμενη νομοθεσία οριακές τιμές ποιότητας του αέρα.
- 2.2 Αναφορά του ενεργειακού βαθμού απόδοσης των επιμέρους μονάδων και συνολικά της εγκατάστασης
- 2.3 Αναφορά της θερμικής ισχύος των χρησιμοποιούμενων καυσίμων
- 2.4 Τεχνικά χαρακτηριστικά της/των καπνοδόχου/ων και των περιεχομένων σε αυτή/ες καπναγωγών (ύψος, διάμετρος, ταχύτητα εξόδου καυσαερίων κ.λπ.)
- 2.5 Στοιχεία για τις περιόδους έναρξης και προσωρινής παύσης λειτουργίας κατά την έννοια της ΚΥΑ 36060/13 και της 2012/249/ΕΕ εκτελεστικής απόφασης της ΕΕ
- 2.6 Τεχνική έκθεση της παρ. 1 του άρθρου 27 της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/2013 (Β' 1450), εφόσον επιλεγεί από το φορέα εκμετάλλευσης η εφαρμογή των ελάχιστων ποσοστών αποθείωσης σύμφωνα με το μέρος 5 του Παραρτήματος V της προαναφερόμενης ΚΥΑ αντί των οριακών τιμών του ίδιου Παραρτήματος, αυτής
- 2.7 Τεκμηρίωση ενδεχόμενων αιτημάτων για υπαγωγή στις προβλεπόμενες στην ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/13 (Β'1450) παρεκκλίσεις.

3. Απαιτήσεις για εγκαταστάσεις δέσμευσης / αποθήκευσης ρευμάτων CO₂

Για εγκαταστάσεις δέσμευσης / αποθήκευσης ρευμάτων CO₂ σε γεωλογικούς σχηματισμούς που υπάγονται στις διατάξεις του Κεφαλαίου III της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/2013 (Β' 1450) και στο πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ 48416/2037/2011 (Β' 2516), η ΜΠΕ περιλαμβάνει πλέον των αναφερόμενων στο Παράρτημα 2 και στο Κεφάλαιο 1 του παρόντος παραρτήματος και τις ακόλουθες πληροφορίες:

- 3.1 Περιγραφή των μέτρων για την πρόληψη σημαντικών ανωμαλιών
- 3.2 Το σχέδιο παρακολούθησης κατ' εφαρμογή του άρθρου 14, παρ. 2 της ΚΥΑ 48416/2037/2011 (Β' 2516)
- 3.3 Το σχέδιο διορθωτικών μέτρων κατ' εφαρμογή του άρθρου 17, παρ. 2 της ΚΥΑ 48416/2037/2011 (Β' 2516)

3.4 Το προσωρινό σχέδιο μετά το κλείσιμο κατ' εφαρμογή του άρθρου 18, παρ. 3 της ΚΥΑ 48416/2037/2011 (Β' 2516)

4. Απαιτήσεις για εγκαταστάσεις αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης

Σε περίπτωση που προτεινόμενο έργο ή δραστηριότητα υπάγεται στις διατάξεις του κεφαλαίου IV της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/13 (Β'1450), η ΜΠΕ περιλαμβάνει πλέον των αναφερόμενων στο Παράρτημα 2 (και στο Κεφάλαιο 1 του παρόντος παραρτήματος αν απαιτείται) και τις ακόλουθες πληροφορίες:

4.1 Αναλυτική περιγραφή όλων των γραμμών αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης, των εγκαταστάσεων παραλαβής, αποθήκευσης και προεπεξεργασίας των αποβλήτων, των συστημάτων τροφοδότησης της μονάδας με απόβλητα, καύσιμο και αέρα, τον λέβητα, των εγκαταστάσεων επεξεργασίας των καυσαερίων, των εγκαταστάσεων επεξεργασίας ή αποθήκευσης των υπολειμμάτων και των υδατικών αποβλήτων, της καπνοδόχου, των διατάξεων και των συστημάτων για τον έλεγχο των εργασιών αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης, των διαδικασιών συντήρησης και της μεθόδου συνεχούς παρακολούθησης και καταγραφής των συνθηκών αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης.

4.2 Μοντέλο διασποράς αερίων ρύπων που να δίνει με επαρκή τρόπο συγκρίσιμα αποτελέσματα με τις προβλεπόμενες στην κείμενη νομοθεσία οριακές τιμές ποιότητας του αέρα.

4.3 Περιγραφή των μέτρων που έχουν προβλεφθεί ώστε να πληρούνται οι ακόλουθες απαιτήσεις:

4.3.1 Η μέγιστη εφικτή ανάκτηση της θερμότητας που παράγεται κατά τη διεργασία αποτέφρωσης και συναποτέφρωσης, μέσω της παραγωγής θερμότητας, ατμού ή ηλεκτρικής ενέργειας

4.3.2 Η ελαχιστοποίηση της ποσότητας και του βλαβερού χαρακτήρα των υπολειμμάτων και η ανακύκλωση τους, όπου απαιτείται

4.3.3 Η τελική διάθεση των υπολειμμάτων των οποίων η πρόληψη, η μείωση ή η ανακύκλωση δεν είναι εφικτή, σύμφωνα με το εθνικό και το ενωσιακό δίκαιο.

4.4 Τη συνολική δυναμικότητα αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης αποβλήτων της μονάδας

4.5 Τα τεχνικά χαρακτηριστικά της καπνοδόχου όπως ύψος, διάμετρος, ταχύτητα εξόδου καυσαερίων.

4.6 Κατάλογο όλων των ειδών αποβλήτων (με κωδ. ΕΚΑ), που επιτρέπεται να υποστούν επεξεργασία

4.7 Τις διαδικασίες, τις συχνότητες και τη θέση των σημείων δειγματοληψίας και μετρήσεων

4.8 Αποθηκευτική ικανότητα για τις ρυπασμένες όμβριες απορροές από τους χώρους της μονάδας αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης αποβλήτων ή για τα ρυπασμένα ύδατα από διαρροές ή πυροσβεστικές επιχειρήσεις.

5. Απαιτήσεις για εγκαταστάσεις αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης επικίνδυνων αποβλήτων

Η μονάδα αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης αποβλήτων που χρησιμοποιεί και επικίνδυνα απόβλητα, πέραν των αναφερόμενων στο Παράρτημα 2 και στο κεφάλαιο 4 του παρόντος παραρτήματος περιλαμβάνει επιπλέον τα ακόλουθα:

5.1 Κατάλογο με τις ποσότητες των διαφόρων κατηγοριών επικίνδυνων αποβλήτων (με κωδ. ΕΚΑ), που επιτρέπεται να υποστούν επεξεργασία,

5.2 Τις ελάχιστες και τις μέγιστες ροές μάζας των εν λόγω επικίνδυνων αποβλήτων, την κατώτερη και την ανώτερη θερμογόνο αξία τους και τη μέγιστη περιεκτικότητα τους σε πολυχλωριωμένο διφαινύλιο, πενταχλωροφαινόλη, χλώριο, φθόριο, θείο, βαρέα μέταλλα και άλλες ρυπαντικές ουσίες.

6. Απαιτήσεις για εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν οργανικούς διαλύτες

Σε περίπτωση που προτεινόμενο έργο ή δραστηριότητα περιλαμβάνεται στις διατάξεις του κεφαλαίου V της ΚΥΑ 36060/1155/Ε. 103/2013 (Β' 1450), η ΜΠΕ περιλαμβάνει πλέον των αναφερόμενων στο Παράρτημα 2 (και στο Κεφάλαιο 1 του παρόντος παραρτήματος, αν απαιτείται), και τις ακόλουθες πληροφορίες:

6.1 Κατάλογο χρησιμοποιούμενων διαλυτών ανά δραστηριότητα με αναφορά των δηλώσεων επικινδυνότητας ή φράσεων κινδύνου (έως 31.5.2015) και της ετήσιας κατανάλωσης σε τόνους. Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται ουσίες ή μείγματα, στις οποίες έχουν αποδοθεί ή οφείλουν να φέρουν τις δηλώσεις επικινδυνότητας H340, H350, H350i, H360D, ή H360F ή τις φράσεις κινδύνου R45, R46, R49, R60 ή R61 (έως 31.5.2015) είτε αλογονούχες πηκτικές οργανικές ενώσεις, στις οποίες έχουν αποδοθεί ή οφείλουν να φέρουν τις δηλώσεις επικινδυνότητας H341 ή H351 ή τις φράσεις κινδύνου R40 ή R68

(έως 31.5.2015), οι εκπομπές πτητικών οργανικών ενώσεων να εκφράζονται σε g/h ανά δήλωση επικινδυνότητας ή φράση κινδύνου (έως 31.5.2015) και σημείο εκπομπής.

6.2 Σχέδιο διαχείρισης διαλυτών σύμφωνα με το μέρος 7 του Παραρτήματος VII της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/13 (Β'1450).

6.3 Πρόγραμμα υποκατάστασης των ουσιών/μειγμάτων του άρθρου 50 της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/13 (Β'1450). Σε περίπτωση μη εφαρμογής προγράμματος υποκατάστασης απαιτείται τεκμηριωμένη αιτιολόγηση.

6.4 Πρόγραμμα μείωσης σύμφωνα με το μέρος 5 του Παραρτήματος VII της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/13 (Β'1450), εφόσον επιλεγεί από το φορέα εκμετάλλευσης.

6.5 Τεκμηρίωση ενδεχόμενων αιτημάτων για υπαγωγή στις προβλεπόμενες στην ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/13 (Β'1450) παρεκκλίσεις.

Εάν έχει προηγηθεί Προκαταρκτικός Προσδιορισμός Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων, οι πρόσθετες ή ειδικές απαιτήσεις που προέκυψαν εντάσσονται στις σχετικές ενότητες της ΜΠΕ, με ρητή αναφορά της προέλευσής τους.».

5.4.2 Έργα και δραστηριότητες της εξορυκτικής βιομηχανίας που περιλαμβάνουν διαχείριση εξορυκτικών αποβλήτων

Σύμφωνα με το Παράρτημα 3.1 της ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β/2014), για έργα ή δραστηριότητες της εξορυκτικής βιομηχανίας απαιτείται να περιλαμβάνεται στην ΜΠΕ επιπλέον Σχέδιο Διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 (ΦΕΚ Β'2076) και στις ακόλουθες αποφάσεις της Επιτροπής:

- 2009/337/ΕΚ (L 102/7/22.4.09) “σχετικά με τον καθορισμό των κριτηρίων ταξινόμησης των εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 2006/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων από εξορυκτικές βιομηχανίες”
- 2009/360/ΕΚ (L 110/48/1.5.09) “για τη συμπλήρωση των τεχνικών απαιτήσεων όσον αφορά το χαρακτηρισμό των αποβλήτων, τις οποίες ορίζει η οδηγία 2006/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας”,

- 2009/359/EK (L 110/46/1.5.09) “για τη συμπλήρωση του ορισμού των αδρανών αποβλήτων κατ’ εφαρμογή του άρθρου 22 παράγραφος 1 στοιχείο στ) της οδηγίας 2006/21/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας” .

Το σχέδιο διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων, θα περιέχει τα ακόλουθα:

«1. Την προτεινόμενη ταξινόμηση της εγκατάστασης διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τα κριτήρια του παραρτήματος III του άρθρου 24 της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 καθώς και σύμφωνα με την απόφαση 2009/337/ΕΚ και ειδικότερα:

1.1. Όταν ο φορέας διαχείρισης κρίνει ότι απαιτείται εγκατάσταση αποβλήτων κατηγορίας Α, έκθεση που περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες της μελέτης ασφαλείας που προβλέπεται στο άρθρο 9 της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 και αποδεικνύει ότι θα τεθεί σε εφαρμογή πολιτική πρόληψης σοβαρών ατυχημάτων, σύστημα διαχείρισης της ασφάλειας για την εφαρμογή της, καθώς και εσωτερικό σχέδιο έκτακτης ανάγκης, σύμφωνα με τις προβλέψεις του κεφαλαίου Γ της προαναφερόμενης ΚΥΑ.

1.2. Όταν ο φορέας διαχείρισης κρίνει ότι δεν απαιτείται εγκατάσταση αποβλήτων κατηγορίας Α, επαρκείς πληροφορίες που να το αιτιολογούν και στις οποίες να εντοπίζονται πιθανοί κίνδυνοι ατυχημάτων.

2. Το χαρακτηρισμό των αποβλήτων σύμφωνα με το παράρτημα II του άρθρου 24 της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 καθώς και σύμφωνα με τις αποφάσεις 2009/360/ΕΚ και 2009/359/ΕΚ και εκτίμηση της συνολικής ποσότητας των εξορυκτικών αποβλήτων που θα παραχθούν κατά τη φάση λειτουργίας.

3. Την περιγραφή της λειτουργίας από την οποία παράγονται τα απόβλητα αυτά και κάθε μετέπειτα επεξεργασία την οποία υφίστανται.

4. Την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο η εναπόθεση των αποβλήτων αυτών μπορεί να προσβάλλει το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, καθώς και των προληπτικών μέτρων που πρέπει να λαμβάνονται ώστε να μειώνονται στο ελάχιστο οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της εγκατάστασης καθώς και μετά το κλείσιμο αυτής. Τα μέτρα αυτά θα αναφέρονται ιδίως στα ακόλουθα θέματα:

4.1. Στην αιτιολόγηση της χωροθέτησης των εγκαταστάσεων αποβλήτων με αναφορά στις εναλλακτικές λύσεις που εξετάστηκαν, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις προστατευόμενες

περιοχές (περιοχές δικτύου NATURA 2000), καθώς και τους γεωλογικούς, υδρολογικούς, υδρογεωλογικούς, σεισμικούς και γεωτεχνικούς παράγοντες,

4.2. Στον κατάλληλο σχεδιασμό των εγκαταστάσεων αποβλήτων, ώστε:

4.2.i. να πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, αναφορικά με την βραχυπρόθεσμη και τη μακροπρόθεσμη αποφυγή της ρύπανσης του εδάφους, της ρύπανσης του αέρα και των υπόγειων ή επιφανειακών υδάτων λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις διατάξεις της ΠΥΣ με αρ. 2/1.2.2001 και της υπ' αριθμ. 4859/726/2001 ΚΥΑ, όπως ισχύουν, που εκδόθηκαν σε συμμόρφωση με την οδηγία 76/464/ΕΟΚ, καθώς και τις διατάξεις του π.δ. 51/2007 που εκδόθηκε σε συμμόρφωση με την οδηγία 2000/60/ΕΚ,

4.2.ii. να διασφαλίζεται η αποτελεσματική συλλογή των υδάτων που έχουν ρυπανθεί και των εκπλυμάτων και,

4.2.iii. να περιορίζεται η διάβρωση που προκαλείται από το νερό ή τον αέρα, εφόσον αυτό είναι τεχνικά εφικτό και οικονομικά βιώσιμο.

4.3. Στην κατάλληλη κατασκευή, διαχείριση και συντήρηση των εγκαταστάσεων αποβλήτων ώστε να εξασφαλίζεται η φυσική τους σταθερότητα και η πρόληψη της ρύπανσης του εδάφους, του αέρα και των επιφανειακών ή των υπογείων υδάτων, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, και να μειώνεται κατά το δυνατόν στο ελάχιστο η ζημία στον περιβάλλοντα χώρο.

4.4. Στα προβλεπόμενα κατάλληλα μέτρα για την αποκατάσταση του εδάφους και το κλείσιμο των εγκαταστάσεων αποβλήτων καθώς και για τη φάση μετά το κλείσιμο των εν λόγω εγκαταστάσεων.

5. Το προτεινόμενο πρόγραμμα και διαδικασία για την τακτική παρακολούθηση και τον έλεγχο των εγκαταστάσεων αποβλήτων:

5.1. Από τον φορέα διαχείρισης, για τις κοιλότητες εκσκαφής σύμφωνα με το άρθρο 13 (παρ. 1, εδ. γ) της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 και

5.2 Από τον αρμόδιο, όπως ορίζεται στην παράγραφο 30 του άρθρου 3, της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 για την ανάληψη δράσης σε περίπτωση αποτελεσμάτων που παρέχουν ενδείξεις αστάθειας ή ρύπανσης των υδάτων ή του εδάφους.

6. Το προτεινόμενο σχέδιο για το κλείσιμο, συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης, τις διαδικασίες που διέπουν τη φάση μετά το κλείσιμο και την παρακολούθηση, σύμφωνα με το άρθρο 15 της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009.

7. Τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την τήρηση των περιβαλλοντικών απαιτήσεων που έχουν προσδιορισθεί σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, ιδίως προκειμένου να αποτραπεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 51/2007, η επιδείνωση της υφιστάμενης κατάστασης των υδάτων, κυρίως μέσω:

7.1. Της αξιολόγησης της δυναμικότητας παραγωγής εκπλυμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ρύπων που αυτά περιέχουν, των αποβλήτων που εναποτίθενται τόσο κατά τη φάση λειτουργίας όσο και κατά τη μετά το κλείσιμο φάση των εγκαταστάσεων αποβλήτων, και του προσδιορισμού του υδατικού ισοζυγίου των εγκαταστάσεων αυτών

7.2. Της πρόληψης ή της μείωσης στο ελάχιστο της παραγωγής εκπλυμάτων και της ρύπανσης των επιφανειακών ή/και των υπόγειων υδάτων και του εδάφους από τα απόβλητα.

7.3. Της συλλογής και της υποβολής σε επεξεργασία των μολυσμένων υδάτων και των εκπλυμάτων από τις εγκαταστάσεις αποβλήτων, ώστε να πληρούνται οι δέουσες προδιαγραφές που απαιτούνται για την αποχέτευση τους.

8. Τα προβλεπόμενα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη ή την μείωση στο ελάχιστο της ρύπανσης του αέρα και του εδάφους, από τις εκπομπές σκόνης και αερίων.

9. Τη διερεύνηση της κατάστασης του εδάφους που πρόκειται να επηρεαστεί από την εγκατάσταση αποβλήτων.

10. Τα προτεινόμενα μέτρα που τεκμηριώνουν την συμμόρφωση προς τις σχετικές απαιτήσεις για τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα που προβλέπονται στις σχετικές διατάξεις του Π.Δ 51/2007, όταν η διάθεση εξορυκτικών αποβλήτων υπό στερεά, πολτώδη ή υγρά μορφή γίνεται σε οποιοδήποτε υδατικό σύστημα υποδοχής, εκτός εκείνων που έχουν κατασκευασθεί ειδικά για τη διάθεση εξορυκτικών αποβλήτων.

11. Τα προτεινόμενα μέτρα για την πρόληψη ή τη μείωση στο ελάχιστο της υποβάθμισης των υδάτων και της ρύπανσης του εδάφους, κατά την επανατοποθέτηση των εξορυκτικών αποβλήτων σε κοιλότητες εκσκαφής που δημιουργήθηκαν είτε από επιφανειακή είτε από υπόγεια εξόρυξη και πρόκειται να κατακλυσθούν με φυσικό τρόπο μετά το κλείσιμο της εγκατάστασης αποβλήτων.

12. Σε περίπτωση παρουσίας κυανίου σε λίμνη, τα μέτρα για τον περιορισμό της συγκέντρωσης του διασπώμενου με ασθενές οξύ κυανίου εντός της λίμνης στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα, με τη χρησιμοποίηση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, σύμφωνα με το άρθρο 15 της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009.

13. Στοιχεία που τεκμηριώνουν ότι η διαχείριση των εγκαταστάσεων αποβλήτων ανατίθεται σε αρμόδιο πρόσωπο και ότι εξασφαλίζεται η παρακολούθηση της τεχνικής εξέλιξης και η κατάρτιση του προσωπικού.

14. Επαρκείς και τεκμηριωμένες πληροφορίες βάσει των οποίων θα εκτιμάται η ικανότητα του φορέα να εκπληρώσει τους στόχους του σχεδίου διαχείρισης των αποβλήτων, που προβλέπονται στο άρθρο 5 της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009, καθώς και τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με την προαναφερθείσα ΚΥΑ. Το σχέδιο πρέπει να εξηγεί, πώς η επιλογή και η μέθοδος που έχουν επιλεγεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 5 (παρ. 2 εδάφιο (α) σημείο ι') εκπληρώνουν τους στόχους του σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων όπως αυτοί εκτίθενται στην παράγραφο 2 εδάφιο (α) του ίδιου άρθρου.

15. Για τις περιπτώσεις που απαιτείται προτείνεται επίσης τεκμηριωμένα και το ποσό της χρηματικής εγγύησης σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα άρθρα 16 και 22 της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 .

16. Τοπογραφικό διάγραμμα κατάλληλης κλίμακας στο οποίο θα απεικονίζεται η θέση της/ων εγκατάστασης/ων αποβλήτων ή/και οι θέσεις των επιφανειακών κοιλοτήτων στις οποίες θα γίνεται επαναπλήρωση/επανατοποθέτηση των εξορυκτικών αποβλήτων.

17. Φωτογραφική απεικόνιση της έκτασης που θα καταληφθεί από την/ις εγκατάσταση/εις αποβλήτων συνοδευόμενη με κατάλληλο διάγραμμα λήψης των φωτογραφιών.

18. Τυχόν εξειδικευμένες μελέτες που εκπονήθηκαν για την προετοιμασία / τεκμηρίωση του σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων.

Εάν έχει προηγηθεί Προκαταρκτικός Προσδιορισμός Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων, οι πρόσθετες ή ειδικές απαιτήσεις που προέκυψαν εντάσσονται στις σχετικές ενότητες του παρόντος παραρτήματος, με ρητή αναφορά της προέλευσης τους.

Τέλος σημειώνεται ότι υπάρχει μία ακόμα ειδική μελέτη (Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση) που απαιτείται να περιλαμβάνεται στο φάκελο ΜΠΕ ενός έργου ή μίας δραστηριότητας για τις περιπτώσεις που ένα έργο ή μία δραστηριότητα βρίσκεται εντός περιοχή του Δικτύου Natura 2000, για την οποία θα γίνει αναφορά σε επόμενη ενότητα.».

5.5 Ενδεικτικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις ανά ομάδα έργων ως προς το μέγεθος, έκταση, ένταση, αναστρεψιμότητα, κλπ

5.5.1 Εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στις ΜΠΕ

Ο χαρακτηρισμός και η στάθμιση των επιπτώσεων αποτελούν το πιο κρίσιμο στάδιο της ΕΠΕ. Είναι σημαντικό να γίνει η ακριβέστερη δυνατή εκτίμηση των επιπτώσεων, τόσο ως προς τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά, όσο και ως ποσοτικές παραμέτρους, όπου αυτό είναι εφικτό. Να σημειώσουμε εδώ ότι αντί του χρησιμοποιούμενου όρου «επίπτωση» θα ήταν πιο δόκιμος ο όρος «επίδραση» ως μετάφραση του αγγλικού όρου impact, γιατί η επίπτωση υπονοεί αρνητική συνέπεια.

Η αξιολόγηση των επιπτώσεων βασίζεται στην **ποιοτική και ποσοτική εκτίμηση των επιδράσεων από τις μεταβολές που θα επιφέρει το υπό εξέταση έργο ή δραστηριότητα στο περιβάλλον**. Παράμετρο αναφοράς αποτελεί η κατάσταση στην οποία εκτιμάται ότι τείνει το περιβάλλον της περιοχής μελέτης στο ορατό προσεχές μέλλον. Οι αποκλίσεις από την κατάσταση αυτή αποτελούν συγκριτικά την αναβάθμιση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος (Μανωλιάδης, 2002).

Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες που μελετώνται στις ΜΠΕ είναι:

☐ ΦΥΣΙΚΟ (ΑΒΙΟΤΙΚΟ) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Διάβρωση εδαφών
- Ευστάθεια πρανών
- Ενεργειακοί πόροι
- Ποιότητα επιφανειακών υδάτων
- Ποσότητα επιφανειακών υδάτων
- Ποιότητα υπόγειων υδάτων
- Ποσότητα υπόγειων υδάτων
- Ποιότητα αέρα
- Θόρυβος

☐ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ (ΒΙΟΤΙΚΟ) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Οικοσυστήματα
- Απειλούμενα είδη
- Μεταναστευτικά είδη
- Χλωρίδα

- Πανίδα

□ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ (ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Κοινωνική Υγεία
- Χρήσεις γης
- Κοινωφελή δίκτυα
- Εργασία
- Οικισμοί
- Μετανάστευση
- Πολιτιστικές αξίες
- Τουρισμός - Αναψυχή

Οι επιπτώσεις πρέπει να παρουσιάζονται συνοπτικά και σε μορφή πίνακα (μήτρα), επιμερισμένες σε φάσεις κατασκευής και λειτουργίας και να αξιολογούνται ως «θετικές» όταν αντιστοιχούν σε ευνοϊκές μεταβολές της κατάστασης του περιβάλλοντος, «ουδέτερες» όταν αντιστοιχούν σε μη ουσιαστική μεταβολή της κατάστασης του περιβάλλοντος και ως «αρνητικές» όταν συνεπάγονται υποβάθμιση. Επίσης πρέπει να χαρακτηρίζονται ως «ασθενείς», «μέτριες» και «ισχυρές», ως «βραχυχρόνιες» και «μακροχρόνιες», ως «αναστρέψιμες», «μερικώς αναστρέψιμες» και «μη αναστρέψιμες» και οι τεχνικό/οικονομικές δυνατότητες αντιμετώπισής τους ως «αντιμετωπίσιμες», «μερικώς αντιμετωπίσιμες» και «μη αντιμετωπίσιμες». Η κατηγοριοποίηση αυτή παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 14

Κατηγοριοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Κριτήριο	Χαρακτηρισμός
Μέγεθος	Ασθενείς – Μέτριες – Ισχυρές ή Μικρές - Μεγάλες
Τύπος συμβολής	Θετικές (Ωφέλιμες) – Ουδέτερες – Αρνητικές
Χρόνος επίδρασης	Βραχυχρόνιες – Μακροχρόνιες
Σοβαρότητα	Αναστρέψιμες – Μερικώς αναστρέψιμες -Μη αναστρέψιμες
Αλληλεπίδραση μεταξύ τους	Πρωτογενείς – Δευτερογενείς
Επίδραση στο κοινωνικό περιβάλλον	Άμεσες – Έμμεσες
Τεχνικό/οικονομικές δυνατότητες αντιμετώπισης	Αντιμετωπίσιμες – Μερικώς αντιμετωπίσιμες – Μη αντιμετωπίσιμες
Συνδυασμός μεταξύ τους	Αθροιστικές - Συνεργιστικές

Η εκτίμηση των επιπτώσεων γίνεται προσεγγιστικά στην ΠΠΕΑ (εάν υπάρχει) στην οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ποιοτικές εκτιμήσεις και αναλυτικά στη ΜΠΕ στην οποία οι επιπτώσεις πρέπει να τεκμηριώνονται κατά το δυνατόν ποσοτικά.

Πιο συγκεκριμένα, οι επιπτώσεις μπορούν να χωριστούν σε κατηγορίες, ανάλογα με τις σημαντικότερες ιδιότητές τους (Χατζημπίρος, 2003), ως εξής:

Θετικές - Αρνητικές

Συνήθως, ένα έργο ή δραστηριότητα που χωροθετείται σε φυσικό χώρο επιφέρει διάφορες δυσμενείς αλλαγές ή γενικότερη υποβάθμιση του περιβάλλοντος, επομένως οι επιπτώσεις του θεωρούνται αρνητικές. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις όπου η επέμβαση είναι θετική για το περιβάλλον, είτε διότι αυτός είναι ο στόχος της, είτε διότι το ωφελεί με έμμεσο τρόπο.

Μεγάλες - Μικρές

Οι επιπτώσεις χαρακτηρίζονται σε σχέση με το μέγεθος της επηρεαζόμενης περιοχής ή με τον αριθμό και τα προβλήματα των επηρεαζόμενων ανθρώπων ή με την ένταση του περιβαλλοντικού προβλήματος που δημιουργούν. Από την άποψη αυτή μια επίπτωση μπορεί να είναι μεγαλύτερης ή μικρότερης έκτασης και σημασίας.

Βραχυχρόνιες - Μακροχρόνιες

Ορισμένες επιπτώσεις μπορεί να εμφανιστούν από τα πρώτα στάδια κατασκευής ή λειτουργίας του έργου, ενώ άλλες επιπτώσεις υπάρχει το ενδεχόμενο να συμβούν μετά από μακρύ χρονικό διάστημα. Π.χ. η αύξηση ενός πληθυσμού φυτού η ζώου, λόγω εκτεταμένων αλλαγών στο οικοσύστημα, μπορεί να σημαίνει μακροπρόθεσμα την εξαφάνιση κάποιων άλλων, σπάνιων, ειδών της χλωρίδας ή της πανίδας.

Πρωτογενείς - Δευτερογενείς

Πρωτογενείς επιδράσεις είναι εκείνες που επιφέρουν οι ίδιες οι δραστηριότητες ενός έργου, ενώ δευτερογενείς επιδράσεις, είναι εκείνες που εμφανίζονται ως δευτερογενές αποτέλεσμα των πρώτων και είναι συνήθως μακροπρόθεσμες. Ας θεωρήσουμε π.χ. μια δραστηριότητα που περιλαμβάνει εκτεταμένη απομάκρυνση της βλάστησης από τις όχθες ενός ποταμού. Το περιβαλλοντικό χαρακτηριστικό που επηρεάζεται πρωτογενώς είναι η διάβρωση του εδάφους. Η αλλαγή αυτή όμως μπορεί να προκαλέσει έμμεσες αλλαγές σε περιβαλλοντικά

χαρακτηριστικά του νερού, όπως το διαλυμένο οξυγόνο, τα αιωρούμενα στερεά, τη συγκέντρωση νιτρικών, την κατανάλωση των υδρόβιων ειδών ή τον αριθμό των ατόμων κάθε είδους. Η συνεπαγόμενη υπερβολική ανάπτυξη των αλγών πιθανόν να οδηγήσει σε υψηλές τιμές BOD που με τη σειρά τους θα επηρεάσουν τις μορφές χρήσης των υδάτων από τον άνθρωπο, με αποτέλεσμα δυσμενείς κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Είναι φανερό ότι τέτοιου είδους διαδοχικές αλληλεπιδράσεις μπορεί να είναι απεριόριστες. Ο μελετητής πρέπει να έχει την ανάλογη πείρα, ώστε να ξέρει πότε να σταματήσει την ανίχνευση αυτών των αλληλεπιδράσεων, χωρίς βέβαια να παραλείψει κάποια σημαντική επίπτωση.

Αθροιστικές - Συνεργιστικές

Η εκτίμηση των επιπτώσεων πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη τις *αθροιστικές* επιπτώσεις όλων των προτεινομένων δραστηριοτήτων σε κάθε περιβαλλοντική συνιστώσα. Μπορεί η συνολική επίπτωση να είναι πολύ δυσμενής, ενώ οι επί μέρους επιπτώσεις αμελητέες.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στο *συνεργισμό* των επιπτώσεων. Η συνδυασμένη επίδραση δύο ή περισσότερων δραστηριοτήτων σ' ένα περιβαλλοντικό χαρακτηριστικό ενδέχεται να είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από την επίδραση που προκύπτει απλά ως άθροισμα των ξεχωριστών επιπτώσεων. Για παράδειγμα, έχει βρεθεί ότι 0,25 ppm διοξειδίου του θείου και 0,03 ppm όζοντος, ξεχωριστά, δεν προκαλούν καταστροφή των φύλλων του καπνού σε 2 ώρες, σε συνδυασμό όμως, επιφέρουν καταστροφή στο 40% των φύλλων.

Αναστρέψιμες - Μη αναστρέψιμες

Η δυνατότητα αποφυγής ή διόρθωσης μιας επίπτωσης είναι ένα σημείο εξαιρετικά σημαντικό. Μερικές επιπτώσεις είναι οριστικές, όπως π.χ. η εξαφάνιση ενός ενδημικού είδους ή είναι αδύνατο να διορθωθούν μέσα στο χρονικό διάστημα στο οποίο εκτείνεται η πρόβλεψη της μελέτης, όπως π.χ. η διάβρωση του εδάφους ή η ερημοποίηση. Μια ανεπανόρθωτη περιβαλλοντική επίπτωση είναι κατ' αρχήν ασυμβίβαστη με την έννοια της αειφορίας και επιβαρύνει σοβαρά την περιβαλλοντική εικόνα του έργου. **Η αναστρεψιμότητα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, επομένως, πρέπει να παίζει καθοριστικό ρόλο στην επιλογή των εναλλακτικών λύσεων, ανάμεσα στις οποίες είναι και η μηδενική.**

Η απαλλαγή του περιβάλλοντος από μια επίπτωση ενός έργου μπορεί να επιτευχθεί στις εξής περιπτώσεις:

- Επανόρθωση της επίπτωσης από δυνάμεις της φύσης, π.χ. βιοαποικοδόμηση ρύπων, οπότε η επίπτωση χαρακτηρίζεται ως *αντιστρεπτή*.
- Αποφυγή της επίπτωσης με κατάλληλες προληπτικές ενέργειες, π.χ. φροντίδα για προσεκτική χρήση εκσκαφικών μηχανημάτων, ώστε να μην τραυματιστεί το τοπίο, οπότε η επίπτωση χαρακτηρίζεται ως *αντιμετωπίσιμη*.
- Διόρθωση της επίπτωσης με κατάλληλες ενέργειες *μετά το έργο*, π.χ. φυτεύσεις των κατάλληλων ιθαγενών ειδών χλωρίδας για την επούλωση τραυμάτων του τοπίου, οπότε η επίπτωση χαρακτηρίζεται ως *ανατάξιμη*.

Όταν η επίπτωση δεν είναι ούτε αντιστρεπτή, ούτε αντιμετωπίσιμη, ούτε ανατάξιμη, τότε θεωρείται *μη αναστρέψιμη*.

Παραδείγματα κατηγοριοποίησης επιπτώσεων:

1. Έστω ότι αποψιλώνεται ένα δάσος για να εγκατασταθεί ένα **γήπεδο ποδοσφαίρου**.

Πρωτογενείς επιπτώσεις είναι π.χ.:

- Η απώλεια του φυσικού δασικού τοπίου και η αντικατάστασή του από ένα τεχνητό τοπίο.
- Ο αφανισμός των ζωικών πληθυσμών που είχαν ως βιότοπο το δάσος.
- Ο θόρυβος και οι άλλες πιθανές οχλήσεις που θα προέλθουν από τη λειτουργία του γηπέδου.

Δευτερογενείς επιπτώσεις είναι π.χ.:

- Η ενδεχόμενη διάβρωση του εδάφους από τον άνεμο, λόγω έλλειψης της προστασίας που πρόσφερε το δάσος.
- Η προσέλκυση και άλλων οχλουσών δραστηριοτήτων, λόγω της ύπαρξης του γηπέδου ποδοσφαίρου.

2. Έστω ότι **εκτρέπεται ένας ποταμός**. Παραδείγματα βραχυπρόθεσμων επιπτώσεων είναι:

- Ο θάνατος των ψαριών και των άλλων υδρόβιων οργανισμών στο τμήμα του ποταμού που είναι κάτω από το σημείο της εκτροπής.
- Η αποξήρανση ενός μέρους του Δέλτα του ποταμού, επειδή θα φτάνει σ' αυτό μειωμένη ποσότητα νερού.

Παράδειγμα μακροπρόθεσμης επίπτωσης είναι η μείωση ή η εξαφάνιση ενός μέρους του παραποτάμιου δάσους που κοσμούσε τις όχθες του ποταμού κάτω από το σημείο εκτροπής, εξαιτίας της μειωμένης ποσότητας νερού που θα αρδεύει τις όχθες του.

3. Έστω ότι ένας **νέος αυτοκινητόδρομος** κατασκευάζεται πάνω σε αγροτική περιοχή και διέρχεται κοντά από μια πόλη. Παράδειγμα μη αναστρέψιμης επίπτωσης είναι η αλλοίωση του αγροτικού τοπίου, λόγω της παρουσίας του αυτοκινητοδρόμου. Παράδειγμα ανατάξιμης επίπτωσης είναι η ενόχληση των κατοίκων της πόλης από το θόρυβο του αυτοκινητοδρόμου, η οποία μπορεί να ελαττωθεί σε μεγάλο βαθμό με την τοποθέτηση κατάλληλων αντιθορυβικών διαφραγμάτων.

Μία διερευνητική μήτρα MOORE των επιπτώσεων ενός οδικού έργου παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα²³:

Πίνακας 15

Διερευνητική μήτρα τύπου Moore των επιπτώσεων οδικού έργου

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	ΕΚΤΑΚΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
<i>ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</i>			
Διάβρωση εδαφών	-2	-1	0
Ευστάθεια πρηνών	+2	+2	+2
Ενεργειακοί πόροι	+1	+1	+1
Ποιότητα επιφανειακών υδάτων	-1	-1	-1
Ποσότητα επιφανειακών υδάτων	+1	+1	+1
Ποιότητα υπόγειων υδάτων	-1	0	-1
Ποσότητα υπόγειων υδάτων	+1	0	+1
Ποιότητα αέρα	-1	-1	0
Θόρυβος	-1	-2	-1
<i>ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</i>			
Οικοσυστήματα	-1	-2	0
Απειλούμενα είδη	-1	-1	0
Μεταναστευτικά είδη	0	-1	0
Χλωρίδα	-1	-1	0

²³ Στις μήτρες MOORE, οι θετικές επιδράσεις ή αρνητικές επιπτώσεις ενός έργου σε έναν περιβαλλοντικό παράγοντα (π.χ. απειλούμενα είδη) αξιολογούνται με έναν θετικό ή αρνητικό αριθμό, αντίστοιχα [πρόσημο συν (+), ή πλην (-), αντίστοιχα]. Η απόλυτη τιμή του αριθμού δείχνει το μέγεθος, κατά περίπτωση, της θετικής επίδρασης ή αρνητικής επίπτωσης. Η βαθμολογία μηδέν (0) σημαίνει ουδέτερη επίδραση. Το εύρος των βαθμών αξιολόγησης της περιβαλλοντικής επίδρασης κυμαίνεται με μεταξύ (-3) και (+3).

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	ΕΚΤΑΚΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
Πανίδα	-1	-1	0
<i>ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</i>			
Κοινωνική Υγεία	-1	-1	0
Χρήσεις γης	+2	+2	0
Κοινωφελή δίκτυα	0	0	0
Εργασία	+3	+3	+3
Οικισμοί	+2	+2	+1
Μετανάστευση	+2	+2	+1
Πολιτιστικές αξίες	+2	-1	0
Τουρισμός - Αναψυχή	0	+3	0

5.5.2 Παραδείγματα επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον από έργα και δραστηριότητες

Αν και οι ακριβείς επιπτώσεις κάθε έργου εξαρτώνται κάθε φορά από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτού αλλά και του περιβάλλοντος στο οποίο εντάσσεται, εντούτοις θεωρείται πολύ χρήσιμη η αναφορά στις ενδεχόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις ανά ομάδα έργου.

Έργα γερσαίων και εναέριων μεταφορών (1^η Ομάδα)

- ☞ Ενδεχόμενη διάβρωση των εδαφών και σχετικές επιπτώσεις (φάση κατασκευής).
- ☞ Επιπτώσεις από την κατάτμηση ενδιαιτημάτων (φάση κατασκευής και λειτουργίας).
- ☞ Καταστροφή των ενδιαιτημάτων ειδών πανίδας και χλωρίδας με τις χωματουργικές εργασίες. Άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις από τη διάθεση προϊόντων εκσκαφής (φάση κατασκευής).
- ☞ Επιπτώσεις στο οικοσύστημα από την εκπομπή ατμοσφαιρικών ρύπων (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στην πανίδα από την εκπομπή θορύβου και την όχληση (φάσεις κατασκευής και λειτουργίας).
- ☞ Ενδεχόμενες μεταβολές στο υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής, στη ροή τυχόν επιφανειακών υδάτων (ρέματα, ποτάμια) με επιπτώσεις στους υδρόβιους οργανισμούς (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις από τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε βιοτόπους (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στην αισθητική του περιβάλλοντος από τη δημιουργία πρηνών, ορυγμάτων, επιχωμάτων (φάση λειτουργίας).

- ☞ Επιπτώσεις από δανειοθαλάμους και από χώρους απόθεσης υλικών εκσκαφής (φάση κατασκευής).
- ☞ Μεταβολή στην αισθητική του τοπίου με την κατασκευή σηράγγων, γεφυρών ή κόμβων (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις στο τοπίο από την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων (φάση λειτουργίας).

Υδραυλικά έργα (2^η Ομάδα)

- ☞ Ριζική μεταβολή του οικοσυστήματος και καταστροφή πανίδας και χλωρίδας λόγω κατάκλυσης εκτάσεων από ταμιευτήρα, λόγω αποστράγγισης - αποξήρανσης υδροτόπου, λόγω απόληψης νερού για ύδρευση ή άρδευση (φάση κατασκευής και λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από την κατάτμηση ενδιαιτημάτων (φάση κατασκευής και λειτουργίας).
- ☞ Άμεσες επιπτώσεις σε χλωρίδα και πανίδα από αντιπλημμυρικά ή αποστραγγιστικά έργα (φάση κατασκευής).
- ☞ Συγκράτηση φερτών υλικών και θρεπτικών στοιχείων μέσα στην τεχνητή λίμνη με επιπτώσεις στα κατόντη οικοσυστήματα. Έμμεσες επιπτώσεις λόγω αλλαγών στην ακτογραμμή, στις όχθες ποταμού, κλπ (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από παρεμπόδιση στην κυκλοφορία ανάδρομων ψαριών, λόγω φράγματος (φάση λειτουργίας).
- ☞ Άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις από χρήση δανειοθαλάμων ή από διάθεση προϊόντων εκσκαφής (φάση κατασκευής).
- ☞ Επιπτώσεις στο υδάτινο περιβάλλον από κατασκευαστικές επεμβάσεις σε υδάτινους αποδέκτες, από ρύπους μηχανών και μηχανημάτων εργοταξίου και από αστικά απόβλητα των εργοταξίων (φάση κατασκευής).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις στα οικοσυστήματα από την αλλαγή υδρολογικού καθεστώτος (τεχνητή λίμνη, γεωτρήσεις κ.λπ.) (φάση λειτουργίας).
- ☞ Άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις από την ύπαρξη τεχνητής λίμνης ή αυξημένης ποσότητας νερού (αρδευτικά έργα) στη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από μειωμένη οξυγόνωση του νερού της τεχνητής λίμνης σε σχέση με το νερό του ποταμού (φάση λειτουργίας).
- ☞ Ενδεχόμενη διάδοση βιολογικών ειδών ξένων προς την περιοχή με την αλλαγή του περιβάλλοντος λόγω δημιουργίας λίμνης (φάση λειτουργίας).

- ☞ Άμεσες εκπομπές ρυπαντικών φορτίων σε υδάτινους αποδέκτες (π.χ. από υδροηλεκτρικά έργα παραγωγής ενέργειας), με επίπτωση στους υδρόβιους πληθυσμούς (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες εκπομπές ρυπαντικών φορτίων σε υδάτινους αποδέκτες (π.χ. λόγω εντατικοποίησης της γεωργίας), με κίνδυνο εμφάνισης φαινομένων ευτροφισμού (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις αρδευτικών έργων και της συνακόλουθης εντατικοποίησης παραγωγικών αγροτικών δραστηριοτήτων (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις στα οικοσυστήματα λόγω μείωσης πλημμυρών (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις σε χλωρίδα, πανίδα λόγω μετακίνησης ειδών από εκτροπές ποταμών (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στα θαλάσσια οικοσυστήματα, στα θαλάσσια ρεύματα, στο κλίμα, κ.λπ., από εκτροπές ποταμών (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στο τοπίο από χρήση δανειοθαλάμων και από απόθεση μάζων (φάση κατασκευής).
- ☞ Ριζική μεταβολή του τοπίου μετά την κατασκευή φραγμάτων, ταμιευτήρων ή λιμνοδεξαμενών (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από έργα αναδασμού λόγω καταστροφής φυτοφρακτών (φάση κατασκευής).

Λιμενικά έργα (3^η Ομάδα)

- ☞ Καταστροφή παράκτιου οικοσυστήματος από την κατασκευή λιμανιού ή έργων ανάκτησης εδαφών ή έργων διαμόρφωσης ακτών, κλπ (φάση κατασκευής).
- ☞ Επιπτώσεις στα χερσαία οικοσυστήματα κατά την κατασκευή και την λειτουργία (θόρυβος, ατμοσφαιρικοί ρύποι κλπ.).
- ☞ Επιπτώσεις στην υδρόβια χλωρίδα και πανίδα από διάθεση βυθοκορημάτων (φάση κατασκευής).
- ☞ Επιπτώσεις στο υδατικό οικοσύστημα από τη διάθεση υγρών αποβλήτων των πλοίων, από τη διάλυση υφαλοχρωμάτων των πλοίων, από διαρροές πετρελαιοειδών λόγω ατυχημάτων, από την απόρριψη στερεών αποβλήτων, κλπ (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις στο θαλάσσιο οικοσύστημα από αλλαγές θαλασσίων ρευμάτων που προκαλούνται από έργα ακτομηχανικής (φάση λειτουργίας).

- ☞ Μεταβολές στο τοπίο από κρηπιδώματα, προβλήτες, σταθμούς ανεφοδιασμού, κλπ (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στην αισθητική του θαλάσσιου περιβάλλοντος, λόγω επιχώσεων, βυθοκορήσεων κλπ (φάση κατασκευής).

Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών (4^η Ομάδα)

- ☞ Επιπτώσεις στο οικοσύστημα από εκσκαφές (φάση κατασκευής).
- ☞ Μείωση χλωρίδας και πανίδας λόγω διάθεσης στερεών αποβλήτων. Αύξηση μερικών ειδών πτηνών (π.χ. γλάροι) στην ευρύτερη περιοχή (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στο οικοσύστημα λόγω εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων από εγκαταστάσεις καύσης οικιακών ή βιομηχανικών ή τοξικών αποβλήτων (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στην υδρόβια χλωρίδα και πανίδα λόγω διάθεσης λυμάτων και αποβλήτων, σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά μετά την επεξεργασία τους και τον τρόπο διάθεσης (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στο τοπίο από χωματουργικές εργασίες (φάση κατασκευής).
- ☞ Αλλοίωση του τοπίου με τη δημιουργία ΧΥΤΑ (φάση λειτουργίας).

Εξορυκτικές και συναφείς δραστηριότητες (5^η Ομάδα)

- ☞ Καταστροφή του οικοσυστήματος στην περιοχή λατομείου ή άλλης επιφανειακής εξόρυξης (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις, ιδιαίτερα σε υδατικά οικοσυστήματα, από διαρροή πετρελαιοειδών λόγω ατυχήματος ή κακής λειτουργίας (φάση λειτουργίας).
- ☞ Ενδεχόμενη θερμική ρύπανση υδατικού οικοσυστήματος (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από ατμοσφαιρική ρύπανση λόγω εξόρυξης, μεταφοράς, κ.λπ. (π.χ. ιπτάμενη τέφρα, γεωθερμικό ρευστό, σκόνη). Επιπτώσεις από ενδεχόμενη παρουσία τοξικών (π.χ. ραδιενεργών) ουσιών (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στην πανίδα από οχλήσεις λόγω θορύβου (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στη χλωρίδα και στην πανίδα από τις μεταφορικές δραστηριότητες (διάνοιξη δρόμων, θόρυβος, ατμοσφαιρικοί ρύποι) (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από διάθεση στερεών αποβλήτων (αδρανή, κ.λπ.) (φάση λειτουργίας).
- ☞ Μεγάλες αλλοιώσεις του τοπίου από επιφανειακά λατομεία, μεταλλεία, ορυχεία (φάση λειτουργίας).

- ☞ Μεγάλες αλλοιώσεις του τοπίου από διάθεση στερεών αποβλήτων (αδρανή, κλπ.) (φάση λειτουργίας).

Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής (6^η Ομάδα)

- ☞ Καταστροφή παράκτιων ή άλλων οικοσυστημάτων από την κατασκευή συγκροτημάτων, κλπ (φάση κατασκευής).
- ☞ Επιπτώσεις στη χλωρίδα ή στην πανίδα από αυξημένη κυκλοφορία τουριστών σε ευαίσθητες περιοχές (φάση λειτουργίας).
- ☞ Όχληση της πανίδας λόγω θορύβου από τουριστικές δραστηριότητες όπως θαλάσσιο σκι/ αλεξίπτωτο, κυκλοφοριακός φόρτος αυτοκινήτων/ μοτοσυκλετών, κέντρα αναψυχής, κλπ (φάση λειτουργίας).
- ☞ Πιθανές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα από διάθεση και επεξεργασία στερεών και υγρών αποβλήτων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων, χωριών διακοπών, κλπ (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις σε χλωρίδα και πανίδα λόγω εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων από μεταφορικά μέσα (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις στα οικοσυστήματα από οικιστική ανάπτυξη (φάση λειτουργίας).
- ☞ Αλλοίωση του τοπίου από κατασκευές ξένες προς την αισθητική και αρχιτεκτονική του τόπου (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις στο τοπίο από αλλαγές παραγωγικών δραστηριοτήτων λόγω οικιστικής ανάπτυξης (φάση λειτουργίας).

Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (7^η Ομάδα)

- ☞ Επιπτώσεις στα υδατικά οικοσυστήματα από τη διάθεση υγρών και στερεών αποβλήτων (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στην άγρια πανίδα από ενδεχόμενη διαφυγή εκτρεφόμενων ζώων (π.χ. γουνοφόρα) (φάση λειτουργίας).
- ☞ Κίνδυνοι μετάδοσης ασθενειών στην άγρια πανίδα (φάση λειτουργίας).
- ☞ Αλλοίωση του τοπίου από την παρουσία του εκτροφείου (φάση λειτουργίας).

Υδατοκαλλιέργειες (8^η Ομάδα)

- ☞ Επιπτώσεις στην υδρόβια πανίδα και χλωρίδα και στο υδατικό οικοσύστημα από διαφυγή θρεπτικών υλικών, φαρμάκων και καθιζανόντων υλικών. Κίνδυνος ευτροφισμού (φάση λειτουργίας).
- ☞ Τυχόν επιπτώσεις στο χερσαίο οικοσύστημα από διάθεση αποβλήτων (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στο υδατικό οικοσύστημα από τυχόν διαφυγή εκτρεφόμενων ζώων (φάση λειτουργίας).
- ☞ Κίνδυνος μετάδοσης ασθενειών στην υδρόβια πανίδα (φάση λειτουργίας).
- ☞ Αλλοίωση του χερσαίου ή θαλάσσιου τοπίου από την παρουσία εκτροφείου (φάση λειτουργίας).

Βιομηχανικές δραστηριότητες και συναφείς εγκαταστάσεις (9^η Ομάδα)

- ☞ Επιπτώσεις από κατασκευαστικές εργασίες (φάση κατασκευής).
- ☞ Επιπτώσεις στο οικοσύστημα του αποδέκτη (υδάτινος ή χερσαίος) από την επεξεργασία και διάθεση των στερεών και υγρών αποβλήτων. Κίνδυνοι από τοξικά απόβλητα (π.χ. ραδιενεργά, χημικά, κλπ) (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στους πληθυσμούς πανίδας και χλωρίδας από εκπομπή ρύπων στην ατμόσφαιρα (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στο οικοσύστημα από τη μεταφορά (με φορτηγά, τραίνα, πλοία, κλπ) των καυσίμων, των πρώτων υλών και των παραγομένων αγαθών (θόρυβος, ατμοσφαιρικοί ρύποι, κ.λπ.) (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από ενδεχόμενο ατύχημα κατά την παραγωγική διαδικασία ή κατά τη μεταφορά υλικών (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στο εδαφικό οικοσύστημα από τοξικές ουσίες (φάση λειτουργίας).
- ☞ Όχληση της πανίδας από θόρυβο (φάση λειτουργίας).
- ☞ Κίνδυνος θερμικής ρύπανσης υδατικού οικοσυστήματος (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από ενδεχόμενη αλλαγή μικροκλίματος της περιοχής (π.χ. θέρμανση ατμόσφαιρας, μεταβολή υγρασίας, κ.λπ.) (φάση λειτουργίας).
- ☞ Έμμεσες επιπτώσεις από την εντατικοποίηση παραγωγικών δραστηριοτήτων στην περιοχή (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στο τοπίο από εκτεταμένες χωματουργικές εργασίες, διάθεση μάζων, κ.λπ. (φάση κατασκευής).
- ☞ Επιπτώσεις στο τοπίο από την ένταξη των βιομηχανικών και των συνοδευτικών εγκαταστάσεων (φάση λειτουργίας).

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (10^η Ομάδα) (ΥΠΙΑΝ – ΚΑΠΕ, 2008)

Α. Αιολικά πάρκα

- ☞ Οπτική όχληση – αισθητική ένταξη.
- ☞ Θόρυβος λειτουργίας ανεμογεννητριών.
- ☞ Παρεμπόδισμός στη μετακίνηση της ορνιθοπανίδας (barrier effect).
- ☞ Πιθανές προσκρούσεις πτηνών σε ανεμογεννήτριες, γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, κ.λπ..

Β. Φωτοβολταϊκά συστήματα

- ☞ Αισθητική επίπτωση στο τοπίο. Διακοπή συνέχειας τοπίου.
- ☞ Πιθανές οχλήσεις από αντανάκλασεις.
- ☞ Επιπτώσεις στις χρήσεις γης από την κατάληψη μεγάλων εκτάσεων.

Γ. Χρήση γεωθερμίας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

- ☞ Εκπομπές μη συμπυκνούμενων αερίων.
- ☞ Θερμική και χημική ρύπανση από επιφανειακή διάθεση αλμολοίπων - πολφού διάτρησης.

Δ. Υδροηλεκτρική ενέργεια - Μικρά υδροηλεκτρικά έργα

- ☞ Διατάραξη, αποσάθρωση της κοίτης του ποταμού ή ακόμη και ξήρανσή του και επιπτώσεις στο οικοσύστημα της περιοχής, λόγω μείωσης της παροχής στην κοίτη του υδατορέματος μεταξύ της υδροληψίας και του υδροηλεκτρικού σταθμού (αναγκαιότητα διατήρησης οικολογικής παροχής).
- ☞ Παρεμπόδιση της ανάδρομης / κατάδρομης κίνησης της ιχθυοπανίδας του υδατορέματος, εφόσον τέτοια υφίσταται.

Ε. Ενεργειακή αξιοποίηση βιομάζας – Συμπααραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας

- ☞ Αέριες εκπομπές συνδεδεμένες με την διαδικασία καύσης (CO, αιωρούμενα σωματίδια, κ,λπ.).
- ☞ Θόρυβος από τις μηχανές και τη χρήση μέσων μεταφοράς της πρώτης ύλης στη μονάδα.

Μεταφορά ενέργειας, καυσίμων & χημικών ουσιών (11^η Ομάδα) και Ειδικά έργα και δραστηριότητες (12^η Ομάδα)

- ☞ Μεταβολή του οικοσυστήματος, μείωση ενδιαιτημάτων λόγω εκτεταμένων χωματουργικών εργασιών (π.χ. αγωγού). Επιπτώσεις στα χερσαία οικοσυστήματα από εκτεταμένες εκχερσώσεις.
- ☞ Επιπτώσεις από απόθεση μάζων (φάση κατασκευής).

- ☞ Μείωση πληθυσμών πανίδας (ιδίως των πτηνών) από την όχληση λόγω θορύβου σε πίστες αγώνων αυτοκινήτων/μοτοσικλετών, κλπ (φάση λειτουργίας).
- ☞ Ενδεχόμενες μεταβολές στο υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής, στη ροή τυχόν επιφανειακών υδάτων από μεγάλα έργα (π.χ. αγωγοί) και επιπτώσεις στους υδρόβιους πληθυσμούς (φάση λειτουργίας).
- ☞ Πιθανές επιπτώσεις σε πληθυσμούς πτηνών από τελεφερίκ, έργα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, κλπ (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις από ρύπανση λόγω ατυχήματος, π.χ. πετρελαιοαγωγού (φάση λειτουργίας).
- ☞ Επιπτώσεις στα οικοσυστήματα λόγω δενδροφυτεύσεων με ξενικά είδη (φάση λειτουργίας).
- ☞ Μεταβολές του τοπίου από εκτεταμένες χωματουργικές εργασίες (αγωγοί, κλπ) και απόθεση μπάζων (φάση κατασκευής).
- ☞ Μεταβολή του τοπίου λόγω δενδροφυτεύσεων, ιδίως με είδη ξένα προς το τοπικό περιβάλλον (φάση λειτουργίας).

5.6 Αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στις ΜΠΕ

Η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων υλοποιείται με την εφαρμογή μέτρων τα οποία μειώνουν τις αρνητικές δράσεις. Όταν τελειώσει η φάση επιλογής της προτιμητέας λύσης, τότε οι αρνητικές της επιπτώσεις μπορούν να περιορισθούν ακόμα περισσότερο με κατάλληλες ενέργειες. Για μεγαλύτερη απόδοση της επανορθωτικής δράσης, τα μέτρα θα πρέπει να εξετάζονται σε κάθε στάδιο της υλοποίησης του προτεινόμενου έργου.

Τα επανορθωτικά μέτρα είναι ίσως ο βασικότερος λόγος ύπαρξης της ΜΠΕ. Στοχεύουν στην αποφυγή των αντιμετωπίσιμων επιπτώσεων, π.χ. σωστή χωροθέτηση, επιλογή κατάλληλων εναλλακτικών διεργασιών, σχεδιασμός φιλικότερος προς το περιβάλλον. Επίσης, στοχεύουν στη διόρθωση των ανατάξιμων επιπτώσεων, π.χ. αποκατάσταση αισθητικής του τοπίου, παρακολούθηση και καταπολέμηση της εμφανιζόμενης ρύπανσης. Πρέπει ακόμα να αξιοποιούν και να διευκολύνουν τη δυνατότητα φυσικής επανόρθωσης των αντιστρεπτών επιπτώσεων. Τα επανορθωτικά μέτρα πρέπει να βασίζονται στην καλύτερη δυνατή τεχνολογία με λογικό κόστος, ακολουθώντας την αρχή BATNEEC (Best Available Technology Not Entailing Excessive Cost).

Είναι σπάνιο φαινόμενο η έλλειψη αρνητικών επιπτώσεων της προτεινόμενης λύσης κάποιου έργου. Έτσι, η φάση της επιλογής των επανορθωτικών μέτρων αποτελεί ένα ουσιαστικό τμήμα της περιβαλλοντικής εκτίμησης. Λόγω της μεγάλης ποικιλίας των αναπτυξιακών

έργων, των πολλών εναλλακτικών λύσεων που μπορεί να μελετηθούν κατά περίπτωση και της μεγάλης έκτασης των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, είναι πολύ δύσκολη η σύνταξη ενός καταλόγου μέτρων για γενική χρήση. Τα μέτρα ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων και η πρόβλεψη για την αποδοτικότητά τους μπορούν να προσδιοριστούν με μια ειδική διαδικασία, όπως π.χ. οι συναντήσεις εμπειρογνομόνων.

Παραδείγματα επανορθωτικών μέτρων είναι:

Για το φυσικοχημικό και βιολογικό περιβάλλον: Συστήματα επεξεργασίας, επαναχρησιμοποίησης ή αξιοποίησης αποβλήτων, τρόποι διάθεσης στερεών ή υγρών αποβλήτων, εγκατάσταση αντιρρυπαντικών τεχνολογιών για την μείωση εκπομπών αερίων ρύπων από τις καμινάδες εργοστασίων, φυτεύσεις, πρακτικές αποκατάστασης του τοπίου, δημιουργία ζωνών προστασίας, κ.λπ..

Για το κοινωνικό περιβάλλον: Στην περίπτωση π.χ. της κατάκλυσης μιας γεωργικής έκτασης από τεχνητή λίμνη: χρηματικές αποζημιώσεις, ανάπτυξη εναλλακτικών χρήσεων γης (π.χ. καλλιέργεια σε αναβαθμούς ή δημιουργία αγροτικών ξενώνων), ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών απασχόλησης (π.χ. ξενάγηση σε οικοτουριστικά μονοπάτια ή αλιεία στην τεχνητή λίμνη) κλπ.

5.7 Αξιολόγηση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Η αξιολόγηση των ΜΠΕ περιλαμβάνει την εξέταση της πληρότητας και της επάρκειας της μελέτης, όπως επίσης και της ευρύτητας στο υπό μελέτη αντικείμενο και κυρίως στην έκταση και το είδος των αναφερόμενων επιπτώσεων στο περιβάλλον του έργου ή της δραστηριότητας (ΥΠΕΘΟ - ΥΠΕΧΩΔΕ, 1998).

Ως βασικά **κριτήρια αξιολόγησης** της ΜΠΕ μπορούν να τεθούν τα ακόλουθα:

1. Η γενική πληρότητα της μελέτης, δηλαδή η επαρκής κάλυψη του συνόλου του αντικειμένου με σαφή και καταληπτό τρόπο.
2. Η επάρκεια και η σαφήνεια στην ανάπτυξη και στην τεκμηρίωση των ακόλουθων, τουλάχιστον, επιμέρους θεμάτων:
  - Αναλυτική προσέγγιση της περιοχής επιρροής. Καθορισμός τυχόν ιδιαιτεροτήτων της περιοχής, ευαίσθητων περιοχών ή σημείων και προσδιορισμοί καθοριστικών παραμέτρων περιβάλλοντος.

- Προσδιορισμός μεταβολών και μελλοντικών εξελίξεων των μεγεθών και των χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος και των υπαρχουσών δραστηριοτήτων στην περιοχή μελέτης.
  - Προσδιορισμός αλληλεπιδράσεων μεταξύ των διαφόρων χαρακτηριστικών και των ουσιαστικών παραμέτρων της μελέτης.
3. Η πληρότητα παρουσίασης της υπό εξέταση δραστηριότητας ή του έργου που αφορά:
- Στην παρουσίαση των χαρακτηριστικών του έργου και των διαφόρων τάξεων εξέλιξής του.
  - Στην τεκμηριωμένη κάλυψη των διαφόρων εναλλακτικών λύσεων και των περιπτώσεων εκτάκτων περιστατικών λειτουργίας.
  - Στη σαφήνεια και στην τεκμηρίωση όσον αφορά στην εκτίμηση των επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος που προκύπτουν κατά τη φάση κατασκευής και λειτουργίας του έργου ή από την έναρξη και την εξέλιξη της δραστηριότητας.
4. Η σαφήνεια, η επάρκεια και η ρεαλιστικότητα μελλοντικών εξελίξεων στα προσδιοριζόμενα έτη-στόχους, που αφορά:
- Στη σαφήνεια και στην επάρκεια στη διατύπωση των μορφών και των τρόπων εξέλιξης (σεναρίων) του έργου και των δραστηριοτήτων.
  - Στην τεκμηριωμένη κάλυψη των μεταβολών των εξελισσόμενων μεγεθών του έργου και του περιβάλλοντος.
5. Η αναλυτική και τεκμηριωμένη εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που αφορά:
- Στην τεκμηριωμένη και σαφή περιγραφή μεθόδων εκτίμησης.
  - Στην ανάλυση και στη σαφήνεια, στις παραδοχές και στην εκτίμηση των επί μέρους και των συνολικών επιπτώσεων.
  - Στην πληρότητα και στην επάρκεια εκτίμησης των επιπτώσεων.
  - Στην τεκμηριωμένη συγκεντρωτική εκτίμηση του ισοζυγίου επιπτώσεων.
  - Στην επαρκή έκταση του προσδιορισμού της επιρροής και του εύρους των επιπτώσεων.
  - Στο βαθμό και στο ύψος των επιδράσεων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
6. Η σαφήνεια και η ρεαλιστικότητα προσδιορισμού των προτεινόμενων μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων, που αφορά:
- Στη σαφήνεια και στην επάρκεια των προτάσεων όσον αφορά στα μέτρα προστασίας που θα ληφθούν και στις ρυθμίσεις.
  - Στη ρεαλιστικότητα και στο εφικτό των προτάσεων.

- Στην τεκμηρίωση των προτεινόμενων μέτρων και της αναμενόμενης αποτελεσματικότητάς τους (εκτίμηση των επιπτώσεων μετά τη λήξη των μέτρων).
  - Στην τεχνικοοικονομική παρουσίαση των προτεινόμενων μέτρων.
  - Στην επάρκεια και την αποδοτικότητα των συστημάτων παρακολούθησης των επιπτώσεων.
  - Στην αποτελεσματικότητα και την εξειδίκευση των προτεινόμενων μέτρων (η αποτελεσματικότητα αξιολογείται και με κριτήρια τεχνικοοικονομικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά).
  - Στη λειτουργικότητα των προτεινόμενων μέτρων.
7. Η ολοκληρωμένη παρουσίαση και η τεκμηριωμένη αιτιολόγηση και απόρριψη αντίθετων προτάσεων και απόψεων για την υλοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας.

5.8 Σχετική νομοθεσία

Για την εκπόνηση των μελετών περιβάλλοντος και την αξιολόγηση αυτών απαιτείται η συμμόρφωση με το νομοθετικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος. Το πλαίσιο είναι ευρύ και περιλαμβάνει γενικές και ειδικές νομοθεσίες τόσο του εθνικού δικαίου (νόμους, προεδρικά διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις, εγκυκλίους κ.λπ.) όσο και νομοθετικά διατάγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κανονισμοί, αποφάσεις, ανακοινώσεις κ.λπ.). Προς διευκόλυνση των εκπαιδευόμενων παρατίθεται ενδεικτικός κατάλογος διαφόρων νομοθεσιών που αφορά νομοθεσίες χωρισμένο σε θεματικές ενότητες που αφορούν το γενικό νομοθετικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος και ειδικά θέματα όπως στερεά, υγρά και αέρια απόβλητα, προστασία των υδάτων, τη βιοποικιλότητα κ.α.. Επιπλέον παρατίθενται και άλλα νομοθετικά κείμενα τα οποία αφορούν γενικότερα θέματα που μπορούν να εξεταστούν στο πλαίσιο των μελετών περιβάλλοντος (προστασία αιγιαλού – παραλίας, προστασίας πολιτιστικών μνημείων κ.α.).

I. Γενική Νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος: Ν. 1650/1986

1. Ο Ν.1650/1986 (ΦΕΚ 160/Α΄) «Για την προστασία του περιβάλλοντος»
2. Ο Ν.4014/2011 (ΦΕΚ 209/Α΄) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος».

3. Ο Ν.4685/2020 (ΦΕΚ 92/Α΄) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις».
4. Ο Ν. 4843/2021 (ΦΕΚ 193/Α΄) «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018....».
5. Ο Ν.4964/2022 (ΦΕΚ 150/Α΄) «Διατάξεις για την απλοποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, θέσπιση πλαισίου για την ανάπτυξη των Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων, την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, την προστασία του περιβάλλοντος και λοιπές διατάξεις».
6. Ο Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 78/Α΄) «Μετονομασία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας σε Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων και διεύρυνση του αντικειμένου της με αρμοδιότητες επί των υπηρεσιών ύδατος και της διαχείρισης αστικών αποβλήτων, ενίσχυση της υδατικής πολιτικής Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τη χρήση και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω της ενσωμάτωσης των Οδηγιών ΕΕ 2018/2001 και 2019/944 Ειδικότερες διατάξεις για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος. (Το παρόν ΦΕΚ επανεκτυπώθηκε λόγω σφάλματος)»

II. Ποινική Προστασία του Περιβάλλοντος

7. Ο Ν.4042/2012 (ΦΕΚ 24/Α΄) «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ, ...».

III. Προστασία Δασών και δασικών εκτάσεων

8. Ο Ν.998/1979 (ΦΕΚ 289/Α΄) «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας».
9. Ο Ν.3208/2003 (ΦΕΚ 303/Α΄) «Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, κατάρτιση δασολογίου, ρύθμιση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων και άλλες διατάξεις».

IV. Προστασία Πολιτιστικού Περιβάλλοντος

10. Ο Ν.3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α΄) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».
11. Ο Ν.3378/2005 (ΦΕΚ 203/Α΄) «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς (αναθεωρημένη)».
12. 14. Ο Ν. 4858/2021 (ΦΕΚ 220/Α΄) «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς».

V. Προστασία Υδάτων

13. Ο Ν.3199/2003 (ΦΕΚ 280/Α΄) για την «Προστασία και διαχείριση των υδάτων Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000».
14. Το Π.Δ. 51/2007 (ΦΕΚ 54/Α΄) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000».
15. Η Κ.Υ.Α. 39626/2208/Ε130/2009 (ΦΕΚ 2075/Β΄) «Καθορισμός μέτρων για την προστασία των υπόγειων νερών από την ρύπανση και την υποβάθμιση, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2006/118/ΕΚ «σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από την ρύπανση και την υποβάθμιση», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2006».
16. Η ΚΥΑ Η.Π.51354/2641/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1909/Β΄) «Καθορισμός Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 ...».
17. Η ΚΥΑ Η.Π 51354/2641/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1909/Β΄) «Καθορισμός Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 “σχετικά με Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και σχετικά με την τροποποίηση και μετέπειτα κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ,

84/491/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», καθώς και για τις συγκεντρώσεις ειδικών ρύπων στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα και άλλες διατάξεις».

18. Η Υ.Α. οικ.1811/2011 (ΦΕΚ 3322/Β') «Ορισμός ανώτερων αποδεκτών τιμών για τη συγκέντρωση συγκεκριμένων ρύπων, ομάδων ρύπων ή δεικτών ρύπανσης σε υπόγεια ύδατα, σε εφαρμογή της παραγράφου 2 του Άρθρου 3 της υπ' αριθμ.:39626/2208/Ε130/2009 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 2075)».
19. Η ΥΑ με αριθμ. οικ. 1811/2011 (ΦΕΚ 3322/Β') «Ορισμός ανώτερων αποδεκτών τιμών για τη συγκέντρωση συγκεκριμένων ρύπων, ομάδων ρύπων ή δεικτών ρύπανσης σε υπόγεια ύδατα, σε εφαρμογή της παραγράφου 2 του Άρθρου 3 της υπ' αριθμ.: 39626/2208/Ε130/2009 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 2075)».
20. Η Κ.Υ.Α. οικ. 146896/2014 (ΦΕΚ 2878/Β') «Κατηγορίες αδειών χρήσης και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτων. Διαδικασία και όροι έκδοσης των αδειών, περιεχόμενο και διάρκεια ισχύος τους και άλλες συναφείς διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε με την Κ.Υ.Α. οικ. 101123/15 (Β 1435) «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 146896/2014 κοινής υπουργικής απόφασης «Κατηγορίες αδειών χρήσης και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτων. Διαδικασία και όροι έκδοσης των αδειών, περιεχόμενο και διάρκεια ισχύος τους και άλλες συναφείς διατάξεις», όπως διορθώθηκε με το ΦΕΚ (Β' 3142)».
21. Η ΚΥΑ 8600/416/2009 (ΦΕΚ 356/Β') «Ποιότητα και μέτρα διαχείρισης των υδάτων κολύμβησης» σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2006/7/ΕΚ «σχετικά με την διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ»).

VI. Υγρά απόβλητα

22. Η ΚΥΑ 5673/400/1997 (ΦΕΚ 192/Β') «Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων».
23. Η ΚΥΑ 145116/2011 (ΦΕΚ 354/Β') «Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις».
24. Η Υγειονομική Διάταξη Ειβ/221/65 (ΦΕΚ 138/Β') «Περί διαθέσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων», της οποίας τα άρθρα 2, 7, 8, 12 και 14 έχουν καταργηθεί με την ΚΥΑ 145116/2011 (Β' 354), τα οποία αφορούν τη διάθεση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων στο έδαφος ή υπεδάφια».

VII. Προστασία θαλάσσιου Περιβάλλοντος, Αιγιαλός και Παραλία

25. Ο Ν. 2971/2011 (ΦΕΚ 285/Α') «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει
26. Ν. 3983/2011 (ΦΕΚ 144/ Α') «Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 και άλλες διατάξεις.»

VIII. Βιοποικιλότητα, φυσικοί οικοτόποι, περιοχές Natura.

27. Η ΚΥΑ 33318/3028/1998 (ΦΕΚ 1289/Β') «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας», όπως ισχύει.
28. 46. Η ΚΥΑ 37338/1807/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1495/Β') «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων / ενδιαιτημάτων της ...», όπως τροποποιήθηκε από την ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/2012 (ΦΕΚ 415/Β/2012).
29. Ο Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α') «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
30. Η Κ.Υ.Α. 50743/2017 (ΦΕΚ 4432/Β') «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».
- 31.

IX. Α)Στερεά απόβλητα

32. Ο Ν. 4819/2021 (ΦΕΚ 129/Α') «Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/ 851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών....».
33. Η ΚΥΑ 114218/1997 (ΦΕΚ 1016/Β') «Κατάρτιση πλαισίου προδιαγραφών και γενικών προγραμμάτων διαχείρισης στερεών αποβλήτων», όπως ισχύει.
34. Η Απόφαση 2014/955/ΕΕ της Επιτροπής, για την τροποποίηση της απόφασης 2000/532/ΕΚ όσον αφορά τον κατάλογο των αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

35. Η ΚΥΑ 43942/4026/2016 (ΦΕΚ 2992/Β') «Οργάνωση και λειτουργία Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων (ΗΜΑ), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 42 του Ν.4042/2012 (Α'24), όπως ισχύει», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
36. Η Π.Υ.Σ. 39 της 31-08-2020 (ΦΕΚ 185/Α) «Έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Α.)».
37. Η ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 (ΦΕΚ 2076/Β') «Μέτρα, όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2006/21/ΕΚ της 15ης Μαρτίου 2006 «σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και την τροποποίηση της Οδηγίας 2004/35/ΕΚ»
38. Η Εγκύκλιος του Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων με Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΠΠΑ/16331/1022/2022 «Διευκρινίσεις σχετικά με τη διάθεση αλμολοίπου και υγρών αποβλήτων και σε επιφανειακούς υδάτινους αποδέκτες στο πλαίσιο της αξιολόγησης των Μελετών κατά την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης».

Β) Επικίνδυνα απόβλητα

39. Η ΚΥΑ Η.Π.13588/725/2006 (ΦΕΚ 383/Β') «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
40. Η ΚΥΑ Η.Π.24944/1159/2006 (ΦΕΚ 791/Β') «Έγκριση Γενικών Τεχνικών Προδιαγραφών για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων», όπως ισχύει.
41. Η Κ.Υ.Α. οικ. 62952/5384/2016 (ΦΕΚ 4326Β) «Έγκριση Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ), σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 4342/2015», όπως ισχύει.
42. Η Οδηγία 2000/33/ΕΚ της Επιτροπής της 25ης Απριλίου 2000 «σχετικά με την προσαρμογή, για εικοστή έβδομη φορά, στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας 67/578/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικίνδυνων ουσιών».

Γ) Εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων

43. Το Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ.) 82/2004 (ΦΕΚ 64/Α') «Αντικατάσταση της 98012/2001/1996 ΚΥΑ “Καθορισμός μέτρων και όρων για τη διαχείριση των

χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων’’ Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων».

44. Το Π.Δ. 116/2004 (ΦΕΚ 81/Α') «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους, των χρησιμοποιημένων ανταλλακτικών τους και των απενεργοποιημένων καταλυτικών μετατροπέων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/53/ΕΚ ‘για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους’ του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2000».
45. Το Π.Δ. 109/2004 (ΦΕΚ 75/Α') «Μέτρα και όροι για την εναλλακτική διαχείριση των μεταχειρισμένων ελαστικών των οχημάτων. Πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείρισή τους».
46. Το Π.Δ. 116/2004 (ΦΕΚ 81/Α') «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους, των χρησιμοποιημένων ανταλλακτικών τους και των απενεργοποιημένων καταλυτικών μετατροπέων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/53/ΕΚ ‘για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους’ του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2000».
47. Η ΚΥΑ 41624/2057/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1625/Β') «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών σε συμμόρφωση με...».
48. Η ΚΥΑ 36259/1757/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1312/Β') «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)».
49. Η ΚΥΑ Η.Π. 23615/651/Ε.103/2014 (ΦΕΚ 1184/Β') «Καθορισμός κανόνων, όρων και προϋποθέσεων για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2012/19/ΕΚ «σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012 και άλλες διατάξεις».

Δ) Υγειονομική ταφή αποβλήτων

50. Η ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846/2021 (ΦΕΚ 4514/Β') «Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018».

51. Η ΚΥΑ οικ.56366/4351/2014 (ΦΕΚ 3339/Β') «Καθορισμός απαιτήσεων (προδιαγραφών) για εργασίες επεξεργασίας στο πλαίσιο της μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας των σύμμεικτων αστικών αποβλήτων και καθορισμός χαρακτηριστικών των παραγόμενων υλικών ανάλογα με τις χρήσεις τους, σύμφωνα με το εδάφιο β της παραγράφου 1 του άρθρου 38 του Ν. 4042/2012 (24/Α)».

Ε) Απόβλητα Υγειονομικών Μονάδων

52. Η ΚΥΑ 146163/2012 (ΦΕΚ 1537/Β') «Μέτρα και Όροι για τη Διαχείριση Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων»

53. Η ΚΥΑ 41848/1848/2017 (ΦΕΚ 3649/Β') «Τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης οικ. 146163/2012 - Μέτρα και Όροι για τη Διαχείριση Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων, όπως ισχύει».

54. Η Υπ. αρ. πρωτ. 33312/4110/2012 απόφαση ΥΠΕΝ «Ειδικό Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων (ΕΣΔΕΑΥΜ)» ΑΔΑ: Β41Β0-Η3Ω.

ΣΤ) Διαχείριση Αποβλήτων σε Λιμενικές Εγκαταστάσεις

55. Η ΚΥΑ 3122.3-15/71164/2021 (ΦΕΚ 4790/Β') « Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία (ΕΕ) 2019/883 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής για την παράδοση αποβλήτων από πλοία, για την τροποποίηση της Οδηγίας 2010/65/ΕΕ και την κατάργηση της Οδηγίας 2000/59/ΕΚ.».

Ζ) Προστασία του εδάφους από απόβλητα και τη νιτρορύπανση

56. Η ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/41828/630/2023 (ΦΕΚ 2692/Β') Μέτρα, όροι και διαδικασίες για τη χρησιμοποίηση επεξεργασμένης ύλης στη γεωργία και στην αποκατάσταση του εδάφους - Συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 86/278/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1986 «σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως του εδάφους κατά τη χρησιμοποίηση της ύλης καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία», όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019 και αντικατάσταση της υπ' αρ. 80568/4225/1991 (Β' 641) κοινής υπουργικής απόφασης.».

57. Η ΚΥΑ 1848/278812/2021 (ΦΕΚ 4855/Β') «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης.»
58. Η ΚΥΑ 16190/1335/1997 (ΦΕΚ 519/ Β') «Μέτρα και όροι για την προστασία των νερών από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης.»
59. Η ΚΥΑ 19652/1906/1999 (ΦΕΚ 1575 Β') «Προσδιορισμός των νερών που υφίστανται νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης - Κατάλογος ευπρόσβλητων ζωνών σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα του άρθρου 4 της 16190/ 1335/1997 κοινής υπουργικής απόφασης».

Η) Διαχείριση ζωικών υποπροϊόντων

60. Η ΚΥΑ 612/118658/2020 (ΦΕΚ 1983/Β') «Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 300, 14.11.2009, σ.1) και (ΕΕ) αριθ. 142/2011 της Επιτροπής (ΕΕ L 054, 26.2.2011, σ. 1)».

Χ. Αέρια Απόβλητα

61. Το Π.Δ. 1180/1981 (ΦΕΚ 293/ Α') «περί ρυθμίσεως θεμάτων αναγομένων εις τα της ιδρύσεως και λειτουργίας βιομηχανιών, βιοτεχνιών, πάσης φύσεως μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποθηκών και της εκ τούτων διασφαλίσεως περιβάλλοντος εν γένει».
62. Η Κ.Υ.Α. 57520/4535/1990 (ΦΕΚ 597/Β'): «Εργασίες συντήρησης, όροι λειτουργίας και καθορισμός καυσίμου για τις εστίες καύσης αρτοκλιβάνων», όπως τροποποιήθηκε από την Κ.Υ.Α οικ. 11166/1991 (ΦΕΚ 310/Β').
63. Η ΚΥΑ 11294/1993 (ΦΕΚ 264/Β') «Όροι λειτουργίας και επιτρεπόμενα όρια εκπομπών αερίων αποβλήτων από βιομηχανικούς λέβητες, ατμογεννήτριες, ελαιόθερμα και αερόθερμα που λειτουργούν με καύσιμο μαζούτ, ντίζελ ή αέριο».
64. Η ΚΥΑ 11535/1993 (ΦΕΚ 328/Β') «Επιτρεπόμενα είδη καυσίμων στις βιομηχανικές, βιοτεχνικές και συναφείς εγκαταστάσεις στους αποτεφρωτήρες νοσηλευτικών μονάδων και μέτρα για τις ανοικτές εστίες καύσης».
65. Η ΚΥΑ 4241/796/2000 (ΦΕΚ 239/ Β') «Επιβολή περιορισμών στον είδος των χρησιμοποιούμενων καυσίμων στην περιοχή του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας. Επιτρέπει μόνο φυσικό αέριο για την εστίαση, τη θέρμανση νερού και χώρων. Ακόμα και για την κατοικία (εφόσον υπάρχει δίκτυο φυσικού αερίου)».

66. Η ΚΥΑ Η.Π. 29459/1510/2005 (ΦΕΚ 992/Β') «Καθορισμός εθνικών ανώτατων ορίων εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/81/ΕΚ «σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους» του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2001» και συγκεκριμένα για SO₂, Π.Ο.Ε, NH₃ και NO_x
67. Ο Κανονισμός (ΕΚ) 166/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τη σύσταση ευρωπαϊκού μητρώου έκλυσης και μεταφοράς ρύπων και για την τροποποίηση των οδηγιών 91/689/ΕΟΚ και 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου.
68. Η ΚΥΑ Η.Π. 22306/1075/Ε103/2007 (ΦΕΚ 920/Β') «Καθορισμός τιμών – στόχων και ορίων εκτίμησης των συγκεντρώσεων ορισμένων βαρέων μετάλλων και των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων στον ατμοσφαιρικό αέρα, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2004/107/ΕΚ, και ειδικά για το Cd, Ni, As, Hg και πολυκυκλικούς υδρογονάνθρακες (BaP)», όπως τροποποιήθηκαν με την ΚΥΑ 174505/607/2017 (ΦΕΚ 1311/Β').
69. Η ΚΥΑ 14122/549/Ε103/2011 (ΦΕΚ 488/Β') «Μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2008/50/ΕΚ “για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη” του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 21ης Μαΐου 2008».
70. Η Απόφαση 198/2013 (ΦΕΚ 2499/Β') «Καύσιμα στερεής βιομάζας για μη βιομηχανική χρήση – Απαιτήσεις και Μέθοδοι Δοκιμών» για θέρμανση χώρων και νερού ή παραγωγής ατμού».
71. Η ΚΥΑ 181478/965/2017 (ΦΕΚ 3763/Β') «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπ' αριθμ. Η.Π. 54409/ 2632/2004 κοινής υπουργικής απόφασης “Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/87/ΕΚ ... του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2003 και άλλες διατάξεις”, (Β' 1931) ...».
72. Η Κ.Υ.Α. οικ. 6164/2018 (ΦΕΚ 1107/Β') «Περιορισμός των εκπομπών ορισμένων ρύπων στην ατμόσφαιρα από μεσαίου μεγέθους μονάδες καύσης - μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/2193 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (EEL 313/1/28.11.2015)».

XI. Άλλες Νομοθεσίες

73. Η ΚΥΑ 8243/1113/1991 (ΦΕΚ 138/Β') «Καθορισμός μέτρων και μεθόδων για την πρόληψη και μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος από εκπομπές αμιάντου» που εκδόθηκε σε συμμόρφωση με την Οδηγία 87/217/ΕΟΚ «σχετικά με την πρόληψη και τη μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος από τον αμιάντο».
74. Το Π.Δ. 148/2009 (ΦΕΚ 190/Α') «Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον – Εναρμόνιση με την οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004, όπως ισχύει», όπως ισχύει.
75. Η ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/2013 (ΦΕΚ 1450/΄) «Καθορισμός πλαισίου κανόνων, μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης του περιβάλλοντος από βιομηχανικές δραστηριότητες, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2010/75/ΕΕ “περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης)” του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010», όπως ισχύει.
76. Ο Ν.4277/2014 (ΦΕΚ 156/Α') «Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής και άλλες διατάξεις».
77. Ο Ν.4258/2014 (ΦΕΚ 94/Α') «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
78. Η ΚΥΑ 172058/2016 (ΦΕΚ 354/Β') «Καθορισμός κανόνων, μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2012/18/ΕΕ «για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζομένων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012. Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 12044/613/2007 (Β'376), όπως διορθώθηκε (Β'2259/2007)».
79. Ο Ν. 4936/2022 (ΦΕΚ 105/Α') «Εθνικός Κλιματικός Νόμος - Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος».
80. Οι Αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων με θέμα τις εγκρίσεις των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των διαφόρων Υδατικών

Διαμερισμάτων της χώρας των αντίστοιχων Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων».

81. Διατάγματα προστασίας συγκεκριμένων περιοχών (ποταμών, λιμνών, θαλασσιών εκτάσεων, δασών ή δασικών εκτάσεων).
82. Οι Εκτελεστικές Αποφάσεις (ΕΕ) για τον καθορισμό των συμπερασμάτων των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (ΒΔΤ) για διάφορες κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων όπως αυτές αναφέρεται στο Πίνακα 1 του παρόντος κεφαλαίου.
83. Η Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2018/1135 της Επιτροπής για τον καθορισμό του είδους, του μορφότυπου και της συχνότητας παροχής των πληροφοριών που θα διατίθενται από τα κράτη μέλη για την υποβολή εκθέσεων όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί βιομηχανικών εκπομπών.
84. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής 2014/C 136/03 «Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις βασικές εκθέσεις βάσει του άρθρου 22 παράγραφος 2 της οδηγίας 2010/75/ΕΕ περί βιομηχανικών εκπομπών».
85. Ο Κανονισμός 166/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2006 «για τη σύσταση ευρωπαϊκού μητρώου έκλυσης και μεταφοράς ρύπων και για την τροποποίηση των Οδηγιών 91/689/ΕΟΚ και 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου».
86. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις βασικές εκθέσεις βάσει του άρθρου 22 παράγραφος 2 της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ περί βιομηχανικών εκπομπών».

5.9 Βιβλιογραφία

1. Δαβάκης, Ε. (2022). «*Διαχείριση Αποβλήτων: Προσαρμογές στις αρχές της Κυκλικής Οικονομίας*», Σημειώσεις Σεμιναρίου Κέντρο Δια Βίου Μάθησης «*Ινστιτούτο Ανάπτυξης Απασχόλησης*», σε συνεργασία με τα Προγράμματα Δια Βίου Μάθησης του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ του Πανεπιστημίου Αιγαίου.
2. ΚΑΠΕ (2001), «*Οδηγός Τεχνολογιών Ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ*», Ιστότοπος του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ): http://www.cres.gr/kape/education/ODHGOS_TERESs.pdf
3. Μανωλιάδης, Ο. (2002). «*Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός*», Εκδόσεις ΙΩΝ.
4. Υπουργείο Ανάπτυξης (ΥΠΑΝ) – Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ). 2008 «*Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις Βιομάζας*».
5. Υπουργείο Ανάπτυξης (ΥΠΑΝ) – Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ), 2008 «*Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις Πάρκων Αιολικής Ενέργειας*».
6. Υπουργείο Ανάπτυξης (ΥΠΑΝ) – Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ), 2008 «*Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις Φωτοβολταϊκής Τεχνολογίας*».
7. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ) – Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ), 1998 «*Οδηγός Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης*», Μικτή Επιτροπή Καθοδήγησης (ΜΕΚ) για τα Δημόσια Έργα.
8. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023. «*Περιβαλλοντική Αδειοδότηση*» Ιστότοπος ΥΠΕΝ <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/>
9. Χατζημπίρος Κ, 2003 «*Περιβαλλοντική Πολιτική – Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων*», Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «*Περιβάλλον και Ανάπτυξη*», Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο: <http://environ.survey.ntua.gr/files/mathimata/6429/PERTECH2003.pdf>
10. ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135 Β΄) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει «*Εξειδίκευση των περιεχομένων των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α΄*».
11. Ν. 4014/2011 ΦΕΚ 209 Α΄). «*Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος*».

6^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

6 ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

6.1 Έννοια και σημασία της ΑΕΠΟ

Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενα κεφάλαια, για την πραγματοποίηση νέων έργων και δραστηριοτήτων Α κατηγορίας ή τη μετεγκατάσταση ήδη υφιστάμενων απαιτείται η περιβαλλοντική τους αδειοδότηση, ήτοι η υποβολή τους σε διαδικασία ΕΠΕ με την εκπόνηση ΜΠΕ, την αξιολόγησή της από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή και την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ).

Επιπρόσθετα:

- Οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων πριν από τη λήξη ισχύος της ΑΕΠΟ υποχρεούνται να υποβάλλουν προς έγκριση στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή Φάκελο Ανανέωσης ΑΕΠΟ, η οποία (αρχή) τον αξιολογεί και προβαίνει είτε στην παράταση της διάρκειας ισχύος της ΑΕΠΟ, είτε αποφαινεται ότι απαιτείται η τροποποίηση της ΑΕΠΟ με την υποβολή φακέλου τροποποίησης ΑΕΠΟ (Ν. 4014/11, άρθρο 5, παρ. 1 και 2).
- Οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων σε περίπτωση εκσυγχρονισμού, επέκτασης, βελτίωσης ή τροποποίησης περιβαλλοντικά αδειοδοτημένων έργων ή δραστηριοτήτων, υποχρεούνται να υποβάλλουν προς έγκριση στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή Φάκελο Τροποποίησης ΑΕΠΟ, ο οποίος αξιολογείται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ως προς την ουσιώδη ή μη μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, οπότε, αντιστοίχως, είτε εκδίδεται απόφαση τροποποίησης της ΑΕΠΟ, είτε καλείται ο φορέας να υποβάλει εκ νέου ΜΠΕ για την έκδοση νέας ΑΕΠΟ.

Συνεπώς, η ΑΕΠΟ είναι η *«Διοικητική πράξη με την οποία εγκρίνονται περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία ενός έργου, με βάση την υποβαλλόμενη Μ.Π.Ε.»*

Η ΑΕΠΟ αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση κάθε διοικητικής πράξης που απαιτείται κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για την πραγματοποίηση ή λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας (Ν. 4014/11, άρθρο 2, παρ. 10). Η εν λόγω διατύπωση του Ν.

4014/2011²⁴, σημαίνει κατ' ουσίαν ότι η ΑΕΠΟ (ή εν γένει η περιβαλλοντική αδειοδότηση) είναι η πρώτη ή από τις πρώτες άδειες / εγκρίσεις τις οποίες λαμβάνει ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας για την κατασκευή και/ή λειτουργία αυτού/ής. Αυτή η νομοθετική απαίτηση είναι αναμενόμενη από την ίδια τη φύση της ΕΠΕ η οποία αφορά στον περιβαλλοντικό σχεδιασμό του έργου, ήτοι στην ισόρροπη επίδραση της περιβαλλοντικής συνιστώσας στην οικονομική και τεχνική συνιστώσα του έργου.

Έτσι, με την ΑΕΠΟ επιβάλλονται προϋποθέσεις, όροι, περιορισμοί και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά. Επίσης, επιβάλλονται τυχόν αναγκαία επανορθωτικά ή προληπτικά μέτρα και δράσεις παρακολούθησης των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων ή και αντισταθμιστικά μέτρα (Ν. 4014/11, άρθρο 2, παρ. 7).

Οι περιβαλλοντικοί όροι αφορούν κατά σειρά προτεραιότητας στην:

1. Αποφυγή,
2. ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων,
3. επανόρθωση,
4. αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Σε περιπτώσεις όπου, παρά την εφαρμογή όλων των ανωτέρω όρων, διαπιστώνονται επιπτώσεις στο περιβάλλον και εφόσον αυτές αξιολογηθούν ως σημαντικές, δύναται να επιβάλλονται συμπληρωματικά αντισταθμιστικά μέτρα ή και τέλη.

Επί των ανωτέρω, κλασική είναι η υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 127772/16-7-2004 Εγκύκλιος της Γενικής Δ/νσης Περιβάλλοντος / Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ) του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. με θέμα: «*Η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων προηγείται της οικοδομικής άδειας*». Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 27167/3-10-2005 έγγραφο της Δ/νσης Νομοθετικού Έργου του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. προς τη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Καστοριάς, το οποίο κοινοποιήθηκε σε όλες της αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές και στο οποίο αναφέρεται ότι δεν είναι δυνατή η εκ των υστέρων έγκριση περιβαλλοντικών όρων, ήτοι «... *επιβάλλεται η έγκριση όρων προστασίας του*

---

²⁴ Όμοια διατύπωση υπήρχε και στο άρθρο 4 του Ν. 1650/1986, τόσο στην αρχική του μορφή όσο και μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 2 του Ν. 3010/2002.

περιβάλλοντος να προηγείται της έναρξης υλοποίησης του έργου αλλά και της έκδοσης οποιασδήποτε διοικητικής πράξης που αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη αυτή».

6.2 Προδιαγραφές του περιεχομένου της ΑΕΠΟ

Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011, οι περιβαλλοντικοί όροι της ΑΕΠΟ ενός έργου ή μίας δραστηριότητας θα πρέπει να έχουν κάποια βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά, ούτως ώστε να μπορέσουν να επιτελέσουν τον βασικό σκοπό τους που είναι η προστασία του περιβάλλοντος κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας.

Πιο συγκεκριμένα, οι επιβαλλόμενοι περιβαλλοντικοί όροι θα πρέπει να είναι:

- α) Συμβατοί με την ισχύουσα περιβαλλοντική ή άλλη νομοθεσία και το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό.
- β) Επαρκείς για την περιβαλλοντική προστασία.
- γ) Άμεσα συσχετιζόμενοι με το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα και τις επιπτώσεις του.
- δ) Δίκαιοι και αναλογικοί με το μέγεθος και το είδος του έργου ή της δραστηριότητας.
- ε) Ακριβείς, εφικτοί, δεσμευτικοί και ελέγξιμοι.

Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους του έργου ή της δραστηριότητας.

Οι προδιαγραφές του περιεχομένου της ΑΕΠΟ έργων ή δραστηριοτήτων Α' κατηγορίας ορίζονται στην ΥΑ 48963/2012 (ΦΕΚ 2703/Β')²⁵, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση σχετικής διάταξης της παρ. 7 του άρθρου 2 του Ν. 4014/11. Ειδικότερα, οι βασικές προδιαγραφές του περιεχομένου της ΑΕΠΟ όλων των έργων και δραστηριοτήτων ορίζονται στο Παράρτημα Α του άρθρου 4 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης. Στο Παράρτημα Β.ΙΙ της ίδιας Υ.Α αναγράφονται επιπλέον προδιαγραφές που πρέπει να ενσωματώνονται στις

---

²⁵ Έχει τροποποιηθεί με τις ΚΥΑ οικ. 1915/2018, (ΦΕΚ 304/Β'), Υ.Α. οικ. 191002/2013, (ΦΕΚ 2220/Β'), Υ.Α 36060/1155/Ε.103/2013, (ΦΕΚ 1450/Β')

ΑΕΠΟ που αφορούν ειδικά έργα και δραστηριότητες που υπάγονται στο παράρτημα Β.Ι αυτής:

- Ενεργειακές βιομηχανίες
- Εγκαταστάσεις παραγωγή και επεξεργασία μετάλλων
- Βιομηχανίες ορυκτών προϊόντων
- Χημικές βιομηχανίες
- Εγκαταστάσεις διαχείριση αποβλήτων
- Άλλες βιομηχανικές εγκαταστάσεις (όπως παραγωγής χαρτιού και χαρτοπολτού, προεπεξεργασίας και βαφής νημάτων – υφασμάτων, δέψης δερμάτων, σφαγείων, επεξεργασίας και τυποποίησης συγκεκριμένων τροφίμων²⁶).

Σημειώνεται ότι η ΑΕΠΟ μπορεί να προσαρμόζεται ανάλογα με την μορφή του εκάστοτε έργου ή δραστηριότητας και την περιοχή υλοποίησής του ενσωματώνοντας τις αναγκαίες συμπληρώσεις ή /και αποκλίσεις από τη δομή και το περιεχόμενο του Παραρτήματος Α (ΥΑ 48963/2012, άρθρο 2, παρ. 5).

Για το σύνολο, λοιπόν, των έργων και δραστηριοτήτων της Α΄ κατηγορίας, η ΑΕΠΟ πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα εξής κεφάλαια:

1. Θέμα Απόφασης.
2. Προοίμιο.
3. Διατακτικό μέρος απόφασης.
4. Περιγραφή έργου ή δραστηριότητας.
5. Θεσμοθετημένα βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής του έργου ή της δραστηριότητας καθώς και των ευαίσθητων στοιχείων του περιβάλλοντός της.
6. Οριακές τιμές εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα, στο έδαφος, στάθμης θορύβου και δονήσεων και ποιότητας περιβάλλοντος.
7. Όροι, μέτρα και περιορισμοί που πρέπει να λαμβάνονται για την ελαχιστοποίηση και την αντιμετώπιση των δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
8. Χρονικό διάστημα ισχύος της ΑΕΠΟ – Προϋποθέσεις για την ανανέωση / τροποποίησή της.
9. Λοιπές διατάξεις
10. Έλεγχος τήρησης των περιβαλλοντικών όρων της ΑΕΠΟ

---

²⁶ Οι εγκαταστάσεις που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω γενικές κατηγορίες περιγράφονται στο Παράρτημα Β.Ι της Υ.Α..

11. Δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων διαβούλευσης και της ΑΕΠΟ

12. Προσφυγή κατά της ΑΕΠΟ

Ακολουθεί συνοπτική ανάλυση των περιεχομένων καθενός από τα παραπάνω κεφάλαια της ΑΕΠΟ.

1. Θέμα Απόφασης

Στο εν λόγω κεφάλαιο αναφέρονται τα εξής:

1.1) Συνοπτικά το είδος της απόφασης, δηλαδή αν η απόφαση αφορά σε υλοποίηση νέου έργου ή δραστηριότητας, ή σε ανανέωση ΑΕΠΟ αδειοδοτημένου περιβαλλοντικά έργου, ή σε τροποποίηση ΑΕΠΟ αδειοδοτημένου περιβαλλοντικά έργου, ή σε αναδιατύπωση της αρχικής ΑΕΠΟ, μετά από τροποποίηση ή /και ανανέωση αυτής, ή σε απόφαση υφιστάμενου έργου ή δραστηριότητας στερούμενου περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

1.2) Συνοπτικά η ονομασία του έργου ή της δραστηριότητας

1.3) Η επωνυμία του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας

1.4) Ο γεωγραφικός προσδιορισμός της θέσης του έργου ή της δραστηριότητας με αναφορά της διοικητικής υπαγωγής της περιοχής του έργου ή της δραστηριότητας.

2. Προϊμιο

Αναφέρονται:

2.1) Η νομοθεσία που σχετίζεται με την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου ή της δραστηριότητας και οι βασικές κανονιστικές πράξεις της.

2.2) Τα έγγραφα και στοιχεία υποβολής του φακέλου για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου ή της δραστηριότητας καθώς και στοιχεία τροποποιητικής πρότασης για το έργο ή τη δραστηριότητα, που υποβλήθηκαν με βάση τυχόν προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης.

2.3) Οι γνωμοδοτήσεις-απόψεις υπηρεσιών, φορέων και πολιτών, με συνοπτική αναφορά στο περιεχόμενο αυτών, που υποβλήθηκαν ή ελήφθησαν κατά τη διαδικασία διαβούλευσης-δημοσιοποίησης του σχετικού φακέλου, καθώς και οι τυχόν απόψεις του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας επί των γνωμοδοτήσεων και απόψεων αυτών.

2.4) Άλλα έγγραφα που σχετίζονται με την αξιολόγηση του σχετικού φακέλου ή με την περιβαλλοντική αδειοδότηση του εξεταζόμενου έργου ή της δραστηριότητας

2.5) Προαιρετικά η αιτιολόγηση της προς έκδοση απόφασης: (π.χ. λόγω τροποποίησης του έργου ή της δραστηριότητας, συμμόρφωσης με απαιτήσεις μεταγενέστερης από την έκδοση της Α.Ε.Π.Ο. νομοθεσίας).

3. Διατακτικό μέρος απόφασης

Περιλαμβάνει συνοπτικά στοιχεία κατ' αντιστοιχία με τα προαναφερόμενα υπό στοιχεία 1.1 – 1.4 του κεφαλαίου 1: «Θέμα» της ΕΠΟ (3.1 – Συνοπτική αναφορά στο είδος της απόφασης, 3.2 – Συνοπτική αναφορά στην ονομασία του έργου, κ.ο.κ.)

4) Περιγραφή έργου ή δραστηριότητας

4.1) Συνοπτική περιγραφή του είδους και του μεγέθους του έργου ή της δραστηριότητας, και αναφορά των κυριότερων επιμέρους έργων ή δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την κατασκευή ή/και λειτουργία του.

Σε περίπτωση σημειακών έργων και ανάλογα της φύσης αυτών, αναφορά στο εμβαδόν της έκτασης (οικοπέδου ή γηπέδου) στη οποία θα κατασκευαστεί και θα λειτουργήσει το έργο ή η δραστηριότητα, εκτός εξαιρέσεων που αυτό δεν προσδιορίζεται απόλυτα.

Κατά περίπτωση (και ειδικότερα για έργα και δραστηριότητες της 9ης ομάδας) δύναται, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, να γίνεται αναφορά σε: κυριότερες πρώτες/βοηθητικές ύλες και προϊόντα, παραγωγική διαδικασία, χρήση νερού, ενέργειας και καυσίμων, είδος και ποσότητα αποβλήτων [εκπομπές στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα και στο έδαφος, επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα (εξαψήφιοι κωδικοί ΕΚΑ, εργασίες ανάκτησης R ή διάθεσης D)].

4.2) Ομάδα, υποκατηγορία και είδος στην οποία κατατάσσεται το έργο ή η δραστηριότητα, σύμφωνα με την Υ.Α. 17185/1069/2022 και την ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.

Εφόσον το έργο ή η δραστηριότητα συνίσταται από επιμέρους έργα ή δραστηριότητες, θα αναφέρονται η/οι ομάδα/ες, η/οι κατηγορία/ες, η/οι υποκατηγορία/ες και είδος/η των κυριότερων επιμέρους έργων ή/και δραστηριοτήτων.

4.3) Αναφορά σε περίπτωση υπαγωγής στα έργα και δραστηριότητες του Παραρτήματος Β.Ι. της ΥΑ 48963/2012.

4.4) Αναφορά σε περίπτωση υπαγωγής στο πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ 54409/2632/2004 κοινής υπουργικής απόφασης «Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου ...» (ΦΕΚ 1931 Β'), όπως ισχύει.

4.5.) Αναφορά σε περίπτωση υπαγωγής στο πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ 12044/613/2007 «Καθορισμός μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών ...» (ΦΕΚ 376 Β'), περί εγκαταστάσεων SEVESO, όπως ισχύει.

4.6) Αναφορά του κύριου ή των κυριότερων τοπογραφικών διαγραμμάτων ή χαρτών (που περιέχονται στον αξιολογηθέντα φάκελο), στον/ ους οποίο /ους αποτυπώνεται το έργο.

Σε περίπτωση μη γραμμικών έργων μπορεί να γίνεται αναφορά στο τοπογραφικό διάγραμμα ή σχέδιο στο οποίο αποτυπώνεται η έκταση στην οποία θα κατασκευαστεί και θα λειτουργήσει το έργο ή η δραστηριότητα και επίσης θα αναγράφονται και οι συντεταγμένες των κορυφών της (κατά ΕΓΣΑ '87), ή οι συντεταγμένες ενδεικτικών περιμετρικών σημείων ή οι συντεταγμένες του κέντρου βάρους αυτής.

5) Θεσμοθετημένα βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής του έργου ή της δραστηριότητας καθώς και των ευαίσθητων στοιχείων του περιβάλλοντός της.

5.1 Χωρικός σχεδιασμός και Χρήσεις γης

A) Γίνεται συνοπτική αναφορά στις κατευθύνσεις του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού και ιδίως στα θεσμοθετημένα περιφερειακά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και τα ειδικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού.

B) Γίνεται συνοπτική αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο χρήσεων γης που διέπει την περιοχή του έργου, όπως:

- Θεσμικό καθεστώς δόμησης βάσει θεσμοθετημένων σχεδίων (Ρυθμιστικού, ΓΠΣ, ΖΟΕ, ΣΧΟΑΠ, ρυμοτομικών, οριοθέτηση οικισμών ή λοιπών σχεδίων καθορισμού χρήσεων γης και δόμησης) και στις ενδεχόμενες μεταβατικές διατάξεις αυτών.
- Οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων όπως επιχειρηματικά πάρκα και οργανωμένοι υποδοχείς μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, λατομικές ζώνες, περιοχές ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης, περιοχές οργανωμένης ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών κλπ.

- Περιοχές άτυπης επαγγελματικής συγκέντρωσης όπως βιομηχανικής / βιοτεχνικής συγκέντρωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3982/2011 (ΦΕΚ 143 Α'), περιοχές άτυπης συγκέντρωσης μονάδων υδατοκαλλιεργειών κ.λπ.
- Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας

5.2 Στοιχεία περιβαλλοντικής ευαισθησίας της περιοχής του έργου

Ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας και τη θέση του, γίνεται αναφορά σε στοιχεία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, όπως:

- Προστατευόμενες περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 (αναφέρεται ο κωδικός, η ονομασία και η κατηγορία τους).
- Περιοχές του Ν. 3937/11 (και ο χαρακτηρισμός των περιοχών αυτών) για τις οποίες οι χρήσεις γης ρυθμίζονται με ειδική κοινή υπουργική απόφαση ή ΠΔ (κατ' εξουσιοδότηση του Ν.3937/11 ή του Ν.1650/86) ή για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί κοινή υπουργική απόφαση ή ΠΔ. Αναφορά σε εγκριθείσες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) και σε σχέδια διαχείρισης περιοχών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Δάση και δασικές περιοχές σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία.
- Θεσμοθετημένες περιοχές ιστορικής, πολιτιστικής (συμπεριλαμβάνονται οι παραδοσιακοί οικισμοί) ή αρχαιολογικής σημασίας.

6. Οριακές τιμές εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα, στο έδαφος, στάθμης θορύβου και δονήσεων και ποιότητας περιβάλλοντος

Αναφορά κατά περίπτωση στο κανονιστικό πλαίσιο, βάσει του οποίου έχουν τεθεί οριακές τιμές εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα, στο έδαφος, καθώς και οριακές τιμές στάθμης θορύβου και δονήσεων ή/και ποιότητας περιβάλλοντος.

Όπου απαιτείται και υφίστανται αναφέρονται οριακές τιμές εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα και στο έδαφος, καθώς και οριακές τιμές στάθμης θορύβου και δονήσεων ή/και ποιότητας περιβάλλοντος για το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα.

7. Όροι, μέτρα και περιορισμοί που πρέπει να λαμβάνονται για την ελαχιστοποίηση και την αντιμετώπιση των δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Αποτελεί ουσιαστικά το κύριο τμήμα της ΑΕΠΟ, στο οποίο επιβάλλονται συγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι και περιορισμοί για την κατασκευή και λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας.

Το κεφάλαιο 7 περιλαμβάνει τα εξής υποκεφάλαια ή παραγράφους:

7.1) Γενικές ρυθμίσεις

Ενδεικτικά αναφέρονται:

α) Ότι ο **φορέας του έργου** καθώς και κάθε κατά νόμο υπόχρεος φέρει **ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση** των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την απόφαση (ΑΕΠΟ).

β) Η **υποχρέωση ορισμού εκ μέρους του φορέα του έργου** ή της δραστηριότητας, **αρμόδιου προσώπου για την παρακολούθηση της τήρησης** των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που τίθενται με την απόφαση (ΑΕΠΟ), και η γνωστοποίηση του ονόματός του στην περιβαλλοντική αρχή.

γ) Η υποχρέωση του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, τήρησης των διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας

δ) Γενικοί όροι που αφορούν στο σύνολο του έργου ή της δραστηριότητας

ε) Για έργα και δραστηριότητες που η οριστικοποίηση του σχεδιασμού τους έπεται της ΑΕΠΟ τίθενται, εφόσον είναι απαραίτητο, όροι, μέτρα και περιορισμοί που αφορούν στα στάδια ωρίμανσης του σχεδιασμού (βλ. αναλυτικά 8^η Θεματική Ενότητα του παρόντος).

7.2) Φάση κατασκευής έργου / δραστηριότητας

Τίθενται όροι, μέτρα, προϋποθέσεις και περιορισμοί για τη φάση κατασκευής του έργου ή της δραστηριότητας, ή για την φάση υλοποίησης των προπαρασκευαστικών της λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας εργασιών, εφόσον ο σχεδιασμός του έργου ή της δραστηριότητας, προβλέπει τέτοιες φάσεις.

Οι όροι, μέτρα, και περιορισμοί που τίθενται αποσκοπούν:

α) Στην αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στην ατμόσφαιρα, στα νερά, στο έδαφος, στη χλωρίδα, στην πανίδα, στα τυχόν ευαίσθητα στοιχεία του περιβάλλοντος της περιοχής του έργου, κ.λπ.

β) Στην μείωση των εκπομπών θορύβου, δονήσεων και ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας.

Αναλυτικότερα, τίθενται όροι μέτρα και περιορισμοί (κατά περίπτωση και με βάση τα χαρακτηριστικά του έργου ή της δραστηριότητας και τα χαρακτηριστικά της περιοχής υλοποίησής του) για:

- Τη χρήση των φυσικών πόρων

Τίθενται όροι, μέτρα και περιορισμοί για την εξοικονόμηση/ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων (νερό, ενέργεια, καύσιμα)

- Τη διαχείριση των λυμάτων και αποβλήτων (ΑΕΚΚ, απόβλητα που εμπίτουν στο νομοθετικό πλαίσιο περί εναλλακτικής διαχείρισης, επικίνδυνα απόβλητα, εξορυκτικά απόβλητα, κλπ)

Επί παραδείγματι, τίθενται όροι μέτρα και περιορισμοί που διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα εκσκαφών, εφόσον υπάρχουν, αξιοποιούνται κατά προτεραιότητα για την κάλυψη των διαφόρων αναγκών του έργου, (π.χ. γεωμορφολογική εξομάλυνση επιμέρους χώρων/ τμημάτων του έργου, στήριξη πρανών κ.λπ.) και ελαχιστοποιείται η αλλοίωση της υφιστάμενης μορφολογίας του εδάφους,

γ) Τον περιορισμό των εκπομπών στην ατμόσφαιρα, των δονήσεων, του θορύβου και της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας.

Για παράδειγμα, τίθενται, κατά περίπτωση, όροι μέτρα και περιορισμοί που διασφαλίζουν εκτός των άλλων ότι περιορίζονται κατά το δυνατόν οι εκπομπές αιωρούμενων σωματιδίων (π.χ. διαβροχές των χώρων εκσκαφής ανάλογα με επικρατούσες κλιματολογικές συνθήκες, κάλυψη φορτηγών μεταφοράς των αδρανών υλικών και των προϊόντων εκσκαφής, κατάλληλη συντήρηση οχημάτων έργου, κλπ).

δ) Τον περιορισμό των επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον καθώς και στη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής.

ε) Λοιπά θέματα που αφορούν στην κατασκευαστική φάση.

Για παράδειγμα, τίθενται κατά περίπτωση και εφόσον κρίνεται απαραίτητο όροι, μέτρα και περιορισμοί που διασφαλίζουν εκτός των άλλων ότι εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 3028/2002 (153 Α΄) «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς».

7.3) Φάση λειτουργίας έργου / δραστηριότητας

Οι τιθέμενοι όροι, μέτρα και περιορισμοί πρέπει να διασφαλίζουν ότι το έργο ή η δραστηριότητα οφείλει να λειτουργεί σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές:

- Λαμβάνονται όλα τα κατάλληλα προληπτικά αντιρρυπαντικά μέτρα.
- Δεν προκαλείται σημαντική ρύπανση.
- Για τα απόβλητα ισχύει κατά προτεραιότητα η ακόλουθη ιεράρχηση: Πρόληψη, προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, άλλου είδους ανάκτηση, διάθεση.

Αναλυτικότερα, τίθενται όροι, μέτρα, προϋποθέσεις και περιορισμοί (κατά περίπτωση και με βάση τα χαρακτηριστικά του έργου ή της δραστηριότητας και τα χαρακτηριστικά της περιοχής λειτουργίας του) για:

α) Τη χρήση των φυσικών πόρων και την εξοικονόμηση ενέργειας.

Τίθενται όροι, μέτρα και περιορισμοί για την εξοικονόμηση/ορθολογική χρήση τους.

β) Τη διαχείριση των αποβλήτων.

Αναφέρεται συνοπτική περιγραφή του τρόπου διαχείρισης (συλλογή, χωριστή συλλογή, προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, επαναχρησιμοποίηση, επεξεργασία) κάθε ρεύματος αποβλήτου, τυχόν υδάτινος αποδέκτης και τίθενται όροι μέτρα και περιορισμοί που διασφαλίζουν ότι η διαχείριση των αποβλήτων που επιπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4819/2021 (Α 24), πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Ενδεικτικά, τίθενται όροι, μέτρα και περιορισμοί που διασφαλίζουν ότι:

- Η διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις των ΚΥΑ 13588/725/2006 (383 Β'), 24944/1159/2006 (791 Β') και 62952/5384/2016 (ΦΕΚ 4326 Β'), όπως εκάστοτε ισχύουν.
- Η υγειονομική ταφή των αποβλήτων πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 90439/1846/2021 (ΦΕΚ 4514 Β').

Επιπρόσθετα, για περιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων στις οποίες εκτελούνται εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων, αναφέρονται υποχρεωτικά και τα προβλεπόμενα στο άρθρο 52 του Ν. 4819/2021.

Επίσης, για περιπτώσεις εγκαταστάσεων αποβλήτων που διέπονται από τις διατάξεις της ΚΥΑ 39624/2209/Ε103/2009 (2076 Β') περί διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων, αναφέρονται υποχρεωτικά τα προβλεπόμενα στα εδάφια 1.1.α) – 1.1.γ) της παραγράφου Β) του άρθρου 11 της ΚΥΑ. Για τις εγκαταστάσεις αυτές και εφόσον κρίνεται απαραίτητο επιβάλλονται ειδικότερα μέτρα, προϋποθέσεις, όροι και περιορισμοί, σύμφωνα με τα

αναφερόμενα στο εδάφιο 1.1.δ) της παραγράφου Β) του άρθρου 11 της προαναφερθείσας κοινής υπουργικής απόφασης.

γ) Τη διαχείριση των αστικών λυμάτων και υγρών αποβλήτων του άρθρου 3 της ΚΥΑ 5673/400/1997 (ΦΕΚ 192 Β΄).

Αναφέρονται (όπου απαιτείται): Ποσοτικές εκτιμήσεις, ποιοτικά χαρακτηριστικά, ο αποδέκτης (π.χ. σύνδεση με αποχετευτικό δίκτυο, υπεδάφια άρδευση) και τυχόν επαναχρησιμοποίησή τους (γεωργική χρήση – άρδευση, τροφοδότηση υπόγειων υδροφορέων, αστική και περιαστική χρήση, βιομηχανική χρήση, σε υδατικά συστήματα του άρθρου 7 του Π.Δ. 51/2007, ή περιορισμένη άρδευση μέσω υπεδάφιου συστήματος άρδευσης ή τροφοδότηση υπόγειων υδροφορέων που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 7 του ΠΔ 51/200), σύμφωνα με την ΚΥΑ 145116/11 (ΦΕΚ 354 Β΄) και την ΚΥΑ 5673/400/97 (ΦΕΚ 192 Β΄), όπως ισχύουν.

Σε περιπτώσεις που διεξάγονται εργασίες επεξεργασίας λυμάτων, στην ΑΕΠΟ περιλαμβάνονται επιπρόσθετα και τα εξής:

- i. Η μέθοδος επεξεργασίας (συνοπτικά).
- ii. Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά (ρυπαντικό φορτίο) των εισερχομένων λυμάτων στην εγκατάσταση επεξεργασίας και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των εξερχομένων επεξεργασμένων λυμάτων (απόδοση μονάδας επεξεργασίας).
- iii. Η ποσότητα της παραγόμενης ιλύος και ο τρόπος διάθεσης αυτής (για επαναχρησιμοποίηση στη γεωργία ή τη δασοπονία σύμφωνα με την ΚΥΑ 41828/630/2023 (ΦΕΚ 2692 Β΄), σε αδειοδοτημένη εγκατάσταση εδαφοβελτιωτικού, για αποκατάσταση τοπίου και εδαφών, σε ΧΥΤΑ, σε μονάδα παραγωγής βιοαερίου, σε άλλη εγκατάσταση επεξεργασίας ιλύος κλπ.).
- iv. Οι τεχνικές και τυχόν άλλες απαιτήσεις που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη εγκατάσταση (συνοπτικά).
- v. Τα μέτρα ασφάλειας και προφύλαξης που πρέπει να λαμβάνονται.

δ) Τον περιορισμό των εκπομπών στην ατμόσφαιρα, των δονήσεων, του θορύβου και της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας.

Τίθενται, κατά περίπτωση, όροι, μέτρα και περιορισμοί που διασφαλίζουν, εκτός των άλλων, ενδεικτικά ότι:

- Η λειτουργία των λεβήτων παραγωγής ζεστού νερού χρήσης και θέρμανσης κτιρίων γίνεται όπως ορίζει η ΥΑ 189533/2011 (ΦΕΚ 2654 Β'), όπως ισχύει.
- Όπου απαιτείται, τηρούνται τα όρια του Π.Δ. 1180/81 (Α 293) για τις εκπομπές αερίων αποβλήτων και ορίων θορύβου.

ε) Τον περιορισμό των επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον καθώς και στη γλωρίδα και πανίδα της περιοχής.

στ) Λοιπά θέματα που αφορούν στην φάση λειτουργίας.

Τίθενται, κατά περίπτωση, όροι, μέτρα και περιορισμοί που διασφαλίζουν, εκτός των άλλων, ενδεικτικά ότι η λειτουργία του έργου εξασφαλίζει την αποτελεσματική προστασία του δάσους ή της δασικής έκτασης (εφόσον το έργο εγκαθίσταται εντός δάσους ή δασικής έκτασης).

7.4) Αποκατάσταση, μερική ή σταδιακή ή οριστική παύση λειτουργίας του έργου/δραστηριότητας

Τίθενται όροι, μέτρα και περιορισμοί για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος μετά την ολοκλήρωση των πάσης φύσεως κατασκευαστικών ή των προπαρασκευαστικών εργασιών (πχ απομάκρυνση εργοταξιακών εγκαταστάσεων, διαμόρφωση ανάγλυφου, φυτεύσεις κλπ.), εάν προβλέπονται οι φάσεις αυτές από το σχεδιασμό του έργου ή της δραστηριότητας.

Επιβάλλονται επίσης, εφόσον απαιτείται, όροι, μέτρα και περιορισμοί για την συντήρηση των έργων αποκατάστασης.

Τέλος επιβάλλονται όροι, μέτρα και περιορισμοί για τη μερική, σταδιακή ή οριστική παύση λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας, και την αποκατάσταση της περιοχής σε περιπτώσεις που ο σχεδιασμός του έργου προβλέπει μερική ή σταδιακή παύση λειτουργίας έργου ή δραστηριότητας (απομάκρυνση εγκαταστάσεων, αποκατάσταση εκτάσεων, κλπ).

7.5) Έκτακτα περιστατικά ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος

Ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας και όπου απαιτείται από τις κείμενες διατάξεις, αναφέρονται οι υποχρεώσεις του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, σε ενδεχόμενες περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος.

7.6) Πρόσθετοι περιβαλλοντικοί όροι, μέτρα και περιορισμοί για έργα και δραστηριότητες εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000

Σε περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000 και εφόσον κρίνεται απαραίτητο, αναφέρονται πρόσθετοι όροι, μέτρα, προϋποθέσεις και περιορισμοί για την αποτροπή και ελαχιστοποίηση των πιθανών σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων που θα πρέπει να ληφθούν ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα της περιοχής με βάση την δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 11 του Ν. 4014/2011 (Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση).

7.7) Πρόγραμμα παρακολούθησης και εκθέσεις

α) Εφόσον απαιτείται καθορίζεται πρόγραμμα παρακολούθησης των περιβαλλοντικών παραμέτρων κατά την φάση κατασκευής και κατά την φάση λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας, όπως οι παράμετροι που παρακολουθούνται, τα σημεία δειγματοληψίας και η συχνότητα των διενεργούμενων μετρήσεων–παρατηρήσεων και η Διασφάλιση Ποιότητας / Ελέγχου Ποιότητας (ΔΙ.Π.Ε.Π) των μετρήσεων

β) Εφόσον απαιτείται, καθορίζεται το περιεχόμενο των Περιβαλλοντικών Εκθέσεων που πρέπει να υποβάλλονται (τόσο με βάση το παραπάνω πρόγραμμα παρακολούθησης, όσο και αυτές που προκύπτουν από λοιπές διατάξεις της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας), η συχνότητα υποβολής τους και οι αρμόδιες υπηρεσίες προς τις οποίες θα πρέπει να υποβάλλονται.

7.8) Αντισταθμιστικά μέτρα

Η λήψη από το φορέα του έργου αντισταθμιστικών μέτρων επιβάλλεται σε περιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων εντός περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000, για τα οποία παρόλο που υπάρχουν αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων ως προς την ακεραιότητα της συγκεκριμένης περιοχής (με βάση τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 10 του Ν. 4014/2011) και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, πρέπει αυτά να υλοποιηθούν για άλλους επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημόσιου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως.

Επίσης καταγράφονται τυχόν αντισταθμιστικά μέτρα που προτείνονται από τον φορέα του έργου στην αξιολογηθείσα ΜΠΕ, η υλοποίηση των οποίων θα συντελεί στην ενίσχυση, ανάδειξη και αναβάθμιση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, στην ενίσχυση

της κοινωνικής συνοχής, και στη μεγιστοποίηση των θετικών αναπτυξιακών ωφελειών του έργου, στην άμεση και ενδεχομένως ευρύτερη περιοχή του έργου ή της δραστηριότητας.

7.9) Χρηματικές εγγυήσεις– ασφαλιστήρια συμβόλαια

Σε περιπτώσεις υποχρέωσης κατάθεσης εγγυητικής επιστολής ή άλλου ισοδύναμου μέσου, αναφέρεται το ύψος αυτής (π.χ. για έργα αποκατάστασης εξορυκτικών δραστηριοτήτων), ενώ σε περιπτώσεις υποχρέωσης ασφαλιστηρίου συμβολαίου επιβάλλεται η σχετική υποχρέωση (π.χ. στην περίπτωση φορέα διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων).

7.10) Αναφέρεται ότι κατά τα λοιπά ισχύουν οι όροι, μέτρα και περιορισμοί που περιγράφονται στον αξιολογηθέντα φάκελο, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τα αναφερόμενα στις παραπάνω παραγράφους.

Διευκρινίζεται επίσης ότι το κόστος του συνόλου των έργων, δράσεων και παρεμβάσεων που προκύπτουν από τους περιβαλλοντικούς όρους, περιορισμούς και ρυθμίσεις βαρύνουν τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας

8. Χρονικό διάστημα ισχύος της ΑΕΠΟ – Προϋποθέσεις για την ανανέωση / τροποποίησή της

Γίνεται αναφορά στο διάστημα ισχύος της ΑΕΠΟ με βάση το χρόνο έκδοσης της απόφασης, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 8 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011. Επίσης συνοπτικά περιγράφονται προϋποθέσεις που αφορούν την ανανέωση ή πιθανή τροποποίηση της ΑΕΠΟ κατά τα άρθρα 5 και 6 του ίδιου νόμου.

9. Λοιπές διατάξεις

Μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι:

9.1) Η ΑΕΠΟ δεν καλύπτει θέματα ασφάλειας έναντι ατυχημάτων μεγάλης έκτασης ή ασφάλειας και υγιεινής του προσωπικού, ούτε απαλλάσσει τον υπόχρεο φορέα από την υποχρέωση εφοδιασμού του με άλλες άδειες, που τυχόν προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, εκδίδεται χωρίς να εξεταστούν οι τίτλοι ιδιοκτησίας του χώρου υλοποίησης του έργου ή της δραστηριότητας, καθώς και οι όροι και περιορισμοί δόμησης του γηπέδου και δεν συνεπάγεται νομιμοποίηση οποιωνδήποτε αυθαίρετων υφιστάμενων κατασκευών για τις οποίες ισχύουν οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί αυθαίρετων κατασκευών. Τα

ανωτέρω στοιχεία εξετάστηκαν και παρατίθενται στην ΜΠΕ, με ευθύνη του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας.

9.2) Η ΑΕΠΟ ισχύει με την επιφύλαξη ότι δεν αντίκειται σε πολεοδομικές και άλλες ειδικές διατάξεις που τυχόν κατισχύουν αυτής.

9.3) Η ΑΕΠΟ αποτελεί και έγκριση επέμβασης για δασικού χαρακτήρα εκτάσεις, κατά την έννοια του έκτου κεφαλαίου του Ν. 998/1979, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 12 του Ν. 4014/2011.

Σημειώνεται, ειδικότερα, ότι κατόπιν θεσπίσεως της διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 215 με το Ν. 5037/2023, η έγκριση επέμβασης ενσωματώνεται στην υπό έκδοση Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ). Σύμφωνα με την υπ. αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/52818/3144/12-5-2023 (ΑΔΑ:9ΞΛΘ4653Π8-ΘΘΠ) Εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δασών του ΥΠΕΝ, οι άδειες επέμβασης ενσωματώνονται στις ΑΕΠΟ ως εξής:

- Για περιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α1, η έγκριση επέμβασης ενσωματώνεται στην υπό έκδοση ΑΕΠΟ μετά της συνυπογραφής της σχετικής πράξης από τον Γενικό Δ/ντή Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος.
- Σε περιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α2, η έγκριση επέμβασης ενσωματώνεται στην υπό έκδοση ΑΕΠΟ μετά της συνυπογραφής της σχετικής πράξης από τον οικείο Επιθεωρητή Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής, αντίστοιχης χωρικής αρμοδιότητας.

9.4) Η ΑΕΠΟ αναφέρεται κατά περίπτωση σε άλλες απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας ή και προϋποθέσεις, όπως καταργήσεις υφιστάμενων ΑΕΠΟ κλπ.

10. Έλεγχος τήρησης των περιβαλλοντικών όρων της ΑΕΠΟ.

Αναφέρονται συνοπτικά οι υποχρεώσεις του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας όσον αφορά την τήρηση της ΑΕΠΟ, της θεωρημένης ΜΠΕ που τη συνοδεύει καθώς και λοιπών στοιχείων (συμβάσεις, μητρώα καταγραφής στοιχείων, κλπ) στο χώρο του έργου, την παροχή των εν λόγω στοιχείων στις αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές ελέγχου και την εν γένει

διευκόλυνση των τελευταίων στους διενεργούμενους περιβαλλοντικούς ελέγχους, ως και τη συμμόρφωση του φορέα λειτουργίας με τις ενδεχόμενες συστάσεις των ελεγκτικών οργάνων²⁷.

11. Δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων διαβούλευσης και της ΑΕΠΟ

Αναφέρονται τα ακόλουθα:

α) ο τρόπος με τον οποίο τα αποτελέσματα της διαβούλευσης (γνωμοδοτήσεις-απόψεις υπηρεσιών, φορέων και πολιτών) που περιγράφονται ανωτέρω στην παράγραφο 2.3 (ΠΡΟΟΙΜΙΟ), ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού στο πλαίσιο εφαρμογής της Υ.Α. 167563/ ΕΥΠΕ/2013 (ΦΕΚ 964 Β΄) σε συνδυασμό με την ΚΥΑ 1649/45/2014 (ΦΕΚ 45 Β΄) καθώς και οι τυχόν παρατηρήσεις άλλου πληττόμενου κράτους μέλους που ελήφθησαν σύμφωνα με το άρθρο 8 της ΚΥΑ 1649/45/2014 και

β) η απαιτούμενη δημοσίευση της ΑΕΠΟ, σύμφωνα με το άρθρο 19α του ν. 4014/2011 και την κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου αυτού ΥΑ 21398/2012, η οποία πραγματοποιείται με ανάρτησή της στον ειδικό δικτυακό τόπο, στην δικτυακή διεύθυνση www.aero.ypeka.gr».

12. Προσφυγή κατά της ΑΕΠΟ

Αναφέρονται οι νομικές δυνατότητες προσφυγής του ενδιαφερόμενου κατά της ΑΕΠΟ ενώπιον του αρμόδιου οργάνου.

6.2.1 Επιπλέον προδιαγραφές ΑΕΠΟ για έργα και δραστηριότητες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ για τις βιομηχανικές εκπομπές (IED)

Για έργα και δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνονται στο Παράρτημα Β.Ι. της ΥΑ 48963/2012, ήτοι ισοδύναμα για έργα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ 36060/1155/Ε.103/13 (ΦΕΚ 1450 Β΄) «Καθορισμός πλαισίου κανόνων, μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης του περιβάλλοντος από βιομηχανικές δραστηριότητες, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2010/75/ΕΕ «περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης)» ...», όπως Μεγάλες Εγκαταστάσεις Καύσης (ΜΕΚ), διυλιστήρια, κλπ, επιπρόσθετα των προδιαγραφών του περιεχομένου της ΑΕΠΟ του Παραρτήματος Α που

---

²⁷ Για το θέμα των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων ακολουθεί ειδικό κεφάλαιο στο δεύτερο μέρος του εγχειριδίου.

αναλύθηκαν παραπάνω, τα αναγκαία μέτρα και όροι που τίθενται στην ΑΕΠΟ των εγκαταστάσεων αυτών καθορίζονται με βάση τα συμπεράσματα Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (ΒΔΤ) και περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα:

α.) Οριακές τιμές εκπομπών για τις ρυπαντικές ουσίες που απαριθμούνται στο Παράρτημα Β.ΙΙΙ της ΥΑ 48963/2012 (π.χ. διοξείδιο του θείου, οξείδια του αζώτου, κλπ) και για άλλες ρυπαντικές ουσίες που είναι πιθανόν να εκπέμπονται από την εξεταζόμενη εγκατάσταση σε σημαντικές ποσότητες ανάλογα με τη φύση τους και τη δυνατότητα μεταφοράς της ρύπανσης από το ένα επιμέρους στοιχείο του περιβάλλοντος στο άλλο.

Οι οριακές τιμές εκπομπών μπορούν να συμπληρώνονται ή να υποκαθίστανται από ισοδύναμες παραμέτρους ή τεχνικά μέτρα που εξασφαλίζουν αντίστοιχο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας.

Οι οριακές τιμές εκπομπών και ισοδύναμες παράμετροι και τεχνικά μέτρα βασίζονται στις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ), χωρίς να προδιαγράφουν τη χρήση μιας συγκεκριμένης τεχνικής ή τεχνολογίας.

β) Κατάλληλες απαιτήσεις για να εξασφαλιστεί η προστασία του εδάφους και των υπογείων υδάτων και μέτρα για την παρακολούθηση και τη διαχείριση των αποβλήτων της εγκατάστασης.

γ) Κατάλληλες απαιτήσεις παρακολούθησης των εκπομπών, στις οποίες καθορίζεται η μεθοδολογία, η συχνότητα και η διαδικασία αξιολόγησης με βάση τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές.

δ) Υποχρέωση υποβολής στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή τακτικώς και τουλάχιστον ετησίως πληροφοριών βάσει αποτελεσμάτων της παρακολούθησης των εκπομπών κατά τα προβλεπόμενα στο στοιχείο (γ), καθώς και άλλων απαιτούμενων στοιχείων.

ε) Ενδεδειγμένες απαιτήσεις για τη διατήρηση και τον έλεγχο σε τακτά διαστήματα της εφαρμογής των μέτρων που λαμβάνονται για την πρόληψη των εκπομπών στο έδαφος και στα υπόγεια ύδατα.

στ) Μέτρα σχετικά με τις μη κανονικές συνθήκες λειτουργίας, όπως την έναρξη και παύση λειτουργίας, τις διαρροές, την ελαττωματική λειτουργία, κλπ.

ζ) Διατάξεις για την ελαχιστοποίηση της διασυννοριακής ρύπανσης ή της ρύπανσης σε μεγάλη απόσταση.

η) Όρους για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις οριακές τιμές εκπομπών ή παραπομπή στις ισχύουσες απαιτήσεις που καθορίζονται αλλού.

θ) Όρους αδειοδότησης με βάση τις ΒΔΤ που προσδιορίζονται από την αδειοδοτούσα αρχή, στις περιπτώσεις που μία δραστηριότητα ή είδος της διαδικασίας παραγωγής που διεξάγεται εντός εγκατάστασης δεν καλύπτεται από συμπεράσματα αναφοράς ΒΔΤ.

Τέλος, για τα ως άνω έργα και δραστηριότητες, επιπρόσθετα των βασικών προδιαγραφών του περιεχομένου της ΑΕΠΟ, τίθενται και περιορισμοί που αφορούν την επανεξέταση των περιβαλλοντικών όρων (π.χ. σε περίπτωση πρόκλησης σημαντικής ρύπανσης από τη δραστηριότητα), τις αναγκαίες ενέργειες σε περίπτωση συμβάντος ή ατυχήματος που επηρεάζει σημαντικά το περιβάλλον (π.χ. άμεση ενημέρωση της αρμόδιας αρχής) και τις απαραίτητες ενέργειες σε περιπτώσεις παράβασης όρων της ΑΕΠΟ (π.χ. λήψη μέτρων για άμεση αποκατάσταση της συμμόρφωσης).

Σημειώνεται ότι ανάλυση και εξειδίκευση των παραπάνω προδιαγραφών της ΑΕΠΟ περιλαμβάνεται καταρχάς και στο άρθρο 11 της ΚΥΑ 36060/1155 /Ε.103/13 και εν συνεχεία στις λοιπές διατάξεις αυτής.

6.3 Η έννοια της ΜΠΕ σε σχέση με την ΑΕΠΟ

Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) αποτελούν τους βασικούς πυλώνες της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ενός έργου ή μίας δραστηριότητας. Έχουν σαφή αλληλοσυσχέτιση μεταξύ τους αλλά και «ποιοτικές» διαφορές.

Η ΜΠΕ αποτελεί το θεμέλιο λίθο της διαδικασίας ΕΠΕ, σηματοδοτεί την έναρξη της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης. **Συνιστά την πρόταση του φορέα του έργου / μελετητή** για την κατασκευή και λειτουργία του έργου, την εκτίμηση των ενδεχόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των τρόπων αποφυγής ή περιορισμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων βάσει της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας αλλά και της επιστημονικής γνώσης και εμπειρίας.

Από την άλλη πλευρά, **η ΑΕΠΟ αποτελεί την οριστική απόφαση της Διοίκησης επί της πρότασης ΜΠΕ** του φορέα του έργου, μετά από αξιολόγηση της ΜΠΕ του έργου σε σχέση με την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία, με την επιβολή περιβαλλοντικών όρων και περιορισμών που είναι αναγκαίο να τηρηθούν για την αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου. Η ΑΕΠΟ, επομένως, συνιστά μία

«εξατομικευμένη» κωδικοποίηση της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας για το εκάστοτε έργο ή δραστηριότητα υπό μορφή όρων και περιορισμών, με βάση όμως τη συγκεκριμένη ΜΠΕ. Άρα, εάν υποβαλλόταν μία άλλη ΜΠΕ για το ίδιο έργο, με άλλες εκτιμήσεις και άλλες προτάσεις ανάταξης των επιπτώσεων, η ΑΕΠΟ θα ήταν διαφορετική, καθώς θα προσαρμοζόταν στην αξιολόγηση της συμβατότητας της ΜΠΕ με την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία και εν γένει την προστασία του περιβάλλοντος.

Έτσι, όπως έχει αναφερθεί και στην παρ. 6.1, με την ΑΕΠΟ επιβάλλονται προϋποθέσεις, όροι, περιορισμοί και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά, επιβάλλονται τυχόν αναγκαία επανορθωτικά ή προληπτικά μέτρα, κ.ο.κ. Αυτό σημαίνει ακριβώς ότι η ΑΕΠΟ μπορεί να παρουσιάζει κάποιες διαφοροποιήσεις σε σχέση με τη ΜΠΕ. Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι σαφές ότι υπερισχύει η ΑΕΠΟ έναντι της ΜΠΕ, καθώς η ΜΠΕ αποτελεί την πρόταση του φορέα, ενώ η ΑΕΠΟ αποτελεί την απόφαση της Διοίκησης. Γι' αυτό, όπως είδαμε και παραπάνω στις προδιαγραφές περιεχομένου της ΑΕΠΟ, δεν χρησιμοποιείται ο όρος «έγκριση» της ΜΠΕ αλλά «θεώρηση» της ΜΠΕ και η «θεωρημένη» ΜΠΕ συνοδεύει την ΑΕΠΟ, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ΑΕΠΟ και ισχύουν τα αναγραφόμενα σε αυτήν (ΜΠΕ) στο μέτρο όμως που αυτά δεν έρχονται σε αντίθεση με τις αντίστοιχες προβλέψεις της ΑΕΠΟ, διότι σε αυτήν την περίπτωση η ΑΕΠΟ κατισχύει της ΜΠΕ. Εν κατακλείδι, η ΑΕΠΟ δεν συνιστά de facto έγκριση της ΜΠΕ στο σύνολό της, ακόμη και εάν η τελευταία έχει τροποποιηθεί/συμπληρωθεί (στα μείζονα σημεία) κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Ισοδύναμα, με την ΑΕΠΟ ενδεχομένως να μην «εγκρίνεται»/γίνεται αποδεκτή κάθε πρόταση της ΜΠΕ, αλλά εγκρίνονται περιβαλλοντικοί όροι βάσει της αξιολόγησης της ΜΠΕ. Αντίθετα, στην τεχνική νομοθεσία υφίσταται η έννοια της «έγκρισης» μελέτης, π.χ. απόφαση έγκρισης της προμελέτης ενός έργου.

Παράδειγμα

Στο παρακάτω σχηματικό διάγραμμα απεικονίζονται τα έργα προεπεξεργασίας των υγρών αποβλήτων στην είσοδο της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) ενός οικισμού. Όπως φαίνεται από την κάτοψη των έργων, τα υγρά απόβλητα μέσω του κεντρικού αποχετευτικού αγωγού καταλήγουν στο φρεάτιο εισόδου της ΕΕΛ και εν συνεχεία οδηγούνται προς χονδροεσχάρωση και αμμολιποσυλλογή (μέσω 3 μεριστών παροχής). Στο φρεάτιο εισόδου υπάρχει ένα θυρόφραγμα το οποίο επιτρέπει την ολική παράκαμψη (By

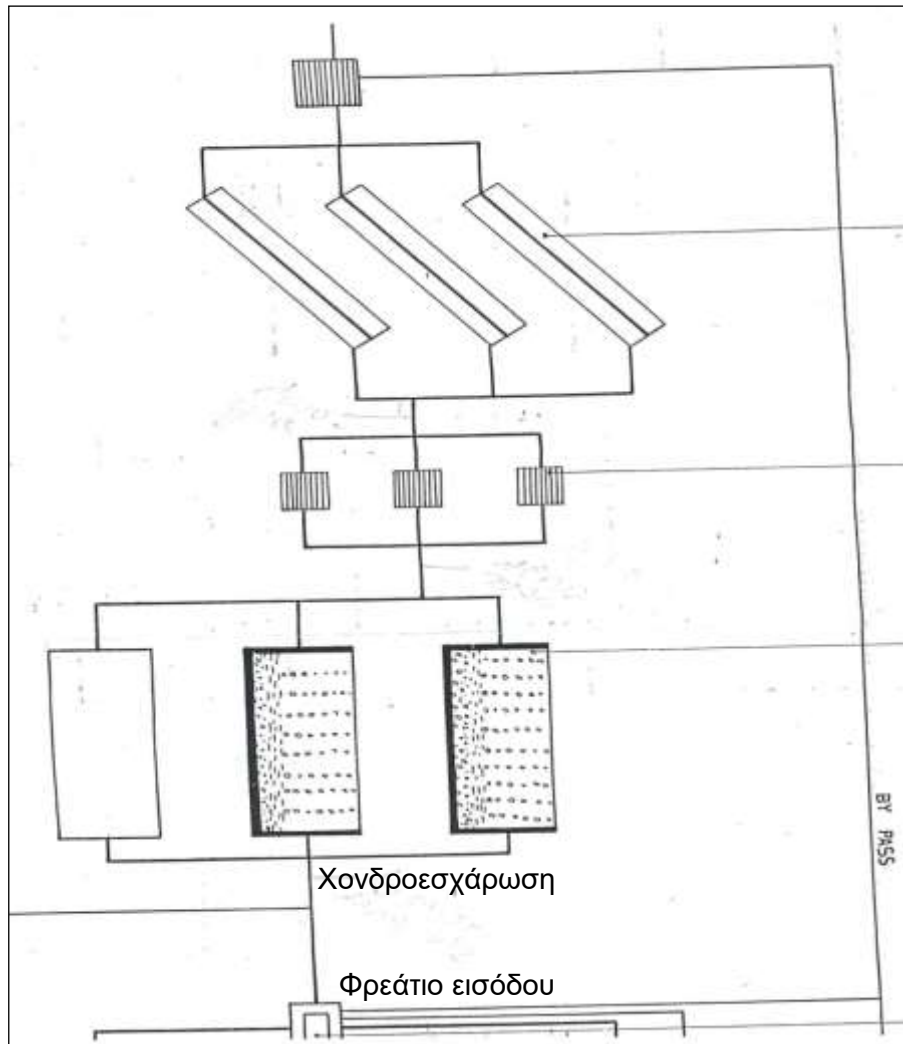
Pass) των έργων εισόδου της εγκατάστασης σε έκτακτες περιπτώσεις μεγάλου εισερχόμενου υδραυλικού φορτίου μη δυνάμενου να διαχειρισθεί από την εγκατάσταση, π.χ. σε περιπτώσεις πλημμυρικών φαινομένων από έντονες βροχοπτώσεις.

Το εν λόγω σχεδιάγραμμα καθώς και η περιγραφή της χρήσης και λειτουργίας των επιμέρους διατάξεων αλλά και οι σχετικοί υδραυλικοί υπολογισμοί περιλαμβάνονται στη ΜΠΕ της ΕΕΛ που υποβλήθηκε στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή (έργο Α κατηγορίας). Η εν λόγω περιβαλλοντική αρχή μετά την εφαρμογή της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης και την αξιολόγηση της ΜΠΕ, εξέδωσε την ΑΕΠΟ του έργου με την οποία επέβαλε όρους μέτρα και περιορισμούς μεταξύ των οποίων και τον εξής περιβαλλοντικό όρο²⁸ : «Σε περιπτώσεις εκτάκτων περιστατικών τα λύματα θα οδηγούνται στο Κεντρικό By-Pass της εγκατάστασης για την ολική παράκαμψη των έργων, μετά από χονδρή εσχάρωση». Από τη γραμματική διατύπωση του εν λόγω περιβαλλοντικού όρου είναι φανερό ότι η Διοίκηση δεν αποδέχθηκε την πρόταση της ΜΠΕ η οποία αποτυπώνεται στο παρακάτω σχηματικό διάγραμμα, καθώς επέβαλε την υποχρεωτική χρήση της χονδρής εσχάρωσης στα έκτακτα περιστατικά και εν συνεχεία την παράκαμψη των έργων επεξεργασίας της εγκατάστασης και όχι την παράκαμψη της εγκατάστασης από το φρεάτιο εισόδου, πριν τη χονδροεσχάρωση.

Άρα τα διαλαμβανόμενα στη ΜΠΕ που αφορούν το By-Pass της εγκατάστασης δεν εγκρίθηκαν από την αδειοδοτούσα αρχή και δεν έχουν ισχύ. Θα μπορούσε βεβαίως να είχε ζητηθεί από την αδειοδοτούσα αρχή η τροποποίηση της ΜΠΕ στο κεφάλαιο αυτό, ωστόσο η εν λόγω αναγκαιότητα κρίνεται από την αδειοδοτούσα αρχή βάσει της σημαντικότητας της τροποποίησης, των «στενών» αποκλειστικών προθεσμιών των διαφόρων σταδίων της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, των γνωμοδοτήσεων και παρατηρήσεων των συναρμόδιων φορέων κλπ. Είναι προφανές, λοιπόν, ότι ο φορέας του έργου οφείλει να κατασκευάσει και να λειτουργεί την ΕΕΛ με βάση τον ως άνω περιβαλλοντικό όρο και όχι με βάση τα προβλεπόμενα στη θεωρημένη ΜΠΕ του έργου.

---

²⁸ Ο εν λόγω όρος περιλαμβάνεται στην ενότητα / κεφάλαιο 7 της ΑΕΠΟ «Όροι, μέτρα και περιορισμοί που πρέπει να λαμβάνονται για την ελαχιστοποίηση και την αντιμετώπιση των δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων»

Εικόνα 23. Σχηματικό διάγραμμα των έργων προεπεξεργασίας υγρών αποβλήτων στην είσοδο της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων ενός οικισμού.

6.4 Χρονικό διάστημα έκδοσης της ΑΕΠΟ από τη Διοίκηση

Η αναλυτική διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων Α' κατηγορίας, στην οποία αναφέρονται και οι (αποκλειστικές) προθεσμίες διεκπεραίωσης από τη Διοίκηση του κάθε επιμέρους σταδίου, περιγράφηκε στην 4^η Θεματική Ενότητα.

Δεδομένου ότι η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τα έργα Α1 και Α2 υποκατηγορίας είναι κοινή με παρόμοιες προθεσμίες, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται, ως αντιπροσωπευτική, η εκτίμηση του μέγιστου χρονικού διαστήματος περιβαλλοντικής αδειοδότησης για έργα Α2 κατηγορίας.

Πίνακας 16

Εκτίμηση μέγιστου χρονικού διαστήματος περιβαλλοντικής αδειοδότησης για έργα Α2 κατηγορίας

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	ΚΥΡΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ (εργ. ημέρες)	ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟΣ ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΟΣ
Διαδικασία ΠΠΠΑ (προαιρετική)	62	
Έλεγχος τυπικής πληρότητας φακέλου ΜΠΕ	5	5 (υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων)
Διαβίβαση φακέλου για γνωμοδοτήσεις	1	
Συλλογή γνωμοδοτήσεων	30	
Γνωμοδότηση ΠΕ.Σ.Π.Α.		20 (μη διαβίβαση «ουσιωδών» γνωμοδοτήσεων / αντικρουόμενες γνώμες)
Αξιολόγηση γνωμοδοτήσεων φορέων / απόψεων φορέα - Σύνταξη ΑΕΠΟ ή απορριπτικής απόφασης	20	
Έκδοση ΑΕΠΟ	10	
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΧΩΡΙΣ ΠΠΠΑ	66	25
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΜΕ ΠΠΠΑ	128	

Παρατηρούμε ότι, με βάση την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία, **το μέγιστο χρονικό διάστημα για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων Α2 κατηγορίας**, κυμαίνεται από 66 εργάσιμες ημέρες στην ευνοϊκότερη περίπτωση (χωρίς ΠΠΠΑ, χωρίς συμπληρωματικά στοιχεία και ΠΕΣΠΑ) έως 153 εργάσιμες ημέρες (με ΠΠΠΑ, με συμπληρωματικά στοιχεία και ΠΕΣΠΑ), δηλαδή **κυμαίνεται από 3 έως 7 ημερολογιακούς**

μήνες, περίπου. Για τα έργα Α1 υποκατηγορίας, το ανωτέρω χρονικό διάστημα είναι ελαφρώς μεγαλύτερο.

6.5 Χρονική διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8.α του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4685/2020, **η Α.Ε.Π.Ο. έχει διάρκεια ισχύος δεκαπέντε (15) έτη**, εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων, βάσει των οποίων εκδόθηκε. Για τα έργα ή τις δραστηριότητες που διαθέτουν ως Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης την Οικολογική Διαχείριση και Οικολογικό Έλεγχο (EMAS), η διάρκεια ισχύος της Α.Ε.Π.Ο. παρατείνεται για έξι (6) έτη και για όσο χρόνο το Σύστημα αυτό βρίσκεται σε ισχύ. Για τα έργα ή τις δραστηριότητες που διαθέτουν Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης ISO 14001 ή άλλο αντίστοιχο σε ισχύ, η διάρκεια ισχύος της Α.Ε.Π.Ο. παρατείνεται για τέσσερα (4) έτη και για όσο χρόνο το Σύστημα αυτό βρίσκεται σε ισχύ. Για τις ως άνω παρατάσεις χορηγείται σχετική διαπιστωτική πράξη. Μη έγκαιρη ανανέωση των ως άνω Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης συνεπάγεται, κατά τη διάρκεια της ως άνω παράτασης, αυτοδίκαιη λήξη της ισχύος της Α.Ε.Π.Ο. Επιπλέον, ο φορέας υποχρεούται να διαθέτει σε ισχύ το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τουλάχιστον ένα (1) έτος πριν την παρέλευση της προθεσμίας ανανέωσης της Α.Ε.Π.Ο.

Σημειώνεται ότι η Α.Ε.Π.Ο. μπορεί με ειδική αιτιολογία να εκδίδεται για διάρκεια ισχύος μικρότερη των δεκαπέντε (15) ετών (παρ. 8.β του άρθρου 2 του Ν. 4014/11).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8.γ του Ν. 4014/11, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4685/20, η διάρκεια των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του Ν. 4685/20 Α.Ε.Π.Ο. παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαπενταετίας από την έκδοσή τους, κατόπιν υποβολής υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/1986 (75 Α΄) από τον υπόχρεο φορέα, εάν δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν.

Τα προβλεπόμενα στην ανωτέρω παράγραφο περί παράτασης της ισχύος των υφιστάμενων ΑΕΠΟ, ισχύουν και για τις Α.Ε.Π.Ο. που έχουν λήξει, εάν ισχύουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις²⁹:

---

²⁹ Σημειώνεται ότι πριν την τροποποίηση της παρ. 8 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 είχε εκδοθεί η με αρ. πρωτ. ΕΥΕΟ/ 203188/20-11-2012 εγκύκλιος του ΥΠΕΚΑ (ΑΔΑ:Β4ΣΦ0-ΜΒΞ) σύμφωνα με την οποία ως εύλογο χρονικό διάστημα από τη λήξη ισχύος της ΑΕΠΟ έως το αίτημα ανανέωσης καθορίζονταν τα δύο έτη (λαμβάνοντας υπόψη προγενέστερες αποφάσεις του ΣΤΕ (3428/2004 και 297/2009)), θεωρώντας ότι μετά το συγκεκριμένο διάστημα το έργο ή η δραστηριότητα θεωρείται ως υφιστάμενο στερούμενων περιβαλλοντικών όρων και θα πρέπει

1. Δεν έχει παρέλθει δεκαπενταετία από την έκδοσή τους.
2. Δεν έχουν επέλθει ουσιώδεις μεταβολές των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από αλλαγές στον σχεδιασμό ή τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας.

Αν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκε η υπό κρίση Α.Ε.Π.Ο., η παράταση χορηγείται εάν οι μεταβολές αυτές δεν αυξάνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η αλλαγή σε καύσιμο με μικρότερο ρυπαντικό φορτίο ή εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, κλπ.

Η παράταση χορηγείται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή έως εξαντλήσεως της δεκαπενταετίας από την έκδοση της Α.Ε.Π.Ο., κατόπιν εξέτασης του σχετικού αιτήματος του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, από το αρμόδιο ΚΕΣΠΑ ή ΠΕΣΠΑ (παρ. 8.δ του άρθρου 2 του Ν. 4014/11, όπως προστέθηκε με το άρθρο 163 του Ν. 4951/2022, ΦΕΚ 129 Α').

6.6 Περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις και τροποποίηση ΑΕΠΟ

Σε περίπτωση που διαπιστωθούν από τα πορίσματα των τακτικών και έκτακτων περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή αν παρατηρηθούν επιπτώσεις στο περιβάλλον, που δεν είχαν προβλεφθεί από τη ΜΠΕ και την ΑΕΠΟ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή επιβάλλει πρόσθετους περιβαλλοντικούς όρους ή τροποποιεί τους αρχικούς. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή δύναται επίσης να ζητήσει την εκπόνηση ειδικής μελέτης ή νέας ΜΠΕ για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών (Ν. 4014/11, άρθρο 2, παρ. 9).

Κατά διασταλτική εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή δύναται επίσης να προβεί σε τροποποίηση της ΑΕΠΟ, δρώντας σε προληπτικό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος. Χαρακτηριστική τέτοια περίπτωση αποτελεί η υπ' αριθμ. πρωτ.

να ακολουθείται η διαδικασία που ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 4014/2011 με την υποβολή νέας ΜΠΕ. Αντίστοιχη αναφορά γίνεται και στην παρ. 4 της υπ. αρ. πρωτ. 10502/14-6-2018 εγκυκλίου της Γεν. Δ/σης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ (ΑΔΑ: 7Σ6Π4653Π8-ΗΡΔ). Επομένως κατ' αναλογία, στην περίπτωση που δεν ισχύουν τα σωρευτικά κριτήρια που αναφέρονται στην ισχύουσα διάταξη (δηλ. έχει παρέλθει 15ετία από την έκδοση της ΑΕΠΟ ή / και έχουν επέλθει ουσιώδεις μεταβολές των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από αλλαγές στον σχεδιασμό ή τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας βάσει των οποίων εκδόθηκε αυτή οι οποίες αυξάνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τότε θα πρέπει να εξετάζεται από την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή αν θα πρέπει το έργο ή η δραστηριότητα να θεωρείται ως υφιστάμενο στερούμενων περιβαλλοντικών όρων.

65041/4341/14-6-2023 Εγκύκλιος της Δ/σης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ (ΑΔΑ: 6Σ984653Π8-836) με την οποία καλούνται οι περιβαλλοντικά αδειοδοτούσες αρχές να προβούν σε αυτεπάγγελτη συμπλήρωση των περιβαλλοντικών όρων των Χώρων Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ) και των μονάδων παραγωγής δευτερογενών καυσίμων, έτσι ώστε να έχουν τη δυνατότητα να δέχονται τα αποστειρωμένα νοσοκομειακά απόβλητα, μειώνοντας την περιβαλλοντική επιβάρυνση από ενδεχόμενη μη αναγκαία μεταφορά τους σε απομακρυσμένες εγκαταστάσεις.

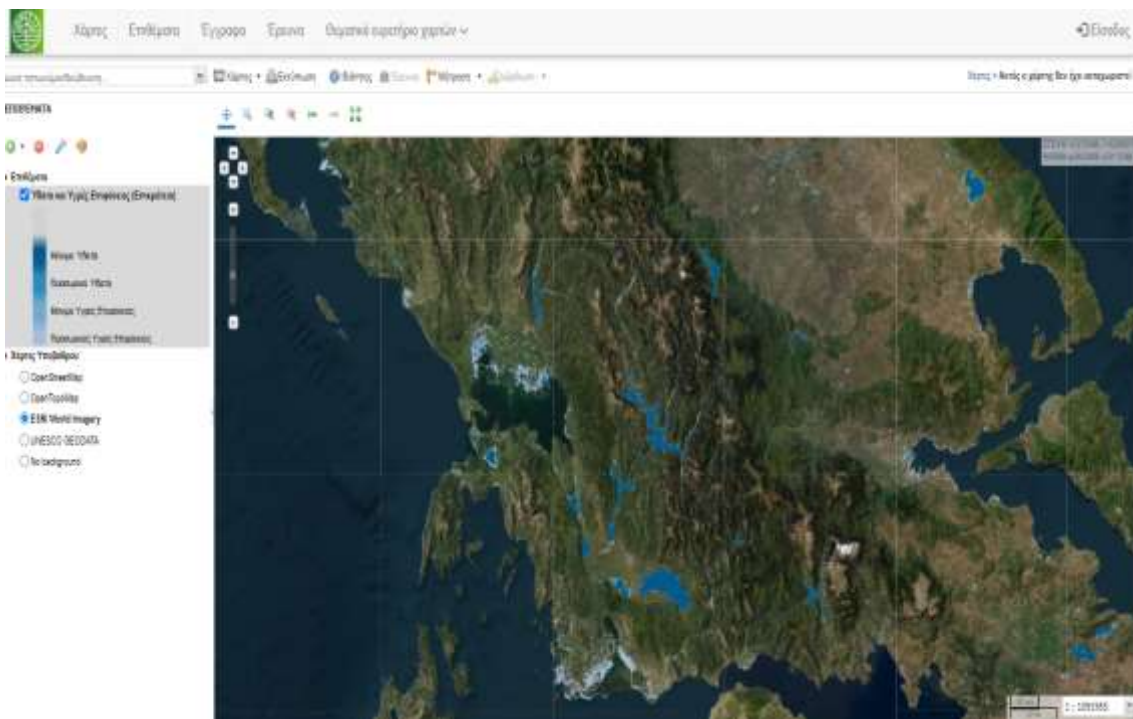
6.7 Τεχνικές εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας του περιβάλλοντος

Για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών μελετών απαιτείται έλεγχος σε διάφορες περιπτώσεις με σκοπό διακρίβωση της ορθότητας των στοιχείων που παρουσιάζονται αλλά και την κατά το δυνατόν εκτίμηση της «φέρουσας ικανότητας» του υφιστάμενου περιβάλλοντος σε σχέση με την χωροθέτηση και λειτουργία ενός έργου ή μίας δραστηριότητας. Για το σκοπό αυτό υπάρχουν μία σειρά από γεωχωρικά δεδομένα τα οποία μπορεί να αξιοποιηθούν προς υποβοήθηση. Ως «γεωχωρικά δεδομένα» θεωρούνται οποιαδήποτε δεδομένα αφορούν άμεσα ή έμμεσα σε συγκεκριμένη τοποθεσία ή γεωγραφική περιοχή. Με την Οδηγία για την Γεωχωρική Πληροφορία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Infrastructure for Spatial Information in the European Community (INSPIRE) 2007/2/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007, ορίστηκε το θεσμικό και τεχνικό πλαίσιο συντονισμού των διαδικασιών συλλογής, χρήσης και διάθεσης γεωχωρικών δεδομένων. Για την ενσωμάτωσή της στην Ελληνική Νομοθεσία, ψηφίστηκε ο Ν. 3882/2010 καθορίστηκε ότι τα γεωχωρικά δεδομένα θα διατίθενται ελεύθερα και χωρίς περιοριστικούς όρους μεταξύ των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και προς τους πολίτες. Στο πλαίσιο αυτό έχουν δημιουργηθεί διαδικτυακές πύλες ενημέρωσης και διάθεσης των ανοικτών γεωχωρικών δεδομένων όπως:

- **A) [Διαδικτυακή Πύλη Γεωχωρικών Πληροφοριών Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας \(ΥΠΕΝ\)](#)**, στην οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται μια σειρά από πληροφορίες σε γεωγραφικό υπόβαθρο (χάρτες) που αφορούν το περιβάλλον και την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Επιπλέον περιλαμβάνονται και «μεταδεδομένα» δηλαδή πληροφορίες οι οποίες περιγράφουν σύνολα γεωχωρικών δεδομένων και υπηρεσίες γεωχωρικών δεδομένων και καθιστούν δυνατή την εξεύρεση, την καταγραφή και τη χρήση τους, τα οποία ο χρήστης μπορεί να ανακτήσει (π.χ. με τη μορφή αρχείων για εργαλεία

GIS) και να προχωρήσει σε περαιτέρω αναλύσεις. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι περιλαμβάνονται για χάρτες που περιέχουν πληροφορίες για:

- ✓ [Περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000](#)
- ✓ [Σταθμοί Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης \(ΕΔΠΑΡ\)](#)
- ✓ [Βιομηχανίες που υπάγονται στην οδηγία Seveso](#)
- ✓ [Εθνικοί Δρυμοί και Εθνικά Πάρκα](#)
- ✓ [Προστατευόμενες Περιοχές σύμφωνα με την Εθνική Νομοθεσία](#)
- ✓ [Κάλυψη γης - Μεταβολές Corine Land Cover 2012 - 2018](#)
- ✓ [Δεδομένα Αιολικού Δυναμικού \(h80\) - Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας \(ΡΑΕ\)](#)
- ✓ [Δεδομένα Αιολικού Δυναμικού \(h100\) - Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας \(ΡΑΕ\)](#)
- ✓ [Δεδομένα Αιολικού Δυναμικού \(h120\) - Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας \(ΡΑΕ\)](#)
- ✓ [Εδαφολογικός Χάρτης - Οικολογικές περιοχές, βλάστηση \(Επικράτεια\)](#)
- ✓ [Υδατα και Υγρές Επιφάνειες \(Επικράτεια\)](#)

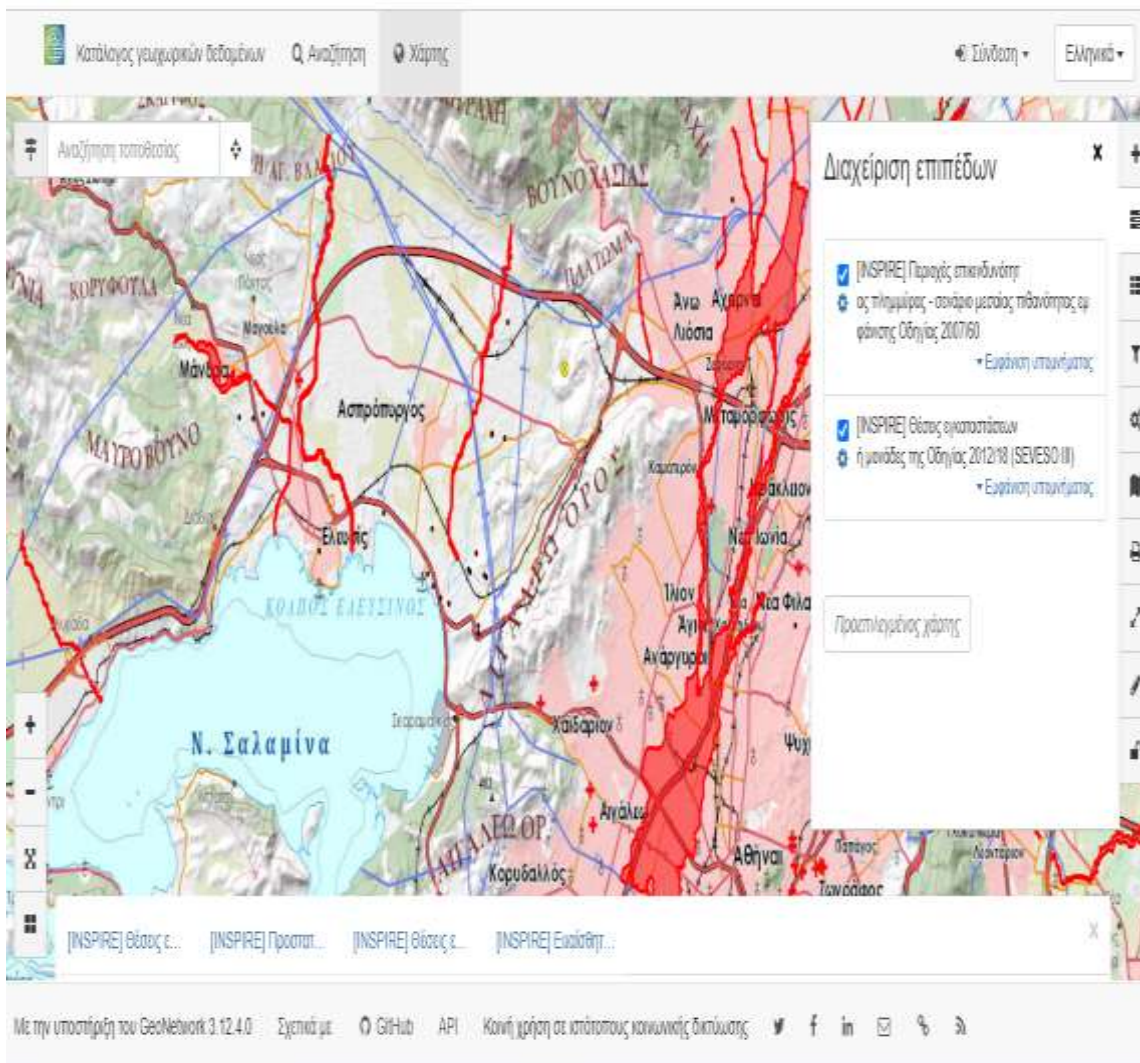
Εικόνα 24. Χάρτης με ύδατα και υγρές επιφάνειες που δημιουργήθηκε στη διαδικτυακή Πύλη Γεωχωρικών Πληροφοριών του ΥΠΕΝ.

- **B)** Ανοικτά γεωχωρικά δεδομένα περιλαμβάνονται και στη [Γεωπύλη Inspire του ΥΠΕΝ](#). Με βάση τα γεωχωρικά δεδομένα που διατίθεται ο χρήστης μπορεί να εξετάσει την

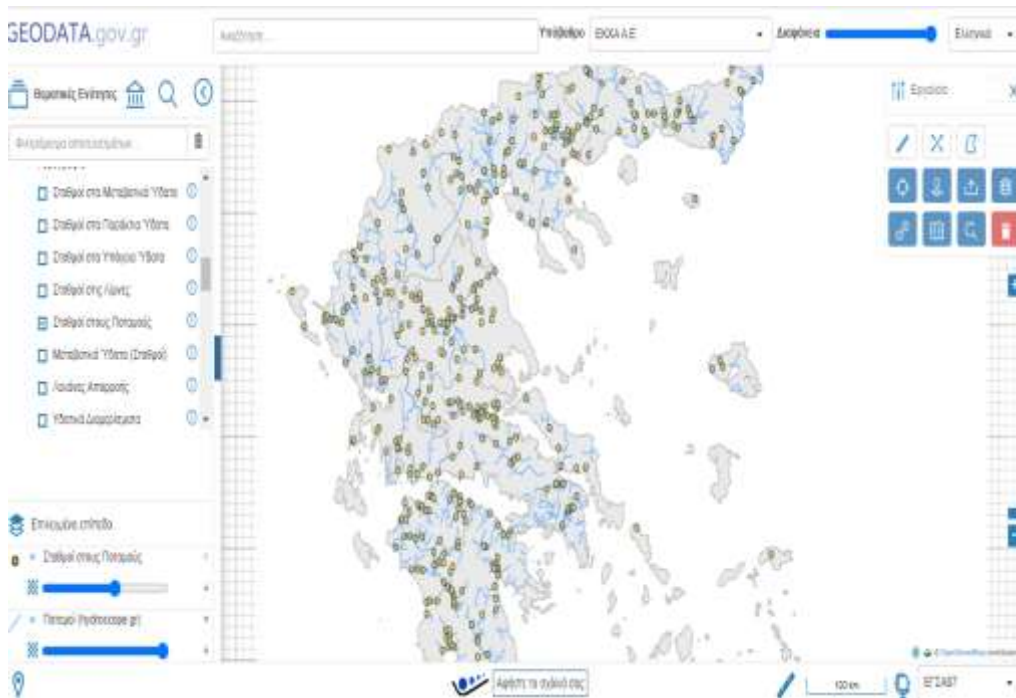

περιοχή ενός έργου ή δραστηριότητες δημιουργώντας χάρτες με χρήσιμες περιβαλλοντικές πληροφορίες. Για παράδειγμα ο χάρτης που ακολουθεί περιέχει βιομηχανίες που υπάγονται στην οδηγία Seveso III (κουκκίδες μαύρες) και ζώνες μεσαίας επικινδυνότητας για πλημμύρες (με χρώμα κόκκινο), δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στο χρήστη να εξετάσει αν οι προβλέψεις της ΜΠΕ και κατά συνέπεια οι περιβαλλοντικοί όροι που θα τεθούν θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους και σε ποιο βαθμό την πιθανότητα πλημμυρικού κινδύνου.

- Γ) Αντίστοιχα, ευρύτερες κατηγορίες γεωχωρικών δεδομένων περιλαμβάνονται ελεύθερα και στο διαδικτυακό τόπο GEODATA.gov.gr (μία INSPIRE-συμβατή Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών) όπου ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να κατεβάσει τα αρχεία με τις πληροφορίες για χρήση σε εφαρμογές GIS αλλά και επιλέγοντας διάφορα υπόβαθρα να δημιουργήσει online χάρτες με τις επιθυμητές πληροφορίες. Ανάμεσα σε αυτές μπορούν να βρεθούν και δεδομένα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αξιολόγηση περιβαλλοντικών μελετών για την έκδοση ΑΕΠΟ.

Εικόνα 25. Χάρτης με ύδατα και υγρές επιφάνειες που δημιουργήθηκε στη [Γεωπύλη Inspire](#) του ΥΠΕΝ.

Εικόνα 26. :Χάρτης με ποτάμια και σταθμούς μέτρησης σε αυτούς από το διαδικτυακό τόπο GEODATA.gov.gr

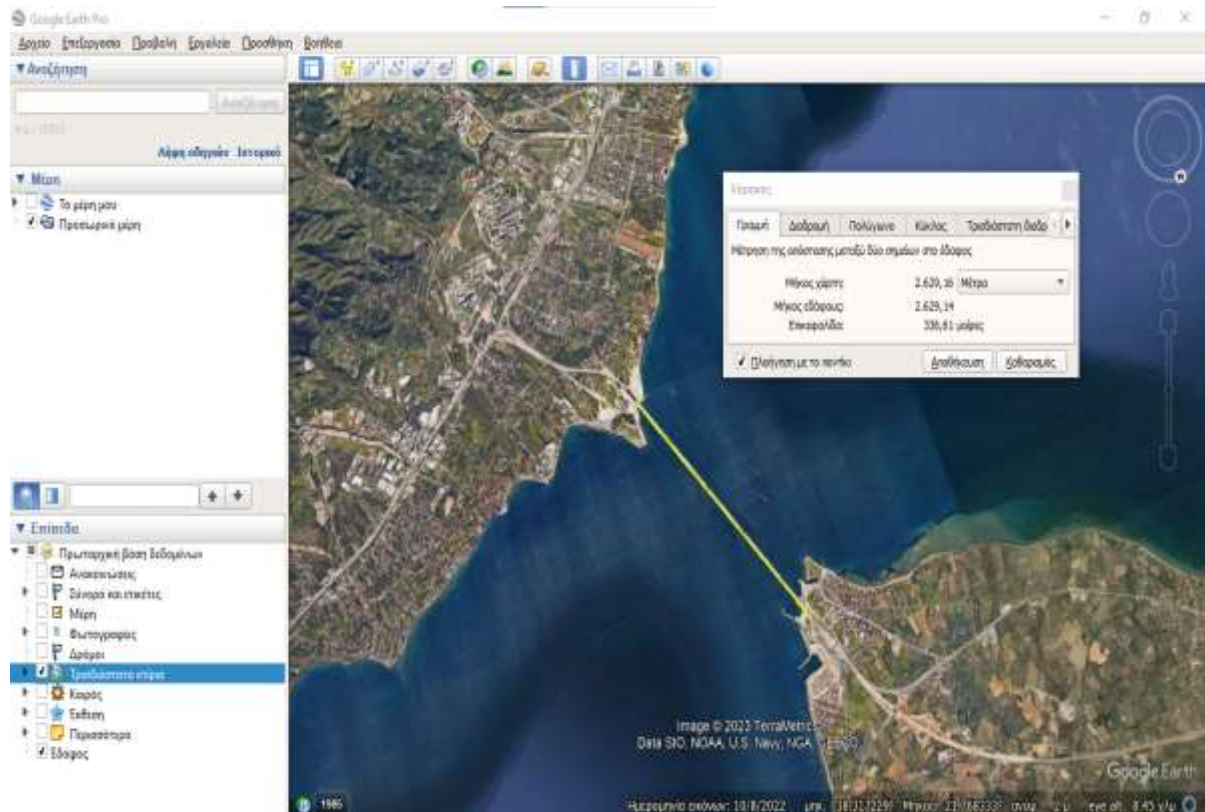
- Δ) Μοντέλα ή προγράμματα γραφικής απεικόνισης της Γης με διάφορα υπόβαθρα τα οποία αναλόγως περίπτωσης μπορεί να φέρουν και γεωχωρικά δεδομένα με περιβαλλοντικές πληροφορίες. Τα βασικά υπόβαθρα (τα οποία μπορεί να είναι απλοί χάρτες, δορυφορικές φωτογραφίες ή ορθοφωτογραφίες κ.α.), δύναται να συνδυάζονται με άλλα υπόβαθρα που φέρουν πληροφορίες χρήσιμες για την αξιολόγηση και των έλεγχο περιβαλλοντικών μελετών. Ενδεικτικά αναφέρονται διάφορες διαδικτυακές πύλες, ιστότοποι ή εφαρμογές ελεύθερα διαθέσιμες στο διαδίκτυο:

- Διαδικτυακή πύλη [ΘΕΑΣΗ](http://ΘΕΑΣΗ.gov.gr) από το gov.gr
- Διαδικτυακή πλατφόρμα [ΓΕΩΠΥΛΗ](http://ΓΕΩΠΥΛΗ.gov.gr) από τη Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού
- Διαδικτυακή πλατφόρμα θέασης [ορθοφωτογραφιών](http://ορθοφωτογραφιών.gov.gr) από το Ελληνικό Κτηματολόγιο.
- Χάρτης της [Γεωπύλης Insiire](http://Γεωπύλης Insiire.gov.gr) του Κτηματολογίου
- Διαδικτυακή πλατφόρμα θέασης [αναρτημένων δασικών χαρτών](http://αναρτημένων δασικών χαρτών.gov.gr) από το gov.gr.
- Διαδικτυακή πλατφόρμα θέασης [κυρωμένων δασικών χαρτών](http://κυρωμένων δασικών χαρτών.gov.gr) από το gov.gr.
- [Χάρτης Χρήσεων Γης](http://Χάρτης Χρήσεων Γης.gov.gr) της Διεύθυνσης Σχεδιασμού Μητροπολιτικών, Αστικών και Περιαστικών Περιοχών του ΥΠΕΝ που αφορούν την Αττική (Δεδομένα από τον Οργανισμό Αθήνας)
- Διαδικτυακός Χάρτης Google Maps

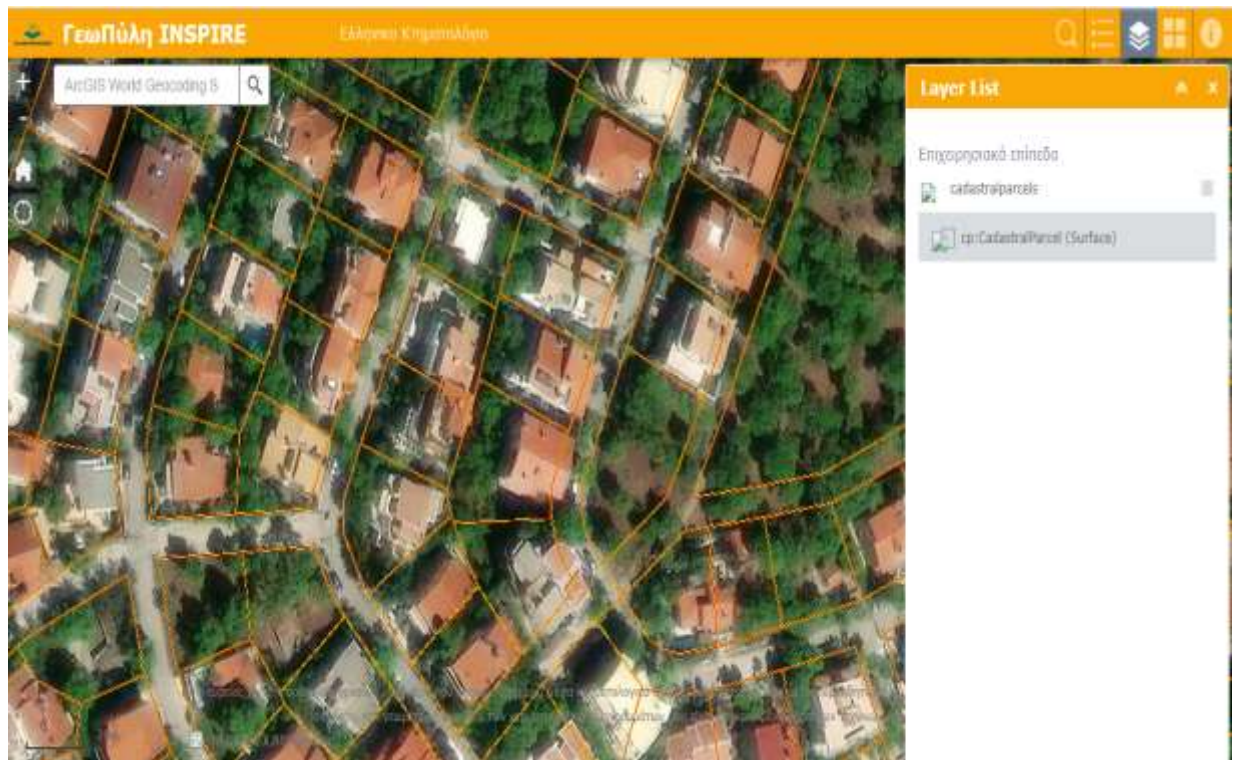
- Διαδικτυακή πλατφόρμα [GoogleEarth](#)
- Εφαρμογή [GoogleEarthPro](#) η οποία είναι ελεύθερη για εγκατάσταση σε υπολογιστές.
- Διαδικτυακός χάρτης [Bing Maps](#)
- Διαδικτυακή πλατφόρμα [Bing Maps Aerial](#)
- Διαδικτυακή πλατφόρμα [ArcGis Map Viewer](#)

Σε όλες τις ανωτέρω διαδικτυακές πλατφόρμες ή εφαρμογές ο χρήστης μπορεί να εντοπίσει τη θέση ενός έργου ή μίας δραστηριότητα και κατά περίπτωση, αναλόγως με τις πληροφορίες και τα εργαλεία που παρέχει, να ελέγξει πληροφορίες που υποβάλλονται στην ΜΠΕ σχετικά με την τοποθεσία και τη χωροθέτηση, τις γειτνιάζουσες περιοχές και δραστηριότητες, τις αποστάσεις από σημεία ενδιαφέροντος, δάση ή δασικές εκτάσεις, χρήσης γης. Αναλόγως της πλατφόρμας ή εφαρμογής μπορεί να περιέχεται η δυνατότητα εισαγωγής πολυγώνων που περιγράφουν γήπεδα δραστηριοτήτων, εξέτασης της χρονολογικής εξέλιξης μίας περιοχής, εντοπισμός γεωτεμαχίων δηλωμένων στο κτηματολόγιο, εμφάνιση, εξέτασης ένταξης μίας θέσης σε προστατευόμενες περιοχές.

Παρατίθενται ακολούθως ενδεικτικά παραδείγματα από τη χρήση τους.

Εικόνα 27. Γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου (με εκτίμηση του μήκους της) από την εφαρμογή GoogleEarthPro)

Εικόνα 28. Γεωτεμάχια δηλωμένα στο Ελληνικό Κτηματολόγιο (χάρτης της [Γεωπύλης Inspire](#))

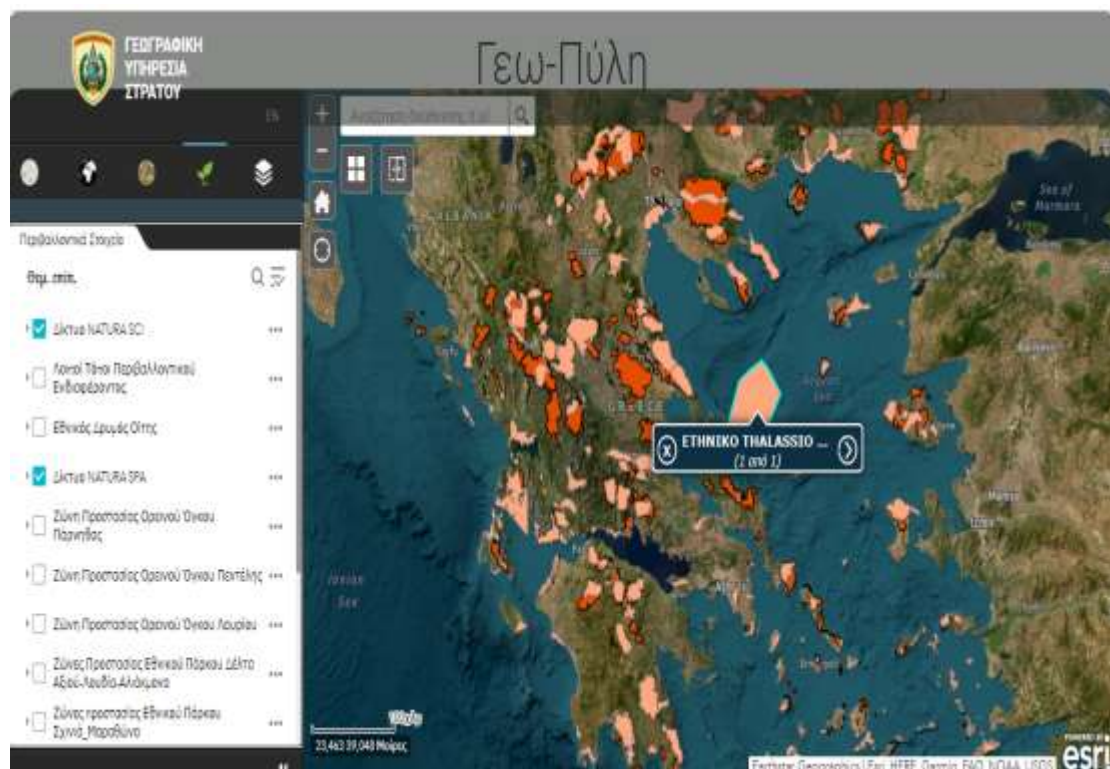

Εικόνα 29. Απόσπασμα από κυρωμένους δασικούς χάρτες

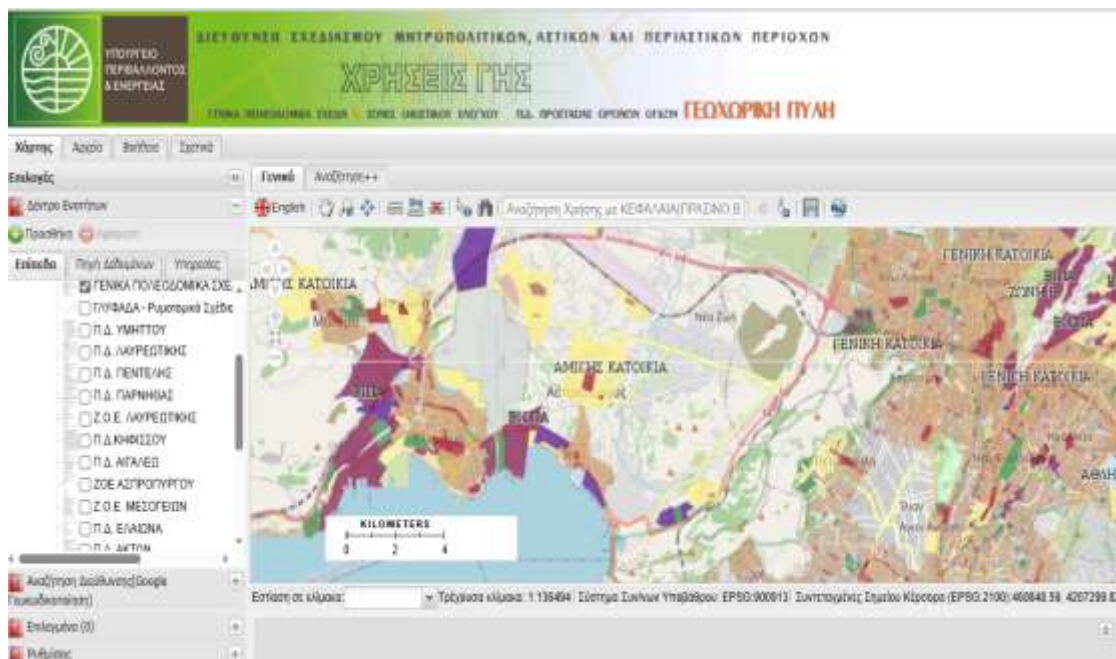

Εικόνα 30. Χρονολογική εξέλιξη της κατασκευής ΧΥΤΑ από την εφαρμογή GoogleEarthPro.

Εικόνα 31. Περιοχές Natura από την διαδικτυακή πλατφόρμα της Γεωπύλης της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού.

Εικόνα 32. Τμήμα της Αττικής με αποτυπωμένη τη ΖΟΕ Ασπροπύργου και τις προβλέψεις του ΠΔ για τον Ελαιώνα από το Χάρτη Χρήσεων Γης της Διεύθυνσης Σχεδιασμού Μητροπολιτικών, Αστικών και Περιαστικών Περιοχών του ΥΠΕΝ.

Ειδική αναφορά γίνεται:

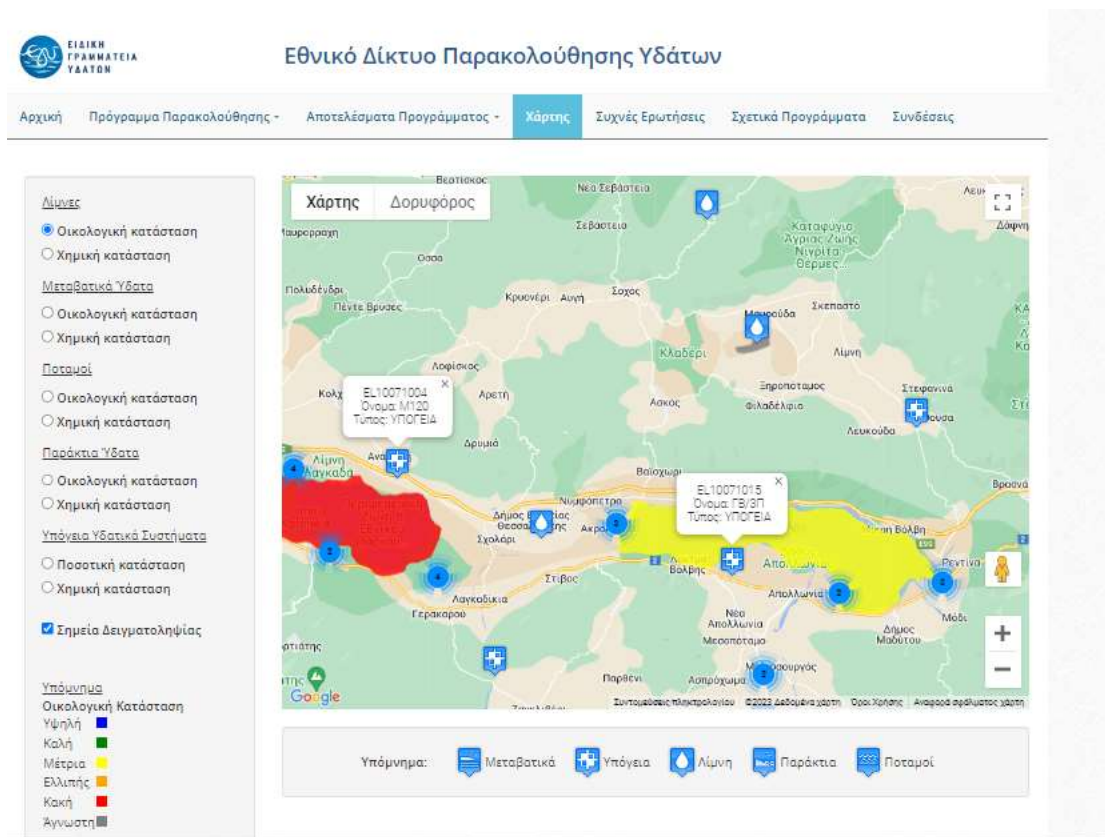
1) Στο [Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ](#) το οποίο βασίζεται στις³⁰ απαιτήσεις και προδιαγραφές της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ) και άλλων σχετικών Κοινοτικών Οδηγιών, όπως η Οδηγία για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης (91/676/ΕΟΚ), η Οδηγία για τη διαχείριση και προστασία των υπόγειων υδάτων (2006/118/ΕΚ) και η Οδηγία για τις ουσίες προτεραιότητας (2008/105/ΕΚ). Η λειτουργία του αποσκοπεί στη «συστηματική παρακολούθηση των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των εσωτερικών επιφανειακών (ποταμών και λιμνών), μεταβατικών, παράκτιων και υπόγειων υδάτων της χώρας, με στόχο την αξιολόγηση/ταξινόμηση της ποιοτικής (οικολογικής και χημικής) και ποσοτικής τους κατάστασης και την εκτίμηση των μακροχρόνιων αλλαγών που προκύπτουν από ανθρωπογενείς παράγοντες, σε συνδυασμό με την εφαρμογή των Προγραμμάτων Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων που προβλέπονται στα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών. Μέσω του παρόντος διαδραστικού ιστοτόπου, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από τη λειτουργία του Εθνικού

³⁰ Πηγή: Διαδικτυακός τόπος του Εθνικού Δίκτυου Παρακολούθησης της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ (<http://nmwn.ypeka.gr>).

Δικτύου Παρακολούθησης, και διασφαλίζεται η άμεση ενημέρωση του κοινού για την κατάσταση κάθε υδατικού συστήματος της χώρας, μέσω θεματικών χαρτών και οργανωμένων βάσεων δεδομένων». Στην εν λόγω διαδικτυακή πύλη υπάρχει αξιολόγηση της οικολογικής και χημικής κατάστασης των υδάτων καθώς και μετρήσεις ανά σταθμό παρακολούθησης παραμέτρων ποιότητας των υδάτων.

Επικουρικά, στοιχεία για την ποιότητα των υδάτων με μετρήσεις σε συγκεκριμένους σταθμούς μπορούν να βρεθούν και στο διακτυακό τόπο του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) που αφορούν το δίκτυο αυτόματων σταθμών παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας υδάτων: <https://hydro-stations.hcmr.gr>

Εικόνα 33. Απόσπασμα χάρτη όπου παρουσιάζεται η οικολογική αξιολόγηση λιμνών και διάφορα σημεία παρακολούθησης υδάτων από το διαδικτυακό τόπο του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ.

II) Στη Γεωπύλη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ με στοιχεία για τα Υδατικά Διαμερίσματα, της Λεκάνες Απορροής Ποταμών καθώς και τα υπόγεια και επιφανειακά Υδατικά Συστήματα η οποία³¹ «...περιλαμβάνει:

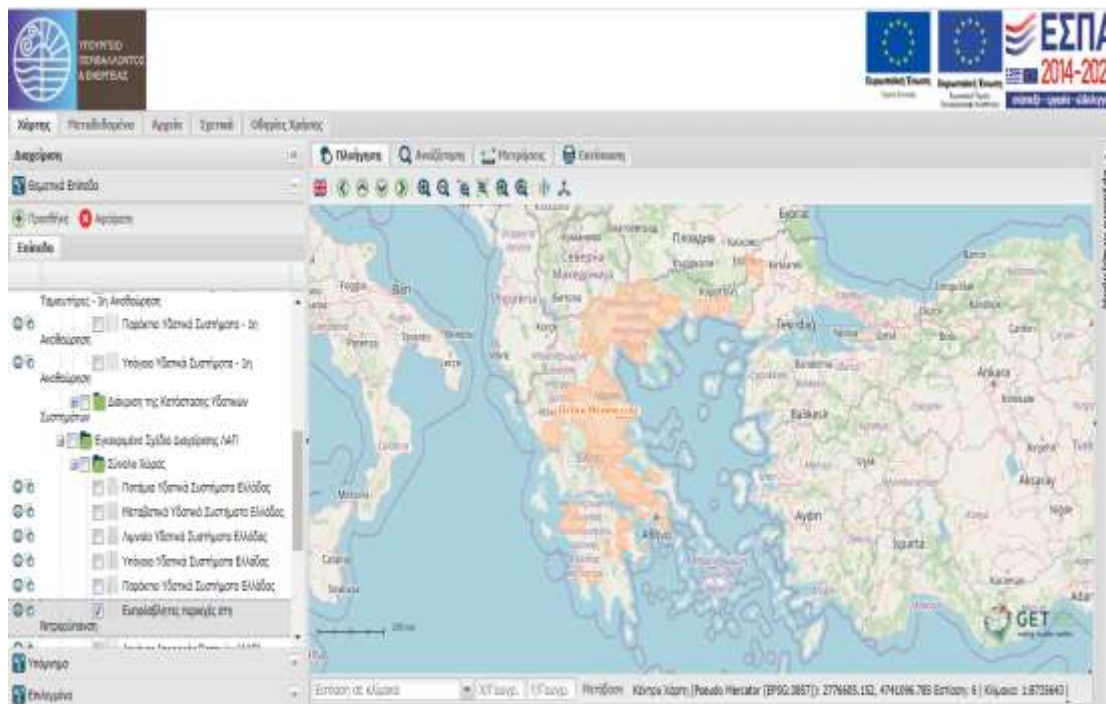
- ✓ Τα όρια των Υδατικών Διαμερισμάτων (*River Basin Districts – RBD*) στο σύνολο της χώρας
- ✓ Τα όρια των Λεκάνων Απορροής Ποταμών (*River Basins -RB*) στο σύνολο της χώρας
- ✓ Τα όρια και το χαρακτηρισμό των Υπόγειων Υδατικών Συστημάτων (*Ground Water Bodies – GWB*) ανά Υδατικό Διαμέρισμα
- ✓ Τα όρια και το χαρακτηρισμό των Επιφανειακών Υδατικών Συστημάτων (*Surface Water Bodies – SWB*) ανά Υδατικό Διαμέρισμα, τα οποία διακρίνονται σε:
  - Ποτάμια Υδατικά Συστήματα (*River Water Bodies – RWB*)
  - Λιμναία Υδατικά Συστήματα (*Lake Water Bodies – LWB*)
  - Μεταβατικά Υδατικά Συστήματα (*Transitional Water Bodies – TWB*)
  - Παράκτια Υδατικά Συστήματα (*Coastal Water Bodies – CWB*)»

Επιπρόσθετα, στη συγκεκριμένη Γεωπύλη έχουν ενταχθεί σύνολα δεδομένων αναφορικά με:

- Προστατευόμενες περιοχές πόσιμου νερού (περιοχές που προορίζονται για την άντληση ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση σύμφωνα με το άρθρο 7 της Οδηγίας)
- Ευπρόσβλητες περιοχές στη Νιτρορρύπανση (Οδηγία 91/676/ΕΟΚ)

---

³¹ Πηγή: Γεωπύλη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων (<http://wfdgis.ypeka.gr>)

Εικόνα 34. Περιοχές ευπρόσβλητες σε νιτρορύπανση από τη Γεωπύλη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ

III) Στη διαδικτυακή πύλη [Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων - Βάση Δεδομένων Παρακολούθησης Λειτουργίας](#) της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων. Η πύλη αυτή αποτελεί μία εθνική βάση δεδομένων των «Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.)» Η βάση αναπτύχθηκε³² «στο πλαίσιο των απαιτήσεων της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, με σκοπό την άμεση και συνεχή παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής της στη χώρα, καθώς και την απευθείας ενημέρωση του κοινού. Έχει τεθεί σε λειτουργία από το 2012...Εκτός από τις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων παρουσιάζονται και το σύνολο των οικισμών που emπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας,...Στη βάση καταχωρούνται και είναι διαθέσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο τεχνικά και λειτουργικά δεδομένα των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων στην Ελλάδα, πληροφορίες για τον τρόπο διάθεσης ή επαναχρησιμοποίησης των λυμάτων και της ιλύος, καθώς και οι περιβαλλοντικοί όροι για κάθε εγκατάσταση.».

³² Πηγή: Διαδικτυακή Βάση Δεδομένων της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ για τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων: <http://astikalimata.ypeka.gr>

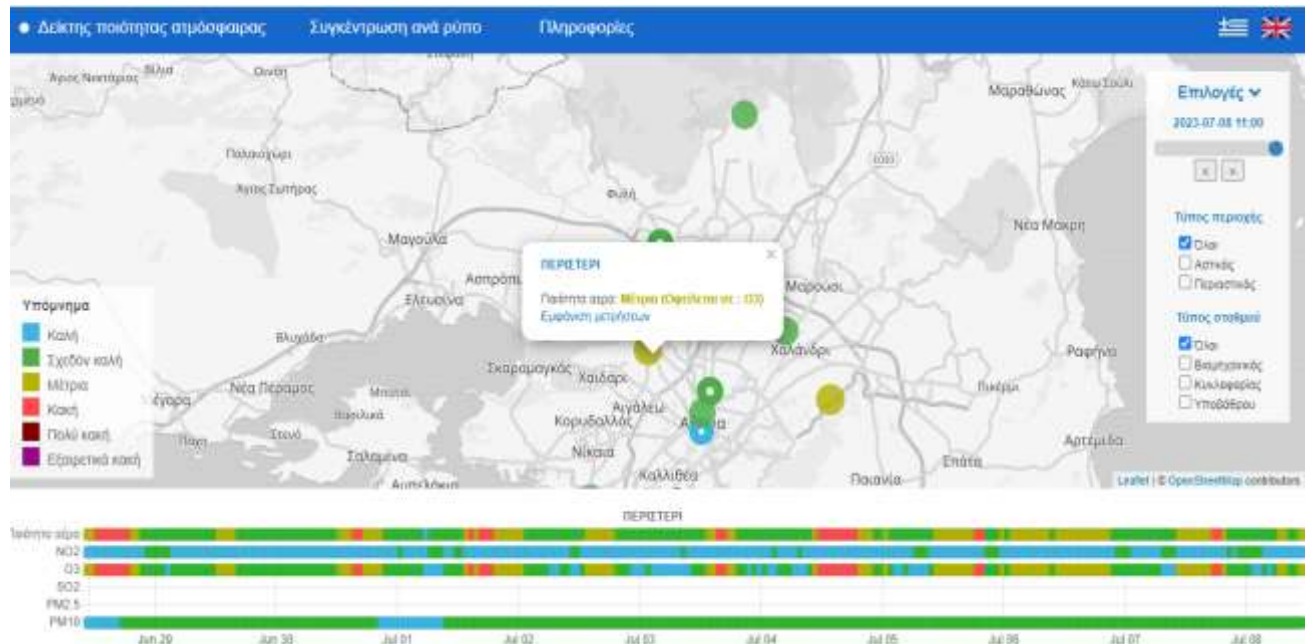
©2018 ΥΠΕΝ - ΕΙΛΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ Διοικητήριο 17 Διοικητήριο 115 26 Αθήνα

Εικόνες 35. Μονάδες Επεξεργασίας Λυμάτων και στοιχεία από μία εγκατάσταση από τη διαδικτυακή πύλη Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων της ΕΓΥ - Βάση Δεδομένων Παρακολούθησης Λειτουργίας (με μετρήσεις).

IV) Στη διαδικτυακή πύλη παρακολούθησης [Ποιότητας της Ατμόσφαιρας](#) του ΥΠΕΝ που αφορά την Αττικής, όπου παρουσιάζονται μετρήσεις βασικών ατμοσφαιρικών ρύπων (ΑΣ₁₀

(PM₁₀) και ΑΣ_{2.5} (PM_{2.5}), όζον (O₃), διοξείδιο του αζώτου (NO₂) και διοξείδιο του Θείου (SO₂) καθώς και δείκτης ποιότητας της ατμόσφαιρας.

Εικόνα 36. Διαδικτυακή πύλη παρακολούθησης Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του ΥΠΕΝ: Μετρήσεις του δείκτη ποιότητας της ατμόσφαιρας στην Αττική.

Όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ για το συγκριμένο ιστόχωρο «*Τα στοιχεία μετρήσεων δεν είναι προς το παρόν επικυρωμένα και συνεπώς δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη σε έλεγχο συμμόρφωσης με τις οριακές τιμές*», αυτό όμως δεν αναιρεί τη δυνατότητα χρήσης τους για την αξιολόγηση της γενικής κατάστασης του περιβάλλοντος.

Επισημαίνεται τέλος ότι:

- ✓ Τόσο οι δορυφορικές φωτογραφίες όσο και οι ορθοφωτογραφίες που τυχόν περιλαμβάνονται παρουσιάζουν χρονική υστέρηση σε σχέση με τον παρόντα χρόνο, δεδομένο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.
- ✓ Αναλόγως πλατφόρμας, δίνεται η δυνατότητα εισαγωγής συνεταγμένων ή πολυγώνων γηπέδων για την ακριβή τοποθέτηση στους χάρτες των χώρων των έργων ή των δραστηριοτήτων με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται σε μία ΜΠΕ.
- ✓ Η ακρίβεια των ελεύθερων γεωχωρικών δεδομένων εκτιμάται αναλόγως της προέλευσης και των στοιχείων που παρατίθενται για αυτές

6.8 Ειδικός δικτυακός τόπος για την ανάρτηση των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ)

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19α του ν.4014/2011 (Α΄ 209), έχει ιδρυθεί ειδικός δικτυακός τόπος στη δικτυακή διεύθυνση aero.ypeka.gr, στον οποίο αναρτώνται μετά την έγκρισή τους από τις αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές, οι Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) καθώς και οι αποφάσεις ανανέωσης, παράτασης ισχύος ή τροποποίησής τους, για έργα και δραστηριότητες της Α κατηγορίας του άρθρου 1 του Ν. 4014/2011.

Εικόνα 37. Διαδικτυακός τόπος www.aepo.ypeka.gr

Η ανάρτηση στο διαδικτυακό τόπο γίνεται από εξουσιοδοτημένους χρήστες, που είναι υπάλληλοι του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθώς και υπάλληλοι των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας. Η ανάρτηση των ανωτέρω είναι υποχρεωτική, επί ποινή ακυρότητας και γίνεται εντός ενός μηνός από την έκδοση της αντίστοιχης απόφασης. Με την ανάρτηση της ΑΕΠΟ στον ειδικό δικτυακό τόπο, η οποία αντιστοιχεί με την επιβαλλόμενη από τον νόμο δημοσίευση, τεκμαίρεται η πλήρης γνώση για κάθε ενδιαφερόμενο, προκειμένου να ασκήσει είτε αίτηση ακυρώσεως είτε οποιοδήποτε άλλο ένδικο βοήθημα.

Στο εν λόγω δικτυακό τόπο τηρείται κεντρικό ηλεκτρονικό αρχείο των αποφάσεων, με την έκδοση κωδικού αριθμού διαδικτυακής ανάρτησης (Κ.Α.Δ.Α).

Κ.Α.Δ.Α	Ημερομηνία Καταχώρησης	Θέμα	Ομάδα Έργου	Περιφέρεια	Αρχείο
706100	04-07-22	Αναζήτηση - τριτοβάθμια απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων βιομηχανίας ανάπτυξης και συνσκευής αυτοπροστατευτικών προϊόντων και συσκευασιών λιπαρών της «ΑΓΚΡΟΦΑΡΜ ΑΒΕΕ» στη θέση «Μεγάλη Ράχη» ΔΕ Διοικητικών Δήμου Τσαφίρος Ν. Βοιωτίας	Ομάδα 9η - Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις	Στεριάς Ελλάδα	pdf
706099	04-07-22	Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία βιοηλεκτρικού Σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 49,1216ΜW, στη θέση «ΕΛΕΥΘΕΡΟΡΙΦΙ», της Δ.Ε. Φερών, του Δήμου Ρήγιου Φερών, της Π.Ε. Μαγνησίας, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, φέρουσα ιδιοκτησίας της «ΤΕΡΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ»	Ομάδα 10η - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Θεσσαλίας	pdf
706098	04-07-22	Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων για την εγκατάσταση και λειτουργία της «Μεγάλης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομεthane ισχύος 997,5 MW, της εταιρείας ΕΠΕΡΓΕΙΑΚΗ ΓΥΝΑΙΚΟΚΛΙΣΤΡΩΝ ΜΗΚΕ», που προτείνεται να εγκατασταθεί στην περιοχή του ο.π.α.β. 99% του ποταμού του Ν. Πιπριασποταμού του Τ.Κ. 2	Ομάδα 10η - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Κεντρικής Μακεδονίας	pdf

Εικόνα 38. Λίστα καταχωρήσεων αναρτημένων αποφάσεων στο διαδικτυακό τόπο www.aepo.ypeka.gr

Η βασική λίστα των αναρτημένων αποφάσεων περιέχει τον κωδικό αριθμό διαδικτυακής ανάρτησης (Κ.Α.Δ.Α), την ημερομηνία της καταχώρησης της απόφασης στο διαδικτυακό τόπο, το θέμα της απόφασης, ομάδα του έργου ή της δραστηριότητας (κατά την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/106/2022 - ΦΕΚ 841 Β'), την Περιφέρεια/ες στην/ις οποία/ες χωροθετείται και το αρχείο της διοικητικής πράξης (σε μορφή αρχείο PDF), το οποίο ο χρήστης μπορεί να αναγνώσει και να ανακτήσει (download).

Επίσης περιλαμβάνονται και άλλα χρήσιμα δεδομένα που περιγράφουν την απόφαση και δίνουν βασικές πληροφορίες για το έργο ή τη δραστηριότητα και τα οποία ο χρήστης μπορεί να αναγνώσει επιλέγονται μια συγκεκριμένη εγγραφή:

- Στοιχεία ταυτότητας Διοικητικής Πράξης: Αριθμός διαδικτυακής ανάρτησης ΔΙΑΥΓΕΙΑ (ΑΔΑ), Αρ. πρωτοκόλλου, Ημερομηνία Καταχώρησης, Υπηρεσία που εκδίδει την πράξη, Επωνυμία Φορέα του έργου ή της δραστηριότητας. Αρχείο (ηλεκτρονική διεύθυνση)
- Περιβαλλοντική πληροφορία διοικητικής πράξης: Τύπος άδειας (ΑΕΠΟ, Ανανέωση ή Τροποποίηση ΑΕΠΟ), Κατηγορία Έργου (Α1 ή Α2), Ομάδα Έργου (1-12 σύμφωνα με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/106/2022 - ΦΕΚ 841 Β'), Αύξων Αριθμός Έργου η

Δραστηριότητας στην κάθε Ομάδα Έργου (σύμφωνα με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΠΠΑ/17185/106/2022 - ΦΕΚ 841 Β'). Δευτερεύουσα Ομάδα Έργου (αν υπάρχει), Υπαγωγή στις διατάξεις της Οδηγίας 2008/1/ΕΚ 2010/75/ΕΕ (IED) - Υ.Α 36060/1155/Ε.103/2013, (ΦΕΚ 1450/Β/14.6.2013), Υπαγωγή στις διατάξεις της Οδηγίας Seveso III -172058/2016 καθώς και κατηγορία βαθμίδας (ανώτερη ή κατώτερη), υπαγωγή στην οδηγία 1999/13/ΕΚ (VOC) όπως ενσωματώθηκε στην Υ.Α 36060/1155/Ε.103/2013, (ΦΕΚ 1450/Β/14.6.2013), Υπαγωγή στις διατάξεις του Κανονισμού ΕΚ 166/06 (E-PRTR), Ένταξη στο EMAS

- Γεωγραφική πληροφορία διοικητικής πράξης: Χωροθέτηση έργου (Μη γραμμικό έργο (σημειακό) και γραμμικό), Δήμος, Περιφέρεια, Νομαρχία (Περιφερειακή Ενότητα), Γεωγραφικές Συντεταγμένες Χ και Υ κατά ΕΓΣΑ 87, Γεωγραφικό πλάτος (latitude) και Γεωγραφικό μήκος (longitude) κατά WGS84, Ένταξη σε περιοχή NATURA 2000, Αριθμός Μητρώου Επιθεωρούμενων Έργων και Δραστηριοτήτων

Ο δικτυακός τόπος παρέχει τη δυνατότητα ταξινόμησης και αναζήτησης των αποφάσεων με πολλαπλά κριτήρια επιλογής που προσδιορίζονται από τα μεταδεδομένα της κάθε διοικητικής πράξης. Η απλή αναζήτηση γίνεται με τη χρήση της επιλογής «ΦΟΡΕΑΣ ΕΡΓΟΥ», με το όνομα του υπεύθυνου φορέα ή την πιθανή επωνυμία ενός έργου ή μίας δραστηριότητας (ή τμήμα αυτού). Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία καταχωρήσεις (π.χ ΑΕΠΟ και ανανεώσεις ή τροποποιήσεις αυτής ή περισσότερες δραστηριότητες οι οποίες ανήκουν στον ίδιο φορέα ή άλλους φορείς) το αποτέλεσμα της αναζήτησης δεν θα είναι μονοσήμαντο αλλά θα δώσει μία λίστα από διοικητικές πράξεις. Για παράδειγμα η αναζήτηση με αναγραφή ως «ΦΟΡΕΑ ΕΡΓΟΥ» της λέξης «ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ» θα δώσει πολλαπλές εγγραφές, όπως ενδεικτικά παρουσιάζεται στην εικόνα 3

Άδειες Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων

Αριθμός διαδικτυακής ανάρτησης ΔΙΑΥΓΕΙΑ (ΑΔΑ)

Φορέας έργου: ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

Εμφανίζονται 1 - 20 από 56 1 2 3 >

Κ.Α.Δ.Α	Ημερομηνία Καταχώρησης	Θέμα	Ομάδα Έργου	Περιφέρεια	Αρχείο
706042	26-06-22	Έγκριση περιβαλλοντικών όρων του Γενικού Νοσοκομείου Λαμίας στην πόλη της Λαμίας του Δήμου Λαμιέων Π.Ε. Φθιώτιδας	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Στερεάς Ελλάδα	βλ. εγ.
706010	19-06-22	Έγκριση περιβαλλοντικών όρων του Γενικού Νοσοκομείου Λαμίας στην πόλη της Λαμίας του Δήμου Λαμιέων Π.Ε. Φθιώτιδας	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Στερεάς Ελλάδα	βλ. εγ.
705750	26-04-22	Τροποποίηση της με αρ. πρωτ. 2910.21.05.2019 (ΑΔΑ: 68F70P1Y-Y6P) Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων του υφιστάμενου Ιθυσιακού Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ», που βρίσκεται επί της οδού Κωνσταντίνου Παύλου 49, Θεσσαλονίκη, λόγω προσθήκης μονάδας συμπαραγωγής ηλεκτρισμού θερμότητας υψηλής απόδοσης, ισχύος 600 kW (ΠΕΤ άρσητηρότητας: 1901038620)	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Κεντρικής Μακεδονίας	βλ. εγ.
705646	29-03-22	Τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων που αφορούν στο έργο: «Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «ΑΛΙΚΟΝ», Δήμος Αθηναίων, Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών, Περ. Αττικής.	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Αττικής	βλ. εγ.
705413	06-02-22	Αναμόρφωση - τροποποίηση της αρ.355554042.26.5.2008 απόφασης για έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (όπως τροποποιήθηκε με τις αρ.7193-1189.29.2-2013 και 25397-3985-1-6-2011 αποφάσεις μιας) του Γενικού Νοσοκομείου Λαμίας στην πόλη της Λαμίας του Δήμου Λαμιέων Π.Ε. Φθιώτιδας.	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Στερεάς Ελλάδα	βλ. εγ.
704801	26-09-22	Αναμόρφωση-τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων που αφορούν στη λειτουργία του υφιστάμενου «ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΕΩΣ - ΑΜΑΛΙΑ ΘΑΛΕΜΠΗ», Σιδηροτόνι 1, στο Δήμο Αμαρουσίου, Π.Ε. Βόρειου Τομέα Αθηνών	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Αττικής	βλ. εγ.
704431	28-06-22	Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων υγιεινομικής περίθαλψης - νοσοκομείου με αριθμό «Μηνών» 673, του φορέα «Παιδιατρικό Γενικό Νοσοκομείο Εβρου-Θεράπια Αλεξανδρούπολης», που βρίσκεται στη θέση «Δραγάνο» της Τοπικής Κοινότητας Αλεξανδρούπολης, του Δήμου Αλεξανδρούπολης, της Π.Ε. Έβρου.	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	βλ. εγ.
704340	08-06-22	Έγκριση περιβαλλοντικών όρων (Αναμόρφωση - Τροποποίηση) που αφορούν στη λειτουργία του Γενικού Αυτοαρκητικού Ογκολογικού Νοσοκομείου Αθηνών (Γ.Α.Ο.Ν.Α.) «Ο ΑΓΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ», Α. Αλεξάνδρας 173, στο Δήμο Αθηνών, Περιφέρειας Αττικής	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Αττικής	βλ. εγ.
703960	14-03-22	Τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων που αφορούν στη λειτουργία της υφιστάμενης υγιεινομικής μονάδας «Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών "Καργαθέλιετο-Μπενάκειο Ε.Ε.Σ.", το οποίο βρίσκεται επί της οδού Εσουλίου Σκουρού 1, στο Δίμο	Ομάδα ΕΠ - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης	Αττικής	βλ. εγ.

Εικόνα 39. Αποτελέσματα αναζήτησης με φορέα «ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ».

Σε περίπτωση που η αναζήτηση είναι περισσότερο συγκεκριμένη, τα αποτελέσματα περιορίζονται. Για παράδειγμα αν η αναζήτηση γίνει με «ΦΟΡΕΑ ΕΡΓΟΥ» «ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ» ως αποτέλεσμα θα υπάρχουν δύο αποφάσεις (ΑΕΠΟ και τροποποίηση αυτής). Σημειώνεται ότι, υπάρχει το ενδεχόμενο η αναζήτηση με τη χρήση της επιλογής «ΦΟΡΕΑΣ ΕΡΓΟΥ» να μην δώσει όλα αποτελέσματα των εγγραφών που υπάρχουν για ένα έργο ή μία δραστηριότητα λόγω διαφορετικών εγγραφών που μπορεί να έχουν γίνει στο συγκεκριμένο πεδίο κατά την καταχώρηση από διαφορετικούς υπευθύνους. Επίσης διαφορετικό αποτέλεσμα μπορεί να υπάρχει και σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται συντομογραφίες για ένα έργο ή μία δραστηριότητα (π.χ ΕΛΛ ΠΙΕ ή ΕΛΠΕ αντί για Ελληνικά Πετρέλαια).

ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Home » Αναρτημένες Αποφάσεις

Άδειες Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων

Αριθμός διαδικτυακής ανάρτησης ΔΙΑΥΓΕΙΑ (ΑΔΑ)

Φορέας έργου: ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

Εμφανίζονται 1 - 2 από 2

Κ.Α.Δ.Α	Ημερομηνία Καταχώρησης	Θέμα	Ομάδα Έργου	Περιφέρεια	Αρχείο
69614	08-12-20	Τροποποίηση της υπ' α.π. 1103-61472-19-5-2015 Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, της δραστηριότητας 'ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ' δυναμικότητας 650 κλινών, στη θέση «Μεζούρλο», στο Δήμο Λαρισαίων της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, λόγω της εγκατάστασης και λειτουργίας, μονάδας Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης ΣΗΘΥΑ, εγκατεστημένης ισχύος 1,287 ΜWe, με καύσιμο φυσικό αέριο.	Ομάδα 6η - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Θεσσαλίας	gov.gr
38222	20-05-15	Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τη λειτουργία της υφιστάμενης δραστηριότητας 'ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ' δυναμικότητας 650 κλινών, στη θέση «Μεζούρλο», στο Δήμο Λαρισαίων της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, μετά από σύμφωνη γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΠΕΣΠΑ) Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Ομάδα 6η - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής	Θεσσαλίας	gov.gr

Εμφανίζονται 1 - 2 από 2

Εικόνα 40. Αποτελέσματα αναζήτησης με φορέα «ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ»

Σε κάθε περίπτωση από τα αποτελέσματα της αναζήτησης θα πρέπει να γίνεται ορθή επιλογή ώστε κάθε φορά ο χρήστης να καταλήγει στην ή στις αποφάσεις που τον ενδιαφέρουν. Επισημαίνεται ότι η αναζήτηση μπορεί να γίνει:

- Με τον αριθμό διαδικτυακής ανάρτησης ΔΙΑΥΓΕΙΑ (ΑΔΑ) εφόσον είναι γνωστό για μία διοικητική πράξη, οπότε το αποτέλεσμα είναι μονοσήμαντο.
- Η αναζήτηση μπορεί να γίνει με ορισμένα από τα δεδομένα που αναφέρθηκαν ότι αποθηκεύονται. Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιείται η επιλογή «ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ». Αναλόγως με τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν το αποτέλεσμα μπορεί να είναι μονοσήμαντο ή να εξαχθεί μία λίστα με αποφάσεις.

Αριθμός Μητρώου	ΚΑΔΑ	Ημ/νία ΚΑΔΑ	ΑΔΑ	Αρ.Πρωτ. ΑΕΠΟ	Φορέας έργου	Θέμα
		Start date				
		End date				
Υπηρεσία Έκδοσης	Τύπος άδειας	Κατηγορία Έργου	Ομάδα Έργου	α/α Έργου	Δευτερεύουσα Ομάδα	Ένταξη στο EMAS
	---		--επιλέξτε ουάι		--επιλέξτε ουάι	---
Δήμος	Περιφέρεια	Νομαρχία	NATURA 2000	Κατηγορία Συνολικού Περιβαλλοντικού Κινδύνου	Περιβαλλοντική Συμόρφωση	Συντελεστής Ιεράρχησης
--επιλέξτε Δήμο			---			
Οδηγία 2008/1/ΕΚ 2010/75/ΕΕ (IED)	Οδηγία 96/82/ΕΚ 2012/18/ΕΕ (SEVESO)	Seveso	Οδηγία 1999/13/ΕΚ (VOC) YA 11641/02	Κανονισμός ΕΚ 166/06 (E-PRTR)	ΑΔΑ Προηγούμενης Άδειας	Αριθμός πρωτοκόλλου της προηγούμενης ΑΕΠΟ
---	---	---	---	---		
Ημ/νία της προηγούμενης ΑΕΠΟ						
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ						
ΑΕΠΟ Admin 23 Φεβρουαρίου, 2018						
< Μητρώο Ελεγχόμενων Έργων και Δραστηριοτήτων				Επιθεωρήσεις Πορεία Ελέγχων >		

Εικόνα 41. Πεδία της «ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ» ΑΕΠΟ στο διαδικτυακό τόπο www.aepo.ypeka.gr.

Επισημαίνεται ότι στο διαδικτυακό τόπο είναι αναρτημένες διοικητικές πράξεις από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του, δηλαδή μετά τις 28-5-2012. Προηγούμενες αποφάσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης (μετά το 2010) μπορούν να αναζητηθούν στο διαδικτυακό τόπο ΔΙΑΥΓΕΙΑ (<https://diavgeia.gov.gr>).

Η διαχείριση και η εποπτεία λειτουργίας του δικτυακού τόπου παρέχεται από την αρμόδια Υπηρεσία Πληροφορικής του ΥΠΕΚΑ. Την ευθύνη εφαρμογής της ηλεκτρονικής υπηρεσίας των καταχωρήσεων ΑΕΠΟ από τις αρμόδιες διευθύνσεις των αποκεντρωμένων διοικήσεων της χώρας, έχει η αρμόδια θεματική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.

Τέλος σημειώνεται ότι στο διαδικτυακό τόπο aepo.ypeka.gr όπως έχει σχεδιαστεί έχουν αναρτηθεί και άλλες πληροφορίες όπως:

- Το Μητρώο Ελεγχόμενων Δραστηριοτήτων (επιλογή «ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ»), δηλαδή ένας κατάλογος των περιβαλλοντικά αδειοδοτημένων έργων και δραστηριοτήτων, έτσι ώστε όλες οι ελεγχόμενες δραστηριότητες να έχουν ίση αντιμετώπιση κατά τον έλεγχό τους. Το Μητρώο καταρτίστηκε με σκοπό τη

σύνταξη του εθνικού σχεδίου περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων³³. Το συγκεκριμένο μητρώο που βρίσκεται αναρτημένο στο διαδικτυακό τόπο περιείχε έργα και δραστηριότητες Α κατηγορίας που είχαν καταχωρηθεί μέχρι το 2018 και δεν είναι επικαιροποιημένο. Περαιτέρω, σε αυτό έχουν πρόσβαση μόνο εξουσιοδοτημένοι χρήστες και δεν παρέχεται η δυνατότητα γενικής χρήσης του.

- Περιλαμβάνονται πληροφορίες που σχετίζονται με περιβαλλοντικούς ελέγχους (επιλογή «Επιθεωρήσεις – Πορεία Ελέγχων» στην «ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ») σε έργα και δραστηριότητες στις οποίες γίνονται περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις (στοιχεία για το χρόνο ελέγχου, την αρχή που διενήργησε τον έλεγχο, την πορεία του ελέγχου (δηλαδή τις διοικητικές πράξεις που έγιναν, τυχόν βεβαίωση παραβάσεων και επιβολή προστίμων). Όμως μετά την έκδοση του Ν. 4843/2021, άρθρα 50 και 75 και του Ν. 4964/2022, άρθρο 7 με τα οποία τροποποιήθηκε το άρθρο 30 του Ν. 1650/1986 και τα άρθρα 20 και 21 του Ν. 4014/2011 που αφορούν τόσο τη διαδικασία περιβαλλοντικών ελέγχων όσο και θέματα που αφορούν τη δημοσιοποίηση διαφόρων διοικητικών πράξεων που συντάσσονται κατά το χρόνο διεκπεραίωσης ενός περιβαλλοντικού ελέγχου, απαιτείται αλλαγή των πεδίων της βάσης δεδομένων αλλά και εξέταση για τον εάν προβλέπεται πλέον η ανάρτηση των πληροφοριών που αφορούν τον περιβαλλοντικό έλεγχο στον συγκεκριμένο διαδικτυακό τόπο (καθώς μετά από τις πρόσφατες αλλαγές στο άρθρο 20 του Ν. 4014/2011 προβλέπεται η ανάρτηση πληροφοριών και διοικητικών πράξεων που αφορούν περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ) αλλά και στις

---

³³ Η σύνταξη του εθνικού σχεδίου έγινε κατ' εφαρμογή της παρ. 10 του άρθρου 20 του Ν. 4014/11. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό όλα τα έργα και οι δραστηριότητες που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, δηλαδή εκείνα που κατατάσσονται στην κατηγορία Α' για την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση, εντάσσονται σε σχέδιο περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και επιθεωρούνται ανά συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα ως προς την τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Το πρώτο εθνικό σχέδιο πενταετούς διάρκειας (2018-2022) καταρτίστηκε με βάση την ανάλυση περιβαλλοντικού κινδύνου που έγινε για κάθε έργο και δραστηριότητα, και λαμβάνοντας υπόψη την περιβαλλοντική επίδοση του κάθε φορέα (προηγούμενη συμμόρφωση ή μη με τη νομοθεσία, συμμετοχή στο σύστημα EMAS), προσδιορίστηκε η κατηγορία περιβαλλοντικού κινδύνου και το χρονικό διάστημα μεταξύ δύο ελέγχων που είναι: από 1 έτος (ετήσιος έλεγχος για τις δραστηριότητες με τον μεγαλύτερο περιβαλλοντικό κίνδυνο) έως 10 έτη (έλεγχος ανά δεκαετία για τις δραστηριότητες μικρότερου σχετικά περιβαλλοντικού κινδύνου). Με βάση το μητρώο αυτό καταρτίζονται ανά έτος 13 ετήσια προγράμματα ελέγχων (ένα για κάθε περιφέρεια της χώρας), σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες ελέγχου των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Περιφερειών. Τα ετήσια προγράμματα προσδιορίζουν τα συγκεκριμένα έργα ή δραστηριότητες που θα πρέπει να ελέγχονται κάθε έτος.

ιστοσελίδες των Περιφερειών για έργα Β κατηγορίας μέχρι την ολοκλήρωση αναμόρφωσης του ΗΠΜ).

The screenshot displays the 'ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ- ΠΟΡΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ' (Inspections - Progress of Checks) section of the AEPPO website. At the top, there is a navigation menu with options like 'ΑΡΧΙΚΗ', 'ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ', 'ΚΩΤΡΟΦΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ', 'ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ', and 'ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ'. Below the navigation, there is a search bar and a 'Home - View - Επιθεωρήσεις- Πορεία Ελέγχων' link. The main content area features a grid of filters for searching inspections, including fields for 'ΑΑ Επιθεωρούμενου Έργου', 'Φορέας Έργου', 'Ημερομηνία επιθεώρησης ή ημερομηνία ταμείας επιθεώρησης', 'Ημερομηνία συμπληρωματικής επιθεώρησης', 'Αρχή που διενήργησε τον Έλεγχο', 'Αρχικό ευρήματα έλεγχου', and 'Ημερομηνία έκθεσης ελέγχου/ κλήσης σε απολογία'. There are also dropdown menus for 'Αρ. πρωτοκόλλου έκθεσης ελέγχου/ κλήσης σε απολογία' and 'Αρ. πρωτ. της απόφασης επιβολής προστίμου'. A 'Ποσό επιβληθέντος προστίμου (ευρώ)' field is also present. A green 'ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ' button is located below the filters. Below the search area, there is a table with the following data:

ΑΑ Επιθεωρούμενου Έργου	Φορέας Έργου	Ημερομηνία επιθεώρησης ή ημερομηνία ταμείας επιθεώρησης	Custom Content	Αρχή που διενήργησε τον Έλεγχο	Ημερομηνία συμπληρωματικής επιθεώρησης	Ημερομηνία έκθεσης ελέγχου/ κλήσης σε απολογία	Αρ. πρωτοκόλλου έκθεσης ελέγχου/ κλήσης σε απολογία
430	ΑΔΗΜΕ-ΙΩΝΕΜ Α.Ε	25/11/2021		Περιφέρεια Πελοποννήσου			001
1182	ΕΑΣΑΡ Α.Ε.	17/03/2021		Περιφέρεια Πελοποννήσου			001
3907	Αίολος Ερμιονίδας	17/06/2022		Περιφέρεια Πελοποννήσου			001
3025	ΑΒΑΝΑΣΙΟΣ ΗΜΩΠΟΥΛΟΣ ΕΕ	21/10/2021		Περιφέρεια			001

Εικόνα 42. Πληροφορίες που σχετίζονται με περιβαλλοντικούς ελέγχους στο διαδικτυακό τόπο www.aepo.ypeka.gr. («ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ» - «Επιθεωρήσεις – Πορεία Ελέγχων»).

6.9 Σύνδεση των περιβαλλοντικών όρων με προγράμματα παρακολούθησης – σχέδια περιβαλλοντικής διαχείρισης καθώς και περιβαλλοντικών ελέγχων - επιθεωρήσεων

Με την ΑΕΠΟ επιβάλλονται δράσεις παρακολούθησης των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων. Η παρακολούθηση αφορά μεταξύ άλλων

- Τη διαχείριση των αποβλήτων της εγκατάστασης και των μέτρων αντιρρύπανσης.
- Τις εκπομπές ρύπων (αερίων, υγρών, στερεών, θορύβου, ακτινοβολίας) καθορίζοντας τη συχνότητα μετρήσεων, τις παραμέτρους ή τους δείκτες που παρακολουθούνται, τα όρια, τις μεθόδους, τον τόπο, τον χρόνο και τη συχνότητα καταγραφής, ακόμα και τη διαδικασία αξιολόγησης (με βάση τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές).
- Την παρακολούθηση της ποιότητας της ατμόσφαιρας, του εδάφους, των επιφανειακών ή των υπογείων υδάτων, των επιπέδων ακτινοβολίας, καθορίζοντας και πάλι στοιχεία σχετικά τους δείκτες και τις παραμέτρους που πρέπει να καταγράφονται, τον τόπο, τον χρόνο και τη συχνότητα καταγραφής, την παρακολούθηση αποκαταστάσεων του

περιβάλλοντος σε έργα που σχετίζονται με εξορύξεις, κατασκευές, αποκαταστάσεις κ.λπ.

- Τα μέτρα διασφάλισης της ποιότητας και αξιοπιστίας των καταγραφών
- Ειδικές παραμέτρους όπως π.χ. οι καθιζήσεις σε χώρους διάθεσης αποβλήτων, ο έλεγχος και η συντήρηση περιβαλλοντικών υποδομών ή μέτρων αντιρρύπανσης, ο έλεγχος της στάθμης νερού σε γεωτρήσεις ή εσωτερικά επιφανειακά ύδατα, ο έλεγχος διαφυγών μεθανίου σε ΧΥΤΑ, των επιπέδων του κυκλοφοριακού θορύβου σε έργα μεταφορών.
- Τυχόν εξειδικευμένες μελέτες οι οποίες προέκυψαν κατά το στάδιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης (ή και της βασικής μελέτης που υποβάλλεται σε δραστηριότητες που υπάγονται στην οδηγία IED)

Με τον τρόπο αυτό καθορίζεται στην ΑΕΠΟ, διαμέσου των στοιχείων που περιλαμβάνονται στις μελέτες περιβάλλοντος, πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης που θα εφαρμοστεί για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας του περιβάλλοντος και εφαρμογής των προτεινόμενων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος³⁴. Για τα ανωτέρω στην ΑΕΠΟ προβλέπονται συγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι, οι οποίοι δεσμεύουν το φορέα του έργου ή της δραστηριότητας να ακολουθεί συγκεκριμένο σχέδιο περιβαλλοντικής διαχείρισης πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης, τα αποτελέσματα του οποίου θα πρέπει να είναι προσβάσιμα στις αρμόδιες αδειοδοτούσες ή ελεγκτικές αρχές.

Αναλόγως δραστηριότητας, καθορίζεται επίσης η υποχρέωση υποβολής στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή τακτικώς και τουλάχιστον ετησίως πληροφοριών βάσει αποτελεσμάτων της παρακολούθησης των εκπομπών και άλλων απαιτούμενων στοιχείων που επιτρέπουν στην αρμόδια αρχή τον έλεγχο της τήρησης των όρων αδειοδότησης και τη σύγκριση με τα επίπεδα εκπομπών που συνδέονται με τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές. Ειδικά σε εγκαταστάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της οδηγίας IED, τα στοιχεία της

---

³⁴ Σημειώνεται ότι στην αρχική έκδοση του Ν. 4014/2011 στο Παράρτημα ΙΙ που αναφέρεται ελάχιστα περιεχόμενα της ΜΠΕ, υπήρχε η πρόβλεψη να περιλαμβάνεται ειδική μνεία στο σχέδιο περιβαλλοντικής διαχείρισης που περιλαμβάνει το πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης. Η προδιαγραφή αυτή άλλαξε με την τροποποίηση του παραρτήματος που έγινε με την ΚΥΑ 5688/2018 (ΦΕΚ 988 Β'), όπου πλέον δεν υπάρχει ρητή αναφορά σύνταξη Σχεδίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Οι προβλέψεις για την περιβαλλοντική παρακολούθηση των έργων ή των δραστηριοτήτων γίνεται μέσω των επιμέρους περιβαλλοντικών όρων που θέτει η αδειοδοτούσα αρχή οι οποίοι μπορεί να περιλαμβάνονται στις διάφορες ενότητες των όρων της ΑΕΠΟ, είτε να καθορίζονται σε χωριστή ενότητα που αφορά ειδικά το πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης που πρέπει να ακολουθείται.

περιβαλλοντικής παρακολούθησης, με τη μορφή εκθέσεων, σε εφαρμογή αφ' ενός με τους όρους της περιβαλλοντικής άδειας και αφ' ετέρου με το άρθρο 20 παράγραφος 3β της ΚΥΑ 36060/2013(ΦΕΚ 1450B), αποστέλλονται εκ μέρους της κάθε εγκατάστασης στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Π.ΕΝ. μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης emissions.indprv.ypeka.gr και οι ετήσιες περιβαλλοντικές εκθέσεις δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ στη διεύθυνση: <https://ypen.gov.gr/category/mitroo-odigias-ied>.

Ειδικά για την παρακολούθηση της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 53 του Ν. 4819/2021 (ΦΕΚ 129/Α'), έχει καθιερωθεί το Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ) στη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (<https://wrm.ypeka.gr>), όπου υποβάλλονται οι ετήσιες εκθέσεις αποβλήτων. Σε αυτή την πλατφόρμα είναι υποχρεωμένος να καταχωρηθεί κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που παράγει απόβλητα ή πραγματοποιεί εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων (κατά την έννοια των ορισμών του άρθρου 3 του Ν. 4819/2021) και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Α' του Ν. 4014/2011 (Α' 209), δηλαδή όλα τα έργα και δραστηριότητες που παράγουν ή διαχειρίζονται απόβλητα Α ή Β κατηγορίας. Σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην ΚΥΑ 43942/4026/2016 (ΦΕΚ 2992/Β'), στο ΗΜΑ ιδίως εισάγονται κατά περίπτωση, ο παραγωγός, το είδος του αποβλήτου (κωδικός ΕΚΑ), ο συλλέκτης – μεταφορέας του αποβλήτου, η ποσότητα, η εγκατάσταση διαχείρισης των αποβλήτων, καθώς και οι εργασίες διάθεσης ή ανάκτησης.

Σημειώνεται ότι ειδικά σε περιπτώσεις ανανέωσης ή τροποποίησης της ΑΕΠΟ προβλέπεται να προσκομίζονται στοιχεία που αφορούν την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων και ιδιαίτερα στοιχεία που αφορούν την τήρηση των μέτρων περιβαλλοντικής παρακολούθησης που έχουν τεθεί (συνοπτική περιγραφή των στοιχείων που έχουν προκύψει από την εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης και ελέγχων και συσχετίσή τους με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους). Τα στοιχεία αυτά συνεκτιμώνται και με τις ετήσιες εκθέσεις περιβαλλοντικής παρακολούθησης αλλά και με τα αποτελέσματα των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων ώστε να αξιολογηθεί περαιτέρω η συνέχεια της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Το πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης, όπως καθορίζεται από τους περιβαλλοντικούς όρους αποτελεί επίσης έναν σημαντικό τμήμα των ελέγχων που λαμβάνουν χώρα στις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις έργων και δραστηριοτήτων, οι οποίες γίνονται κατ' εφαρμογή των άρθρων 20 και 21 του Ν. 4014/2011. Η τήρηση ή μη των απαιτήσεων του προγράμματος τόσο σε επίπεδο υποβολής ή μη στις αρμόδιες αρχές των κατά περίπτωση

απαιτούμενων εκθέσεων όσο και ουσιαστικά της τήρησης των όρων παρακολούθησης (π.χ. σε σχέση με τα όρια εκπομπών, τη διαχείριση των αποβλήτων, τις απαιτούμενες μετρήσεις κ.λπ.) καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό τη συμμόρφωση ή μη με τις προβλέψεις της ισχύουσας νομοθεσίας και της ΑΕΠΟ. Τυχόν παρεκκλίσεις ή μη συμμορφώσεις εξετάζονται ως παραβάσεις και εφόσον διαπιστωθούν βεβαιώνονται καθορίζοντας τα μέτρα και τις κυρώσεις που θα επιβληθούν στο ελεγχόμενο έργο ή δραστηριότητα, όπως αναλυτικά θα αναφερθεί σε επόμενα κεφάλαια που αφορούν τους περιβαλλοντικούς ελέγχους. Οι παραβάσεις των όρων που αφορούν το πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης μπορεί να οδηγούν σε ρύπανση ή υποβάθμιση περιβάλλοντος ή / και σε κίνδυνο αυτό να συμβεί, ενώ μπορεί να είναι ακόμα και διοικητικές παραβάσεις (π.χ. σε περίπτωση μη υποβολής απαιτούμενης ετήσιας έκθεσης παρακολούθησης). Επισημαίνεται ότι η διαπίστωση παραβάσεων οδηγεί στον καθορισμό Πλάνου Διορθωτικών Ενεργειών ώστε εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος να επιτευχθεί συμμόρφωση και να υπάρξει τήρηση των περιβαλλοντικών όρων. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 4014/2011 σε περίπτωση που διαπιστωθούν, από τα πορίσματα των τακτικών και έκτακτων περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή αν παρατηρηθούν επιπτώσεις στο περιβάλλον, που δεν είχαν προβλεφθεί από τη ΜΠΕ και την ΑΕΠΟ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή επιβάλλει πρόσθετους περιβαλλοντικούς όρους ή τροποποιεί τους αρχικούς. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή δύναται επίσης να ζητήσει την εκπόνηση ειδικής μελέτης ή νέας ΜΠΕ για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

6.10 Λειτουργικά στοιχεία Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ):

Ενσωμάτωση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων Α κατηγορίας.

Στο άρθρο 18 του Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209/Α΄) προβλέπεται η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) πληροφοριών που αφορούν στη διαδικασία έκδοσης, ανανέωσης, τροποποίησης, καθώς και στην παρακολούθηση της εφαρμογής των ΑΕΠΟ (και των ΠΠΔ), το οποίο τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το ΗΠΜ αποτελεί ένα πληροφοριακό σύστημα που τέθηκε σε πλήρη λειτουργία το 2018 και η λειτουργία του εξειδικεύτηκε με την ΥΑ με αρ οικ. 30651/2014 (ΦΕΚ 1817/Β΄).

Η πρόσβαση στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) γίνεται μέσω της διαδικτυακής πύλης <http://eprm.ypen.gr>.

Εικόνα 43. Διαδικτυακή Πύλη ΗΠΜ (<http://eprm.ypen.gr>)

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 4014/2011 στο ΗΠΜ καταχωρίζονται όλες οι ενέργειες και πληροφορίες καθ' όλα τα στάδια της διαδικασίας για την έκδοση, ανανέωση ή τροποποίηση ΑΕΠΟ.

Πλέον η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης διενεργείται μέσω της διαδικτυακής πύλης του ΗΠΜ, όπου οι χρήστες εισέρχονται λαμβάνοντας ηλεκτρονική πιστοποίηση μέσω του συστήματος TaxisNet της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων.

Από την 1η Ιανουαρίου 2021, όλα τα έγγραφα που αφορούν στην έκδοση, ανανέωση ή τροποποίηση ΑΕΠΟ και ΠΠΔ, περιλαμβανομένων των αιτήσεων, μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, γνωμοδοτήσεων των φορέων της Διοίκησης, σχεδίων ΑΕΠΟ, καθώς και κάθε σχετική αλληλογραφία, διακινούνται αποκλειστικά μέσω του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ). Η δημόσια διαβούλευση στις περιπτώσεις όπου απαιτείται, θα διεξάγεται μέσω του ΗΠΜ³⁵.

Για όλες τις Μελέτες, που υποβάλλονται σύμφωνα με τα άρθρα 2, 3, 4, 5, 6) του ν. 4014/2011 (έγκριση, ανανέωση και τροποποίηση περιβαλλοντικών όρων) ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υποβάλλει τη Μελέτη στο ΗΠΜ³⁶ και το έργο αποκτά (αυτόματα) Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ), η οποία συνοδεύει το έργο/δραστηριότητα καθ' όλη τη

³⁵ Από τη ρύθμιση των προηγούμενων εδαφίων της παρούσας παραγράφου εξαιρούνται οι ΑΕΠΟ και ΠΠΔ που αφορούν σε κατασκευές κεραιών, οι αιτήσεις ή/και δηλώσεις των οποίων διεκπεραιώνονται μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικής Υποβολής Αιτημάτων (ΣΗΛΥΑ), μέχρι τη διασύνδεση του τελευταίου με το ΗΠΜ.

³⁶ Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση που ακολουθείται η διαδικασία αξιολόγησης οριστικής μελέτης και μελέτης εφαρμογής έργου ή δραστηριότητας του άρθρου 7 του Ν. 4014/2011 για το οποίο θα γίνει αναφορά σε επόμενη ενότητα.

διάρκεια ζωής του (έναρξη κατασκευής, λειτουργία, ανανέωση, τροποποίηση, παύση λειτουργίας κ.λπ.). Η Μελέτη που υποβάλλεται, πρέπει υποχρεωτικά να είναι ψηφιακά υπογεγραμμένη τόσο από το Φορέα του Έργου/Δραστηριότητας, όσο και από το Μελετητή. Ο Φορέας του έργου υποβάλει αίτηση με την ΠΕΤ του έργου/δραστηριότητας στο πρωτόκολλο της Αρμόδιας Περιβαλλοντικής Αρχής, με συνημμένο το έντυπο αντίγραφο της Μελέτης, προκειμένου αυτή να λάβει αριθμό πρωτοκόλλου. Όλα τα έγγραφα της Αρμόδιας Περιβαλλοντικής Αρχής, λαμβάνουν πρωτόκολλο από την Υπηρεσία και καταχωρούνται στο ΗΠΜ.

Όλα τα έγγραφα που αφορούν την υποβολή μελετών περιβάλλοντος και των τυποποιημένων εντύπων της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης υποβάλλονται διαμέσου της πλατφόρμας ΗΠΜ. Η πλατφόρμα επιτρέπει τη μεταφόρτωση των αρχείων που αποτελούν την μελέτη περιβάλλοντος, ενώ επιπλέον συμπληρώνονται και μία σειρά από άλλες πληροφορίες που αφορούν το φορέα του έργου, το έργο, την κατάταξή του, τη χωροθέτησή του κ.λπ..

The image shows a web form for submitting project data to the HPM. The form is titled "Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ) Έργου / Δραστηριότητας". It contains several sections with input fields:

- Πληροφορίες αίτησης:** Includes a field for "Τίτλος Έργου ή Δραστηριότητας".
- Αρμόδια Περιβαλλοντική Αρχή:** Includes dropdown menus for "Διεύθυνση" and "Τμήμα".
- Φορέας Έργου ή Δραστηριότητας:** Includes input fields for "Επωνυμία", "Διεύθυνση", "Παλαιό", "Fax", "Email", "Υπεύθυνος επικοινωνίας", "Τηλ. υπεύθυνου επικοινωνίας", "Email υπεύθυνου επικοινωνίας", and "Φόσφ. υπεύθυνου επικοινωνίας".
- Περιβαλλοντικές Μελετήσεις Έργου ή Δραστηριότητας:** Includes an input field for "Επωνυμία".

Εικόνα 44. Απεικόνιση φόρμας υποβολής στοιχείων από το φορέα έργου ή δραστηριότητας στο ΗΠΜ³⁷

³⁷ Πηγή: ΥΠΕΝ (2018): «Οδηγίες χρήσης της πλατφόρμας Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου», https://epm.ypen.gr/promo_assets/files/%CE%97%CE%A0%CE%9C_%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%99%CE%95%CE%A3%20%CE%A7%CE%A1%CE%97%CE%A3%CE%97%CE%A3_v2.pdf

Στην πλατφόρμα υπάρχουν ενσωματωμένα εργαλεία που επιτρέπουν στο χρήστη χειριστή (υπάλληλο ή προϊστάμενο) της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής να ακολουθήσει την προβλεπόμενη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Ενδεικτικά η αρμόδια αρχή, διαμέσου των χειριστών χρηστών, έχει τη δυνατότητα αφού εξετάσει τα υποβληθέντα στοιχεία, να προχωρήσει σε:

- Επιστροφή φακέλου περιβαλλοντικής αδειοδότησης μετά τον έλεγχο πληρότητας.
- Αίτημα υποβολής πρόσθετων αντιτύπων του φακέλου περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Διαβίβαση φακέλου περιβαλλοντικής αδειοδότησης για διαβούλευση ή δημοσιοποίηση και γνωμοδοτήσεις.
- Αποστολή εισήγησης στο ΚΕΣΠΑ ή ΠΕΣΠΑ.
- Αίτημα υποβολής υπομνήματος για αντικρουόμενες γνωμοδοτήσεις.
- Έγκριση σχεδίου απόφασης περιβαλλοντικών όρων.

Έγκριση σχεδίου ΑΕΠΟ

Προϊστάμενος   Απόφαση   Αρχείο

Εγκριση

Είναι δυνατή η ανάρτηση της διαδικασίας. Βεβαιωθείτε ότι έχετε λάβει όλες τις απαραίτητες εγκρίσεις.

Επιαναξιολόγηση κα. σύνταξη νέου σχεδίου ΑΕΠΟ   Αίτημα για εισήγηση ΚΕΣΠΑ   Τελική αξιολόγηση

Έκδοση ΑΕΠΟ

Απόφαση ΑΕΠΟ

Αρχείο ΑΕΠΟ*   Επιλογή αρχείου

Αριθμός διαδικτυακής ανάρτησης ΔΙΑΥΓΕΙΑ (ΑΔΑ)*

Αρ. πρωτοκόλλου

Ημερομηνία κατακύρωσης   2014-10-09

Ολοκλήρωση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Εικόνα 45. Απεικόνιση έγκρισης σχεδίου ΑΕΠΟ από τον προϊστάμενο της αρμόδιας αδειοδοτούσας αρχής³⁸.

Επίσης, στο στάδιο της δημόσιας διαβούλευσης κάθε χρήστης που έχει εγγραφεί μέσω του TaxisNet στο ΗΠΜ και έχει την ιδιότητα του κοινού μπορεί να συμμετέχει στην δημόσια

³⁸ Πηγή: ΥΠΕΝ (2018): «Οδηγίες χρήσης της πλατφόρμας Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου», https://epm.ypen.gr/promo_assets/files/%CE%97%CE%A0%CE%9C_%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%99%CE%95%CE%A3%20%CE%A7%CE%A1%CE%97%CE%A3%CE%97%CE%A3_v2.pdf

διαβούλευση. Συμπληρωματικά, ο υπάλληλος που χειρίζεται την αδειοδότηση μπορεί να καταχωρεί στην πλατφόρμα ΗΠΜ όσα σχόλια του έχουν κοινοποιηθεί γραπτώς.

Οι γνωμοδοτούσες αρχές και άλλες υπηρεσίες αλλά και ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας ενημερώνονται ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας ή / και με μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την κατάσταση ελέγχου του κάθε φακέλου περιβαλλοντικής αδειοδότησης, την παροχή στοιχείων ή γνωμοδοτήσεων καθώς και την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Αναλυτικές πληροφορίες και οδηγίες χρήσης για την πλατφόρμα της διαδικτυακής πύλη του ΗΠΜ περιλαμβάνονται στο εγχειρίδιο «Οδηγίες χρήσης της πλατφόρμας Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου», που είναι αναρτημένο στο συγκεκριμένο ιστότοπο.

6.11 Βιβλιογραφία

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 «Στοιχεία για τα Υδατικά Διαμερίσματα, της Λεκάνης Απορροής Ποταμών καθώς και τα υπόγεια και επιφανειακά Υδατικά Συστήματα», Γεωπύλη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ: <http://wfdgis.ypeka.gr/>
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 «Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων - Βάση Δεδομένων Παρακολούθησης Λειτουργίας» Διαδουκτιακός τόπος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ: <http://astikalimata.ypeka.gr/>
3. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 «Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υδάτων», Διαδουκτιακός τόπος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ: <http://nmwn.ypeka.gr/>
4. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 «Ποιότητα Ατμόσφαιρας» Ιστοσελίδα ΥΠΕΝ: <http://84.205.254.113/airqualmap/leafletmap.html>
5. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 «Οδηγίες χρήσης της πλατφόρμας Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου - 2018», Ιστοσελίδα Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ): <https://eprm.ypen.gr/>
6. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2018 «Οδηγίες χρήσης της πλατφόρμας Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου», Ιστοσελίδα Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ): <https://shorturl.at/cemS5>
7. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023. «Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ)», Ιστοσελίδα Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων (ΗΜΑ): <https://wrm.ypeka.gr/>
8. Ν. 4014/2011 ΦΕΚ (209/Α') «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος».
9. ΥΑ 48963/2012 (ΦΕΚ 2703/Β') «Προδιαγραφές περιεχομένου Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α».
10. ΚΥΑ 21938/2012 (ΦΕΚ 1470/Β') «Ίδρυση και λειτουργία ειδικού δικτυακού τόπου για την ανάρτηση των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ), των αποφάσεων ανανέωσης ή τροποποίησης ΑΕΠΟ, σύμφωνα με το άρθρο 19α του Νόμου 4014/2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011).»

7^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

7 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

7.1 Αποφάσεις Καθορισμού Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ)

Για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων Β κατηγορίας δεν απαιτείται η υποβολή και αξιολόγηση ΜΠΕ, αλλά αυτά υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των απαιτούμενων κατά περίπτωση αδειών που προβλέπονται για την κατασκευή, εγκατάσταση ή λειτουργία τους (άρθρο 8 του Ν. 4014/2011).

Οι ΠΠΔ καλύπτουν:

- είτε ολόκληρες ομάδες έργων και δραστηριοτήτων [(π.χ. τα υδραυλικά και λιμενικά έργα της 2^{ης} και 3^{ης} ομάδας της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 (ΦΕΚ 841 Β΄)],
- είτε τμήματα ομάδων (π.χ. τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής που καλύπτουν ένα τμήμα από την 6^η ομάδα),
- είτε μόνο εγκαταστάσεις ή μονάδες (όπως αλυκές, κεραίες κινητής τηλεφωνίας, συνεργεία οχημάτων κ.α.).

Για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 4014/2011, έχουν εκδοθεί μία σειρά από αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού (ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας), στις οποίες καθορίζονται οι προβλεπόμενες ΠΠΔ καθώς και οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή τους. Τα ΦΕΚ των Υπουργικών Αποφάσεων ανά κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων παρουσιάζονται στο επόμενο πίνακα.

Πίνακας 17		
Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις για έργα και δραστηριότητες Β κατηγορίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης		
Ομάδα	Είδος έργων/δραστηριοτήτων	ΦΕΚ Κ.Υ.Α Καθορισμού ΠΠΔ με τις τροποποιήσεις τους

1	Έργα χειρσαίων και εναέριων μεταφορών (για όλα τα έργα και δραστηριότητες Β κατηγορίας)	ΦΕΚ Β' 2505/7-10-2013
2	Υδραυλικά έργα (για όλα τα έργα και δραστηριότητες Β κατηγορίας)	ΦΕΚ Β' 3071/03.12.2013
3	Λιμενικά έργα (για όλα τα έργα και δραστηριότητες Β κατηγορίας)	ΦΕΚ Β' 2425/27.9.2013
4	Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών (για όλα τα έργα και δραστηριότητες Β κατηγορίας)	ΦΕΚ Β' 3072/03.12.2013 ΦΕΚ Β' 3250/15-09-2017 ³⁹
5	Εξορυκτικές δραστηριότητες (αφορά τα έργα και δραστηριότητες με α/α 10)	ΦΕΚ Β' 2001/14.8.2013
6	Τουριστικές εγκαταστάσεις (αφορά τα έργα και δραστηριότητες με α/α 2,3,4,5,6,9,12,13 και 18)	ΦΕΚ Β' 3438/24.12.2013
6	Υγειονομικές μονάδες (αφορά τα έργα και δραστηριότητες με α/α 14)	ΦΕΚ Β' 3266/20.12.2013
6	Εμπορικά κέντρα, χώροι στάθμευσης ⁴⁰ , αθλητικές εγκαταστάσεις, εκπαίδευση (αφορά τα έργα και δραστηριότητες με α/α 15,16,17,19,20,21,22, 23,24 και 25)	ΦΕΚ Β' 2507/07.10.2013
7	Κτηνο-πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (για όλα τα έργα και δραστηριότητες Β κατηγορίας)	ΦΕΚ Β' 2002/14.8.2013
8	Υδατοκαλλιέργειες (για όλα τα έργα και δραστηριότητες Β κατηγορίας)	ΦΕΚ Β' 2405/26.9.2013

³⁹Ειδικά για τα Πράσινα Σημεία.

⁴⁰Οι χώροι στάθμευσης οχημάτων μπορεί να είναι υπαίθριοι ή στεγασμένοι, σύμφωνα με την ΚΥΑ 315162/2021 (ΦΕΚ 5272 Β'). Όμως στην ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 (ΦΕΚ 841 Β') δεν υπάρχει πλέον αναφορά σε χώρους στάθμευσης, όπως μέχρι την έκδοσή της στην Υ.Α 1958/12 όπως ίσχυε, αλλά σε κτίρια χώρων στάθμευσης (πλέον 6^η ομάδα α/α 23) Σημειώνεται επίσης ότι οι σταθμοί υπεραστικών λεωφορείων και οι οργανωμένοι χώροι στάθμευσης, φύλαξης και ελέγχου φορτηγών οχημάτων ανήκουν στην 1^η ομάδα και για τα έργα Β κατηγορίας ισχύει πλέον η ΚΥΑ 170613/2013 (ΦΕΚ 2505 Β').

9	Βιομηχανικές δραστηριότητες ⁴¹ (αφορά τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν.3982/2011 και κατατάσσονται στην Β κατηγορία σύμφωνα με την ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 και την ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022)	ΦΕΚ Β΄ 1275/11.4.2012 , ΦΕΚ 3924 Β΄/07.12.2016 , ΦΕΚ 4333 Β΄/07.12.2017 , ΦΕΚ 3299 Β΄/26.07.2021
9	Μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (αφορά τα έργα με α/α 2,3,4 της 9 ^{ης} ομάδας της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022)	ΦΕΚ Β΄ 1987/14.8.2013 , ΦΕΚ Β΄ 5208/07-10-2022 ⁴²
9	Συνεργεία αυτοκινήτων, πλυντήρια, φανοποιεία (αφορά τις δραστηριότητες με α/α 9 της 9 ^{ης} ομάδας της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022)	ΦΕΚ Β΄ 2446/30.9.2013
10	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (αφορά τα έργα με α/α 1,2,8 και 9)	ΦΕΚ Β΄ 104/24.1.2013
11	Κέντρα υψηλής τάσης και υποσταθμοί (αφορά τα έργα με α/α 11)	ΦΕΚ Β΄ 1999/14.8.2013
11	Σταθμοί ανεφοδιασμού οχημάτων με καύσιμα (που μπορεί να περιλαμβάνουν πλυντήρια ή λιπαντήρια (αφορά τις δραστηριότητες με α/α 9)	ΦΕΚ Β΄ 2036/22.8.2013
12	Σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας (αφορά τα έργα με α/α 6)	ΦΕΚ Β΄ 2498/19.9.2014 ⁴³
12	Χερσαίες εγκαταστάσεις διαχείμανσης και μικροεπισκευής σκαφών (αφορά τις δραστηριότητες με α/α 12)	ΦΕΚ Β΄ 2407/27.9.2013
12	Χώροι συγκέντρωσης και διακίνησης παλαιών μετάλλων ή προσωρινής συγκέντρωσης οχημάτων τέλους κύκλου ζωής (αφορά τις δραστηριότητες με α/α 9)	ΦΕΚ Β΄ 2932/20.11.2013

⁴¹Έχει εκδοθεί το με αρ. πρωτ. 40064/ 27.09.2017 έγγραφο της ΔΙΠΑ/ΥΠΕΝ με διευκρινήσεις για θέματα εφαρμογής Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων για δραστηριότητες ελαιοτριβείων (ΑΔΑ: 6ΚΓΗ4653Π8-ΔΛΜ). Επίσης ειδικά για τις εγκαταστάσεις τεμαχισμού ελαστικών οι ΠΠΔ ορίζονται στην ΚΥΑ με αρ. [ΦΕΚ 2217 Β΄/06.04.2023](#).

⁴²Έχει εκδοθεί και η με αρ. πρωτ. Δ5-ΗΛ/Γ/Φ6/οικ.19382/22-10-2013 διευκρινιστική εγκύκλιος του ΥΠΕΚΑ (ΑΔΑ ΒΛ1Ψ0-ΓΤΛ).

⁴³Έχει εκδοθεί η με αρ. πρωτ. 147932/15-12-2015 διευκρινιστική εγκύκλιος από το ΥΠΕΝ (ΑΔΑ: 6ΥΟΘ4653Π8-ΟΟΥ).

12	Χώροι αποθήκευσης και διακίνησης οικοδομικών υλικών που περιλαμβάνουν διακίνηση χύδην υλικών (άμμος, χαλίκι κ.ά.) (αφορά τις δραστηριότητες με α/α 10)	ΦΕΚ Β΄ 2932/20.11.2013
12	Σωφρονιστικά καταστήματα και κέντρα κράτησης (αφορά τα έργα με α/α 13)	ΦΕΚ Β΄ 2035/22.8.2013
12	Αλυκές (αφορά τη δραστηριότητα με α/α 17)	ΦΕΚ Β΄ 2405/26.9.2013
12	Κέντρα Αποτέφρωσης Νεκρών και Κέντρα αποτέφρωσης οστών νεκρών (α/α 14β)	ΦΕΚ Β΄ 2156/07.10.2015 ΦΕΚ Β΄ 441/15.02.2017

Οι ΠΠΔ έχουν προέλθει από πρότυπες μελέτες που ανατίθενται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας⁴⁴.

7.2 Περιεχόμενο Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ)

Οι ΠΠΔ αποτελούνται από γενικούς και ειδικότερους όρους για την προστασία του περιβάλλοντος ανάλογα με τις ομοειδείς που καλύπτουν. Αποτελούν τις ελάχιστες υποχρεώσεις για την προστασία του περιβάλλοντος που οφείλει να τηρεί ένα έργο ή μία δραστηριότητα. Βασίζονται πάνω σε περιβαλλοντικές διατάξεις με τις οποίες θα πρέπει να εναρμονίζονται συγκεκριμένα έργα και δραστηριότητες, αναλόγως του είδους τους, περιέχοντας παράλληλα και αναφορές σε υποχρεώσεις προστασίας του περιβάλλοντος, με βάση γενικούς κανόνες και μέτρα, σύμφωνα με τις αρχές της επιστήμης και την τεχνολογίας.

Στις δεσμεύσεις αυτές περιλαμβάνονται όροι τόσο για τη φάση της κατασκευής, όσο και της λειτουργίας, για διάφορους τομείς περιβαλλοντικής προστασίας (για την ρύπανση από τα υγρά, στερεά και αέρια απόβλητα, τον θόρυβο κ.λ.π.). Οι δεσμεύσεις περιλαμβάνονται στις Υπουργικές Αποφάσεις (Υ.Α) που προαναφέρθηκαν, καταναμημένοι σε επιμέρους κατηγορίες. Ενδεικτικά περιλαμβάνουν:

A. Γενικές Δεσμεύσεις

Περιλαμβάνονται γενικού τύπου όροι και περιορισμοί.

B. Δεσμεύσεις για τη φάση κατασκευής

⁴⁴Παράδειγμα αποτελεί η ανάθεση που έγινε πρόσφατα για το έργο «Εκπόνηση Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων για Κέντρα Δεδομένων (Data Centers)» (ΑΔΑ: 64ΞΧ4653Π8-Φ4Γ).

Περιλαμβάνονται όροι και περιορισμοί που αφορούν τη φάση της κατασκευής του έργου ή της δραστηριότητας. Οι δεσμεύσεις αφορούν όρους για την εκπομπή αερίων ρύπων (αερίων, υγρών και στερεών αποβλήτων, θορύβου και δονήσεων, ακτινοβολίας) αλλά και γενικότερους περιορισμούς και μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος από τις επιπτώσεις της συγκεκριμένης φάσης (π.χ. από τις εργασίες που θα γίνουν, τα εργοτάξια που θα απαιτηθούν, τη χρήση των μηχανημάτων, τη χρήση ή τη λήψη αδρανών υλικών, τη χρήση νερού, την πυροπροστασία κ.λπ.).

Γ. Δεσμεύσεις για τη φάση λειτουργίας

Περιλαμβάνονται όροι και περιορισμοί που αφορούν τη φάση της λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας. Οι δεσμεύσεις, όπως και για τη φάση της κατασκευής, περιλαμβάνουν όρους για την προστασία του περιβάλλοντος από τις αέριες εκπομπές ρύπων, τη διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων, το θόρυβο και τις δονήσεις, την ακτινοβολία. Επίσης περιλαμβάνονται γενικές δεσμεύσεις που αφορούν την χρήση και κατανάλωση νερού και ενέργειας, την πυροπροστασία, την ροή των επιφανειακών υδάτων κ.α..

Δ. Άλλες δεσμεύσεις

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται περαιτέρω όροι, μέτρα και περιορισμοί για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που μπορεί να προκαλέσει ένα έργο ή δραστηριότητα στο φυσικό ή στο ανθρωπογενές περιβάλλον. Περιλαμβάνονται κατά περίπτωση ειδικές δεσμεύσεις που σχετίζονται με την ιδιαίτερη φύση και το είδος των δραστηριοτήτων, την παραγωγική διαδικασία, τη διακίνηση πρώτων υλών, την αποκατάσταση των χώρων μετά από την παύση λειτουργίας, κ.α..

Η ανωτέρω κατηγοριοποίηση είναι ενδεικτική. Σε κάποιες περιπτώσεις διακρίνονται με διαφορετικό τρόπο οι κατηγορίες. Για παράδειγμα ο θόρυβος και οι δονήσεις μπορεί να αποτελούν χωριστή κατηγορία ή να μην περιλαμβάνονται ειδικές δεσμεύσεις. Ως παράδειγμα παρατίθενται αποσπάσματα από τις πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις για τις χερσαίες εγκαταστάσεις διαχείμανσης και μικροεπισκευής σκαφών (12^η Ομάδα, α/α 12), όπως αυτές καθορίζονται στην ΚΥΑ 170544/2407/2013 (ΦΕΚ 2407 Β')⁴⁵ όπου περιλαμβάνονται τρεις κατηγορίες δεσμεύσεων:

**«ΠΡΟΤΥΠΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ (Π.Π.Δ.) ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ Α/Α 12 ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ
«ΕΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ»**

---

⁴⁵ Όλοι οι όροι περιλαμβάνονται στο [ΦΕΚ 2407 Β'](#)

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

A.1 Το έργο ή η δραστηριότητα δεν θα πρέπει να έρχεται σε αντίθεση με τυχόν ειδικούς περιορισμούς, που έχουν τεθεί στην περιοχή εγκατάστασης ή με ειδικές διατάξεις που ενδεχομένως θέτουν όρους ή/και περιορισμούς ως προς την κατασκευή ή/και την λειτουργία του.

A.2 Σε περίπτωση που η δραστηριότητα εγκαθίσταται εντός εκτάσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της κείμενης δασικής νομοθεσίας, θα πρέπει:

α) η υλοποίηση του έργου να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η μικρότερη δυνατή επέμβαση σε δασική έκταση,

β) να πραγματοποιείται τακτικός καθαρισμός της παραχωρούμενης έκτασης όπου χωροθετείται η δραστηριότητα για τη μείωση του κινδύνου πυρκαγιάς

γ) να λαμβάνονται από τον φορέα λειτουργίας όλα τα απαραίτητα μέτρα πυροπροστασίας (πρόληψη, κατάσβεση, αντικεραυνική προστασία) για την περίπτωση πυρκαγιάς και για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου μετάδοσής της σε παρακείμενες περιοχές (δημιουργία αντιπυρικής ζώνης) και

δ) ο τρόπος οργάνωσης της αντιπυρικής προστασίας να ελεγχθεί και να εγκριθεί από την αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία.

A.3 Να τηρούνται οι διατάξεις του Ν.3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» όπως εκάστοτε ισχύει.

...

B. ΦΑΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

B.1 Τα αδρανή υλικά που θα απαιτηθούν για την κατασκευή του έργου να εξασφαλίζονται από νομίμως λειτουργούσες εγκαταστάσεις παραγωγής αδρανών υλικών.

B.2 Να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα (σήμανση, περίφραξη κλπ.) για την αποφυγή ατυχημάτων, για την προστασία των κατοίκων και των εργαζομένων από τους κινδύνους που τυχόν θα δημιουργηθούν κατά την κατασκευή του έργου.

B.3 Η αποψίλωση τυχόν υφιστάμενης βλάστησης, να περιοριστεί στον ελάχιστο απαιτούμενο βαθμό και αποκλειστικά για τις ανάγκες κατασκευής του έργου.

B.4 Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού του εργοταξίου να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες.

B.5 Για τη μείωση των αιωρούμενων σωματιδίων λόγω των εργασιών, κατ' ελάχιστον να τηρούνται τα ακόλουθα:

- Οι σωροί των προϊόντων εκσκαφής και των αποθηκευμένων αδρανών και γενικότερα οι χώροι του εργοταξίου να διαβρέχονται περιοδικά, ιδιαίτερα κατά τις ζηρές περιόδους.
- Τα φορτηγά μεταφοράς των αδρανών υλικών και των προϊόντων εκσκαφής να είναι καλυμμένα με κατάλληλα μέσα και να αποφεύγεται η υπερπλήρωσή τους.
- Το ύψος πτώσης κατά τη διαχείριση των υλικών να είναι το ελάχιστο δυνατό.

.....

Γ. ΦΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Γ.1 Απαγορεύεται η διενέργεια εργασιών αμμοβολής και υδροβολής.

Γ.2 Απαγορεύεται η κάθε μορφής καύση υλικών (λάστιχα, λάδια κ.α.) στην περιοχή του έργου.

Γ.3 Να τηρούνται τα όρια του Π.Δ. 1180/81 (ΦΕΚ Α' 293) για τις εκπομπές αερίων αποβλήτων.

Γ.4 Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή της έκλυσης σκόνης.

Γ.5 Να επιδιωχθεί η χρήση χρωμάτων χαμηλής περιεκτικότητας σε διαλύτη, όπου αυτό είναι δυνατό.

Γ.6 Απαγορεύεται η ανεξέλεγκτη διάθεση υγρών και στερεών αποβλήτων ή/και ιλύος στο περιβάλλον.

Γ.7 Απαγορεύεται η απόρριψη παλαιών λαδιών επί του εδάφους. Τα μεταχειρισμένα ορυκτέλαια...»

Στις περιπτώσεις που οι ΠΠΔ αφορούν περισσότερες από μία ομοειδείς δραστηριότητες, οι δεσμεύσεις εξειδικεύονται στις Υπουργικές Αποφάσεις (Υ.Α.) χωριστά για κάθε μία από αυτές. Για το σκοπό αυτό περιλαμβάνεται πίνακας στον οποίο εξειδικεύονται οι ΠΠΔ που

ισχύουν συγκεκριμένα για κάθε έργο ή δραστηριότητα (από το σύνολο των ΠΔΔ που ισχύουν για το σύνολο ομοειδών δραστηριοτήτων για τις οποίες ισχύει Υ.Α). Η εξειδίκευση αφορά χωριστά τη κάθε κατηγορία δεσμεύσεων (Γενικές, Φάση Κατασκευής, Φάση Λειτουργίας κ.λπ.). Παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση των έργων και δραστηριοτήτων της 4ης ομάδας (Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών) της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022. Οι ΠΔΔ για όλες τις δραστηριότητες Β κατηγορίας που ανήκουν στην συγκεκριμένη ομάδα καθορίζονται στην ΚΥΑ 171914/2013 (ΦΕΚ Β' 3072), όπως ισχύει, και περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ε της εν λόγω, ΚΥΑ. Οι ΠΔΔ για κάθε επιμέρους έργο και δραστηριότητα εξειδικεύονται στον Πίνακα Ε1 του ίδιου παραρτήματος.

Πίνακας 18

Απόσπασμα από τον Πίνακα Ε1 του Παραρτήματος Ε της ΚΥΑ 171914/2013

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε1: Επιμερισμός όρων ΠΔΔ ανά είδος έργου/δραστηριότητας											
Έργο ή δραστηριότητα		Α. Γενικές Δεσμεύσεις	Β. Φάση κατασκευής			Γ. Φόρτιος & Δυνατότες	Δ. Φάση λειτουργίας			Ε. Άλλες Δεσμεύσεις	
Α/Α	Περιγραφή		Β.1 Γενική	Β.2 Άλλες εκπομπές	Β.3 Υγρά & Στερεά Απόβλητα		Δ.1 Γενική	Δ.2 Άλλα Απόβλητα	Δ.3 Υγρά Απόβλητα		Δ.3 Στερεά Απόβλητα
7	Εγκαταστάσεις αποθήκευσης και μεταφόρτισης (ΣΜΑ) στερεών μη επικίνδυνων αποβλήτων (εργασίες R12, R13, D13, D15), πλέον των αναφερόμενων στους α/α Β, Γ	A.1, A.2, A.3, A.4, A.5, A.6	B.1.1, B.1.2, B.1.3, B.1.4, B.1.5, B.1.6, B.1.7, B.1.8, B.1.9, B.1.10, B.1.11, B.1.12, B.1.13, B.1.14, B.1.15, B.1.16, B.1.17, B.1.18	B.2.1, B.2.2	B.3.1, B.3.2, B.3.3, B.3.4, B.3.5, B.3.6	F.1, F.2, F.3, F.4, F.5, F.6, F.7, F.8	Δ.1.1, Δ.1.2, Δ.1.3, Δ.1.4	Δ.2.1, Δ.2.2, Δ.2.5, Δ.2.7, Δ.2.9, Δ.2.10	Δ.3.1	Δ.4.1, Δ.4.2, Δ.4.3, Δ.4.4, Δ.4.5, Δ.4.8	E.27, E.28, E.29, E.30
8	Εγκαταστάσεις αποθήκευσης σύμπτυκτων στερεών αποβλήτων (εργασίες D13, D14 και D15)	A.1, A.2, A.3, A.4, A.5, A.6	B.1.1, B.1.2, B.1.3, B.1.4, B.1.5, B.1.6, B.1.7, B.1.8, B.1.9, B.1.10, B.1.11, B.1.12, B.1.13, B.1.14, B.1.15, B.1.16, B.1.17, B.1.18	B.2.1, B.2.2	B.3.1, B.3.2, B.3.3, B.3.4, B.3.5, B.3.6	F.1, F.2, F.3, F.4, F.5, F.6, F.7, F.8	Δ.1.1, Δ.1.2, Δ.1.3, Δ.1.4	Δ.2.1, Δ.2.2, Δ.2.5, Δ.2.7, Δ.2.9, Δ.2.10	Δ.3.1	Δ.4.1, Δ.4.2, Δ.4.3, Δ.4.4, Δ.4.5, Δ.4.8	E.27, E.28, E.29, E.30
9	Εγκαταστάσεις ανακύκλωσης στερεών αποβλήτων, όπως χαρτί, γυαλί, πλαστικό, αλουμίνιο κ.λπ. (εργασίες R12 και R13)	A.1, A.2, A.3, A.4, A.5, A.6	B.1.1, B.1.2, B.1.3, B.1.4, B.1.5, B.1.6, B.1.7, B.1.8, B.1.9, B.1.10, B.1.11, B.1.12, B.1.13, B.1.14, B.1.15, B.1.16, B.1.17, B.1.18	B.2.1, B.2.2	B.3.1, B.3.2, B.3.3, B.3.4, B.3.5, B.3.6	F.1, F.2, F.3, F.4, F.5, F.6, F.7, F.8	Δ.1.1, Δ.1.2, Δ.1.3, Δ.1.4	Δ.2.1, Δ.2.2, Δ.2.5, Δ.2.7, Δ.2.9, Δ.2.10	Δ.3.1	Δ.4.1, Δ.4.2, Δ.4.3, Δ.4.4, Δ.4.5, Δ.4.8	E.27, E.28, E.29, E.30
10	Μετανομήτες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης υλικών μέσω μηχανής θρόνισης (ΠΔΑΥ, ΕΠΔΑΚ κ.λπ.) από μη επικίνδυνα απόβλητα (εργασίες R12)	A.1, A.2, A.3, A.4, A.5, A.6	B.1.1, B.1.2, B.1.3, B.1.4, B.1.5, B.1.6, B.1.7, B.1.8, B.1.9, B.1.10, B.1.11, B.1.12, B.1.13, B.1.14, B.1.15, B.1.16, B.1.17, B.1.18	B.2.1, B.2.2	B.3.1, B.3.2, B.3.3, B.3.4, B.3.5, B.3.6	F.1, F.2, F.3, F.4, F.5, F.6, F.7, F.8	Δ.1.1, Δ.1.2, Δ.1.3, Δ.1.4	Δ.2.1, Δ.2.2, Δ.2.5, Δ.2.7, Δ.2.9, Δ.2.10	Δ.3.1	Δ.4.1, Δ.4.2, Δ.4.3, Δ.4.4, Δ.4.5, Δ.4.8	E.27, E.28, E.29, E.30, E.31

Με βάση τον ανωτέρω πίνακα οι ΠΔΔ που αφορούν τη Φάση Κατασκευής εγκαταστάσεις ανακυκλώσιμων αστικών στερεών αποβλήτων, όπως χαρτί, γυαλί, πλαστικό, αλουμίνιο κ.λπ. (εργασίες R12 και R13), α/α 9 της 4^{ης} ομάδας είναι οι⁴⁶:

⁴⁶ Σημειώνεται ότι πλέον στην ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 η κατηγορία δραστηριοτήτων με α/α 9 έχει διασπαστεί σε τρεις επιμέρους δραστηριότητες α/α 9α, 9β και 9γ. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα του παραδείγματος είναι αυτή με α/α 9α και ονομάζεται πλέον Εγκαταστάσεις αποθήκευσης χωριστών ρευμάτων αποβλήτων υλικών που προορίζονται για ανακύκλωση και προέρχονται από αστικά στερεά απόβλητα, όπως χαρτί, γυαλί, πλαστικό, αλουμίνιο κ.λπ. (εργασίες R13).

- ✓ B1.1, B.1.2, B.1.3, B.1.4, B.1.5, B.1.6, B.1.7, B.1.8, B.1.9, B.1.10, B.1.11, B.1.12, B.1.13, B.1.14, B.1.15, B.1.16, B.1.17, B.1.18, B.2.1, B.2.2, B.3.1, B.3.1, B.3.3, B.3.4, B.3.5, B.3.6. Από τις δεσμεύσεις που παρατίθενται στο Παράρτημα Ε επιλέγονται για τη Φάση Κατασκευής οι ανωτέρω, οι οποίες είναι οι εξής:

«B. Φάση κατασκευής»

B.1 Γενικά

B.1.1 Οι τυχόν κτιριακές και λοιπές εγκαταστάσεις να είναι μορφολογικά, αισθητικά και λειτουργικά ενταγμένες στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

B.1.2 Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας οφείλει να ακολουθήσει τις διαδικασίες που καθορίζονται στο ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Α'153) όπως εκάστοτε ισχύει. Δεκαπέντε ημέρες πριν την έναρξη των εργασιών κατασκευής, ο φορέας ειδοποιεί τις αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες, ώστε να μεριμνήσουν για την επίβλεψη των εργασιών ή όπως άλλως ορίζεται στη γνώμη της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας.

B.1.3 Πριν από κάθε είδους τροποποίηση ή επέμβαση σε υφιστάμενο έργο υποδομής (π.χ. δίκτυο ύδρευσης, αποχέτευσης κλπ) να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία του μέσω συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς διαχείρισης του έργου υποδομής.

B.1.4 Η υδροδότηση του έργου ή της δραστηριότητας να γίνεται από νόμιμα αδειοδοτημένο φορέα. Σε περίπτωση γεώτρησης, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας να εφοδιαστεί με την απαιτούμενη άδεια χρήσης νερού από τη Δ/ση Υδάτων της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και να τηρεί του όρους και της προϋποθέσεις της προαναφερθείσας άδειας, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 43504/2005 (ΦΕΚ Β' 1784) και την ΚΥΑ 150559/2011 (ΦΕΚ Β' 1440) όπως εκάστοτε ισχύουν.

B.1.5 Με στόχο την αποφυγή δημιουργίας οποιουδήποτε κυκλοφοριακού κινδύνου λόγω των πραγματοποιούμενων εργασιών, να ληφθεί το σύνολο των απαιτούμενων μέτρων, προκειμένου να προειδοποιούνται έγκαιρα και αποτελεσματικά οι πεζοί και οι οδηγοί των διερχόμενων οχημάτων (όπως τοποθέτηση κατάλληλης σήμανσης ορατής και κατά τις βραδινές ώρες, τοποθέτηση προσωπικού ως παραστάτη με χρήση ερυθρών σημαιών κατά τη διάρκεια των εργασιών, κλπ.).

B.1.6 Να γίνει οριοθέτηση της έκτασης επέμβασης του έργου μέσω κατάλληλης περίφραξης, ώστε να μην είναι δυνατή η διέλευση εντός του εργοταξίου αναρμόδιων ατόμων και να διασφαλίζεται η πραγματοποίηση των εργασιών εντός του περιφραγμένου χώρου.

B.1.7 Να εξασφαλιστεί η αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής περιμετρικά της έκτασης ανάπτυξης του έργου ή της δραστηριότητας και να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή διαβρώσεων και εκπτώσεων υλικών.

B.1.8 Τα τυχόν αδρανή υλικά που θα απαιτηθούν για την κατασκευή του έργου ή της δραστηριότητας να εξασφαλίζονται από νομίμως λειτουργούσες εγκαταστάσεις παραγωγής αδρανών υλικών.

B.1.9 Απαγόρευση χρήσης των ακάλυπτων και κοινόχρηστων χώρων χωρίς άδεια για πάσης φύσεως εργασίες, αποθήκευση πρώτων υλών, προϊόντων και μηχανημάτων. Οι χώροι αυτοί να διατηρούνται καθαροί και απαλλαγμένοι από διάσπαρτα υλικά και απόβλητα (στερεά ή υγρά).

B.1.10 Οι διάδρομοι κίνησης των οχημάτων να διαβρέχονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, ώστε να περιορίζεται η έκλυση σκόνης και τα οχήματα βαρέως τύπου που μεταφέρουν υλικά να καλύπτονται με κατάλληλο ύφασμα για τη συγκράτηση της σκόνης.

B.1.11 Απαγορεύεται η καύση πάσης φύσεως αποβλήτων/ υλικών είτε υπαίθρια, είτε σε στεγασμένους χώρους.

B.1.12 Απαγορεύεται το μπάζωμα οποιουδήποτε ποταμού, χειμάρρου, ρέματος ή υγροβιότοπου.

B.1.13 Κατά τη λειτουργία του εργοταξίου να λαμβάνονται όλα τα μέτρα πυροπροστασίας για την περίπτωση πυρκαγιάς από την λειτουργία μηχανημάτων, συνεργείων κλπ και για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου μετάδοσης της σε παρακείμενες εκτάσεις/κτίρια.

B.1.14 Κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών, απαγορεύεται η οποιαδήποτε επί του χώρου του εργοταξίου εργασία συντήρησης του μηχανολογικού εξοπλισμού και των οχημάτων (εργοταξιακά οχήματα, οχήματα μεταφοράς προσωπικού και υλικών) που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου. Οι εργασίες αυτές, εφόσον απαιτηθούν, να πραγματοποιούνται στις εγκαταστάσεις κατάλληλα αδειοδοτημένων επιχειρήσεων.

B.1.15 Η τυχόν αποψίλωση βλάστησης να περιοριστεί στον ελάχιστο απαιτούμενο βαθμό. Η αφαιρούμενη φυτική γη να διαφυλαχτεί κατάλληλα ώστε να χρησιμοποιηθεί στις φυτοτεχνικές εργασίες. Η τυχόν υλοτόμηση δασικών δένδρων και θάμνων καθώς και η τυχόν διάθεση των υλικών που θα προκύψουν, να γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης δασικής νομοθεσίας.

B.1.16 Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού του εργοταξίου να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες.

B.1.17 Το έργο ή η δραστηριότητα δεν θα πρέπει να έρχεται σε αντίθεση με τυχόν ειδικούς περιορισμούς, που έχουν τεθεί στην περιοχή εγκατάστασης ή με ειδικές διατάξεις που ενδεχομένως θέτουν όρους ή/ και περιορισμούς ως προς την κατασκευή ή/και την λειτουργία του.

B.1.18 Μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του έργου ή της δραστηριότητας:

(α) να απομακρυνθούν άμεσα οι κάθε είδους εργοταξιακές εγκαταστάσεις (γραφεία, συνεργεία, αποθήκες, περιφράξεις κλπ) και να αποκατασταθεί πλήρως το σύνολο των εργοταξιακών χώρων.

(β) να απομακρυνθεί το σύνολο των τυχόντων πλεοναζόντων υλικών και να διαχειριστεί κατάλληλα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

(γ) να αποκατασταθεί πλήρως ο περιβάλλον χώρος του εργοταξίου.

B.2 Αέριες εκπομπές

B.2.1 Για τη μείωση των αιωρούμενων σωματιδίων λόγω των εργασιών, κατ' ελάχιστον να τηρούνται τα ακόλουθα:

- Οι σωροί των προϊόντων εκσκαφής και των αποθηκευμένων αδρανών και γενικότερα οι χώροι του εργοταξίου να διαβρέχονται περιοδικά, ιδιαίτερα κατά τις ξηρές περιόδους.

- Τα φορτηγά μεταφοράς των αδρανών υλικών και των προϊόντων εκσκαφής να είναι

καλυμμένα με κατάλληλα μέσα και να αποφεύγεται η υπερπλήρωσή τους. • Το ύψος πτώσης κατά τη φόρτωση και εκφόρτωση χαλαρών δομικών υλικών να είναι το ελάχιστο δυνατό.

B.2.2 Στην κατασκευή του έργου ή της δραστηριότητας να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά οχήματα που διαθέτουν πιστοποιητικό συμμόρφωσης με τα όρια εκπομπών αέριων ρύπων.

B.3 Υγρά και στερεά απόβλητα

B.3.1 Τα τυχόν απόβλητα που θα προκύπτουν κατά τη φάση κατασκευής του έργου ή της δραστηριότητας να συλλέγονται σε κατάλληλους χώρους εντός του εργοταξίου ή/και σε κατάλληλους περιέκτες, εφαρμόζοντας διαλογή των ειδών και υλικών στην πηγή.

B.3.2 Τα τυχόν προϊόντα εκσκαφών που θα προκύψουν κατά τις εργασίες κατασκευής του έργου ή της δραστηριότητας, κατά προτεραιότητα να αξιοποιηθούν για την κάλυψη των διαφόρων αναγκών του έργου, όπως π.χ. γεωμορφολογική εξομάλυνση επιμέρους χώρων/ τμημάτων του γηπέδου, στήριξη πρανών κλπ, λαμβάνοντας κάθε δυνατή μέριμνα για την ελαχιστοποίηση της αλλοίωσης της υφιστάμενης μορφολογίας του εδάφους της περιοχής.

B.3.3 Τυχόν πλεονάζοντα προϊόντα εκσκαφών και τα μη επικίνδυνα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων να διαχειρίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 της κ.ν.α. 36259/2010 (B' 1312) όπως εκάστοτε ισχύει.

B.3.4 Η διαχείριση των μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων να πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κ.ν.α. 50910/2727/2003 (B' 1909) και στο ν. 4042/2012 (A' 24), όπως εκάστοτε ισχύουν. Η διαχείριση των αποβλήτων που εμπίπτουν στις διατάξεις του ν. 2939/2001 (A' 179) περί εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων, όπως εκάστοτε ισχύει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2939/2001 και τις κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του και σύμφωνα με τις απαιτήσεις και προδιαγραφές των αντίστοιχων εγκεκριμένων από το ΥΠΕΚΑ συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης.

B.3.5 Να τοποθετηθούν στον χώρο του εργοταξίου κατάλληλοι κάδοι για την συλλογή των αστικού τύ-που στερεών απορριμμάτων. Τα απόβλητα αυτά είτε θα παραλαμβάνονται από απορριμματοφόρα οχήματα του οικείου ΟΤΑ, εφόσον εξυπηρετείται η περιοχή του έργου, είτε θα μεταφέρονται στο πλησιέστερο σημείο συλλογής απορριμμάτων του οικείου ΟΤΑ.

B.3.6 Η τυχόν διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων να διεξάγεται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Ειδικότερα, τα επικίνδυνα απόβλητα να συλλέγονται σε κατάλληλα στεγανά δοχεία και να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες εταιρείες συλλογής και μεταφοράς επικίνδυνων αποβλήτων. Στην περίπτωση που πραγματοποιείται συγκέντρωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της προκαταρκτικής διαλογής και της προκαταρκτικής αποθήκευσης αποβλήτων με σκοπό τη μεταφορά τους σε εγκατάσταση επεξεργασίας των αποβλήτων αυτών, να φυλάσσονται κατάλληλα συσκευασμένα σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο εντός του εργοταξίου, ο οποίος να πληροί τις προδιαγραφές που ορίζονται στο Κεφάλαιο 2 της κ.ν.α. 24944/2006 (B' 791)

όπως εκάστοτε ισχύει.»

Σημειώνεται ότι αν σε μία εγκατάσταση ή σε ένα έργο περιλαμβάνονται δύο ή περισσότερες ομοειδείς μονάδες, οι οποίες κατατάσσονται μεν στην ίδια ομάδα της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΠΠΑ/17185/1069/2022 (ΦΕΚ 841 Β') αλλά σε διαφορετικό είδος έργου ή δραστηριότητας (δηλαδή έχουν διαφορετικό αύξοντα αριθμό κατάταξης α/α), κατά την υπαγωγή τους σε ΠΠΔ πρέπει να περιλαμβάνονται όλοι οι όροι που αφορούν χωριστά τη κάθε επιμέρους μονάδα. Για παράδειγμα, αν η συνολική εγκατάσταση περιλαμβάνει:

- ✓ α) μονάδα αποθήκευσης ανακυκλώσιμων αστικών στερεών αποβλήτων, όπως χαρτί, γυαλί, πλαστικό, αλουμίνιο κ.λπ. (εργασίες R12 και R13), α/α 9 της 4^{ης} ομάδας, και
- ✓ β) μεμονωμένη εγκατάσταση ανάκτησης υλικών μέσω μηχανικής διαλογής (ΚΔΑΥ, ΕΜΑΚ, κ.λπ.) από μη επικίνδυνα απόβλητα, α/α 10 της 4^{ης} ομάδας,

θα πρέπει να τηρεί όλους τους όρους που αναφέρονται και στα δύο είδη δραστηριοτήτων⁴⁷.

7.3 Δομή των Υπουργικών Αποφάσεων καθορισμού ΠΠΔ

I. Σε κάθε Υπουργική απόφαση καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής δηλαδή οι δραστηριότητες και έργα που αυτή αφορά και καθορίζεται ο σκοπός της. Αυτό γίνεται συνήθως στο άρθρο 1 των αποφάσεων. Για παράδειγμα, στην ΚΥΑ 170545/2013 (ΦΕΚ 2425 Β') που αφορά τις ΠΠΔ για έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Β' της 3ης Ομάδας «Λιμενικά έργα» αναφέρονται τα κάτωθι στο άρθρο 1:

«Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής – Σκοπός

1. Με την παρούσα απόφαση καθορίζονται οι Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 8 του Ν. 4014/2011 (Α' 209) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και οι αναγκαίες λεπτομέρειες εφαρμογής του εν λόγω άρθρου, για έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Β' της 3ης Ομάδας «Λιμενικά έργα» του παραρτήματος ΙΙΙ της υπ' αριθμ. 1958/2012 (Β' 21) υπουργικής απόφασης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και ειδικότερα για τα ακόλουθα έργα και δραστηριότητες:

- i) Α/Α 7 «Μεμονωμένες προβλήτες»*
- ii) Α/Α 8 «Μεμονωμένες ράμπες ανέλκυσης και καθέλκυσης σκαφών»*
- iii) Α/Α 11 «Έργα ανάπλασης και διαμόρφωσης ακτής»*
- iv) Α/Α 12 «Πλωτά φράγματα προστασίας ακτών από ρύπανση» και*
- v) Α/Α 13 «Τεχνητοί ύφαλοι στον πυθμένα της θάλασσας».*

2. Για άλλα έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Β' της υπ' αριθμ. 1958/2012 υπουργικής απόφασης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, που τυχόν απαιτούνται για την κατασκευή ή/και τη λειτουργία των έργων και δραστηριοτήτων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 4014/2011 και μέχρι την έκδοση των αντίστοιχων σχετικών αποφάσεων της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 30 του ίδιου νόμου.

---

⁴⁷ Στο συγκεκριμένο παράδειγμα οι όροι είναι ίδιοι στα δύο είδη δραστηριοτήτων στις κατηγορίες δεσμεύσεων Α, Β, Γ, Δ. Διαφοροποίηση υπάρχει στην κατηγορία δεσμεύσεων Ε όπου για τη δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνεται επιπλέον ο όρος Ε.31.

3. Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι η προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος με τον προσδιορισμό όλων των αναγκαίων μέτρων και περιορισμών που πρέπει να εφαρμόζονται κατά την κατασκευή και λειτουργία των έργων και δραστηριοτήτων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.».

Στην παρ. 1 του ανωτέρω άρθρου καθορίζονται οι δραστηριότητες που αφορά η ΚΥΑ. Επισημαίνεται ότι:

- Όπου οι αποφάσεις κάνουν αναφορά στην ΚΥΑ 1958/2012 πλέον χρησιμοποιείται η ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022.
- Λόγω των αλλαγών που έχουν επέλθει στην κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων ενδέχεται να υπάρχουν διαφοροποιήσεις στα έργα ή στις δραστηριότητες που κατατάσσονται πλέον σε Β κατηγορία. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να εξετάζεται αν θα πρέπει να εφαρμόζεται η συγκεκριμένη απόφαση σε περίπτωση που, μία δραστηριότητα περιλαμβάνεται μεν σε μία ομάδα της ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 αλλά δεν αναφέρεται στο πεδίο ορισμού της Υπουργικής Απόφασης καθορισμού των ΠΠΔ. Παράδειγμα για αυτό αποτελούν οι εγκαταστάσεις αποστείρωσης – απολύμανσης «μολυσματικών αποβλήτων υγειονομικών μονάδων» με δυναμικότητα έως 4 tn/ημέρα οι οποίες κατατάσσονται στην Κατηγορία Β (α/α 1) της 4ης Ομάδας, μετά την τροποποίηση της ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 από την 64712/4464/2022 (ΦΕΚ 3636 Β'). Σύμφωνα με την Δ1ε/Γ.Π.οικ. 22968/20-04-2023 εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας (ΑΔΑ:Ω82Σ465ΦΥΟ-ΠΜΠ), για τη συγκεκριμένη εγκατάσταση δεν γίνεται υπαγωγή σε ΠΠΔ σύμφωνα με την 171914/2013 (ΦΕΚ 3072 Β') που αφορά τις «Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών», αλλά η περιβαλλοντική τους αδειοδότηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 30 του Ν. 4014/2011 (διαδικασία του άρθρου 11 της ΚΥΑ 11014/703/Φ104/2003 (ΦΕΚ Β' 332), μετά από συνεννόηση με την Υπηρεσία που είναι αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση (αρμόδια Υπηρεσία Περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας).

Όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 1 της ΚΥΑ 170545/2013 (ΦΕΚ 2425 Β') που αφορά τις ΠΠΔ για έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Β' της 3ης Ομάδας «Λιμενικά έργα», σε περίπτωση που για τη λειτουργία ενός έργου ή δραστηριότητας απαιτούνται άλλα έργα ή δραστηριότητες Β κατηγορίας, για τα οποία δεν ισχύει η συγκεκριμένη υπουργική απόφαση, πρέπει να υπάρχει χωριστή περιβαλλοντική αδειοδότηση, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 8 του Ν. 4014/2011. Αυτό σημαίνει

ότι ενδέχεται να απαιτηθεί η έκδοση περισσότερων αποφάσεων καθορισμού ΠΠΔ από διαφορετικές αρχές περιβαλλοντικής αδειοδοτήσης. Η συγκεκριμένη πρόβλεψη ισχύει για όλες τις ΚΥΑ καθορισμού ΠΠΔ.

- II.** Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 4014/2011, τα έργα ή δραστηριότητες Β κατηγορίας, αναλόγως του είδους τους, υπάγονται αυτοδικαίως σε ΠΠΔ με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας η οποία χορηγεί την άδεια λειτουργίας, κατόπιν σχετικής δήλωσης του μελετητή ή του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας. Αν το έργο ή η δραστηριότητα δεν λαμβάνει άδεια λειτουργίας, τότε υπάγεται σε ΠΠΔ με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας περιβάλλοντος της Περιφέρειας. Όμως σε κάθε Υ.Α. καθορισμού ΠΠΔ, συνήθως στο άρθρο 2, προσδιορίζονται οι αρμόδιες αρχές για την υπαγωγή σε ΠΠΔ, ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας. Αυτό το σημείο είναι ουσιαστικό προς αποφυγή λαθών, καθώς ακόμα και για δραστηριότητες που υπάγονται στην ίδια ομάδα της Υ.Α ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 (ΦΕΚ 841 Β') μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές αρχές αρμόδιες για την υπαγωγή σε ΠΠΔ.

Παράδειγμα 1: Στην περίπτωση των μεταποιητικών και συναφών βιομηχανικών δραστηριοτήτων που κατατάσσονται στην 9^η ομάδα⁴⁸ και υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 3982/2011, αρμόδια αρχή για την υπαγωγή σε ΠΠΔ είναι η Δ/ση Ανάπτυξης της οικείας Περιφέρειας (όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ Φ.15/4187/266/2012 (ΦΕΚ 1275 Β')). Όμως στην 9^η ομάδα ανήκουν και οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με υγρά καύσιμα, πλην βιοκαυσίμων (α/α 2 της 9^{ης} ομάδας) αλλά και οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα, πλην βιοαερίου (α/α 3 της 9^{ης} ομάδας)⁴⁹. Στις περιπτώσεις αυτές αρμόδια είναι η υπηρεσία που χορηγεί την άδεια εγκατάστασης ήτοι η Διεύθυνση Ηλεκτρικής Ενέργειας του ΥΠΕΝ (σύμφωνα με την ΚΥΑ 45964/2013 (ΦΕΚ 1987 Β')). Επίσης στην 9^η ομάδα κατατάσσονται και οι εγκαταστάσεις συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) (α/α 4), αρμόδια για την υπαγωγή σε ΠΠΔ είναι η ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.Σ. της οικείας Περιφέρειας (σύμφωνα με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/99115/6722/2022 (ΦΕΚ 5208 Β)).

Παράδειγμα 2: Στην περίπτωση της 4ης ομάδας (συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών) η σχετική απόφαση καθορισμού των ΠΠΔ (171914/2013 - ΦΕΚ 3072 Β') περιλαμβάνει

---

⁴⁸ Όπως αναφέρονται στην ΚΥΑ 92108/1045/Φ.15/2020 (ΦΕΚ 3833 Β').

⁴⁹ Όπως αναφέρονται στην ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022.

δύο περιπτώσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 2 της συγκεκριμένης απόφασης, για τα έργα και δραστηριότητες Β κατηγορίας της 4ης ομάδας τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Δεύτερου Μέρους του Ν.3982/2011, ακολουθείται η διαδικασία των παραγράφων 2 έως 6 του άρθρου 4 της ΚΥΑ Φ.15/4187/266/2012 (Β' 1275), δηλαδή η υπαγωγή γίνεται από την Διεύθυνση Ανάπτυξης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας. Για τα υπόλοιπα έργα και δραστηριότητες του πεδίου εφαρμογής της συγκεκριμένης υπουργικής απόφασης αρμόδια για την υπαγωγή σε ΠΠΔ είναι η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού (ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.Σ.) της οικείας Περιφέρειας.

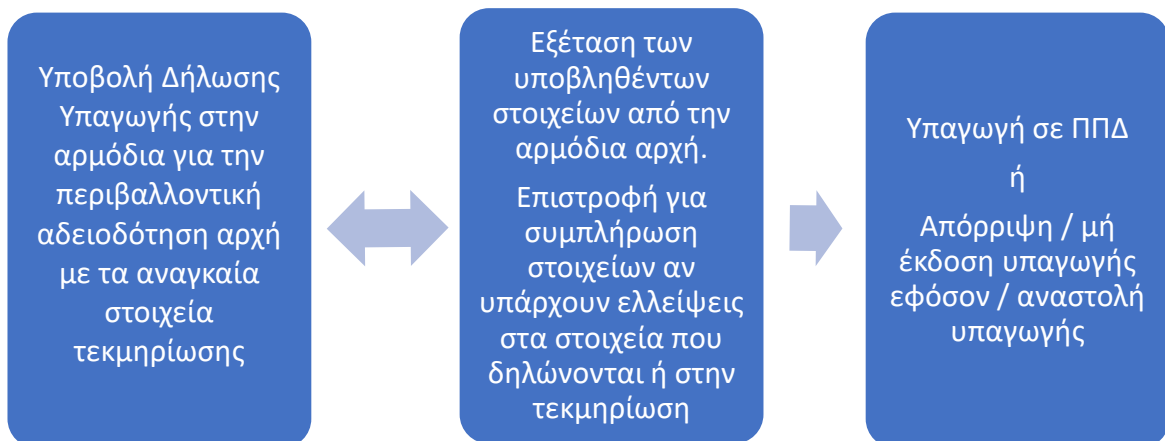
Παράδειγμα 3: Στην περίπτωση της 5ης Ομάδας «Εξορυκτικές και συναφείς δραστηριότητες», η σχετική απόφαση καθορισμού των ΠΠΔ (46294/2013 - ΦΕΚ 2001 Β') περιλαμβάνει επίσης δύο περιπτώσεις. Για τα έργα ή δραστηριότητες Β κατηγορίας που θα υλοποιηθούν σε δημόσιες εκτάσεις, η υπαγωγή σε ΠΠΔ γίνεται από τη Διεύθυνση Τεχνικού Ελέγχου της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που χορηγεί την προβλεπόμενη από το άρθρο 10 του Ν. 669/1977 (Α' 241) «συναίνεση για τη διενέργεια ερευνητικών εργασιών». Όμως για τα έργα ή τις δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν σε μη δημόσιες εκτάσεις (ιδιωτικές ή δημοτικές), αρμόδια για την υπαγωγή σε ΠΠΔ είναι η υπηρεσία έγκρισης της τεχνικής μελέτης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών (ΦΕΚ Β'1227/2011), για διενέργεια ερευνητικών εργασιών προς διαπίστωση ύπαρξης μαρμάρου (π.χ. για την περίπτωση λατομείων μαρμάρων η Δ/ση Λατομείων Μαρμάτων & Αδρανών Υλικών του ΥΠΕΝ).

III. Στις υπουργικές αποφάσεις καθορισμού ΠΠΔ, συνήθως στο άρθρο 4, ορίζεται η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί από το φορέα ενός έργου ή μίας δραστηριότητας και από την αρμόδια αρχή περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Προσδιορίζεται επίσης και ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η υπαγωγή σε ΠΠΔ, δηλαδή αν αποτελεί αυτόνομη διαδικασία και εκδίδεται χωριστή διοικητική πράξη ή αν περιλαμβάνεται ως τμήμα τυχόν συνολικής άδειας/έγκρισης και ενσωματώνεται σε αυτή

Ένας παράγοντας που επηρεάζει την εν λόγω διαδικασία είναι η υποχρέωση ή μη λήψης έγκρισης ή αδειοδότησης κατασκευής ή λειτουργίας ενός έργου ή μία δραστηριότητας. Η αναφορά στην αδειοδότηση αφορά στην υποχρέωση ή μη λήψης άδειας ή έγκρισης για την λειτουργία ενός έργου ή δραστηριότητας κατά την έννοια του Ν. 4442/2016 και όχι στην περιβαλλοντική τους αδειοδότηση. Στις περιπτώσεις που απαιτείται συνολική απόφαση «αδειοδότησης» ενδέχεται η διαδικασία υπαγωγής σε ΠΠΔ για έργα Β κατηγορίας να αποτελεί τμήμα της συνολικής διαδικασίας και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται να

αποτελούν τμήμα όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών για την συνολική αδειοδότηση (όπως για τις νέες βιομηχανικές δραστηριότητες). Σε αντίθετη περίπτωση η υπαγωγή σε ΠΠΔ αποτελεί χωριστή διαδικασία. Αυτό μπορεί να συμβαίνει σε περιπτώσεις που προβλέπεται γνωστοποίηση λειτουργίας μίας δραστηριότητας (και δεν εκδίδεται έγκριση ή άδεια), όταν δεν απαιτείται άδεια ή έγκριση λειτουργίας, σε περιπτώσεις που έχει λήξει ο χρόνος ισχύος παλαιότερης περιβαλλοντικής αδειοδότησης (π.χ. ΑΕΠΟ) ή απαιτείται τροποποίηση. Ενδεικτικά τέτοιες περιπτώσεις αποτελούν έργα που κατατάσσονται στην 3η ομάδα της ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 (λιμενικά έργα) και οι χώροι αποθήκευσης και διακίνησης οικοδομικών υλικών που περιλαμβάνουν διακίνηση χύδην υλικών (άμμος, χαλίκι κ.ά.), για τα οποία δεν απαιτείται έγκριση ή άδεια ή γνωστοποίηση για τη λειτουργία τους, αλλά απαιτείται κατά περίπτωση περιβαλλοντική αδειοδότηση ως έργα Β κατηγορίας. Σε κάθε περίπτωση η διαδικασία υπαγωγής και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται αναφέρονται στις υπουργικές αποφάσεις καθορισμού των ΠΠΔ.

Η διαδικασία που γενικά προβλέπεται είναι απλή και παρουσιάζεται στο επισυναπτόμενο διάγραμμα ροής.

Εικόνα 46: Διαδικασία υπαγωγής σε ΠΠΔ

Υποβολή Δήλωσης Υπαγωγής

Αρχικά ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας ή ο εξουσιοδοτημένος από αυτόν μελετητής υποβάλλει, στην αρμόδια υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, συμπληρωμένη και υπογεγραμμένη δήλωση υπαγωγής του έργου σε ΠΠΔ σε έντυπη και

ψηφιακή μορφή. Η δομή και το περιεχόμενο των δηλώσεων (που φέρουν θέση υπεύθυνων δηλώσεων) καθορίζεται στις επιμέρους ΚΥΑ⁵⁰.

Η δήλωση υπαγωγής αποτελεί ένα τυποποιημένο έντυπο που περιλαμβάνει βασικά στοιχεία για το έργο και τη δραστηριότητα, τα οποία δηλώνονται σε προσημειωμένα πλαίσια ελέγχου (check boxes) ή αναγράφονται ως απαντήσεις / δηλώσεις σε ερωτήματα.

Κάποια από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις υπαγωγής είναι ενδεικτικά:

- ✓ Στοιχεία του Φορέα (Επωνυμία, Διεύθυνση, Στοιχεία Επικοινωνίας, Στοιχεία Νόμιμου Υπευθύνου).
- ✓ Γενικά στοιχεία του έργου και της δραστηριότητας (Διεύθυνση ή θέση του έργου, είδος και βασικά χαρακτηριστικά του, Συντεταγμένες σε γεωγραφικό σύστημα).
- ✓ Είδος του έργου.
- ✓ Στοιχεία χωροθέτησης (π.χ. εντός περιοχή Natura, εντός ή εκτός σχεδίου πόλης, σε δασική ή αγροτική έκταση, σε αιγιαλό, σε περιοχή με συγκεκριμένες δεσμεύσεις χωρικού σχεδιασμού ΓΠΣ, ΣΧΟΑΠΠ κ.α.).
- ✓ Βασικά χαρακτηριστικά έργου ή δραστηριότητας (π.χ. έκταση ή μέγεθος, δυναμικότητα, ισχύς, χωρητικότητα, βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά κ.λπ), τα οποία πολλές φορές σχετίζονται και με αυτά που προσδιορίζουν, ως κριτήρια, την κατάταξη του έργου ή της δραστηριότητας σε κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- ✓ Χρήση φυσικών πόρων (νερού, ενέργειας, άλλων υλικών).
- ✓ Γενικά ή ειδικά στοιχεία που αφορούν την παραγωγή υγρών αποβλήτων και λυμάτων κ.α..

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις υπαγωγής μπορεί να διαφοροποιούνται εντός της ίδιας υπουργικής απόφασης προσδιορισμού ΠΠΔ για διαφορετικά έργα ή δραστηριότητες.

Στοιχεία Τεκμηρίωσης

---

⁵⁰Υπάρχουν περιπτώσεις που οι δηλώσεις υπαγωγής σε ΠΠΔ αποτελούν τμήματα ευρύτερων δηλώσεων που αφορούν τη συνολική αδειοδότηση ίδρυσης, κατασκευής ή λειτουργίας ενός έργου ή μίας δραστηριότητας. Τέτοια είναι η περίπτωση των βιομηχανικών εγκαταστάσεων της 9^{ης} ομάδας που υπάγονται στο Ν. 3982/2011. Στην περίπτωση αυτή θέση δήλωσης υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις επέχει το ερωτηματολόγιο, με το παράρτημά του, το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι της υπ' αριθμ. οικ. 483/35/Φ.15/2012 απόφασης (158 Β'), όπως ισχύει (έχει τροποποιηθεί με τις Υ.Α. 64618/856/Φ15/2018, (ΦΕΚ 2278 Β') οικ. 5540/71/Φ15/2018, (ΦΕΚ 60 Β')). Αντίστοιχη περίπτωση αποτελούν και οι Σταθμοί Βάσης Κινητής και Ασύρματης Σταθερής Τηλεφωνίας, όπου σύμφωνα με την ΚΥΑ 174610/2014 ΦΕΚ 2498/ Β') όπου δήλωση υπαγωγής αποτελεί μέρος του ολοκληρωμένου φακέλου που υποβάλλεται στην ΕΕΤΤ για την έκδοση άδειας εγκατάστασης.

Η απαιτούμενη τεκμηρίωση (δικαιολογητικά και γνωμοδοτήσεις) που πρέπει να συνοδεύουν την δήλωση υπαγωγής προσδιορίζονται στις υπουργικές αποφάσεις, συνήθως στη Δήλωση Υπαγωγής. Ενδεικτικά (και όχι περιοριστικά ή δεσμευτικά) η τεκμηρίωση κατά περίπτωση περιέχει:

1. Συνοπτική τεχνική έκθεση του έργου ή της δραστηριότητας και τυχόν συνοδών έργων. Σε αυτή μπορεί να περιλαμβάνονται και συνοδευτικά στοιχεία (π.χ στοιχεία για την παραγωγική διαδικασία, σχέδια με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό κ.λπ., αναλόγως του είδους του έργου ή της δραστηριότητας).
2. Χαρτογραφική απεικόνιση του έργου ή της δραστηριότητας και της περιοχής του, ως εξής:

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ			
A.1 Στοιχεία του φορέα του έργου			
Επωνυμία			
Διεύθυνση έδρας:			
Τηλ.:			
E-mail:		Fax:	
Νόμιμος εκπρόσωπος:			
A.2 Στοιχεία του έργου			
A.2.1 Γενικό στοιχεία			
Επωνυμία:	(αναφέρεται η επωνυμία του έργου εφόσον υπάρχει)		
Έπος ίδρυσης ή πρώτη λειτουργία:	(συμπληρώνεται μόνο για υφιστάμενα έργα)		
Είδος έργου:	(αναφέρεται το είδος του έργου με βάση τα στοιχεία του πεδίου Β.1.)		
A.2.2 Διεύθυνση/Θέση:			
Οδός:	Αριθμός:		
Θέση:			
Τ.Κ. ή Δ.Κ.:			
Δίμορος:	Περιφερειακή Ενότητα:		
Γεωγραφικές Συντεταγμένες ή Αναφορά στο εκάστοτε γεωδοτικό κρατικό σύστημα αναφοράς			
Αναφορά GOOGLE MAP (WGS84)	☐	Αναφορά ΕΓΣΑ Ε7	☐
Αρμόδιος Επικοινωνίας			
Τηλ.:			
E-mail:		Fax:	
A.2.3 Είδος λειτουργίας:	Εποχική ☐	Συνεχής ☐	
A.2.4 Ιδιοκτησιακό καθεστώς εκμετάλλευσης του έργου:			
Ιδιόκτητο ☐	Μισθωμένο ☐	Άλλο:.....	☐

Εικόνα 47: Απόσπασμα από δήλωση υπαγωγής σε ΠΠΔ για τουριστικές εγκαταστάσεις με βάση την ΚΥΑ 59845/2012 (ΦΕΚ 3428 Β'/24-12-2013)⁵¹.

2.1 Χάρτης προσανατολισμού στην περιοχή του έργου, κατάλληλης διαθέσιμης κλίμακας σε υπόβαθρο ΓΥΣ.

⁵¹ Όλη η δήλωση μπορεί σε επεξεργάσιμο αρχείο μπορεί να βρεθεί στο σύνδεσμο: <https://politis.crete.gov.gr/get-doc.php?f=3cbf41ce-3738-4459-9299-1e4c8be80632>.

2.2 Τοπογραφικό διάγραμμα γενικής διάταξης του έργου, σε κατάλληλη κλίμακα, σε συντεταγμένες των συστημάτων αναφοράς ΕΓΣΑ '87 και WGS84.

2.3 Χάρτης χρήσεων γης της περιοχής του έργου, σε κατάλληλη κλίμακα, σύμφωνα με τον θεσμοθετημένο χωρικό και περιβαλλοντικό σχεδιασμό, όπως Περιφερειακά Χωροταξικά ή Ρυθμιστικά Σχέδια, Γ.Π.Σ., Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., Ζ.Ο.Ε., κανονιστικές πράξεις προστασίας της φύσης κ.ά., από τον οποίο να προκύπτει το επιτρεπτό υλοποίησης του έργου.

Κατά περίπτωση ζητείται βεβαίωση χρήσεων γης από αρμόδια υπηρεσία Δόμησης.

3. Γνωμοδότηση της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας σχετικά με το εάν η περιοχή όπου χωροθετείται το έργο ή η δραστηριότητα είναι αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

4. Στην περίπτωση που το έργο ή η δραστηριότητα ή μέρος αυτών χωροθετείται εκτός σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών, δύναται να ζητούνται επιπλέον:

4.1 Πράξη χαρακτηρισμού της έκτασης, όπου απαιτείται, με βάση τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

4.2 Βεβαίωση από την Κτηματική Υπηρεσία του Δημοσίου καθώς και από την οικεία Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης, για τη μη ύπαρξη άλλων διαθέσιμων εκτάσεων για τις περιπτώσεις έργων του πεδίου εφαρμογής της παρούσας τα οποία εγκαθίστανται σε δημόσιες δασικές εκτάσεις.

4.3 Γνωμοδότηση του οικείου Δασαρχείου για τα σχετικά θέματα αρμοδιότητας του, με τυχόν απαιτούμενες για δασικούς λόγους πρόσθετες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις, οι οποίες θα συμπεριληφθούν στην απόφαση ή πράξη υπαγωγής.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση, με περιεχόμενο σύμφωνο με τις παραγράφους 8 και 10 του άρθρου 11 του Ν. 4014/2011, στις περιπτώσεις εκείνες που απαιτείται η εφαρμογή της παραγράφου 1.α του άρθρου 10 του Ν. 4014/2011 (έργο ή δραστηριότητα εντός περιοχής του δικτύου Natura 2000, πλην των περιπτώσεων της παρ. 6 του ίδιου άρθρου, και οι διατάξεις προστασίας της περιοχής δεν περιέχουν σχετικές πρόνοιες για περιβαλλοντική αδειοδότηση), ώστε να εκδοθεί ενιαία απόφαση του Περιφερειάρχη για την υπαγωγή σε ΠΠΔ και την έκδοση των ενδεχομένως απαιτούμενων πρόσθετων όρων της παρ. 3 του άρθρου 10 του Ν. 4014/2011.

6. Σε περίπτωση έργου ή δραστηριότητας για τα οποία εκδόθηκε απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) στο πλαίσιο των διατάξεων που προΐσχυαν, υποβάλλεται αντίγραφο της απόφασης αυτής μαζί με τυχόν ανανέωση ή τροποποίησή της.

7. Φωτογραφική Τεκμηρίωση.

8. Άλλα στοιχεία ή δικαιολογητικά που ο φορέας του έργου θέλει να υποβάλλει για την ενημέρωση των υπηρεσιών και τη διευκόλυνση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Ως παράδειγμα επισυνάπτεται ο σχετικός κατάλογος των δικαιολογητικών που πρέπει να υποβληθούν για τα έργα και τις δραστηριότητες Β κατηγορίας της 4^{ης} Ομάδας (Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών), σύμφωνα με την ΚΥΑ. 171914/2013 (ΦΕΚ Β'3072).

Συνοπτική τεχνική έκθεση του έργου ή της δραστηριότητας και τυχόν συνοδών έργων	☐
Τοπογραφικό διάγραμμα γενικής διάταξης (κάτοψη, διάγραμμα κάλυψης ή οριζοντιογραφία) της ΥΜ, σε κατάλληλη κλίμακα, σε συντεταγμένες ΕΓΣΑ '87 και WGS84, συνοδευόμενο από χάρτη προσανατολισμού του έργου.	☐
Επιτρεπόμενες χρήσεις γης επί κατάλληλου τοπογραφικού διαγράμματος, όπως προκύπτει από βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας δόμησης ή από άλλη κανονιστική διάταξη	☐
Γνωμοδότηση της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας σχετικά με το εάν η περιοχή όπου χωροθετείται το έργο ή η δραστηριότητα είναι αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, με τις εξαιρέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 του ν. 4014/2011 (Α' 209) όπως ισχύει (αν απαιτείται σύμφωνα με την παρ. 1.4 του άρθρου 4 της παρούσας)	☐
Σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας εφόσον το έργο ή η δραστηριότητα χωροθετείται εν όλω ή εν μέρει εντός κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου, ζωνών προστασίας Α' και Β' ή πλησίον αρχαίου κατά την έννοια των άρθρων 12, 13 και 10 παρ. 3, αντίστοιχα, του ν. 3028/2002 (Α' 153). (αν απαιτείται σύμφωνα με την παρ. 1.4 του άρθρου 4 της παρούσας)	☐
Πράξη χαρακτηρισμού της έκτασης, όπου απαιτείται σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας (αν απαιτείται σύμφωνα με την παρ. 1.5.1 του άρθρου 4 της παρούσας)	☐
Βεβαίωση από την Κτηματική Υπηρεσία του Δημοσίου για τη μη ύπαρξη άλλων διαθέσιμων εκτάσεων σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 45 του ν. 998/79 (Α' 289), όπως εκάστοτε ισχύει. (αν απαιτείται σύμφωνα με την παρ. 1.5.2 του άρθρου 4 της παρούσας)	☐
Βεβαίωση από την οικεία Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης για τη μη ύπαρξη άλλων διαθέσιμων εκτάσεων σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 45 του ν. 998/79 (Α' 289), όπως εκάστοτε ισχύει. (αν απαιτείται σύμφωνα με την παρ. 1.5.2 του άρθρου 4 της παρούσας)	☐
Γνωμοδότηση οικείου Δασαρχείου σε περίπτωση έργων που υλοποιούνται σε εκτάσεις που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. (αν απαιτείται σύμφωνα με την παρ. 1.5.3 του άρθρου 4 της παρούσας)	☐
Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων (για υφιστάμενα έργα και δραστηριότητες)	☐
Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση για έργα σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 (εφόσον απαιτείται)	☐
Άλλο (περιγράψτε)	☐

Εικόνα 48: Απόσπασμα της Δήλωσης Υπαγωγής σε ΠΠΔ με τον κατάλογο των απαιτούμενων δικαιολογητικών / τεκμηρίωση για έργα και δραστηριότητες της 4^{ης} ομάδας (Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών) που περιλαμβάνεται στην ΚΥΑ 171914/2013 (ΦΕΚ Β'3072)

Όπως διαπιστώνεται από τα ανωτέρω στοιχεία, ζητούνται να προσκομιστούν γνωμοδοτήσεις ή απόψεις άλλων αρμόδιων υπηρεσιών για διάφορα ειδικότερα θέματα που αφορούν το επιτρεπτό ή όχι της κατασκευής και λειτουργίας ενός έργου ή μίας δραστηριότητας σε μία περιοχή λόγω περιορισμών (π.χ. που αφορούν τις χρήσεις γης ή άλλους χωροταξικούς περιορισμούς, δάση και δασικές εκτάσεις, αγροτικές εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας, περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος). Για κάποιες από τις ανωτέρω γνωμοδοτήσεις σε επιμέρους Υ.Α. καθορισμού περιβαλλοντικών δεσμεύσεων περιλαμβάνονται καθορισμένες αιτήσεις που πρέπει να υποβληθούν στις συναρμόδιες υπηρεσίες για να γνωμοδοτήσουν, στις οποίες αναφέρονται και τα συνημμένα δικαιολογητικά, ενώ μπορεί να περιλαμβάνονται και τα τυποποιημένα έντυπα γνωμοδότησης. Παράδειγμα αποτελεί η ΚΥΑ 171914/2013 (ΦΕΚ Β'3072) για την υπαγωγή σε ΠΠΔ των έργων και δραστηριοτήτων της 4^{ης} Ομάδας (Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών).

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση που κάποια από τα παραπάνω στοιχεία τεκμηρίωσης περιλαμβάνονται στον φάκελο έκδοσης των κατά περίπτωση αδειών ή εγκρίσεων, τις οποίες θα συνοδεύει η υπαγωγή σε ΠΠΔ ως επιμέρους δικαιολογητικό, δύναται να μην απαιτείται να συνυποβληθούν με τη δήλωση υπαγωγής του έργου σε ΠΠΔ. Αυτό καθορίζεται στις επιμέρους Υ.Α..

Εξέταση στοιχείων από τη αρμόδια αρχή

Τα υποβληθέντα στοιχεία εξετάζονται από την αρμόδια αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Σε περιπτώσεις που η δήλωση υπαγωγής σε ΠΠΔ δεν είναι συμπληρωμένη σε όλα τα απαιτούμενα για την κάθε περίπτωση πεδία ή όταν δεν έχουν προσκομιστεί όλα τα απαιτούμενα στοιχεία τεκμηρίωσης, η αρμόδια υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση επιστρέφει το φάκελο με έγγραφό της, στο οποίο υποδεικνύει τα απαιτούμενα προς συμπλήρωση πεδία ή στοιχεία.

Εάν από τα στοιχεία που απαιτούνται για τη χορήγηση της κατά περίπτωση άδειας ή τα στοιχεία της δήλωσης υπαγωγής, προκύπτει είτε ότι το συγκεκριμένο έργο δεν είναι συμβατό με τις απαιτήσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας ή με τα στοιχεία περιβαλλοντικής ευαισθησίας της περιοχής (π.χ. σε περίπτωση αρνητικού πορίσματος της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης), ή εάν διαπιστωθεί ασυμβατότητα με τις θεσμοθετημένες χρήσεις γης, ή ότι το έργο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης, η αρμόδια υπηρεσία

ενημερώνει εγγράφως το φορέα του έργου ή της δραστηριότητας και δεν προβαίνει σε υπαγωγή του έργου σε ΠΠΔ, ή αναστέλλει την έκδοση της κατά περίπτωση σχετικής άδειας

Εφόσον από τα στοιχεία τεκμηρίωσης και τις γνωμοδοτήσεις άλλων φορέων διαπιστώνεται η πληρότητα και το σύννομο της υπαγωγής του έργου ή της δραστηριότητας σε ΠΠΔ και δεν υπάρχουν θέματα που δεν επιτρέπουν την υπαγωγή (π.χ. ότι το συγκεκριμένο έργο δεν είναι συμβατό με τις κατευθύνσεις της χωρικής πολιτικής, ή αντίκειται στις θεσμοθετημένες χρήσεις γης, ή στα στοιχεία περιβαλλοντικής ευαισθησίας της περιοχής) ή άλλες ελλείψεις στα στοιχεία τεκμηρίωσης, πραγματοποιείται η αυτοδίκαιη υπαγωγή του έργου ή της δραστηριότητας σε ΠΠΔ με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας.

7.4 Υπαγωγή σε ΠΠΔ

Η υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις ολοκληρώνεται με τον καθορισμό των δεσμεύσεων για το εξεταζόμενο έργο ή δραστηριότητα σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στο παρόν κεφάλαιο στην ενότητα 7.2.

Η υπαγωγή δύναται να ολοκληρώνεται εν γένει με δύο τρόπους:

- ✓ Οι ΠΠΔ περιλαμβάνονται στην κατά περίπτωση συνολική άδεια ή έγκριση του έργου ή της δραστηριότητας, τις οποίες θα συνοδεύει η υπαγωγή σε ΠΠΔ ως το απαιτούμενο δικαιολογητικό περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Στην περίπτωση αυτή οι ΠΠΔ περιλαμβάνονται ως κατάλογος, είτε ως αναφορά εντός των συγκεκριμένων αποφάσεων. Ενδεικτικά τέτοιες περιπτώσεις υπαγωγής σε ΠΠΔ δύναται να αφορούν κατηγορίες κτηνοτροφικών μονάδων, βιομηχανικές εγκαταστάσεις, σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας. Η μορφή του καταλόγου των ΠΠΔ περιλαμβάνεται σε ορισμένες από τις Υ.Α καθορισμού τους.
- ✓ Οι ΠΠΔ περιλαμβάνονται σε μία χωριστή διοικητική πράξη / έγγραφο στο οποίο περιέχεται κατάλογος των ΠΠΔ. Η μορφή της συγκεκριμένης διοικητικής πράξης καθορίζεται στην Υ.Α. καθορισμού των ΠΠΔ. Ενδεικτικά παρατίθενται κάτωθι δύο υποδείγματα διοικητικών πράξεων από την ΚΥΑ 171914/2013 (ΦΕΚ 3072 Β΄) που εκδίδονται για την υπαγωγή σε ΠΠΔ σε περιπτώσεις εντός ή εκτός περιοχών Natura.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β1
Υπόδειγμα υπαγωγής σε ΠΠΔ
(έργα ή δραστηριότητες εκτός του δικτύου Natura 2000)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ... ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΔΙ.ΠΕ.Χ.Ω.Σ. ... ΑΠ

Οδός/αριθμός... ΠΡΟΣ: (Φορέας του έργου με συνημμένα)

Πληροφορίες... Τηλ:

Φακ:

e-mail:

Θέμα: Υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις του έργου ..... στη θέση ... της Π.Ε. της Περιφέρειας ...

Σημικά 1. _____

2. _____

(Στα σχετικά μνημονεύονται οι διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, η υποβολή της δηλωτής υπαγωγής με τα έγγραφα ή τις γνωμοδοτήσεις των Υπηρεσιών που συκοπιβλήθηκαν, καθώς και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο)

I. Στοιχεία του έργου
(συμπληρώνονται τα αντίστοιχα στοιχεία με βάση τα πεδία της δηλωτής υπαγωγής)

α. Ονομασία του έργου _____

β. Θέση του έργου ... (Τοπική/μια, Δήμος Περιφερειακή Ενότητα, Περιφέρεια)

γ. Φορέας του έργου _____

δ. Υπεύθυνος του έργου ... (Όνομα επώνυμο, στοιχεία επικοινωνίας)

II. Υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις

Το έργο/ δραστηριότητα που αναφέρεται στην παράγραφο I της παρούσας, σύμφωνα με τα στοιχεία που δηλώθηκαν υπειθύνως από τον φορέα του/της, υπάγεται στις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις που καθορίζονται στην Κ.Υ.Α. .../2013 (Β' ...) (σημειώνεται ο αριθμός και το ΦΕΚ της παρούσας Κ.Υ.Α.) και ειδικότερα στο Παράρτημα Ε αυτής, σε συνδυασμό με τον πίνακα Ε1 του ίδιου παραρτήματος όπου προσδιορίζονται οι όροι ΠΠΔ ανά είδος έργου/ δραστηριότητας.

Επιπλέον, τίθενται οι ακόλουθοι πρόσθετοι όροι (όπου απαιτείται βάσει γνωμοδοτήσεων αρμόδιου Διασφαλιστικού Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, κλπ.)

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης
(υπογραφή)

Συνημμένα
_____

Εικόνα 49: Υπόδειγμα υπαγωγής σε ΠΠΔ για έργα και δραστηριότητες της 4^{ης} ομάδας (Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών) που βρίσκονται εκτός περιοχής Natura, που περιλαμβάνεται στην ΚΥΑ 171914/2013 (ΦΕΚ 3072 Β')

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β2
Υπόδειγμα υπαγωγής σε ΠΠΔ
(έργα ή δραστηριότητες εντός του δικτύου Natura 2000)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ _____ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ _____

ΔΙΤΕΛΕΙΟΣ _____ ΑΠ

Οδός/αριθμός _____

Γνωστοφώρας _____ ΠΡΟΣ: (Φορέας του έργου με συντημμένα)

Τηλ: _____

Φακ: _____

e-mail: _____

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις του έργου _____ στη θέση _____ της Π.Ε. _____ της Περιφέρειας _____ και έκδοση πρόσθετων όρων διασφάλισης της ακεραιότητας προστατευόμενης περιοχής.

Έχοντας υπόψη:

1. _____

2. _____

(Στα σχετικά μνημονεύονται οι διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, η υποβολή της δήλωσης υπαγωγής με τα έγγραφα ή τις γνωμοδοτήσεις των Υπηρεσιών που συνεπιβλήθησαν καθώς και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο.)

Αποφασίζουμε

την υπαγωγή του έργου _____ σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις και την επιβολή πρόσθετων όρων για τη διασφάλιση της ακεραιότητας της επηρεαζόμενης περιοχής του δικτύου Natura, ως εξής:

I. Στοιχεία του έργου
(συμπληρώνονται τα αντίστοιχα στοιχεία με βάση τα πεδία της δήλωσης υπαγωγής)

α. Ονομασία του έργου _____

β. Θέση του έργου _____ (Τοπική/όμιμα, Δήμος, Περιφερειακή Ενότητα, Περιφέρεια)

γ. Φορέας του έργου _____

δ. Υπεύθυνος του έργου ... (Όνοματεπώνυμο, στοιχεία επικοινωνίας)

II. Υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις

Το έργο/δραστηριότητα που αναφέρεται στην παράγραφο I της παρούσας, σύμφωνα με τα στοιχεία που δηλώθηκαν υπευθύνως από τον φορέα του/της, υπάγεται στις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις που καθορίζονται στην Κ.Υ.Α. .../2013 (Ε' ...) (σημειώνεται ο αριθμός και το ΦΕΚ της παρούσας Κ.Υ.Α.) και ειδικότερα στο Παράρτημα Ε αυτής, σε συνδυασμό με τον πίνακα ΕΙ του ίδιου παραρτήματος όπου προσδιορίζονται οι όροι ΠΠΔ ανά είδος έργου/δραστηριότητας.

Επιπλέον, τίθενται οι ακόλουθοι πρόσθετοι όροι (όπου απαιτείται βάσει γνωμοδοτήσεων αρμόδιου Δασαρχείου Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, υφιστάμενης ΑΕΠΟ):

_____

III. Πρόσθετοι όροι διασφάλισης της ακεραιότητας της περιοχής _____ (σημειώνεται ο κωδικός και η ονομασία της περιοχής του δικτύου Natura 2000)

Κατ'εφαρμογή της παρ.3 του άρθρου 10 του Ν. 4014/2011, όπως ισχύει και μετά από Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση, επιβάλλονται στο έργο/δραστηριότητα που αναφέρεται στην παράγραφο I της παρούσας οι ακόλουθοι πρόσθετοι όροι:

_____

Ο Περιφερειάρχης
(υπογραφή)

_____

Συντημμένα

Εικόνα 50: Υπόδειγμα υπαγωγής σε ΠΠΔ για έργα και δραστηριότητες της 4^{ης} ομάδας (Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών) που βρίσκονται εντός περιοχής Natura, που περιλαμβάνεται στην ΚΥΑ 17194/2013 (ΦΕΚ Β'3072)

Ως παραδείγματα υπαγωγής σε ΠΠΔ μπορούν να εξεταστούν και οι κάτωθι ενδεικτικές πράξεις της διοίκησης:

- Υπαγωγή και εφαρμογή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.) του έργου (με Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (Ε.Ο.Α.)): «*Ηλεκτροπαραγωγή από εγκατάσταση Φ/Β σταθμού*» ([ΑΔΑ: 6ΞΝΤ7ΛΒ-6Χ0](#)).
- Υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ) και έγκριση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης του έργου: «*Ολοκλήρωση δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων*» ([ΑΔΑ: 6ΣΓΨ7Λ1-ΝΘΚ](#))

- Υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ) για «Εγκαταστάσεις Αποθήκευσης Στερεών Αποβλήτων και Κέντρο Διαλογής / Ταξινόμησης ΑΗΗΕ» ([ΑΔΑ: 6ΥΧΦ7ΛΗ-Ψ1Χ](#)).
- Υπαγωγή σε πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.) «Ατομικού χώρου με έγκριση τεχνικής μελέτης για διενέργεια ερευνητικών εργασιών προς διαπίστωση ύπαρξης μαρμάρου» ([ΑΔΑ: 7ΜΚΝ4653Π8-ΗΜΨ](#)).
- Υπαγωγή σε πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.) για Κτηνοτροφικής Μονάδας» σε ενσωματωμένη σε άδεια διατήρησης λειτουργίας ([ΑΔΑ: 9ΔΞΑ7Λ9-ΘΜΡ](#)).

Η επιλογή του τρόπου με τον οποίον ολοκληρώνεται η υπαγωγή καθορίζεται στις επιμέρους Υπουργικές Αποφάσεις. Δύναται δε, αναλόγως περίπτωσης, να περιλαμβάνονται και οι δύο επιλογές. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα στην περίπτωση των έργων της 1^{ης} ομάδας (έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών) όπου, σύμφωνα με την ΚΥΑ 170613/2013 (ΦΕΚ 2505 Β'), όταν η περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή είναι η ΔΙΠΕΧΩ της οικείας Περιφέρειας εκδίδεται χωριστή πράξη, ενώ σε αντίθετη περίπτωση ενσωματώνεται κατάλογος με ΠΠΔ στη σχετική απόφαση ίδρυσης ή λειτουργίας της αδειοδοτούσας αρχής.

Στις ίδιες αποφάσεις (συνήθως στο άρθρο 5) καθορίζεται και το χρονικό διάστημα που ισχύει η υπαγωγή καθώς και τι πρέπει να γίνει σε περιπτώσεις τροποποιήσεων. Εν γένει:

- ✓ Η υπαγωγή σε ΠΠΔ παραμένει σε ισχύ εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή στα στοιχεία της δήλωσης υπαγωγής του έργου σε ΠΠΔ. Επίσης, κατά περίπτωση, η διάρκεια ισχύος σχετίζεται με συνολική άδεια / έγκριση ενός έργου ή μίας δραστηριότητας και η ισχύς της υπαγωγής, εφόσον δεν υπάρχει μεταβολή των δεδομένων με την οποία εκδόθηκε, παραμένει όσο βρίσκεται σε ισχύ η συνολική άδεια ή έγκριση.
- ✓ Εάν κατά τη διάρκεια κατασκευής ή/και λειτουργίας του έργου επέλθουν μεταβολές στα δηλωθέντα στοιχεία της αρχικής δήλωσης υπαγωγής, ο φορέας του έργου ή ο μελετητής του υποχρεούται να τις γνωστοποιήσει στην κατά περίπτωση αρμόδια υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, προκειμένου να εκτιμηθεί αν απαιτείται και τροποποίηση των ΠΠΔ. Στην περίπτωση που απαιτείται τροποποίηση εκδίδεται νέα πράξη υπαγωγής ή τροποποιείται η συνολική άδεια / έγκριση λειτουργίας που περιλαμβάνει την υπαγωγή σε ΠΠΔ. Σημειώνεται δε ότι, σε κάποιες Υ.Α. καθορίζονται όρια μεταβολής του κριτηρίου υπαγωγής σε κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης κάτω από τα οποία δεν απαιτείται τροποποίηση των ΠΠΔ. Για παράδειγμα στην ΚΥΑ 171914/2013 (ΦΕΚ Β'3072), που αφορά τα συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών, δεν θεωρείται μεταβολή

η εφ' άπαξ αύξηση της δυναμικότητας/ μεγέθους (συμφάνα με το αντίστοιχο κριτήριο κατάταξης στην κατηγορία Β) του έργου μικρότερη του 10%, εκτός εάν η αύξηση αυτή έχει σαν αποτέλεσμα την κατάταξη του έργου στην υποκατηγορία Α2. Αντίστοιχη πρόβλεψη ισχύει και στην περίπτωση των τουριστικών εγκαταστάσεων με βάση την ΚΥΑ 59845/2012 (ΦΕΚ 3428 Β' /24-12-2013).

7.5 Διάφορες επισημάνσεις σχετικά με την υπαγωγή σε ΠΠΔ

- ✓ Στην περίπτωση όπου το έργο ή η δραστηριότητα βρίσκεται εν όλω ή εν μέρει εντός περιοχής του δικτύου NATURA 2000 (με τις εξαιρέσεις της παρ. 6 του άρθρου 10 του Ν. 4014/2011), εκδίδεται απόφαση του Περιφερειάρχη για την υπαγωγή σε ΠΠΔ και την έκδοση των πρόσθετων όρων της παρ. 3 του άρθρου 10 του Ν. 4014/2011, εάν από τη διαδικασία της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης προκύψει ότι απαιτούνται τέτοιοι όροι.
- ✓ Κατά περίπτωση, ανάλογα με τις προβλέψεις της υπουργικής απόφασης με την οποία καθορίζονται οι ΠΠΔ, η αδειοδοτούσα αρχή δύναται, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση⁵², να συμπεριλάβει επιπλέον δεσμεύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.
- ✓ Κάθε έργο ή δραστηριότητα Β κατηγορίας οφείλει να τηρεί τις ΠΠΔ, ο οποίες όπως αναφέρθηκε αποτελούν τις ελάχιστες υποχρεώσεις της σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος. Όμως, όπως αναφέρεται και στις επιμέρους ΚΥΑ καθορισμού των ΠΠΔ, σε κάθε περίπτωση πρέπει να τηρείται το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- ✓ Όπως αναφέρεται στην υπ. αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/52818/5144/12-05-2023 εγκύκλιο του ΥΠΕΝ (ΑΔΑ: 9ΞΛΘ4653Π8-ΘΘΠ), μετά τη θέσπιση της διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 215 «Επέμβαση σε δασικές εκτάσεις – Τροποποίηση άρθρου 45 ν. 998/1979» του Ν. 5037/2023 (Α' 78), διά της οποίας τροποποιείται η παράγραφος 4 του άρθρου 45 ν. 998/1979, σε περιπτώσεις έργων ή δραστηριοτήτων Β κατηγορίας λόγω της υπαγωγής τους σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), η έγκριση επέμβασης χορηγείται ως αυτοτελής διοικητική πράξη από την κατά τόπο αρμόδια Επιθεώρηση Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στην διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 45 ν. 998/1979 ως ισχύει. Ενσωμάτωση της έγκρισης επέμβασης υφίσταται στις περιπτώσεις εκδόσεως ΠΠΔ από

---

⁵² ΚΥΑ Φ.15/4187/266/2012 (ΦΕΚ 1275 Β') με την οποία καθορίζονται οι ΠΠΔ για βιομηχανικές και συναφείς δραστηριότητες της 9^{ης} ομάδας της Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/17185/1069/2022 (ΦΕΚ 841 Β').

την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, ακολουθουμένης της διαδικασίας συνυπογραφής της σχετικής πράξης εκ του οικείου Επιθεωρητή Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής, αντιστοίχου χωρικής αρμοδιότητας.

- ✓ Σε περίπτωση που ένα έργο ή μία δραστηριότητα Β κατηγορίας περιλαμβάνει ή συνοδεύεται από άλλα έργα ή δραστηριότητες Β κατηγορίας για τα οποία απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση τότε απαιτείται χωριστή υπαγωγή σε πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις εφόσον δεν είναι ομοειδή (π.χ δεν ανήκουν στην ίδια ομάδα της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022). Για παράδειγμα, μία ξενοδοχειακή εγκατάσταση Β κατηγορίας που περιλαμβάνεται στην 4η ομάδα της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 υπάγεται σε ΠΠΔ σύμφωνα με την ΚΥΑ 59845/2012 (ΦΕΚ 3438 Β'). Αν περιέχει μόνιμη μονάδα αφαλάτωσης, η οποία περιλαμβάνεται στην 9η ομάδα, θα πρέπει να γίνει χωριστά υπαγωγή για τη μονάδα αφαλάτωσης σε ΠΠΔ σύμφωνα με την ΚΥΑ Φ.15/4187/266/2012 (Β' 1275).
- ✓ Για όσα έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Β της Υ.Α ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, δεν έχουν εκδοθεί οι αποφάσεις καθορισμού των ΠΠΔ που προβλέπονται από την παρ. 8 του άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 30 του Ν. 4014/2011 Σύμφωνα με την οποία «Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του παρόντος, για τα έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Β ακολουθούνται οι διαδικασίες της υποκατηγορίας Β4 της κ.υ.α. 11014/703/Φ104/2003 (Β' 332), ή άλλες διαδικασίες που τυχόν προβλέπονται σε ειδικότερες διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν.».
- ✓ Λαμβάνοντας υπόψη ότι από το χρόνο έκδοσης των υπουργικών αποφάσεων με τις οποίες καθορίζονται τα ΠΠΔ έχουν μεσολαβήσει τροποποιήσεις της νομοθεσίας θεωρείται αυτονόητο ότι όπου υπάρχουν δεσμεύσεις που έχουν τροποποιηθεί η καταργηθεί ισχύουν οι αντίστοιχες προβλέψεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Όπως ήδη αναφέρθηκε η υπαγωγή σε ΠΠΔ δεν αναιρεί την υποχρέωση του φορέα ενός έργου ή μίας δραστηριότητας να τηρεί το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- ✓ Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 4864/2021, για την πραγματοποίηση των Στρατηγικών Επενδύσεων απαιτείται για τα έργα κατηγορίας Β η πράξη υπαγωγής σε ΠΠΔ, η οποία χορηγείται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, υπό την έννοια του άρθρου 109 του ν. 4622/2019 (Α' 133), κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης. Για το σκοπό αυτόν, υποβάλλεται αίτηση, που συνοδεύεται από τα προβλεπόμενα ανά υποκατηγορία έργου δικαιολογητικά του ν. 4014/2011 (Α' 209), στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Για έργα Στρατηγικών

Επενδύσεων του άρθρου 5 του Ν. 4864/2021, καθώς και λοιπά έργα για τα οποία δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία η λήψη άδειας λειτουργίας, τα οποία κατατάσσονται στην κατηγορία Β, η υπαγωγή τους σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.), γίνεται, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης, ως εξής:

- α) Αν το έργο ή η δραστηριότητα βρίσκεται εν όλω ή εν μέρει εντός περιοχής του δικτύου NATURA 2000, με τις εξαιρέσεις της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 4014/2011, εκδίδεται απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την υπαγωγή σε ΠΠΔ και την έκδοση των πρόσθετων όρων της παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 4014/2011, εάν από τη διαδικασία της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης προκύψει ότι απαιτούνται τέτοιοι όροι,
- β) σε κάθε άλλη περίπτωση πλην της περ. α), εκδίδεται απόφαση υπαγωγής του έργου ή της δραστηριότητας σε Π.Π.Δ. με απόφαση της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙ.Π.Α.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Σημειώνεται ότι δεν επιτρέπεται η υλοποίηση στρατηγικής επένδυσης, σε περιοχές του δικτύου NATURA, οι οποίες έχουν χαρακτηρισθεί ως περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986 (Α' 160).

7.6 Βιβλιογραφία

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), 2023 "*Περιβαλλοντική Αδειοδότηση*",
Ιστοσελίδα <https://ypen.gov.gr/perivallon/perivallontiki-adeiodotisi/>
2. Οι αναφερόμενες στον Πίνακα 17 Υπουργικές Αποφάσεις

8^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

8 ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

8.1 Έργα σε προστατευόμενες περιοχές: Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (Ν. 4014/2011, άρθρο 10, όπως ισχύει)

Στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000, η περιβαλλοντική αδειοδότηση διενεργείται με βάση τις σχετικές πρόνοιες των ειδικότερων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων προστασίας.

Σε περίπτωση ελλείψεως σχετικών προβλέψεων:

α) για έργα κατηγορίας Α υποβάλλεται, ως τμήμα της ΜΠΕ, ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια, κατά περίπτωση, υπηρεσία.

β) για έργα κατηγορίας Β υποβάλλεται ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια υπηρεσία Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 11 του Ν. 4014/11.

Οι προδιαγραφές της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (Ε.Ο.Α) και η διαδικασία δημοσιοποίησης για τα έργα Α κατηγορίας περιγράφονται αναλυτικά στην ΥΑ οικ.170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β') και συγκεκριμένα στο Παράρτημα 3.2⁵³, όπου εξειδικεύονται οι προδιαγραφές αναλόγως αν για την περιοχή Natura συντρέχουν ή όχι ειδικές προϋποθέσεις ή πρόνοιες για την προστασία του Περιβάλλοντος.

Οι προδιαγραφές της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και η διαδικασία δημοσιοποίησης για τα έργα Β κατηγορίας περιγράφονται στην [Υ.Α 52983/1952/2013 \(ΦΕΚ 2436/Β'\)](#).

Η ειδική οικολογική αξιολόγηση και η ΜΠΕ, όπου αυτή απαιτείται, εστιάζει στις συνέπειες για την περιοχή βάσει των στόχων διατήρησης της. Βάσει των συμπερασμάτων της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και της ΜΠΕ (εφόσον αυτά δεν είναι αρνητικά, βλ. παρακάτω) , η αρμόδια αρχή συμφωνεί για το οικείο έργο ή δραστηριότητα μόνο αφού βεβαιωθεί ότι δεν

---

⁵³ Τα παραρτήματα της ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, επισυνάπτονται κωδικοποιημένα ως συνοδευτικό υλικό της παρούσας 5ης θεματικής ενότητας με τίτλο «[ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ](#)».

θα παραβιάσει την ακεραιότητα της συγκεκριμένης περιοχής ήτοι τις οικολογικές της λειτουργίες. Ειδικότερα, η εξέταση πιθανών μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων και εναλλακτικών λύσεων μπορεί να επιτρέψει τη διαπίστωση ότι, βάσει τέτοιων λύσεων ή μέτρων, το έργο ή η δραστηριότητα δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα της περιοχής.

Εάν, παρά τα **αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων για έργα Α κατηγορίας** και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ένα έργο ή δραστηριότητα πρέπει να πραγματοποιηθεί για άλλους επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημόσιου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως (ανθρώπινη υγεία, δημόσια ασφάλεια, κλπ), τότε:

- Εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας περί αναγκαιότητας πραγματοποίησης του έργου, για επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημόσιου συμφέροντος.
- Λαμβάνεται κάθε αναγκαίο αντισταθμιστικό μέτρο ώστε να εξασφαλισθεί η προστασία της συνολικής συνοχής των περιοχών του δικτύου Natura 2000.
- Εντός δύο μηνών από την έκδοση ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις επιπτώσεις που ενδέχεται να προκύψουν και τα αντισταθμιστικά μέτρα που ελήφθησαν.

Επισημαίνεται τέλος ότι η Ε.Ο.Α συνυποβάλλεται, όταν απαιτείται, και σε περιπτώσεις ανανέωσης ή τροποποίησης της ΑΕΠΟ υφιστάμενου έργου ή δραστηριότητας, αλλά και σε περίπτωση υφιστάμενων έργων που στερούνται ΑΕΠΟ και υπάγονται στις προβλέψεις του άρθρου 9 του Ν. 4014/2011. Σχετικές διευκρινήσεις δίνονται με την εγκύκλιο 10502/14-6-2018 της Γενικής Δ/σης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ ([ΑΔΑ: 7Σ6Π4653Π8-ΗΡΔ](#)).

Για **έργα** ή δραστηριότητες της **κατηγορίας Β**, και εφόσον από την ειδική οικολογική αξιολόγηση προκύπτει ότι **ενδέχεται να κινδυνεύει η ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής**, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, με απόφαση του Περιφερειάρχη, εκδίδει πρόσθετους όρους στις ΠΠΔ, προκειμένου να διασφαλίζει ότι δεν παραβιάζεται η ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής.

Μετά από αιτιολογημένη εντολή της αδειοδοτούσας αρχής, είναι δυνατόν η ως άνω διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης να εφαρμοσθεί και για έργα ή δραστηριότητες τα οποία βρίσκονται εκτός των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000, αλλά μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά, καθ' εαυτό ή από κοινού με άλλα έργα ή δραστηριότητες, τις εγγύς προστατευόμενες περιοχές. Σχετικό παράδειγμα αποτελεί η απόφαση με ΑΔΑ: ΒΛΩΤ7ΛΕ-ΔΧ2.

Εξαιρέσεις από Ε.Ο.Α

Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 10 του Ν. 4014/2011, εξαιρούνται από την υποχρέωση υποβολής Ε.Ο.Α τα «έργα και δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε περιοχές που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως ή εντός ορίων οικισμών νομίμως προϋφιστάμενων του 1923 ή εντός ορίων οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους ή σε οργανωμένους υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων όπως ήδη χωροθετημένες βιομηχανικές περιοχές και ζώνες ή βιοτεχνικές περιοχές και πάρκα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

8.2 Υφιστάμενα έργα στερούμενα περιβαλλοντικών όρων (Ν. 4014/2011, άρθρο 9)

Με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 4014/2011, δίδεται η δυνατότητα περιβαλλοντικής αδειοδότησης «περιβαλλοντικά αυθαίρετων» έργων και δραστηριοτήτων Α΄ ή Β΄ κατηγορίας, τα οποία:

- ✓ Έχουν κατασκευασθεί αποδεδειγμένα προ της 21^{ης}-9-2011.
- ✓ Δεν έχουν ΑΕΠΟ ή έχουν κατασκευασθεί / λειτουργούν κατά παράβαση της ΑΕΠΟ

Η διαδικασία της εν δυνάμει περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου για έργα Α΄ κατηγορίας περιλαμβάνει την υποβολή αιτήματος του φορέα του έργου για την τροποποίηση, επέκταση, βελτίωση, εκσυγχρονισμό του έργου και την έκδοση μετά από **σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης** (ΚΕΣΠΑ για έργα Α1 και ΠΕΣΠΑ για έργα Α2).

Δέον να τονισθεί ότι σήμερα, δώδεκα έτη μετά την έκδοση του Ν. 4014/11, οι περιπτώσεις της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 9 του Ν. 4014/11 δεν μπορούν παρά να είναι ελάχιστες καθώς αφορούν υφιστάμενα έργα στερούμενα περιβαλλοντικών όρων κατά την έκδοση του Ν. 4014/11, ενώ, σε κάθε περίπτωση, για υφιστάμενα έργα στερούμενα

περιβαλλοντικών όρων ισχύουν ανεξάρτητα και πρέπει να εφαρμόζονται και οι διατάξεις περί περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και διοικητικών μέτρων και κυρώσεων των άρθρων 20 και 21 του Ν. 4014/11, όπως ισχύουν.

Επιπρόσθετα, με το άρθρο 9 του Ν. 4014/2011 δίδεται η δυνατότητα και όχι η υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης του εκάστοτε έργου για το οποίο πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις εξέτασης της δυνατότητας υπαγωγής (κατασκευή πριν από 21-9-2011 και μη ύπαρξη ΑΕΠΟ ή κατασκευή/λειτουργία κατά παράβαση της ΑΕΠΟ). Έτσι για παράδειγμα εάν η εγκατάσταση του συγκεκριμένου υφιστάμενου έργου, στερούμενου ΑΕΠΟ, δεν είναι συμβατή με τις θεσμικές ρυθμίσεις χρήσεων γης της περιοχής και τις ενδεχόμενες μεταβατικές τους διατάξεις, π.χ. εάν πρόκειται για μια δραστηριότητα μέσης όχλησης που είναι εγκατεστημένη σε μία περιοχή όπου επιτρέπεται η εγκατάσταση δραστηριοτήτων μέχρι χαμηλής όχλησης, τότε δεν είναι δυνατή η υπέρβαση της κείμενης χωροταξικής νομοθεσίας και η έκδοση ΑΕΠΟ σε εφαρμογή του άρθρου 9 του Ν. 4014/2011. Άλλο παράδειγμα μη δυνατότητας έκδοσης ΑΕΠΟ κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 του Ν. 4014/2011, είναι η περίπτωση λειτουργίας, χωρίς ΑΕΠΟ, υφιστάμενης ιδιωτικής δραστηριότητας παροχής ύδρευσης σε οικίες και βιοτεχνικές δραστηριότητες μίας περιοχής ενός οικισμού, μέσω μη αδειοδοτημένης γεώτρησης, στην οποία όμως περιοχή η αποκλειστική αρμοδιότητα ύδρευσης ανήκει στην οικεία δημοτική επιχείρηση ύδρευσης – αποχέτευσης.

Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι, εφόσον υπάρχουν ειδικότερες τομεακές προβλέψεις που αφορούν τη διαχείριση περιπτώσεων έργων ή δραστηριοτήτων με παραβάσεις των όρων λειτουργίας τους (μεταξύ των οποίων είναι και οι περιβαλλοντικές άδειες και η έλλειψη αυτών), οι περιπτώσεις αυτές εξετάζονται και με το κατά περίπτωση αδειοδοτικό πλαίσιο (π.χ. το άρθρο 22 του Ν. 3982/2021, το άρθρο 46 του Ν. 4933/2022, κλπ).

8.3 Συσχέτιση ΜΠΕ και Τεχνικών Μελετών

8.3.1 Συντονισμός της ΜΠΕ με τη γενική Μελέτη ενός έργου ή δραστηριότητας

Η μελέτη ενός έργου εκπονείται συνήθως σε τρία (3) στάδια:

1. **Προκαταρκτική Μελέτη**, όπου παρουσιάζεται η σύλληψη του έργου και εξετάζονται οι τυχόν εναλλακτικές λύσεις για τη θέση ή τη μορφή.

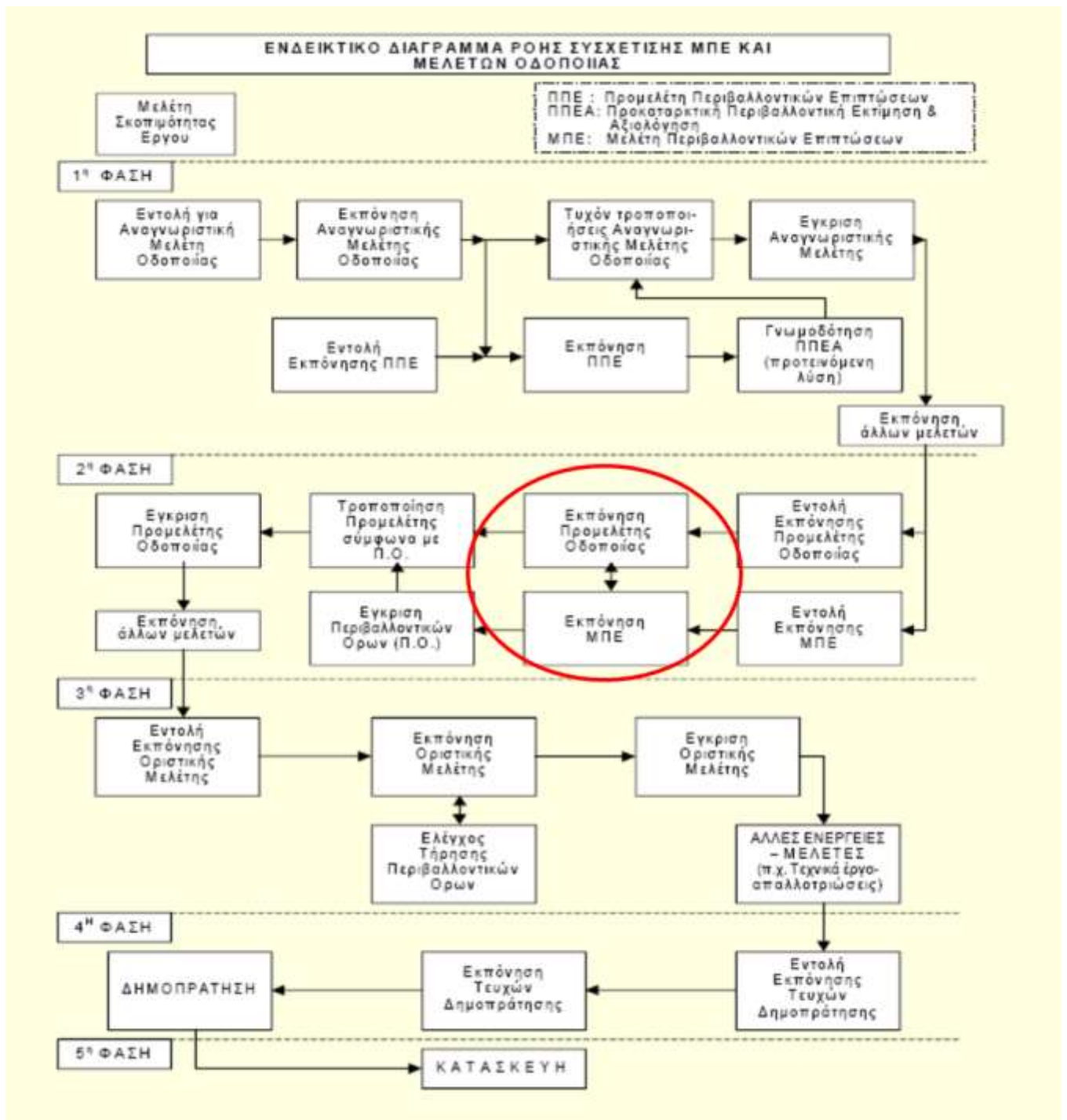
2. **Προμελέτη**, όπου μελετάται και σχεδιάζεται κατ' αρχήν πλήρως το έργο πλην λεπτομερειών.
3. **Οριστική μελέτη**, όπου μελετάται και σχεδιάζεται σε πλήρη λεπτομέρεια το έργο και ετοιμάζονται τα τεύχη δημοπράτησης.

Στα παραπάνω υπάρχουν αποκλίσεις για ορισμένα είδη έργων. Έτσι, στα οικοδομικά έργα τα τρία στάδια έχουν κάπως διαφορετικό περιεχόμενο και τίτλο (προμελέτη, οριστική μελέτη και μελέτη εφαρμογής), ενώ για κάποια έργα (π.χ. εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων) παραλείπεται το στάδιο της οριστικής μελέτης και συντάσσονται κατ' ευθείαν τα τεύχη δημοπράτησης μετά την προμελέτη (ΥΠ.ΕΘ.ΟΙΚ., Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., 1998).

Η αλληλουχία των μελετών είχε ήδη προσδιορισθεί από την κείμενη νομοθεσία των δημοσίων έργων ήδη από την πρώτη χρονική περίοδο εφαρμογής της ΕΠΕ στην Ελλάδα με την έκδοση της Εγκυκλίου 37/1995 του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., η οποία εν συνεχεία αντικαταστάθηκε από την Εγκύκλιο 38/2005 της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε και τελικά η τελευταία καταργήθηκε με την Εγκύκλιο 11/2018 (Αρ. Πρωτ. ΔΝΣβ/854/ΦΝ 466/27-11-2018) «*Οδηγός εκπόνησης μελετών Δημοσίων Έργων του Ν.4412/2016 (Βιβλίο Ι)*» του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Με βάση την προηγηθείσα ανάλυση οι ως άνω Εγκύκλιοι ορίζουν ότι το πρώτο στάδιο της ΜΠΕ (ήτοι εν προκειμένω ΠΠΠΑ και παλαιότερα ΠΠΕ) για το έργο ή τη δραστηριότητα είναι σκόπιμο να εκπονηθεί παράλληλα ή μετά το πρώτο στάδιο της προκαταρκτικής μελέτης και πριν από την έναρξη της προμελέτης. Το δεύτερο στάδιο της ΜΠΕ (Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων) εκπονείται παράλληλα ή μετά την προμελέτη του έργου ή της δραστηριότητας και ολοκληρώνεται πριν από την ολοκλήρωση της οριστικής μελέτης του έργου ή της δραστηριότητας. Έτσι, στην οριστική μελέτη του έργου μπορούν να ληφθούν υπόψη οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι της ΑΕΠΟ και οι προτάσεις της ΜΠΕ (οι οποίες δεν έρχονται σε αντίθεση με την ΑΕΠΟ) για την καλύτερη δυνατή ένταξη του έργου ή της δραστηριότητας στο περιβάλλον.

Η διαδικασία αυτή αποτυπώνεται αναλυτικά για την περίπτωση των έργων οδοποιίας στο παρακάτω διάγραμμα ροής (Σημείωση: Όπου ΠΠΕ και ΠΠΕΑ νοείται ΠΠΠΑ).

Εικόνα 51. Ενδεικτικό διάγραμμα ροής συσχέτισης ΜΠΕ και Μελετών οδοποίας (Κελεσίδης, 2023).

8.3.2 Διαδικασία αξιολόγησης οριστικής μελέτης και μελέτης εφαρμογής έργου ή δραστηριότητας - Τεχνική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΤΕΠΕΜ)

Α) Φάκελος Συμμόρφωσης Τελικού Σχεδιασμού (ΦΣΤΧ)

Με βάση το άρθρο 7 παρ. 1 του Ν. 4014/2011, στην περίπτωση που για ένα έργο ή μία δραστηριότητα μετά την περιβαλλοντική αδειοδότηση και πριν την έναρξη κατασκευής διαπιστωθεί, σε στάδια της τεχνικής μελέτης που έπονται της έκδοσης ΑΕΠΟ, ότι απαιτείται διαφοροποίηση του σχεδιασμού του⁵⁴, δύναται, πριν από την έναρξη της κατασκευής, να υποβληθεί από το φορέα του έργου Φάκελος Συμμόρφωσης Τελικού Σχεδιασμού (ΦΣΤΧ). Τα στοιχεία του φακέλου θα πρέπει «να τεκμηριώνουν ότι δεν επέρχονται σημαντικές αρνητικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και, επομένως, εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με την ισχύουσα ΑΕΠΟ». Ο φάκελος αυτός κατατίθεται στην περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή για ενημέρωση του φακέλου της ΜΠΕ και περιλαμβάνει (σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 11 του Ν. 4014/11) τουλάχιστον:

- α) την τεχνική περιγραφή του τελικού σχεδιασμού του αδειοδοτημένου έργου ή δραστηριότητας, συνοδευόμενη από σχετικά τεχνικά σχέδια και τοπογραφικά διαγράμματα, με σαφή ένδειξη των προτεινόμενων τροποποιήσεων,*
- β) την τεκμηρίωση της μη διαφοροποίησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον που συνδέονται με τις διαφοροποιήσεις που έχουν προκύψει κατά τον τελικό σχεδιασμό.»*

Σύμφωνα με το άρθρο 8 της ΚΥΑ 167563/2013 (ΦΕΚ 964 Β'), ο ΦΣΤΧ δεν αξιολογείται, ούτε εγκρίνεται, από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή. Σε κάθε περίπτωση δε, η υποβολή του δεν απαλλάσσει τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας από την υποχρέωση υποβολής αιτήματος τροποποίησης της ΑΕΠΟ, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 7 της ως άνω ΚΥΑ.

B) Τεχνική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΤΕΠΕΜ)

Σε περιπτώσεις κατασκευών έργων ή δραστηριοτήτων ενδέχεται μετά την έκδοση της ΑΕΠΟ να προκύψει η ανάγκη για εργασίες ή δημιουργία εγκαταστάσεων που καθορίζονται στην φάση του τεχνικού σχεδιασμού. Τέτοιες περιπτώσεις αποτελούν:

- εργοταξιακές εγκαταστάσεις,
- αποθεσιοθάλαμοι,
- σταθμοί εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών,
- κέντρα εξυπηρέτησης και συντήρησης έργων ή δραστηριοτήτων,

---

⁵⁴ Αφορά «αναλογικά μικρές τροποποιήσεις στον τελικό σχεδιασμό ενός έργου, οι οποίες ανακύπτουν στη φάση της οριστικής μελέτης ...» (αιτιολογική έκθεση Ν. 4014/11).

- σταθμοί διοδίων,
- έργα αντιθορυβικής προστασίας,
- εξειδίκευση τεχνικών μέτρων και όρων της ΑΕΠΟ του έργου

Για την έγκριση των ανωτέρων υποβάλλεται προς αξιολόγηση στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή Τεχνική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΤΕΠΕΜ). Η έγκριση δίνεται με απόφαση του Γενικού Διευθυντή της αρμόδιας αρχής. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υποβολή και έγκριση της ΤΕΠΕΜ είναι:

α) η γενική εκτίμηση των επιπτώσεων και η πρόβλεψη γενικών ή και ειδικών όρων και περιορισμών για τέτοιου τύπου εγκαταστάσεις και εργασίες στην ΑΕΠΟ και

β) η ρητή πρόβλεψη στην ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας της δυνατότητας υποβολής και έγκρισης ΤΕΠΕΜ.».

Η ΤΕΠΕΜ περιλαμβάνει, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 11 του Ν. 4014/2011 τουλάχιστον:

α) τεχνική περιγραφή του ειδικού τεχνικού αντικειμένου που πραγματεύεται,

β) ειδικούς τεχνικούς υπολογισμούς και μοντέλα προσομοίωσης όπου απαιτούνται για το λεπτομερή προσδιορισμό εκπομπών ή επιπέδων περιβαλλοντικής διαφοροποίησης σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος,

γ) εξειδίκευση στις τεχνικές τους λεπτομέρειες των έργων, μέτρων και περιορισμών για την προστασία του περιβάλλοντος,

δ) τη συμμόρφωση της Τεχνικής Περιβαλλοντικής Μελέτης με την ΑΕΠΟ του έργου ή της δραστηριότητας,

ε) τοπογραφικό διάγραμμα και φωτογραφική τεκμηρίωση όπου βρίσκει τέτοια εφαρμογή.».

Σημειώνεται ότι, με βάση της παρ. 4 του άρθρου 7 του Ν. 4014/2011, επιτρέπεται για έργα ή δραστηριότητες «η χρήση ως αποθεσιοθαλάμου ήδη εξορυχθείσας και ανενεργού περιοχής σε δασική ή αναδασωτέα έκταση, με αποκλειστικό σκοπό την αποκατάστασή της και την ένταξή της στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Για το σκοπό αυτόν απαιτείται η υποβολή, αξιολόγηση και έγκριση μελέτης περιβαλλοντικής αποκατάστασης από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ύστερα από σχετική εισήγηση του αρμόδιου Δασάρχη».

Γ) Περιβαλλοντική αδειοδότηση δανειοθαλάμων

Στις περιπτώσεις που για την υλοποίηση έργων ή δραστηριοτήτων απαιτηθεί, μετά την περιβαλλοντική αδειοδότηση, η χρησιμοποίηση δανειοθαλάμων για πρώτες ύλες τότε κατ' αρχήν απαιτείται η εφαρμογή της διαδικασίας εξέτασης τροποποίησης της ΑΕΠΟ (με βάση τις προβλέψεις του άρθρου 6 του Ν. 4014/2011). Εφόσον αξιολογηθεί κατά τη συγκεκριμένη διαδικασία ότι δεν απαιτείται η υποβολή νέας ΜΠΕ ή εφόσον η περιοχή ενεργοποίησης του δανειοθαλάμου προβλέπεται στη ΜΠΕ και έχει γίνει σχετική γενική εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, τότε η τροποποιημένη ΑΕΠΟ εκδίδεται από τον Γενικό Διευθυντή της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής ή, σε απουσία αυτού, από τον ιεραρχικά προϊστάμενό του.

8.4 Εξαιρέσεις από την εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου Α΄ του Ν. 4014/2011

Σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 1 του Ν. 4014/2011, όπως ισχύει, ορίζονται οι κάτωθι εξαιρέσεις από την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου Α΄ «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων» του Ν. 4014/2011:

A. Καθολικές

1. Συγκεκριμένα έργα και δραστηριότητες που εξυπηρετούν σκοπούς Εθνικής Άμυνας: *Αεροδρόμια, λιμάνια, δεξαμενές καυσίμων, αγωγοί μεταφοράς υγρών καυσίμων.*
2. Αποκατάσταση περιβαλλοντικά αδειοδοτημένου έργου στην προτέρα κατάσταση.
3. Έργα και δραστηριότητες, ο σχεδιασμός και η διαδικασία υλοποίησης των οποίων υιοθετούνται με ειδικό νόμο, εξαιρούνται εφόσον, μέσα από τη νομοθετική διαδικασία που ακολουθείται, πληρούνται οι σκοποί του Ν. 4014/11

B. Εν δυνάμει

1. (Λοιπά) Έργα και δραστηριότητες που εξυπηρετούν σκοπούς Εθνικής Άμυνας.
2. Έργα και δραστηριότητες που απαιτούνται αποκλειστικά για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών πολιτικής προστασίας (κήρυξη περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης Πολιτικής Προστασίας).
3. Εξαιρετικές περιπτώσεις έργων

Αναλυτικότερα:

Σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 2α του Ν. 4014/2011 εξαιρούνται από την περιβαλλοντική αδειοδότηση:

«α) Έργα και δραστηριότητες που απαιτούνται αποκλειστικά για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών πολιτικής προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 4662/2020 (Α' 27), εάν η εφαρμογή της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έχει δυσμενείς συνέπειες στους σκοπούς του έργου και της δραστηριότητας. Η εκτίμηση της συνδρομής των προϋποθέσεων εξαίρεσης γίνεται με την υποβολή αίτησης από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, που συνοδεύεται από έκθεση τεκμηρίωσης, στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, η οποία αποφαινεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών⁵⁵. (ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Β.2)

β) Έργα ή τμήματα έργων και δραστηριότητες που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας, εάν η εφαρμογή της περιβαλλοντικής αδειοδότησης ενδέχεται να επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στην πραγμάτωσή τους. Η εκτίμηση της συνδρομής των προϋποθέσεων εξαίρεσης γίνεται με την υποβολή αίτησης από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, που συνοδεύεται από έκθεση τεκμηρίωσης για την εξυπηρέτηση αποκλειστικά σκοπών εθνικής άμυνας, στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο εκδίδει την απόφαση εξαίρεσης από την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Η διαδικασία της παρούσας δεν απαιτείται για αεροδρόμια, λιμάνια, δεξαμενές καυσίμων και αγωγούς μεταφοράς υγρών καυσίμων που εξυπηρετούν σκοπούς αποκλειστικά εθνικής άμυνας⁵⁶.(ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ Β.1 ΚΑΙ Α1, ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ)

Περαιτέρω, με βάση την παρ. 2β του ίδιου άρθρου:

«α) Με την επιφύλαξη της περίπτωσης έργου, το οποίο ενδέχεται να έχει σημαντικές δυσμενείς συνέπειες στο περιβάλλον άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή όταν ζητηθεί από άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε., που ενδέχεται να θίγεται σοβαρά, δύναται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να εξαιρείται έργο, τμήμα έργου ή δραστηριότητα, από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, εάν αυτή επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στους σκοπούς του έργου και της δραστηριότητας και πληρούνται οι στόχοι της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, «για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» (L 26).

⁵⁵ Σχετικό παράδειγμα αποτελεί η με αρ. ΑΔΑ Ψ66ΜΟΡ1Φ-ΨΕΧ απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ.

⁵⁶ Σχετικό παράδειγμα αποτελεί η με αρ. ΑΔΑ ΨΦ3Χ4653Π8-ΨΒΗ απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ.

β) Η απόφαση εξαίρεσης εκδίδεται από την αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Για τη χορήγηση της εξαίρεσης απαιτείται η προηγούμενη υποβολή σχετικού φακέλου από τον φορέα υλοποίησης του έργου, με τον οποίο τεκμηριώνεται ο εξαιρετικός χαρακτήρας του συγκεκριμένου έργου ή της δραστηριότητας και ότι η εφαρμογή του συνόλου των απαιτήσεων της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων επηρεάζει αρνητικά τον σκοπό του έργου ή της δραστηριότητας. Το περιεχόμενο του φακέλου καθορίζεται με απόφαση της ανωτέρω αρμόδιας αρχής...

Στην απόφαση εξαίρεσης ορίζονται ρητά:

βα) το χρονικό διάστημα ισχύος της, και

ββ) η υποχρέωση υποβολής από τον ενδιαφερόμενο, εντός του χρονικού διαστήματος ισχύος της απόφασης, Τεχνικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΤΕΠΕΜ), η οποία περιλαμβάνει γενική εκτίμηση και μέτρα αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και μέτρα αποκατάστασης του περιβάλλοντος, μετά την ολοκλήρωση του έργου και πριν την έναρξη της λειτουργίας του.

γ) Η αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο πλαίσιο έκδοσης της απόφασης εξαίρεσης:

γα) εξετάζει αν ενδείκνυται άλλη μορφή εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον,

γβ) θέτει στη διάθεση του ενδιαφερόμενου κοινού της παρ. 8 του άρθρου 3, της υπ' αρ. 1649/45/14.1.2014 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 45), με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης, τις πληροφορίες της υποπερ. γα) που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο άλλων μορφών εκτίμησης, καθώς και αυτές που σχετίζονται με την απόφαση εξαίρεσης και τους λόγους χορήγησής της,

γγ) ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πριν τη λήψη της απόφασης εξαίρεσης, για τους λόγους που δικαιολογούν την παρεχόμενη εξαίρεση και της χορηγεί πληροφορίες, τις οποίες γνωστοποιεί και στο ενδιαφερόμενο κοινό.». (ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Β.3)

Με την παρ. 2γ του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι:

«Δεν απαιτείται εκ νέου περιβαλλοντική αδειοδότηση έργου, τμήματος έργου ή δραστηριότητας, εάν αυτή υφίσταται ήδη και οι προβλεπόμενες ή εκτελούμενες εργασίες αφορούν στην αποκατάσταση του έργου στην προτέρα, πριν την επέμβαση, κατάσταση.». (ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Α.2)

Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης, έργα και δραστηριότητες «ο σχεδιασμός και η διαδικασία υλοποίησης των οποίων υιοθετούνται με ειδικό νόμο, εφόσον, μέσα από τη νομοθετική διαδικασία που ακολουθείται, πληρούνται οι σκοποί του νόμου αυτού, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της επαρκούς δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης επί των συγκεκριμένων έργων και δραστηριοτήτων.». Παράδειγμα τέτοιας περίπτωσης αποτελεί η κατασκευή και λειτουργία του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» δυνάμει του Ν. 2338/1995 «Κύρωση Σύμβασης Ανάπτυξης του νέου Διεθνούς Αεροδρομίου της Αθήνας στα Σπάτα, ίδρυση της εταιρίας «Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Α.Ε.» έγκριση περιβαλλοντικών όρων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 202 Α'/14-9-95), στο άρθρο 8 του οποίου, ειδικότερα, ορίζονται οι περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία του έργου. Άλλο παράδειγμα τέτοιων περιπτώσεων αποτέλεσαν στο παρελθόν ορισμένα από τα έργα που έγιναν για την εξυπηρέτηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, όπου περιβαλλοντικοί όροι είχαν ενσωματωθεί σε νομοθετικά διατάγματα. (ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Α.3).

8.5 Βιβλιογραφία

1. Κελεσιδης, Α., 2023 *«Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων Α΄ κατηγορίας»*, Παρουσίαση για το Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΙΝΕΠ/ΕΚΔΔΑ *«Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων – Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις»*, Θεσσαλονίκη, 2023.
2. Ν. 4014/2011 ΦΕΚ (209/Α΄) *«Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος»*.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Πίνακας Περιεχομένων

9. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ - ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ	3
9.1 ΈΝΝΟΙΕΣ	3
9.2 ΕΙΔΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ	5
9.3 ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	7
9.4 ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	14
9.5 ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ	15
9.6 ΠΡΟΣΩΝΤΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ/ΕΛΕΓΚΤΗ	17
9.7 ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ	19
10. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ	26
10.1 ΣΤΑΔΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ – ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΡΧΗ	26
10.2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ	33
10.3 ΚΡΙΣΙΜΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ	52
10.4 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ	56
10.5 ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΟΡΙΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΚΥΠΤΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ.	59
10.6 Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ Ν.4512/2018	62
10.6.1 Σημαντικές αλλαγές που επιφέρει ο Ν. 4512/2018	64
11. ΕΙΔΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ & ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΙΜΩΝ – ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ	70
11.1 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΡΥΠΑΝΣΗΣ, ΜΟΛΥΝΣΗΣ & ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	70
11.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ – Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	70
11.2.1 Περιβαλλοντικά Αδικήματα που τιμωρούνται ποινικά	72
11.2.2 Υπεύθυνοι έναντι του νόμου	73
11.3 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ	74
11.3.1 Διοικητικές Κυρώσεις	74
11.3.2 Ποινικές Κυρώσεις	77
11.3.3 Αστική Ευθύνη	79
11.3.4 Περιβαλλοντική ευθύνη	79
11.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	80
11.4.1 Αρχική αξιολόγηση	80
11.4.2 Τελική αξιολόγηση	83

11.4.3	Παραδείγματα κατηγοριών παραβάσεων.....	88
11.5	ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΙΜΩΝ ΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 4014/2011	91
11.5.1	Υπολογισμός του ύψους προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων 91	
11.5.2	Έλεγχος του υπολογισμένου προστίμου σε σχέση με ελάχιστα / μέγιστα ποσά και ποσοστά	96
11.5.3	Επιπρόσθετοι Ελαφρυντικοί / Επιβαρυντικοί παράγοντες του Ν. 5037/2023	98
11.5.4	Ειδικές περιπτώσεις.....	100
11.6	ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΩΝ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ 102	
11.7	ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	108
11.7.1	Υποχρέωση υπογραφής της έκθεσης αυτοψίας από το σύνολο των Επιθεωρητών που διενήργησαν τον έλεγχο	108
11.7.2	Δεν συνιστά διοικητική πράξη η έκθεση αυτοψίας και η πράξη βεβαίωσης παράβασης	109
11.7.3	Αρμοδιότητα υπογραφής του προστίμου βάσει του αθροίσματος του προστίμου των επιμέρους παραβάσεων	111
11.7.4	Επιβολή ενιαίου πρόστιμου για περισσότερες της μιας παραβάσεις 112	
11.7.5	Η επιβολή κυρώσεων συνιστά δέσμια υποχρέωση των ελεγκτικών υπηρεσιών.....	112
11.7.6	Τα Κ.Ε.Π.Π.Ε. δεν αποτελούν συλλογικό όργανο, αλλά επιχειρησιακή μονάδα ελέγχου	115
11.7.7	Οι προθεσμίες για τη διοίκηση είναι ενδεικτικές	117
11.7.8	Η παράβαση των περιβαλλοντικών όρων συνιστά ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος.....	117
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	119
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	122

9η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

9. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ - ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ¹

9.1 Έννοιες

Η προστασία του περιβάλλοντος και η αειφόρος ανάπτυξη, σύμφωνα με τον Ν. 1650/1986, στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στους εξής δύο βασικούς πυλώνες:

1. στην περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, προκειμένου να τεθούν περιβαλλοντικοί όροι και περιορισμοί για την κατασκευή και λειτουργία τους,
2. στη διενέργεια ελέγχων, για την διαπίστωση τήρησης των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων και εν γένει της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και την πρόβλεψη επιβολής μέτρων και κυρώσεων σε περιπτώσεις που διαπιστώνονται παραβάσεις.

Ο όρος «έλεγχος» που υπήρχε στο Ν. 1650/1986 αντικαταστάθηκε στο Ν. 4014/2011 με τον όρο «περιβαλλοντική επιθεώρηση», ο οποίος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στη Σύσταση 2001/331/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΚ) η οποία υιοθετήθηκε στο Εθνικό μας δίκαιο με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011. Σύμφωνα με την Σύσταση της ΕΚ: «*«περιβαλλοντική επιθεώρηση», είναι η εργασία η οποία συνεπάγεται κατά περίπτωση τα εξής:*

- a) Τον έλεγχο και τη βελτίωση της συμμόρφωσης των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων προς τις σχετικές περιβαλλοντικές απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου όπως έχουν μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία ή εφαρμόζονται στην εθνική έννομη τάξη.*
- b) Την παρακολούθηση των επιπτώσεων των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να προσδιορίζεται αν απαιτούνται περαιτέρω επιθεωρήσεις ή μέτρα επιβολής του νόμου.*
- c) την εκτέλεση εργασιών για τους προαναφερόμενους σκοπούς, η οποία περιλαμβάνει:*
  - *επιτόπιες επισκέψεις,*
  - *έλεγχο της επίτευξης των προτύπων περιβαλλοντικής ποιότητας,*

---

¹ Πηγή: Χριστοφόρου Σ. (2023) Πτυχιακή εργασία

- εξέταση εκθέσεων και δηλώσεων περιβαλλοντικού ελέγχου,
- εξέταση και έλεγχο των κατ' ιδίαν εκτελούμενων επιθεωρήσεων από ή εξ ονόματος των διοικήσεων των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων,
- αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και των εργασιών που εκτελούνται στην ελεγχόμενη εγκατάσταση,
- έλεγχο των χώρων και του σχετικού εξοπλισμού (συμπεριλαμβανομένης της καταλληλότητας της συντήρησής του) και της καταλληλότητας της επιτόπιας περιβαλλοντικής διαχείρισης,
- έλεγχο των σχετικών αρχείων που τηρούν οι διοικήσεις των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων.»

Σύμφωνα λοιπόν με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο οι περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις, θα πρέπει να διενεργούνται στα κράτη μέλη, βάσει ελάχιστων κριτηρίων που θα διέπουν όλες τις φάσεις της επιθεώρησης, με στόχο την πληρέστερη συμμόρφωση και συνεπέστερη εφαρμογή και επιβολή της κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας από όλους

Στη χώρα μας η διαδικασία της περιβαλλοντικής επιθεώρησης, καθώς και οι κυρώσεις-μέτρα που επιβάλλονται στις περιπτώσεις παραβάσεων, προβλέπονται στα άρθρα 20 και 21 του Ν. 4014/2011. Παράλληλα η ΥΑ-ΜΕΣ, που εκδόθηκε σύμφωνα με την παρ. 21 του άρθρου 20 του ίδιου νόμου και το Ν. 4512/2018, περιλαμβάνει όλες τις λεπτομέρειες της διαδικασίας της περιβαλλοντικής επιθεώρησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της ΥΑ-ΜΕΣ, ως Περιβαλλοντική Επιθεώρηση, ορίζεται: «*Η τακτική ή έκτακτη επιθεώρηση που πραγματοποιείται για τον έλεγχο της τήρησης των όρων των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ) και της εν γένει περιβαλλοντικής νομοθεσίας (ν. 4014/2011), που περιλαμβάνει ιδίως περιλαμβάνει επιτόπιες επισκέψεις, έλεγχο της επίτευξης των προτύπων περιβαλλοντικής ποιότητας, εξέταση εκθέσεων και δηλώσεων περιβαλλοντικού ελέγχου, εξέταση και έλεγχο των κατ' ιδίαν εκτελούμενων επιθεωρήσεων από ή εξ ονόματος των διοικήσεων των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων, αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και των εργασιών που εκτελούνται στην ελεγχόμενη εγκατάσταση, έλεγχο των χώρων και του σχετικού εξοπλισμού (συμπεριλαμβανομένης της καταλληλότητας της συντήρησής του), έλεγχο της καταλληλότητας της επιτόπιας περιβαλλοντικής διαχείρισης και έλεγχο των σχετικών αρχείων που τηρούν οι διοικήσεις των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τη*

Σύσταση 2001/331/ΕΚ για τον καθορισμό ελάχιστων κριτηρίων σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις στα κράτη μέλη».

Ο κύριος άξονας γύρω από τον οποίο διενεργείται η περιβαλλοντική επιθεώρηση είναι η συμμόρφωση με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς όρους. Μία έννοια που δεν υπήρχε πριν την τροποποίηση του Ν. 4014/2011, καθώς η επιβολή κυρώσεων, στην περίπτωση βεβαίωσης παράβασης, αποτελούσε δέσμια υποχρέωση, χωρίς να υπάρχει πρόβλεψη για τον εάν ο ελεγχόμενος συμμορφώθηκε.

9.2 Είδη περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων

Προκειμένου να τεθεί ένα συγκεκριμένο πλαίσιο ελέγχου τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ο Ν.4014/2011 ενσωμάτωσε τα δύο βασικά μέτρα της Σύστασης 2001/331/ΕΚ: α) τη διάκριση των επιθεωρήσεων σε τακτικές και έκτακτες, υιοθετώντας επιπλέον ένα ακόμα είδος τις προληπτικές και β) την πρόβλεψη εκπόνησης σχεδίου περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011, οι περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις διακρίνονται σε τρία είδη (Σχήμα 1):

- στις προληπτικές, που διενεργούνται κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και πριν την έκδοση της ΑΕΠΟ ή των ΠΠΔ, προκειμένου να διασφαλιστεί η επάρκεια των προτεινόμενων μέτρων,

Σχήμα 1 Είδη περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων

- στις τακτικές, που διενεργούνται σε έργα/δραστηριότητες που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση και σε κάθε περίπτωση μετά την έκδοση της ΑΕΠΟ ή των ΠΠΔ. Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται σε προσδιορισμένο χρόνο, βάσει του σχεδιασμού των επιθεωρήσεων, είτε κατά το στάδιο κατασκευής του έργου/δραστηριότητας, είτε κατά το στάδιο της λειτουργίας του, προκειμένου να εξεταστούν οι τυχόν περιβαλλοντικές επιπτώσεις και να διασφαλιστεί η τήρηση της ΑΕΠΟ ή των ΠΠΔ, όπως και η περιβαλλοντική νομοθεσία στα στάδια αυτά,
- στις έκτακτες, που διενεργούνται για να διερευνηθούν το ταχύτερο δυνατόν περιβαλλοντικές καταγγελίες ή συμβάντα με περιβαλλοντικές επιπτώσεις, καθώς και σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Οι έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται είτε αυτεπάγγελτα, είτε κατόπιν καταγγελίας. Στις έκτακτες επιθεωρήσεις περιλαμβάνονται, εκτός από τις καταγγελίες πολιτών και φορέων και οι Εισαγγελικές εντολές, οι εντολές της ιεραρχίας ή άλλων αρχών όπως Αστυνομίας, Συνηγόρου του Πολίτη, Εθνικής Αρχής Διαφάνειας κτλ. για την εξέταση περιβαλλοντικών συμβάντων

Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις δεν διενεργούνται μόνο σε έργα/δραστηριότητες που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, αλλά μπορεί να αφορούν και στην εξέταση καταγγελίας για κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα, παράληψη ή πράξη που ενδεχομένως οδηγεί σε ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος και γενικότερα παραβίαση της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Έτσι, σε έκτακτη περιβαλλοντική επιθεώρηση υπόκεινται φυσικά ή νομικά πρόσωπα και γενικότερα επιχειρήσεις, ακόμα και αν εξαιρούνται της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, προκειμένου να ελεγχθούν οι πράξεις/ενέργειες τους, που είναι δυνατόν να επιφέρουν δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Τέτοιες ενέργειες μπορεί να είναι η ανεξέλεγκτη διάθεση απόβλητων από πολίτη ή επιχείρηση, παράνομες επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον, όπως καταπάτηση ρέματος κτλ.

Συνεπώς, οι προληπτικές και τακτικές περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις διενεργούνται αποκλειστικά και μόνο σε έργα/δραστηριότητες που υπόκεινται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση, ενώ αντίθετα οι έκτακτες μπορεί να περιλαμβάνουν το σύνολο των έργων/δραστηριοτήτων, όπως και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα, για τον έλεγχο τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Το σύνολο των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, ανάλογα με το εύρος του ελέγχου σύμφωνα με την ΥΑ-ΜΕΣ, διακρίνονται σε :

- συνολικές, όταν ελέγχεται το σύνολο των περιβαλλοντικών όρων ή των στοιχείων της επιθεώρησης και
- μερικές, όταν ελέγχεται τμήμα αυτών.

9.3 Αρμόδιες αρχές

Οι υπηρεσίες και φορείς που έχουν την αρμοδιότητα διενέργειας περιβαλλοντικής επιθεώρησης ορίζονται στο άρθρο 20 του Ν. 4014/2011. Ειδικότερα, όπως φαίνεται στο Σχήμα 2, οι περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις προβλέπεται να διενεργούνται από:

- i. τις αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών,
- ii. τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΠΕ),
- iii. τις αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων,
- iv. τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος,
- v. τις υπηρεσίες που χορηγούν είτε την ΑΕΠΟ ή τα ΠΠΔ και
- vi. τους ιδιώτες Περιβαλλοντικούς Ελεγκτές .

Σύμφωνα με την διατύπωση του νόμου, η αρμοδιότητα αναφέρεται σε φορείς, χωρίς να κατονομάζονται συγκεκριμένα οι υπηρεσίες με αρμοδιότητα διενέργειας επιθεωρήσεων, με εξαίρεση τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, τα ΚΕΠΠΕ² και τους ιδιώτες Περιβαλλοντικούς Ελεγκτές. Το γεγονός ότι δεν υπάρχει σαφής πρόβλεψη από τον Νόμο των αρμοδίων υπηρεσιών, δημιουργεί πολλά ζητήματα ως προς το ποιος έχει ή όχι αρμοδιότητα να διενεργήσει περιβαλλοντική επιθεώρηση, ή ποια υπηρεσία θεωρείται επισπεύδουσα για κάθε περίπτωση.

---

² Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011 Με απόφαση του Περιφερειάρχη που εκδίδεται υποχρεωτικά κάθε έξι μήνες, συγκροτούνται Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.Π.Ε.) απαρτιζόμενα κυρίως από το προσωπικό των περιβαλλοντικών υπηρεσιών της Περιφέρειας, η σύνθεση των οποίων καταχωρίζεται στο ΗΠΜ. Ο έλεγχος που ασκούν τα Κ.Ε.Π.Π.Ε. δεν περιορίζεται μόνο στα έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α' ή Β'. Τα Κ.Ε.Π.Π.Ε. είναι αρμόδια για τον έλεγχο της εφαρμογής γενικά της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην περιοχή της χωρικής αρμοδιότητάς τους.

Σχήμα 2 Αρμόδιες αρχές διενέργειας περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων

Όσον αφορά στην πρόβλεψη του νόμου για τους ιδιώτες Περιβαλλοντικούς Ελεγκτές, σημειώνεται ότι πρόσφατα εκδόθηκε το ΠΔ 39/2023 αναφορικά με το Μητρώο Περιβαλλοντικών Ελεγκτών (ΜηΠΕΛ). Προκειμένου όμως να τεθεί σε πλήρη εφαρμογή ο θεσμός των ιδιωτών, θα πρέπει να εκδοθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011 ΚΥΑ σχετικά με τον τρόπο αμοιβής τους.

Ο προσδιορισμός συγκεκριμένα των «αρμόδιων υπηρεσιών» για τη διενέργεια των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, μπορεί να γίνει ανατρέχοντας σε ειδικότερες διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των Περιφερειών και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, όπου περιγράφονται συγκεκριμένα οι αρμοδιότητες της κάθε υπηρεσίας. Τα βασικά θεσμικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό είναι ο νόμος «Καλλικράτη», Ν. 3852/2010 και ειδικά τα άρθρα 186 «Αρμοδιότητες Περιφερειών» και 280 «Αρμοδιότητες Αποκεντρωμένης Διοίκησης», καθώς και τα επιμέρους Προεδρικά Διατάγματα (ΠΔ) ή Υπουργικές Αποφάσεις που διέπουν τον Οργανισμό Λειτουργίας των Περιφερειών και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Συνδυάζοντας λοιπόν τις προαναφερόμενες σχετικές διατάξεις με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011, οι αρμόδιες υπηρεσίες διενέργειας περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων δίνονται στο Σχήμα 3.

Ως προς το είδος της επιθεώρησης (προληπτική, τακτική και έκτακτη), οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, κατανέμονται ως εξής:

- Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος διενεργούν όλα τα είδη των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων σε όλα τα έργα και δραστηριότητες της χώρας, ανεξαρτήτου κατηγορίας.

Σχήμα 3 Αναλυτική αναφορά των αρμόδιων αρχών διενέργειας περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων

- Η υπηρεσία που εκδίδει την ΑΕΠΟ ή τις ΠΠΔ, διενεργεί τις προληπτικές επιθεωρήσεις, κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Άρα για τις προληπτικές επιθεωρήσεις:
  - στα έργα Β' κατηγορίας, αρμόδιες είναι υπηρεσίες της Περιφέρειας, όπως η Δ/ση Περιβάλλοντος, η Δ/ση Ανάπτυξης για έργα/δραστηριότητες που υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 3982/ 2011 κτλ, αλλά και άλλοι φορείς που χορηγούν άδεια λειτουργίας και άρα είναι αρμόδιοι για την έκδοση των ΠΠΔ, όπως πχ υπηρεσίες του Υπουργείου Τουρισμού για τις ξενοδοχειακές μονάδες Β' κατηγορίας.
  - Στα έργα/δραστηριότητες Α2 κατηγορίας, αρμόδιες είναι οι οικείες Δ/σεις Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, που εκδίδουν την ΑΕΠΟ και
  - για τα έργα/δραστηριότητες Α1 κατηγορίας, για όλη την επικράτεια, αρμόδια είναι η Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ.
- Οι Δ/σεις Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, καθώς και οι Δ/σεις Περιβάλλοντος των Περιφερειών διενεργούν τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις σε έργα/δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, ανεξαρτήτως της κατηγορίας περιβαλλοντικής κατάταξής τους. Παράλληλα οι Δ/σεις Ανάπτυξης των Περιφερειών, σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010 έχουν την αρμοδιότητα να διενεργούν τακτικές και έκτακτες

Σχήμα 4 Αρμοδιες υπηρεσίες ΥΠΕΝ διενέργειας περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων

περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις σε έργα/δραστηριότητες που υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 3982/2011 και βρίσκονται εντός της χωρικής αρμοδιότητάς τους, με την επιφύλαξη βέβαια τυχόν ειδικών ρυθμίσεων ανά Περιφέρεια .

- Τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΠΕ), τα οποία υπάγονται στην οικεία Περιφέρεια, διενεργούν τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις σε έργα/δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, ανεξαρτήτως της περιβαλλοντικής κατάταξής τους. Επιπλέον, είναι αρμόδια γενικότερα και για τον έλεγχο της εφαρμογής συνολικά της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην περιοχή της χωρικής αρμοδιότητάς τους.³

Πιο αναλυτικά οι αρμοδιότητες διενέργειας περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, ανά φορέα έχουν ως εξής:

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) (Σχήμα 4)

- ο Επιθεωρητές Περιβάλλοντος: όλα τα είδη περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων για όλα τα έργα και δραστηριότητες, ανεξαρτήτως της περιβαλλοντικής κατάταξής τους.

³ Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. ΣτΕ 4806/2013 απόφαση του ΣτΕ: «[...] γενική αρχή περί νόμιμης συνθέσεως των συλλογικών οργάνων της Διοικήσεως και η προπαρατεθείσα διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 19 του ν. 1599/1986 δεν έχουν εφαρμογή κατά την άσκηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων των Κ.Ε.Π.Π.Ε., τα οποία δεν αποτελούν συλλογικά όργανα της Διοικήσεως αλλά επιχειρησιακές μονάδες οι οποίες συντελούν στην άμεση έκδοση της πράξεως επιβολής προστίμου μετά την διαπίστωση της παραβάσεως, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία της δημόσιας υγείας από τη ρύπανση του περιβάλλοντος, η δε τήρηση του ως άνω διαδικαστικού τύπου η οποία δεν συμβιβάζεται με τα επείγοντα και αιφνίδια χαρακτήρα των διενεργούμενων ελέγχων θα καθιστούσε την άμεση λήψη του μέτρου αδύνατη ή περιττή ή θα μπορούσε να ματαιώσει τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος [...]»

- ο Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης: Προληπτικές περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις για έργα Α1 υποκατηγορίας σε όλη τη χώρα.

Περιφέρειες και άλλοι φορείς (Σχήμα 5)

Σχήμα 5 Αρμόδιες υπηρεσίες Περιφέρειας και άλλοι φορείς

- ο Δ/ση Περιβάλλοντος: τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις, για όλα τα έργα/δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, ανεξαρτήτως της περιβαλλοντικής κατάταξής τους. Επίσης διενεργούν προληπτικές περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις για έργα/δραστηριότητες Β' κατηγορίας της χωρικής αρμοδιότητάς τους, εφόσον έχουν την αρμοδιότητα χορήγησης των ΠΠΔ (π.χ. συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών).
- ο Δ/ση Ανάπτυξης: τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις, για τα έργα/δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς της, ανεξαρτήτως της περιβαλλοντικής κατάταξής τους, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 3325/2003. Επίσης μπορούν να διενεργούν προληπτικές περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις για έργα Β' κατηγορίας της χωρικής αρμοδιότητάς τους, στα οποία έχουν την αρμοδιότητα χορήγησης ΠΠΔ (π.χ. μεταποιητικές δραστηριότητες).
- ο ΚΕΠΠΕ: Τακτικές και κυρίως έκτακτες επιθεωρήσεις, σε όλα τα έργα της χωρικής αρμοδιότητάς τους, ανεξαρτήτως της περιβαλλοντικής κατάταξής τους. Τα ΚΕΠΠΕ είναι επίσης αρμόδια για τον έλεγχο της εφαρμογής γενικά της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην περιοχή της χωρικής αρμοδιότητάς τους.
- ο Υπηρεσίες Περιφέρειας, αρμόδιες για την αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων Β' κατηγορίας της χωρικής αρμοδιότητάς τους: προληπτικές περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις στο πλαίσιο έκδοσης των ΠΠΔ.

- ο Φορείς άλλων Υπουργείων, αρμόδιοι για την αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων Β΄ κατηγορίας της χωρικής αρμοδιότητάς τους: προληπτικές περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις στο πλαίσιο έκδοσης των ΠΠΔ.

Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Σχήμα 6)

Σχήμα 6 Αρμόδια υπηρεσία Αποκεντρωμένης Διοίκησης

- ο Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού (ΔΠΠΕΧΩΣ): τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις, σε όλα τα έργα της χωρικής αρμοδιότητάς τους, ανεξαρτήτως της κατηγορίας. Επίσης διενεργούν προληπτικές περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις στα έργα Α2΄ υποκατηγορίας της χωρικής αρμοδιότητάς τους, στο πλαίσιο χορήγησης ΑΕΠΟ.

Στο Σχήμα 7 δίνονται συγκεντρωτικά οι αρμόδιες υπηρεσίες ανά είδος περιβαλλοντικής επιθεώρησης, από όπου βλέπουμε ότι μια συγκεκριμένη επιθεώρηση, τακτική ή έκτακτη, μπορεί να διενεργηθεί από τρεις ή και περισσότερες υπηρεσίες. Αντίθετα, οι προληπτικές διενεργούνται αποκλειστικά από την υπηρεσία που αδειοδοτεί περιβαλλοντικά το έργο/δραστηριότητα ή τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος. Επομένως, όσον αφορά στις τακτικές, αλλά και τις έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις, είναι σαφές ότι θα πρέπει να υπάρχει προγραμματισμός, οργάνωση, συντονισμός, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις μεταξύ των υπηρεσιών,

Τα ζητήματα αυτά, τουλάχιστον, όσον αφορά τις τακτικές επιθεωρήσεις έρχεται να αντιμετωπίσει το σχέδιο των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, όπως θα αναπτυχθεί στη συνέχεια. Αντίθετα, για τις καταγγελίες, παρά το γεγονός ότι στο άρθρο 140 του Ν. 4512/2018 έχουν τεθεί γενικά κριτήρια διαχείρισης τους από τις αρμόδιες αρχές, εντούτοις, όσον αφορά στις περιβαλλοντικές καταγγελίες δεν έχει ακόμα εκδοθεί η

προβλεπόμενη Απόφαση που θα καθορίσει τα ειδικά κριτήρια αξιολόγησης και διαχείρισής τους.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι πέρα από το Ν. 4014/2011, που θέτει το βασικό πλαίσιο περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και ορίζει τις αρμόδιες αρχές, η αρμοδιότητα για τον έλεγχο συγκεκριμένων δραστηριοτήτων ή περιβαλλοντικών ζητημάτων εξειδικεύεται περαιτέρω σε ειδικές διατάξεις. Έτσι στο άρθρο 48 του Ν. 4819/2021 προβλέπεται ότι θέματα που αφορούν στην διακρίβωση και αξιολόγηση τις ρύπανσης, λόγω ανεξέλεγκτης διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων, εξετάζονται από την αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος τις οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ενώ μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος. Σύμφωνα με το άρθρο 61 του ίδιου νόμου, οι έλεγχοι σε οργανισμούς ή επιχειρήσεις που συλλέγουν ή μεταφέρουν απόβλητα σε επαγγελματική βάση διενεργούνται από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος και τα ΚΕΠΠΕ, ενώ οι μεσίτες και έμποροι αποβλήτων, ελέγχονται από τα ΚΕΠΠΕ του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011. Οι έλεγχοι για την διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων, σύμφωνα με το άρθρο 57 του Ν. 4042/2012 διενεργούνται αποκλειστικά από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος σε συνεργασία με το αρμόδιο Τελωνείο.

Ανεξαρτήτως του ποιος διενεργεί την επιθεώρηση, σε όλες τις ως άνω περιπτώσεις ακολουθείται η ίδια διαδικασία, όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια. Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι πρόσφατα με το άρθρο 182 του Ν. 5037/2023 δόθηκε αρμοδιότητα περιβαλλοντικών ελέγχων στα στελέχη του ΟΦΥΠΕΚΑ, αποκλειστικά για θέματα

Σχήμα 7 Αρμόδιες υπηρεσίες ανά είδος περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων

προστατευόμενων περιοχών, προβλέποντας όμως διαφορετική ελεγκτική διαδικασία, από την ισχύουσα του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011.

9.4 Γενικές αρχές ελέγχου

Σύμφωνα με τον Οδηγό Διενέργειας Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων του ΥΠΕΝ, Αθήνα 2018, οι μέθοδοι και οι διαδικασίες που ακολουθούνται στο πλαίσιο ενός ελέγχου, έχουν ως βάση διεθνείς πρακτικές ελέγχων. Οι επιθεωρητές/ελεγκτές θα πρέπει να ακολουθούν τα πρότυπα αυτά, προσαρμοσμένα στις ανάγκες του συγκεκριμένου ελέγχου τον οποίο διεξάγουν και να λαμβάνουν υπόψη τους:

- την εντολή βάσει της οποίας διενεργείται ο έλεγχος
- την τήρηση των διαδικασιών διενέργειας ελέγχου, όπως αναφέρονται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τέλος
- τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου ελέγχου.

Σε κάθε περίπτωση, ο έλεγχος θα πρέπει να διενεργείται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να προστατεύεται και να ενισχύεται η ανεξαρτησία, η ακεραιότητα, η αντικειμενικότητα και το επαγγελματικό κύρος της ελεγκτικής αρχής και να εξασφαλίζεται η προστασία του απορρήτου των πληροφοριών που έρχονται σε γνώση τους. Οι επιθεωρητές/ελεγκτές θα πρέπει να έχουν την κατάλληλη για το έργο που επιτελούν επιστημονική κατάρτιση και να τους διακρίνει το επαγγελματικό κύρος και ήθος, Σχήμα 8.

Σχήμα 8 Γενικές αρχές ελέγχου επιθεωρητών/ελεγκτών

9.5 Κώδικας δεοντολογίας

Οι κώδικες δεοντολογίας ανήκουν στην κατηγορία του λεγόμενου «ήπιου δικαίου» (soft law) και γίνονται αντιληπτοί ως μοντέλα αυτορρύθμισης μίας επαγγελματικής ομάδας τα οποία διαδραματίζουν έναν παιδευτικό ρόλο αποτελώντας σημεία αναφοράς και προσανατολισμού συμπεριφορών. Έχουν παιδευτικό χαρακτήρα και συνιστούν σημεία αναφοράς για την συμπεριφορά της ομάδας, χωρίς να προκύπτουν κυρώσεις από τη μη εφαρμογή τους (Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας, ΕΑΔ, 2022).

Στο πλαίσιο λειτουργίας κάθε ελεγκτικής αρχής, συστήνεται η σύνταξη κώδικα δεοντολογίας, προκειμένου να εδραιωθεί εμπιστοσύνη στην αντικειμενικότητα της ελεγκτικής διαδικασίας, στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών και των συστημάτων ελέγχου. Παράλληλα μπορεί να αποτελέσει αντιστάθμισμα σε φαινόμενα απάτης, διαφθοράς και μη τήρησης της νομιμότητας, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της χρηστής διακυβέρνησης του δημόσιου τομέα και φυσικά ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στον ελεγκτικό ρόλο του κράτους (Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας, ΕΑΔ, 2022).

Οι θεμελιώδεις αρχές που πρέπει να διέπουν τον κώδικα δεοντολογίας, σύμφωνα με

Σχήμα 9 Θεμελιώδεις αρχές Δεοντολογίας για τους Επιθεωρητές-Ελεγκτές της Ε.Α.Δ.

Πηγή: Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας, ΕΑΔ, 2022

τον Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας της ΕΑΔ αποτυπώνονται στο Σχήμα 9 και αναλύονται ακολούθως:

▪ **Ακεραιότητα**

Οι επιθεωρητές/ελεγκτές οφείλουν να εκτελούν το υπηρεσιακό τους έργο με επιμέλεια, συνέπεια και υπευθυνότητα και κάθε τους ενέργεια και πράξη θα διέπεται από την καλή πίστη.

Θα τηρούν απαρέγκλιτα τους νόμους και κανόνες και δεν θα προβαίνουν σε έγκομες πράξεις που μπορεί να θίγουν το κύρος της υπηρεσίας του

▪ **Ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα**

Στο πλαίσιο άσκησης του έργου τους οι επιθεωρητές/ελεγκτές θα πρέπει να επιδεικνύουν κατά τον μέγιστο βαθμό επαγγελματισμό, αντικειμενικότητα.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει η κρίση τους και η αξιολόγηση των στοιχείων επιθεώρησης να διέπεται από την αμεροληψία και αντικειμενικότητα. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να απέχουν από το χειρισμό υπόθεσης που αφορά σε πρόσωπο με το οποίο τους συνδέει συγγένεια ή ισχυρή φιλία⁴.

▪ **Εμπιστευτικότητα και διαφάνεια**

Οι επιθεωρητές/ελεγκτές οφείλουν να χειρίζονται με τη δέουσα ασφάλεια και εμπιστευτικότητα το σύνολο των πληροφοριών και στοιχείων που προκύπτουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να υπάρχει η δέουσα μέριμνα ώστε να μη διαρρεύσουν στοιχεία εκτός της υπηρεσίας και ο χειρισμός τους θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τα στοιχεία αυτά προς όφελος τρίτων ή και για το δικό τους προσωπικό όφελος.

Ειδικός χειρισμός απαιτείται στα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο προκαταρκτικής εξέτασης, η οποία σε κάθε περίπτωση γίνεται χωρίς δημοσιότητα (άρθρα 241 και 243 του ΚΠΔ, Ν. 4620/2019). Επομένως το σύνολο των στοιχείων και πληροφοριών που περιλαμβάνονται σε αυτή έχουν τον ίδιο χειρισμό.

▪ **Επάρκεια**

Οι επιθεωρητές/ελεγκτές θα πρέπει να αποκτούν και να βελτιώνουν συνεχώς τις γνώσεις και δεξιότητές τους, ώστε να εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους με τη μέγιστη επάρκεια, τόσο σε τεχνικό όσο και διοικητικό επίπεδο. Η

---

⁴ Άρθρο 36 «Κώλυμα συμφέροντος» του ΥΚ.

κατάρτιση των επιθεωρητών/ελεγκτών και η συνεχής βελτίωση των γνώσεων τους θα πρέπει αποτελεί έναν από τους στόχους της υπηρεσίας που ανήκουν. Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται σκόπιμη η πιστοποίηση του συνόλου των επιθεωρητών/ελεγκτών, όσον αφορά στην ελεγκτική επάρκεια, γεγονός που θα προσδώσει κύρος σε όλες τις ελεγκτικές αρχές της χώρας.

▪ **Επαγγελματική συμπεριφορά**

Τη δράση και το έργο των επιθεωρητών/ελεγκτών θα πρέπει να την χαρακτηρίζει η άρτια επαγγελματική συμπεριφορά. Επομένως, θα πρέπει να λειτουργούν με σύνεση και ψυχραιμία, ανεξαρτήτως των συνθηκών που καλούνται να αντιμετωπίσουν. Δεν θα πρέπει να προβαίνουν σε ενέργειες και πράξεις που μπορεί να δυσφημίσουν την υπηρεσία και παράλληλα θα μπορεί να οδηγήσει σε απαξίωση του ελεγκτικού θεσμού, μειώνοντας ταυτόχρονα το κύρος, την υπόληψη και την αξιοπιστία της, αλλά και όλων των επιθεωρητών/ελεγκτών.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να λειτουργούν με σύνεση, προσοχή, ώστε να τηρούν τους κανόνες, δεν θα πρέπει να προβαίνουν σε πράξεις για προσωπικό τους όφελος, κάνοντας κατάχρηση της θέσης τους και των εξουσιών που έχουν. Εν κατακλείδι, θα πρέπει κάθε ενέργεια και δραστηριότητά τους να συνάδει με τους ηθικούς κανόνες, τους νόμους του κράτους και τα αποδεκτά πρότυπα επαγγελματικής συμπεριφοράς.

9.6 Προσόντα επιθεωρητή/ελεγκτή

Οι επιθεωρητές/ελεγκτές έχουν ως αποστολή τον ενδελεχή, συστηματικό, τεκμηριωμένο και αντικειμενικό έλεγχο της τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας κατά την κατασκευή, λειτουργία, εκσυγχρονισμό, επέκταση και βελτίωση έργων, υποδομών ή δραστηριοτήτων.

Απώτερος στόχος της αποστολής τους είναι η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η αειφόρος (βιώσιμη) ανάπτυξη. Για την επίτευξη των παραπάνω, οι επιθεωρητές/ελεγκτές συνεισφέρουν ουσιαστικά με τους συστηματικούς και αντικειμενικούς ελέγχους που διενεργούν, αλλά και με τις εισηγήσεις επιβολής κυρώσεων/μέτρων σε περιπτώσεις παραβάσεων (Οδηγός Διενέργειας Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων του ΥΠΕΝ, Αθήνα 2018).

Επομένως, διεξάγουν ένα δύσκολο και απαιτητικό έργο για το οποίο απαιτείται ο συνδυασμός πολλών προσόντων και χαρακτηριστικών που πρέπει να τους διακρίνει. Βασικό προσόν και εργαλείο των επιθεωρητών/ελεγκτών, προκειμένου να ασκούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους, είναι η γνώση τεχνικών θεμάτων, η εξαιρετική γνώση της Ευρωπαϊκής και Εθνικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, σε συνδυασμό με τις βασικές αρχές διοικητικού δικαίου που διέπουν τη λειτουργία κάθε δημόσιας αρχής. Βέβαια στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι η έλλειψη κωδικοποίησης της Εθνικής μας νομοθεσίας και οι συνεχείς αλλαγές του θεσμικού πλαισίου, δυσκολεύουν περαιτέρω το έργο των επιθεωρητών/ελεγκτών, αφού απαιτείται εκ μέρους τους συνεχής μελέτη και παρακολούθηση των αλλαγών αυτών.

Ειδικά οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, καθώς ασκούν και ειδικά ανακριτικά καθήκοντα στο πλαίσιο διερεύνησης αξιόποινων περιβαλλοντικών παραβάσεων, (άρθρο 9 του Ν. 4042/2012) θα πρέπει να γνωρίζουν τις βασικές και θεμελιώσεις αρχές και διαδικασίες του ΚΠΔ, Ν. 4620/2019 και ειδικά σε ότι αφορά τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

Παράλληλα, θα πρέπει να έχουν βασικές γνώσεις του επιστημονικού τους πεδίου, αλλά και δυνατότητα κατανόησης άλλων συναφών επιστημονικών και τεχνικών ζητημάτων, ώστε να είναι σε θέση κάθε φορά να αξιολογήσουν, επεξεργαστούν ευρήματα και στοιχεία της επιθεώρησης για να μπορούν να καταλήξουν σε ορθά και τεκμηριωμένα συμπεράσματα. Αυτό συνεπάγεται πολύ καλή γνώση του αντικειμένου της επιθεώρησης, που κάθε φορά καλούνται να διενεργήσουν (Οδηγός Διενέργειας Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων του ΥΠΕΝ, Αθήνα 2018).

Αναμφισβήτητα η εξέλιξη της περιβαλλοντικής νομοθεσίας ακολουθεί την επιστημονική πρόοδο, οπότε οι επιθεωρητές/ελεγκτές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν και να γνωρίζουν τις εξελίξεις αυτές που άπτονται των θεμάτων που ανακύπτουν στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής επιθεώρησης.

Πέραν των ανωτέρων θα πρέπει ταυτόχρονα να διαθέτουν και μία σειρά από ιδιαίτερα άλλα χαρακτηριστικά και προσόντα, όπως να είναι νομοταγείς, έντιμοι, υπεύθυνοι, αντικειμενικοί, διερευνητικοί και παρατηρητικοί.

Θα πρέπει να επιδεικνύουν ορθή, επαγγελματική συμπεριφορά και στάση απέναντι στον ελεγχόμενο, να τον αντιμετωπίζουν με ψυχραιμία και ευγένεια χωρίς εμπάθεια

και προκαταλήψεις, ανεξαρτήτως των καταστάσεων που θα αντιμετωπίσουν, τις οποίες θα πρέπει να είναι σε ετοιμότητα να διαχειριστούν. Θα πρέπει να αντιλαμβάνονται ότι ο ελεγχόμενος κατά τη διάρκεια του ελέγχου βρίσκεται σε κατάσταση πίεσης, οπότε θα πρέπει να είναι σε θέση να τον αντιμετωπίσουν με επαγγελματισμό, ώστε να συνεργαστεί μαζί τους και να βοηθήσει στην επιτυχή έκβαση του ελέγχου. '

Για την επίτευξη των ανωτέρω βασικό ρόλο διαδραματίζει η συνεχής εκπαίδευση που πρέπει να έχουν οι επιθεωρητές/ελεγκτές και η αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους, τόσο σε ειδικά τεχνικά θέματα, όσο και σε θέματα Ελεγκτικών Προτύπων.

9.7 Εθνικό Σχέδιο Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων

Προκειμένου να τεθεί το πλαίσιο για τον προγραμματισμό των τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και με στόχο να επιτευχθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό η συντονισμένη δράση της διοίκησης, στο άρθρο 20 ο Ν. 4014/2011 ενσωμάτωσε τη σύσταση της Σύστασης 2001/331/ΕΚ, θεσπίζοντας την εκπόνηση Σχεδίου Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων. Το Σχέδιο εκπονείται σε επίπεδο χώρας και αφορά στον έλεγχο τήρησης των ΑΕΠΟ που έχουν εκδοθεί όλων των έργων/δραστηριοτήτων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα που έχουν λειτουργούν στη χώρα και ανήκουν τις υποκατηγορίες Α1 και Α2. Καταρτίζεται και εγκρίνεται από την Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του ΥΠΕΝ και επανεξετάζεται τουλάχιστον κάθε πέντε (5) έτη και, κατά περίπτωση, αναπροσαρμόζεται. Πλέον όπως ισχύει σήμερα είναι δυνατόν στο Σχέδιο να περιλαμβάνονται και έργα Β' κατηγορίας, λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου, τη μεθοδολογία που καθορίζεται στην ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΣΕΝΕ/13582/952/2021, τους διαθέσιμους πόρους της διοίκησης και τις προβλέψεις του άρθρου 125 του Ν. 4759/20 αναφορικά με την εξειδίκευση των κατευθύνσεων που πρέπει να δίνονται από τις Περιφερειακές Αρχές.

Σύμφωνα με το άρθρο 124 του Ν. 4759/2020 η Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του ΥΠΕΝ, ορίστηκε ως αρχή οργάνωσης, εποπτείας και συντονισμού των οικονομικών δραστηριοτήτων στο πεδίο προστασίας του

περιβάλλοντος και αρμόδια για την κατάρτιση του εθνικού σχεδίου και του προγράμματος επιθεωρήσεων .

Το Σχέδιο περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα βασικά στοιχεία (Σχήμα 10):

- α) γενική αξιολόγηση των σημαντικών περιβαλλοντικών ζητημάτων,
- β) τη γεωγραφική περιοχή που καλύπτει το σχέδιο επιθεωρήσεων,
- γ) μητρώο των έργων και δραστηριοτήτων που καλύπτει το σχέδιο,
- δ) διαδικασίες για την κατάρτιση προγραμμάτων τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων,
- ε) διαδικασίες για έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις,
- στ) όπου απαιτείται, προβλέψεις για τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων αρχών επιθεώρησης».

Μετά την κατάρτιση του Σχεδίου, η Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, δηλαδή τις ΔΙΠΕΧΩΣ, καταρτίζουν ετήσιο πρόγραμμα τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, το οποίο περιλαμβάνει τα έργα/δραστηριότητες που θα ελεγχθούν κάθε χρόνο, καθώς και την υπηρεσία που θα κάνει τον έλεγχο. Το πρόγραμμα εκπονείται υπακούοντας στα εξής ελάχιστα κριτήρια:

Σχήμα 10 Βασικά στοιχεία του Εθνικού Σχεδίου περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων

1. τις πιθανές και πραγματικές επιπτώσεις των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τα είδη και επίπεδα εκπομπών, την ευαισθησία του τοπικού περιβάλλοντος και τον κίνδυνο ατυχημάτων,
2. το ιστορικό συμμόρφωσης με τους όρους της περιβαλλοντικής άδειας,
3. τη συμμετοχή του φορέα λειτουργίας τις δραστηριότητας στο EMAS, βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) 1221/2009,
4. την περιοδικότητα των τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές νομοθετικές προβλέψεις και
5. την υπαγωγή των έργων/δραστηριοτήτων σε ειδικές περιβαλλοντικές διατάξεις.

Η υλοποίησή του προγράμματος γίνεται από τις υπηρεσίες που έχουν αρμοδιότητα διενέργειας τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και είναι οι εξής:

- ✓ Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος των δύο Σωμάτων Βορείου και Νοτίου Ελλάδος, του ΥΠΕΝ
- ✓ Οι Δ/σεις Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού των 7 Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας
- ✓ Οι Δ/σεις Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού των 13 Περιφερειών της χώρας, καθώς και οι αντίστοιχες Δ/σεις Ανάπτυξης για τις δραστηριότητες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 3982/2016 .
- ✓ Τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.ΠΕ.) που συστήνονται σε κάθε Περιφέρεια

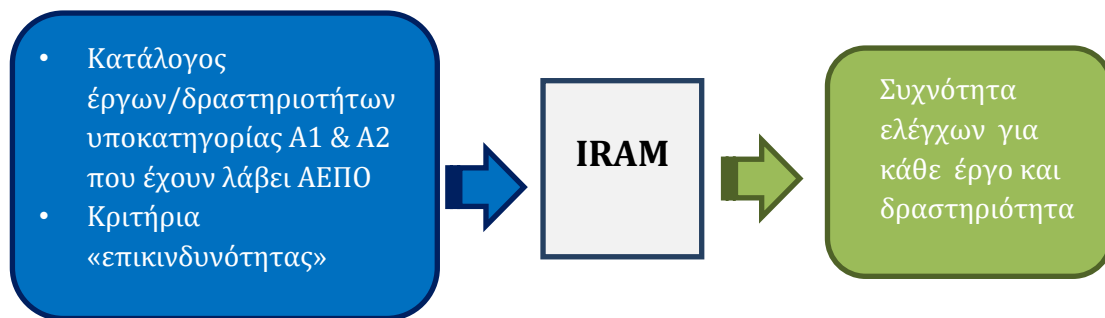
Βέβαια, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η κατανομή των τακτικών επιθεωρήσεων ανά υπηρεσία σε κάθε Περιφέρεια αποτελεί εσωτερικό θέμα της εκάστοτε Περιφέρειας. Ωστόσο, το μεγαλύτερο βάρος των ελέγχων το έχουν τα ΚΕΠΠΕ και οι Δ/σεις Περιβάλλοντος.

Στη χώρα μας, το πρώτο πενταετές Σχέδιο Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων σε εθνικό επίπεδο εκπονήθηκε το 2017 από επιθεωρητές περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ περιλαμβάνοντας έργα/δραστηριότητες Α1 και Α2 υποκατηγορίας του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Το Εθνικό Σχέδιο περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων αποτελεί ουσιαστικά το επιχειρησιακό σχέδιο της χώρας, το οποίο υπηρετεί τις παρακάτω αρχές:

- ✓ Τη διασφάλιση της διαφάνειας για τις ελεγχόμενες δραστηριότητες και όλες τις περιβαλλοντικές ελεγκτικές υπηρεσίες,
- ✓ Την αποτελεσματικότητα όσον αφορά στον περιοδικό έλεγχο όλων των έργων/δραστηριοτήτων κατηγορίας Α΄ της χώρας,
- ✓ Την αποδοτικότητα, μέσω καλύτερης αξιοποίησης του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού
- ✓ Τον συντονισμό των συναρμοδίων υπηρεσιών και την προώθηση της μεταξύ τους συνεργασίας.

Στο πρώτο Σχέδιο περιλήφθηκε και το πρόγραμμα επιθεωρήσεων του 2018, ενώ για τα επόμενα χρόνια το ετήσιο πρόγραμμα τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, καταρτίζεται από τους επιθεωρητές περιβάλλοντος, σε συνεργασία με τις Δ/νσεις Περιβαλλοντικού και Χωρικού Σχεδιασμού των οικείων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, λαμβάνοντας υπόψη παράλληλα στοιχεία και πληροφορίες από τις αρμόδιες υπηρεσίες των οικείων Περιφερειών (Εθνικό Σχέδιο Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων, ΥΠΕΝ 2017).

Όπως είναι εμφανές για τη σύνταξη και εφαρμογή ενός σχεδίου επιθεωρήσεων, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρχει αφενός ο συνολικός και επικαιροποιημένος κατάλογος των περιβαλλοντικά αδειοδοτημένων έργων και δραστηριοτήτων της χώρας, που θα αποτελούν τους «εν δυνάμει» ελεγχόμενους και αφετέρου να είναι γνωστή η στελέχωση των αρμοδίων υπηρεσιών που θα το υλοποιήσουν. Το πρώτο Σχέδιο που εκπονήθηκε συμπεριέλαβε 6.252 έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α΄ που είχαν λάβει ΑΕΠΟ. Τα στοιχεία των ΑΕΠΟ αντλήθηκαν από τον διαδικτυακό τόπο <http://aero.ypeka.gr> που τηρείται στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ. Ελήφθησαν υπόψη τα έργα και δραστηριότητες που αδειοδοτήθηκαν περιβαλλοντικά από τις 28-5-2012 έως τις 31-12-2016 και ήταν επομένως διαθέσιμες οι ΑΕΠΟ τους, για να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου και να καταταχθούν στο πρόγραμμα για επιθεώρηση με σειρά προτεραιότητας.

Σχήμα 11 Μοντέλο IRAM για τον υπολογισμό της συχνότητας επιθεώρησης για κάθε έργο/δραστηριότητα, πηγή: Χριστοφόρου Σ. (2023), Πτυχιακή εργασία)

Ένα από τα βασικά προβλήματα του καταλόγου είναι ότι δεν περιλήφθηκαν έργα/δραστηριότητες που έλαβαν ΑΕΠΟ πριν τις 28-5-2012, καθώς δεν αναρτούνταν στο <http://aero.yreka.gr>. Το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε στη συνέχεια από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος σε μεγάλο βαθμό, ζητώντας στοιχεία από τις Περιφέρειες και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις για την εκπόνηση των ετήσιων προγραμμάτων.

Η κατάρτιση των προγραμμάτων τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων βασίζεται ουσιαστικά στην ιεράρχηση των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, βάσει ανάλυσης επικινδυνότητας (risk assessment) των έργων/δραστηριοτήτων που ενδέχεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στη δημόσια υγεία. Για την ανάλυση επικινδυνότητας χρησιμοποιήθηκε το μοντέλο «Ολοκληρωμένης Εκτίμησης των Κινδύνων» (Integrated Risk Assessment Method – IRAM), το οποίο αναπτύχθηκε το 2012 από ομάδα εμπειρογνομόνων που συμμετείχαν σε σχετικό πρόγραμμα του ευρωπαϊκού δικτύου IMPEL

Εν συντομία, σύμφωνα με την μεθοδολογία του IRAM εφαρμόζονται τα ακόλουθα κριτήρια για τον καθορισμό της συχνότητας ελέγχων:

- 10 Η κατάταξη του έργου/δραστηριότητας στην υποκατηγορία A1 ή A2
- 11 Η υπαγωγή του έργου/δραστηριότητας σε ειδικές Οδηγίες ή Κανονισμούς της ΕΕ, γεγονός που αυξάνει τον περιβαλλοντικό κίνδυνο
- 12 Η χωροθέτηση ή μη του έργου/δραστηριότητας εντός κάποιας προστατευόμενης περιοχής του δικτύου NATURA 2000 ,
- 13 Η εμπειρική ιεράρχηση για κάθε ομάδα/υποομάδα δραστηριοτήτων, με βάση τα ευρήματα και την εμπειρία των προηγούμενων ελέγχων στη χώρα μας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψιν τις προτάσεις των περιφερειακών αρχών.

14 Πρόσθετα στοιχεία και παραμέτρους της κάθε δραστηριότητας, τα οποία ορίζονται στην παράγραφο 10 του άρθρου 20 του Ν.4014/2011, όπως το ιστορικό συμμόρφωσης, η συμμετοχή στο EMAS κλπ.

Βάσει, των ως άνω κριτηρίων προκύπτει ο περιβαλλοντικός κίνδυνος για κάθε έργο/δραστηριότητα, οπότε το μοντέλο, υπολογίζει την συχνότητα ελέγχου για κάθε έργο/δραστηριότητα, τον μέγιστο δηλαδή χρόνο μεταξύ δύο επιθεωρήσεων, που μπορεί να είναι: 1, 2, 3, 5 ή 10 έτη (Σχήμα 11). Βέβαια, στην παρ. 10 του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011 προβλέπεται η συχνότητα ελέγχων για τα έργα/δραστηριότητες που ανήκουν στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ 36060/1155/ Ε103/2013 ως εξής:

- κάθε έτος τουλάχιστον εφόσον κατατάσσονται στην υποκατηγορία Α1 και
- κάθε τρία (3) έτη τουλάχιστον για αυτά που ανήκουν στην υποκατηγορία Α2.

Η ως άνω πρόβλεψη λήφθηκε υπόψη στο αποτέλεσμα του μοντέλου IRAM και έγιναν οι σχετικές διορθώσεις, ώστε η συχνότητα ελέγχων για τις δραστηριότητες που υπάγονται στην ως άνω ΚΥΑ να είναι σύμφωνη με τον νόμο. Μετά τη διόρθωση, ο συνολικός αριθμός ελέγχων που προέκυψε ότι απαιτείται να διενεργηθούν στην χώρα και για όλη τη 5ετή διάρκεια του σχεδίου ήταν 5.717 επιθεωρήσεις.

Για την τελική κατάρτιση του προγράμματος και την «κατανομή» των έργων που θα ελέγχονται ανά υπηρεσία λήφθηκε υπόψη το διαθέσιμο προσωπικό κάθε υπηρεσίας. Έτσι το ετήσιο πρόγραμμα που καταρτίζεται περιλαμβάνει:

- ονομαστικά όλα τα έργα/δραστηριότητες που πρέπει να ελεγχθούν,
- την αρμόδια αρχή που θα διενεργήσει τον κάθε έλεγχο
- άλλες διαθέσιμες πληροφορίες που είναι χρήσιμες για την προετοιμασία του ελέγχου, όπως την ΑΕΠΟ.

Κάθε χρόνο το πρόγραμμα αποστέλλεται από το αρμόδιο Σώμα στις υπηρεσίες που καλούνται να το υλοποιήσουν και έτσι η κάθε υπηρεσία γνωρίζει ποια έργα θα ελέγξει κατά το τρέχων έτος, πέραν βέβαια των έκτακτων και ενδεχομένως των προληπτικών επιθεωρήσεων, που θα διενεργήσει. Συνεπώς, το έναυσμα των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων που διενεργούνται σήμερα στη χώρα, είναι (Σχήμα 12):

Σχήμα 12 Έναυσμα εκκίνησης της περιβαλλοντικής επιθεώρησης, πηγή: Χριστοφόρου Σ. (2023), Πτυχιακή εργασία)

- ο προγραμματισμός για τις τακτικές επιθεωρήσεις, βάσει του ετήσιου προγράμματος που αφορά σε έργα/δραστηριότητες Α1 και Α2 υποκατηγορίας
- η εξέταση καταγγελίας ή εκτέλεση αιτήματος άλλης αρχής για την διερεύνηση καταγγελίας,
- Η διαδικασία έκδοσης ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ, οπότε η αρμόδια περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή αποφασίζει να διενεργήσει προληπτική επιθεώρηση. Για τις προληπτικές επιθεωρήσεις δεν προβλέπονται επί του παρόντος, κριτήρια βάσει των οποίων λαμβάνεται η σχετική απόφαση. Επαφίεται αποκλειστικά στην κρίση της κάθε αρχής .

Επισημαίνεται πάντως ότι ένας πολύ μικρός αριθμός προληπτικών επιθεωρήσεων διενεργούνται, κυρίως για έργα Α΄ κατηγορίας, λόγω προβλημάτων υποστελέχωσης και υπερβολικού φόρτου των υπηρεσιών που εγκρίνουν τους περιβαλλοντικούς όρους ή χορηγούν τις ΠΠΔ. Σε κάθε περίπτωση οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνται ανεξάρτητα από τις τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις, που αποτελούν και το κύριο μέρος των επιθεωρήσεων που διενεργούνται στη χώρα.

10^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

10. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ⁵

10.1 Στάδια ελέγχου – επιθεώρησης ανά δημόσια αρχή

Η διαδικασία της περιβαλλοντικής επιθεώρησης περιλαμβάνεται στο άρθρο 20 του Ν. 4014/2011 και στην Υ.Α. ΥΠΠΕΝ/ΓΔΣΕΕ/16675/165/2022 (ΥΑ-ΜΕΣ), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του Ν.4843/2021 και του Ν. 4512/2018, για τη θέσπιση του Μοντέλου Ενεργειών Συμμόρφωσης. Είναι κοινή πλέον για όλες τις ελεγκτικές αρχές της χώρας που έχουν την αρμοδιότητα διενέργειας περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, όπως και για όλα τα είδη των επιθεωρήσεων. Με τον τρόπο αυτόν εξαλείφονται οι διαφορές που υπήρχαν, όσον αφορά στην ελεγκτική διαδικασία, μεταξύ των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και των άλλων ελεγκτικών αρχών.

Βασική φιλοσοφία των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο, είναι η προώθηση της συμμόρφωσης, παράλληλα με την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» για τις περιπτώσεις παραβάσεων. Ο έλεγχος δεν εξαντλείται πλέον στην βεβαίωση της παράβασης και στην επιβολή κυρώσεων, όπως ίσχυε μέχρι πρόσφατα, αλλά πλέον οι επιθεωρητές/ελεγκτές⁶ προωθούν και υποστηρίζουν τη συμμόρφωση, μέσω παροχής κατευθυντήριων οδηγιών και πληροφόρησης των ελεγχόμενων φορέων. Η συμμόρφωση δηλαδή αποτελεί το κέντρο βάρους της επιθεώρησης και τον τελικό στόχο. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης οι επιθεωρητές/ελεγκτές αξιολογούν τους πιθανούς κινδύνους και τη σοβαρότητα των μη συμμορφώσεων, ώστε να τις κατατάξουν σε κατηγορίες παραβάσεων. Η ΥΑ-ΜΕΣ αποτελεί ουσιαστικά έναν οδηγό για τις διαδικασίες, ενέργειες και τρόπο λήψης αποφάσεων, καθ' όλη τη διάρκεια της επιθεώρησης. Για την αξιολόγηση των μη συμμορφώσεων και την κατάταξη των παραβάσεων, σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με την ΥΑ-ΜΕΣ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των αντικειμενικών περιστάσεων, επιστημονικών δεδομένων, νομοθετικών διατάξεων και η επιστημονική κρίση του επιθεωρητή/ελεγκτή. Στο Σχήμα 13 δίνονται οι κυριότερες καινοτομίες που έχει εισάγει ο Ν. 4843/2021 σε σχέση με το προηγούμενο θεσμικό πλαίσιο.

⁵ Πηγή: Χριστοφόρου Σ. (2023) Πτυχιακή εργασία

⁶ Επιθεωρητές/ελεγκτές: Τα στελέχη των αρμόδιων αρχών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 20 του Ν. 4014/2011, σύμφωνα με την ΥΑ-ΜΕΣ.

Σχήμα 13 Οι κυριότερες καινοτομίες που έχει εισάγει ο Ν. 4843/202, πηγή: Χριστοφόρου Σ. (2023), Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΕΚΔΔΑ

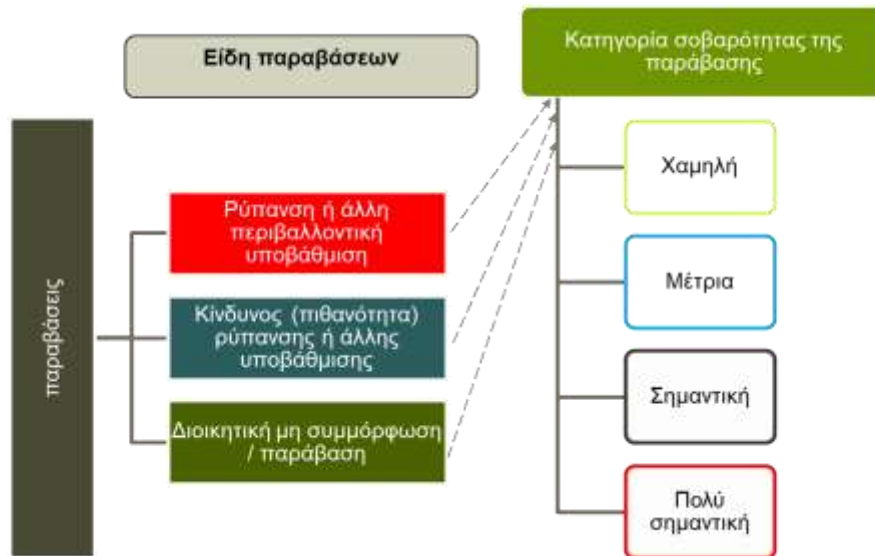
H

ΥΑ-ΜΕΣ περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα εξής:

1. Την προετοιμασία και τον τρόπο διενέργειας της επιθεώρησης
2. Τον τρόπο αξιολόγησης των πιθανών παραβάσεων και τη μεθοδολογία αξιολόγησης των ελλείψεων συμμόρφωσης
3. Τη μεθοδολογία κατάταξης των τελικών παραβάσεων σε τέσσερις 4 κατηγορίες
4. Τους ελαφρυντικούς και επιβαρυντικούς παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη
5. Κατάλογο ενδεικτικών παραδειγμάτων παραβάσεων
6. Τις διαδικασίες επιβολής των μέτρων και κυρώσεων
7. Το περιεχόμενο της προσωρινής και οριστικής έκθεσης ελέγχου
8. Το περιεχόμενο του Πλάνου Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ)⁷
9. Τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου

⁷ Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ): Το σύνολο των οδηγιών, μέτρων και ενεργειών που οφείλει να εφαρμόσει ο ελεγχόμενος, εντός χρονοδιαγράμματος, για την άρση των περιβαλλοντικών παραβάσεων.

Σχήμα 14 Κατηγοριοποίηση περιβαλλοντικών παραβάσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν.4014/2011 και την ΥΑ-ΜΕΣ κατά την περιβαλλοντική επιθεώρηση είναι δυνατόν να μην διαπιστωθούν παραβάσεις ή να διαπιστωθούν ασήμαντες μη συμμορφώσεις⁸, οπότε στην περίπτωση αυτή ολοκληρώνεται ο έλεγχος χωρίς την επιβολή μέτρων και κυρώσεων, ενώ μπορεί να γίνουν συστάσεις για την πλήρη συμμόρφωση.

Στην περίπτωση όμως που θα διαπιστωθούν μη συμμορφώσεις που αξιολογηθούν ως μη ασήμαντες (πιθανές παραβάσεις) τότε είναι δυνατόν, ακολουθώντας την προβλεπόμενη διαδικασία της περιβαλλοντικής επιθεώρησης να χαρακτηριστούν ως παραβάσεις⁹ που ταξινομούνται καταρχάς σε ένα από τα τρία είδη:

1. Διοικητική παράβαση.
2. Παράβαση που προκαλεί ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση
3. Παράβαση που ενδέχεται να προκαλέσει ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση

⁸ Δεν υπάρχει σχετικός ορισμός και δίνονται την ΥΑ-ΜΕΣ ενδεικτικά παραδείγματα ασήμαντων μη συμμορφώσεων: 1. Διαφοροποιήσεις του έργου ή της δραστηριότητας σε σχέση με τα προβλεπόμενα στην ΑΕΠΟ, οι οποίες εμπίπτουν στις περιπτώσεις της παρ. 1α του ν. 4014/2011, 2. Μικρή καθυστέρηση στην υποβολή στοιχείων ή εκθέσεων στις αρχές ή λάθη που οφείλονται σε εκ παραδρομής καταχωρίσεις στοιχείων

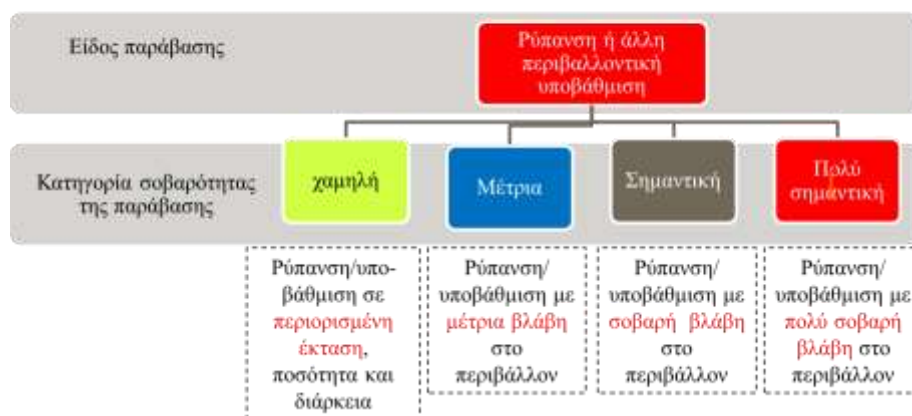
⁹ Η αξιολόγηση των διαπιστώσεων γίνεται βάσει των διατάξεων του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011 και της ΥΑ ΜΕΣ και σε κάθε περίπτωση υπόκειται στην κρίση και επιστημονική γνώση των επιθεωρητών/ελεγκτών που διενεργούν την επιθεώρηση.

Σχήμα 15 Κατηγοριοποίηση σοβαρότητας διοικητικών παραβάσεων

Ακολούθως, κάθε είδος παράβασης αξιολογείται ως προς την σοβαρότητα της και ταξινομείται σε μία από τις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες: χαμηλή, μέτρια, σημαντική και πολύ σημαντική (Σχήμα 14), ανάλογα βέβαια με το είδος της παράβασης, όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια.

Οι διοικητικές παραβάσεις μπορεί να είναι χαμηλής, μέτριας ή σημαντικής σοβαρότητας, ανάλογα με τον βαθμό απόκλισης τους από την νομοθεσία. Η λειτουργία πχ χωρίς ΑΕΠΟ είναι παράβαση σημαντικής σοβαρότητας (Σχήμα 15). Οι παραβάσεις που προκαλούν ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση, ανάλογα με την έκταση και την σοβαρότητα της παράβασης διακρίνονται σε χαμηλής, μέτριας,

Σχήμα 16 Κατηγοριοποίηση σοβαρότητας παραβάσεων που προκαλούν ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση

σημαντικής και πολύ σημαντικής σοβαρότητας (Σχήμα 16).

Οι παραβάσεις που ενέχουν κίνδυνο (πιθανότητα) ρύπανσης ή άλλης περιβαλλοντικής υποβάθμισης διακρίνονται σε χαμηλής και μέτριας σοβαρότητας παραβάσεις ανάλογα με την πιθανότητα να συμβεί μια ενέργεια και την σοβαρότητα αυτής (Σχήμα 17).

Για την τελική κατάταξη των παραβάσεων λαμβάνονται υπόψη τα σχήματα 2, 3 και 4 της ΥΑ-ΜΕΣ, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς σύμφωνα με τον Πίνακα 1. Σε περίπτωση που διαπιστωθούν παραβάσεις που ανήκουν σε δυο διαφορετικές κατηγορίες σοβαρότητας, επιλέγεται η πιο δυσμενής περίπτωση.

Για όλα τα είδη παραβάσεων χαμηλής και μεσαίας σοβαρότητας¹⁰, δεν επιβάλλονται απευθείας κυρώσεις, αλλά αρχικά μόνο προθεσμία συμμόρφωσης με τη υποχρέωση λήψης μέτρων συμμόρφωσης που καθορίζονται μέσω του Πλάνου Διορθωτικών Ενεργειών του (ΠΔΕ). Ωστόσο, αν δεν επέλθει συμμόρφωση εντός της προθεσμίας, τότε η υπηρεσία προχωράει στην επιβολή κυρώσεων.

Αντίθετα, για όλες τις παραβάσεις που θα αξιολογηθούν σημαντικής ή πολύ σημαντικής σοβαρότητας, πέρα από το ΠΔΕ επιβάλλονται μέτρα και κυρώσεις. Ειδικά σε περιπτώσεις που διαπιστώνονται πολύ σημαντικής σοβαρότητας παραβάσεις ή επαναλαμβανόμενες σημαντικής σοβαρότητας και, εφόσον συντρέχουν

Σχήμα 17 Κατηγοριοποίηση σοβαρότητας παραβάσεων που ενέχουν κίνδυνο ρύπανσης ή άλλης περιβαλλοντικής υποβάθμισης

¹⁰ Εξάιρεση αποτελεί η έλλειψη ΠΠΔ, που σύμφωνα με το άρθρο 180 του Ν. 5037/2023 χαρακτηρίζεται ως μεσαίας σοβαρότητας παράβαση και προβλέπεται η επιβολή κυρώσεων.

Σχήμα 18 Προβλεπόμενα μέτρα και κυρώσεις, ανάλογα με την σοβαρότητα της παράβασης

οι προϋποθέσεις, μπορεί να γίνει και εισήγηση για προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας (Σχήμα 18).

Για τις περιπτώσεις δε που οι παραβάσεις συνιστούν αδίκημα του άρθρου 3 του ν. 4042/2012 η Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης διαβιβάζεται στον Εισαγγελέα.

Το σημαντικό είναι ότι για όλες τις κατηγορίες παραβάσεων και ανεξαρτήτως των επιβαλλόμενων κυρώσεων και μέτρων, ο φορέας του έργου/δραστηριότητας οφείλει να συμμορφωθεί πλήρως, εντός του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος που τίθεται με το ΠΔΕ, γεγονός που συνεπάγεται την ολοκλήρωση της επιθεώρησης. Στο Παράρτημα Ι δίνονται παραδείγματα παραβάσεων ανά κατηγορία σοβαρότητας, όπως αναφέρονται στην ΥΑ-ΜΕΣ.

Πίνακας 1 Κρίσιμα σημεία στην τελική κατάταξη σοβαρότητας της παράβασης
πηγή: Χριστοφόρου Σ. (2023), Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΕΚΔΔΑ)

Οι κυρώσεις και τα μέτρα που επιβάλλονται για περιβαλλοντικές παραβάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 4014/2011¹¹, είναι ανάλογες με το είδος και την κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης και είναι τα ακόλουθα:

1. Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, που επέχει τη θέση του μέτρου της γραπτής σύστασης για συμμόρφωση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, όταν η βλάβη είναι αναστρέψιμη, εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος, ενώ στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 36060/1155/2013 μπορεί η προθεσμία συμμόρφωσης να είναι έως και τρία (3) έτη.
2. Πρόστιμο από πεντακόσια (500) έως και σαράντα εκατομμύρια (40.000.000) ευρώ και Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών.
3. Προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας, μετά από εισήγηση της αρμόδιας για την περιβαλλοντική επιθεώρηση αρχής, προς την αρμόδια υπηρεσία.
4. Διοικητικά μέτρα και κυρώσεις που προβλέπονται από την περιβαλλοντική νομοθεσία
5. Υποχρέωση αποζημίωσης των δαπανών που συνδέονται με τη βλάβη στο περιβάλλον, όταν η βλάβη είναι μη αναστρέψιμη και η παράβαση κατατάσσεται στις κατηγορίες «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» και «ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβαρότητας, με την επιφύλαξη εφαρμογής του ΠΔ 148/2009.

Αναλυτική αναφορά στις κυρώσεις/μέτρα γίνεται στο επόμενο κεφάλαιο.

Σε κάθε περίπτωση ο ελεγχόμενος θα πρέπει να συμμορφωθεί, καθώς η διαδικασία του ελέγχου παύει μόνο όταν επέλθει συμμόρφωση ή αν εκδοθεί απόφαση διακοπής λειτουργίας. Σε διαφορετική περίπτωση το βήμα επιβολής κυρώσεων και ΠΔΕ επαναλαμβάνεται συνεχώς, χωρίς να υπάρχει σχετική πρόβλεψη επαναλήψεων, σύμφωνα με τις ερμηνείες που έχουν δοθεί από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, ελλείψει διευκρινιστικής εγκυκλίου. Αν και με τον τρόπο αυτό προωθείται η τελική συμμόρφωση, το γεγονός ωστόσο των συνεχών επαναλήψεων του σταδίου αυτού καθιστά τη διαδικασία εξαιρετικά σύνθετη και πολύπλοκη.

---

¹¹ Το άρθρο 21 του Ν. 4014/2011 τροποποιήθηκε με την Παρ.1 Άρθρο 75 του Ν. 4843/2021 και πρόσφατα με το άρθρο 180 του Ν. 5037/2023.

10.2 Αναλυτική περιγραφή της διαδικασίας περιβαλλοντικής επιθεώρησης¹²

Η διαδικασία της περιβαλλοντικής επιθεώρησης σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011 και την ΥΑ ΜΕΣ, δίνεται στο Διάγραμμα 1.

Ακολουθεί η αναλυτική περιγραφή της, η οποία γίνεται με την επιφύλαξη τυχόν διευκρινίσεων που θα δοθούν μελλοντικά, καθώς εκκρεμούν απαντήσεις σε σχετικά ερωτήματα που έχουν τεθεί. Οπότε η ανάλυση γίνεται βάσει της μέχρι σήμερα πρακτικής εφαρμογής της και των ερμηνειών που έχουν δοθεί κυρίως από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος που συνέταξαν την ΥΑ-ΜΕΣ.

Η διαδικασία μπορεί να αναλυθεί στις εξής πέντε (5) φάσεις (Διάγραμμα 2).

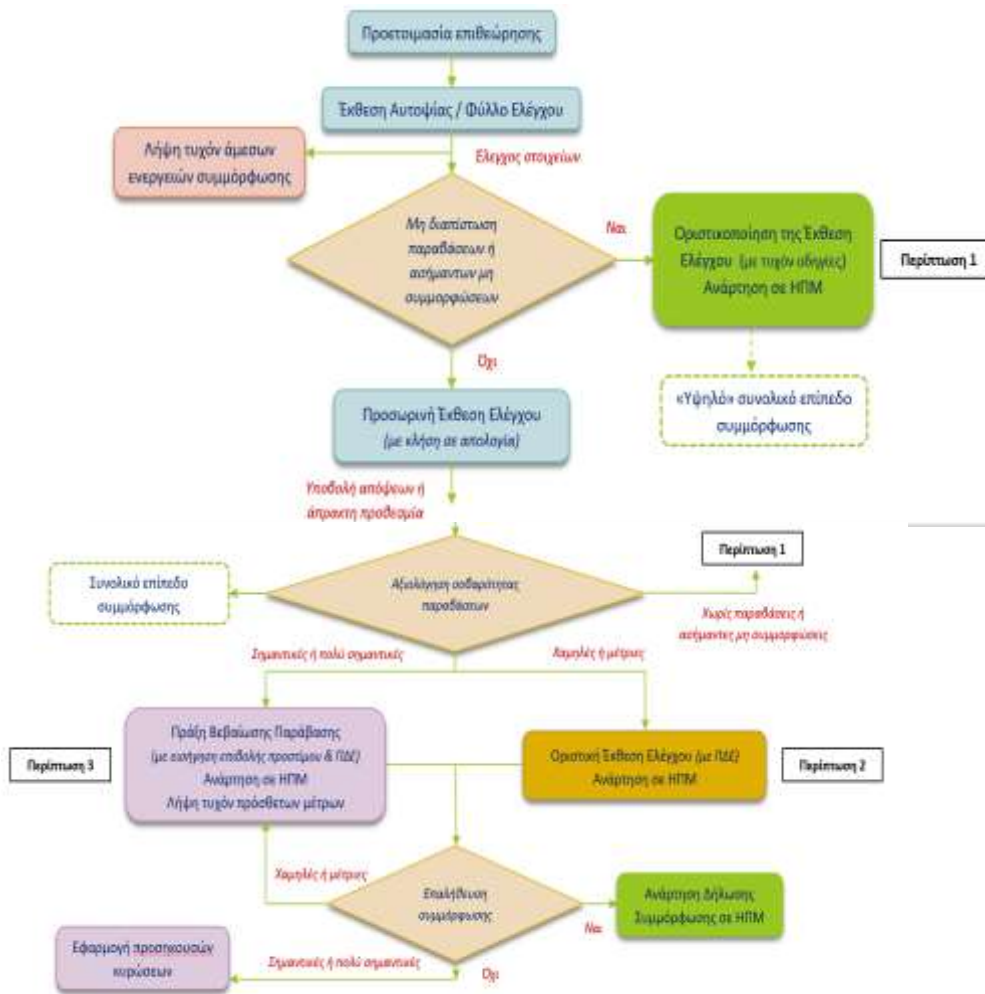
Η πρώτη φάση περιλαμβάνει το στάδιο της λήψης της απόφασης για τη διενέργεια επιθεώρησης, ανάλογα με το είδος της επιθεώρησης (τακτική, έκτακτη, προληπτική) και την έκδοση της σχετικής εντολής ελέγχου. Ακολουθεί η φάση προετοιμασίας της επιθεώρησης και στη συνέχεια, σε Τρίτη φάση, έχουμε τη διενέργεια της επιτόπιας αυτοψίας. Η τέταρτη φάση περιλαμβάνει την παραλαβή και αξιολόγηση των στοιχείων των επιθεώρησης και τέλος τελευταία φάση, είναι αυτή του χειρισμού των αποτελεσμάτων της επιθεώρησης, η οποία αποτελεί και το πιο σύνθετο τμήμα της διαδικασίας και αναλύεται σε περαιτέρω υποδιαδικασίες που καλύπτουν όλες τις δυνατές περιπτώσεις αποτελεσμάτων που προβλέπει ο νόμος. Σημειώνεται ότι η αναλυτική περιγραφή της διαδικασίας γίνεται με την επιφύλαξη τυχόν διευκρινίσεων που θα δοθούν, καθώς εκκρεμούν απαντήσεις σε ερωτήματα. Οπότε, η ανάλυση γίνεται βάσει της μέχρι σήμερα πρακτικής εφαρμογής της διαδικασίας και των ερμηνειών της πλειοψηφίας των επιθεωρητών/ελεγκτών, αλλά κυρίως των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος που ήταν οι συντάκτες της ΥΑ-ΜΕΣ.

1. Λήψη απόφασης για την διενέργεια επιθεώρησης.

Αποτελεί το πρώτο βήμα της διαδικασίας, κατά το οποίο ανεξάρτητα με το είδος της επιθεώρησης, ο ιεραρχικά προϊστάμενος της αρμόδιας υπηρεσίας (Σχήμα 7),

---

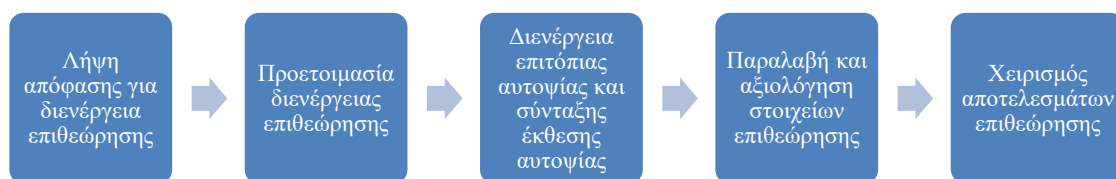
¹² Στο παρόν υποκεφάλαιο καλύπτονται οι υποενότητες: Στάδια ελέγχου, Διαδικασία συλλογής στοιχείων αυτοψίας, Αξιολόγηση των ευρημάτων, Ορθή σύνταξη των εκθέσεων αυτοψίας και των πορισμάτων ελέγχου, Έλεγχος ΑΕΠΟ & ΜΠΕ, καθώς πλέον η διαδικασία επιθεώρησης είναι κοινή για όλες τις αρμόδιες αρχές, μετά τις πρόσφατες θεσμικές αλλαγές του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011.

Διάγραμμα 1 Διάγραμμα ροής διαδικασίας περιβαλλοντικής επιθεώρησης

Πηγή: Μαυρομάτης Σ. (2022)

λαμβάνει την απόφαση για τη διενέργεια περιβαλλοντικής επιθεώρησης. Τρία είναι τα πιθανά εναύσματα που μπορούν να οδηγήσουν στην λήψη της απόφασης αυτής και επομένως εκκίνησης της διαδικασίας: α) το πρόγραμμα των τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, οπότε διενεργείται τακτική επιθεώρηση β) έκτακτα περιβαλλοντικά συμβάντα/καταγγελία, αίτημα άλλης αρχής ή και του ιεραρχικά προϊστάμενου (έκτακτη επιθεώρηση) και γ) η υποβολή αιτήματος για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργου/δραστηριότητας (προληπτική επιθεώρηση).

Διάγραμμα 2 Φάσεις διαδικασίας περιβαλλοντικής επιθεώρησης

Σε κάθε περίπτωση λαμβάνεται η απόφαση για επιθεώρηση από τον ιεραρχικά προϊστάμενο, σε συνεργασία βέβαια με τους επιθεωρητές/ελεγκτές, και εκδίδεται η «εντολή ελέγχου» που μπορεί να είναι είτε υπηρεσιακό σημείωμα, είτε εσωτερικό έγγραφο, το οποίο αναφέρει το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τον έλεγχο, το είδος της επιθεώρησης που θα διενεργηθεί (τακτική, έκτακτη ή προληπτική) τον ελεγχόμενο φορέα, τον τόπο και χρόνο της επιθεώρησης και τους επιθεωρητές/ελεγκτές που θα διενεργήσουν την επιθεώρηση (υπόδειγμα εντολής ελέγχου στο Παράρτημα Ι).

Σημειώνεται ότι επί του παρόντος η έκδοση εντολής ελέγχου δεν αποτελεί θεσμική υποχρέωση¹³, αλλά είναι μια διοικητική πρακτική που συστήνεται να ακολουθείται από τις περισσότερες ελεγκτικές υπηρεσίες, σύμφωνα και με το Εγχειρίδιο Ελέγχου του Γενικού επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, 2007. Είναι επίσης δυνατόν να δοθεί προφορική εντολή ελέγχου, κυρίως στις έκτακτες περιπτώσεις.

Στις περισσότερες περιπτώσεις η επιθεώρηση διενεργείται από δύο επιθεωρητές/ελεγκτές, αλλά δεν αποκλείεται και η περίπτωση να γίνει από έναν ή και περισσότερους των δύο ή και από στελέχη διαφορετικών υπηρεσιών.

Για τις προληπτικές επιθεωρήσεις η ισχύουσα νομοθεσία δεν θέτει επί του παρόντος κριτήρια για την διενέργεια τους, οπότε η λήψη της απόφασης επαφίεται στην κρίση του κάθε προϊσταμένου¹⁴. Στις περισσότερες περιπτώσεις λόγω υποστελέχωσης και μεγάλου φόρτου εργασίας, δεν διενεργούνται προληπτικές επιθεωρήσεις. Εφόσον όμως υπάρχουν καταγγελίες ή σοβαρά περιβαλλοντικά θέματα για ένα έργο/δραστηριότητα, τότε αυτά μπορεί να αποτελέσουν κριτήριο για την διενέργεια επιθεώρησης πριν την έκδοση της ΑΕΠΟ ή των ΠΠΔ.

---

¹³ Στο άρθρο 128 παρ. 11 του Ν. 4512/2018 ΦΕΚ Α'5/17.01.2018 «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή των Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής και άλλες διατάξεις» προβλέπεται η έκδοση «Εντολή διενέργειας ελέγχου»: έγγραφο που περιγράφει το περιεχόμενο του ελέγχου που πρέπει να πραγματοποιηθεί σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα από τον ελεγκτή στον οποίο έχει ανατεθεί. Ωστόσο δεν έχει ακόμα τεθεί σε πλήρη εφαρμογή για να υπάρχει θεσμική υποχρέωση.

¹⁴ Στην παρ. 17 του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011 προβλέπεται η έκδοση ΥΑ με την οποία θα εξειδικεύονται περαιτέρω οι κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται υποχρεωτικά σε προληπτική περιβαλλοντική επιθεώρηση κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η Απόφαση αυτή δεν έχει ακόμα εκδοθεί.

2. Προετοιμασία επιθεώρησης.

Μετά την έκδοση της εντολής ελέγχου γίνεται προετοιμασία από τους επιθεωρητές/ελεγκτές για την επικείμενη αυτοψία. Συλλέγονται πληροφορίες και κάθε στοιχείο που κρίνεται ότι θα είναι χρήσιμο για τον επικείμενο έλεγχο, ώστε αυτός να οδηγήσει σε ολοκληρωμένο, αντικειμενικό και πλήρες αποτέλεσμα. Στην περίπτωση που πρόκειται να ελεγχθεί έργο/δραστηριότητα που αδειοδοτείται περιβαλλοντικά, εξετάζεται η ΑΕΠΟ ή οι ΠΠΔ, καθώς και κάθε άλλη άδεια που σχετίζεται με αυτό, προκειμένου να εντοπιστούν τα κρίσιμα σημεία ελέγχου. Εξετάζεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του και κάθε άλλη πληροφορία που μπορεί να φανεί χρήσιμη. Συλλέγονται στοιχεία από το ΗΜΑ (Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων), το ΗΠΜ (Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο), καθώς και από άλλα Πληροφοριακά Συστήματα καταχώρησης περιβαλλοντικών δεδομένων (πχ Διαύγεια, ιστότοπο οικείας Περιφέρειας κτλ).

Για όλες τις περιπτώσεις ελέγχου, ανεξάρτητα του αν ο ελεγχόμενος διαθέτει ή όχι ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ, συλλέγονται στοιχεία για το ιστορικό του, όπως αποτελέσματα προηγούμενων περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, τυχόν κυρώσεις που επιβλήθηκαν, στοιχεία συμμόρφωσης κτλ. Εξετάζεται το αν η περιοχή που βρίσκεται ο ελεγχόμενος, εντάσσεται σε ειδικό καθεστώς προστασίας, καθώς και κρίσιμα στοιχεία σε σχέση με την επικείμενη επιθεώρηση. Εφόσον κρίνεται αναγκαίο να ληφθούν δείγματα (υγρά, στερεά ή αέρια), προετοιμάζονται για την δειγματοληψία, όσον αφορά τον εξοπλισμό που θα χρησιμοποιηθεί, το εργαστήριο που θα σταλούν τα δείγματα για αναλύσεις, τις παραμέτρους που θα εξετάσουν κτλ.

Αφού συγκεντρωθούν όσο γίνεται περισσότερα στοιχεία, καταρτίζεται κατάλογος με τα κρίσιμα σημεία του ελέγχου και τους τομείς που θα εξεταστούν. Τέλος, προετοιμάζεται το «φύλλο ελέγχου»¹⁵, εφόσον έχει εκδοθεί, αλλιώς το έντυπο της Έκθεσης Αυτοψίας που θα συμπληρωθεί μετά το πέρας του ελέγχου (υπόδειγμα Έκθεσης Αυτοψίας και φύλλου ελέγχου στο Παράρτημα Ι). Βέβαια θα πρέπει να τονιστεί ότι στις περιπτώσεις έκτακτων επιθεωρήσεων πολλές φορές δεν υπάρχει ο

---

¹⁵ Ν. 4512/2018, άρθρο 28. Φύλλο ελέγχου: φύλλο αξιολόγησης της συμμόρφωσης που περιέχει κατ' ελάχιστο τις κύριες απαιτήσεις ή τις κατηγορίες απαιτήσεων που υποχρεούνται να τηρούν οι φορείς οικονομικών δραστηριοτήτων σχετικά με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους.

Με την ΑΠ:ΥΠΕΝ/ΓρΓΓΦΠΥ/75209/2840/31-07-2020 Απόφαση του Γεν. Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του ΥΠΕΝ εκδόθηκαν φύλλα ελέγχου για 14 δραστηριότητες Β' κατηγορίας της ομάδας 9 της ΚΥΑ

χρόνος για προετοιμασία, λόγω του επείγοντος. Οπότε, οι επιθεωρητές/ελεγκτές προετοιμάζονται σε ελάχιστο χρόνο και πολλές αποφάσεις λαμβάνονται στο πεδίο.

3. Διενέργεια επιτόπιας αυτοψίας και σύνταξη Έκθεσης Αυτοψίας.

Οι επιθεωρητές/ελεγκτές μεταβαίνουν στο σημείο του ελέγχου και διενεργείται η επιτόπια αυτοψία. Συγκεντρώνεται κάθε στοιχείο σχετικό με την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων (εφόσον υπάρχουν) και της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Διερευνάται και εξετάζεται, ανάλογα με το είδος του ελέγχου που διενεργείται (ολικός ή μερικός), κάθε στοιχείο και πληροφορία, χαρακτηριστικά και πρακτικές του ελεγχόμενου, ελέγχονται οι χώροι που κρίνεται αναγκαίο, προκειμένου να συγκεντρωθούν όλα τα αντικειμενικά και αποδεικτικά στοιχεία, που είναι δυνατό να οδηγήσουν σε συμπεράσματα ως προς πιθανές μη συμμορφώσεις σε σχέση με την ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ, εφόσον υπάρχουν, και την ισχύουσα νομοθεσία ή να τεκμηριωθεί η συμμόρφωσή του με τα ανωτέρω. Στην περίπτωση που εξετάζεται καταγγελία ο έλεγχος επικεντρώνεται στα καταγγελλόμενα, προκειμένου να διαπιστωθεί η ορθότητά τους ή όχι. Αν κατά την αυτοψία διαπιστωθούν πράξεις ή παραλείψεις του ελεγχόμενου που έχουν ως αποτέλεσμα την πρόκληση ή τον κίνδυνο πρόκλησης ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος, δίνονται εντολές από τους επιθεωρητές/ελεγκτές για άμεση λήψη μέτρων και ενεργειών, ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος ή η περαιτέρω ρύπανση και υποβάθμιση περιβάλλοντος (κατά περίπτωση ενημερώνονται άμεσα όταν απαιτείται και άλλες αρμόδιες αρχές π.χ. Εισαγγελέα ή αστυνομία ώστε να εξασφαλιστεί η άμεση λήψη μέτρων και η εξέταση τυχόν άμεσων ποινικών κυρώσεων, ή ακόμα και η διαδικασία του αυτοφώρου).

Στην περίπτωση που θα διενεργηθούν δειγματοληψίες, είτε προγραμματισμένες είτε έκτακτες, τα δείγματα λαμβάνονται κατά την διάρκεια της αυτοψίας, παρουσία του ελεγχόμενου, ο οποίος συστήνεται να λάβει αντίδειγμα¹⁶. Τα δείγματα αποστέλλονται το συντομότερο στο κατάλληλο εργαστήριο για αναλύσεις¹⁷. Πέραν των ανωτέρω, ενδεικτικά αναφέρονται ενέργειες που κατά περίπτωση λαμβάνουν χώρα κατά την επιθεώρηση:

---

¹⁶ Αντίδειγμα: το δείγμα που λαμβάνουν οι επιθεωρητές/ελεγκτές μοιράζεται ισόποσα σε δύο όμοιους περιέκτες. Το ένα δείγμα για τους ίδιους και το δεύτερο – αντίδειγμα - για τον ελεγχόμενο ο οποίος μπορεί να το αποστείλει για αναλύσεις στο εργαστήριο με το οποίο συνεργάζεται. Δεν προβλέπεται στην νομοθεσία η λήψη αντιδείγματος για τον ελεγχόμενο, αλλά συστήνεται.

¹⁷ Τέτοια εργαστήρια μπορεί να είναι κατά περίπτωση το Γενικό Χημείο του Κράτους, εργαστήρια Πανεπιστημίων, ΕΑΓΜΕ, διαπιστευμένα ιδιωτικά εργαστήρια κτλ.

- Λήψη φωτογραφιών
- Λήψη συνταγμένων με GPS (π.χ. Λατομείο, σημείο ανεγξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων)
- Καταγραφή ενδείξεων αναλυτών την ώρα της αυτοψίας. Μετάβαση στο control room ή στο χώρο των αναλυτών για καταγραφή την ώρα του ελέγχου των ενδείξεων.
- Έλεγχος βιβλίων παρακολούθησης –μητρώων.
- Έλεγχος των Δελτίων Δεδομένων Ασφαλείας των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται. Ένα σημαντικό στοιχείο, βάσει του οποίου είναι δυνατόν να προκύψουν πολλά χρήσιμα δεδομένα για την επιθεώρηση και κυρίως για θέματα διαχείρισης των παραγομένων αποβλήτων.
- Συγκέντρωση πρωτογενών στοιχείων που κρίνονται χρήσιμα.
- Διενέργεια μετρήσεων την ώρα της αυτοψίας με όργανα της εταιρείας. Πραγματοποίηση δειγματοληψιών.
- Καταγραφή με λεπτομέρεια ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων.

Μετά το πέρας της αυτοψίας συντάσσεται από τους επιθεωρητές/ελεγκτές Έκθεση Αυτοψίας ή συμπληρώνεται το φύλλο ελέγχου, εφόσον έχει εκδοθεί, και το υπογράφουν¹⁸. Ο ελεγχόμενος λαμβάνει γνώση του περιεχομένου της Έκθεσης Αυτοψίας/φύλλου ελέγχου, το υπογράφει και λαμβάνει αντίγραφο. Είναι δυνατόν βέβαια, να αρνηθεί να υπογράψει την Έκθεση Αυτοψίας, γεγονός που σημειώνεται στην Έκθεση και σε κάθε περίπτωση λαμβάνει αντίγραφο τη¹⁹. Εφόσον πραγματοποιήθηκε δειγματοληψία συντάσσεται επίσης πρωτόκολλο δειγματοληψίας, το οποίο επίσης υπογράφεται από τους επιθεωρητές/ελεγκτές και τον ελεγχόμενο, ο οποίος λαμβάνει αντίγραφο (υπόδειγμα πρωτοκόλλου δειγματοληψίας στο Παράρτημα Ι).

Στην Έκθεση Αυτοψίας ή το φύλλο ελέγχου καταγράφονται όλα τα ευρήματα του ελέγχου και τα πραγματικά περιστατικά, ως μια «φωτογραφική αποτύπωση» των

¹⁸ Η Έκθεση Αυτοψίας υποχρεωτικά υπογράφεται από όλους τους επιθεωρητές/ελεγκτές που διενήργησαν τον έλεγχο. Σύμφωνα με σχετικές Αποφάσεις του ΣτΕ (ΣτΕ 348/2017, 1906/2017) : «...σε περίπτωση μη υπογραφής της ανωτέρω εκθέσεως από όλους τους Επιθεωρητές, η πλημμέλεια αυτή καθιστά μη νόμιμα και τα επόμενα στάδια...»

¹⁹ Εφόσον δεν παραλάβει το αντίγραφο της Έκθεσης Αυτοψίας ή απουσιάζει, συνήθως του αποστέλλεται εκ των υστέρων ταχυδρομικά.

καταστάσεων, ενεργειών και γενικότερα κάθε τεκμήριο που είναι δυνατόν να σχετίζεται με την τήρηση ή όχι της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων (εφόσον υπάρχουν). Παράδειγμα:

«Κατά την αυτοψία βρέθηκαν 20 βαρέλια (άρα πρέπει να γίνει καταμέτρηση για να δηλωθεί στην έκθεση η ποσότητα).

Περιείχαν μαύρο παχύρευστο υγρό με χαρακτηριστική μυρωδιά πετρελαιοειδών (στοιχεία για το είδος του περιεχομένου και άρα επικινδυνότητας)

Ήταν επί του εδάφους ανοικτά, χωρίς να φέρουν κάποια ένδειξη ή σήμανση για το περιεχόμενό τους. Τα περισσότερα ήταν γεμάτα και από ορισμένα υπήρχαν διαφυγές επί του εδάφους (Προσδιορισμός των συνθηκών).

Επίσης καταγράφονται οι εντολές που τυχόν δόθηκαν για την λήψη άμεσων μέτρων, όπως και το αν ο ελεγχόμενος συμμορφώθηκε ή όχι με αυτές. Εφόσον ζητήθηκαν από τους επιθεωρητές/ελεγκτές στοιχεία/παραστατικά που κρίνονται αναγκαία για την έκβαση του ελέγχου, καταγράφονται αυτά που προσκομίστηκαν κατά την αυτοψία και τα υπόλοιπα καταγράφονται ως ζητηθέντα, τα οποία ο ελεγχόμενος πρέπει να τα προσκομίσει εντός προθεσμίας 5 έως 15 ημερών, κατά περίπτωση.

4. Παραλαβή και αξιολόγηση στοιχείων επιθεώρησης.

Μετά την παραλαβή των αποτελεσμάτων των αναλύσεων (εφόσον διενεργήθηκε δειγματοληψία) και των στοιχείων που αποστέλλονται από τον ελεγχόμενο, επεξεργάζονται και αξιολογούνται σε συνδυασμό με τα λοιπά στοιχεία της υπόθεσης. Τα ευρήματα αντιπαραβάλλονται με τους περιβαλλοντικούς όρους (εφόσον υπάρχουν) και την σχετική νομοθεσία, προκειμένου να διαπιστωθεί αν υφίστανται ή όχι μη συμμορφώσεις/πιθανές παραβάσεις, δηλαδή αποκλίσεις από την πλήρη τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που ο ελεγχόμενος δεν αποστέλλει τα ζητηθέντα στοιχεία, τότε θεωρείται ότι δεν υφίστανται και η αξιολόγηση γίνεται βάσει των διαθέσιμων στοιχείων. Ειδικότερα κατά περίπτωση γίνονται ενδεικτικά στις ακόλουθες ενέργειες:

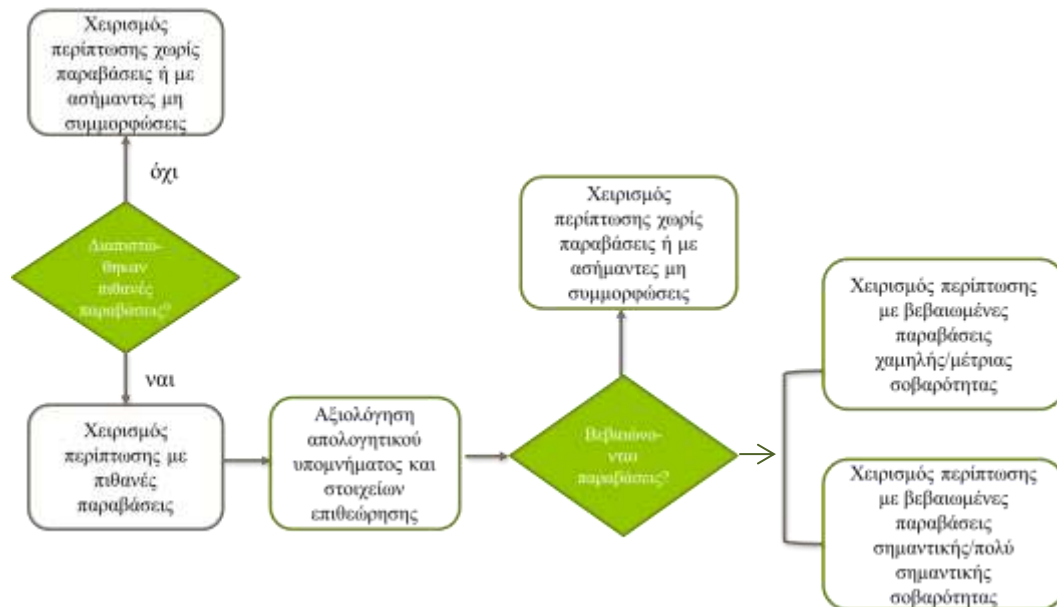
- Συγκρίνονται οι διαπιστώσεις και τα ευρήματα της αυτοψίας με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους ή ΠΠΔ που ελέγχθηκαν, εφόσον υπάρχουν.
- Συγκρίνονται τα αποτελέσματα των αναλύσεων των δειγμάτων που ελήφθησαν κατά την αυτοψία με τα επιτρεπόμενα όρια εκπομπών.

- Συγκρίνονται τα αποτελέσματα των μετρήσεων και αναλύσεων που οφείλει να διενεργεί ο ελεγχόμενος με τα επιτρεπόμενα όρια εκπομπών και την απαιτούμενη συχνότητα μετρήσεων.
- Ελέγχεται η πληρότητα και ορθότητα των υποβληθέντων εκθέσεων παρακολούθησης από τον ελεγχόμενο, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή την περιβαλλοντική του άδεια.
- Ελέγχεται η πληρότητα των αδειών και εγκρίσεων, σε σχέση με την ασκούμενη δραστηριότητα.
- Ελέγχεται το αν υπάρχουν στοιχεία για πρόκληση ή κίνδυνο πρόκλησης ρύπανσης ή και υποβάθμισης του περιβάλλοντος από ενέργειες ή παραλείψεις του ελεγχόμενου.
- Ελέγχεται ο τρόπος διαχείρισης των παραγόμενων αποβλήτων σε σχέση με τις προβλέψεις της ισχύουσας νομοθεσίας.
- Ελέγχεται η λήψη και εφαρμογή εκ μέρους του ελεγχόμενου των προβλεπόμενων αντιρρυπαντικών μέτρων και εξετάζουν την πληρότητα τους.

5. Χειρισμός αποτελεσμάτων επιθεώρησης

Τα αποτελέσματα της επιθεώρησης διαφοροποιούνται ανάλογα με τα ευρήματα και την αξιολόγηση των παραβάσεων που τυχόν θα διαπιστωθούν, γεγονός που επηρεάζει την εξέλιξη της διαδικασίας (Διάγραμμα 4).

Μετά την επεξεργασία των στοιχείων της επιθεώρησης, το πρώτο βασικό ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί από τους επιθεωρητές/ελεγκτές είναι το αν υπάρχουν μη συμμορφώσεις που μπορούν να χαρακτηριστούν ως ασήμαντες ή μη ασήμαντες. Στην περίπτωση που διαπιστώθηκε πλήρης συμμόρφωση ή ασήμαντες μη συμμορφώσεις ακολουθείται η υποδιαδικασία «χειρισμός περίπτωσης χωρίς παραβάσεις ή με ασήμαντες μη συμμορφώσεις», ενώ εάν διαπιστωθούν μη ασήμαντες μη συμμορφώσεις/πιθανές παραβάσεις, ακολουθείται η υποδιαδικασία «χειρισμός περίπτωσης με πιθανές παραβάσεις», οι οποίες θα αναλυθούν στη συνέχεια (στο εξής θα χρησιμοποιείται ο όρος «πιθανές παραβάσεις» που είναι ίδιος με το «μη ασήμαντες μη συμμορφώσεις»). Στην περίπτωση πιθανών παραβάσεων καλείται ο ελεγχόμενος σε απολογία και αξιολογείται το απολογητικό του υπόμνημα, προκειμένου να απαντηθεί το επόμενο βασικό ερώτημα το αν εξακολουθούν να ισχύουν ή όχι οι πιθανές παραβάσεις.

Διάγραμμα 3 Συνοπτικό διάγραμμα χειρισμού αποτελεσμάτων επιθεώρησης

Αν ο ελεγχόμενος δεν απολογηθεί, θεωρείται ότι οι παραβάσεις υφίστανται και συνεχίζεται η διαδικασία. Στην συνέχεια, οι παραβάσεις αξιολογούνται ως προς τη σοβαρότητα τους και κατατάσσονται σε μία από τις δύο ομάδες κατηγοριών, ήτοι χαμηλής/μέτριας σοβαρότητας ή σημαντικής/πολύ σημαντική σοβαρότητας, καθώς όπως θα δούμε στη συνέχεια, η εξέλιξη της επιθεώρησης διαφοροποιείται. Αντίθετα, αν από τα στοιχεία του απολογητικού υπομνήματος αναιρούνται οι πιθανές παραβάσεις που αρχικά είχαν διαπιστωθεί, ακολουθείται η υποδιαδικασία «Χειρισμός περίπτωσης χωρίς παραβάσεις ή με ασήμαντες μη συμμορφώσεις», όπως αναλύεται στην συνέχεια.

6. Χειρισμός περίπτωσης χωρίς παραβάσεις ή με ασήμαντες μη συμμορφώσεις

Μετά την επεξεργασία και αξιολόγηση των στοιχείων της επιθεώρησης, περιλαμβανομένου και του απολογητικού υπομνήματος, για την περίπτωση που ο ελεγχόμενος κλήθηκε σε απολογία, εφόσον δεν προκύπτουν περιβαλλοντικές παραβάσεις ή διαπιστώνονται ασήμαντες μη συμμορφώσεις σε σχέση με την περιβαλλοντική νομοθεσία ή την ΑΕΠΟ/ΠΠΔ, συντάσσεται Οριστική Έκθεση Ελέγχου (ΟΕΕ) (υπόδειγμα ΟΕΕ στο Παράρτημα Ι), η οποία υπογράφεται από τον ιεραρχικά προϊστάμενο της υπηρεσίας. Η ΟΕΕ αποστέλλεται στον ελεγχόμενο, στην αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή, εφόσον υπάρχει, και κατά περίπτωση σε άλλες αρμόδιες

αρχές που πρέπει, κατά την κρίση της υπηρεσίας, να λάβουν γνώση, όπως ενδεικτικά αναφέρονται στον Πίνακα 2.

Η ΟΕΕ είναι δυνατό να περιέχει συστάσεις για τυχόν ασήμαντες μη συμμορφώσεις, ώστε να υπάρχει πλήρης ευθυγράμμιση με τη νομοθεσία. Ο ελεγχόμενος αφού λάβει την ΟΕΕ θα πρέπει να προβεί στις ανάλογες ενέργειες συμμόρφωσης, χωρίς την υποχρέωση να ενημερώσει σχετικά την αρμόδια αρχή. Ωστόσο, σε επόμενο έλεγχο είναι δυνατό να ελεγχθεί ως προς την υλοποίηση ή όχι των εν λόγω συστάσεων. Η ΟΕΕ, εφόσον πρόκειται για έργο/δραστηριότητα Α' κατηγορίας, αναρτάται στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ) του ΥΠΕΝ²⁰, ενώ αν είναι έργο/δραστηριότητα Β' κατηγορίας η ανάρτηση γίνεται στην σχετική ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας. Η ανάρτηση της ΟΕΕ συνεπάγεται το πέρας της διαδικασίας, για την περίπτωση που δεν υφίστανται παραβάσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011, η ΟΕΕ θα πρέπει να συνταχθεί εντός 30 ημερών από την ημέρα της αυτοψίας. Στην περίπτωση που έχουν ζητηθεί πρόσθετα στοιχεία ή αναμένονται αποτελέσματα αναλύσεων, οι 30 ημέρες υπολογίζονται από την επομένη της παραλαβής των στοιχείων που αναμένουν.

Η ανωτέρω προθεσμία των 30 ημερών, ορίζεται σε δύο (2) μήνες για τα έργα και δραστηριότητες που εντάσσονται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ 36060/1155/Ε103/2013. Σε κάθε περίπτωση, όμως θα πρέπει να έχει αναφερθεί η προθεσμία δεν είναι απόλυτα δεσμευτική, καθώς δεν αναφέρεται στο νόμο ως «αποκλειστική»²¹.

---

²⁰ Επί του παρόντος δεν αναρτώνται, καθώς βρίσκεται σε τροποποίηση το ΗΠΜ, για να μπορεί να υποστηρίξει αυτή την λειτουργία

²¹ Άρθρο 10, παρ. 5 του Ν. 2690/1999

Πίνακας 2 Ενδεικτικός κατάλογος αποδεκτών της Οριστικής Έκθεσης Ελέγχου ή ΠΒΠ, εκτός του ελεγχόμενου

Περιφέρεια	Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Άλλα Υπουργεία και φορείς
Περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή όπως Δ/νση Περιβάλλοντος ή άλλες υπηρεσίες της οικείας Περιφέρειας,	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού	Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΠΑ)	Εισαγγελικές αρχές
Υπηρεσίες αρμόδιες για την αδειοδότηση όπως Δ/νση Ανάπτυξης, Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, Δ/νση Υγείας κτλ	Άλλες υπηρεσίες κατά περίπτωση	Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
		Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων	Συνήγορος του Πολίτη
		Γενική Δ/νση Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών	Υπουργείο Υγείας
			Υπουργείο Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής
			Υπουργείο Τουρισμού
			Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ)

6.2 Χειρισμός περίπτωσης με πιθανές παραβάσεις. Εφόσον, μετά την αξιολόγηση των στοιχείων της επιθεώρησης, διαπιστωθούν πιθανές παραβάσεις, οι οποίες δεν είναι ασήμαντες, συντάσσεται Προσωρινή Έκθεση Ελέγχου (ΠΕΕ), στην οποία καταγράφονται όλα τα ευρήματα, μεταξύ των οποίων και οι μη ασήμαντες μη συμμορφώσεις (πιθανές παραβάσεις).

Οι περιβαλλοντικές παραβάσεις αφορούν σε πράξεις ή παραλείψεις του ελεγχόμενου που έρχονται σε αντίθεση ή δεν συμφωνούν με την περιβαλλοντική νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς όρους ή δεσμεύσεις, εφόσον υπάρχουν. Τονίζεται ότι στην ΠΕΕ θα πρέπει να προσδιορίζονται ακριβώς οι νομοθετικές διατάξεις ή και οι περιβαλλοντικοί όροι ή δεσμεύσεις που παραβιάζονται, καθώς επί αυτών θα κληθεί ο ελεγχόμενος σε απολογία. Παράδειγμα: *«Διαπιστώθηκε υπαίθρια αποθήκευση 20 βαρελιών των 200 kg, τα οποία ήταν επί του εδάφους, χωρίς, σήμανση, πλήρη με επικίνδυνα απόβλητα -μαύρο παχύρευστο υγρό, με χαρακτηριστική οσμή πετρελαιοειδών, σε ποσότητα περίπου 4 τόνων, ενώ σε έκταση περίπου 3 m³ υπήρχαν εκτεταμένες διαφυγές των αποβλήτων επί του εδάφους, σε αντίθεση με την ΚΥΑ 24944/2006, την ΚΥΑ 13588/2006, των άρθρων 35, 41, 45 κτλ του Ν. 4819/2021 κτλ του όρου 4.5 της ΑΕΠΟ»*,

Η ΠΕΕ υπογράφεται από τους επιθεωρητές/ελεγκτές που διενήργησαν τον έλεγχο και διαβιβάζεται με ξεχωριστό έγγραφο στον ελεγχόμενο, με το οποίο καλείται σε απολογία εντός προθεσμίας²². Η προθεσμία μπορεί να παραταθεί έως και 10 εργάσιμες ημέρες με αίτημα του ελεγχόμενου, ο οποίος θα πρέπει εντός αυτής να απολογηθεί, προσπαθώντας να αντικρούσει τις πιθανές παραβάσεις για τις οποίες εγκαλείται, αποστέλλοντας παράλληλα και κάθε στοιχείο που θεωρεί ότι θα τεκμηριώσει τις θέσεις του. Ως προς τις προθεσμίες σύνταξης της ΠΕΕ ισχύει ό,τι και για την ΟΕΕ, όπως αναφέρεται αναλυτικά στο βήμα 6.

---

²² Σύμφωνα με την ΥΑ-ΜΕΣ η προθεσμία δεν δύναται να είναι μικρότερη από δέκα εργάσιμες ημέρες από την επόμενη ημέρα της επίδοσης της κλήσης σε απολογία, με δυνατότητα παράτασης μετά από αίτημα του φορέα έως δέκα εργάσιμες ημέρες επιπλέον.

8. Παραλαβή και αξιολόγηση του απολογητικού υπομνήματος και των στοιχείων της επιθεώρησης.

Αποστέλλεται από τον ελεγχόμενο το απολογητικό υπόμνημα μαζί με όλα τα αποδεικτικά στοιχεία. Παράλληλα, είναι δυνατόν να σταλούν στοιχεία συμμόρφωσης, καθώς και προτάσεις για μελλοντικές ενέργειες συμμόρφωσης, όπως και χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους. Σημειώνεται ότι, ο ελεγχόμενος έχει δικαίωμα να μην αποστείλει απολογητικό υπόμνημα, αλλά αυτό αποτελεί επιβαρυντική για τη θέση του ενέργεια και σιωπηρή αποδοχή των παραβάσεων.

Το απολογητικό υπόμνημα εξετάζεται και αξιολογείται από τους επιθεωρητές/ελεγκτές, σε συνδυασμό με το σύνολο των στοιχείων της επιθεώρησης, προκειμένου να εξαχθούν ασφαλή και τεκμηριωμένα συμπεράσματα αναφορικά με το αν βεβαιώνονται ή όχι παραβάσεις. Στην περίπτωση που γίνουν δεκτές οι απόψεις του ελεγχόμενου στο σύνολό τους, τότε δεν βεβαιώνονται παραβάσεις, οπότε συντάσσεται ΟΕΕ, που μπορεί να περιλαμβάνει συστάσεις/οδηγίες για την περίπτωση ασήμαντων μη συμμορφώσεων και η διαδικασία περατώνεται σύμφωνα με το βήμα 6.

Αντίθετα, στην περίπτωση που, βάσει των στοιχείων της επιθεώρησης, βεβαιωθούν παραβάσεις, θα πρέπει στη συνέχεια να καταταχθούν ανάλογα με το είδος και τη φύση τους σε κατηγορία σοβαρότητας, δηλαδή αν είναι Χαμηλής/Μέτριας/Σημαντικής/Πολύ σημαντικής σοβαρότητας, σύμφωνα με τους Πίνακες 1 έως και 3 της ΥΑ-ΜΕΣ (Σχήμα 14).

Για την αξιολόγηση των παραβάσεων ακολουθούνται ενδεικτικά τα παρακάτω βήματα:

- Αξιολογούνται οι επιπτώσεις της παράβασης ως προς την πρόκληση ρύπανσης ή άλλης περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Εφόσον συντρέχει αυτή η περίπτωση, εξετάζονται τα κριτήρια²³ προκειμένου να καταταχθεί η κάθε παράβαση σε μία από τις τέσσερις κατηγορίες σοβαρότητας, ήτοι χαμηλή, μέτρια, σημαντική ή πολύ σημαντική σύμφωνα με το Σχήμα 16.
- Αξιολογούνται οι επιπτώσεις της παράβασης ως προς το ενδεχόμενο πρόκλησης ρύπανσης ή άλλης περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Εφόσον συντρέχει αυτή η

---

²³ Πίνακας 1 της ΥΑ-ΜΕΣ

περίπτωση, εξετάζονται τα κριτήρια²⁴ για την κατάταξη της παράβασης σε μία από τις κατηγορίες σοβαρότητας, σύμφωνα με το Σχήμα 17.

- Αξιολογείται η αδυναμία επίδειξης αναγκαίας γραπτής έγκρισης, έκθεσης ή διοικητικής πράξης που απαιτείται. Εφόσον συντρέχει αυτή η περίπτωση εξετάζονται τα κριτήρια κατάταξης²⁵ της παράβασης στην κατηγορία χαμηλής, μέτριας ή σημαντικής, σύμφωνα με το Σχήμα 15.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011, η έλλειψη ΑΕΠΟ θεωρείται σημαντικής σοβαρότητας διοικητική παράβαση, ενώ η έλλειψη ΠΠΔ μέτριας σοβαρότητας.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την ΥΑ-ΜΕΣ, είναι δυνατόν μια παράβαση να υπάγεται ταυτόχρονα σε περισσότερα από ένα είδη πχ διοικητική παράβαση με κίνδυνο ρύπανσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Στην περίπτωση αυτή επιλέγεται η δυσμενέστερη κατηγορία σοβαρότητας. Για την τελική κατάταξη των παραβάσεων λαμβάνονται υπόψη τα σχήματα 2, 3 και 4 της ΥΑ-ΜΕΣ και τους περιορισμούς του Πίνακα 1.

9. Χειρισμός περίπτωσης με παραβάσεις χαμηλής/μέτριας σοβαρότητας:

Εφόσον όλες οι παραβάσεις έχουν καταταχθεί στην κατηγορία χαμηλής ή μέτριας σοβαρότητας, συντάσσεται Οριστική Έκθεση Ελέγχου (ΟΕΕ), η οποία εκτός από την περιγραφή των βασικών στοιχείων του ελέγχου και την τεκμηρίωση των παραβάσεων, περιλαμβάνει και Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ), (στο εξής θα αναφέρεται ως ΟΕΕ&ΠΔΕ). Στο ΠΔΕ αναφέρονται οι ενέργειες στις οποίες ο ελεγχόμενος οφείλει να προβεί εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, προκειμένου να αρθούν οι παραβάσεις. Σύμφωνα με την παρ. 15 του άρθρου 20 του Ν.4014/2011, για τον καθορισμό της προθεσμίας συμμόρφωσης ως προς το ΠΔΕ, λαμβάνονται υπόψη οι πραγματικές συνθήκες, η φύση της παράβασης, οι ενέργειες που πρέπει να υλοποιήσει ο ελεγχόμενος, καθώς και το κόστος τους (παράδειγμα ΠΔΕ στην ΟΕΕ στο Παράρτημα Ι). Σε κάθε περίπτωση ο μέγιστος χρόνος δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος, ενώ για έργα/δραστηριότητες που υπάγονται στην ΚΥΑ 36060/1155/Ε103/2013, η ανωτέρω προθεσμία μπορεί να φτάσει έως και τα τρία (3) έτη, κατόπιν αιτιολογημένης κοινής απόφασης των προϊσταμένων της Γενικής Διεύθυνσης

²⁴ Πίνακας 2 της ΥΑ-ΜΕΣ

²⁵ Πίνακας 3 της ΥΑ-ΜΕΣ

Περιβαλλοντικής Πολιτικής και της Γενικής Διεύθυνσης του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Αναφορικά με τις προθεσμίες σύνταξης της ΟΕΕ&ΠΔΕ, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011 η σύνταξη της θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας απολογίας και εντός τεσσάρων (4) μηνών από την πραγματοποίηση της αυτοψίας, εφόσον πρόκειται για έργο/δραστηριότητα που εντάσσεται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ 36060/1155/Ε103/2013.

Η ΟΕΕ&ΠΔΕ, όπως και στο βήμα 6, αποστέλλεται στον ελεγχόμενο και στις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες, όπως ενδεικτικά αναφέρονται στον Πίνακα 2. Εφόσον ο έλεγχος αφορά σε έργο/δραστηριότητα Α' κατηγορίας η ΟΕΕ&ΠΔΕ αναρτάται στο ΗΠΜ, ενώ αν είναι έργο/δραστηριότητα Β' κατηγορίας, αναρτάται στον ιστότοπο της οικείας Περιφέρειας. Ο ελεγχόμενος, αφού λάβει την ΟΕΕ&ΠΔΕ οφείλει να προβεί άμεσα στις κατάλληλες ενέργειες, ώστε να συμμορφωθεί εντός της προθεσμίας που του έχει τεθεί. Σημειώνεται ότι ο νόμος δεν προβλέπει παράταση στην υλοποίηση του ΠΔΕ, οπότε η προθεσμία για τον ελεγχόμενο είναι δεσμευτική και μετά το πέρας της θα πρέπει να αποστείλει στην αρμόδια υπηρεσία Δήλωση Συμμόρφωσης, μαζί με όλα αποδεικτικά στοιχεία²⁶.

Μετά την αποστολή της Δήλωσης Συμμόρφωσης, τα στοιχεία εξετάζονται από τους επιθεωρητές/ελεγκτές ως προς την πληρότητα τους, ώστε να πιστοποιηθεί η πλήρης συμμόρφωση. Είναι δυνατό, για την επαλήθευση της συμμόρφωσης να διενεργηθεί νέα αυτοψία. Στην περίπτωση που γίνουν αποδεκτά τα στοιχεία, η Δήλωση Συμμόρφωσης αποστέλλεται στις υπηρεσίες που είχε αποσταλεί και η ΟΕΕ&ΠΔΕ, προκειμένου να λάβουν γνώση, με κοινοποίηση στον ελεγχόμενο. Εφόσον πρόκειται για έργο/δραστηριότητα Α' κατηγορίας, η Δήλωση Συμμόρφωσης αναρτάται στο ΗΠΜ και αντίστοιχα στον ιστότοπο της Περιφέρειας για έργο/δραστηριότητα Β' κατηγορίας. Με την ανάρτηση της Δήλωσης Συμμόρφωσης, συνεπάγεται αποδοχή της, οπότε και παύει/περατώνεται η διαδικασία.

---

²⁶ Βέβαια εξακολουθούν να ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 10, παρ. 6 του Ν. 2690/1999, οπότε ανάλογα θα πρέπει να εξετάζονται σχετικά αιτήματα παράτασης.

6.3 Χειρισμός περίπτωσης μη συμμόρφωσης

Στην περίπτωση που ο ελεγχόμενος δεν συμμορφωθεί με το ΠΔΕ, δηλαδή είτε δεν έχει αποστείλει εντός της προθεσμίας τη Δήλωση Συμμόρφωσης ή τα στοιχεία δεν θεωρούνται πλήρη, τότε ο ελεγχόμενος καλείται σε νέα απολογία, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου της ΥΑ-ΜΕΣ. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας και ανεξαρτήτως του εάν απεστάλη ή όχι απολογητικό υπόμνημα, συντάσσεται υποχρεωτικά Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης (ΠΒΠ) που περιλαμβάνει εκτός των άλλων, εισήγηση προστίμου και νέο ΠΔΕ. Η ΠΒΠ αποστέλλεται στον ελεγχόμενο και στις υπηρεσίες που πρέπει να λάβουν γνώση και παράλληλα, όπως και στο προηγούμενο βήμα, αναρτάται είτε στο ΗΠΜ, για Α' κατηγορία, είτε στον ιστότοπο της οικείας Περιφέρειας για Β' κατηγορία. Μετά την έκδοση της ΠΒΠ και βάσει της εισήγησης προστίμου που περιλαμβάνει, αποστέλλεται σχέδιο Απόφασης επιβολής προστίμου στο αρμόδιο όργανο για την τελική υπογραφή, σύμφωνα με την σχετική πρόβλεψη του άρθρου 21 του Ν. 4014/2011²⁷ και παράλληλα αναμένεται η συμμόρφωση του ελεγχόμενου εντός της προθεσμίας.

Ο ελεγχόμενος αφού παραλάβει την ΠΒΠ, οφείλει να συμμορφωθεί εντός της νέας προθεσμίας που του έχει δοθεί. Στην περίπτωση που και πάλι δεν συμμορφωθεί ή θα αποστείλει στους επιθεωρητές/ελεγκτές ελλιπή στοιχεία περί συμμόρφωσης του, θεωρείται υπότροπος²⁸, οπότε αποστέλλεται εκ νέου κλήση σε απολογία και το βήμα 9.1 επαναλαμβάνονται με την έκδοση νέας ΠΒΠ που περιλαμβάνει νέα εισήγηση προστίμου και νέο ΠΔΕ. Αυτή τη φορά ωστόσο, επειδή ο ελεγχόμενος θεωρείται υπότροπος, υπολογίζεται υψηλότερο πρόστιμο και οι παραβάσεις ενδεχομένως να

²⁷ Ν. 4014/2011, άρθρο 21, §2: Από τον οικείο Περιφερειάρχη, εφόσον το ύψος του προστίμου ανέρχεται έως και τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

Από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον το ύψος του προστίμου κυμαίνεται μεταξύ διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ έως και τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

Από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εφόσον το ύψος του προστίμου υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

§3: Σε περίπτωση επιβολής προστίμου, μετά από περιβαλλοντική επιθεώρηση που διεξάγει η Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών (ΓΔΣΕΕ) του ΥΠΕΝ, ανεξαρτήτως του ύψους του προστίμου η απόφαση εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του ΥΠΕΝ, που εν προκειμένω είναι ο Προϊστάμενος της ΓΔΣΕΕ, δυνάμει του άρθρου 109 του Ν. 4622/2019 .

²⁸ Η έννοια του «υπότροπου» ορίζεται για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης στην περίπτωση έκδοσης ΠΒΠ. Ειδικότερα σύμφωνα με το κεφ. ΣΤ του Παραρτήματος της ΥΑ-ΜΕΣ: Υπότροπος θεωρείται και ο φορέας που δεν συμμορφώνεται, εντός καθορισμένης προθεσμίας, με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ) που συνοδεύει την Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης. Ομοίως σύμφωνα με την παρ. 15γ.δ του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011 (περίπτωση σημαντικής ή πολύ σημαντικής παράβασης) στην περίπτωση που διαπιστώνεται ότι ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δεν έχει συμμορφωθεί με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, αυτός θεωρείται υπότροπος και επιβάλλονται οι προσήκουσες κυρώσεις.

αναβαθμιστούν ως προς τη σοβαρότητά τους. Εφόσον ο ελεγχόμενος δεν συμμορφώνεται, το βήμα 9.1 επαναλαμβάνεται συνεχώς, χωρίς να προβλέπεται από τη νομοθεσία τερματισμός της διαδικασίας, παρά μόνο εάν ο ελεγχόμενος συμμορφωθεί.

Επομένως, είναι δυνατόν, εφόσον ο ελεγχόμενος δεν συμμορφώνεται, η διαδικασία να μην λήξει ποτέ και να του επιβάλλονται πρόστιμα, (Διάγραμμα 5). Εκτός και αν λόγω της κατ' επανάληψη μη συμμόρφωσης, αναβαθμιστεί η παράβαση σε πολύ σημαντική, οπότε γίνεται και εισήγηση για προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας. Στην περίπτωση που εκδοθεί²⁹ η σχετική απόφαση παύει η ελεγκτική διαδικασία. Βέβαια, και πάλι, σε περίπτωση επαναλειτουργίας, ο ελεγχόμενος δεσμεύεται για την πλήρη συμμόρφωσή του με το ΠΔΕ.

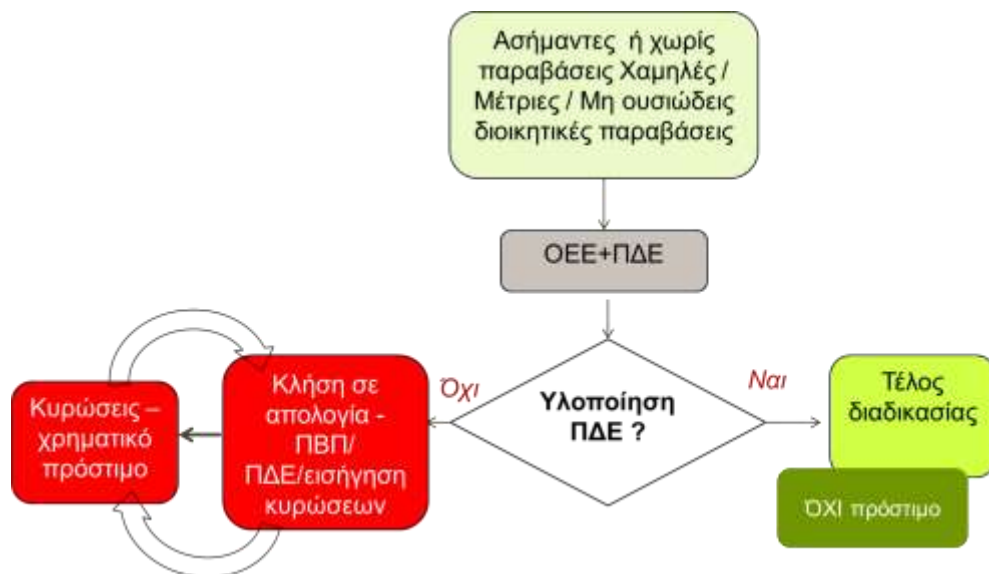
Το ζήτημα όμως είναι ότι δεν ορίζεται στο νόμο ο κύκλος επαναλήψεων μη συμμόρφωσης, ενώ θα πρέπει να επισημανθεί ότι για την παύση λειτουργίας έργου/δραστηριότητας, ορίζονται συγκεκριμένες προϋποθέσεις³⁰ που θα πρέπει να πληρούνται για την έκδοση μιας τέτοιας δυσμενούς πράξης.

Ειδικά για την παράβαση λειτουργίας χωρίς τις απαιτούμενες ΠΠΔ, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 4014/2011: «*Σε περίπτωση τρίτης συνεχόμενης παράβασης έλλειψης ΠΠΔ επιβάλλεται αναστολή λειτουργίας*». Οπότε η διαδικασία της περιβαλλοντικής επιθεώρησης περατώνεται με την έκδοση της προσωρινής ή οριστικής διακοπής λειτουργίας, αφού το ελεγχόμενο έργο/δραστηριότητα παύει να λειτουργεί.

---

²⁹ Η έκδοση της σχετικής απόφασης για την διακοπή λειτουργίας αφορά σε διαδικασία που εκτελείται από την αρμόδια αειοδοτούσα αρχή

³⁰ Ν. 4014/2011, άρθρο 21, §6: Αν μια επιχείρηση ή δραστηριότητα προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος που κατατάσσεται στις «πολύ σημαντικές» παραβάσεις, μπορεί να επιβληθεί προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας της μέχρις ότου ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτρέπεται η ρύπανση ή η υποβάθμιση σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 151 του ν. 4512/2018. Η προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας επιβάλλεται από την αρχή ή το όργανο που εξέδωσε την άδεια, ή την έγκριση, ή τη γνωστοποίηση κατασκευής ή λειτουργίας του έργου ή έναρξης της δραστηριότητας ή, κατά περίπτωση, την ανανέωση αυτών. Ο αρμόδιος περιφερειάρχης δύναται να επιβάλει οριστική διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησης, αν η επιχείρηση ή η δραστηριότητα παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα μέτρα που υποδεικνύονται με την απόφαση του πρώτου εδαφίου ή αν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ενόψει και της σπουδαιότητας της επιχείρησης ή δραστηριότητας, το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας από κοινού με το αρμόδιο όργανο τυχόν συναρμόδιου Υπουργείου επιβάλλει τις παραπάνω κυρώσεις.

Διάγραμμα 4 Συνοπτικό διάγραμμα ροής περίπτωσης χαμηλής/μέτριας σοβαρότητας παραβάσεων. Πηγή Χριστοφόρου Σ. (2023) Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΕΚΔΔΑ.

10. Χειρισμός περίπτωσης με παραβάσεις σημαντικής ή πολύ σημαντικής σοβαρότητας

Στην περίπτωση που έστω και μία από τις παραβάσεις αξιολογηθεί ως σημαντικής ή πολύ σημαντικής σοβαρότητας συντάσσεται ΠΒΠ, που εκτός των άλλων περιλαμβάνει εισήγηση προστίμου για τις σημαντικής ή πολύ σημαντικής σοβαρότητας παραβάσεις, καθώς και ΠΔΕ για όλες τις παραβάσεις. Στην περίπτωση πολύ σημαντικών παραβάσεων και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου, μπορεί να γίνει και εισήγηση για προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας της ελεγχόμενης δραστηριότητας³¹. Εφόσον η παράβαση προκάλεσε μη αναστρέψιμη βλάβη στο περιβάλλον, μπορεί να επιβληθεί στον ελεγχόμενο η υποχρέωση αποζημίωσης των δαπανών αποκατάστασης, με την επιφύλαξη εφαρμογής του ΠΔ 148/2009. Η ΠΒΠ αποστέλλεται στον ελεγχόμενο, υποχρεωτικά στην αρμόδια για την αδειοδότηση αρχή και κατά περίπτωση στις λοιπές αρμόδιες υπηρεσίες σύμφωνα με τον Πίνακα 2.

Εφόσον για τη συγκεκριμένη παράβαση προβλέπεται ποινική κύρωση, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 4042/2012, η ΠΒΠ αποστέλλεται υποχρεωτικά και στην αρμόδια

³¹ Στο άρθρο 20 του Ν. 4014/2011 και στην ΥΑ-ΜΕΣ, δεν διευκρινίζεται αν η εισήγηση για διακοπή λειτουργίας θα περιλαμβάνεται στην ΠΒΠ ή θα είναι ξεχωριστό έγγραφο. Σε κάθε περίπτωση θα είναι εισήγηση προς το αρμόδιο, για τη λήψη της σχετικής Απόφασης, όργανο.

εισαγγελική αρχή. Μετά την αποστολή της ΠΒΠ ακολουθούν παράλληλα τα εξής βήματα:

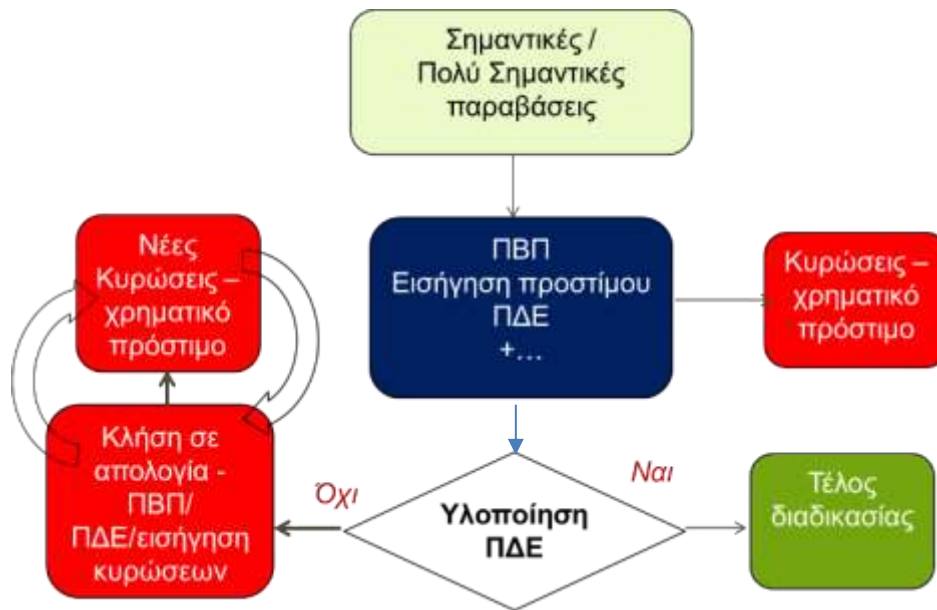
- i. Η ΠΒΠ αναρτάται είτε στο ΗΠΜ για έργο/δραστηριότητα Α΄ κατηγορίας, είτε στον ιστότοπο της οικείας Περιφέρειας για Β΄ κατηγορίας.
- ii. Αποστέλλεται προς υπογραφή σχέδιο Απόφασης επιβολής προστίμου, σύμφωνα με την εισήγηση της ΠΒΠ, σύμφωνα με την σχετική πρόβλεψη του άρθρου 21 του Ν. 4014/2011.
- iii. Αναμένεται η συμμόρφωση του ελεγχόμενου.

Όπως και στο προηγούμενο βήμα 9, ο ελεγχόμενος αφού παραλάβει την ΠΒΠ οφείλει να συμμορφωθεί με το ΠΔΕ, εντός της προθεσμίας που του τέθηκε. Εφόσον συμμορφωθεί, αποστέλλει στην αρμόδια υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο, Δήλωση Συμμόρφωσης μαζί με όλα τα αποδεικτικά στοιχεία. Στην περίπτωση που γίνουν αποδεκτά, ενημερώνονται σχετικά οι αρμόδιες υπηρεσίες και μετά την ανάρτηση της Δήλωσης Συμμόρφωσης, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η διαδικασία ολοκληρώνεται. Είναι δυνατό, για την επαλήθευση της συμμόρφωσης να διενεργηθεί νέα αυτοψία.

Αντίθετα, στην περίπτωση μη συμμόρφωσης, ακολουθείται το βήμα 9.1 κατά το οποίο, ο ελεγχόμενος καλείται εκ νέου σε απολογία και συντάσσεται νέα ΠΒΠ που περιλαμβάνει νέο ΠΔΕ με εισήγηση για κυρώσεις ή και άλλα μέτρα, ανάλογα κάθε φορά με την περίπτωση (Διάγραμμα 6). Στην περίπτωση παράβασης που αξιολογείται ως πολύ σημαντικής ή σημαντικής σοβαρότητας σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο ελεγχόμενος είναι υπότροπος, μεταξύ των μέτρων μπορεί να περιλαμβάνεται και η εισήγηση για προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας.

Ομοίως, όπως στο βήμα 9.1, το στάδιο αυτό επαναλαμβάνεται συνεχώς, χωρίς να προβλέπεται από τη νομοθεσία τερματισμός της διαδικασίας ή κύκλοι επαναλήψεων μη συμμόρφωσης, παρά μόνο εάν συμμορφωθεί ο ελεγχόμενος ή αν εκδοθεί Απόφαση για προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας. Ωστόσο, η έκδοση μιας τέτοιας Απόφασης αφορά άλλη διαδικασία, η οποία εκτελείται από την αρμόδια για την αδειοδότηση αρχή και επαφίεται στην κρίση της. Επομένως, το γεγονός λήξης της διαδικασίας, στην περίπτωση που διαπιστωθούν παραβάσεις, είναι η συμμόρφωση και ειδικότερα η ανάρτηση της Δήλωσης Συμμόρφωσης ή η έκδοση Απόφασης για διακοπή λειτουργίας

Διάγραμμα 5 Συνοπτικό διάγραμμα ροής περίπτωσης σημαντικής/πολύ σημαντικής σοβαρότητας παραβάσεων. Πηγή Χριστοφόρου Σ. (2023) Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΕΚΔΔΑ

Στο Παράρτημα Ι δίνονται υποδείγματα των εγγράφων της διαδικασίας, όπως απεστάλησαν από τα δύο Σώματα Επιθεώρησης Βορείου και Νοτίου Ελλάδος, στις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές των Περιφερειών και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

10.3 Κρίσιμα σημεία της περιβαλλοντικής επιθεώρησης

Στο παρόν υποκεφάλαιο αναφέρονται ορισμένα κρίσιμα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της διενεργούμενης περιβαλλοντικής επιθεώρησης:

Ενημέρωση περιβαλλοντικά αδειοδοτούσας αρχής

Οι ελεγκτικές αρχές έχουν την υποχρέωση ενημέρωσης της περιβαλλοντικά αδειοδοτούσας αρχής σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 2 του Ν. 4014/2011 «Σε περίπτωση που διαπιστωθούν, από τα πορίσματα των τακτικών και έκτακτων επιθεωρήσεων του άρθρου 20 του παρόντος, σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή αν παρατηρηθούν επιπτώσεις στο περιβάλλον, που δεν είχαν προβλεφθεί από τη ΜΠΕ και την ΑΕΠΟ, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή επιβάλλει πρόσθετους περιβαλλοντικούς όρους ή τροποποιεί τους αρχικούς. Η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή δύναται επίσης να ζητήσει την εκπόνηση ειδικής μελέτης ή νέας ΜΠΕ για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

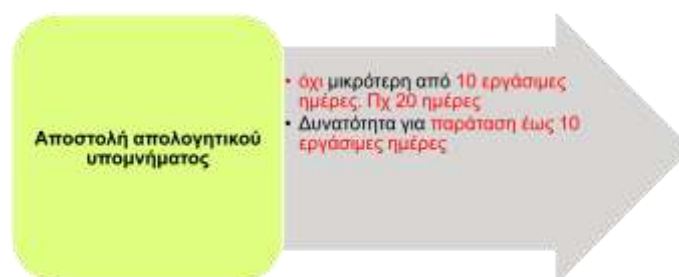
Επομένως, τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων θα πρέπει να αποστέλλονται στην αρμόδια περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή, ώστε να αξιολογούνται οι περιβαλλοντικοί όροι ανάλογα τα ευρήματα του ελέγχου. Ομοίως και στην περίπτωση που εντοπίστηκαν ασαφείς ή ελλειπείς περιβαλλοντικοί όροι, προκειμένου να τροποποιηθούν ανάλογα.

Προθεσμίες επιμέρους σταδίων περιβαλλοντικής επιθεώρησης

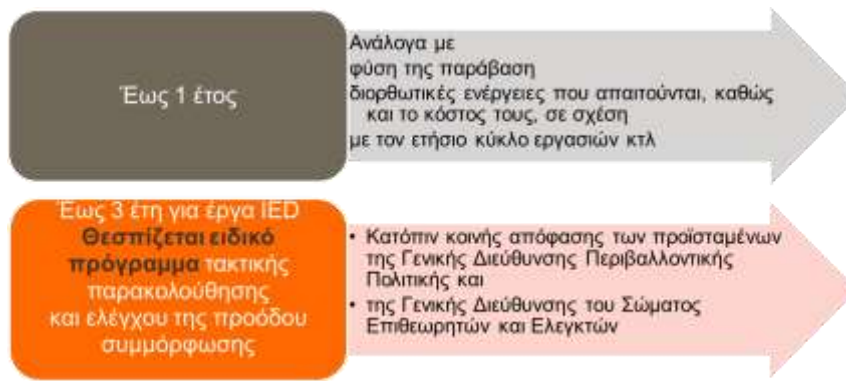
Στα σχήματα 19 έως και 21 (Χριστοφόρου Σ. (2023) Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΕΚΔΔΑ) δίνονται οι προθεσμίες που θέτει ο Ν. 4014/2011 αναφορικά με τις προθεσμίες ολοκλήρωσης κάθε σταδίου της ελεγκτικής διαδικασίας. Θα πρέπει βέβαια να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 2690/1999, περί προθεσμιών της διοίκησης, Οι προθεσμίες για τη Διοίκηση είναι ενδεικτικές, εκτός αν από τις διατάξεις που τις προβλέπουν προκύπτει ότι είναι

Σχήμα 19 Προθεσμίες σύνταξης Εκθέσεων

Σχήμα 20 Προθεσμία αποστολής απολογητικού υπομνήματος

Σχήμα 21 Προθεσμίες συμμόρφωσης – υλοποίηση ΠΔΕ

αποκλειστικές. Εν προκειμένω οι ως άνω προθεσμίες δεν ορίζονται ως αποκλειστικές, επομένως μπορούμε να πούμε ότι είναι ενδεικτικές και η υπηρεσία θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια οι ως άνω προθεσμίες να τηρούνται, αναλόγως του φόρτου εργασίας και του χρόνου χειρισμού κάθε υπόθεσης.

Χειρισμός εκκρεμών υποθέσεων

Σύμφωνα με την πρόσφατη τροποποίηση του άρθρου 21 του Ν. 4014/2011, άρθρο 180 του Ν. 5037/2023 «*Εκκρεμείς υποθέσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων για περιβαλλοντικές παραβάσεις καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του παρόντος*». Η έννοια της εκκρεμής υπόθεσης αναφέρεται σε υπόθεση για την οποία δεν έχει εκδοθεί Απόφαση επιβολής προστίμου, εφόσον έχει γίνει σχετική εισήγηση. Επομένως, ο χειρισμός αυτών των υποθέσεων γίνεται ως εξής:

1. Τροποποιείται η ΠΒΠ ως προς το κεφάλαιο εισήγησης προστίμου, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις.
2. Αποστέλλεται για ανάρτηση η νέα ΠΒΠ
3. Συντάσσεται σχέδιο νέας Απόφασης προστίμου.

Βασικά στοιχεία που συνιστούν την ταυτότητα της παράβασης

Τα βασικά στοιχεία που συνιστούν την ταυτότητα κάθε παράβασης είναι οι απαντήσεις στις ερωτήσεις: Τι, Που; Πότε; Ποιος; (Σχήμα 22), (Χριστοφόρου Σ. (2023) Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΕΚΔΔΑ).

Επομένως, η ταυτότητα της παράβασης «χτίζεται» από την αρχή της αυτοψίας και καθ' όλη τη διάρκεια της επιθεώρησης, προκειμένου να συγκεντρώνονται στοιχεία αναφορικά με τα εξής:

- Ποιο είναι το είδος της παράβασης;
- Που έλαβε χώρα;
- Πότε τελέστηκε η παράβαση;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για την παράβαση;

Σχήμα 22 Βασικά στοιχεία που συγκροτούν την ταυτότητα της παράβασης

Μη κλήση σε ακρόαση για διαπίστωση παράβασης, η οποία μπορεί να προέκυψε στην πορεία του ελέγχου

Εφόσον δεν κλήθηκε ο ελεγχόμενος σε ακρόαση για παράβαση που διαπιστώθηκε στο πλαίσιο εξέτασης του απολογητικού υπομνήματος, συντάσσεται και αποστέλλεται συμπληρωματική έκθεση με την οποία καλείται εκ νέου σε απολογία. Στη συνέχεια τα στάδια του ελέγχου ολοκληρώνονται λαμβάνοντας υπόψη και το συμπληρωματικό απολογητικό υπόμνημα και τα νέα δεδομένα.

Αν διαπιστωθούν δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι πως προχωράει η διαδικασία;

Στην περίπτωση αυτή καλούνται σε απολογία όλοι οι εμπλεκόμενοι. Προκειμένου να μην προκύψουν ζητήματα προσωπικών δεδομένων συντάσσεται μία έκθεση και αποστέλλεται στον κάθε υπεύθυνο το απόσπασμα της Έκθεσης που τον αφορά.

Ζητήματα αρμοδιότητας άλλων υπηρεσιών

Οι επιθεωρητές/ελεγκτές είναι υποχρεωμένοι να ενημερώσουν άμεσα τις αρμόδιες υπηρεσίες και κατά προτεραιότητα τον αρμόδιο Εισαγγελέα για την περίπτωση αξιόποινων πράξεων³².

10.4 Υποχρεώσεις & δικαιώματα ελεγχόμενου και επιθεωρητή

Σύμφωνα με την παρ. 6, άρθρο 20, Ν. 4014/2011, όπως ισχύει με το άρθρο 50 του Ν. 4843/2021 οι δημόσιες υπηρεσίες εν γένει, οι υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης όλων των βαθμών και κάθε διοικητική αρχή υποχρεούνται να παρέχουν κάθε αιτούμενη από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές συνδρομή για την εκτέλεση των ελέγχων τήρησης των ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ και της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ο δε φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υπέχει αντίστοιχες υποχρεώσεις, ιδίως μάλιστα ως προς τη διενέργεια των επισκέψεων στο χώρο, τη δειγματοληψία και τη συλλογή κάθε στοιχείου που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Για τον επικείμενο έλεγχο δεν απαιτείται ειδοποίηση του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, ενώ η παρεμπόδιση από αυτόν των ελέγχων ή η παροχή ψευδών στοιχείων επιφέρει τις ποινικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 2336/1995.

Επίσης στην ίδια παράγραφο προβλέπεται ότι η δαπάνη του ελέγχου τήρησης των Α.Ε.Π.Ο. ή Π.Π.Δ. βαρύνει τον φορέα εκμετάλλευσης του έργου ή της δραστηριότητας.

Υποχρεώσεις ελεγχόμενου

Επομένως, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο ο ελεγχόμενος οφείλει να συνεργάζεται με τους επιθεωρητές/ελεγκτές, να μην παρεμποδίζει, αλλά να διευκολύνει τον έλεγχο και να ανταποκρίνεται στα αιτήματά τους. Να απαντάει στις ερωτήσεις με σαφήνεια, δίνοντας τις σχετικές διευκρινίσεις. Η συνεργασία αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες για την επιτυχή έκβαση της επιθεώρησης και για αυτό το λόγο αποτελεί κριτήριο για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου στην περίπτωση που αυτό προβλέπεται. Στο πλαίσιο της συνεργασίας εντάσσεται και η

---

³² Σύμφωνα με το άρθρο 38 του ΚΠΔ: «Οι ανακριτικοί υπάλληλοι και υπόλοιοι δημόσιοι υπάλληλοι οφείλουν να ανακοινώσουν χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο εισαγγελέα ο,τιδήποτε πληροφορούνται με κάθε τρόπο για αξιόποινή πράξη που διώκεται αυτεπαγγέλτως»

ανταπόκριση του ελεγχόμενου στην πληρωμή του κόστους των αναλύσεων στην περίπτωση που κατά την αυτοψία διενεργήθηκε δειγματοληψία.

Οφείλει να επιτρέπει την πρόσβαση των επιθεωρητών/ελεγκτών σε όλους τους χώρους της ελεγχόμενης δραστηριότητας, που κρίνουν ότι απαιτείται να ελεγχθούν και στο ίδιο πλαίσιο πρέπει να παρέχει κάθε στοιχείο που ζητείται. Είναι αυτονόητο ότι δεν πρέπει να αποκρύπτει στοιχεία του ελέγχου και ούτε να παρέχει ψευδή στοιχεία, καθώς η τελευταία πράξη επισείει ποινικές κυρώσεις. Θα πρέπει να έχει στο χώρο της δραστηριότητας το φάκελο αδειοδότησης και σχετικά έγγραφα, ώστε να είναι άμεσα προσβάσιμα από τους επιθεωρητές/ελεγκτές.

Δικαιώματα ελεγχόμενου

Ο ελεγχόμενος έχει δικαίωμα να ενημερώνεται για τα πλήρη στοιχεία των επιθεωρητών/ελεγκτών, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τον επικείμενο έλεγχο, καθώς και όλες τις δυνατές περιπτώσεις ολοκλήρωσης της διαδικασίας. Θα πρέπει να γνωρίζει το είδος του ελέγχου που θα διενεργηθεί και ειδικά το αν πρόκειται για καταγγελία ή εντολή άλλης αρχής. Βέβαια, στο σημείο αυτό απαιτείται προσοχή εκ μέρους των επιθεωρητών/ελεγκτών, καθώς η ενημέρωση δεν συνεπάγεται απρόσκοπτη πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα. Ειδικότερα, εφόσον πρόκειται για Εισαγγελική εντολή, ο ελεγχόμενος ενημερώνεται προφορικά, χωρίς όμως να έχει δικαίωμα να λάβει αντίγραφο της εντολής του Εισαγγελέα, καθώς ισχύει το άρθρο 241 του ΚΠΔ, βάσει του οποίου η προκαταρκτική εξέταση και εν γένει κάθε ανακριτική πράξη γίνεται χωρίς δημοσιότητα. Επομένως, για να λάβει γνώση της εντολής θα πρέπει να υποβάλει αίτημα στον αρμόδιο Εισαγγελέα. Ομοίως, αν πρόκειται για καταγγελία, θα πρέπει να υποβάλει σχετικό αίτημα στην αρμόδια υπηρεσία, η οποία θα κρίνει αν θα την χορηγήσει ή όχι, λαμβάνοντας υπόψη το συνδυασμό άλλων διατάξεων (περί προσωπικών δεδομένων, τήρησης του απορρήτου κτ.λ).

Ο ελεγχόμενος έχει κάθε δικαίωμα να ενημερώνετε για την έκβαση της επιθεώρησης και κυρίως όταν αποστέλλεται ο φάκελος στον Εισαγγελέα για τις παραβάσεις. Έχει δικαίωμα να παρευρίσκετε με τους επιθεωρητές/ελεγκτές σε όλους τους χώρους της αυτοψίας. Εφόσον ληφθεί δείγμα, έχει δικαίωμα να ζητήσει αντίδειγμα, προκειμένου να διενεργήσει με ευθύνη του τις ίδιες αναλύσεις .

Θα πρέπει να λάβει γνώση και αντίγραφο της Έκθεσης Αυτοψίας, όπως επίσης και αντίγραφο του πρωτοκόλλου δειγματοληψίας, στην περίπτωση που λήφθηκαν δείγματα.

Δικαιώματα επιθεωρητών/ελεγκτών

Οι επιθεωρητές/ελεγκτές αφού λάβουν εντολή για τη διενέργεια επιθεώρησης οφείλουν να την εκτελέσουν με τον καλύτερο τρόπο, από επιστημονικής και διοικητικής άποψης, προκειμένου να διαπιστώσουν με τρόπο ολοκληρωμένο και τεκμηριωμένο την τήρηση ή όχι του συνόλου των περιβαλλοντικών υποχρεώσεων εκ μέρους του ελεγχόμενου. Για την επίτευξη του στόχου αυτού έχουν τα εξής δικαιώματα έναντι του ελεγχόμενου:

- ✓ Να διενεργούν περιβαλλοντική επιθεώρηση σε κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό έργο/δραστηριότητα, χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση του ελεγχόμενου
- ✓ Να μεταβαίνουν στους χώρους του έργου/δραστηριότητας που κρίνουν αναγκαίο προκειμένου να συγκεντρώσουν τα αναγκαία για τον έλεγχο τεκμήρια.
- ✓ Να ζητούν κάθε στοιχείο, πληροφορίες, παραστατικά, εκθέσεις κτλ, που κρίνουν ότι θα είναι απαραίτητα για τον έλεγχο.
- ✓ Να διενεργούν μετρήσεις, αναλύσεις, να λαμβάνουν δείγματα κατά την κρίση τους.
- ✓ Να συζητούν και να θέτουν ερωτήσεις ξεχωριστά στα στελέχη της ελεγχόμενης δραστηριότητας.
- ✓ Ειδικά οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 38 του Ν. 3710/2008, σε συνδυασμό με το άρθρο 5του Ν. 3074/2002, όπως ισχύει, στο πλαίσιο διενεργούμενης περιβαλλοντικής επιθεώρησης, μπορούν: « [...] να επισκέπτονται χωρίς ή με προειδοποίηση τις υπηρεσίες ή φορείς όπου γίνεται ο έλεγχος, να μελετούν επί τόπου την εξεταζόμενη υπόθεση, να ενεργούν αυτοψίες και να εξετάζουν πρόσωπα».

10.5 Δυσχέρειες που προκαλούνται από αόριστους και εν γένει ακατάλληλους περιβαλλοντικούς όρους στις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις - Απαντήσεις σε ερωτήματα που ανακύπτουν στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής επιθεώρησης.

Στην ενότητα αυτή θα δοθούν απαντήσεις σε ερωτήματα/προβλήματα που ανακύπτουν κατά την περιβαλλοντική επιθεώρησης.

1. Ποια νομοθεσία λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο? Αυτή που ισχύει κατά την έκδοση της ΑΕΠΟ ή κατά το χρόνο του ελέγχου?

Απάντηση: Αυτή που ισχύει κατά το χρόνο του ελέγχου. Η δραστηριότητα οφείλει να τηρεί την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία. Σε κάθε περίπτωση λαμβάνονται υπόψη οι μεταβατικές διατάξεις για τυχόν προθεσμίες εναρμόνισης με τις νέες θεσμικές απαιτήσεις.

2. Ποιο είναι το χρονικό διάστημα στο οποίο μπορεί να εκτείνεται ο έλεγχος?

Απάντηση: Θεσμικά δεν υπάρχει περιορισμός για το χρονικό διάστημα που θα καλύπτει ο έλεγχος. Στην περίπτωση που διερευνάτε καταγγελία, υποχρεωτικά ο έλεγχος εστιάζεται στο χρόνο τέλεσης των καταγγελλομένων ή και στο πρόσφατο παρελθόν.

Το μέγιστο διάστημα που συστήνεται να καλύπτει ο έλεγχος είναι έως τρία χρόνια πριν την ημέρα ελέγχου. Διότι πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στην περίπτωση που ο φάκελος της υπόθεσης αποσταλεί στον Εισαγγελέα, πρέπει να έχει το χρονικό περιθώριο αναζήτησης τυχόν ποινικών ευθυνών και να μην τίθεται θέμα παραγραφής τους, που είναι πέντε χρόνια από την τέλεση της πράξης.

3. Στην περίπτωση που οι περιβαλλοντικοί όροι είναι ασαφείς, γενικοί, μη ελέγξιμοι, χωρίς να τίθεται χρονικό πλαίσιο υλοποίησης έργων κτλ, πως προχωράει ο έλεγχος?

Απάντηση: Ανατρέχουμε σε γενικές διατάξεις, νόμους, ΠΔ, ΚΥΑ, στη θεωρημένη ΜΠΕ ή άλλες εγκεκριμένες τεχνικές μελέτης που αφορούν τον ελεγχόμενο, ώστε να τεκμηριωθούν τυχόν μη συμμορφώσεις. Μπορούμε ακόμα να ανατρέξουμε σε βασικές αρχές του περιβαλλοντικού και διοικητικού δικαίου

και σε οδηγίες της ΕΕ, σε έγκυρα τεχνικά εγχειρίδια (πχ Βέλτιστες Διαθεσιμες τεχνικές)κτλ.

4. Μπορεί να γίνει έλεγχος σε μια δραστηριότητα όταν έχει διενεργηθεί ήδη έλεγχος από άλλη αρμόδια αρχή ?

Απάντηση: Στην περίπτωση που έχει τεθεί ΠΔΕ, κατά το χρονικό διάστημα εφαρμογής του και μέχρι την συμπλήρωση της προθεσμίας που έχει ταχθεί προς συμμόρφωση, μπορεί να διενεργηθεί νέος έλεγχος από την αρμόδια αρχή, αποκλειστικά για τον έλεγχο της εφαρμογής του ΠΔΕ ή για τον έλεγχο άλλων στοιχείων επιθεώρησης. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να διενεργηθεί στο διάστημα αυτό νέος έλεγχος επί των διαπιστωμένων παραβάσεων.

5. Είναι δυνατόν να διενεργηθεί περιβαλλοντική επιθεώρησης από επιθεωρητές και ελεγκτές διαφορετικών υπηρεσιών;

Απάντηση: Ναι μπορεί και είναι κάτι που πρέπει να επιδιώκεται και προβλέπεται στο Σχέδιο Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων (άρθρο 20, παρ. 9 του ν. 4014/2011). Αρκεί να καθοριστεί ποια υπηρεσία θα είναι η επισπεύδουσα για το χειρισμό της επιθεώρησης, κάτι για το οποίο δεν υπάρχει θεσμική πρόβλεψη, άρα θα πρέπει να γίνει συμφωνία μεταξύ των υπηρεσιών. Απαιτείται προσοχή στην υπογραφή από όλους τους συμμετέχοντες των εκθέσεων που θα προκύψουν από τη διαδικασία.

6. Αν η δραστηριότητα δεν λειτουργεί ή είναι κλειστή διενεργείται ο έλεγχος;

Απάντηση: Αν η δραστηριότητα δεν λειτουργεί ο έλεγχος διενεργείται κανονικά, προσπαθώντας να συγκεντρωθούν όσο γίνεται περισσότερα στοιχεία από τον περιβάλλοντα χώρο και τα αρχεία της δραστηριότητας. Προγραμματίζεται συμπληρωματικός έλεγχος αν απαιτηθεί.

Αν είναι κλειστή ο έλεγχος δεν διενεργείται και προγραμματίζεται εκ νέου

7. Δεν είναι γνωστή η ακριβής θέση του έργου/δραστηριότητας. Ενημερώνουμε από την προηγούμενη ημέρα;

Απάντηση: Οι επιθεωρητές/ελεγκτές φροντίζουν να έχουν μαζί μας τηλέφωνα των ελεγχόμενων και πριν την μετάβαση στο σημείο του ελέγχου επικοινωνούν για περαιτέρω συνεννοήσεις.

8. Μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στα διοικητικά δικαστήρια ή να υποβληθεί αίτηση θεραπείας για ανάκληση/τροποποίησης της οριστικής έκθεσης ελέγχου/ ΠΒΠ/ εισήγησης προστίμου?

Απάντηση: *Ναι μπορεί να ασκηθεί, αλλά σύμφωνα με αποφάσεις του ΣτΕ (πχ ΣτΕ 1896/2017) τα ενδιάμεσα έγγραφα της ελεγκτικής διαδικασίας δεν θεωρούνται εκτελεστές διοικητικές πράξεις, καθώς δεν επιφέρουν άμεσο αποτέλεσμα στο διοικούμενο. Αποτελούν ενδιάμεσο στάδιο της ελεγκτικής διαδικασίας. Άρα δεν χωρεί ούτε αίτηση θεραπείας, καθώς αυτή υποβάλλεται σε εκτελεστές πράξεις της διοίκησης. Απαντάμε λοιπόν στην εταιρεία ότι η αίτηση θεραπείας δεν μπορεί να εξεταστεί καθώς η ΠΒΠ ή εισήγηση προστίμου ή έκθεση ελέγχου δεν έχουν εκτελεστό χαρακτήρα.*

Βέβαια με το νέο θεσμικό πλαίσιο τίθεται το ερώτημα κατά πόσο η ΠΒΠ, που περιέχει το ΠΔΕ, άρα περιλαμβάνει δυσμενή μέτρα για τον ελεγχόμενο, τα οποία οφείλει να υλοποιήσει, είναι εκτελεστή πράξη ως προς τμήμα αυτό³³.

Στο πλαίσιο αυτό και σύμφωνα με την υπ' αριθμ. ΣτΕ 1302/2018³⁴ όπως η ΠΒΠ³⁵, έτσι και η Έκθεση Αυτοψίας δεν συνιστούν εκτελεστές πράξεις της διοίκησης και επομένως δεν χωρεί αίτηση ακύρωσης/ανάκλησης επί αυτών και δεν ανακαλούνται.

9. Από τον έλεγχο δεν έχει εντοπιστεί ο υπαίτιος. Πχ περιπτώσεις ανεξέλεγκτης διάθεσης απόβλητων, επεμβάσεων/κατασκευών. Πως προχωράει η επιθεώρηση;

Απάντηση: *Ο φάκελος αποστέλλεται στον Εισαγγελέα με την παράκληση να ενημερώσει την υπηρεσία για τα στοιχεία του υπεύθυνου που τυχόν θα προκύψουν κατά το στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης.*

10. Ο καταγγελλόμενος/ελεγχόμενος ζητάει την καταγγελία. Θα του δωθεί?

Απάντηση: *Θα πρέπει να υποβάλει αίτηση στην υπηρεσία και η χορήγηση της θα αποφασιστεί, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠΔ 28/2015 σε συνδυασμό με τον Κανονισμό 2016/679-GDPR .*

³³ Αναμένεται απάντηση από το ΥΠΕΝ.

³⁴ ΣτΕ 1302/2018 «...από τις ανωτέρω εκτεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι η έκθεση ελέγχου, στην οποία αποτυπώνονται τα ευρήματα της αυτοψίας των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, προκειμένου να δοθεί στη συνέχεια η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να τοποθετηθούν/απολογηθούν, και η οποία ενδέχεται να καταλήξει είτε σε βεβαίωση παράβασης, είτε σε βεβαίωση μη παράβασης, δεν συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη. Ούτε εξάλλου συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη η ενδεχομένως εκδιδόμενη βάσει της έκθεσης αυτοψίας πράξη βεβαίωσης παράβασης των Επιθεωρητών. Και τούτο διότι, κατά τα ήδη εκτεθέντα, οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος είναι επιφορτισμένοι με αμιγώς ελεγκτικές αρμοδιότητες, οι δε πράξεις τους περιορίζονται στην παράθεση των διαπιστώσεων του κατά τα ανωτέρω ελέγχου, κατόπιν συνεκτιμήσεως της απολογίας των ενδιαφερομένων και δεν επάγονται αυτοτελώς έννομες συνέπειες. Διάφορο είναι το ζήτημα ότι οι τυχόν διαπιστωθείσες παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενδέχεται να επισύρουν κυρώσεις σε βάρος των υποχρέων ή να δρομολογήσουν έτερες διοικητικές διαδικασίες με πράξη της εκάστοτε αρμόδιας Αρχής (πρβλ. ΣτΕ 4565/2013, βλ. και ΣτΕ 1784/2015).

³⁵ Υπό την έννοια της ΠΒΠ πριν την τροποποίηση του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011.

Προτείνεται να χορηγείται χωρίς όμως να φαίνονται τα στοιχεία του καταγγέλλοντα. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται αν ο καταγγέλλον ζητήσει να τηρηθεί η ανωνυμία του.

11. Ο καταγγελλόμενος/ελεγχόμενος ζητάει το έγγραφο του Εισαγγελέα. Θα το δώσουμε?

Απάντηση: Όχι. Οι εντολές του Εισαγγελέα περιλαμβάνονται σε δικογραφία που αφορά σε προκαταρκτική εξέταση. Βάσει των άρθρων 241 & 243 του ΚΠΔ (Ν. 4620/2019) η προκαταρκτική διενεργείται «χωρίς δημοσιότητα». Μπορεί με αίτημα του να το ζητήσει από τον Εισαγγελέα, οπότε θα αποφασίσει ο ίδιος.

10.6 Ο έλεγχος υπό το πλαίσιο της εποπτείας Ν.4512/2018

Ο Ν. 4512/2018 θέτει ένα νέο πλαίσιο ελέγχου, εισάγοντας τον όρο «εποπτεία» η οποία θα ασκείται στα εξής πεδία:

- α) Ασφάλεια και συμμόρφωση προϊόντων
- β) Ασφάλεια τροφίμου
- γ) Προστασία καταναλωτή και σύννομη (ή προσήκουσα) παροχή υπηρεσιών
- δ) Ασφάλεια υποδομών και κατασκευών
- ε) Δημόσια υγεία
- στ) Ασφάλεια και υγεία εργαζομένων
- ζ) Προστασία του περιβάλλοντος
- η) Προστασία δημοσίων εσόδων

Τα θέματα που αφορούν στην περιβαλλοντική επιθεώρηση περιλαμβάνονται στο Τμήμα Β για το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης και ειδικότερα στο Μέρος Δ «ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Σύμφωνα με τους ορισμούς του Ν. 4512/2018 εποπτεία είναι: *Οι ενέργειες που πραγματοποιούνται από δημόσια αρχή προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι οικονομικοί φορείς, οι εγκαταστάσεις και τα προϊόντα συμμορφώνονται με την κείμενη νομοθεσία*

και δεν θέτουν σε κίνδυνο την υγεία, την ασφάλεια, το περιβάλλον ή άλλες πτυχές προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

Εποπτεύουσα αρχή ορίζεται ως η δημόσια αρχή που έχει αρμοδιότητα άσκησης εποπτείας στους οικονομικούς φορείς και τα προϊόντα. Ελεγκτής είναι: α) ο δημόσιος υπάλληλος της εποπτεύουσας αρχής με αρμοδιότητα την άσκηση εποπτείας, β) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται, κατά παραχώρηση αρμοδιότητας από την εποπτεύουσα ή άλλη δημόσια αρχή, αρμοδιότητα άσκησης ελέγχων.

Στην εποπτεία συμπεριλαμβάνονται ο σχεδιασμός, προγραμματισμός και η διενέργεια ελέγχων, η παροχή κατευθυντήριων οδηγιών και πληροφόρησης, τα μέτρα που λαμβάνονται για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης και την άμεση προστασία του δημοσίου συμφέροντος, η διαχείριση των καταγγελιών, καθώς και οι κυρώσεις που επιβάλλονται στην περίπτωση παραβίασης της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας.

Με το Ν. 4512/2018 ουσιαστικά επιχειρείται η συνολική ρύθμιση της εποπτείας οριζοντίως και καθέτως και καθορίζονται:

- α) Οι γενικές αρχές και το πλαίσιο για την άσκηση εποπτείας
- β) Οι γενικοί κανόνες και οι διαδικασίες για την άσκηση εποπτείας
- γ) Η μεθοδολογία και τα εργαλεία άσκησης της εποπτείας
- δ) Οι αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των εποπτευουσών αρχών και τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των ελεγχόμενων οικονομικών φορέων
- ε) Τα μέτρα και οι κυρώσεις στο πλαίσιο της άσκησης εποπτείας

Για την εφαρμογή του προβλέπονται εφαρμοστικές διατάξεις (ΠΔ, ΚΥΑ, ΥΑ).

Οι γενικές αρχές εποπτείας στηρίζονται στη βασική φιλοσοφία ότι ο έλεγχος πρέπει να είναι αναλογικός, αποτρεπτικός και αποτελεσματικός. Γι' αυτό απαιτείται:

- Υποστήριξη της συμμόρφωσης από την εποπτεύουσα αρχή
- Ενέργειες για τη μείωση ή αποτροπή του κινδύνου
- Γνωστοποίηση των υποχρεώσεων του εποπτευομένου
- Χρηστή διαχείριση διαθέσιμων πόρων των αρχών και των εποπτευομένων
- Συνεργασία μεταξύ εποπτευουσών αρχών
- Θέσπιση κανόνων δεοντολογίας
- Αναλογική επιβολή μέτρων και κυρώσεων
- Μη επικάλυψη αρμοδιοτήτων

10.6.1 Σημαντικές αλλαγές που επιφέρει ο Ν. 4512/2018

Οι καινοτομίες που εισάγει ο Ν.4512/2018 όσον αφορά στον έλεγχο των οικονομικών δραστηριοτήτων³⁶ είναι οι εξής:

- i. **Ορίζονται δύο επίπεδα εποπτευουσών αρχών σε κάθε φορέα**
  - η Αρχή Οργάνωσης Εποπτείας και Συντονισμού (π.χ. ένα Υπουργείο)
  - η Αρχή Εφαρμογής Εποπτείας και Διαχείρισης (π.χ. Σώμα Επιθεωρητών)
- ii. **Συστήνεται διυπουργική Ομάδα Διαχείρισης Έργου** για τον στρατηγικό σχεδιασμό και τη χάραξη εθνικής πολιτικής για την εποπτεία
- iii. **Συγκροτείται κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχων για την καταχώρηση όλων των ελέγχων**
- iv. **Οι εποπτεύουσες αρχές αυτο-αξιολογούνται με δείκτες απόδοσης, βάσει μακροπρόθεσμων και ετήσιων στόχων**
- v. **Συντάσσονται υποχρεωτικά και δημοσιοποιούνται πρωτόκολλα συνεργασίας για τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε άλλο φορέα**
- vi. **Ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στις ενέργειες εποπτείας στις οποίες περιλαμβάνονται:**
  - Η αξιολόγηση του κινδύνου, για την κατάταξη των οικονομικών δραστηριοτήτων σε βαθμούς επικινδυνότητας και ο σχεδιασμός των ελέγχων.
  - Ο καθορισμός της συχνότητας, ο προγραμματισμός και η διενέργεια ελέγχων.
  - Η διαχείριση των καταγγελιών.
  - Η ενημέρωση, η πληροφόρηση, η παροχή κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών και η διενέργεια προληπτικών δράσεων, με στόχο την συμμόρφωση και τον περιορισμό ή τη μείωση των κινδύνων.
  - Η έκδοση απόφασης για επιβολή μέτρων και κυρώσεων.
  - Η αξιολόγηση των πληροφοριών και δεδομένων, καθώς και η διενέργεια παρακολούθησης και μελετών.
  - Η αξιολόγηση από την εποπτεύουσα αρχή του ασκούμενου ελεγκτικού έργου από τους ελεγκτές

³⁶ Ν. 4512/ΦΕΚ Α'5/17.01.2018 «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή των Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής και άλλες διατάξεις. Άρθρο 128: Οικονομική δραστηριότητα: η δραστηριότητα που ασκείται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα με σκοπό τον προσπορισμό εισοδήματος και κέρδους στο πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς, όπως ενδεικτικά η παραγωγή και διακίνηση αγαθών, η παροχή υπηρεσιών, η διεξαγωγή εμπορίου και η εκτέλεση έργων.

- Κάθε Αρχή Οργάνωσης Εποπτείας και Συντονισμού καταρτίζει Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») ³⁷ με τρόπο που προάγει την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας και το ενιαίο της αντιμετώπισης των ελέγχων
- vii. Εισάγει πολλές από τις πρακτικές των Επιθεωρητών**
Π.χ. προετοιμασία του ελέγχου, ταυτοποίηση ελεγκτή, εντολή ελέγχου, ενημέρωση του ελεγχόμενου για τα σημεία και τα αποτελέσματα του ελέγχου.
- viii. Θεσμοθετεί σημαντικές αλλαγές για τους ελέγχους**
  - Οι έλεγχοι διεξάγονται σύμφωνα με το πρόγραμμα ελέγχων που καταρτίζεται από την εποπτεύουσα αρχή και βασίζεται στην αξιολόγηση του κινδύνου και τη συχνότητα των ελέγχων (άρθρα 137, 138 και 139).
  - Οι έλεγχοι διενεργούνται ύστερα από απόφαση - εντολή της εποπτεύουσας αρχής.
  - Δίνεται η δυνατότητα ενημέρωσης του ελεγχόμενου φορέα ΠΡΙΝ τον έλεγχο (άρθρο 146)
  - Ο ελεγκτής παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες για συμμόρφωση.
  - Ο έλεγχος διενεργείται με τη χρήση τυποποιημένου φύλλου ελέγχου.
  - Οι δαπάνες για τον εργαστηριακό έλεγχο βαρύνουν τον ελεγχόμενο οικονομικό φορέα μόνο στην περίπτωση που αποδειχθεί μη συμμόρφωση και την εποπτεύουσα αρχή σε περίπτωση συμμόρφωσης.
  - Προβλέπεται έκδοση ΥΑ για τη διαδικασία δειγματοληψιών, που θα ορίζει όλες τις αναγκαίες λεπτομέρειες³⁸.
  - Μία δραστηριότητα ελέγχεται για το ίδιο ζήτημα από μία κάθε φορά αρχή
  - Εφόσον ο ελεγχόμενος ενήργησε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες δεν επιβάλλονται μέτρα και κυρώσεις
- ix. Εισάγει αλλαγές στα μέτρα και τις κυρώσεις, όπως ενδεικτικά και κατά περίπτωση αναφέρονται τα ακόλουθα:**
  - Γραπτή σύσταση / προειδοποίηση για συμμόρφωση εντός προθεσμίας.
  - Προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας.
  - Κατάσχεση / δέσμευση / σφράγιση
  - Πρόστιμο
  - Αναφορά στην Εισαγγελική Αρχή
  - Ειδικότερα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις

³⁷ Για το περιβάλλον εκδόθηκε η ΥΑ-ΜΕΣ

³⁸ Έχει συνταχθεί από ομάδα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος σχέδιο ΥΑ και βρίσκεται υπό επεξεργασία.

x. Κριτήρια διαχείρισης καταγγελιών

Στο άρθρο 140 «Κριτήρια αξιολόγησης των καταγγελιών» υπάρχει η προβλεψη έκδοσης ΥΑ με κριτήρια αξιολόγησης και χειρισμού των καταγγελιών. Σύμφωνα με το άρθρο οι υπηρεσίες δεν υποχρεούνται να απαντούν μεμονωμένα ή να διεξάγουν επιτόπιο έλεγχο μετά από κάθε καταγγελία και να κοινοποιούν απάντηση προς τον καταγγέλλοντα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην κείμενη νομοθεσία

Μπορεί η αρμοδια αρχή να αξιολογεί πληροφορίες από οποιαδήποτε πηγή και τέλος υπάρχει η πρόβλεψη για καταχώρηση των στοιχείων των καταγγελιών σε ηλεκτρονική μορφή

xi. Επιμόρφωση επιθεωρητών (ανά τακτά χρονικά διαστήματα)

1. Για νέους ελεγκτές, περίοδος εκπαίδευσης έξι (6) μηνών
2. συντάσσεται μητρώο ελεγκτών σε κάθε αρχή
3. αξιολόγηση της απόδοσης των ελεγκτών

xii. **Οι ελεγκτικές αρμοδιότητες μπορούν να ασκούνται και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στα οποία παραχωρείται η σχετική αρμοδιότητα από την εποπτεύουσα αρχή για την υποβοήθηση του έργου τους³⁹.**

xiii. Εισάγονται σημαντικά δικαιώματα των εποπτευόμενων οικονομικών φορέων (άρθρα 155 και 157, Ν. 4512/2018), όπως φαίνονται στον ακόλουθο Πίνακα 3.

xiv. Τα δικαιώματα και τα καθήκοντα αντίστοιχα των ελεγκτών δίνονται συγκεντρικά στον Πίνακα 4.

Πίνακας 3 Δικαιώματα ελεγχόμενου σύμφωνα με τον Ν. 4512/2018

Να λαμβάνει γνώση των προτύπων των φύλλων ελέγχου

Να **αρνείται** την υποβολή του σε έλεγχο ή σε τμήμα του ελέγχου, αν ο ελεγκτής υπερβαίνει το πεδίο εποπτείας ή το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

Να συμμετέχει ο ίδιος ή ο εκπρόσωπός του σε όλες τις διαδικασίες εποπτείας και να παρέχει εξηγήσεις

³⁹ Ιδιώτες Περιβαλλοντικοί Ελεγκτές. Έχει εκδοθεί το ΠΔ 39/2023 και αναμένεται η έκδοση ΥΑ αναφορικά με τις αμοιβές τους, προκειμένου να ενεργοποιηθεί ο θεσμός.

Να υποβάλει συμπληρωματικές πληροφορίες, να παρέχει εξηγήσεις και να εκφράζει τη γνώμη του σε ζητήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του ελέγχου

Να αρνείται να συμμορφωθεί σε αίτημα ελεγκτή σχετικά με την επίδειξη εγγράφων και υλικών, αν αυτά δεν σχετίζονται με τον έλεγχο ή αν ο ελεγκτής δεν έχει δικαίωμα να ελέγξει τα έγγραφα αυτά

Να προβαίνει σε καταγγελία, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 157, αν ο ελεγκτής υποδεικνύει ανάρμοστη ή παράνομη συμπεριφορά, ή αν προκύπτει σύγκρουση ιδιωτικού και δημοσίου συμφέροντος.⁴⁰

Να αιτείται την εξαίρεση του ελεγκτή, αν υπάρχει εύλογη και αιτιολογημένη αμφιβολία για την αμεροληψία του

Να λαμβάνει γνώση και αντίγραφα όλων των εγγράφων και αποτελεσμάτων του ελέγχου, να διατυπώνει απόψεις, να υποβάλει εξηγήσεις ή ενστάσεις, ακόμα και κατά τη διενέργεια του ελέγχου

Πίνακας 4 Δικαιώματα και καθήκοντα ελεγκτών

Δικαιώματα των ελεγκτών	Καθήκοντα ελεγκτών
Ελεύθερη πρόσβαση στα κτίρια, εγκαταστάσεις, γραφεία, εξοπλισμό, προϊόντα, βιβλία, έγγραφα, και άλλα στοιχεία,	Ασκούν εποπτεία, μόνο μετά από υπηρεσιακή, έγγραφη ή προφορική, εντολή και ανάθεση διεξαγωγής ελέγχου
Πρόσβαση σε πληροφορίες	Ασκούν τα καθήκοντά τους χωρίς να επηρεάζονται από τρίτους

⁴⁰ Η καταγγελία υποβάλλεται στην αρμόδια εποπτεύουσα αρχή με κάθε πρόσφορο μέσο επικοινωνίας, ηλεκτρονικά, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με επιστολή ή και τηλεφωνικά. Η εποπτεύουσα αρχή διαβιβάζει αρμοδίως την καταγγελία στην εισαγγελική αρχή εφόσον πιθανολογείται τέλεση αξιόποινων πράξεων και στα πειθαρχικά όργανα του ν. 3528/2007

Λαμβάνουν γραπτές εξηγήσεις	Προτείνουν την εξαίρεσή τους από τη συμμετοχή σε άσκηση εποπτείας οικονομικού φορέα, αν υπάρχουν γεγονότα που εγείρουν εύλογη αμφιβολία για την αμεροληψία τους λόγω της σχέσης τους με τον οικονομικό φορέα, ή άλλων περιστάσεων που μπορεί να οδηγήσουν σε σύγκρουση ιδιωτικού και δημοσίου συμφέροντος
Λαμβάνουν δείγματα για αναλύσεις	Σέβονται το έννομο συμφέρον, τηρούν εχεμύθεια
Λαμβάνουν φωτογραφίες ενημερώνοντας τον ελεγχόμενο	Ενημερώνουν τον ελεγχόμενο για τα δικαιώματά του
	Διεξάγουν τον έλεγχο με βάση το φύλλο ελέγχου
	Παρέχουν οδηγίες για την απαιτούμενη συμμόρφωση
	Τηρούν την αρχή της αναλογικότητας στις κυρώσεις και τα μέτρα που επιβάλλουν
	Συντάσσουν έκθεση ελέγχου ή αναφοράς

Για την πλήρη εφαρμογή του Ν. 4512/2018, Μέρος Δ΄ κεφάλαια Α΄ έως Ε΄ θα πρέπει να εκδοθούν τα προβλεπόμενα ΠΔ και ΚΥΑ, ΥΑ και Αποφάσεις που προβλέπονται στα επιμέρους άρθρα.

- ΠΔ για ορισμών Αρχών Οργάνωσης και εφαρμογής
- ΚΥΑ του άρθρου 137 για αξιολόγηση κινδύνων
- ΚΥΑ του άρθρου 139 για τα προγράμματα ελέγχων
- ΚΥΑ του άρθρου 144 για την αξιολόγηση της απόδοσης
- ΥΑ του άρθρου 147 για τα φύλλα ελέγχου
- ΥΑ του άρθρου 148 για τις δειγματοληψίες
- Απόφαση του άρθρου 149 για το Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης (ΜΕΣ)
- ΚΥΑ του άρθρου 151 για τις κυρώσεις και τα μέτρα
- Αποφάσεις του Προϊσταμένου της κάθε Αρχής για καθορισμό επιμέρους λεπτομερειών

11^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

11. ΕΙΔΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ & ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΙΜΩΝ – ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

11.1 Διάκριση μεταξύ ρύπανσης, μόλυνσης & υποβάθμισης του περιβάλλοντος

Σύμφωνα με το Ν. 1650/86, Άρθρο 2 νοούνται ως:

1. **Περιβάλλον:** το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες.
2. **Ρύπανση:** η παρουσία στο περιβάλλον ρύπων, δηλαδή κάθε είδους ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας ή άλλων μορφών ενέργειας, σε ποσότητα, συγκέντρωση ή διάρκεια που μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, στους ζωντανούς οργανισμούς και στα οικοσυστήματα ή υλικές ζημιές και γενικά να καταστήσουν το περιβάλλον ακατάλληλο για τις επιθυμητές χρήσεις του.
3. **Μόλυνση:** η μορφή ρύπανσης που χαρακτηρίζεται από την παρουσία παθογόνων μικροοργανισμών στο περιβάλλον ή δεικτών που υποδηλώνουν την πιθανότητα παρουσίας τέτοιων μικροοργανισμών.
4. **Υποβάθμιση:** η πρόκληση από ανθρώπινες δραστηριότητες ρύπανσης ή οποιασδήποτε άλλης μεταβολής στο περιβάλλον, η οποία είναι πιθανό να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικολογική ισορροπία, στην ποιότητα ζωής και στην υγεία των κατοίκων, στην ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά και στις αισθητικές αξίες.

11.2 Η έννοια του περιβαλλοντικού εγκλήματος – η ποινική προστασία του περιβάλλοντος

Το περιβαλλοντικό έγκλημα προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία και σημαντική βλάβη στο περιβάλλον, την υγεία των πολιτών και την οικονομία. Σύμφωνα με την Ιντερπόλ και το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον, το περιβαλλοντικό έγκλημα είναι η τέταρτη μεγαλύτερη εγκληματική δραστηριότητα στον κόσμο μετά

την εμπορία ναρκωτικών, την εμπορία ανθρώπων και την παραποίηση/απομίμηση, και αυξάνεται με ρυθμό μεταξύ 5 % και 7 % ετησίως, δηλαδή διπλάσιο έως τριπλάσιο του ρυθμού της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης. Εκτιμάται ότι ο τζίρος του περιβαλλοντικού εγκλήματος σε διεθνές επίπεδο ανέρχεται σε 70-213 δις δολάρια το χρόνο.

Σύμφωνα με τη Eurojust, η παράνομη διακίνηση αποβλήτων και ειδών άγριας πανίδας, τα εγκλήματα ρύπανσης και το παράνομο εμπόριο επικίνδυνων ουσιών συγκαταλέγονται μεταξύ των σοβαρότερων περιβαλλοντικών εγκλημάτων. Ωστόσο, οι ισχύοντες κανόνες δεν αποτρέπουν επαρκώς τα εγκλήματα αυτά. Από την αξιολόγηση της οδηγίας 2008/99 για το περιβαλλοντικό έγκλημα (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Ν. 4042/2012), προέκυψε ότι απαιτούνται μεταρρυθμίσεις προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερη η χρήση του ποινικού δικαίου για σοβαρές παραβιάσεις των περιβαλλοντικών κανόνων της ΕΕ. Για το λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την αναθεώρηση της οδηγίας η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο η ΕΕ ορίζει τα ποινικά αδικήματα που σχετίζονται με τη ρύπανση και τα απόβλητα, και τα οποία απειλούν τη βιοποικιλότητα και άλλους φυσικούς πόρους. Μέσω της βελτίωσης του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν τα σοβαρότερα περιβαλλοντικά αδικήματα, η πρόταση θα συμβάλει στην επίτευξη των γενικών στόχων της Πράσινης Συμφωνίας για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, της ρύπανσης και της απώλειας της φύσης, καθώς και στην ενίσχυση του περιβαλλοντικού κράτους δικαίου.

Στον υφιστάμενο νόμο 4042/2012 και στην Οδηγία 2008/99/ΕΕ που εναρμονίστηκε με το νόμο αυτό, δεν περιέχεται ο όρος «περιβαλλοντικό έγκλημα», παρά το γεγονός ότι η εν λόγω Οδηγία είναι ευρέως γνωστή ως η Οδηγία για το περιβαλλοντικό έγκλημα. Αντί αυτού περιέχεται ο όρος «παράνομη πράξη», ως κάθε παράβαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας που περιγράφεται στα Παραρτήματα Α και Β του νόμου (που περιέχουν το σύνολο σχεδόν των βασικών νομοθετημάτων για την προστασία του περιβάλλοντος), συμπεριλαμβανομένων όλων των κανονιστικών πράξεων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 1650/1986, των διατάξεων του Ν. 3199/2003, των διατάξεων του Ν.2939/2001 και των διατάξεων του Π.Δ. 148/2009.

Γενικά, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι περιβαλλοντικό έγκλημα αποτελεί κάθε πράξη που παραβιάζει την περιβαλλοντική νομοθεσία και προκαλεί σοβαρό κίνδυνο στο

περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία. Κατά συνέπεια το περιβαλλοντικό έγκλημα ορίζεται για κάθε πεδίο περιβαλλοντικού ελέγχου (π.χ. ύδατα, στερεά απόβλητα, έδαφος) από τις ειδικές διατάξεις που το προστατεύουν.

Πιο συνηθισμένες μορφές περιβαλλοντικού εγκλήματος αποτελούν οι παράνομες εκπομπές ρύπων στην ατμόσφαιρα, το νερό, το έδαφος, το παράνομο εμπόριο ειδών άγριας ζωής, το παράνομο εμπόριο ουσιών που μειώνουν το όζον και το παράνομο εμπόριο και απόθεση αποβλήτων.

11.2.1 Περιβαλλοντικά Αδικήματα που τιμωρούνται ποινικά

Στο άρθρο 3 του Ν.4042/2012 ορίζονται συγκεκριμένα αδικήματα που διώκονται ποινικά και τιμωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 1650/86. Αυτά είναι:

- **Η απόρριψη, εκπομπή ή εισαγωγή ποσότητας υλικών ή ιοντίζουσας ακτινοβολίας στον αέρα, το έδαφος και το νερό που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει το θάνατο, βαριές σωματικής βλάβες σε πρόσωπα ή ουσιαστικές βλάβες στο περιβάλλον**
- **Η διαχείριση αποβλήτων που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει το θάνατο, βαριές σωματικής βλάβες σε πρόσωπα ή ουσιαστικές βλάβες στο περιβάλλον**
- **Η διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων που ασκείται κατά παράβαση του Κανονισμού ΕΚ/1013/2006.**
- **Η λειτουργία μονάδας που εκτελεί επικίνδυνες δραστηριότητες ή στην οποία αποθηκεύονται ή χρησιμοποιούνται επικίνδυνες ουσίες και η οποία προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει εκτός της μονάδας το θάνατο, βαριές σωματικής βλάβες σε πρόσωπα ή ουσιαστικές βλάβες στο περιβάλλον**
- **Η παράνομη διαχείριση πυρηνικών ή άλλων επικίνδυνων ραδιενεργών ουσιών**
- **Η θανάτωση, ο αφανισμός, η κατοχή ή σύλληψη προστατευόμενων ειδών άγριας πανίδας ή χλωρίδας**
- **Η εμπορία προστατευόμενων ειδών άγριας πανίδας ή χλωρίδας**

- Κάθε συμπεριφορά που προκαλεί την **ουσιαστική υποβάθμιση του οικοτόπου προστατευόμενης περιοχής**
- Η παραγωγή, διακίνηση ή χρήση **ουσιών που καταστρέφουν την στοιβάδα του όζοντος.**

11.2.2 Υπεύθυνοι έναντι του νόμου

(Άρθρο 4 του Ν. 4042/2012)

- Τα φυσικά πρόσωπα που είναι **δράστες, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργάτες** στα αδικήματα
- Τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν **ιθύνουσα θέση** και δεν άσκησαν την προβλεπόμενη εποπτεία ή έλεγχο για την αποτροπή της διάπραξης του αδικήματος
- Τα νομικά πρόσωπα **που επωφελούνται** από τα αδικήματα
- Τα νομικά πρόσωπα **που δεν άσκησαν εποπτεία ή έλεγχο** και κατέστησαν δυνατή τη διάπραξη του αδικήματος

Ιθύνουσα θέση: η θέση που κατέχει κάθε φυσικό πρόσωπο σε οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο όταν έχει εξουσία, ενεργώντας ατομικά ή ως μέλος οργάνου, είτε να το εκπροσωπεί, είτε να λαμβάνει αποφάσεις για λογαριασμό του, είτε να ασκεί έλεγχο εντός αυτού

11.3 Διοικητικές, ποινικές και αστικές κυρώσεις για περιβαλλοντικές παραβάσεις

11.3.1 Διοικητικές Κυρώσεις

Άρθρο 21 Ν.4014/11 - (Αντικατάσταση του άρθρου 30 Ν. 1650/86):

Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που:

- Προκαλούν ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος
- Η παραβαίνουν τις διατάξεις του παρόντος (Ν. 4014/11 & Ν.1650/86)
- Η παραβαίνουν τα κατ' εξουσιοδότησή του διατάγματα, Υ.Α., αποφάσεις Α.Δ. ή Περιφέρειας (βλέπε ΑΕΠΟ, ΠΠΔ)

ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη, επιβάλλονται τα ακόλουθα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις:

α) Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών της υποπερ. ββ' της περ. β' της παρ. 15γ του άρθρου 6 του ν. 1650/1986 (Α' 160), που επέχει τη θέση του μέτρου της γραπτής σύστασης της περ. α' της παρ. 5 του άρθρου 151 του ν. 4512/2018 (Α' 5), υποχρέωση αποκατάστασης του περιβάλλοντος, εντός προθεσμίας, αν η βλάβη είναι αναστρέψιμη, πιθανός επανέλεγχος εντός προθεσμίας, προειδοποίηση επιβολής κυρώσεων.

β) Πρόστιμο από 500 - 40.000.000 € σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που:

Τα πρόστιμα επιβάλλονται μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής επιθεώρησης από:

- Τον οικείο Περιφερειάρχη μέχρι 200.000 €
- Τον Γ.Γ. της Αποκεντρωμένης Διοίκησης από 200.000 – 500.000 €
- Τον Υπουργό ΠΕΚΑ από 500.000 – 40.000.000 €
- Εξαιρέση: Όλα τα πρόστιμα της ΕΥΕΠ επιβάλλονται από τον Υπουργό ΠΕΚΑ

Η εξόφληση ή ρύθμιση τελεσίδικων προστίμων για περιβαλλοντικές παραβάσεις αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για:

- Χορήγηση κρατικής επιχορήγησης ή
- Υπαγωγή σε καθεστώς κρατικής ενίσχυσης

Τα όρια προστίμων αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση ΥΠΟΚ και ΥΠΕΝ, λόγω μεταβολής οικονομικών ή περιβαλλοντικών συνθηκών.

γ) Προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας: επιβάλλεται αν μια επιχείρηση ή δραστηριότητα προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος που κατατάσσεται στις «πολύ σημαντικές» παραβάσεις μέχρι να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτρέπεται η ρύπανση ή η υποβάθμιση.

Η προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας επιβάλλεται, μετά από εισήγηση της αρμόδιας για την περιβαλλοντική επιθεώρηση αρχής, από την αρχή ή το όργανο που εξέδωσε την άδεια, ή την έγκριση, ή τη γνωστοποίηση κατασκευής ή λειτουργίας του έργου ή έναρξης της δραστηριότητας ή, κατά περίπτωση, την ανανέωση αυτών.

δ) Οριστική διακοπή λειτουργίας: Μπορεί να επιβληθεί αν η επιχείρηση ή η δραστηριότητα παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα (της προσωρινής διακοπής λειτουργίας) ή αν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη.

Η διακοπή επιβάλλεται μετά από εισήγηση της αρμόδιας για την περιβαλλοντική επιθεώρηση αρχής, με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ή από τον Υπουργό ΠΕΚΑ από κοινού με τον τυχόν συναρμόδιο υπουργό αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ενόψει και της σπουδαιότητας της επιχείρησης ή δραστηριότητας.

Για κάθε ημέρα παράβασης της απαγόρευσης επιβάλλεται με την πράξη επιβολής της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας και πρόστιμο το οποίο ισούται με το διπλάσιο των ημερήσιων ακαθάριστων εσόδων λειτουργίας, ήτοι των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας αναγομένων ανά ημέρα λειτουργίας, και ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε πεντακόσια (500) ευρώ. Η παράβαση διαπιστώνεται με πράξη του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση με την οποία

καταλογίζεται το πρόστιμο. Με απόφαση του οργάνου που επέβαλε την προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας της επιχείρησης ή δραστηριότητας μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να αίρεται η απαγόρευση αυτή, ώστε να παύσει οριστικά η ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος

Κατά των αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται τα κατά το παρόν πρόστιμα χωρεί προσφυγή στο διοικητικό πρωτοδικείο. Οι παραπάνω διαφορές διέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

ε) Άλλα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις που προβλέπονται από την περιβαλλοντική νομοθεσία (π.χ.:

- Πρόστιμο ύψους 7,5 € ανά τόνο σύμμεικτων συλλεχθέντων αποβλήτων σε ΟΤΑ που παραβιάζουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 50 του Ν. 4819/2019.
- Πρόστιμο 1.000 € ανά παράβαση σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 4819/2019.
- Πρόστιμο σε παραγωγούς απαγορευμένων πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης (Άρθρο 181 του Ν. 5037: – Τροποποίηση του άρθρου 18 του Ν. 4736/2020).
- Πρόστιμο σε δραστηριότητες που υπάγονται σε έγκριση λειτουργίας σε περίπτωση μη διάθεσης της σχετικής έγκρισης λειτουργίας, ή παροχής αναληθών στοιχείων ή μη υποβολής στοιχείων για τη μεταβολή της δραστηριότητας, προσαυξανόμενο έως και κατά 1.000€ σε περίπτωση διαπίστωσης άλλης παράβασης της κείμενης νομοθεσίας. Εάν η παράβαση αυτή θέτει σε διακινδύνευση ή προκάλεσε βλάβη στο δημόσιο συμφέρον το πρόστιμο προσαυξάνεται έως και δύο χιλιάδες ευρώ (άρθρο 13 της ΚΥΑ ΠΕΝ/ΔΙΠΑ/11936/836).

στ) Υποχρέωση αποζημίωσης των δαπανών που συνδέονται με τη βλάβη στο περιβάλλον, όταν η βλάβη είναι μη αναστρέψιμη και η παράβαση κατατάσσεται στις κατηγορίες «Σημαντικής» και «Πολύ Σημαντικής» σοβαρότητας της παρ. 1α του άρθρου 21 του Ν. 4014/2011, με την επιφύλαξη εφαρμογής του π.δ. 148/2009 (Α' 190) για την περιβαλλοντική ζημία και την περιβαλλοντική ευθύνη.

Τα εν λόγω μέτρα και οι κυρώσεις είναι αναλογικά και εύλογα, στηρίζονται δε στην αξιολόγηση του κινδύνου που η παράβαση επιφέρει στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος σύμφωνα με την παρ. 1α του άρθρου 21 του Ν. 4014/2011 και επιβάλλονται, σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 21 του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011 (για το Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης), ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, τη συχνότητα ή την χρονική διάρκεια, την υποτροπή και το ιστορικό συμμόρφωσης, τη συμπεριφορά και τον βαθμό συνεργασίας του ελεγχόμενου οικονομικού φορέα, το ύψος υπέρβασης των θεσμοθετημένων ορίων εκπομπών και την παραβίαση των περιβαλλοντικών όρων και προτύπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων, λόγους δημοσίου συμφέροντος, καθώς και του άμεσου ή έμμεσου κέρδους που η παράβαση απέφερε στον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας. Επιπρόσθετα, λαμβάνονται υπόψη συντρέχοντες ελαφρυντικοί ή επιβαρυντικοί παράγοντες και περιστάσεις, σύμφωνα με τις παρ. 1γ και 1δ.

11.3.2 Ποινικές Κυρώσεις

(Άρθρο 7 του Ν.4042/12 - Τροποποίηση του άρθρου 28 Ν. 1650/86):

Όποιος:

- ασκεί δραστηριότητα χωρίς την άδεια ή έγκριση που απαιτείται από το Ν.1650/86, όπως τροποποιήθηκε με το Ν.3010/03 και το Ν. 4014/11 ή από τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του (ΑΕΠΟ, άδεια συλλογής-μεταφοράς, άδεια επαναχρησιμοποίησης, άδεια γεώτρησης κλπ)
- ή υπερβαίνει τα όρια της άδειας ή της έγκρισης που του έχει χορηγηθεί
- **και** υποβαθμίζει το περιβάλλον

τιμωρείται με φυλάκιση έως 2 έτη ή και χρηματική ποινή από 1.000-60.000 €

Επίσης, όποιος προκαλεί ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος με πράξη ή παράλειψη που αντιβαίνει στις διατάξεις του Ν. 1650/1986 ή των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του οι ποινές που προβλέπονται για είναι:

- **Φυλάκιση τουλάχιστον 1 έτος ή και χρηματική ποινή από 3.000-60.000 €** για όποιον προκαλεί ρύπανση ή υποβαθμίζει το περιβάλλον με πράξη ή παράλειψη
- **Φυλάκιση μέχρι 1 έτος ή και χρηματική ποινή** αν η πράξη τελέστηκε από αμέλεια ή οι επιπτώσεις της ρύπανσης είναι περιορισμένες.
- **Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών ή και χρηματική ποινή από 20.000-150.000 €** αν η πράξη τελέστηκε με σκοπό την προάσπιση οικονομικού ή άλλου οφέλους
- **Κάθειρξη έως 10 έτη ή και χρηματική ποινή από 60.000-250.000 €** αν η πράξη τελέστηκε με σκοπό την προάσπιση οικονομικού ή άλλου οφέλους άνω των 73.000 €, ή άνω των 15.000 € για εγκλήματα κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια.
- **Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών ή και χρηματική ποινή από 20.000-150.000 €** αν η πράξη δημιούργησε κίνδυνο σοβαρής ή ευρείας ρύπανσης ή οικολογικής καταστροφής
- **Κάθειρξη έως 10 έτη ή και χρηματική ποινή από 150.000-500.000 €** αν η πράξη δημιούργησε κίνδυνο θανάτου ή βαριάς σωματικής ή διανοητικής πάθησης ανθρώπου ή εμβρύου.
- **Κάθειρξη ή και χρηματική ποινή από 150.000-500.000 €** αν η πράξη προκάλεσε σοβαρή ρύπανση ή υποβάθμιση ή θάνατο ή βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση ανθρώπου ή εμβρύου
- **Φυλάκιση τουλάχιστον 1 έτους ή και χρηματική ποινή από 60-000 έως 150-000 €** αν οι κακουργηματικές πράξεις τελέστηκαν από αμέλεια
- **Σημείωση:** Αν ο δράστης περιορίσει ο ίδιος ή μέσω τρίτων συντελέσει, με έγκαιρη αναγγελία την αρχή, στην ουσιώδη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της ρύπανσης ή της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλλει **μειωμένη ποινή ή να τον απαλλάξει από κάθε ποινή**

11.3.3 Αστική Ευθύνη

(Άρθρο 29 Ν. 1650/86)

Οποιοσδήποτε, φυσικό ή νομικό πρόσωπο προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ευθύνεται σε αποζημίωση, εκτός αν υποδείξει ότι η ζημιά οφείλεται σε ανώτερη βία ή ότι προήλθε από υπαίτια ενέργεια τρίτου που ενήργησε δολίως

11.3.4 Περιβαλλοντική ευθύνη

(Π.Δ. 148/2009)

- Αφορά σε περιβαλλοντική ζημία ή άμεση απειλή ζημίας
- Για εντοπισμένους υπαίτιους με αιτιώδη συνάφεια μεταξύ δραστηριότητας και ζημίας
- Υποχρέωση για προληπτικά μέτρα και δράσεις αποκατάστασης
- Υποχρέωση χρηματοοικονομικής ασφάλειας
- Εφαρμογή σε γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά τις 01-05-2007

11.4 Κριτήρια αξιολόγησης των παραβάσεων

11.4.1 Αρχική αξιολόγηση

Προσδιορίζονται οι ακόλουθες τρεις κατηγορίες παραβάσεων, με βάση το άμεσο/έμμεσο αποτέλεσμά τους στο περιβάλλον:

1. Παράβαση που προκαλεί ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση: κάθε στοιχείο επιθεώρησης εξετάζεται για να διαπιστωθεί αν έχει ήδη προκαλέσει ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση και σε ποιο βαθμό. Οι κατηγορίες ρύπανσης ή άλλης περιβαλλοντικής υποβάθμισης κατατάσσονται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί.
2. Παράβαση που ενδέχεται να προκαλέσει ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση: κάθε στοιχείο επιθεώρησης εξετάζεται για να διαπιστωθεί αν ενέχει κίνδυνο/πιθανότητα ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης για το περιβάλλον και σε ποιο βαθμό. Οι κατηγορίες κινδύνου ρύπανσης ή περιβαλλοντικής υποβάθμισης κατατάσσονται στον Πίνακα 2 που ακολουθεί.
3. Διοικητική παράβαση: η αδυναμία επίδειξης αναγκαίας γραπτής έγκρισης, έκθεσης, πληροφόρησης, ή διοικητικής πράξης, η οποία είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας ή τους περιβαλλοντικούς όρους ή τις πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις για τη λειτουργία της δραστηριότητας ή του έργου. Οι διοικητικές παραβάσεις διακρίνονται σε ουσιώδεις και μη ουσιώδεις, σύμφωνα με τον Πίνακα 3 που ακολουθεί.

Για κάθε διαπιστωμένη παράβαση, αξιολογείται η αρχική κατηγορία σοβαρότητάς της, σύμφωνα με έναν από τους παρακάτω Πίνακες 1 έως 3, ανάλογα την κατηγορία στην οποία υπάγεται (ρύπανση/άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση, κίνδυνος (πιθανότητα) ρύπανσης/άλλης υποβάθμισης, ή διοικητική παράβαση).

Σε περίπτωση που μία παράβαση υπάγεται ταυτόχρονα σε περισσότερες από μία κατηγορίες, όπως μια διοικητική παράβαση με κίνδυνο (πιθανότητα) ρύπανσης, ή ρύπανση και κίνδυνο (πιθανότητα) ρύπανσης, τότε επιλέγεται η σοβαρότερη κατηγορία παράβασης που προκύπτει από τους παρακάτω Πίνακες.

Πίνακας 1: Αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, με βάση την κατηγορία ρύπανσης ή άλλης περιβαλλοντικής υποβάθμισης

Ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση		Κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης
Κατηγορία	Περιγραφή	
Μικρή	Η εισαγωγή ρύπων (ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας ή άλλων μορφών ενέργειας) ή η πρόκληση μεταβολής στο περιβάλλον σε περιορισμένη έκταση, ποσότητα και διάρκεια, πέραν του επιτρεπόμενου βάσει νόμου, απόφασης ή άδειας, που δεν προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει ήπια βλάβη στο περιβάλλον.	Χαμηλή παράβαση
Μέτρια	Η εισαγωγή ρύπων ή η πρόκληση μεταβολής στο περιβάλλον που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει μέτρια βλάβη στο περιβάλλον.	Μέτρια παράβαση
Σοβαρή	Η εισαγωγή ρύπων ή η πρόκληση μεταβολής στο περιβάλλον σε σημαντική έκταση, μεγάλη διάρκεια ή μεγάλη ποσότητα που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή βλάβη στο περιβάλλον.	Σημαντική παράβαση
Πολύ σοβαρή	Ευρεία ρύπανση ή ευρεία οικολογική διατάραξη / καταστροφή ή εκτεταμένη περιβαλλοντική ζημία που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή πολύ σοβαρές βλάβες στην ανθρώπινη υγεία ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, του εδάφους, του νερού ή στα ζώα ή στα φυτά.	Πολύ σημαντική παράβαση

Πίνακας 2: Αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, με βάση την κατηγορία κινδύνου (πιθανότητας) ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης του περιβάλλοντος

Κίνδυνος (πιθανότητα) ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης		Κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης
Κατηγορία	Περιγραφή	
Χαμηλός	Μικρή πιθανότητα να συμβεί μικρή ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση	Καμία παράβαση (ασήμαντη μη συμμόρφωση)
Μεσαίος	Μεγάλη πιθανότητα να συμβεί μικρή ρύπανση / άλλη υποβάθμιση, πιθανότητα να συμβεί μέτρια ρύπανση / άλλη υποβάθμιση ή μικρή πιθανότητα να συμβεί σοβαρή ρύπανση / άλλη υποβάθμιση	Χαμηλή παράβαση
Υψηλός	Μεγάλη πιθανότητα να συμβεί σοβαρή ρύπανση / άλλη υποβάθμιση ή πιθανότητα να συμβεί πολύ σοβαρή ρύπανση / άλλη υποβάθμιση	Μέτρια παράβαση

Πίνακας 3: Αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, με βάση την κατηγορία διοικητικής παράβασης

Διοικητική μη συμμόρφωση / παράβαση		Κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης	
Κατηγορία	Περιγραφή		
Μη ουσιώδης	Ασήμαντη	Ήσσονος σημασίας παραλείψεις, καθυστερήσεις ή αβλεψίες σχετικά με διοικητικές απαιτήσεις.	Καμία παράβαση (ασήμαντη μη συμμόρφωση)
	Χαμηλή	Περιορισμένες μη συμμορφώσεις με διοικητικές απαιτήσεις, μικρή απόκλιση / αστοχία σε απαιτούμενη άδεια, μη υποβολή έκθεσης, μελέτης ή στοιχείων στις αρμόδιες αρχές ή μη ανανέωση/τροποποίηση άδειας, απόφασης ή πιστοποιητικού που απαιτούνται από την περιβαλλοντική αδειοδότηση.	Χαμηλή παράβαση
	Μέτρια	Λειτουργία άνευ απαιτούμενης ανανέωσης / τροποποίησης περιβαλλοντικής άδειας, ή μη έκδοση άλλης άδειας, απόφασης ή πιστοποιητικού που απαιτούνται από την περιβαλλοντική αδειοδότηση.	Μέτρια παράβαση
Ουσιώδης	Διοικητική μη συμμόρφωση που υπονομεύει σοβαρά το νομοθετικό σχήμα, αποφεύγει την ευθύνη ή αποκρύπτει σημαντικές πληροφορίες, όπως λειτουργία άνευ απαιτούμενης περιβαλλοντικής άδειας	Σημαντική παράβαση	

11.4.2 Τελική αξιολόγηση

Για την τελική αξιολόγηση της σοβαρότητας κάθε παράβασης, λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ακόλουθοι ελαφρυντικοί και επιβαρυντικοί παράγοντες:

1. **Η υποτροπή και το ιστορικό συμμόρφωσης.** Για τον σκοπό αυτό εξετάζονται και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των πρότερων περιβαλλοντικών ελέγχων που διενεργήθηκαν από όλες τις αρμόδιες αρχές κατά την τελευταία δεκαετία. Διακρίνονται οι κάτωθι τρεις περιπτώσεις:

- i. Θετικό ιστορικό συμμόρφωσης: Κατά τους προηγούμενους περιβαλλοντικούς ελέγχους εντός της τελευταίας δεκαετίας, είτε δεν διαπιστώθηκαν παραβάσεις, είτε υπήρχε ικανοποιητική συμμόρφωση και η δραστηριότητα ή το έργο κατατάχθηκε στο υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης κατά την αξιολόγηση του συνολικού επιπέδου συμμόρφωσης.
  - ii. Δ/Υ ή μέτριο ιστορικό συμμόρφωσης: Δεν υπάρχουν στοιχεία πρότερων περιβαλλοντικών ελέγχων εντός της τελευταίας δεκαετίας, είτε, σε προηγούμενους περιβαλλοντικούς ελέγχους εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος α) η δραστηριότητα ή το έργο κατατάχθηκε στο μεσαίο επίπεδο συμμόρφωσης κατά την αξιολόγηση του συνολικού επιπέδου συμμόρφωσης, ή β) ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας είναι μέχρι μία φορά υπότροπος.
  - iii. Αρνητικό ιστορικό συμμόρφωσης: Κατά τους προηγούμενους περιβαλλοντικούς ελέγχους εντός της τελευταίας δεκαετίας, είτε εντοπίστηκαν σοβαρά προβλήματα, διαπιστώθηκαν σημαντικές παραβάσεις και η δραστηριότητα ή το έργο έχει καταταχθεί, έστω μία φορά, στο χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης κατά την αξιολόγηση του συνολικού επιπέδου συμμόρφωσης, είτε ο φορέας λειτουργίας είναι πάνω από μία φορά υπότροπος.
2. Η **κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης** (κατηγορία Α ή Β) του ελεγχόμενου έργου ή της δραστηριότητας. Στην περίπτωση λειτουργίας άνευ περιβαλλοντικής άδειας, τότε εκτιμάται από τους επιθεωρητές/ελεγκτές η περιβαλλοντική κατηγορία στην οποία εμπίπτει το έργο ή η δραστηριότητα για την εφαρμογή της παραμέτρου. Στην περίπτωση που το έργο ή η δραστηριότητα δεν εντάσσεται σε κάποια περιβαλλοντική κατηγορία, τότε εφαρμόζεται ό,τι ισχύει για την κατηγορία Β.
3. Η **συμμόρφωση πριν την αυτοψία**. Ο παράγοντας αυτός αφορά μια παράβαση η οποία τελέστηκε πριν την αυτοψία, αλλά διαπιστώνεται από την εξέταση / αξιολόγηση των στοιχείων κατά τον παρόντα έλεγχο και ο ελεγχόμενος φορέας έχει ήδη προβεί σε κατάλληλες ενέργειες για την άρση της παράβασης αυτής πριν την ημερομηνία διενέργειας της αυτοψίας.

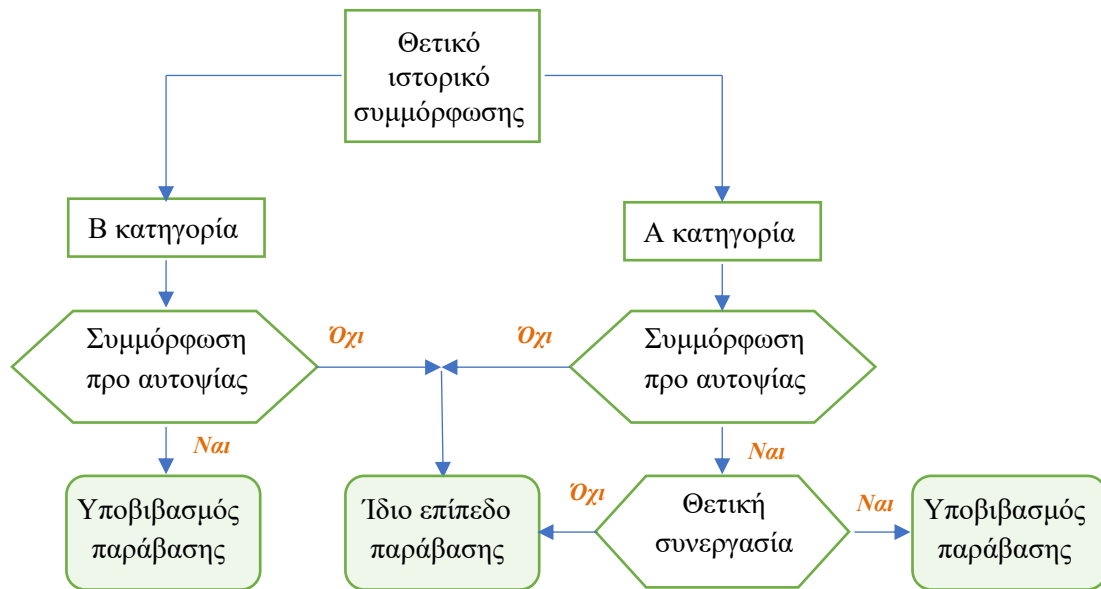
4. **Ο βαθμός συνεργασίας και η συμπεριφορά** του ελεγχόμενου κατά τη διάρκεια της ελεγκτικής διαδικασίας. Αξιολογούνται στοιχεία όπως η διευκόλυνση και η μη παρακώλυση με οποιονδήποτε τρόπο των επιθεωρητών/ελεγκτών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, η χορήγηση των απαιτούμενων στοιχείων και εγγράφων, η διευκόλυνση πρόσβασης σε χώρους και εξοπλισμό της εγκατάστασης, η συμμόρφωση με τυχόν συστάσεις και οδηγίες συμμόρφωσης, όπως επίσης η διευκόλυνση λήψης δειγμάτων και πληρωμής του κόστους των αναλύσεων σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4014/2011, φωτογραφιών και κάθε άλλης ενέργειας απαραίτητης για τη διεξαγωγή του ελέγχου.

Ο συνυπολογισμός των παραπάνω παραμέτρων γίνεται σύμφωνα με τα κάτωθι διαγράμματα αξιολόγησης της σοβαρότητας της παράβασης και μπορεί να αναβαθμίσει ή να υποβιβάσει έως ένα επίπεδο μόνο τη σοβαρότητα της παράβασης. Η σοβαρότητα της παράβασης δεν μπορεί να υποβιβαστεί για τις πολύ σημαντικές παραβάσεις, τις παραβάσεις ρύπανσης/υποβάθμισης του περιβάλλοντος του Πίνακα 1, τις ουσιώδεις διοικητικές και τις παραβάσεις χαμηλής σοβαρότητας.

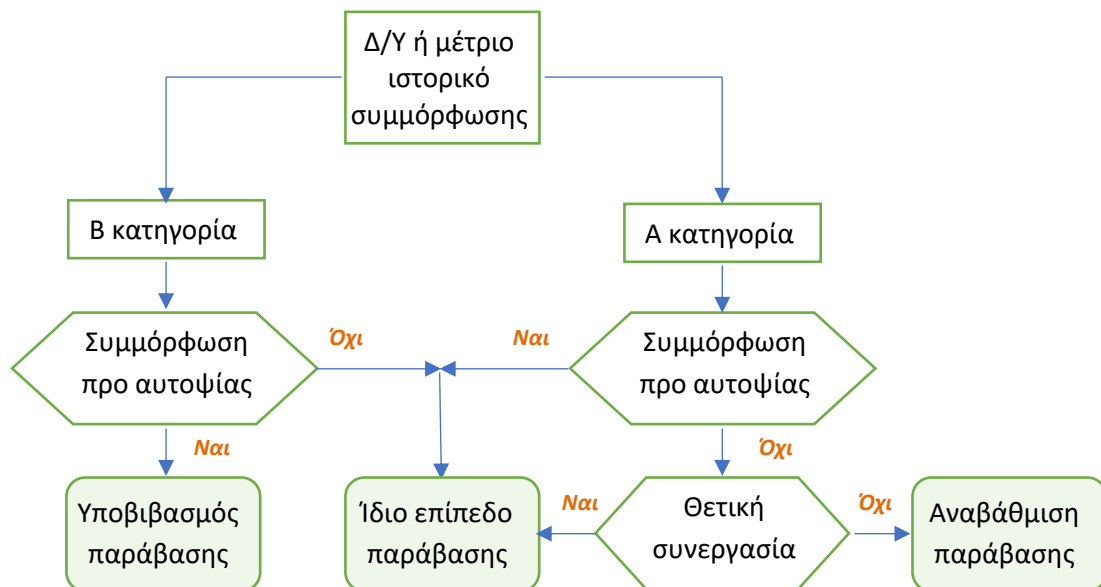
Επισημαίνεται ότι η κατ' επανάληψη διαπίστωση της ίδιας ασήμαντης μη συμμόρφωσης δύναται να την αναβαθμίσει σε χαμηλής σοβαρότητας παράβαση.

Σε κάθε περίπτωση, αδικήματα του άρθρου 3 του ν. 4042/2012 τα οποία διώκονται ποινικά, κατατάσσονται ως σημαντικές ή πολύ σημαντικές παραβάσεις και εκδίδεται Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης, η οποία διαβιβάζεται στον Εισαγγελέα.

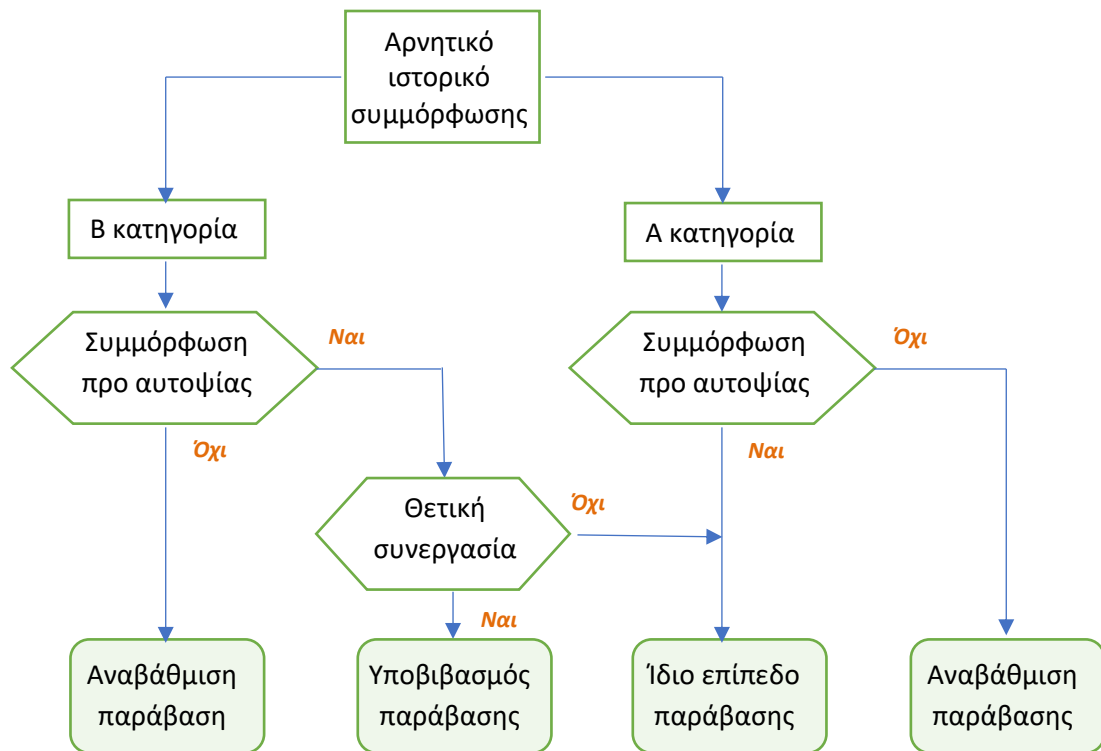
Σχήμα 1: Τελική κατάταξη σοβαρότητας της παράβασης σε περίπτωση θετικού ιστορικού συμμόρφωσης

Σχήμα 2: Τελική κατάταξη σοβαρότητας της παράβασης σε περίπτωση μέτριου ιστορικού συμμόρφωσης

Σχήμα 3: Τελική κατάταξη σοβαρότητας της παράβασης σε περίπτωση αρνητικού ιστορικού συμμόρφωσης

11.4.3 Παραδείγματα κατηγοριών παραβάσεων

Τα παρακάτω ενδεικτικά παραδείγματα δίνονται στην ΥΑ ΜΕΣ, προκειμένου να καθοδηγήσουν τους επιθεωρητές/ελεγκτές στην αρχική αξιολόγηση της σοβαρότητας των παραβάσεων, και δεν αποτελούν εξαντλητικό κατάλογο των πιθανών παραβάσεων. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το σύνολο των αντικειμενικών περιστάσεων, επιστημονικών δεδομένων, νομοθετικών διατάξεων και η επιστημονική κρίση του επιθεωρητή/ελεγκτή.

Ασήμαντες μη συμμορφώσεις:

- Μικρή καθυστέρηση στην υποβολή στοιχείων ή εκθέσεων στις αρχές
- Πλημμελής τήρηση των βιβλίων συντήρησης του εξοπλισμού
- Απόρριψη απορροφητικού υλικού (πανιού) ρυπασμένο με απόβλητα έλαια σε κάδο ανακύκλωσης
- Επιφανειακή διασπορά πολύ μικρής ποσότητας ελαίων / πετρελαιοειδών επί στεγανοποιημένου εδάφους
- Μικρές ελλείψεις στις εκθέσεις περιβαλλοντικής επίδοσης και στα υποβληθέντα στοιχεία για τα παραγόμενα είδη και τις ποσότητες αποβλήτων

Χαμηλής σοβαρότητας:

- Περιορισμένη διαρροή αποβλήτων ελαίων σε μικρή επιφάνεια εδάφους,
- Μικρές υπερβάσεις της οριακής τιμής εκπομπής, πέραν του τυχόν ανώτατου επιτρεπτού αριθμού αποκλίσεων, είτε για μικρό χρονικό διάστημα, είτε στα αποτελέσματα εργαστηριακών μετρήσεων/αναλύσεων κατά τον έλεγχο.
- Μικρότερη συχνότητα διενέργειας μετρήσεων εκπομπών ορισμένων παραμέτρων
- Απουσία σήμανσης στις συσκευασίες επικινδύνων αποβλήτων
- Αποθήκευση επικινδύνων αποβλήτων χωρίς κάποια από τα μέτρα ασφαλείας
- Επανάληψη ασήμαντων μη συμμορφώσεων
- Μη υποβολή απαιτούμενης φυτοτεχνικής μελέτης
- Εκπρόθεσμη αίτηση ανανέωσης της άδειας χρήσης νερού από γεώτρηση

Μέτριας σοβαρότητας:

- Διαρροή αποβλήτων ελαίων σε ποσότητα ή διάρκεια που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει μέτρια βλάβη στο περιβάλλον.
- Μέτριες υπερβάσεις, είτε για σημαντικό χρόνο, είτε στα αποτελέσματα των εργαστηριακών μετρήσεων/αναλύσεων κατά τον έλεγχο
- Ανεξέλεγκτη διάθεση υγρών ή στερεών αποβλήτων σε ποσότητα ή διάρκεια που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει μέτρια βλάβη στο περιβάλλον
- Παράλειψη διενέργειας μετρήσεων εκπομπών για κάποιες παραμέτρους
- Πλημμελής συντήρηση του αντιρρυπαντικού εξοπλισμού
- Αποθήκευση επικινδύνων αποβλήτων χωρίς έγκριση ή χωρίς να προβλέπεται στην περιβαλλοντική άδεια και χωρίς την τήρηση των προβλεπόμενων τεχνικών προδιαγραφών, η οποία ενέχει υψηλό κίνδυνο ρύπανσης/υποβάθμισης.
- Παράλειψη διενέργειας των μετρήσεων εκπομπών επικινδύνων / τοξικών ρύπων ή διενέργεια των μετρήσεων αυτών με σοβαρές ελλείψεις
- Παράλειψη υποχρέωσης ενημέρωσης των αρχών σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων ή μη λειτουργίας του αντιρρυπαντικού εξοπλισμού
- Σοβαρές ελλείψεις στις εκθέσεις περιβαλλοντικής επίδοσης και στα υποβληθέντα στοιχεία για τα παραγόμενα είδη και τις ποσότητες αποβλήτων
- Μη υποβολή στοιχείων ή εκθέσεων στις αρχές (*Σημείωση: Σύμφωνα με τον Πίνακα 3 για το χαρακτηρισμό της σοβαρότητας των διοικητικών παραβάσεων, το συγκεκριμένο παράδειγμα αποτελεί παράβαση χαμηλής σοβαρότητας*)
- Λειτουργία δραστηριότητας χωρίς την απαιτούμενη ανανέωση/τροποποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Σημαντικής σοβαρότητας:

- Ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων λιπαντικών ελαίων σε εκτεταμένη επιφάνεια εδάφους
- Σοβαρές υπερβάσεις της οριακής τιμής εκπομπής είτε στις μετρήσεις/αναλύσεις του φορέα είτε στα αποτελέσματα των εργαστηριακών μετρήσεων/αναλύσεων κατά τον έλεγχο.

- Εκτεταμένη ρύπανση από την απόρριψη αποβλήτων
- Ανεξέλεγκτη καύση πλαστικών, ελαστικών ή άλλων αποβλήτων σε υπαίθριο χώρο σε σημαντικές ποσότητες
- Λειτουργία έργου ή δραστηριότητας χωρίς να έχει εκδοθεί ποτέ περιβαλλοντική αδειοδότηση (ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ)
- Παρεμπόδιση/άρνηση ελέγχου.

Δεν δίνονται παραδείγματα παραβάσεων πολύ σημαντικής σοβαρότητας, δεδομένου ότι τέτοιες περιπτώσεις θεωρούνται σπάνιες και κατά κανόνα υπάγονται και στις διατάξεις του Π.Δ. 148/2009 για την περιβαλλοντική ευθύνη.

11.5 Τρόποι υπολογισμού των προστίμων για περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις του Ν. 4014/2011

Σύμφωνα με Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης (ΜΕΣ) πρόστιμο επιβάλλεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Για τις σημαντικές / πολύ σημαντικές παραβάσεις (ανεξαρτήτως συμμόρφωσης)
2. Για τις χαμηλές / μέτριες παραβάσεις για τις οποίες δεν επήλθε συμμόρφωση σύμφωνα με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών

Το ύψος του προστίμου υπολογίζεται σύμφωνα με το ΜΕΣ και τις σχετικές διατάξεις (άρ. 7 του Ν. 4964/2022, άρ. 180 του Ν. 5037/2023) και ειδικότερα ως εξής:

Σημείωση: Λόγω των αλλαγών που επέφερε το άρθρο 180 του Ν.5037/2023, όπως π.χ. η αλλαγή των μέγιστων και ελάχιστων ποσών ανά σοβαρότητα παράβασης και η θεώρηση του κύκλου εργασιών και όχι των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων, αναμένεται τροποποίηση της ΥΑ για το ΜΕΣ, ενσωματώνοντας αυτές τις αλλαγές ή/και μεταβάλλοντας άλλες παραμέτρους του τρόπου υπολογισμού του προστίμου.

Ο τρόπος υπολογισμού που παρουσιάζεται στη συνέχεια προκύπτει από τον συγκερασμό του υφιστάμενου ΜΕΣ με τις αλλαγές που επέφεραν το άρ. 7 του Ν. 4964/2022, και κυρίως το άρ. 180 του Ν. 5037/2023.

11.5.1 Υπολογισμός του ύψους προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων

Το ύψος του προστίμου ανά περιβαλλοντική παράβαση (ΥΠ), ισούται με:

$$ΥΠ = ΠΒ * \Sigma_{EAE} * \Sigma B * \prod_{i=1}^7 \Sigma EEP_i$$

όπου,

$ΠΒ$ Είναι ένα σταθερό ποσό βάσης, οι τιμές του οποίου λαμβάνονται από τον Πίνακα 5.

Σ_{EAE} Είναι ο συντελεστής των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων (ΕΑΕ) του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας.
Για οικονομικές δραστηριότητες ο συντελεστής ισούται με τον

λογάριθμο των ΕΑΕ μείον τρία, δηλαδή $\Sigma_{EAE} = \log\{EAE\} - 3,0$.

Για μη οικονομικές δραστηριότητες ισούται με τρία, δηλαδή $\Sigma_{EAE} = 3,0$.

(Ο Σ_{EAE} δεν μπορεί να είναι μικρότερος του μηδενός, άρα λαμβάνεται ως $EAE \geq 1000\text{€}$)

ΣB Είναι ο συντελεστής βαρύτητας, ο οποίος εξαρτάται από τη σοβαρότητα της παράβασης και τη φύση της παράβασης ή το είδος του ρύπου, σύμφωνα με τον Πίνακα 6.

$\prod_{i=1}^7 \Sigma EEP_i$ Είναι το γινόμενο όλων των επιμέρους Συντελεστών Ελαφρυντικών / Επιβαρυντικών Παραγόντων (ΣEEP_i), σύμφωνα με τον Πίνακα 7.

Πίνακας 5: Πόσο Βάσης (*ΠΒ*) ανάλογα με την περιβαλλοντική κατηγορία του έργου ή της δραστηριότητας

Πόσο Βάσης (<i>ΠΒ</i>)		
Κατηγορία Β	Κατηγορία Α2	Κατηγορία Α1
6.000	9.000	12.000

Πίνακας 6: Συντελεστής Βαρύτητας (*ΣΒ*) ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, τη φύση της παράβασης και το είδος του ρύπου

Συντελεστής Βαρύτητας (<i>ΣΒ</i>)					
Σοβαρότητα παράβασης	Υγρά ή στερεά απόβλητα / υλικά / ουσίες		Αέριοι ρύποι	Διοικητικές παραβάσεις	Θόρυβος / λοιπές παραβάσεις
	Επικίνδυνα	Μη επικίνδυνα			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Χαμηλή	0,4	0,2	0,3	0,2	0,1
Μέτρια	2,5	1,4	2,0	1,0	1,0
Σημαντική	6,5	5,5	6,0	5,5	5,0
Πολύ σημαντική	16,0	13,0	14,0	10,0	10,0

Πίνακας 7: Συντελεστές ελαφρυντικών / επιβαρυντικών παραγόντων (ΣEEP_i)

Ελαφρυντικοί/επιβαρυντικοί παράγοντες			Συντελεστές ΣEEP_i
α/α	Περιγραφή	Διαβάθμιση	

1	Ιστορικό συμμόρφωσης (τακτικοί/έκτακτοι έλεγχοι σε βάθος δεκαετίας)	Θετικό / Δ/Υ ή μέτριο / Αρνητικό (2-3 φορές υπότροπος) / Αρνητικό (>4 φορές υπότροπος)	0,8 / 1,0 / 1,2 / 3,0
2	Συμπεριφορά/συνεργασία κατά τον έλεγχο	Άριστη / καλή / αρνητική	0,9 / 1,0 / 1,1
3	Συμμόρφωση μετά τον έλεγχο και πριν την επιβολή προστίμου	Πλήρης / μερική / καμία	0,6 / 0,8 / 1,0
4	Εμφανής πρόθεση για προσπορισμό άμεσου ή έμμεσου κέρδους	Όχι / Ναι	1,0 / 1,1
5	Συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης για τον τρέχοντα έλεγχο	Υψηλό / μεσαίο / χαμηλό	0,9 / 1,0 / 1,1
6	Λόγοι δημοσίου συμφέροντος (σε δημόσιο/δημοτικό έργο)	Ναι / Όχι	0,9 / 1,0
7	Κοινωνικά κριτήρια	Ναι / όχι	0,9 / 1,0

Τα στοιχεία για τα ακαθάριστα έσοδα αφορούν στο πιο πρόσφατο οικονομικό έτος σε σχέση με τον χρόνο τέλεσης της παράβασης. (Λαμβάνονται αυτά που δηλώνονται στο ΑΦΜ της επιχείρησης συνολικά, χωρίς επιμερισμό τους σε τυχόν επιμέρους εγκαταστάσεις/ δραστηριότητες. Τα στοιχεία αυτά είτε λαμβάνονται απευθείας από την ελεγχόμενη δραστηριότητα, όπως αναφέρονται στα σχετικά φορολογικά έγγραφα, είτε μπορούν να αναζητηθούν με σχετικό αίτημα από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων – ΑΑΔΕ , είτε από τα δημοσιευμένα στοιχεία του Γενικού Εμπορικού Μητρώου – ΓΕΜΗ, κατά περίπτωση).

Για μη οικονομικές δραστηριότητες ο συντελεστής Σ_{EAE} ισούται με τρία, δηλαδή $\Sigma_{EAE} = 3,0$.

Ομοίως, στις περιπτώσεις έργων ή δραστηριοτήτων για τα οποία δεν είναι γνωστό το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα, όπως παράνομες δραστηριότητες / έργα οικονομικού χαρακτήρα για τα οποία δεν υπάρχει βεβαίωση για ακαθάριστο ετήσιο εισόδημα, ή δραστηριότητες / έργα οικονομικού χαρακτήρα για τα οποία δεν έχουν καθοριστεί τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα καθώς βρίσκονται στο πρώτο έτος της λειτουργίας τους ή δεν έχει ολοκληρωθεί ο χρόνος υποβολής των οικονομικών στοιχείων για το πρώτο έτος λειτουργίας τους, ο συντελεστής Σ_{EAE} λαμβάνεται ίσος με 3,0.

Σχετικά με την επιλογή του Ποσού Βάσης (ΠΒ) και τη χρήση του Πίνακα 5:

- Για έργα και δραστηριότητες που λειτουργούν χωρίς εν ισχύ απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) ή χωρίς υπαγωγή σε πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύεις (ΠΠΔ), ως Ποσό Βάσης (*ΠΒ*) για κάθε παράβαση καθορίζεται το Ποσό Βάσης που αντιστοιχεί σε έργα ή δραστηριότητας κατηγορίας Β.

Σημείωση: Επειδή η παραπάνω πρόβλεψη δημιουργεί αδικαιολόγητα ευεργετικές συνθήκες για μια δραστηριότητα κατηγορίας Α της οποίας η ΑΕΠΟ έχει λήξει, αναμένεται διόρθωση της ΥΑ ΜΕΣ.

- Για έργα και δραστηριότητες που δεν υποχρεούνται σε έκδοση ΑΕΠΟ ή υπαγωγή σε ΠΠΔ, ως Ποσό Βάσης (*ΠΒ*) καθορίζεται το Ποσό Βάσης που θα αντιστοιχούσε σε έργα ή δραστηριότητες κατηγορίας Β.

Όσον αφορά τη χρήση του Πίνακα 6, ισχύουν τα ακόλουθα:

- Στις στήλες (1) έως (3), οι συντελεστές βαρύτητας εφαρμόζονται για μη τήρηση περιβαλλοντικών όρων ή διατάξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας που αφορούν σε αντιρρυπαντική τεχνολογία, παρακολούθηση ρυπαντικών παραμέτρων ή και γενικά διαχείριση των υγρών/στερεών αποβλήτων / υλικών / ουσιών και των αερίων ρύπων. Η στήλη (1) αφορά σε επικίνδυνα υγρά ή στερεά απόβλητα / υλικά / ουσίες, η στήλη (2) αφορά σε μη επικίνδυνα υγρά ή στερεά απόβλητα / υλικά / ουσίας και η στήλη (3) σε αέριες εκπομπές.
- Στη στήλη (3), ως αέριοι ρύποι νοούνται οι ατμοσφαιρικές εκπομπές που περιέχουν τις ρυπαντικές ουσίες που περιέχονται στο Παράρτημα ΙΙ της ΚΥΑ 36060/1155/Ε103/2013 (Β' 1450).
- Στη στήλη (4) δίνονται οι συντελεστές βαρύτητας για διοικητικές παραβάσεις που δεν σχετίζονται με διαπιστωμένη ή πιθανή ρύπανση/υποβάθμιση, ή για διοικητικές παραβάσεις που αξιολογούνται σοβαρότερες της διαπιστωμένης ή πιθανής ρύπανσης/υποβάθμισης. Εφαρμόζεται δηλαδή η αρχή σύμφωνα με την οποία εάν μία παράβαση υπάγεται ταυτόχρονα σε περισσότερες από μία κατηγορίες, επιλέγεται η σοβαρότερη κατηγορία της παράβασης.

- Στη στήλη (5) δίνονται οι συντελεστές βαρύτητας για παραβάσεις που αφορούν σε υπερβάσεις της ανώτατης επιτρεπτής στάθμης θορύβου, καθώς επίσης σε μη τήρηση γενικών περιβαλλοντικών όρων που δε σχετίζονται άμεσα με τη διαχείριση των υγρών/στερεών αποβλήτων / υλικών /ουσιών ή των αερίων ρύπων, όπως περιβαλλοντικών όρων σχετικά με την αποκατάσταση, τη δενδροφύτευση, τη φύλαξη των χώρων, κλπ.

Όσον αφορά τη χρήση του Πίνακα 7, ισχύουν τα κάτωθι:

- Το γινόμενο των επιμέρους Συντελεστών Ελαφρυντικών / Επιβαρυντικών Παραγόντων δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 0,4 (ελάχιστο όριο) και μεγαλύτερο από 1,5 (μέγιστο όριο). Εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση ιδιαίτερα αρνητικού ιστορικού συμμόρφωσης (>4 φορές υπότροπος), για την οποία δεν εφαρμόζεται το ως άνω μέγιστο όριο. Δηλαδή:

$$0,4 \leq \prod_{i=1}^7 \Sigma \text{ΕΕΠ}_i \leq 1,5 \quad \text{Με εξαιρέση την περίπτωση ιδιαίτερα αρνητικού ιστορικού συμμόρφωσης (>4 φορές υπότροπος)}$$

- Ως κοινωνικά κριτήρια λαμβάνονται οι περιπτώσεις είτε των ανεξάρτητων επιχειρήσεων που απασχολούν έως εννέα εργαζόμενους και ο ετήσιος κύκλος εργασιών τους δεν υπερβαίνει τα 0,5 εκατομμύρια ευρώ, είτε των επιχειρήσεων που τελούν σε αναστολή λειτουργίας λόγω οικονομικών δυσκολιών.

Σημείωση: Απαιτείται να διευκρινισθεί με νομοθετική διάταξη ο τρόπος με τον οποίο θα λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του προστίμου οι πρόσθετοι ελαφρυντικοί / επιβαρυντικοί παράγοντες που αναφέρονται στις παρ. 1γ και 1δ του άρ. 180 του Ν. 5037/2023.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, υπολογίζεται το ύψους του προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία της παράβασης και τους ελαφρυντικούς/επιβαρυντικούς παράγοντες του ελεγχόμενου.

Στη συνέχεια, το ποσό αυτό ελέγχεται εάν αντιβαίνει τα ελάχιστα / μέγιστα ποσά και ποσοστά που ορίζει η νομοθεσία.

11.5.2 Έλεγχος του υπολογισμένου προστίμου σε σχέση με ελάχιστα / μέγιστα ποσά και ποσοστά

Σύμφωνα με το άρθρο 75 του ν. 4843/2021, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 180 του Ν. 5037/2023, το ύψος του προστίμου για κάθε παράβαση πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ του ελαχίστου και μέγιστου ποσού ανά κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης, που αναγράφεται στον πίνακα 8 και ταυτόχρονα δεν μπορεί να υπερβαίνει το γινόμενο του κύκλου εργασιών (ΚΕ) επί του ποσοστού επί του κύκλου εργασιών που αναφέρεται στον πίνακα 8.

Πίνακας 8: Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση.

Σοβαρότητα παράβασης	Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση		
	Ποσοστό (%)	Ελάχιστο Ποσό (€)	Μέγιστο Ποσό (€)
Χαμηλή	0,5	500	100.000
Μέτρια	2	1.000	500.000
Σημαντική	6	10.000	2.000.000
Πολύ Σημαντική	10	20.000	40.000.000

Δηλαδή θα πρέπει να ισχύουν:

- 1 Ύψος προστίμου $\geq$ Ελάχιστο Ποσό
- 2 Ύψος προστίμου $\leq$ Μέγιστο Ποσό
- 3 Ύψος προστίμου $\leq$ Ποσό που υπολογίζεται από το ποσοστό επί του κύκλου εργασιών

Αν το (μέγιστο) ποσό του προστίμου που αντιστοιχεί στο ανώτατο ποσοστό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης

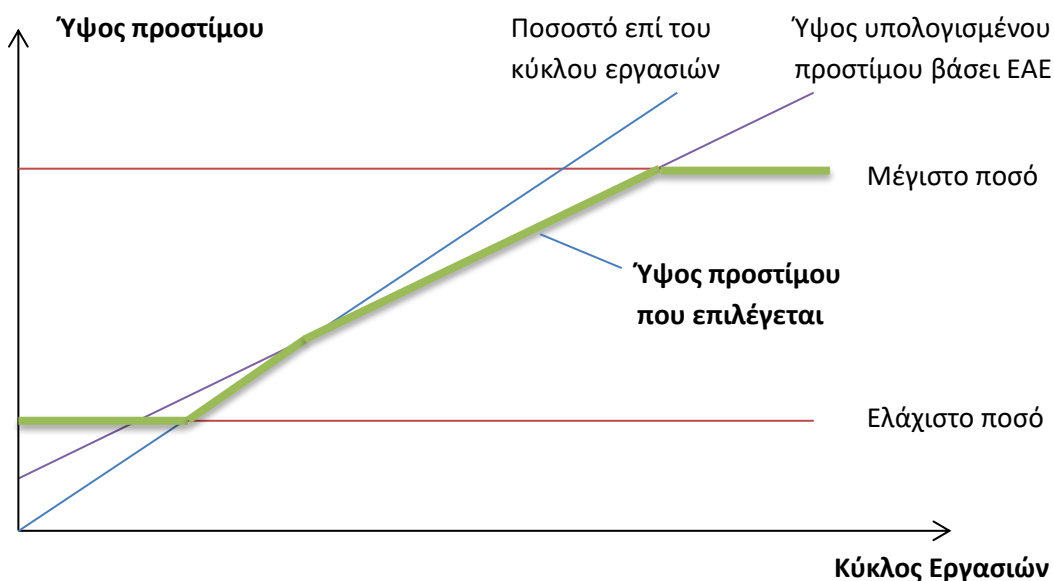
φορολογίας εισοδήματος, είναι μικρότερο του ελάχιστου προβλεπόμενου προστίμου της κατηγορίας παράβασης, τότε το ποσό του προστίμου ισούται με το ελάχιστο προβλεπόμενο πρόστιμο της εκάστοτε κατηγορίας παράβασης, όπως δίνεται στον Πίνακα 8.

Αντιστοίχως, αν το (μέγιστο) ποσό του προστίμου που αντιστοιχεί στο ανώτατο ποσοστό, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, είναι μεγαλύτερο του μέγιστου προβλεπόμενου προστίμου της κατηγορίας παράβασης, τότε το (μέγιστο) ποσό ισούται με το μέγιστο προβλεπόμενο πρόστιμο της εκάστοτε κατηγορίας παράβασης, όπως δίνεται στον Πίνακα 8.

Με άλλα λόγια, τα ελάχιστα και μέγιστα ποσά ανά παράβαση υπερισχύουν του μέγιστου ποσού επί του κύκλου εργασιών.

Τα παραπάνω αναπαρίστανται σχηματικά στο Σχήμα 1, όπου εμφανίζεται με συμπαγή τεθλασμένη γραμμή το ύψος του προστίμου που επιλέγεται μετά από σύγκριση του ποσού που υπολογίζεται βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων του μέρους Α, με τα ελάχιστα και μέγιστα ποσά και ποσοστά του μέρους Β.

Σχήμα 1: Το ύψος του προστίμου που επιλέγεται μετά από σύγκριση με τα ελάχιστα και μέγιστα ποσά και ποσοστά.

11.5.3 Επιπρόσθετοι Ελαφρυντικοί / Επιβαρυντικοί παράγοντες του Ν. 5037/2023

Εάν συντρέχουν μία ή περισσότερες επιβαρυντικές περιστάσεις της παρ. 1δ, του άρ. 180 του Ν. 5043/2023, τα ελάχιστα πρόστιμα και τα ποσοστά του Πίνακα 8, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, διπλασιάζονται, ενώ αν συντρέχουν μία ή περισσότερες ελαφρυντικές περιστάσεις της παρ. 1γ, του άρ. 180 του Ν. 5043/2023, τα ελάχιστα πρόστιμα και τα ποσοστά του Πίνακα 8, μειώνονται στο ήμισυ.

Σε περίπτωση υποτροπής, τα ελάχιστα πρόστιμα και τα ποσοστά του Πίνακα 8, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, διπλασιάζονται.

Ως υποτροπή λογίζεται η κατ' επανάληψη παράβαση νομοθετικών προβλέψεων από τον φορέα λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας. Η υποτροπή εξετάζεται σε βάθος 10ετίας και αφορά την ίδια ή οποιαδήποτε άλλη περιβαλλοντική παράβαση ή την έλλειψη συμμόρφωσης εντός προθεσμίας με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ) που συνοδεύει την Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης. (Δεν συνιστά υποτροπή η μη συμμόρφωση με το ΠΔΕ της Οριστικής Έκθεσης Ελέγχου).

Για τον υπολογισμό του προστίμου λαμβάνονται υπόψη σωρευτικά και τα δύο προηγούμενα εδάφια.

Ως επιβαρυντικοί παράγοντες της παρ. 1δ, του άρ. 180 του Ν. 5043/2023 θεωρούνται:

- α) αν η παράβαση περιελάμβανε τη χρήση πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων από τον παραβάτη,
- β) αν το αδίκημα διαπράχθηκε στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης, κατά την έννοια της απόφασης -πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008 «για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος» (L 300), σχετικά με παραβάσεις που κατατάσσονται στις κατηγορίες «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» και «ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβαρότητας της παρ. 1α.

Ως ελαφρυντικοί παράγοντες ή περιστάσεις της παρ. 1γ, του άρ. 180 του Ν. 5043/2023 θεωρούνται:

- α) όταν ο παραβάτης επαναφέρει, οικειοθελώς και αμελλητί, τη φύση στην προηγούμενη κατάστασή της,

β) όταν ο παραβάτης παρέχει στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές χρήσιμες πληροφορίες, τις οποίες δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν διαφορετικά και οι οποίες βοηθούν τις εν λόγω αρχές, να αναγνωρισθούν ή να αχθούν ενώπιον της Δικαιοσύνης οι υπόλοιποι παραβάτες.

Με βάση τα παραπάνω, όταν συντρέχουν οι επιπρόσθετοι ελαφρυντικοί / επιβαρυντικοί παράγοντες του άρ. 180 του Ν. 5037/2023, τα ποσοστά και ποσά του Πίνακα 8 διαμορφώνονται ως εξής:

Πίνακας 9: Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση για την περίπτωση επιβαρυντικών περιστάσεων ή υποτροπής.

Σοβαρότητα παράβασης	Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση		
	Ποσοστό (%)	Ελάχιστο Ποσό (€)	Μέγιστο Ποσό (€)
Χαμηλή	1	1000	100.000
Μέτρια	4	2.000	500.000
Σημαντική	12	20.000	2.000.000
Πολύ Σημαντική	20	40.000	40.000.000

Πίνακας 9: Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση για την περίπτωση επιβαρυντικών περιστάσεων και υποτροπής.

Σοβαρότητα παράβασης	Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση		
	Ποσοστό (%)	Ελάχιστο Ποσό (€)	Μέγιστο Ποσό (€)
Χαμηλή	2	2000	100.000
Μέτρια	8	4.000	500.000
Σημαντική	24	40.000	2.000.000
Πολύ Σημαντική	40	80.000	40.000.000

Πίνακας 10: Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση για την περίπτωση ελαφρυντικών περιστάσεων **χωρίς** υποτροπή.

Σοβαρότητα παράβασης	Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση		
	Ποσοστό (%)	Ελάχιστο Ποσό (€)	Μέγιστο Ποσό (€)
Χαμηλή	0,25	250	100.000
Μέτρια	1	500	500.000
Σημαντική	3	5.000	2.000.000
Πολύ Σημαντική	5	10.000	40.000.000

Πίνακας 10: Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση για την περίπτωση ελαφρυντικών περιστάσεων **με** υποτροπή.

Σοβαρότητα παράβασης	Ποσοστά επί του Κύκλου Εργασιών και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση		
	Ποσοστό (%)	Ελάχιστο Ποσό (€)	Μέγιστο Ποσό (€)
Χαμηλή	0,5	500	100.000
Μέτρια	2	1.000	500.000
Σημαντική	6	10.000	2.000.000
Πολύ Σημαντική	10	20.000	40.000.000

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. 1.β του άρθρου 21 του Ν. 4014/2011, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 180 του Ν. 5037, το συνολικό πρόστιμο για το σύνολο των παραβάσεων κυμαίνεται από 500€ έως 40.000.000€.

11.5.4 Ειδικές περιπτώσεις

Το κριτήριο του ποσοστού, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, δεν εφαρμόζεται σε έργα και δραστηριότητες που δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα (όπως Δήμοι, Δημοτικές Επιχειρήσεις, Νοσοκομεία).

Σημείωση: Προφανώς, το κριτήριο του ποσοστού, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, δεν εφαρμόζεται σε έργα και δραστηριότητες για τις οποίες δεν υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία.

Για έργα και δραστηριότητες που υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις διεξαγωγής παράνομης οικονομικής δραστηριότητας, η οποία οδηγεί σε απόκρυψη μέρους ή του συνόλου του κύκλου εργασιών, για τον υπολογισμό του προστίμου δεν λαμβάνεται υπόψη ο εκτιμώμενος κύκλος εργασιών και δεν ισχύει ο περιορισμός του ανώτατου ποσοστού του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, βάσει του κύκλου εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Αν η διοικητική παράβαση συνίσταται στην έλλειψη Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ), θεωρείται «ΜΕΤΡΙΑΣ» σοβαρότητας και επιβάλλεται πρόστιμο δύο τοις εκατό (2%), επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, με βάση τον κύκλο εργασιών της τελευταίας υποβληθείσας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, το οποίο δεν είναι κατώτερο των χιλίων (1.000) ευρώ. Το κριτήριο του ποσοστού, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, δεν εφαρμόζεται σε έργα και δραστηριότητες που δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Σε περίπτωση υποτροπής, το πρόστιμο διπλασιάζεται. Σε περίπτωση τρίτης συνεχόμενης παράβασης έλλειψης ΠΠΔ επιβάλλεται αναστολή λειτουργίας, σύμφωνα με την παρ. 6.

Προσοχή: Η περίπτωση επιβολής προστίμου για έλλειψη Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων αποτελεί εξαίρεση στις προβλέψεις της παρ. 15α που δεν προβλέπουν απ' ευθείας επιβολή κυρώσεων για «ΜΕΤΡΙΑΣ» σοβαρότητας παραβάσεις, παρά μόνο στην περίπτωση μη-συμμόρφωσης με το ΠΔΕ.

11.6 Μελέτες περίπτωσης υπολογισμού προστίμων ανά ομάδα έργων & δραστηριοτήτων

Παράδειγμα 1:

Δραστηριότητα: κατηγορίας Β

Παράβαση: Σημαντικής σοβαρότητας σχετική με μη επικίνδυνα απόβλητα

ΕΑΕ = 20 εκ. €

Χωρίς ιστορικό ελέγχου, άριστη συνεργασία κατά τον έλεγχο και υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης

Α. Υπολογισμός του ύψους προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων:

- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 5, το ποσό βάσης είναι 6.000€
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 6, ο ΣΒ είναι 5,5
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 7, ο $\Pi_{\Sigma\text{ΕΕΠ}} = 1,0 \times 0,9 \times 0,9 = 0,81$
- ✓ $\Sigma_{\text{ΕΑΕ}} = \log\{20.000.000\} - 3 = 7,3 - 3 = 4,3$

Επομένως το ύψος του προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων είναι,

$$\begin{aligned} \text{ΥΠ} &= \text{ΠΒ} \times \Sigma_{\text{ΕΑΕ}} \times \Sigma\text{Β} \times \Pi_{\Sigma\text{ΕΕΠ}} \\ &= 6.000 \times 4,3 \times 5,5 \times 0,81 \\ &= 114.939 \text{ €} \end{aligned}$$

Β. Έλεγχος του υπολογισμένου προστίμου σε σχέση με ελάχιστα / μέγιστα ποσά και ποσοστά:

- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 8, το ελάχιστο ποσό για σημαντική παράβαση είναι 10.000 € και το μέγιστο ποσό 2.000.000 €
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 8, το ποσοστό επί του κύκλου εργασιών με βάση το οποίο υπολογίζεται το μέγιστο επιτρεπόμενο πρόστιμο είναι 2%.
- ✓ Άρα το μέγιστο επιτρεπόμενο πρόστιμο βάσει του κύκλου εργασιών είναι:

$$20.000.000 \times 2\% = 400.000 \text{ €}.$$

Για το ύψος του προστίμου θα πρέπει να ισχύει:

- 1 Ύψος προστίμου $\geq$ Ελάχιστο Ποσό
 $\Rightarrow 114.939 \text{ €} \geq 10.000 \text{ €}$ ισχύει
- 2 Ύψος προστίμου $\leq$ Μέγιστο Ποσό
 $\Rightarrow 114.939 \text{ €} \leq 2.000.000 \text{ €}$ ισχύει
- 3 Ύψος προστίμου $\leq$ Ποσό που υπολογίζεται από το ποσοστό επί του κύκλου εργασιών
 $\Rightarrow 114.939 \text{ €} \leq 400.000 \text{ €}$ ισχύει

Άρα το τελικό ύψος προστίμου που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη περίπτωση για τη συγκεκριμένη παράβαση είναι: **ΥΠ = 114.939 €**

Παράδειγμα 2:

Δραστηριότητα: κατηγορίας Β

Παράβαση: Χαμηλής σοβαρότητας σχετική με μη επικίνδυνα απόβλητα

EAE = 20 εκ. €

Χωρίς ιστορικό ελέγχου, άριστη συνεργασία κατά τον έλεγχο και υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης

A. Υπολογισμός του ύψους προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων:

- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 5, το ποσό βάσης είναι 6.000€
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 6, ο ΣΒ είναι 0,2
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 7, ο $\Pi_{\Sigma\text{E}\text{E}\text{I}\text{I}} = 1,0 \times 0,9 \times 0,9 = 0,81$
- ✓ $\Sigma_{\text{E}\text{A}\text{E}} = \log\{20.000.000\} - 3 = 7,3 - 3 = 4,3$

Επομένως το ύψος του προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων είναι,

$$\begin{aligned} \text{ΥΠ} &= \text{ΠΒ} \times \Sigma_{\text{E}\text{A}\text{E}} \times \Sigma\text{B} \times \Pi_{\Sigma\text{E}\text{E}\text{I}\text{I}} \\ &= 6.000 \times 4,3 \times 0,2 \times 0,81 \\ &= 4.180 \text{ €} \end{aligned}$$

B. Έλεγχος του υπολογισμένου προστίμου σε σχέση με ελάχιστα / μέγιστα ποσά και ποσοστά:

- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 8, το ελάχιστο ποσό για σημαντική παράβαση είναι 500 € και το μέγιστο ποσό 100.000 €
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 8, το ποσοστό επί του κύκλου εργασιών με βάση το οποίο υπολογίζεται το μέγιστο επιτρεπόμενο πρόστιμο είναι 0,5%.
- ✓ Άρα το μέγιστο επιτρεπόμενο πρόστιμο βάσει του κύκλου εργασιών είναι:

$$20.000.000 \times 0,5\% = 100.000 \text{ €}.$$

Για το ύψος του προστίμου θα πρέπει να ισχύει:

- 1 Ύψος προστίμου $\geq$ Ελάχιστο Ποσό
 $\Rightarrow 4.180 \text{ €} \geq 500 \text{ €}$ ισχύει
- 2 Ύψος προστίμου $\leq$ Μέγιστο Ποσό
 $\Rightarrow 4.180 \text{ €} \leq 100.000 \text{ €}$ ισχύει
- 3 Ύψος προστίμου $\leq$ Ποσό που υπολογίζεται από το ποσοστό επί του κύκλου εργασιών
 $\Rightarrow 4.180 \text{ €} \leq 100.000 \text{ €}$ ισχύει

Άρα το τελικό ύψος προστίμου που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη περίπτωση για τη συγκεκριμένη παράβαση είναι: **ΥΠ = 4.180 €**

Παράδειγμα 3:

Δραστηριότητα: κατηγορίας Β

Παράβαση: Χαμηλής σοβαρότητας σχετική με μη επικίνδυνα απόβλητα

ΕΑΕ = 60.000 €

Χωρίς ιστορικό ελέγχου, άριστη συνεργασία κατά τον έλεγχο και υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης

Α. Υπολογισμός του ύψους προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων:

- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 5, το ποσό βάσης είναι 6.000€
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 6, ο ΣΒ είναι 0,2
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 7, ο $\Pi_{\Sigma\text{ΕΕΠ}} = 1,0 \times 0,9 \times 0,9 = 0,81$
- ✓ $\Sigma_{\text{ΕΑΕ}} = \log\{60.000\} - 3 = 4,7 - 3 = 1,7$

Επομένως το ύψος του προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων είναι,

$$\begin{aligned} \text{ΥΠ} &= \text{ΠΒ} \times \Sigma_{\text{ΕΑΕ}} \times \Sigma\text{Β} \times \text{Π}_{\Sigma\text{ΕΕΠ}} \\ &= 6.000 \times 1,7 \times 0,2 \times 0,81 \\ &= 1.652 \text{ €} \end{aligned}$$

Β. Έλεγχος του υπολογισμένου προστίμου σε σχέση με ελάχιστα / μέγιστα ποσά και ποσοστά:

- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 8, το ελάχιστο ποσό για σημαντική παράβαση είναι 500 € και το μέγιστο ποσό 100.000 €
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 8, το ποσοστό επί του κύκλου εργασιών με βάση το οποίο υπολογίζεται το μέγιστο επιτρεπόμενο πρόστιμο είναι 0,5%.
- ✓ Άρα το μέγιστο επιτρεπόμενο πρόστιμο βάσει του κύκλου εργασιών είναι:
 $60.000 \times 0,5\% = 300 \text{ €}.$

Για το ύψος του προστίμου θα πρέπει να ισχύει:

- 1 Ύψος προστίμου $\geq$ Ελάχιστο Ποσό
 $\Rightarrow 1.652 \text{ €} \geq 500 \text{ €}$ ισχύει
- 2 Ύψος προστίμου $\leq$ Μέγιστο Ποσό
 $\Rightarrow 1.652 \text{ €} \leq 100.000 \text{ €}$ ισχύει
- 3 Ύψος προστίμου $\leq$ Ποσό που υπολογίζεται από το ποσοστό επί του κύκλου εργασιών
 $\Rightarrow 1.652 \text{ €} \leq 300 \text{ €}$ δεν ισχύει

Άρα το τελικό ύψος προστίμου που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη περίπτωση για τη συγκεκριμένη παράβαση δεν μπορεί να είναι αυτό που υπολογίστηκε με βάση τα ΕΑΕ (1.652€), καθώς υπερβαίνει το μέγιστο ποσό που υπολογίζεται βάσει του ποσοστού επί του κύκλου εργασιών (300 €). Ούτε όμως μπορεί να είναι 300 €, γιατί είναι μικρότερο από το ελάχιστο ύψος για χαμηλές παραβάσεις που είναι 500 € και το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 180 του Ν.5037/2023 υπερισχύει.

Άρα το τελικό ύψος προστίμου που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη περίπτωση για τη συγκεκριμένη παράβαση είναι: **ΥΠ = 500 €.**

Παράδειγμα 4:

Δραστηριότητα: Δεν κατατάσσεται σε κατηγορία αδειοδότησης

Παράβαση: Χαμηλής σοβαρότητας σχετική με μη επικίνδυνα απόβλητα

Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα ΕΑΕ

Χωρίς ιστορικό ελέγχου, άριστη συνεργασία κατά τον έλεγχο και υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης

A. Υπολογισμός του ύψους προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων:

- ✓ Για έργα και δραστηριότητες που δεν υποχρεούνται σε έκδοση ΑΕΠΟ ή υπαγωγή σε ΠΠΔ, ως Ποσό Βάσης (ΠΒ) καθορίζεται το Ποσό Βάσης που θα αντιστοιχούσε σε έργα ή δραστηριότητες κατηγορίας Β. Σύμφωνα με τον Πίνακα 5, το ποσό βάσης είναι 6.000€
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 6, ο ΣΒ είναι 0,2
- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 7, ο $\Pi_{\Sigma\text{ΕΕΠ}}$ = $1,0 \times 0,9 \times 0,9 = 0,81$
- ✓ Για μη οικονομικές δραστηριότητες ο συντελεστής $\Sigma_{\text{ΕΑΕ}}$ ισούται με τρία, δηλαδή $\Sigma_{\text{ΕΑΕ}} = 3,0$.

Επομένως το ύψος του προστίμου βάσει των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων είναι,

$$\begin{aligned} \text{ΥΠ} &= \text{ΠΒ} \times \Sigma_{\text{ΕΑΕ}} \times \Sigma\text{Β} \times \Pi_{\Sigma\text{ΕΕΠ}} \\ &= 6.000 \times 3,0 \times 0,2 \times 0,81 \\ &= 2.916 \text{ €} \end{aligned}$$

B. Έλεγχος του υπολογισμένου προστίμου σε σχέση με ελάχιστα / μέγιστα ποσά και ποσοστά:

- ✓ Σύμφωνα με τον Πίνακα 8, το ελάχιστο ποσό για σημαντική παράβαση είναι 500 € και το μέγιστο ποσό 100.000 €
- ✓ το κριτήριο του ποσοστού, επί του συνολικού κύκλου εργασιών της τελευταίας χρήσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, δεν

εφαρμόζεται σε έργα και δραστηριότητες για τις οποίες δεν υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία.

Για το ύψος του προστίμου θα πρέπει να ισχύει:

1 Ύψος προστίμου $\geq$ Ελάχιστο Ποσό

$\Rightarrow 2.916 \text{ €} \geq 500 \text{ €}$ ισχύει

2 Ύψος προστίμου $\leq$ Μέγιστο Ποσό

$\Rightarrow 2.916 \text{ €} \leq 100.000 \text{ €}$ ισχύει

Άρα το τελικό ύψος προστίμου που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη περίπτωση για τη συγκεκριμένη παράβαση είναι: **ΥΠ = 2.916 €.**

11.7 Νομολογία

11.7.1 Υποχρέωση υπογραφής της έκθεσης αυτοψίας από το σύνολο των Επιθεωρητών που διενήργησαν τον έλεγχο

ΣτΕ 348/2017 «4. Επειδή, κατά την έννοια της προαναφερθείσης ειδικής διατάξεως της περ. 4 της παρ. Α του άρθρου 9 του ν. 2947/2001, **η προβλεπόμενη από αυτήν έκθεση αυτοψίας συντάσσεται και υπογράφεται υποχρεωτικά από το σύνολο των Επιθεωρητών που διενήργησαν τον έλεγχο**. Συνεπώς, σε περίπτωση μη υπογραφής της ανωτέρω εκθέσεως από όλους τους Επιθεωρητές, η πλημμέλεια αυτή καθιστά μη νόμιμα και τα επόμενα στάδια της οριζόμενης στις διατάξεις των περιπτώσεων 4 και 5 της παρ. Α του άρθρου 9 του ν. 2947/2001 διαδικασίας βεβαίωσης της παραβάσεως, όπως και την εκδιδόμενη, στο τέλος της διαδικασίας αυτής, πράξη επιβολής προστίμου. [Ως προς την υποχρέωση υπογραφής, από όλους τους υπαλλήλους που πραγματοποίησαν την αυτοψία, της εκθέσεως που συντάσσεται για τη διαπίστωση και τη βεβαίωση παραβάσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, πρβλ. και το άρθρο 1 παρ. 1 της 59388/3363/24.8.1988 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, Γεωργίας, Υγείας, Πρόνοιας και Κοιν. Ασφαλίσεων, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορικής Ναυτιλίας (Β'638/31.8.1988), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 30 παρ. 3, 4 και 7 του ν. 1650/1986 (Α'160)].

6. ... κατά τα εκτεθέντα στην τέταρτη σκέψη, η συμπληρωματική έκθεση αυτοψίας θα έπρεπε, σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη εν προκειμένω ειδική διάταξη της περιπτώσεως 4 της παρ. Α του άρθρου 9 του ν. 2947/2001, να έχει συνταχθεί και υπογραφεί από το σύνολο των Επιθεωρητών που διενήργησαν τον έλεγχο, η πλημμέλεια δε της μη υπογραφής της εκθέσεως αυτής από το σύνολο των Επιθεωρητών που διενήργησαν τη σχετική αυτοψία καθιστά μη νόμιμα και τα επόμενα στάδια της οικείας διαδικασίας, καθώς και την εκδιδόμενη, στο τέλος της διαδικασίας αυτής, πράξη επιβολής προστίμου. Εξάλλου, ο προβαλλόμενος ισχυρισμός ότι η πλημμέλεια της συμπληρωματικής εκθέσεως αυτοψίας, λόγω μη υπογραφής αυτής από το σύνολο των Επιθεωρητών, καλύπτεται από το γεγονός ότι η αναιρεσίβλητη, στην από 12.11.2007 απολογητική της επιστολή προς την Ε.Υ.Ε.Π., δεν αμφισβήτησε την έλλειψη υπογραφών της συμπληρωματικής εκθέσεως αυτοψίας,

είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι στηρίζεται σε πραγματικό που δεν προκύπτει από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση και προβάλλεται το πρώτον κατ' αναίρεση.»

ΣτΕ 1906/2017 «4. Επειδή, εξάλλου, στο άρθρο 1 της 59388/3363/24.8.1988 κοινής υπουργικής αποφάσεως «Τρόπος, όργανα και διαδικασία επιβολής και είσπραξης των διοικητικών προστίμων του άρθρου 30 του ν. 1650/1986» (Β' 638) ορίζονται τα εξής: «1. Η διαπίστωση της πρόκλησης ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή της παράβασης των διατάξεων του ν. 1650/1986 ή [...] γίνεται με αυτοψία που διενεργούν είτε η κατά το άρθρο 6 παράγρ. 1 του ν. 1650/86 υπηρεσία, είτε η κατά την παράγρ. 2 του ίδιου άρθρου αρχή είτε τέλος τα κατά το άρθρο 26 του ίδιου νόμου Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος. Μετά τη διενέργεια της αυτοψίας συντάσσεται επί τόπου σχετική έκθεση. Σ' αυτήν αναφέρονται όλα τα αναγκαία για τον καθορισμό της ταυτότητας της συγκεκριμένης παράβασης στοιχεία και ιδίως το είδος της παράβασης, η χρονολογία διαπίστωσής της και ο φορέας (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) που ευθύνεται γι' αυτή. Ειδικότερα προκειμένου για ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος, αναφέρονται το περιστατικό ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος, η έκταση και οι άμεσες τουλάχιστον επιπτώσεις του, ο χρόνος και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες εκδηλώθηκε και κάθε άλλη διαθέσιμη και χρήσιμη πληροφορία. **Η έκθεση αυτή υπογράφεται από τον υπάλληλο ή τους υπαλλήλους που διενεργούν την αυτοψία και αποτελεί τη βεβαίωση της παράβασης.** Η έκθεση αυτή με την κατά το άρθρο 30 παράγρ. 1 του ν. 1650/1986 εισήγηση για επιβολή, ως διοικητικής κύρωσης, προστίμου στην συγκεκριμένη παράβαση, διαβιβάζεται στον αρμόδιο νομάρχη. 2. Σε περίπτωση εξαιρετικά σοβαρής ρύπανσης κατά το άρθρο 30 παράγρ. 1 του ν. 1650/1986, ο Νομάρχης διαβιβάζει την έκθεση, την εισήγηση και ολόκληρο τον φάκελο της συγκεκριμένης υπόθεσης στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων για την επιβολή του προστίμου. 3. Αντίγραφο της έκθεσης επιδίδεται στον παραβάτη [...].»

11.7.2 Δεν συνιστά διοικητική πράξη η έκθεση αυτοψίας και η πράξη βεβαίωσης παράβασης

ΣτΕ 1302/2018 «9. Επειδή, στο **άρθρο 9 του ν. 2947/2001** (Α΄ 228), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, μετά την τροποποίησή του από τον ανωτέρω ν. 4014/2011, ορίζονται τα εξής: "Α.1. Συνιστάται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων «Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος» (Ε.Υ.Ε.Π.), η οποία υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. 2. Αρμοδιότητες της Ε.Υ.Ε.Π. είναι: ....

10. Επειδή, από τις ανωτέρω εκτεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι **η έκθεση ελέγχου**, στην οποία αποτυπώνονται τα ευρήματα της αυτοψίας των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, προκειμένου να δοθεί στη συνέχεια η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να τοποθετηθούν/απολογηθούν, και η οποία ενδέχεται να καταλήξει είτε σε βεβαίωση παράβασης, είτε σε βεβαίωση μη παράβασης, **δεν συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη. Ούτε εξάλλου συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη η ενδεχομένως εκδιδόμενη βάσει της έκθεσης αυτοψίας πράξη βεβαίωσης παράβασης των Επιθεωρητών.** Και τούτο διότι, κατά τα ήδη εκτεθέντα, οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος είναι επιφορτισμένοι με αμιγώς ελεγκτικές αρμοδιότητες, οι δε πράξεις τους περιορίζονται στην παράθεση των διαπιστώσεων του κατά τα ανωτέρω ελέγχου, κατόπιν συνεκτιμήσεως της απολογίας των ενδιαφερομένων και δεν επάγονται αυτοτελώς έννομες συνέπειες. Διάφορο είναι το ζήτημα ότι οι τυχόν διαπιστωθείσες παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενδέχεται να επισύρουν κυρώσεις σε βάρος των υποχρέων ή να δρομολογήσουν έτερες διοικητικές διαδικασίες με πράξη της εκάστοτε αρμόδιας Αρχής (πρβλ. ΣτΕ 4565/2013, βλ. και ΣτΕ 1784/2015). Συνεπώς, τα κατά τα ως άνω προβαλλόμενα από τους παρεμβαίνοντες σχετικά με το τεκμήριο νομιμότητας των ανωτέρω "πράξεων", της ΕΥΕΠ πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.»

ΣτΕ 1896/2017 «4. ... Οι ίδιες, εξάλλου, διατάξεις προβλέπουν ορισμένη διοικητική διαδικασία για τη διαπίστωση των παραβάσεων, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη σύνταξη έκθεσης για τη διαπιστωθείσα παράβαση (άρθρο 30 παρ. 4) και τη διατύπωση σχετικής εισήγησης από τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 όργανα, μεταξύ δε αυτών και την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος [άρθρο 9 του ν. 2947/2001 (Α΄ 228), βλ. άρθρο 30 παρ. 1 του ν. 1650/1986 και άρθρο 6 παρ. 3 του ίδιου νόμου, όπως η παρ. 3 έχει ήδη αντικατασταθεί με το άρθρο 20 του ν. 4014/2011 (Α΄ 209)]. Η διαδικασία δε αυτή στην οποία συμμετέχει ο φερόμενος ως παραβάτης,

καλούμενος να υποβάλλει τις απόψεις του, προηγείται της επιβολής των ως άνω διοικητικών κυρώσεων, είτε αυτές έχουν το χαρακτήρα προστίμου είτε, εφόσον συντρέχει περίπτωση, προσωρινής ή οριστικής διακοπής λειτουργίας της εγκατάστασης, για την οποία πρόκειται. **Μόνη, τέλος, πράξη επιφέρουσα αυτοτελώς έννομες συνέπειες σε βάρος του παραβάτη της περιβαλλοντικής νομοθεσίας είναι η επιβάλλουσα τη διοικητική κύρωση διοικητική πράξη και όχι η βεβαίωση της παράβασης, η οικεία έκθεση και η σχετική υπηρεσιακή εισήγηση, οι οποίες έχουν προπαρασκευαστικό χαρακτήρα και στερούνται εκτελεστότητας.»**

11.7.3 Αρμοδιότητα υπογραφής του προστίμου βάσει του άθροισματος του προστίμου των επιμέρους παραβάσεων

ΣτΕ 1181/2017 «5. Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις που παρατέθηκαν στη σκέψη 3, **η αρμοδιότητα του διοικητικού οργάνου που επιβάλλει τα παραπάνω πρόστιμα συναρτάται με το ύψος του προτεινόμενου προστίμου.** Εξάλλου, στην περίπτωση που, μετά τη διενέργεια αυτοψίας, διαπιστωθούν περισσότερες από μία παραβάσεις της νομοθεσίας περί προστασίας του περιβάλλοντος ή των περιβαλλοντικών όρων μιας επιχείρησης και επιβληθούν με μία διοικητική πράξη περισσότερα από ένα πρόστιμα, η αρμοδιότητα του ανωτέρω οργάνου καθορίζεται από το άθροισμα των ποσών των επιβληθέντων προστίμων, όπως αυτά περιγράφονται στη σχετική έκθεση ελέγχου. Συνεπώς, είναι μη νόμιμη η κρίση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ότι αρμόδιος για την έκδοση της προσβαλλόμενης με την προσφυγή πράξης καταλογισμού προστίμου ήταν ο Νομάρχης και όχι ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας, με τη σκέψη ότι η αρμοδιότητα του οργάνου έκδοσης της εν λόγω πράξης δεν καθορίζεται από το άθροισμα των ποσών των προστίμων, τα οποία επιβλήθηκαν για τις παραπάνω τέσσερις αυτοτελείς παραβάσεις, αλλά από το ύψος του ποσού του μεγαλύτερου προστίμου. Ενόψει τούτων, ο αντίστοιχος προβαλλόμενος μόνος λόγος αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτός και να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη 806/2010 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, η δε υπόθεση, η οποία χρειάζεται διευκρίνιση ως προς το πραγματικό, πρέπει να παραπεμφθεί στο παραπάνω δικαστήριο για νέα νόμιμη κρίση.»

11.7.4 Επιβολή ενιαίου πρόστιμου για περισσότερες της μιας παραβάσεις

ΔιοικΠρωτΑθήν Α10721/2022 η Διοίκηση νομίμως επιβάλλει ενιαίο πρόστιμο για περισσότερες της μιας παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, εφόσον δεν υπάρχει υπέρβαση της αρχής της αναλογικότητας ως προς το ύψος του προστίμου με τη συνεκτίμηση των προσδιοριστικών και περιοριστικών του ύψους του προστίμου στοιχείων της παρ. 1 του άρ. 30 του ν.1650/1986 (βλ. ΣτΕ 1944/2017, 1393/2016), ενώ η αιτιολογία της πράξης επιβολής του προστίμου, που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, νομίμως συμπληρώνεται από την έκθεση αυτοψίας και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου (ΣτΕ 1438/2016, 1390/2016).

...με τη διάταξη 30 παρ.1 του ν. 1650/1986 δεν επιβάλλεται ως ουσιώδης και επί ποινή ακύρωσης τύπος ή παράθεση στο σώμα της καταλογιστικής του προστίμου πράξης, της αιτιολογίας επιβολής του, η οποία επαρκώς συμπληρώνεται από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου (βλ. ΣτΕ 1438/2016, πρβλ. ΣτΕ 1355/2018, 1390/2016, 4485/2009), όπως εν προκειμένω από τις οικείες εκθέσεις αυτοψίας και ελέγχου.

11.7.5 Η επιβολή κυρώσεων συνιστά δέσμια υποχρέωση των ελεγκτικών υπηρεσιών

ΣτΕ 3977/2010 «8. Επειδή, εξάλλου, στην έννοια του φυσικού περιβάλλοντος περιλαμβάνονται τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα ως φυσικοί πόροι και ως οικοσυστήματα, για την προστασία των οποίων μερίμνησε και ο κοινός νομοθέτης, συμμορφούμενος στην συνταγματική επιταγή του άρθρου 24 διά του ν. 1650/1986 (Α' 160). Συγκεκριμένα, στο άρθρο 1 παρ. 3 περίπτωση β' ορίζεται ότι μεταξύ των επιδιώξεων του νόμου αυτού είναι "η προστασία των επιφανειακών και υπόγειων νερών θεωρούμενων ως φυσικών πόρων και ως οικοσυστημάτων" ενώ στην περ. ε' ορίζεται ότι επιδιώκεται και "η προστασία των ακτών των θαλασσών, των οχθών των ποταμών, των λιμνών, του βυθού αυτών και των νησίδων ως φυσικών πόρων, ως στοιχείων οικοσυστημάτων και ως στοιχείων του τοπίου". Το **άρθρο 6** του ίδιου νόμου ορίζει «1. Ο έλεγχος για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων ανήκει στα όργανα της υπηρεσίας που είναι αρμόδια, κατά τις οικείες διατάξεις, να εγκρίνουν την ίδρυση, λειτουργία ή πραγματοποίηση έργου ή δραστηριότητας. Όπου, κατά την κείμενη νομοθεσία, ο έλεγχος για την τήρηση των

περιβαλλοντικών όρων γίνεται από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το αν έχουν ή όχι και την αρμοδιότητα για την έγκριση της ίδρυσης, λειτουργίας ή πραγματοποίησης του αντίστοιχου έργου ή δραστηριότητας, οι υπηρεσίες αυτές διατηρούν την παραπάνω αρμοδιότητα ελέγχου. 2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μπορεί αυτοτελώς να διενεργεί ελέγχους για την παρακολούθηση της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων σε ολόκληρη τη χώρα. 3. Ελέγχους για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων διενεργούν και τα κατά το άρθρο 26 Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος. Στο άρθρο 10 αυτού καθιερώνεται η υποχρέωση του Υπουργού Περιβάλλοντος - Χωροταξίας με τους εκάστοτε συναρμοδίους Υπουργούς να επιβάλλουν σε έργα και δραστηριότητες του άρθρου 3 και σε κάθε άλλη δραστηριότητα που είναι δυνατόν να υποβαθμίσει τα ύδατα περιορισμούς και μέτρα για την προστασία τους. Οι περιορισμοί αυτοί "μπορεί να περιλαμβάνουν ιδίως: αποστάσεις ασφαλείας, εφαρμογή τεχνολογίας αντιρύπανσης ... οριακές τιμές υγρών αποβλήτων.... εγκατάσταση οργάνων ελέγχου της ποιότητας των υγρών αποβλήτων... μεθόδους τελικής διάθεσης υγρών αποβλήτων κ.λπ.". Στα άρθρα 18 επ. περιλαμβάνονται διατάξεις, που προβλέπουν την καθιέρωση ειδικού καθεστώτος προστασίας για "χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές ... λόγω της οικολογικής, γεωμορφολογικής, βιολογικής, επιστημονικής ή αισθητικής σημασίας τους". Περαιτέρω, το άρθρο 30 του ίδιου νόμου ορίζει τα εξής: « 1. Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που .... Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, και ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ενόψει και της σπουδαιότητας της επιχείρησης ή δραστηριότητας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων από κοινού με τον τυχόν συναρμόδιο υπουργό δικαιούται να επιβάλλει τις παραπάνω κυρώσεις. Με την πράξη επιβολής της απαγόρευσης λειτουργίας μπορεί να προβλέπεται και πρόστιμο από είκοσι εννέα (29) έως δύο χιλιάδες εννιακόσια (2.900) Ευρώ για κάθε ημέρα παράβασης της απαγόρευσης. Η παράβαση διαπιστώνεται με πράξη του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση με την οποία καταλογίζεται το πρόστιμο. Με απόφαση του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση λειτουργίας της επιχείρησης ή δραστηριότητας μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να αίρεται η απαγόρευση αυτή, ώστε να παύσει οριστικά η ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος. ... 5. ... Όπου, σύμφωνα με την κείμενη

νομοθεσία, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση η διακοπή λειτουργίας δραστηριότητας, έργου ή επιχείρησης από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες αυτές διατηρούν την αρμοδιότητα αυτή. Οι σχετικές αποφάσεις τους λαμβάνονται ομοίως είτε ύστερα από αυτεπάγγελτο έλεγχο, είτε ύστερα από εισήγηση μιάς από τις αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής υπηρεσίες ...». ...

9. ... Τέλος, με το άρθρο 9 του ν. 2947/2001 (Α' 228), συστήθηκε Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, με αρμοδιότητα τον έλεγχο και παρακολούθηση έργων και δραστηριοτήτων του Δημοσίου, αλλά και του ιδιωτικού τομέα και την εισήγηση στο Νομάρχη, Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας κ.λπ. για την επιβολή κυρώσεων, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 30 του ν. 1650/1986. ...

11. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω συνταγματικών και κοινοτικού δικαίου διατάξεων, εφ' όσον ο συντακτικός και ο κοινοτικός νομοθέτης, έχοντας επίγνωση του οικολογικού προβλήματος, ανήγαγε το φυσικό περιβάλλον σε αντικείμενο ιδιαίτερης έννομης προστασίας, η προστασία αυτή πρέπει να είναι πλήρης και αποτελεσματική. Κατά συνέπεια, η ως άνω συνταγματική διάταξη καθιστά υποχρεωτική για μεν τον κοινό νομοθέτη και τη Διοίκηση τη λήψη των προς τούτο αναγκαίων προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων, και δε είτε κανονιστικών είτε γενικών ατομικών είτε ατομικών, για δε τα δικαστήρια την παροχή αποτελεσματικής προστασίας στο φυσικό περιβάλλον. Τούτου έπεται ότι παράλειψη της Διοικήσεως για τη λήψη των μέτρων αυτών είναι, παράλειψη οφειλομένης ενεργείας υποκειμένη σε ακύρωση από το Συμβούλιο της Επικρατείας, κατά την έννοια του άρθρου 45 παρ. 4 του κωδ. π.δ. 18/1989, εφ' όσον άλλως η μεν συνταγματική επιταγή θα μετέπιπτε σε άλλη θεωρητική διακήρυξη αρχής, το δε φυσικό περιβάλλον θα παρέμενε άνευ προστασίας, εκτεθειμένο σε ανεπανόρθωτη καταστροφή, εναντίον της σαφούς βουλήσεως του συνταγματικού νομοθέτη (ΣτΕ 2818/1997, 1978/2002, 1242/2008).

12. Επειδή, **εξάλλου, από το συνδυασμό των παρατεθεισών διατάξεων προκύπτει ότι επί προκλήσεως ρυπάνσεως ή υποβαθμίσεως του περιβάλλοντος, ανεξαρτήτως της αυτοτελούς υποχρεώσεως της Κεντρικής Διοικήσεως για τη λήψη κατάλληλων μέτρων, τόσο η Κεντρική Διοίκηση όσο και η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση δεν έχουν διακριτική ευχέρεια επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες, αλλά δέσμια υποχρέωση. ....** Το είδος της επιβαλλομένης κυρώσεως ανήκει κατ' αρχήν στη διακριτική ευχέρεια της Διοικήσεως υπό τους όρους και

προϋποθέσεις του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, συνδέεται δε με τη φύση και την έκταση της προκαλούμενης ρυπάνσεως ή υποβαθμίσεως του περιβάλλοντος και τη δυνατότητα αποτροπής τους. Σε περίπτωση όμως έντονης υποβάθμισης ή καθ' υποτροπή προκλήσεως ρυπάνσεως ή αν η επιχείρηση παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα, ως και όταν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη, τότε δεν αρκεί η επιβολή αλληπάλληλων προστίμων, αλλά προβλέπεται κατά νόμο η διακοπή της ρυπογόνου δραστηριότητας. Κατά την έννοια, τέλος, της διατάξεως του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3325/2005 η οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει την αρμοδιότητα να επιβάλλει ως διοικητική κύρωση την ολική ή μερική, προσωρινή ή οριστική, διακοπή της λειτουργίας της δραστηριότητας σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του εν λόγω νόμου και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού, ενώ και από τις διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 2 του ν. 1650/1986 συνάγεται ότι η οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει την αρμοδιότητα να επιβάλλει την προσωρινή απαγόρευση ή οριστική διακοπή λειτουργίας επιχείρησης που προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Στην τελευταία αυτή διάταξη παραπέμπει και το άρθρο 17 της Κ.Υ.Α. Η.Π.13588/725/06 για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων. ...

14. Επειδή, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ... δεν ήταν, κατά τα ήδη εκτεθέντα, αρμόδια να ανακαλέσει την έγκριση περιβαλλοντικών όρων της παρεμβαίνουσας εταιρείας, διότι αρμόδιος είναι ο Υπουργός. Ενόψει όμως των διατάξεων των άρθρων 24 παρ. 1 του ν. 3325/2005 και 30 παρ. 2 του ν. 1650/1986 η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει την αρμοδιότητα ακόμη και χωρίς **τη σύμπραξη άλλων συναρμόδιων υπηρεσιών (όπως η Ε.Υ.Ε.Π.), την οποία άλλωστε μπορεί να προκαλέσει**, να επιβάλλει τις προβλεπόμενες κυρώσεις, μεταξύ των οποίων και η προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας, ...»

11.7.6 Τα Κ.Ε.Π.ΠΕ. δεν αποτελούν συλλογικό όργανο, αλλά επιχειρησιακή μονάδα ελέγχου

ΣτΕ 4806/2013 «5. Επειδή, οι προβλέπουσες την σύσταση των Κ.Ε.Π.ΠΕ. διατάξεις του ν. 1650/1986, οι οποίες παρατίθενται στην σκέψη 3, δεν ορίζουν τον αριθμό των μελών που τα συγκροτούν, ούτε καθιερώνουν τους κανόνες συνθέσεως

και συνεδριάσεως αυτών, επειδή **οι αρμοδιότητές τους δεν προσιδιάζουν σε αρμοδιότητες των συνήθων συλλογικών οργάνων της Διοικήσεως, αλλά σε αρμοδιότητες ελεγκτικών οργάνων** τα οποία πραγματοποιούν αυτοψίες προς διαπίστωση παραβάσεων σχετικών με τη μόλυνση του περιβάλλοντος, **έχουν εξουσίες που αρμόζουν σε ελεγκτικά όργανα**, συντάσσουν εκθέσεις αυτοψίας, προβαίνουν σε συστάσεις και υποδείξεις για τη λήψη μέτρων, με βάση σε τις διαπιστωθείσες παραβάσεις διατάξεων που έχουν τεθεί χάριν προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, εισηγούνται την επιβολή κυρώσεων σύμφωνα με την προβλεπόμενη διοικητική διαδικασία. Περαιτέρω, εν όψει της κατ' άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος υποχρέωσης του κράτους να λαμβάνει ιδιαίτερα κατασταλτικά μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, η υποχρέωση του οικείου Κ.Ε.Π.ΠΕ. εκπληρώνεται καταρχήν με τη διαβίβαση στον Νομάρχη της εκθέσεως αυτοψίας και των λοιπών στοιχείων του φακέλου και επομένως τυχόν ελαττώματα της συνυποβαλλόμενης εισηγήσεως δεν ασκούν επιρροή στο κύρος της πράξεως, περί επιβολής του προστίμου. Κατά συνέπεια, **η προαναφερθείσα στην προηγούμενη σκέψη γενική αργή περί νόμιμης συνθέσεως των συλλογικών οργάνων της Διοικήσεως και η προπαρατεθείσα διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 19 του ν. 1599/1986 δεν έχουν εφαρμογή κατά την άσκηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων των Κ.Ε.Π.ΠΕ., τα οποία δεν αποτελούν συλλογικά όργανα της Διοικήσεως αλλά επιχειρησιακές μονάδες** οι οποίες συντελούν στην άμεση έκδοση της πράξεως επιβολής προστίμου μετά την διαπίστωση της παραβάσεως, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία της δημόσιας υγείας από τη ρύπανση του περιβάλλοντος, η δε τήρηση του ως άνω διαδικαστικού τύπου η οποία δεν συμβιβάζεται με τα επείγοντα και αιφνίδια χαρακτήρα των διενεργούμενων ελέγχων θα καθιστούσε την άμεση λήψη του μέτρου αδύνατη ή περιττή ή θα μπορούσε να ματαιώσει τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος. ...

6. ... Το δικάσαν Εφετείο έκρινε ότι οι διατάξεις του Ν. 1650/1986 που προβλέπουν τη σύσταση των Κ.Ε.Π.ΠΕ. δεν ορίζουν τον αριθμό των μελών που τα συγκροτούν, ούτε θεσπίζουν βασικούς κανόνες για τη σύνθεση και τη λειτουργία τους, επειδή οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών δεν προσιδιάζουν σε αυτές των συνήθων συλλογικών οργάνων της Διοικήσεως, αλλά σε αρμοδιότητες ελεγκτικών οργάνων. Και τούτο, διότι τα Κ.Ε.Π.ΠΕ., εξοπλισμένα με εξουσίες που αρμόζουν σε ελεγκτικά όργανα πραγματοποιούν αυτοψίες προς διαπίστωση παραβάσεων σχετικών με τη μόλυνση του περιβάλλοντος, συντάσσουν εκθέσεις αυτοψίας, προβαίνουν σε

συστάσεις και υποδείξεις για τη λήψη μέτρων, εισηγούνται δε την επιβολή κυρώσεων για τις διαπιστωθείσες παραβάσεις. Εξάλλου, κανόνες λειτουργίας του Κ.Ε.Π.ΠΕ. του Νομού Πέλλας προσιδιάζοντας σε συνήθη συλλογικά όργανα δεν περιέχει ούτε η απόφαση του οικείου Νομάρχη που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 26 παρ. 1 του ιδίου ως άνω νόμου, προφανώς - κατά την κρίση του Εφετείου – λόγω της φύσεως των αρμοδιοτήτων του. Ενόψει τούτων, το δικάσαν δικαστήριο έκρινε ότι οι γενικές αρχές περί συνθέσεως και συνεδριάσεως των συλλογικών οργάνων της Διοικήσεως και οι διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 5 του Ν. 1599/1986 δεν έχουν εφαρμογή κατά την άσκηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων των Κ.Ε.Π.ΠΕ., έκανε δεκτή την έφεση του Δημοσίου, εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση και, δικάζοντας την προσφυγή της αναιρεσεύουσας απέρριψε ως αβάσιμο τον λόγο αυτής κατά τον οποίο η προσβαλλόμενη πράξη του Νομάρχη Πέλλας περί επιβολής του επίδικου προστίμου είναι άκυρη επειδή στηρίχθηκε στη μνημονευθείσα έκθεση αυτοψίας και την εισήγηση του οικείου Κ.Ε.Π.ΠΕ., στο οποίο δεν κλήθηκαν να συμμετάσχουν τα ανωτέρω τακτικά μέλη του.

7. Επειδή, η κρίση αυτή της προσβαλλόμενης αποφάσεως είναι νόμιμη, σύμφωνα με όσα ανωτέρω έγιναν δεκτά στην Πέμπτη σκέψη, τα δε περί του αντιθέτου προσβαλλόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.»

11.7.7 Οι προθεσμίες για τη διοίκηση είναι ενδεικτικές

Άρθρο 10 του ΚΔΔ, ΣτΕ 652, 2809, 4311, 4876/2012, 3762/2009 Οι προθεσμίες για τη Διοίκηση είναι ενδεικτικές, εκτός εάν από τις διατάξεις που τις προβλέπουν προκύπτει ότι είναι αποκλειστικές. Δεν αποκλείεται, πάντως, ο χαρακτηρισμός αυτός να έχει την έννοια της έντονης υπόδειξης προς τη Διοίκηση να περατώσει ταχέως τη διαδικασία και μάλιστα εντός ευλόγου χρόνου.

11.7.8 Η παράβαση των περιβαλλοντικών όρων συνιστά ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος

ΔκοΕφετΑθην 335/2009, ΔκοΠρωτΠερι 1720/2014, ΔκοΕφετ Αθην 315/2009 Έχει κριθεί ότι αρκεί για την επιβολή του προστίμου η διαπίστωση της παράβασης των περιβαλλοντικών όρων ή έλλειψη έγκρισης αυτών ΣτΕ 4450/2013, Δκο ΠρωτΑθην

11274/2019, ΝΟΜΟΣ, «[Περίπτωση ρύπανσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος συνιστά και η παράβαση των περιβαλλοντικών όρων, επί τη βάση των οποίων έχει επιτραπεί η άσκηση μιας δραστηριότητας. Δεν απαιτείται, στην αιτιολογία της πράξης επιβολής προστίμου, να γίνεται αναφορά της πιθανολόγησης πρόκλησης ρύπανσης, ούτε και απαρίθμηση των στοιχείων που λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου]»,

ΔκοΕφετΑθην 335/2009 σκ.5 «[Η μη τήρηση των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, που τίθενται από το ν. 1650/1986 με τη διαδικασία της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και των κατ' εξουσιοδότηση του ίδιου νόμου εκδιδόμενων διαταγμάτων ή υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων και η υπέρβαση των όρων των αδειών και εγκρίσεων, σύμφωνα με τους οποίους πρέπει να λειτουργεί η δραστηριότητα, ενέχει κινδύνους πρόκλησης ρύπανσης με πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην οικολογική ισορροπία, στην ποιότητα ζωής και στην υγεία των κατοίκων και συνιστά υποβάθμιση του περιβάλλοντος σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 1650/1986]»

ΔιοικΠρωτΑθην Α10721/2022 ...περίπτωση δε ρύπανσης και υποβάθμισης του περιβάλλοντος συνιστά, μεταξύ άλλων, και η παράβαση των περιβαλλοντικών όρων επί τη βάση των οποίων έχει επιτραπεί η άσκηση μιας δραστηριότητας (πρβλ. ΣτΕ 1390/2016, 4368/2015), έστω και αν αυτοί αποτελούν όρους της άδειας εγκατάστασης ή της άδειας λειτουργίας αυτής (πρβλ. 2928/2014).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εγχειρίδια -Εκθέσεις- Εργασίες

1. ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ, ΥΠΕΝ, ΑΘΗΝΑ 2018.
2. Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης «ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ & ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ», Αθήνα 2007, ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. / Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΕΙΑ"
3. Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας, Εθνική Αρχή Διαφάνειας, Ιούλιος 2022.
4. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Αθήνα 2017
5. Χριστοφόρου Σ. (2023). *«Η διαδικασία της περιβαλλοντικής επιθεώρησης: Δημοσίευση στο Μίτος - Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών, Μοντελοποίηση, Βελτιστοποίηση»* Διπλωματική Εργασία, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Δημόσια Διοίκηση, Θεσσαλονίκη Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Νομοθεσία

1. **N. 1650/1986** ΦΕΚ Α'160/16.10.1986 Για την προστασία του περιβάλλοντος.
2. **N. 2690/1999** ΦΕΚ Α'45/9.3.1999 Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.
3. **N. 2947/2001** ΦΕΚ Α' 228/ 9.10.2001, Άρθρο 9 Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.).
4. **N. 3852/2010** ΦΕΚ Α' 87/07.06.2010 Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης- νόμος «Καλλικράτη».
5. **N. 4014/2011** ΦΕΚ Α'209/21.9.2011 *Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος.*
6. **N. 4042/2012** ΦΕΚ Α'24/13.02.2012 *Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.*

7. **N. 4620/2019** ΦΕΚ Α' 96/11.06.2019 Κύρωση του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.
8. **N. 4819/2021** ΦΕΚ Α 129/23.7.2021 *Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων [...].*
9. **ΠΔ 148/2009** ΦΕΚ 190/Α/29.9.2009 *Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον Εναρμόνιση με την οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου.*
10. **ΠΔ 132/2017** ΦΕΚ Α' 160/30.10.2017 *Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ).*
11. **Π.Δ. 39/2023** Φ.Ε.Κ. Α'92/18.4.2023 *Σύσταση και τήρηση του Μητρώου Περιβαλλοντικών Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στους Περιβαλλοντικούς Ελεγκτές*
12. **ΚΥΑ 36060/1155/Ε103/2013** ΦΕΚ Β'1450/14.6.2013) *Καθορισμός πλαισίου κανόνων, μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης του περιβάλλοντος από βιομηχανικές δραστηριότητες, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2010/75/ΕΕ «περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης)».*
13. **ΥΑ ΥΠΕΝ/ΓΔΣΕΕ/16675/165/2022** ΦΕΚ Β' 776/21.02.2022 *Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις - ΥΑ-ΜΕΣ.*
14. **Η υπ' αριθμ. 2001/331/ΕΚ** ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 4ης Απριλίου 2001 *για τον καθορισμό ελάχιστων κριτηρίων σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις στα κράτη μέλη - Σύσταση 2001/331/ΕΚ.*

Σεμινάρια

1. Σ. Μαυρομάτης, «Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις», Διαδικτυακά Σεμινάρια του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος - ΤΚΜ, Νοέμβριος 2020, Φεβρουάριος 2021.
2. Μαυρομάτης Σ. «Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης (ΜΕΣ)», Ενδοϋπηρεσιακό σεμινάριο ΤΕΠ/ΣΕΝΕ-ΣΕΒΕ του ΥΠΕΝ, 5 & 6-5-2022,
3. Μαυρομάτης Σ, Δαβάκης Ε, Διαδικτυακή εκπαίδευση επί του Μοντέλου Ενεργειών Συμμόρφωσης προς τις ελεγκτικές υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Περιφερειών, Ιούλιος 2022.

4. Χριστοφόρου Σ. (2023). «Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις: Το νέο νομοθετικό πλαίσιο και η εμπειρία των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος» Επιμορφωτικό Πρόγραμμα ΕΚΔΔΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ» Θεσσαλονίκη 2023.

Λοιπά

1. Ευρωπαϊκή Επιτροπή [Αναθεωρημένη οδηγία της ΕΕ για το περιβαλλοντικό έγκλημα \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R0853)
2. Καλλία Αγγελική, «Αντιμετώπιση του Περιβαλλοντικού Εγκλήματος», Περιβάλλον & Δίκαιο, 2018, Τεύχος 2. [2018-ΠΔ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ-ΕΓΚΛΗΜΑ.pdf \(kallialaw.gr\)](https://www.kallialaw.gr/wp-content/uploads/2018-ΠΔ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ-ΕΓΚΛΗΜΑ.pdf)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Εντολή Ελέγχου, (βάσει του προτύπου Εντολής Ελέγχου του Εγχειριδίου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης)

	Ημερομηνία: ..... A/A:
Στοιχεία υπηρεσίας	ΠΡΟΣ: Επιθεωρητές /ελεγκτές

Θέμα: Εντολή Ελέγχου τακτικής/έκτακτης/προληπτικής περιβαλλοντικής επιθεώρησης στη δραστηριότητα .... της εταιρείας .....

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 20 «Περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις...» του Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209 Α'/21-09-2011).
- 2.

Δίνουμε εντολή στους επιθεωρητές/ελεγκτές

.....

να μεταβούν την ημέρα/μήνα/έτος στη θέση .... προκειμένου να διενεργήσουν τακτική/έκτακτη/προληπτική περιβαλλοντική επιθεώρηση στην δραστηριότητα .....που βρίσκεται.....

Ο Προϊστάμενος

3. Έκθεση Αυτοψίας πηγή: ΥΠΕΝ/Επιθεωρητές Περιβάλλοντος

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

**ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΟΨΙΑΣ

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ / ΕΡΓΟΥ		
ΘΕΣΗ	Περιφέρεια :	
	Νομός :	
	ΟΤΑ :	
	Τοπωνύμιο :	
	Διεύθυνση :	
	Επικοινωνία : (τηλ, φαξ, email)	
ΕΔΡΑ	Διεύθυνση :	
	Επικοινωνία : (τηλ, φαξ, email)	
ΑΦΜ / ΔΟΥ		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ / ΙΔΙΟΤΗΤΑ		
ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ & ΩΡΑ ΕΛΕΓΧΟΥ		
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1.	
	2.	
	3.	
	4.	

B: ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ**B.1: ΑΔΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ	
ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ	
Παρατηρήσεις :	

B.2 : ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ	
ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ	
Παρατηρήσεις :	

B3: ΑΛΛΗ ΑΔΕΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ	
ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ	
Παρατηρήσεις :	

B. 4: ΘΕΩΡΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑ (SEVESO)

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	
ΑΠΟΘΗΚΕΥΜΕΝΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ (είδος/ποσότητες)	

Γ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ – ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ	
καύσιμο :	κατανάλωση (tn) :
καύσιμο :	κατανάλωση (tn) :
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΗΣ ΙΣΧΥΟΣ	
Μηχανολογική:	Θερμική:

Δ: ΑΕΡΙΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

Δ.1: ΚΑΥΣΗ

ΠΗΓΕΣ
ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Δ.2 : ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΠΗΓΕΣ
ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Ε: ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Ε.1: ΑΣΤΙΚΑ ΛΥΜΑΤΑ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
ΕΞΥΠ. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ :	ΜΕΓΙΣΤΗ ΠΑΡΟΧΗ :
ΔΙΑΘΕΣΗ :	
ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ	
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ	

Ε.2: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΥΓΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΜΕΓΙΣΤΗ ΠΑΡΟΧΗ:
ΔΙΑΘΕΣΗ:
ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Ε.3: ΟΜΒΡΙΑ ΥΔΑΤΑ

ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

ΣΤ: ΣΤΕΡΕΑ & ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

ΣΤ.1: ΑΣΤΙΚΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ

ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ / ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

ΣΤ.2: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΗ-ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

ΕΙΔΗ / ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

ΣΤ3: ΙΛΥΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

ΠΟΣΟΤΗΤΑ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

ΣΤ.4: ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

ΕΙΔΗ / ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ / ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ :
ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ / ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Ζ: ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

Η: ΘΟΡΥΒΟΣ

--

Θ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΩΝ ΧΩΡΟΣ

Ι: ΛΟΙΠΟΙ ΟΡΟΙ

Κ: ΙΣΤΟΡΙΚΟ (κυρώσεις για περιβαλλοντικές παραβάσεις)

Λ: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Σημείωση: Παρακαλείται η ελεγχόμενη δραστηριότητα να προσκομίσει ή να αποστείλει τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον 'ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΖΗΤΗΘΕΝΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ', τα οποία κρίνονται απαραίτητα για την ολοκλήρωση του ελέγχου. Επίσης, μετά την αυτοψία και εφόσον κριθεί σκόπιμο από τους επιθεωρητές που διενεργούν τον έλεγχο, μπορεί να ζητηθούν πρόσθετα στοιχεία ή διευκρινίσεις από την ελεγχόμενη δραστηριότητα.

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Υπογραφή / Σφραγίδα	1.
	2.
	3.
Όνοματεπώνυμο	4.

Ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011, όπως ισχύει

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΖΗΤΗΘΕΝΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

4. Φύλλο Ελέγχου (απόσπασμα) πηγή ΥΠΕΝ (<http://www.ypeka.gr/el-gr/>)

 <p>ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ:</p>		Ημερία Ελέγχου: Επόμενης 1: Επόμενης 2: Επόμενης 3:																																																																
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ: ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΑ																																																																		
Επωνυμία Επιχείρησης: Διεύθυνση: Τηλέφωνο(α), Τηλεμοστυπικό (Φαξ): ΔΟΥ: Δ.Ο.Υ. / e-mail: Υπεύθυνος της εγκατάστασης: Κατηγορία δραστηριότητας: Αριθμός γνωστοποίησης (π. γνήσια): Δυναμικότητα (όπως ορίζεται ή δύναται να οριστεί):																																																																		
Σελίδα 1																																																																		
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΘΗΤΑ, ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ</th> <th>ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η</th> <th>ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η</th> <th>ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η</th> <th>ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ Ι</th> <th>Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΡ ΚΑΤΕΣΤΗ</th> <th>ΒΑΘΜΟΣ</th> <th>ΣΧΟΛΙΑ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Ερωτηματολόγιο που κατατέθηκε στην αρμόδια υπηρεσία Ανάπτυξης</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Καίτοι</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Άδεια εγκατάστασης</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Καίτοι</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Άδεια λειτουργίας</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Καίτοι</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Απόφαση προαδειοδότησης Πράσινων Περιβαλλοντικών Δραστηριοτήτων</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Διάγραμμα Δόμησης και Τοπογραφικό Άδεια Εγκατάστασης ή Γνωστοποίησης</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>Εντός Natura 2000: Απόφαση έγκρισης «Μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης»</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>Καίτοι</td> </tr> </tbody> </table>				ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΘΗΤΑ, ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ Ι	Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΡ ΚΑΤΕΣΤΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ	1	Ερωτηματολόγιο που κατατέθηκε στην αρμόδια υπηρεσία Ανάπτυξης							Καίτοι	2	Άδεια εγκατάστασης							Καίτοι	3	Άδεια λειτουργίας							Καίτοι	4	Απόφαση προαδειοδότησης Πράσινων Περιβαλλοντικών Δραστηριοτήτων								5	Διάγραμμα Δόμησης και Τοπογραφικό Άδεια Εγκατάστασης ή Γνωστοποίησης								6	Εντός Natura 2000: Απόφαση έγκρισης «Μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης»							Καίτοι
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΘΗΤΑ, ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ Ι	Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΡ ΚΑΤΕΣΤΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ																																																										
1	Ερωτηματολόγιο που κατατέθηκε στην αρμόδια υπηρεσία Ανάπτυξης							Καίτοι																																																										
2	Άδεια εγκατάστασης							Καίτοι																																																										
3	Άδεια λειτουργίας							Καίτοι																																																										
4	Απόφαση προαδειοδότησης Πράσινων Περιβαλλοντικών Δραστηριοτήτων																																																																	
5	Διάγραμμα Δόμησης και Τοπογραφικό Άδεια Εγκατάστασης ή Γνωστοποίησης																																																																	
6	Εντός Natura 2000: Απόφαση έγκρισης «Μελέτης ειδικής οικολογικής αξιολόγησης»							Καίτοι																																																										

Σελίδα - Παρατηρήσεις:

ΣΥΝΗΡΟΦΩΣΗ: κριτική αυτοεπιθεώρηση		ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ Ι	Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΡ ΚΑΤΕΣΤΗ ΔΥΝΑΤΟΣ	ΒΑΘΜΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣΗΣ: Δεν υπάρχει σε χώρο ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣΗΣ: Δεν υπάρχει αλλά είναι απαραίτητη								
ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ: αναφέρεται αλλά δεν χρειάζεται στη συγκεκριμένη εγκατάσταση								
3η ΕΠΙΘΗΤΑ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΕΥΣΕΙΣ								
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ Ι	Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΡ ΚΑΤΕΣΤΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ
A2	Η ταμνοτεχνολογία του εδάφους είναι απολύτως περιγραφόμενη στους χώρους διερεύνησης αγράτων και επιτρέπει την απορρόφηση των βιολογικών υδάτων	0	10	20	-		0	
A2a	Οι ακόλυτοι και κωνοειδικοί χώροι δεν χρησιμοποιούνται για πάσης φύσεως εργασίες, αποθήκευση πρώτων υλών, προϊόντων και μηχανημάτων (εκτός αν προβλέπονται και τηρούνται προδιαγραφές και όροι για την προσωρινή αποθήκευση αυτών)	0	10	20	-		0	
A2b	Οι ακόλυτοι και κωνοειδικοί χώροι διατηρούνται καθαροί και απολυγόμενοι από διάσπατα υλικά και απόβλητα (στερνή ή υγρά)	0	10	20	-		0	Καίτοι
A2c	Οι διαδρομές κίνησης των οχημάτων είναι ασφαλιστηριασμένες	0	10	20	-		0	
A2d	Δεν διαπιστώνεται / είναι περιγραφόμενη η έκλυση ακούσια από τους δρόμους κίνησης των οχημάτων	0	10	20	-		0	
A2e	Λαμβάνονται μέτρα περιορισμού έκλυσης ακούσιας (διαβροχή) των διαδρομών κίνησης των οχημάτων (όπως συστήματα καθαρισμού)	0	10	20	-		0	
A2f	Τα οχήματα βαρέως τύπου καλύπτονται με κατάλληλα σκεπάσματα οφείδον μεταφέρουν υλικά που εκλύουν ακούσια	0	10	20	-		0	
A2g	Δεν υπάρχει ένδειξη καύσης πάσης φύσεως αποβλήτων/υλικών σε υπαίθριο ή στεγασμένο χώρο της εγκατάστασης	0	20	40	-		0	
A2h	Ο φάρος δεν έχει μπαταρία παλιή, χέμαρρο, πέμα ή υγραρότατο	0	10	20	-		0	

Σελίδα - Παρατηρήσεις:

3α ΕΠΙΘΗΤΑ: ΘΥΡΑΒΟΥΣ*		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ Ι	Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΡ ΚΑΤΕΣΤΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ
T1	Τηρούνται τα όρια θορύβου στα όρια του οικοπέδου της εγκατάστασης (50db για κατοικημένες περιοχές, 55db για ενδύματα, 60db για βιομηχανικές, 70db σε ΒΠΕ/ΒΠΓΑ)**	0	20	40	-			Καίτοι

Σελίδα - Παρατηρήσεις: * Ο έλεγχος στην ενότητα αυτή για τα Π1, Π2 και Π3 πραγματοποιείται εφόσον οι ελεγκτές διαθέτουν τα κατάλληλα όργανα μέτρησης του θορύβου

3β ΕΠΙΘΗΤΑ: ΑΕΡΙΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ Ι	Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΡ ΚΑΤΕΣΤΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ
A3	Παρατηρείται ολική απαγωγή των κούσερικών και σε κατάλληλο όρος και σε απόσταση από τα γραμμικά κτίρια	0	25	50	-			Καίτοι
A4	Τηρούνται τα όρια εκπομπών βιομηχανικών λεβήτων, ατμομηχανών, ελασθερών και αεραθέρων με καύσιμο μαζούτ, ντίζελ ή αέρι. Μετρήσεις** με βάση τα πρότυπα ΕΛΟΤ. Λειτουργία μηχανών από 50% έως 100% ονομαστικής ισχύος. Τα όρια είναι: CO2 > 10% κατόγκο O2 < 7,5% κατόγκο Δείκτης οξύτητας (πλην μαζούτ) < 1 κλάσκα Bacharach	0	10	20	-		0	
A4a	Τηρούνται τα όρια για τις εκπομπές οξείων αποβλήτων**	0	20	40	-		0	Καίτοι
A4b	Απορρίπτονται/δεν διαπιστώνεται η έκλυση δυσωδίων οσμών	0	20	40	-		0	Καίτοι
A4c	ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΑ: Η εδαφοβελώνη (όταν υφίσταται) έχει σύστημα	0	20	40	-		0	Καίτοι
A4d	ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΑ: Στην εδαφοβελώνη (όταν υφίσταται) γίνεται οξείωση με υπερωξείδιο του υδρογόνου (1% κ.δ.) εάν το σύστημα οξείωσης δεν επιφέρει τα αντίμετωπικά των οσμών	0	20	40	-		0	Καίτοι

Σελίδα - Παρατηρήσεις: * Ο έλεγχος πραγματοποιείται εφόσον οι ελεγκτές διαθέτουν τα κατάλληλα όργανα μέτρησης ή βάσει υφιστάμενων μετρήσεων από διατεταγμένο εργαστήριο.

4η ΕΠΙΘΗΤΑ: ΥΕΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΠΗ ΣΥΝΗΡΟΦΩΣ Η	ΔΕΡ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑ Ι	Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΡ ΚΑΤΕΣΤΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ								

E1	ΔΙΟΧΕΥΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ							
E1-4	Προσδιορισμός Διαχειρίσιμης Αστικών Λυμάτων:							
E1-1	Δοχείωση Αστικών Λυμάτων σε Εγκατάσταση Επεξεργασίας				1			
E1-1	Δεν διαπιστώθηκε ανεξέλεγκτη απόρριψη/διαρροή υγρών αποβλήτων εντός ή εκτός των ορίων του γεπέδου της εγκατάστασης, είτε επιφανειακά στο έδαφος είτε σε παρακείμενο φυσικό υδάτινο αποδέκτη	0	0	0	1			
E1-1a	Διοχετεύονται όλα τα αστικά υγρά απόβλητα στην εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων	0	0	0	1			
E1-1β	Η υφιστάμενη εγκατάσταση επεξεργασίας των αστικών λυμάτων είναι αδοσιοδοτημένη	0	0	0	1			
E1-1γ	Η λειτουργία της υφιστάμενης εγκατάστασης ή υποδομής επεξεργασίας των αστικών λυμάτων καθώς και η τελική διάθεση των επεξεργασμένων υφάνδων με τους όρους της άδειας/Υπεύθυνης	0	0	0	1			Κείμενο
E1-1δ	Η υφιστάμενη εγκατάσταση ή υποδομή επεξεργασίας των αστικών λυμάτων λειτουργεί κανονικά και υπάρχει ροή από και προς τις δεξαμενές αποθήκευσης υγρών αποβλήτων.	0	0	0	1			
E1-1ε	Η υφιστάμενη εγκατάσταση ή υποδομή επεξεργασίας των αστικών λυμάτων δεν εμφανίζει σημεία διαρροών	0	0	0	1			Κείμενο
E1-2	Δοχείωση αστικών λυμάτων σε σύστημα σιφιακής δεξαμενής - απορροφητικού βόθρου				0			
E1-2a	Το σύνολο των αστικών λυμάτων από τους χώρους υγιεινής της εγκατάστασης διοχετεύονται στην σιφιακή δεξαμενή και οι ιαφόμενες διαστάσεις του συστήματος σιφιακής δεξαμενής επαρκούν για τις ανάγκες του έργου	0	10	20	-			
E1-2β	Η σιφιακή δεξαμενή είναι στεγανή, χωρίς σημεία υπερχείλισης ή διαρροών	0	10	20	-			
E1-3	Στεγανός βόθρος				1			
E1-3a	Το σύνολο των αστικών λυμάτων από τους χώρους υγιεινής της εγκατάστασης διοχετεύονται σε στεγανό βόθρο και οι ιαφόμενες διαστάσεις του στεγανού βόθρου επαρκούν για τις ανάγκες του έργου	0	0	0	1			Κείμενο
E1-3β	Πραγματοποιείται τακτική εκκένωση ανάλογα με τις ποσότητες των παραγόμενων αστικών λυμάτων και τηρείται αρχείο με τις ποσότητες και τα παραστατικά που αποστέλλονται σε μονάδα επεξεργασίας	5	0	0	1			
E1-3γ	Δεν παρατηρούνται σημεία υπερχείλισης ή ρύπανσης του εδάφους	0	0	0	1			Κείμενο
E1-4	Δοχείωση αστικών λυμάτων από τους χώρους υγιεινής της εγκατάστασης σε δίκτυο αποχέτευσης				1			

Σελίδα 4

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Όλες οι παρατηρήσεις ε. Σημειώνεται η ταυρίση που είναι στην σχετική στήλη, βασισμένα σε αντικειμενικές αποδείξεις προερχόμενες από τον χώρο έλεγχου της επιχείρησης, παρατηρηθεί από τη διάρκεια του ελέγχου ή β. Τα αποτελέσματα επιθεώρησης κοινοποιούνται στην επιθυμητούμενη επιχείρηση κατά την ώρα ελέγχου. Η επιχείρηση έχει την ευθύνη παρατήρησης πράξεων άλλων διοριστικών ενεργειών τα οποία θα περιλαμβάνονται στις διοριστικές ενέργειες στην οποία προτίθεται να προβεί, απευθυνότητα και χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης, πληροφορία προερχόμενη από τα προσακόμια της επιχείρησης. Η αρχική αρχή έχει την ευθύνη της έγκρισης του άλλου διοριστικών ενεργειών (η οποία μπορεί να δοθεί ακόμη και την ημέρα ελέγχου) και η) της επιβεβαίωσης ολοκλήρωσης των διοριστικών ενεργειών αφού αυτές έχουν ολοκληρωθεί ή) της επιβεβαίωσης ολοκλήρωσης των διοριστικών ενεργειών

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ - ΠΛΑΝΟ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΡΓΕΩΝ					
Κ.Α.	Μη Συμμορφώσιμα	Προτεινόμενες διοριστικές ενέργειες	Υποβληθείς και χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης	Έγκριση άλλων διοριστικών ενεργειών	Επιβεβαίωση ολοκλήρωσης διοριστικών ενεργειών
Κ.Α. 1	Μη Συμμορφώσιμα			Υπογραφή: Ημερομηνία:	Επιβεβαίωση: Ημερομηνία:
				Υπογραφή: Ημερομηνία:	Επιβεβαίωση: Ημερομηνία:
				Υπογραφή: Ημερομηνία:	Επιβεβαίωση: Ημερομηνία:
				Υπογραφή: Ημερομηνία:	Επιβεβαίωση: Ημερομηνία:

Ημερομηνία Επισκέψεως: _____
Υπογραφή (κ) ΕΛΕΓΚΤΗ (κ) 1: _____ 2: _____

Υπογραφή (κ) του υπευθύνου ή του εκπαιδευμένου της επιχείρησης: _____

Σελίδα 13

5. Πρωτόκολλο δειγματοληψίας

Αα/α ...../2023

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ

Στη
.....
σήμερα, ...
και ώρα .....
οι υπογεγραμμένοι .....
.....
.....
επιθεωρητές του ΤΕΠ/ΣΕΒΕ, παρουσία .....
.....
.....
έλαβαν εις διπλούν/ τριπλούν .....
.....
.....
.....
με αριθμό δείγματος ..... μέσα σε
πλαστικού/ γυάλινου/ μεταλλικού περιέκτες των ..... ml
.....
σύμφωνα με τον καθορισμένο τρόπο δειγματοληψίας, από .....
.....
.....
από τη (δραστηριότητα) .....
της εταιρείας^(*) .....
που βρίσκεται .....

Παρατηρήσεις

Ο παρών στη δειγματοληψία και δηλών Οι επιθεωρητές

(*) Το κόστος ανάλυσης των δειγμάτων βαρύνει το φορέα εκμετάλλευσης του έργου ή της δραστηριότητας, σύμφωνα με το άρθρο 20, §6 του Ν.4014/11.

Επωνομία: .....
Δ/ση: .....
ΑΦΜ: .....
ΔΟΥ: .....

ΠΡΟΣ: Εργαστήριο Χημικών Αναλύσεων⁴¹

Ημερομηνία δειγματοληψίας.....

Αριθμός Δειγμάτων.....

Κωδικοί Δειγμάτων.....

Μετά από γλωρίωση

πριν τη γλωρίωση

Είδος δραστηριότητας.....

Ανάλυση των εξής παραμέτρων.....

.....

ΟΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΕΣ

---

⁴¹ Στο εργαστήριο αποστέλλεται αρχικά το συνοπτικό έντυπο, ώστε να μην είναι γνωστά τα στοιχεία του ελεγχόμενου και αφού εκδοθούν τα αποτελέσματα, αποστέλλεται το πλήρες για να γίνει η χρέωση των αναλύσεων

6 ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ & ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΥΠΕΝ
ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Θεσσαλονίκη xx.xx.2023
α/α x/2023

Ταχ. Δ/ση : Αδριανουπόλεως 24
Καλαμαριά Θεσσαλονίκης
Ταχ. Κώδικας : 551 33
Πληροφορίες : Ονοματεπώνυμο Επιθεωρητή
Αρ. Τηλεφώνου. : 2310 483 220
Ηλεκτρον. Δ/ση : ονομα.επωνυμο@ρνv.ypoka.gr

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

τήρησης των **περιβαλλοντικών όρων / πρότυπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων** και της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας για τη λειτουργία της δραστηριότητας....., στην Π.Ε.... της Περιφέρειας

Σχετικά.:

1. Ο Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'/16-10-86) «Για την Προστασία του Περιβάλλοντος».
2. Ο Ν. 2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α'/09-10-01) «Θέματα Ολυμπιακής Φιλοξενίας, Έργων Ολυμπιακής Υποδομής και άλλες διατάξεις», άρθρο 9 «Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος...».
3. Ο Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209 Α'/21-09-11) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος».
4. Ο Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ 24 Α'/13-02-12) «Ποινική Προστασία του Περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/198/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής».
5. Ο Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92 Α'/07-05-2020) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις».
6. Ο Ν. 4843/2021 (ΦΕΚ 193 Α'/20-20-2021) «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 «σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση», ... και άλλες επείγουσες διατάξεις».
7. Το Π.Δ. 132/2017 (ΦΕΚ 160 Α'/30-10-2017) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.Ε.Ν.)».
8. Η Υ.Α. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΣΣΕΕ/16675/165 «Μοντέλο ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις» (ΦΕΚ 776 Β'/21-02-2022)
9. ....
10. Η ΑΕΠΟ / ΠΠΔ
11. Λοιπές άδειες....
12. Τυχόν καταγγελία ή άλλο έναυσμα της επιθεώρησης

13. Η από .... Έκθεση Αυτοψίας στη δραστηριότητα.....
14. Τυχόν στοιχεία που προσκομίστηκαν μετά την αυτοψία.....
- 15.
- 16.

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ημερομηνία ελέγχου:

Ελεγχόμενη δραστηριότητα:

Υπεύθυνος εγκατάστασης:

Επιθεωρητές Περιβάλλοντος που διενήργησαν την αυτοψία:

Είδος Ελέγχου: (Τακτικός / έκτακτος, μερικός /συνολικός έλεγχος.)

Κατά το χρόνο του ελέγχου συντάχθηκε Έκθεση Αυτοψίας, ελήφθησαν φωτογραφίες και επιδόθηκαν στοιχεία από τον υπεύθυνο της εγκατάστασης. Η έκθεση αυτοψίας υπεγράφη από τους επιθεωρητές και τον υπεύθυνο της εγκατάστασης, στο οποίο και του επιδόθηκε αντίγραφο. Με την Έκθεση Αυτοψίας ζητήθηκαν να προσκομισθούν επιπλέον στοιχεία / έγγραφα. Έγινε αποστολή στοιχείων από την εταιρεία με το (xx) σχετικό.

Κατά την αυτοψία και από τον έλεγχο των συλλεχθέντων στοιχείων διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Γενικά Στοιχεία:

Περιβαλλοντική κατάσταση και υπαγωγή σε ειδικές διατάξεις

Ιστορικό Ελέγχων

Γ.ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Γ.1 Άδειες- έγγραφα (αν απαιτούνται επισημάνσεις/σχόλια, αφού οι άδειες περιβαλλοντικές ή άλλα στοιχεία ενδέχεται να αναφέρονται και στα σχετικά)

Η εγκατάσταση διαθέτει τις εξής άδειες - εγκρίσεις για τη λειτουργία της:

- Την με Α.Π. .... έγκριση λειτουργίας αορίστου χρόνου για το εργοστάσιο...
- Την με Α.Π. .... Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)...
-
- Πιστοποιητικό ISO 14001 με ισχύ..

Γ.2 Αέρια απόβλητα

Γ.3 Υγρά απόβλητα

Τα υγρά απόβλητα της δραστηριότητας προέρχονται από.....

Στις εβδομαδιαίες μετρήσεις των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων του τελευταίου μήνα δεν περιλαμβάνεται η μέτρηση της θερμοκρασίας, σε αντίθεση με τον όρο χ της γ ΑΕΠΟ.

Γ.4 Στερεά απόβλητα

Στερεά απόβλητα παράγονται στα εξής σημεία της παραγωγής.....

Από τον έλεγχο των στοιχείων που προσκομίστηκαν (δελτία αποστολής, έντυπα αναγνώρισης, κλπ) διαπιστώθηκε ότι η δραστηριότητα παρέδωσε για διαχείριση σε αδειοδοτημένους φορείς, απόβλητα με κωδικούς ΕΚΑ:

Η εταιρεία ως παραγωγός αποβλήτων, δεν συνέταξε και δεν υπέβαλε ετήσιες εκθέσεις παραγωγού απόβλητων για τα έτη 2015-2020, σε αντίθεση με το άρθρο 42 του Ν. 4042/2012 και το άρθρο 2 της Κ.Υ.Α. οικ. 43942/4026/2016.

Γ.5 Παρακολούθηση

Η δραστηριότητα δεν εφαρμόζει σύστημα παρακολούθησης του θορύβου, σε αντίθεση με τον περιβαλλοντικό όρο (x) της Α.Π.: xxx/yy.yy.2010 Α.Ε.Π.Ο.

Γ.6. Λοιποί περιβαλλοντικοί όροι.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, κατά την αυτοψία και από τον έλεγχο των συλλεχθέντων στοιχείων διαπιστώθηκαν οι εξής μη-συμμορφώσεις οι οποίες, βάσει της παρ. 11 του αρθ. 20 του Ν. 4014/2011 αξιολογήθηκαν ως:

Δ.1 ασήμαντες (περ. β της παρ. 11 του αρθ. 20 του Ν 4014/2011), για τις οποίες δίνονται αντίστοιχες συστάσεις (αν υπάρχουν, αναλόγως ευρημάτων και διαπιστώσεων στο παρόν στάδιο ελέγχου):

1. **δεν μετράται η θερμοκρασία των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων**

Σύσταση για άμεση συμμόρφωση.

Δ.2 μη ασήμαντες (περ. γ της παρ. 11 του αρθ. 20 του Ν 4014/2011), για τις οποίες προβλέπεται η κλήση του ελεγχόμενου σε απολογία. (αναλόγως ευρημάτων και διαπιστώσεων στο παρόν στάδιο ελέγχου)

2. **δεν συντάσσονται και δεν υποβάλλονται ετήσιες εκθέσεις παραγωγού απόβλητων**
3. **δεν παρακολουθείται η ποιότητα των επιφανειακών απορροών**
4. **δεν εφαρμόζει σύστημα παρακολούθησης του θορύβου**
5. **δεν πραγματοποιείται σύννομη διαχείριση (προκαταρκτική αποθήκευση, διάθεση) των αποβλήτων ελαίων με αποτέλεσμα την τοπική και περιορισμένη ρύπανση**

Κατόπιν των ανωτέρω, το παρόν επέχει θέση Προσωρινής Έκθεσης Ελέγχου της παρ. 11α του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 50 του Ν. 4843/2021

Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος

6. Οριστική Έκθεση Ελέγχου [απόσπασμα], (Γενική Δ/ση Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών, ΥΠΕΝ, Πρότυπα έγγραφα περιβαλλοντικής επιθεώρησης)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΠΡΟΣ:	ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ	ΠΙΝΑΚΑ
	ΚΟΙΝ.	ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ	ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

τήρησης των περιβαλλοντικών όρων / πρότυπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων και της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας για τη λειτουργία της δραστηριότητας....., στην Π.Ε..... της Περιφέρειας ....

Σχετικά:

1. Ο Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'/16-10-86) «Για την Προστασία του Περιβάλλοντος».
2. Ο Ν. 2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α'/09-10-01) «Θέματα Ολυμπιακής Φιλοξενίας, Έργων Ολυμπιακής Υποδομής και άλλες διατάξεις», άρθρο 9 «Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος...».
3. Ο Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209 Α'/21-09-11) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος».
4. Ο Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ 24 Α'/13-02-12) «Ποινική Προστασία του Περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/198/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής».
5. Ο Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92 Α'/07-05-2020) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις».
6. Ο Ν. 4843/2021 (ΦΕΚ 193 Α'/20-20-2021) «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 «σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση», ... και άλλες επείγουσες διατάξεις».
7. Η Υ.Α. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΣΕΕ/16675/165 (ΦΕΚ 776 Β'/21-02-2022) «Μοντέλο ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις».
8. Η ΑΕΠΟ/ ΠΠΔ
  1. Λοιπές άδειες....
  2. Τυχόν καταγγελία ή άλλο έναυσμα της επιθεώρησης
  3. Η από xxx Έκθεση Αυτοψίας στη δραστηριότητα
  4. Το από xxx έγγραφο «Υποβολή ζητηθέντων στοιχείων» και τα συνημμένα σε αυτό στοιχεία. (xxx/xxx/xx-xx-xx).
  5. Η α/α xx/xxxx Προσωρινή Έκθεση Ελέγχου – κλήση σε απολογία, η οποία διαβιβάστηκε με το Α.Π. xx/xx/ xx-xx-xx.
  6. Το από xx-xx-xx αίτημα χορήγησης παράτασης (Α.Π. ....).
  7. Το από xx-xx-xx Απολογητικό Υπόμνημα της δραστηριότητας (Α.Π. xx/xx/xx-xx-xx).

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στις ..... πραγματοποιήθηκε αυτοψία από τους επιθεωρητές/ελεγκτές .....
.....και ..... για τον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων /
πρότυπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων και της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας στη
δραστηριότητα..... που λειτουργεί στη θέση ....., Π.Ε. ....

Η αυτοψία διενεργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος τακτικών περιβαλλοντικών
επιθεωρήσεων / έκτακτης επιθεώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011. Κατά
την αυτοψία συντάχθηκε η xx' σχετική Έκθεση Αυτοψίας, η οποία υπογράφηκε από τους
προαναφερθέντες επιθεωρητές/ελεγκτές και τον υπεύθυνο της δραστηριότητας, κ xxx.

Κατά την αυτοψία και από τον έλεγχο των συλλεχθέντων στοιχείων, και λαμβάνοντας υπόψη
το xx' απολογητικό υπόμνημα, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

B. ΑΣΗΜΑΝΤΕΣ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΙΣ (αν υπάρχουν αναλόγως ευρημάτων και διαπιστώσεων)

Διαπιστώθηκαν οι εξής μη συμμορφώσεις που αξιολογήθηκαν ως ασήμαντες σύμφωνα με
την παράγραφο 11β του άρθρου 20 του Ν.4014/2011και για τις οποίες κλήθηκε δια της
Έκθεσης Αυτοψίας / καλείται δια του παρόντος ο ελεγχόμενος σε άμεση συμμόρφωση,
σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες.

Μη συμμόρφωση 1η
Συνοπτική περιγραφή...
Οδηγία συμμόρφωσης

Μη συμμόρφωση 2η
Συνοπτική περιγραφή...
Οδηγία συμμόρφωσης...

Γ. ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ

Διαπιστώθηκαν οι κάτωθι παραβάσεις των διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής
νομοθεσίας και των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων της Απόφασης Έγκρισης
Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) του έργου, οι οποίες αξιολογήθηκαν ως προς τη
σοβαρότητα τους σύμφωνα με τα κριτήρια του τρίτου εδαφίου της παρ. 15β. του άρθρου 20
του Ν.4014/2011 και τις διατάξεις της (7) σχετικής, ως εξής:

Παραβάσεις της παρ. 15 του άρθρου 20 του Ν.4014/2011 (ΧΑΜΗΛΗΣ / ΜΕΤΡΙΑΣ
σοβαρότητας)

Παράβαση 1η:

Περιγραφή της παράβασης με συνοπτική τεκμηρίωση αυτής (π.χ. «Η δραστηριότητα, ως
παραγωγός αποβλήτων, δεν συνέταξε και δεν υπέβαλε ετήσιες εκθέσεις παραγωγού
απόβλητων για τα έτη 2015-2020, κατά παράβαση του άρθρου 42 του Ν. 4042/2012 και του
άρθρου 2 της Κ.Υ.Α. οικ. 43942/4026/2016.»)

Συνοπτική παράθεση απόψεων του ελεγχόμενου (εφόσον υπάρχουν)
Αντίκρουση των απόψεων του ελεγχόμενου...(εφόσον απαιτείται)
Χαρακτηρισμός σοβαρότητας παράβασης

Παράβαση 2η:

Περιγραφή της παράβασης με συνοπτική τεκμηρίωση αυτής (π.χ. «Η δραστηριότητα δεν παρακολουθεί την ποιότητα των επιφανειακών απορροών, κατά παράβαση του περιβαλλοντικού όρου x της y ΚΥΑ Ε.Π.Ο.»)

Συνοπτική παράθεση απόψεων του ελεγχόμενου (εφόσον υπάρχουν)

Αντίκρουση των απόψεων του ελεγχόμενου...(εφόσον απαιτείται)

Χαρακτηρισμός σοβαρότητας παράβασης

Παράβαση 3η:

Περιγραφή της παράβασης με συνοπτική τεκμηρίωση αυτής (π.χ. «Η δραστηριότητα δεν εφαρμόζει σύστημα παρακολούθησης του θορύβου, κατά παράβαση του περιβαλλοντικού όρου x της y ΚΥΑ Ε.Π.Ο.»)

Συνοπτική παράθεση απόψεων του ελεγχόμενου (εφόσον υπάρχουν)

Αντίκρουση των απόψεων του ελεγχόμενου...(εφόσον απαιτείται)

Χαρακτηρισμός σοβαρότητας παράβασης

Παράβαση 4η:

Περιγραφή της παράβασης με συνοπτική τεκμηρίωση αυτής (π.χ. «Η δραστηριότητα δεν παρακολουθεί την ποιότητα της ατμόσφαιρας, κατά παράβαση του περιβαλλοντικού όρου x της y ΚΥΑ Ε.Π.Ο.»)

Συνοπτική παράθεση απόψεων του ελεγχόμενου (εφόσον υπάρχουν)

Αντίκρουση των απόψεων του ελεγχόμενου...(εφόσον απαιτείται)

Χαρακτηρισμός σοβαρότητας παράβασης

Παράβαση 5η:

Περιγραφή της παράβασης με συνοπτική τεκμηρίωση αυτής (π.χ. «Η δραστηριότητα συλλέγει τα απόβλητα έλαια σε ανοικτούς περιέκτες, με συνεπακόλουθο τη διαφυγή στο έδαφος, κατά παράβαση του άρθρου 3, Κεφάλαιο 2 του Παραρτήματος της ΚΥΑ Η.Π. 24944/1159/2006, του άρθρου 45 του Ν. 4819/2021, και του περιβαλλοντικού όρου x της y ΚΥΑ Ε.Π.Ο. Από τη διαφυγή προκλήθηκε τοπική και περιορισμένη ρύπανση εδάφους κατά την έννοια του άρθρου 2 του Ν.1650/1986, σε αντίθεση με το άρθρο 35 του Ν. 4819/2021 και του άρθρου 1 του Ν. 1650/1986.»)

Συνοπτική παράθεση απόψεων του ελεγχόμενου (εφόσον υπάρχουν)

Αντίκρουση των απόψεων του ελεγχόμενου...(εφόσον απαιτείται)

Χαρακτηρισμός σοβαρότητας παράβασης

Οι ανωτέρω παραβάσεις αξιολογούνται ως ΧΑΜΗΛΗΣ / ΜΕΤΡΙΑΣ σοβαρότητας, για τις οποίες ορίζονται οι απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες στο Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ) που ακολουθεί, σύμφωνα με την παρ. 15 του άρθρου 20 του Ν.4014/2011. Σε περίπτωση μη-συμμόρφωσης εντός του χρονοδιαγράμματος του ΠΔΕ προβλέπεται από την παρ.15α του ίδιου άρθρου η επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Δ. ΠΛΑΝΟ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ (ΠΔΕ)

Προσαρτάται Πίνακας του ΠΔΕ της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21 του Ν. 4014/2011, το οποίο η δραστηριότητα οφείλει να εφαρμόσει εντός του χρονοδιαγράμματος.

Πίνακας 1: ΠΛΑΝΟ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Α/Α	Διαπιστωθείσα παράβαση	Απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες	Αξιολόγηση σοβαρότητας	Ημερομηνία ολοκλήρωσης από την παραλαβή του παρόντος
Γ.1	Δεν υποβάλλονται ετήσιες εκθέσεις παραγωγού απόβλητων	Να υποβάλλεται ετήσια έκθεση.	Μέτρια	31-03-2023
Γ.2	Δεν παρακολουθείται η ποιότητα των επιφανειακών απορροών	Να διενεργούνται μετρήσεις	Χαμηλή	Έχει συμμορφωθεί
Γ.3	Δεν εφαρμόζεται σύστημα παρακολούθησης του θορύβου	Να διενεργούνται μετρήσεις	Χαμηλή	30-09-2022
Γ.4	Δεν παρακολουθείται η ποιότητα της ατμόσφαιρας	Να διενεργούνται μετρήσεις	Χαμηλή	30-09-2022
Γ.5	Δεν πραγματοποιείται σύννομη διαχείριση (αποθήκευση, διάθεση) των αποβλήτων ελαίων με συνέπεια την πρόκληση περιορισμένης ρύπανσης	α) Να γίνει καθαρισμός των ρυπασμένων χώρων β) Να γίνουν οι υποδομές για τη σύννομη διαχείριση των αποβλήτων ελαίων	Μέτρια	α) Έχει συμμορφωθεί β) 30-09-2022

Με την πάροδο του τεθέντος χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση του ΠΔΕ, ο ελεγχόμενος φορέας οφείλει να υποβάλλει στην Υπηρεσία μας, τη Δήλωση Συμμόρφωσης της παρ. 15 του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011. Συγκεκριμένα, υποβάλλει Δήλωση Συμμόρφωσης στον χρόνο που ορίζεται για κάθε παράβαση και τελική Δήλωση Συμμόρφωσης με το πέρας του χρονοδιαγράμματος με σύνοψη των ενεργειών συμμόρφωσης για το σύνολο των παραβάσεων. Η Δήλωση Συμμόρφωσης, για να θεωρηθεί πλήρης, πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα τεκμήρια για την επιβεβαίωση της υλοποίησης των ενεργειών συμμόρφωσης που περιλήφθηκαν στο ΠΔΕ (όπως φωτογραφίες, έγγραφα υπηρεσιών/άδειες, παραστατικά διακίνησης κλπ ....)..

Με την παρέλευση της προθεσμίας συμμόρφωσης θα ακολουθηθεί η διαδικασία επαλήθευσης της συμμόρφωσης της παρ. 15α του ανωτέρω άρθρου. Επισημαίνεται επίσης ότι, σε περίπτωση που δεν υπάρξει υποβολή Δήλωσης Συμμόρφωσης ή διαπιστωθεί μετά από τον έλεγχο υποβληθέντων στοιχείων ή νέας αυτοψίας ότι δεν υπάρχει συμμόρφωση, θα επιβληθούν κυρώσεις σύμφωνα με την πρόβλεψη της παρ. 15α του άρθρου 20 του Ν. 4014/11 και την ενότητα (ΣΤ) του Παραρτήματος της (7) σχετικής Υ.Α.

Το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ) δεν απαλλάσσει την ελεγχόμενη δραστηριότητα από τυχόν ποινικές ή αστικές ευθύνες λόγω μη συμμόρφωσής του και δεν δικαιολογεί τη λειτουργία έργων ή δραστηριοτήτων χωρίς τις αναγκαίες αδειοδοτήσεις.

Ε. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση της σοβαρότητας των παραβάσεων, το συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης της δραστηριότητας που προκύπτει σύμφωνα με τις διατάξεις της (9) σχετικής Υ.Α. είναι: ΧΑΜΗΛΟ.

Ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Α. Αποδέκτες προς ενέργεια:

- 1.Ελεγχόμενος
(Συστημένο με απόδειξη παραλαβής)
- 2.Δ/νση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (για έργα/δραστηριότητες Α κατηγορίας προς ανάρτηση στο ΗΠΙΜ)
- 3.Περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή (Αποκ.Δ./ Περιφέρεια – ειδικά για έργα Β' κατηγορίας στην Περιφέρεια για ανάρτηση στην ιστοσελίδα της)

Β. Αποδέκτες προς κοινοποίηση:

- 1.-Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- 2.....
- 3.Αδειοδοτούσα αρχή (Δ/νση ....)
- 4.Άλλες υπηρεσίες / αρχές..

7. ΠΡΑΞΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ & ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΥΠΕΝ
ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ταχ. Δ/ση : Αδριανουπόλεως 24
Καλαμαριά Θεσσαλονίκης
Ταχ. Κώδικας : 551 33
Πληροφορίες : Ονοματεπώνυμο Επιθεωρητή
Αρ. Τηλεφώνου. : 2310 483 220
Ηλεκτρον. Δ/ση : ονομα.επωνυμο@ρνv.ypeka.gr

ΠΡΟΣ: ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΚΟΙΝ.: ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΠΡΑΞΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

που αφορά στην εταιρεία... όπως εκπροσωπείται νόμιμα, για τη δραστηριότητα ..... που βρίσκεται στον Δήμο ..., στην Π.Ε..... της Περιφέρειας ...

Σχετικά.:

17. Ο Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'/16-10-86) «Για την Προστασία του Περιβάλλοντος».
18. Ο Ν. 2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α'/09-10-01) «Θέματα Ολυμπιακής Φιλοξενίας, Έργων Ολυμπιακής Υποδομής και άλλες διατάξεις», άρθρο 9 «Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος...».
19. Ο Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209 Α'/21-09-11) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος».
20. Ο Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ 24 Α'/13-02-12) «Ποινική Προστασία του Περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/198/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής».
21. Ο Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92 Α'/07-05-2020) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις».
22. Ο Ν. 4843/2021 (ΦΕΚ 193 Α'/20-20-2021) «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 «σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση», ... και άλλες επείγουσες διατάξεις».
23. Το Π.Δ. 132/2017 (ΦΕΚ 160 Α'/30-10-2017) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.)».
24. Η Υ.Α. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΣΕΕ/16675/165 «Μοντέλο ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις» (ΦΕΚ 776 Β'/21-02-2022)
25. ....
26. Η ΑΕΠΟ / ΠΠΔ
27. Λοιπές άδειες....
28. Τυχόν καταγγελία ή άλλο έναυσμα της επιθεώρησης
29. Η από .... Έκθεση Αυτοψίας στη δραστηριότητα.....
30. Το από xxx έγγραφο «Υποβολή ζητηθέντων στοιχείων» και τα συνημμένα σε αυτό στοιχεία. (ΥΠΕΝ/ΣΕΒΕ/ [xxx/xxx/](#) - -2022).
31. Η α/α [xx/xxxx](#) Προσωρινή Έκθεση Ελέγχου – κλήση σε απολογία, η οποία διαβιβάστηκε με το [Α.Π.](#) ...

32. Το από xx-xx-xx αίτημα χορήγησης παράτασης (Α.Π. xxx).
33. Το από xx-xx-xx Απολογητικό Υπόμνημα της δραστηριότητας (Α.Π. xx-xx-xx).
34. Η με αρ. πρωτ. xx-xx-xx Οριστική Έκθεση Ελέγχου με καθορισμό Πλάνου Διορθωτικών Ενεργειών
35. Η με αρ. πρωτ. xx-xx-xx Δήλωση Συμμόρφωση
36. Το γεγονός ότι μετά από έλεγχο στοιχείων/αυτοψία δεν διαπιστώθηκε συμμόρφωση
37. Η υπ. αρ. πρωτ. xx-xx-xx κλήση σε απολογία
38. Το από xx-xx-xx Απολογητικό Υπόμνημα της δραστηριότητας (Α.Π. xx-xx-xx).

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στις .... Ιουνίου 2022, πραγματοποιήθηκε αυτοψία από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος του Τμήματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος (ΤΕΠ) του Σώματος Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος (ΣΕΒΕ) ... και .... για τον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων / πρότυπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων και της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας στη δραστηριότητα ....., που λειτουργεί στη θέση ....., Π.Ε. ....

Η αυτοψία διενεργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων / έκτακτης επιθεώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 4014/2011. Κατά την αυτοψία συντάχθηκε η 11' σχετική Έκθεση Αυτοψίας, η οποία υπογράφηκε από τους προαναφερθέντες Επιθεωρητές και τον υπεύθυνο της δραστηριότητας, κ.....

B. ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ

Λαμβάνοντας υπόψη:

- τις διαπιστώσεις της (xx) σχετικής Οριστική Έκθεση Ελέγχου και το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών που είχε τεθεί σε αυτή
- την (xxx) Δήλωση Συμμόρφωσης και τα στοιχεία που προέκυψαν από το έλεγχο αυτής/αυτοψία όπως αυτά περιγράφονται στην (xxxx) κλήση σε απολογία
- το (xxxx) απολογητικό υπόμνημα

Διαπιστώθηκε ότι σε σχέση με τις παραβάσεις 2, 3 και 5 της (xx) σχετικής Οριστική Έκθεση Ελέγχου διαπιστώνεται συμμόρφωση, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠΔΕ που περιλαμβάνεται σε αυτή.

Αντίθετα για τις παραβάσεις 1 και 3 της (xx) σχετικής Οριστική Έκθεση Ελέγχου δεν διαπιστώνεται συμμόρφωση σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠΔΕ που περιλαμβάνεται σε αυτή καθώς...(συνοπτική περιγραφή με αναφορά στα ευρήματα της δήλωσης συμμόρφωσης ή της αυτοψίας που έγινε μετά από αυτή και στο απολογητικό υπόμνημα του ελεγχόμενου για τις συγκεκριμένες παραβάσεις).

Κατά συνέπεια βεβαιώνονται οι ακόλουθες παραβάσεις

Παράβαση 1^η (χαμηλής σοβαρότητας): .....(π.χ. δεν συντάχθηκαν και δεν υποβλήθηκαν οι ετήσιες εκθέσεις αποβλήτων)

Παράβαση 3^η (μέτριας σοβαρότητας):...(π.χ. δεν προσκομίστηκαν στοιχεία μετρήσεων θορύβου)

Γ. ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ

Σύμφωνα με την παρ. 15α του άρθρου 20 του Ν. 4014/11, στην περίπτωση που διαπιστώνεται ότι ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δεν έχει συμμορφωθεί με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, η αρμόδια αρχή προχωρά στην επιβολή κυρώσεων σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 15γ (πρόστιμο). Το πρόστιμο υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 4014/11 (παρ. 1 και 1α) και τις διατάξεις της (9) σχετικής Υ.Α. (ενότητας ΣΤ και Η του Παραρτήματος). Συνεπώς:

Για την 1^η Παράβαση της ΟΕΕ, η οποία αξιολογείται ως ΧΑΜΗΛΗΣ σοβαρότητας, για την οποία δεν υπήρξε συμμόρφωση με το ΠΔΕ της (xx) σχετικής Οριστική Έκθεση Ελέγχου, **το εισηγούμενο πρόστιμο ανέρχεται στα χίλια ευρώ (1.000€).**

Για την 3^η Παράβαση της ΟΕΕ, η οποία αξιολογείται ως ΜΕΤΡΙΑΣ σοβαρότητας για την οποία δεν υπήρξε συμμόρφωση με το ΠΔΕ της (xx) σχετικής Οριστική Έκθεση Ελέγχου, **το εισηγούμενο πρόστιμο ανέρχεται στα δέκα χιλιάδες ευρώ (10.000€).**

Το συνολικό ποσό του εισηγούμενου προστίμου ανέρχεται στα έντεκα χιλιάδες ευρώ (11.000 €).

Δ. ΠΛΑΝΟ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ (ΠΔΕ)

Προσαρτάται **νέος Πίνακας του ΠΔΕ** της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21 του Ν. 4014/2011, το οποίο η δραστηριότητα οφείλει να εφαρμόσει εντός του χρονοδιαγράμματος.

Πίνακας 1: ΠΛΑΝΟ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Α/Α	Διαπιστωθείσα παράβαση	Απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες	Αξιολόγηση σοβαρότητας	Ημερομηνία ολοκλήρωσης από την παραλαβή του παρόντος
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Με την πάροδο του τεθέντος χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση του ΠΔΕ, ο ελεγχόμενος φορέας οφείλει να υποβάλλει στην Υπηρεσία μας, τη Δήλωση Συμμόρφωσης της παρ. 15 του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011. Συγκεκριμένα, υποβάλλει Δήλωση Συμμόρφωσης στον χρόνο που ορίζεται για κάθε παράβαση και τελική Δήλωση Συμμόρφωσης με το πέρας του χρονοδιαγράμματος με σύνοψη των ενεργειών συμμόρφωσης για το σύνολο των παραβάσεων. Η Δήλωση Συμμόρφωσης, για να θεωρηθεί πλήρης, πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα τεκμήρια για την επιβεβαίωση της υλοποίησης των ενεργειών συμμόρφωσης που περιλήφθηκαν στο ΠΔΕ (όπως φωτογραφίες, έγγραφα υπηρεσιών/άδειες, παραστατικά διακίνησης κλπ).

Με την παρέλευση της προθεσμίας συμμόρφωσης θα ακολουθηθεί η διαδικασία επαλήθευσης της συμμόρφωσης της παρ. 15γ.γ του ανωτέρω άρθρου. Επισημαίνεται επίσης ότι, σε περίπτωση που δεν υπάρξει υποβολή Δήλωσης Συμμόρφωσης ή διαπιστωθεί μετά από τον έλεγχο υποβληθέντων στοιχείων ή νέας αυτοψίας ότι δεν υπάρχει συμμόρφωση, ο ελεγχόμενος θα θεωρηθεί υπότροπος και θα επιβληθούν οι προσήκουσες κυρώσεις, σύμφωνα με την πρόβλεψη της παρ. 15γ.δ του άρθρου 20 του Ν. 4014/11 και την ενότητα (ΣΤ) του Παραρτήματος της (9) σχετικής Υ.Α.

Το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ) **δεν απαλλάσσει** την ελεγχόμενη δραστηριότητα από τυχόν ποινικές ή αστικές ευθύνες λόγω μη συμμόρφωσής του **και δεν δικαιολογεί** τη λειτουργία έργων ή δραστηριοτήτων χωρίς τις αναγκαίες αδειοδοτήσεις.

Το παρόν, καθώς και ο σχετικός φάκελος της υπόθεσης, διαβιβάζονται στην **Εισαγγελία Πρωτοδικών ***** σύμφωνα με την περ. βε) της παρ. 15γ του άρθρου 20 του Ν. 4014/2011, η οποία παρακαλείται για τη διερεύνηση τυχόν αξιόποινων πράξεων σύμφωνα με την παρ. Α4 του άρθρου 9 του Ν. 2947/2001. Σε περίπτωση άσκησης ποινικής δίωξης για παράβαση διατάξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας παρακαλείτε επίσης όπως ανακοινώσει αυτή στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, προκειμένου να ασκήσει το παρεπόμενο δικαίωμα παράστασης πολιτικής αγωγής, δυνάμει του άρθρου 14, παρ. 2 του Ν.3801/2009, με κοινοποίηση των σχετικών ενεργειών στην υπηρεσία μας, για την ενημέρωση του τηρούμενου φακέλου.

Η Προϊσταμένη Σ.Ε.Β.Ε.

Συνημμένα:

α/α Έγγραφο

1.

Αποδέκτες

A1

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

A. Αποδέκτες προς ενέργεια:

1. Εισαγγελία Πρωτοδικών
(Συστημένο, με συνημμένο φάκελο σχετικών)
2. Περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή (ΥΠΕΝ / Αποκ.Δ./ Περιφέρεια)
3. Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης / Περιφέρεια (για ανάρτηση του παρόντος)
4. Ελεγχόμενος.....
(Συστημένο με απόδειξη παραλαβής)

B. Αποδέκτες προς κοινοποίηση:

1. Αρχή Διαφάνειας
grammateia@aead.gr
2. **Άλλες αρμόδιες υπηρεσίες**
3. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Προϊσταμένη Γεν. Δ/σης Σώματος Επιθεωρητών & Ελεγκτών ΥΠΕΝ
Άλλες αρμόδιες διευθύνσεις

Γ. Εσωτερική διανομή:

Αρχείο Υπόθεσης
Αρχείο Χρονολογικό
Εισηγητές..

8. Απόφαση Επιβολής προστίμου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ & ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΥΠΕΝ
ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ταχ. Δ/ση : Αδριανουπόλεως 24
Καλαμαριά Θεσσαλονίκης
Ταχ. Κώδικας : 551 33
Πληροφορίες : Ονοματεπώνυμο Επιθεωρητή
Αρ. Τηλεφώνου. : 2310
Ηλεκτρον. Δ/ση : ονομα.επωνυμο@ρνv.ypεka.gr

ΚΟΙΝ.: ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Θέμα: Απόφαση επιβολής προστίμου στην εταιρεία... όπως εκπροσωπείται νόμιμα, για τη δραστηριότητα ..... που βρίσκεται στον Δήμο ..., στην Π.Ε..... της Περιφέρειας ...

ΑΠΟΦΑΣΗ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ & ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΥΠΕΝ

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Το Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'/16-10-86) «Για την Προστασία του Περιβάλλοντος».
2. Το Ν. 2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α'/09-10-01) «Θέματα Ολυμπιακής Φιλοξενείας, Έργων Ολυμπιακής Υποδομής και άλλες διατάξεις», άρθρο 9 «Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος...».
3. Το Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209 Α'/21-09-11) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος».
4. Το Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ 24 Α'/13-02-12) «Ποινική Προστασία του Περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/198/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής».
5. Το Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92 Α'/07-05-2020) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις».
6. Το Ν. 4843/2021 (ΦΕΚ 193 Α'/20-20-2021) «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 «σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση», ... και άλλες επείγουσες διατάξεις».
7. Το Π.Δ. 132/2017 (ΦΕΚ 160 Α'/30-10-2017) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.)».
8. Το Π.Δ. 84/2019 (ΦΕΚ 123 Α'/17-7-2019) «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων».
9. Την Υ.Α. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΣΕΕ/16675/165 «Μοντέλο ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις

περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις» (ΦΕΚ 776 Β' /21-02-2022)

10. ....
11. Η ΑΕΠΟ / ΠΠΔ
12. Λοιπές άδειες....
13. Τυχόν καταγγελία ή άλλο έναυσμα της επιθεώρησης
14. Την από .... Έκθεση Αυτοψίας στη δραστηριότητα.....
15. Το από xxx έγγραφο «Υποβολή ζητηθέντων στοιχείων» και τα συνημμένα σε αυτό στοιχεία. (ΥΠΕΝ/ΣΕΒΕ/ xxx/xxx/ xx-xx-xx).
16. Την α/α xx/2022 Προσωρινή Έκθεση Ελέγχου – κλήση σε απολογία, η οποία διαβιβάστηκε με το Α.Π. ...
17. Το από xx-xx-xx αίτημα χορήγησης παράτασης (Α.Π. xxx).
18. Το από xx-xx-xx Απολογητικό Υπόμνημα της δραστηριότητας (Α.Π. xx-xx-xx).
19. Την με αρ. πρωτ. xxx Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης
20. Το άρθρο 109 του Ν. 4622/2019 (ΦΕΚ 133/Α/07-08-2019) «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».
21. Την ΑΠ:ΥΠΕΝ/ΔΔΥ/60543/5854/25-06-2020 Απόφαση Υπουργού «Τοποθέτηση Προϊσταμένης της Γενικής Δ/σης Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του ΥΠΕΝ» (ΑΔΑ: ΩΖΣΒ4653Π8-920).

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Την επιβολή προστίμου ύψους **εκατόν σαράντα χιλιάδων ευρώ (140.000€)**, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 4014/2011, στην εταιρεία... (ΑΦΜ: **, Δ.Ο.Υ: **), όπως νόμιμα εκπροσωπείται, για τη δραστηριότητα ..... που βρίσκεται στον Δήμο ..., στην Π.Ε..... της Περιφέρειας ..... για τις κάτωθι περιβαλλοντικές παραβάσεις σημαντικής/ πολύ σημαντικής σοβαρότητας, της (##) σχετικής ΠΒΠ:

1. Παράβαση:
Συνοπτική περιγραφή παράβασης και τεκμηρίωση αυτής

2. Παράβαση:
Συνοπτική περιγραφή παράβασης και τεκμηρίωση αυτής

Το επιβαλλόμενο πρόστιμο επιμερίζεται ανά παράβαση ως εξής:

1. Για την 1^η παράβαση είναι σαράντα χιλιάδες ευρώ (40.000€).

2. Για την 2^η παράβαση είναι εκατό χιλιάδες ευρώ (100.000€).

Η παρούσα απόφαση είναι ανεξάρτητη από το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών, το οποίο καθορίστηκε με την (xx) σχετική Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης και πρέπει να υλοποιηθεί από τον ελεγχόμενο φορέα.

Η είσπραξη του επιβαλλόμενου προστίμου γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) ως ισχύει (Ν. 2947/2001, άρθρο 9, παρ.6, ΦΕΚ 228 Α/09-10-2001).

Κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Πρωτοδικείου, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 53 του Ν.3900/2010 (ΦΕΚ 213 Α' /17-12-2010), εντός 60 ημερών από την ημέρα κοινοποίησής της στον παραβάτη, σύμφωνα με το άρθρο 66 του Ν. 2717/99. (ΦΕΚ 97 Α/17-05-99)

Η/Ο Προϊσταμένη/ος της Γενικής Διεύθυνσης

****

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

A. Αποδέκτες προς κοινοποίηση:

2. Ελεγχόμενος

3. Εθνική Αρχή Διαφάνειας
grammateia@aead.gr

2. Περιβαλλοντικά αδειοδοτούσα αρχή (ΥΠΕΝ / Αποκ.Δ./ Περιφέρεια)

5. Αδειοδοτούσα αρχή (Δ/νση Ανάπτυξης)

4. *Άλλες αρμόδιες υπηρεσίες*

5. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Πρόισταμένη Γεν. Δ/νσης Σώματος Επιθεωρητών & Ελεγκτών ΥΠΕΝ
Άλλες αρμόδιες διευθύνσεις

B. Εσωτερική διανομή:

Αρχείο Υπόθεσης
Αρχείο Χρονολογικό
Εισηγητές..